

Holy Bible

Aionian **Edition®**

Українська Біблія, Івана Огієнка

Ukrainian Bible, Ivan Ogienko

New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Українська Біблія, Івана Огієнка
Ukrainian Bible, Ivan Ogienko
New Testament

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: Crosswire.org

Source version: 6/26/2023

Source copyright: Public Domain

Ivan Ogienko, 1930

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Передмова

Український at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Український at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Зміст

НОВИЙ ЗАВІТ

Від Матвія	1
Від Марка	30
Від Луки	48
Від Івана	79
Дії	102
До римлян	132
1 до коринтян	144
2 до коринтян	155
До галатів	163
До ефесян	167
До филип'ян	171
До колоссян	174
1 до солунян	177
2 до солунян	180
1 Тимофію	182
2 Тимофію	185
До Тита	188
До Филимона	190
До євреїв	191
Якова	200
1 Петра	203
2 Петра	206
1 Івана	208
2 Івана	211
3 Івана	212
Юда	213
Об'явлення	214

Додаток

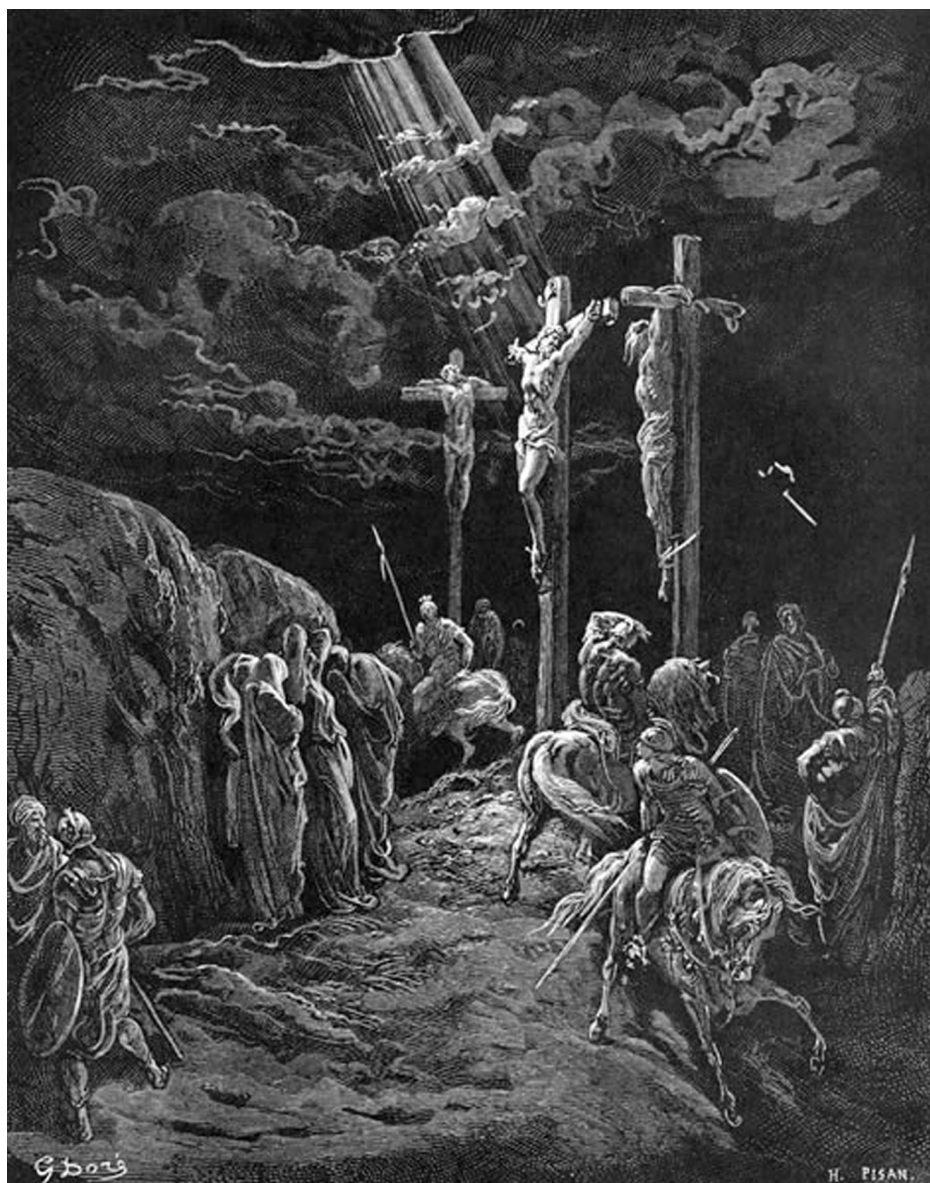
Керівництво для Читачів

Глосарій

Карти

Доля

Ілюстрації, Doré

Ісус же промовив: „Отче, відпусти їм, — бо не знають, що чинять вони!“

А як Його одіж ділили, то кидали жéреба.

Від Луки 23:34

Від Матвія

1 Книга родово́ду Ісуса Христа, Сина Давидового, Сина Авраамового: **2** Авра́ам породив Ісака, а Ісак породив Якова, а Яків породив Юду й братів його. **3** Юда ж породив Фареса та Зару від Тамари. Фарес же породив Есро́ма, а Есро́м породив Арама. **4** А Ара́м породив Амінадава, Амінада́в же породив Наассона, а Наассо́н породив Салмона. **5** Салмо́н же породив Воо́за від Раха́ви, а Воо́з породив Йови́да від Рути, Йови́д же породив Ессе́я. **6** А Ессе́й породив царя Дави́да, Дави́д же породив Соломона від Уріе́вої. **7** Соломо́н же породив Ровоа́ма, а Ровоа́м породив Аві́ю, а Аві́я породив Асафа. **8** Аса́ф же породив Йосафа́та, а Йосафа́т породив Йо́рама, Йо́рам же породив Озі́ю. **9** Озі́я ж породив Йоата́ма, а Йоата́м породив Аха́за, Аха́з же породив Єзекі́ю. **10** А Єзекі́я породив Манасі́ю, Манасі́я ж породив Амоса, а Амо́с породив Йосі́ю. **11** Йосі́я ж породив Йо́які́ма, Йо́які́м породив Єхоні́ю й братів його за вавилонського переселення. **12** А по вавилонським переселенні Єхоні́я породив Салаті́їла, а Салаті́їль породив Зорова́веля. **13** Зорова́вель же породив Аві́юда, а Аві́юд породив Елія́кіма, а Елія́кім породив Азо́ра. **14** Азо́р же породив Садо́ка, а Садо́к породив Ахі́ма, а Ахі́м породив Елі́юда. **15** Елі́юд же породив Елеа́зара, а Елеаза́р породив Матта́на, а Матта́н породив Якова. **16** А Яків породив Йо́сипа, мужа Ма́рії, що з неї родився Ісу́с, зва́ний Христос. **17** А всіх поколінь від Авраа́ма аж до Дави́да — чотирна́дцять поколінь, і від Дави́да аж до вавилонського переселення — чотирна́дцять поколінь, і від вавилонського переселення до Христа — поколінь чотирна́дцять. **18** наро́дження ж Ісуса Христа сталося так. Коли Йо́го ма́тір Ма́рію заручено з Йо́сипом, то перш, ніж зійшлися вони, виявилося, що вона має в утробі від Духа Святого. **19** А Йо́сип, муж її, бу́вши праведний, і не бажавши ослáвити її, хотів тайкома́ відпустити її. **20** Коли ж він те поду́мав,

ось з'явивсь йому́ а́нгол Господній у сні, промовляючи: „Йо́сипе, сину Дави́дів, не бійся прийняти Ма́рію, дру́жину свою, бо зача́те в ній — то від Духа Святого. **21** І вона вродить Сина, ти ж даси Йо́му йме́ння Ісус, бо спасе Він людей Свої́х від їхніх гріхів. **22** А все оце сталося, щоб збу́лося сказа́не пророком від Господа, який провіщає: **23** „Ось ді́ва в утробі зачне́, і Сина породить, і назвуть Йо́му йме́ння Еммануї́л“, що в перекладі є: З нами Бог“. **24** Як прокинувся ж Йо́сип зо сну, то зробив, як звелів Йо́му а́нгол Господній, — і прийняв він дру́жину свою. **25** І не знав він її, аж Сина свого первородженого вона породила, а він дав Йо́му йме́ння Ісу́с.

2 Коли ж народився Ісус у Вифле́емі Юде́йським, за днів царя І́рода, то ось мудреці прибу́ли до Єрусалиму зо сходу, **2** і питали: „Де наро́джений Цар Юде́йський? Бо на сході ми бачили зорю Йо́го, і прибу́ли поклонитись Йо́му“. **3** І, як зачув це цар І́род, занепоко́ївся, і з ним увесь Єрусалим. **4** І, зібравши всіх первосвящени́ків і книжники́в лю́дських, він випитува́в у них, де має Христос народитись? **5** Вони ж відказали йо́му: „У Вифле́емі Юде́йським, бо в пророка написано так: **6** „І ти, Вифле́еме, земле Ю́дина, не менший нічим між оса́дами Ю́диними, бо з тебе з'я́виться Вождь, що буде Він па́сти наро́д Мій ізраї́льський“. **7** Тоді І́род покликав та́ємно отих мудре́ців, і докладно випитува́в їх про час, коли з'явилась зоря. **8** І він відіслав їх до Вифле́ему, говорячи: „Ідіть, і пильно розвіда́йтеся про Дитя́тко; а як зна́йдете, спові́стіть мене, щоб і я міг пі́ти й поклонитись Йо́му“. **9** Вони ж царя вислу́хали й відійшли. І ось зоря, що на сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла й стала зве́рху, де Дитя́тко бу́ло. **10** А бачивши зорю, вони надзвичайно зраділи. **11** І, ввійшовши до дому, знайшли там Дитя́тко з Ма́рією, Йо́го ма́тір'ю. І вони впали ни́цъма, і вклонились Йо́му. І, відчини́вши скарби́ни свої, підне́сли Йо́му свої да́ри: золото, ладан та сми́рну. **12** А вві

сні остережені, щоб не вертатись до Ірода, до нього виходив Єрусалим, і вся Юдея, і відійшли вони іншим шляхом до своєї землі. **6** І в річці Йордані Як вони ж відійшли, ось ангол Господній христився від нього, і визнавали гріхи свої. **7** Як побачив же він багатьох фарисеїв та візьми Дитятко та матір Його, і втікай до саддукеїв що приходять на хрищення, то Єгипту, і там зоставайся, аж поки скажеш промовив до них: „Роде зміїний, — хто вас надоумів утікати від гніву майбутнього? **8** Отож, — учиніть гідний плід покайння! **9** І не думайте говорити в собі: „Ми маємо він там зостався аж до смерти Іродової, отця Авраама“. Кажу бо я вам, що Бог щоб збулося сказане від Господа пророком, може піднести дітей Авраамові з цього який провіщає: „Із Єгипту покликав Я Сина Свого“. **10** Бо вже до коріння дерев і насміялися з нього, та й розгнівався дуже, і сокира прикладена: кожне ж дерево, що послав повбивати в Вифлеємі й по всій тій й в огонь буде кинене. **11** Я хрищу вас околиці всіх дітей від двох років і менше, за водою на покайння, але Той, Хто йде по часом, що його в мудреців він був випитав. мені, потужніший від мене: я недостойний **12** Тоді справдилось те, що сказав Єремія понести взуття Йому! Він христитиме вас пророк, промовляючи: **13** „Чути голос у Святим Духом й огнем. **14** У руці Своєї має Рамі, плач і ридання та голосіння велике: Він віячку, і перестигне свій тік: пшеницю Рахиль плаче за дітьми своїми, і не дається Свою Він збере до засіків, а полову попалить розважити себе, бо нема їх“. **15** Коли ж Ірод ув огні не вгасим“. **16** Тоді прибуває умер, ось ангол Господній з'явився в Єгипті Ісус із Галілеї над Йордан до Івана, щоб вві сні Йосипові, та й промовив: **17** „Уставай, христитись від нього. **18** Але перешкоджав він Йому й говорив: „Я повинен христитись від Тебе, і чи Тобі йти до мене?“ **19** А душу Дитини“. **20** І він устав, узяв Дитятко Ісус відповів і сказав йому: „Допусти це та матір Його, і прийшов у землю Ізраїлеву. тепер, бо так годиться нам виповнити усю **21** Та прочувши, що царює в Юдеї Архелай, — праведність“. Тоді допустив він Його. **22** І замість Ірода, батька свого, — побоювся піти охристившись, Ісус зараз вийшов із води. І туди він. А вві сні остережений, відійшов ось небо розкрилось, і побачив Іван Духа до країв галілейських. **23** А прибувши, Божого, що спускався, як голуб, і сходив на оселився у місті, на ім'я Назарет, щоб збулося Нього. **24** І ось голос почувся із неба: „Це Син пророками сказане, що Він Назарянин буде Мій Улюблений, що Його Я вподобав!“ званий.

3 Тими ж днями приходить Іван **4** Потому Ісус був поведений Духом у Христитель, і проповідує в пустині пустиню, щоб диавол Його спокушав. **2** І поїв Він сорок день і сорок ночей, а юдейській, **2** та й каже: „Покайтесь, бо вкінці зголоднів. **3** І ось приступив до Нього наблизилось Царство Небесне!“ **3** Бо він спокусник, і сказав: „Коли Ти Син Божий, той, що про нього сказав Ісаїя пророк, скажи, щоб каміння це стало хлібами!“ **4** А Він відповів і промовив: „Написано: В пустині готуйте дорогу для Господа, Не хлібом самим буде жити людина, але рівняйте стежки Йому!“ **4** Сам же Іван мав кожним словом, що походить із уст Божих“. **5** Тоді забирає диавол Його в святе місто, і ставить Його на наріжника храму, **6** та ньому була сарана та мед польовий. **5** Тоді й каже Йому: „Коли Ти Син Божий, то

кинься додолу, бо ж написано: „Він накаже про Тебе Своїм Анголám, і вони на руках понесуть Тебе, щоб об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ноги“.

7 Ісус відказав йому: „Ще написано: Не спокушуй Господа Бога свого!“

8 Знов диявол бере Його на височезную гóру, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу,

9 та й каже до Нього: „Це все Тобі дам, якщо впадеш і мені Ти поклонишся!“

10 Тоді каже до нього Ісус: „Відійди, сатано! Бо ж написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одному Йому!“

11 Тоді позоставив диявол Його. І ось анголі приступили, і служили Йому.

12 Як довідався Ісус, що Івана ув'язнено, перейшов у Галілею.

13 І, покинувши Він Назарета, прийшов й оселився в Капернаумі приморським, на границі країн Завулонової й Нефталімової,

14 щоб справдилось те, що сказав Іса́я пророк, промовляючи: 15 „Завулонова зéмле, і Нефталімова зéмле, за Йорданом при морській дорозі, Галіле́е поганська! 16 Нарóд, що в темнóті сидів, світло велике побачив, а тим, хто сидів у країні смертельної тіні, засяяло світло“.

17 Із того часу Ісус розпочав проповідувати й промовляти: „Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне!“

18 Як проходив же Він поблизу Галілейського моря, то побачив двох братів: Сімона, що зветься Петром, та Андрія, його брата, що невода в море закидали, — бо рибалки були.

19 І Він каже до них: „Ідіть за Мною, — Я зроблю вас ловцями людей!“

20 І вони зараз покинули сіті, та й пішли вслід за Ним.

21 І, далі пішовши звідти, Він побачив двох інших братів, — Зеведе́евого сина Якова та Івана, його брата, із Зеведе́ем, їхнім ба́тьком, що лагодили свого невода в чо́вні, — і покликав Він їх.

22 Вони зараз залишили чо́вна та батька свого, — та й пішли вслід за Ним.

23 І ходив Він по всій Галілеї, по їхніх синаго́гах навчаючи, та Єва́нгелію Царства проповідуючи, і вздорóвлюючи всяку недугу, і всяку неміч між людьми.

24 А чутка про Нього пішла по всій Сірії. І водили до Нього

недужих усіх, хто терпів на різні хвороби та муки, і біснуватих, і сновид, і розслаблених, — і Він їх уздоровляв.

25 І багато людей ішло за Ним і з Галілеї, і з Десятимістя, і з Єрусалиму, і з Юдеї, і з Зайордан́ня.

5 І, побачивши на́товп, Він вийшов на гóру.

А як сів, підійшли Його учні до Нього.

2 І, відкривши уста Свої, Він навчати їх став, промовляючи: 3 „Блаже́нні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне. 4 Блаженні засму́чені, бо вони будуть утішені. 5 Блаженні ла́гідні, бо землю впадку́ють вони. 6 Блаженні голодні та спра́гнені праведности, бо вони нагодо́вані будуть. 7 Блаженні милості́ві, бо помилува́ні вони будуть. 8 Блаженні чисті́ серцем, бо вони будуть бачити Бога. 9 Блаженні миротво́рці, бо вони синами Божими стануть. 10 Блаженні ві́гнані за праведні́сть, бо їхнє Ца́рство Небесне. 11 Блаженні ви, як ганьбі́ти та гнати вас бу́дуть, і будуть облудно на вас наговóрювати всяке слово лихе ради Мене. 12 Раді́йте та веселі́ться, — нагорода бо ваша велика на небеса́х! Бо так гнали й пророків, що були перед вами. 13 Ви — сіль землі. Коли сіль ізві́тріє, то чим насолити ї́й? Не прида́сться вона вже ніна́що, хіба щоб надві́р була висипана та потоптана лю́дьми. 14 Ви світло для світу. Не може сховатися місто, що стоїть на верхові́ні гори. 15 І не запалю́ють сві́тла, щоб поставити його під посуди́ну, але на світи́льник, — і сві́тить воно всім у домі. 16 Отак ваше сві́тло нехай сві́тить перед лю́дьми, щоб вони бачили ваші до́брі діла, та прославля́ли Отця вашого, що на не́бі. 17 Не подумайте, ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, — Я не руйнувати прийшов, але вико́нати. 18 Попра́вді ж кажу́ вам: доки небо й земля не мине́ться, — ані йота є́дина, ані жо́ден значок із Зако́ну не мине́ться, аж поки не збуде́ться все. 19 Хто ж поруши́ть одну з найменших цих запові́дей, та й людей так навчи́ть, той буде найменшим у Царстві Небесні́м; а хто вико́нає та й навчи́ть, той стане великим у Царстві Небесні́м. 20 Кажу́

бо Я вам: коли праведність ваша не буде рясніша, як книжників та фарисеїв, то не ввійдете в Царство Небесне! **21** Ви чули, що було стародавнім наказане: „Не вбивай, а хто вб'є, підпадає він суду“. **22** А Я вам кажу, що кожен, хто гнівається на брата свого, підпадає вже суду. А хто скаже на брата свого: „рака“, підпадає верховному суду, а хто скаже „дурний“, підпадає геєнній огнєній. **(Geenna g1067)** **23** Тому, коли принесеш ти до жертовника свого дара, та тут ізгадаєш, що брат твій щось має на тебе, — **24** залиши отут дара свого перед жертовником, і піди, примирись перше з братом своїм, — і тоді повертайся, і принось свого дара. **25** За своїм супротивником швидко мирися, доки з ним на дорозі ще ти, щоб тебе супротивник судді не віддав, а суддя щоб прислужникові тебе не передав, і щоб тебе до в'язниці не кинули. **26** Поправді кажу тобі: Не вийдеш ізвідти, поки не віддаси ти й останнього шеляга! **27** Ви чули, що сказано: „Не чини перелюбу“. **28** А Я вам кажу, що кожен, хто на жінку подивиться із пожадливістю, той уже вчинив із нею перелюб у серці своїм. **29** Коли праве око твоє спокушає тебе, — його вібери, і кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було кінчене. **(Geenna g1067)** **30** І як правиця твоя спокушає тебе, — відітні її кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до геєнни все тіло твоє було кінчене. **(Geenna g1067)** **31** Також сказано: „Хто дружину свою відпускає, нехай дасть їй листа розводного“. **32** А Я вам кажу, що кожен, хто пускає дружину свою, крім провини розпустити, той доводить її до перелюбу. І хто з відпущеною побереться, той чинить перелюб. **33** Ще ви чули, що було стародавнім наказане: „Не клянись неправдиво“, але „виконуй клятви свої перед Господом“. **34** А Я вам кажу не клястися зовсім: ані небом, бо воно престол Божий; **35** ні землею, бо підніжок для ніг Його це; ані Єрусалимом, бо він місто Царя Великого; **36** не клянись головою своєю, —

бо навіть однієї волосінки ти не можеш учинити білою чи чорною. **37** Ваше ж слово хай буде: „так-так“, „ні-ні“. А що більше над це, то те від лукавого. **38** Ви чули, що сказано: „Око за око, і зуб за зуба“. **39** А Я вам кажу не протівитись злому. І коли вдарить тебе хто у праву щокую твою, — підстав йому й другу. **40** А хто хоче тебе позивати й забрати сорочку твою, — віддай і плаща йому. **41** А хто силувати тебе буде відбути подорожне на милу одну, — іди з ним навіть дві. **42** Хто просить у тебе — то дай, а хто хоче позичити в тебе — не відвертайся від нього. **43** Ви чули, що сказано: „Люби свого ближнього, і ненавидь свого ворога“. **44** А Я вам кажу: Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує, **45** щоб вам бути синами Отця вашого, що на небі, що наказує сходити сонцю Своєму над злими й над добрими, і дощ посилає на праведних і на неправедних. **46** Коли бо ви любите тих, хто вас любить, то яку нагороду ви маєте? Хіба не те саме й митники роблять? **47** І коли ви вітаєте тільки братів своїх, то що ж особливого робите? Чи й погани не чинять отак? **48** Отож, будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!

6 Стережіться виставляти свою милостиню перед людьми, щоб бачили вас; а як ні, то не матимете нагороди від Отця вашого, що на небі. **2** Отож, коли чиниш ти милостиню, не сурми перед себе, як то роблять оті лицеміри по синагогах та вулицях, щоб хвалили їх люди. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою! **3** А як ти чиниш милостиню, — хай не знатиме ліва рука твоя, що робить правиця твоя, **4** щоб таємна була твоя милостиня, а Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. **5** А як молитесь, то не будьте, як ті лицеміри, що люблять ставати й молитися по синагогах та на перехрестях, щоб їх бачили люди. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою! **6** А ти, коли молишся, „увійди до своєї комірчини,

зачини свої двері, і помолися “Отцеві своєму, їсти та що будете пити, ні про тіло своє, — що в таїні; а Отець твій, що бачить таємне, у що зодягнеться. Чи ж не більше від їжі віддасть тобі явно. 7 А як молитесь, не прока́зуйте за́йвого, як ті погани, — бо думують, ніби вони будуть вислухані за своє велелю́вство. 8 Отож, не вподобляйтесь їм, бо знає Отець ваш, чого потребу́єте, ще раніше за ваше проха́ння! 9 Ви ж мо́літься отак: „Отче наш, що на не́бі! Нехай святи́ться Ім'я Твоє, 10 нехай при́йде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на не́бі, так і на землі. 11 Хліба нашого щоденного дай нам сьогодні. 12 І прости нам довгі наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим. 13 І не введи нас у випро́бування, але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки. Амінь “. 14 Бо як лю́дяма ви про́стите про́гріхи їхні, то про́стить і вам ваш Небесний Отець. 15 А коли ви не бу́дете лю́дяма прощати, то й Отець ваш не простить вам про́гріхів ваших. 16 А як по́стите, то не бу́дьте сумні, як оті лицеміри: вони бо змінюють обличчя свої, щоб бачили люди, що по́стять вони. Поправді кажу́ вам: вони мають уже нагороду свою! 17 А ти, коли по́стиш, намасти́ свою голову, і лице своє вмий, 18 щоб ти по́сту свого не виявив лю́дяма, а Отцеві своєму, що в таїні; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно. 19 Не складайте ска́рбів собі на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злодії підко́пуються й викрадають. 20 Складайте ж собі ска́рби на не́бі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і де злодії до них не підко́пуються та не кра́дуть. 21 Бо де ска́рб твій, — там бу́де й серце твоє! 22 Око — то світи́льник для тіла. Тож як око твоє буде здоро́ве, то й усе тіло твоє буде сві́тле. 23 А коли б твоє око лихе було, то й усе тіло твоє буде темне. Отож, коли сві́тло, що в тобі, є те́мрява, — то яка ж то велика та те́мрява! 24 Ніхто двом панам служи́ти не може, — бо або одного знена́видить, а дру́гого буде люби́ти, або буде трима́тись одного, а дру́гого зне́хтує. Не можете Богові служи́ти й мамо́ні. 25 Через те вам кажу́: Не журі́ться про життя́ своє — що будете їсти та що будете пити, ні про тіло своє, — у що зодягнеться. Чи ж не більше від їжі життя́, а від одягу тіло? 26 Погля́ньте на птахі́в небесних, що не сіють, не жнуть, не збирають у клуні, та проте ваш Небесний Отець їх годує. Чи ж ви не багато вартні́ші за них? 27 Хто ж із вас, коли жу́риться, зможе до́дати до зросту свого бода́й лі́ктя одного́? 28 І про одяг чого ви клопоче́тесь? Погля́ньте на польові́ ліле́ї, як зроста́ють вони, — не працюють, ані не пряду́ть. 29 А Я вам кажу́, що й сам Соломо́н у всі́й славі́ свої́й не вдягався отак, як одна з них. 30 І коли польову́ ту траву, що сьогодні ось є, а завтра до пе́чі викида́ється, Бог отак зодягає, — скільки ж краще зодягне Він вас, малові́рні! 31 Отож, не журі́ться, кажучи: Що́ ми будемо їсти, чи: Що́ будемо пити, або: У що́ ми зодягнемось? 32 Бож усьо́го того́ погани шука́ють; але знає Отець ваш Небесний, що всього́ того́ вам потрі́бно. 33 Шукайте ж найперш Царства́ Божого́ й праведности́ Йо́го, — а все це́ вам дода́ється. 34 Отож, не журі́ться про за́втрашний день, — бо завтра за себе са́мо поклопо́чесься. Кожний день має до́сить своєї́ турбо́ти!

7 Не суди́ть, щоб і вас не судили; 2 бо яким судом судити бу́дете, таким же осу́дять і вас, і якою мірою бу́дете міряти, такою відмі́ряють вам. 3 І чо́го в оці́ брата́ свого́ ти за́скалку бачиш, коло́ди ж у в́ласному оці́ не чуєш? 4 Або як ти скажеш до брата́ свого́: „Давай вийму́ я за́скалку з ока́ тво́го“, коли он колода у в́ласному оці́? 5 Лице́міре, — вийми перше коло́ду із в́ласного́ ока́, а по́тім побачиш, як вийняти за́скалку з ока́ брата́ тво́го. 6 Не да́вайте свя́того псам, і не розсипа́йте пе́рел своїх перед сви́ньми, щоб вони не потопта́ли їх но́гами свої́ми, і, обернувшись, щоб не розшматува́ли й вас... 7 Проси́ть — і бу́де вам да́но, шука́йте — і зна́йдете, стука́йте — і відчина́ть вам; 8 бо ко́жен, хто проси́ть — одержує, хто шукає — знахо́дить, а хто стукає — відчина́ть йому́. 9 Чи ж то серед вас є лю́дина, що пода́сть своєму́ си́нові ка́меня, коли хлі́ба проси́тиме

він? **10** Або коли риби проситиме, то подасть йому гадину? **11** Тож як ви, будши злі, потрапите добрі дарі своїм дітям давати, — скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра тим, хто проситиме в Нього! **12** Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть їм і ви. Бо в цьому Закон і Пророки. **13** Увійходьте тісними ворітьми, бо просторі ворота й широка дорога, що веде до погибелі, — і нею багато-хто ходять. **14** Бо тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя, — і мало таких, що знаходять її! **15** Стережіться фальшивих пророків, що приходять до вас ув одержі овечій, а всередині — хижі вовки. **16** По їхніх плодах ви пізнаєте їх. Бо хіба ж виноград на терніні збирають, або фіги — із будяків? **17** Так ото родить добрі плоди кожне дерево добре, а дерево зле плоди родить лихі. **18** Не може родить добре дерево плід лихого, ані дерево зле плодів добрих родити. **19** Усяке ж дерево, що доброго плід не родить, — зрубється та в огонь укидається. **20** Ото ж бо, — по їхніх плодах ви пізнаєте їх! **21** Не кожен, хто каже до Мене: „Господи, Господи!“ увійде в Царство Небесне, але той, хто виконує волю Мого Отця, що на небі. **22** Багато-хто скажуть Мені того дня: „Господи, Господи, хіба ми не Ім'ям Твоїм пророкували, хіба не Ім'ям Твоїм демонів ми виганяли, або не Ім'ям Твоїм чуда великі творили?“ **23** І їм оголошу Я тоді: „Я ніколи не знав вас. Відійдіть від Мене, хто чинить беззаконня!“ **24** Отож, кожен, хто слухає цих Моїх слів і виконує їх, подібний до чоловіка розумного, що свій дім збудував на камені. **25** І лінула злива, і розлилися річки, і буря знялася, і на дім отой кинулась, — та не впав, бо на камені був він заснований. **26** А кожен, хто слухає цих Моїх слів, та їх не виконує, — подібний до чоловіка того необачного, що свій дім збудував на піску. **27** І лінула злива, і розлилися річки, і буря знялася й на дім отой кинулась, — і він упав. І велика була та руїна його!“ **28** І ото, як Ісус закінчив ці слова, то народ дивувався з науки Його. **29**

Бо навчав Він їх, як можновладний, а не як ті книжники їхні.

8 А коли Він зійшов із гори, услід за Ним ішов натовп великий. **2** І ось підійшов прокажений, уклонився Йому та й сказав: „Коли, Господи, хочеш, — Ти можеш очистити мене!“ **3** А Ісус простяг руку, і доторкнувся до нього, говорячи: „Хочу, — будь чистий!“ І тієї хвилини очистився той від своєї прокази. **4** І говорить до нього Ісус: „Гляди, — не розповідай нікому. Але йди, покажися священникові, та дар принеси, якого Мойсей заповів, їм на свідцтво“. **5** А коли Він до Капернауму ввійшов, то до Нього наблизився сотник, та й благи зачав Його, **6** кажучи: „Господи, мій слуга лежить удома розслаблений, і тяжко страждає“. **7** Він говорить йому: „Я прийду й уздоровлю його“. **8** А сотник Йому відповів: „Недостойний я, Господи, щоб зайшов Ти під стріху мою. Та промов тільки слово, — і відужає мій слуга! **9** Бо й я — людина підвладна, і вояків під собою я маю; і одному кажу: піди — то йде він, а тому: прийди — і приходить, або рабів своєму: зроби те — і він зробить“. **10** Почувши таке, Ісус здивувався, і промовив до тих, хто йшов услід за Ним: „Поправді кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої великої віри! **11** Кажу ж вам, що багато-хто прийдуть від сходу та заходу, і засядуть у Царстві Небеснім із Авраамом, Ісаком та Яковом. **12** Сини ж Царства — повкідані будуть до темряви зовнішньої — буде там плач і скрегіт зубів!“ **13** І сказав Ісус сотникові: „Иди, і як повірив ти, нехай так тобі й станеться!“ І тієї ж години одужав слуга його. **14** Як прийшов же Ісус до Петрового дому, то побачив тещу його, що лежала в гарячці. **15** І Він доторкнувся руки її, — і гарячка покинула ту... І встала вона, та й Йому прислужувала! **16** А коли настав вечір, привели багатьох біснுவатих до Нього, — і Він словом своїм вигнав дуків, а недужих усіх уздоровив, **17** щоб справділося, що сказав був Ісаа пророк, промовляючи: „Він узяв наші немочі,

і недуги поніс“. 18 А як угледів Ісус навколо Себе багато наро́ду, наказав переплінути на то́й бік. 19 І приступив один книжник та й до Нього сказав: „Учителю, я піду́ за Тобою, хоч би куди ти пішов!“ 20 Промовляє до нього Ісус: „Мають но́ри лисиці, а гнізда небесні пташки, — Син же Лю́дський не має де й голові прихиліти“. 21 А інший із учнів промовив до Нього: „Дозволь мені, Господи, перше піти та ба́тька свого поховати“. 22 А Ісус йому каже: „Іди за Мною, і зостав мертвим ховати мерців своїх!“ 23 І коли Він до чо́вна вступив, за Ним увійшли Його учні. 24 І ось буря велика зірва́лась на морі, аж чо́вен зачав заливати́ся хви́лями. А Він спав. 25 І кинулись учні, і збудили Його та й благали: Рятуй, Господи, — гінемо!“ 26 А Він відповів їм: „Чого полохливі ви, малові́рні?“ Тоді встав, наказав бу́рі й морю, — і тиша велика настала. 27 А народ дивувався й казав: „Хто ж це такий, що вітри та море слухняні́ Йому́?“ 28 І, як прибув Він на то́й бік, до землі Гада́рінської, перестріли Його два біснувати́, що вийшли з могильних пече́р, дуже лю́ті, так що ніхто не міг перехо́дити тією доро́гою. 29 І ось, вони стали кричати, говорячи: „Що́ Тобі, Сину Божий, до нас? Прийшов Ти сюди передчасно нас мучити?“ 30 А опода́ль від них пасся гурт великий свине́й. 31 І просилися де́мони, кажучи: „Коли виженеш нас, то пошли нас у той гурт свине́й“. 32 А Він відповів їм: „Ідіть“. І вийшли вони, і пішли в гурт свине́й. І ось кинувся з кручі до моря весь гурт, — і потопі́вся в воді. 33 Пастухи ж повтікали; а коли прибу́ли вони в місто, то про все розпові́ли, і про біснувати́х. 34 І ось, усе місто вийшло назу́стріч Ісусові. Як Його ж угледіли, то стали благати, щоб пішов Собі з їхнього кра́ю!

9 І, сівши до чо́вна, Він перепліну́в, і до міста Свого прибув. 2 І ото, принесли́ до Нього розсла́бленого, що на ложі лежав. І, як побачив Ісус їхню віру, сказав розсла́бленому: „Будь ба́дьорий, сину! Прощаються то́бі гріхи твої!“ 3 І ось, дехто

із книжників стали казати про себе: „Він богозневажає“. 4 Ісус же думки їхні знав і сказав: „Чого ду́маєте ви лукаве в серцях своїх?“ 5 Що́ легше, — сказати: „Прощаються то́бі гріхи“, чи сказати: „Уставай та й ходи“? 6 Але щоб ви знали, що прощати гріхи на землі має вла́ду Син Лю́дський, — тож каже Ві́й розсла́бленому: „Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім!“ 7 Той устав і пішов у свій дім. 8 А на́товп, побачивши це, налякався, — і славив Бога, що лю́дям Він дав таку вла́ду! 9 А коли Ісус звідти прохóдив, побачив чолові́ка, на йме́ння Матві́я, що сидів на митниці, та й каже йому: „Іди за Мною!“ Той устав, і пішов услі́д за Ним. 10 І сталось, як Ісус сидів при столі́ у домі, ось зі́йшлося багато митників і грішників, і вони посідали з Ним та з Його учнями. 11 Як побачили ж те фарисе́ї, то сказали до учнів Його: „Чому́ то Вчитель ваш ї́сть із митниками та із грішниками?“ 12 А Він це почув та й сказав: „Лікаря не потребу́ють здорові, а сла́бі! 13 Ідіть же, і навчі́ться, що́ то є: „Милости хо́чу, а не жертви“. Бо Я не прийшов кликати праведних, але грішників до пока́йння“. 14 Тоді приступили до Нього Іванові учні та й кажуть: „Чому́ по́стимо ми й фарисе́ї, а учні Твої не по́стять?“ 15 Ісус же промовив до них: „Хіба можуть го́сті весі́льні сумувати, поки з ними ще є молодий? Але прійду́ть ті дні, коли заберу́ть молодого від них, — тоді й по́стити бу́дуть вони. 16 До одежі ж старо́ї ніхто не вставляє латки із сукна сирово́го, — бо збі́житься воно, і дірка стане ще гірша. 17 І не вливають вина молодого в старі бурдю́кі, а то бурдю́кі розірву́ться, і вино розі́ллється, і бурдю́кі пропаду́ть; а вливають вино молоде до нових бурдю́ків, — і одне й друге збере́жене бу́де“. 18 Коли Він говорив це до них, підійшов ось один із старші́х, уклонився Йому та й говорить: „Дочка моя хвилі́ цієї померла. Та прійди, поклади Свою руку на неї, — і вона оживе“. 19 І підві́вся Ісус, і пішов услі́д за ним, також учні́ Його. 20 І ото одна жінка, що двана́дцять лі́т хворою на кровоте́чу

була, приступила ззаду, і доторкнулась до краю одежі Його. **21** Бо вона говорила про себе: „Коли хоч доторкнуся одежі Його, то одужаю“. **22** Ісус, обернувшись, побачив її та й сказав: „Будь бадьорою, дівчко, — твоя віра спасла тебе!“ І одужала жінка з тієї години. **23** А Ісус, як прибув до господа старшого, і вздрів дударів та юрбу голосільників, **24** то сказав: „Відійдіть, бо не вмерло дівчá, але спить“. І насміхалися з Нього. **25** А коли народ випроваджено, Він увійшов, узяв за руку її, — і дівчина встала! **26** І вістка про це розійшлася по всій тій країні. **27** Коли ж Ісус звідти вертався, ішли за Ним два сліпці, що кричали й казали: „Змилуйсь над нами, Сину Давидів!“ **28** І коли Він додому прийшов, приступили до Нього сліпці. А Ісус до них каже: „Чи ж вірите ви, що Я можу вчинити оце?“ Говорять до Нього вони: „Так, Господи“. **29** Тоді Він доторкнувся до їхніх очей і сказав: „Нехай станеться вам згідно з вашою вірою!“ **30** І очі відкрилися їм. А Ісус наказав їм суворо, говорячи: „Глядіть, — щоб ніхто не довідався про це!“ **31** А вони відійшли, та й розголосили про Нього по всій тій країні. **32** Коли ж ті виходили, то ось привели до Нього чоловіка німого, що був біснуватий. **33** І як демон був вигнаний, німий заговорив. І дивувався народ і казав: „Ніко́ли́ таке не траплялося серед Ізраїля!“ **34** Фарисеї ж казали: „Виганяє Він демонів силою князя демонів“. **35** І обходив Ісус всі міста та оселі, навчаючи в їхніх синагогах, та Євангелію Царства проповідуючи, і вздоровлюючи всяку недугу та неміч усяку. **36** А як бачив людей, змилосерджувався Він над ними, бо були вони змучені та розпорошені, „як ті вівці, що не мають пастуха“. **37** Тоді Він казав своїм учням: „Жні́во справді велике, та робітників мало; **38** тож благайте Господаря жні́ва, щоб на жні́во Своє Він робітників вислав“.

10 І закликав Він дванадцятьох своїх учнів, і владу їм дав над нечистими духами, щоб їх виганяли вони, і щоб уздоровляли всіляку недугу та неміч всіляку. **2** А ймення

апостолів дванадцятьох отакі: перший Сімон, що Петро́м прозивається, і Андрій, брат його; Яків, син Зеведе́їв, та Іван, брат його; **3** Пилип і Вартоломе́й, Хома́ й митник Матвій; Яків, син Алфе́їв, і Тадéй; **4** Сімон Канані́т, та Юда Іскаріо́тський, що й видав Його. **5** Цих Дванадцятьох Ісус вислав, і їм наказав, промовляючи: „На путь до поган не ходіть, і до самаря́нського міста не входьте, **6** але йдіть радні́ш до ове́чок загинулих дому Ізраїлевого. **7** А ходячи, пропові́дуйте та говоріть, що набли́зилось Царство Небесне. **8** Уздоровля́йте недужих, воскреша́йте померлих, очища́йте прокаже́них, виганя́йте де́монів. Ви да́рмо дістали, дармо й да́вайте. **9** Не беріть ані золота, ані срі́бла, ані мідя́ків до своїх поясів, **10** ані торби в дорогу, ані двох одеж, ні сандаль, ані пали́ці. Бо вартий робітник своєї поживи. **11** А як за́йдете в місто́ яке́сь чи в село, то розвіда́йте, хто́ там досто́йний, — і там перебу́дьте, аж поки не вийдете. **12** А входячи в дім, віта́йте його, промовляючи: „Мир дому́ цьо́му!“ **13** І коли буде досто́йний той дім, — нехай зйде на нього ваш мир; а як недосто́йний він буде, то мир ваш нехай до вас ве́рнеться. **14** А як хто вас не прийме, і ваших слів не послуха́є, то, вихо́дячи з дому чи з міста́ того́, обтрусіть порошок із ніг своїх. **15** Поправді кажу́ вам: легше́ буде краї́ні содомській й гоморській дня́ судного, ані́ж місту́ то́му! **16** Оце поси́лаю Я вас, як ове́ць між вовкі́в. Буди́те ж мудрі, як змії, і невинні, як голу́бки. **17** Стережі́ться ж людей, бо вони на суді́и видаватимуть вас, та по синагогах своїх бичува́ти вас бу́дуть. **18** І до правите́лів та до царі́в поведуть вас за Мене, на свідчення́ їм і пога́нам. **19** А коли видава́тимуть вас, не журі́ться, як або що́ говорити: ті́єї години́ буде вам да́не, що́ маєте ви говорити, **20** бо не ви промовля́тимете, але Дух Отця́ вашого в вас промовля́тиме. **21** І видасть на смерть брата́ брата, а батько́ — дитину. І „діти повстану́ть супро́ти батькі́в“, і їх повбиваю́ть. **22** І за Ім'я́ Моє́ будуть усі вас нена́видіти. А хто вітерпить аж до кінця́, той буде

спасеній. **23** А коли будуть вас переслідувати в однім місті, утікайте до іншого. Поправді кажу вам, — не встигнете ви обійти міст Ізраїлевих, як прийде Син Людський. **24** Учень не більший за вчителя, а раб — понад пана свого. **25** Доволі для учня, коли буде він, як учитель його, а раб — як господар його. Коли Вельзевулом назвали господаря дому, — скільки ж більше назвуть так домашніх його! **26** Алé не лякайтеся їх. Немає нічого захованого, що воно не відкриється, ані потаємного, що не виявиться. **27** Щó кажу Я вам потемки, — говоріть те при світлі, що ж на вухо ви чуєте — проповідуйте те на дахах. **28** І не лякайтеся тих, хто тіло вбиває, а душі вбити не може; але бійтеся більше того, хто може й душу, і тіло вам занепастіти в геєнні. (Geenna g1067) **29** Чи не два горобці продаються за гріш? А на землю із них ні один не впаде без волі Отця вашого. **30** А вам і волосся все на голові пораховано. **31** Отож, не лякайтеся, — бо вартніші ви за багатьох горобців. **32** Отже, кожного, хто Мене визнає перед людьмі, того перед Небесним Отцем Моїм визнаю й Я. **33** Хто ж Мене відцурається перед людьмі, того й Я відцураюся перед Небесним Отцем Моїм. **34** Не думайте, що Я прийшов, щоб мир на землю принести, — Я не мир принести прийшов, а меч. **35** Я ж прийшов „порізнити чоловіка з батьком його, дочку з її матір'ю, і невістку з свекрухою її“. **36** І: „ворогів чоловікові — домашні його!“ **37** Хто більш, як Мене, любить батька чи матір, той Мене недостойний. І хто більш, як Мене, любить сина чи дочку, той Мене недостойний. **38** І хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний. **39** Хто душу свою зберігає, той погубить її, хто ж за Мене погубить душу свою, — той знайде її. **40** Хто вас приймає — приймає Мене, хто ж приймає Мене, — приймає Того, Хто послав Мене. **41** Хто приймає пророка, як пророка, той дістане нагороду пророчу, хто ж приймає праведника, як праведника, той дістане нагороду праведничу. **42** І хто напоїть, як учня, кого з малих цих бодай

кухлем водиці холодної, поправді кажу вам, — той не згубить нагороди своєї“.

11 І сталося, коли Ісус перестав навчати дванадцятьох своїх учнів, Він звідти пішов, щоб учити, і по їхніх містах проповідувати. **2** Прочувши ж Іван у в'язниці про дії Христові, послав через учнів своїх, з щоб Його запитати: „Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?“ **4** Ісус же промовив у відповідь їм: „Ідіть, і перекажіть Іванові, щó ви чуєте й бачите: **5** „Сліпі прозріввають“, і криві ходять, стають чистими прокажені, і чують глухі, і померлі встають, а „вбогим звіщається Добра Новіна“. **6** І блаженний, хто через Мене спокуси не матиме!“ **7** Як вони ж відійшли, Ісус про Івана почав говорити наро́дові: „На щó ви ходили в пустиню дивитися? Чи на очерет, що вітер гойдає його? **8** Та на щó ви дивитись ходили? Може на чоловіка, у м'які шати одягненого? Аджеж ті, хто носить м'яке, — по палатах царських. **9** По щó ж ви ходили? Може бачити пророка? Так, кажу вам, — навіть більш, як пророка. **10** Бо це ж той, що про нього написано: „Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує!“ **11** Поправді кажу вам: Між наро́дженими від жінок не було більшого над Івана Христителя! Та найменший у Царстві Небеснім — той більший від нього! **12** Від днів же Івана Христителя й досі Царство Небесне здобувається силою, і ті, хто вживає зусилля, хапають його. **13** Усі бо Пророки й Закон до Івана провіщували. **14** Коли ж хочете знати, — то Ілля він, що має прийти. **15** Хто має ву́ха, — нехай слухає! **16** До кого ж цей рід прирівняю? — До хлоп'ят він подібний, що на ринку сидять та вигукують іншим, **17** і кажуть: „Ми вам грали, а ви не танцювали, ми співали вам жалібно, та не плакали ви“. **18** Бо прийшов був Іван, що не їв і не пив, вони ж кажуть: „Він демона має“. **19** Прийшов же Син Людський, що їсть і п'є, вони ж кажуть: „Чоловік ось, ласу́н і п'яниця, Він приятель митників і грішників“. І виправдалася мудрість своїми ділами“. **20**

Ісус тоді став докоряти містам, де відбулося найбільш Його чуд, що вони не покаюлись: **21** „Горе тобі, Хоразіне, горе тобі, Вефсаїдо! Бо коли б то в Тірі й Сидоні були відбулися ті чуда, що сталися в вас, то давно б вони каялися в волосяниці та в попелі. **22** Але кажу вам: Легше буде дня судного Тиру й Сидону, ніж вам! **23** А ти, Капернауме, що „до неба піднісся, — аж до аду ти зійдеш“. Бо коли б у Содомі були відбулися ті чуда, що в тобі вони сталися, то лишився б він був по сьогоднішній день. (Hades g86) **24** Але кажу вам, що содомській землі буде легше дня судного, аніж тобі!“ **25** Того часу, навчаючи, промовив Ісус: „Прославляю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце від премудрих і розумних, та його немовлятам відкрив. **26** Так, Отче, — бо Тобі так було до вподоби! **27** Передавав Мені все Мій Отець. І Сина не знає ніхто, крім Отця, і Отця не знає ніхто, окрім Сина, та кому Син захоче відкрити. **28** Прийдіть до Мене, усі струджені та обтяжені, — і Я вас заспокою! **29** Візьміть на себе ярмо Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий, — і „знайдете спокій душам своїм“. **30** Бож ярмо Моє любе, а тягар Мій легкий!“

12 Того часу Ісус переходив ланами в суботу. А учні Його зголодніли були, і стали зривати колосся та їсти. **2** Побачили ж це фарисеї, та й кажуть Йому: „Он учні Твої роблять те, чого не годиться робити в суботу“. **3** А Він відповів їм: „Чи ж ви не читали, що зробив був Давид, коли сам зголоднів і ті, хто був із ним? **4** Як він увійшов до Божого дому, і спожив хліб показні, яких їсти не можна було ні йому, ані тим, хто був із ним, а тільки самим священикам? **5** Або ви не читали в Законі що в суботу священики порушують суботу у храмі, — і невинні вони? **6** А Я вам кажу, що тут Більший, як храм! **7** Коли б знали ви, що то є: „Милости хочу, а не жертви“, то ви не судили б невинних. **8** Бо Син Людський Господь і суботи!“ **9** І, вийшовши звідти, прибав Він до їхньої синагоги. **10**

І ото, був там чоловік, що мав суху руку. І, щоб обвинити Ісуса, запитали Його: „Чи вздоровляти годиться в суботу?“ **11** А Він їм сказав: „Чи знайдеться між вами людина, яка, одну мавши вівцю, не піде по неї, і не врятує її, як вона впаде в яму в суботу? **12** А скільки ж людина вартніша за тую овечку! Тому можна чинити добро й у суботу!“ **13** І каже тоді чоловікові: „Простягни свою руку!“ Той простяг, — і стала здорова вона, як і друга. **14** Фарисеї ж пішли, і зібрали нараду на Нього, — як би Його погубити? **15** А Ісус, розізнавши, пішов Собі звідти. **16** А Він наказав їм суворо Його не виявляти, щоб справділось те, що сказав був Ісая пророк, промовляючи: **18** „Ото Мій Слуга, що Я вибрав Його, Мій Улюблений, що Його полюбила душа Моя! Вкладу Свого Духа в Нього, — і Він суд проголосить поганам. **19** Він не буде змагатися, ані кричати, і на вулицях чути не буде ніхто Його голосу. **20** Він очеретіни надломленої не доломить, і гнотá догасаючого не погасить, поки не допровадить присуду до перемоги. **21** І погани надіятись будуть на Ймення Його!“ **22** Тоді привелі до Нього німого сліпця, що був біснுவатий, — і Він уздоровив його, так що німий став говорити та бачити. **23** І дивувались усі люди й казали: „Чи ж не Син це Давидів?“ **24** Фарисеї ж, почувши, сказали: „Він демонів не виганяє інакше, тільки як Вельзевулом, князем демонів“. **25** А Він знав думки їхні, і промовив до них: „Кожне царство, поділене супроти себе, запустіє. І кожне місто чи дім, поділені супроти себе, не втримаються. **26** І коли сатанá сатану виганяє, то ділиться супроти себе; як же втримається царство його? **27** І коли Вельзевулом виганяю Я демонів, то ким виганяють сини ваші? Тому вони стануть вам суддями. **28** А коли ж Духом Божим вигоню Я демонів, то настало для вас Царство Боже. **29** Або як то хто може вдертися в дім дужого, та пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже дужого? І аж тоді він господа його пограбує. **30** Хто не зо Мною,

той супроти Мене; і хто не збирає зо Мною, той розкидає. **31** Тому то кажіть вам: усякий гріх, навіть богозневага, прости́ться лю́дям, але богозневага на Духа не прости́ться! **32** І як скаже хто слово на Лю́дського Сина, то йому́ прости́ться те; а коли скаже проти Духа Святого, — не прости́ться того йому́ ані в цім ві́ці, ані в майбу́тнім! (aíðn g165)

33 Або ві́ростіть дерево добре, то й плід його добрий, або ві́ростіть дерево зле, то й плід його злий. Пізнається бо дерево з пло́ду! **34** Ро́де змі́ний! Як ви можете мовити добре, будши злі? Бо чим серце наповнене, те говорять уста́. **35** Добра лю́дина з доброго скáрбу добре вино́сить, а лукава лю́дина зо скáрбу лихого вино́сить лихé. **36** Кажу́ ж вам, що за кожне слово пуста́, яке скажуть люди, да́дуть вони відпові́дь судного дня! **37** Бо зо слів своїх будеш випра́вданий, і зо слів своїх будеш засу́джений“. **38** Тоді дехто із книжників та фарисеї́в озвали́сь до Нього й сказали: „Учителю, — хочемо побачити озна́ку від Те́бе“. **39** А Ісус відпові́ їм: „Рід лукавий і перелю́бний шукає ознаки, — та ознаки йому́ не да́дуть, окрім ознаки пророка Йо́ни. **40** Як Йо́на перебув у се́редині китові́й три дні і три ночі, так перебу́де три дні та три ночі й Син Лю́дський у се́рці землі. **41** Ніневі́тяни стану́ть на суд із цим родом, — і осудять його́, вони бо пока́ялися через Йо́нину пропові́дь. А тут ото Більший, ніж Йо́на! **42** Цари́ця з півдня на суд стане з родом оцим, — і засу́дить його́, бо вона з кінця сві́ту прийшла Соломо́нову мудрі́сть послухати. А тут ото Більший, ані́ж Соломон! **43** А коли дух нечистий виходи́ть із лю́дини, то блукає місцями безві́дними, відпочинку шукаючи, та не знахо́дить. **44** Тоді він говори́ть: „Верну́ся до дому свого́, звідки вийшов“. А як ве́рнеться він, то хату знахо́дить порожню, заметену й при́брану. **45** Тоді він іде, та й приводи́ть сімо́х духів інших, лю́тіших за себе, — і входи́ть вони та й живу́ть тут. І буде останне лю́дині тій гірше за перше... Так буде й лукавому родо́ві цьому́!“ **46** Коли Він іще промовляв до

наро́ду, аж ось мати й брати Його́ о́сторонь стали, бажаючи з Ним говори́ти. **47** І сказав хтось Йо́му: „Ото мати Твоя́ й Твої́ бра́ття сто́ять онде о́сторонь, і говори́ти з Тобою бажаю́ть“. **48** А Він відпові́в тому́, хто Йо́му говори́в, і сказав: „Хто́ мати Моя́? І хто́ бра́ття Мої́?“ **49** І, показавши руко́ю Своєю́ на учні́в Свої́х, Він промови́в: „Ото Моя́ мати та бра́ття Мої́! **50** Бо хто волю́ Мого́ Отця́, що на не́бі, чини́тиме, той Мені́ брат, і сестра, і мати!“

13 Того ж дня Ісус вийшов із дому, та й сів бі́ля моря. **2** І безлі́ч наро́ду зібралась до Нього́, так що Він увійшов був до чо́вна та й сів, а ввесь на́товп стояв понад бере́гом. **3** І багато́ навчав Він їх прі́тчами, кажучи: **4** І як сі́яв він зéрна, упали одні́ край доро́ги, — і пта́шкі налеті́ли, та їх пови́дзобу́вали. **5** Дру́гі ж упали на ґру́нт кам'яни́стий, де не мали багато́ землі́, — і нега́йно посхо́дили, бо земля́ неглибо́ка бу́ла; **6** а як сонце зійшло, — то зів'я́ли, і коріння́ не мавши, — посохли. **7** А інші́ попада́ли в те́рен, — і вигна́вся те́рен, і їх поглу́шив. **8** Інші́ ж упали на добру́ю землю́ — і зроди́ли: одне́ в сто раз, друге́ в ші́стдесят, а те втри́дцятьо́. **9** Хто ма́є ву́ха, щоб слухати, нехай слуха́є!“ **10** І учні́ Його́ приступи́ли й сказали до Нього́: „Чому́ прі́тчами Ти промовля́єш до них?“ **11** А Він відпові́в і промови́в: „Тому́, що вам да́но пі́знати таємни́ці Царства́ Небесного́, — їм же не да́но. **12** Бо хто ма́є, то да́сться йому́ та дода́сться, хто ж не ма́є, — забереться від нього́ й те, що́ він ма́є. **13** Я тому́ говори́ю до них прі́тчами, що вони́, дівля́чися, не бача́ть, і слуха́ючи, не чу́ють, і не розумі́ють. **14** І над ними́ збува́ється проро́цтво Іса́ї, яке промовля́є: „Почу́єте слухом, — і не зро́зумі́єте, диви́тися бу́дете оком, — і не побачи́те. **15** Затові́стло́ бо се́рце лю́дей цих, тяжко́ чу́ють ву́хами вони́, і за́жму́рили о́чі свої́, щоб коли́ не побачи́ти очима́ й не почу́ти ву́хами, і не зро́зумі́ти їм се́рцем, і не на́верну́тись, щоб Я́ їх уздо́рови́в!“ **16** Очі́ ж ва́ші блаженні́, що́ бача́ть, і ву́ха ва́ші, що́ чу́ють. **17** Бо попра́вді кажу́ вам, що багато́

пророків і праведних бажали побачити, щоб притчах Ісус говорив до людей, і без притчі нічого Він їм не казав, щоб справдилось те, що сказав був пророк, промовляючи: „Відкрию у притчах устá Свої, розповім таємниці від почину світу!“ 36 Тоді відпустив Він нарód і додому прийшов. І підійшли Його учні до Нього й сказали: „Поясни нам притчу про кукіль польовий“. 37 А Він відповів і промовив до них: „Хто добре насіння посіяв був, — це Син Лjудський, 38 а поле — це світ, добре ж насіння — це сини Царства, а кукіль — сини лукавого; 39 а ворог, що всiяв його — це диявол, жнивá — кiнець віку, а женці — анголі. (aiðn g165) 40 І як збирають кукіль, і як пáлять в огні, так буде й наприкінці віку цього. (aiðn g165) 41 Пошле Лjудський Син Своїх анголів, і вони позбирають із Царства Його всі спокуси, і тих, хто чинить беззаконня, 42 і їх повкидають до пéчі огнénної, — буде там плач і скрэгiт зубів! 43 Тоді праведники, немов сонце, засяють у Царстві свого Отця. Хто має вjуха, нехай слухає! 44 Царство Небесне подiбне ще до захóваного в полі скáрбу, що лjудiна, знайшовши, ховає його, і з радости з того йде, та й усе, що має, продає та купує те поле. 45 Подiбне ще Царство Небесне до того купця, що пошjкує пéрел дóбрих, 46 а як знáйде одну дорогоцiнну перлiну, то йде, і все продає, що має, і купує її. 47 Подiбне ще Царство Небесне до нéвода, у море закиненого, що зiбрав він усячину. 48 Коли він напóвнився, тягнуть на берег його, і, сiвши, вибирають до пóсуду добре, непóтрiб же геть викидають. 49 Так буде й наприкінці віку: анголі повиходять, і вилучать злих з-помiж праведних, (aiðn g165) 50 і їх повкидають до пéчі огнénної, — буде там плач і скрэгiт зубів! 51 Чи ви зрозуміли це все?“ — „Так!“ відказали Йому. 52 І Він їм сказав: „Тому́ кожен книжник, що навчéний про Царство Небесне, подiбний до того гóсподаря, що з скарбниці своєї виносить новé та старе“. 53 І сталося, як скiнчив Ісус притчi оцi, Він звiдти пішов. 54 І прийшов Він до Своєї бáтьківщини, і

навчав їх у їхній синагозі, так що стали вони дивуватися й питати: „Звідки в Нього ця мудрість та сили чудодійні? 55 Чи ж Він не син тєслі? Чи ж мати Його не Марією зветься, а брати Його — Яків, і Йібсип, і Симон та Юда? 56 І чи ж сєстри Його не всі з нами? Звідки ж Йому все оте?“ 57 І вони спокушались Ним. А Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани, — хіба тільки в вітчизні своїй та в домі своїм!“ 58 І Він не вчинив тут чуд багатьох через їхню невіру.

14 Того часу прочув Ірод чотирирівласник чуткий про Ісуса, 2 і сказав своїм слугам: „Це Іван Христитель, — він із мертвих воскрес, і тому чуда творяться ним“. 3 Бо Ірод схопив був Івана, і зв'язав його, і посадив у в'язницю через Іродіяду, дружину брата свого Пилипа. 4 Бо до нього Іван говорив: „Не годіться тобі її мати!“ 5 І хотів Ірод смерть заподіяти йому, та боявся народу, бо того за пророка вважали. 6 А як був день народження Ірода, танцювала посеред гостей дочка Іродіядина, та й Іродові догодила. 7 Тому під присягою він обіцявся їй дати, чого тільки попросить вона. 8 А вона, за намовою матері своєї: „Дай мені — проказала — отут на полумиску голову Івана Христителя!“ 9 І цар засмутився, але через клятву та тих, хто сидів при столі з ним, звелів дати. 10 І послав стяти Івана в в'язниці. 11 І принесли на полумискові його голову, та й дали дівчині, а та віднесла її своїй матері. 12 А учні його прибули, взяли тіло, і поховали його, та прийшли й сповістили Ісуса. 13 Як Ісус те почув, Він відплив звідти човном у місце пустинне й самотнє. І, прочувши, народ із міст пішов пішки за Ним. 14 І, як вийшов Ісус, Він побачив багато народу, — і змілосердивсь над ними, і їхніх слабих уздоровив. 15 А коли настав вечір, підійшли Його учні до Нього й сказали: „Тут місце пустинне, і година вже пізня; відпусти народ, — хай по селах розійдуться, і куплять поживи собі“. 16 А Ісус їм сказав: „Непотрібно відходити їм, — нагодуєте їх ви!“ 17 Вони ж кажуть Йому:

„Не маємо чим тут, — тільки п'ятеро хліба й дві риби“. 18 А Він відказав: „Принесіть Мені їх сюди“. 19 І, звелівши натовпові посідати на траві, Він узяв п'ятеро хліба й дві риби, споглянув на небо, поблагословив й поламав ті хліби, і дав учням, а учні народові. 20 І всі їли й наситились, а з кусків позосталих назбирали дванадцятро повних кошів. 21 Їдців же було мужа тисяч із п'ять, крім жінок і дітей. 22 І зараз звелів Ісус учням до човна сідати, і переплисти на той бік раніше Його, аж поки народ Він відпустить. 23 Відпустивши ж народ, Він на гору пішов помолитися насамоті; і як вечір настав, був там Сам. 24 А човен вже був на середині моря, і кидали хвилі його, бо вітер зірвався супротивний. 25 А о четвертій сторожі нічний Ісус підійшов до них, ідучи по морю. 26 Як побачили ж учні, що йде Він по морю, то настрашилися та й казали: „Марá!“ І від страху вони закричали... 27 А Ісус до них зараз озвався й сказав: „Заспокойтесь, — це Я, не лякайтесь!“ 28 Петро ж відповів і сказав: „Коли, Господи, Ті це, то звели, щоб прийшов я до Тебе по воді“. 29 А Він відказав йому: „Іди“. І, вилізши з човна, Петро став іти по воді, і пішов до Ісуса. 30 Але, бачачи велику бурю, злякався, і зачав потопати, і скричав: „Рятуй мене, Господи!“ 31 І зараз Ісус простяг руку й схопив його, і каже до нього: „Маловірний, чого усумнівся?“ 32 Як до човна ж вони ввійшли, буря вщухнула. 33 А приявні в човні вклонились Йому та сказали: „Ти справді Син Божий!“ 34 Перепливши ж вони, прибули в землю Генісаретську. 35 А люди тієї місцевости, пізнавши Його, сповістили по всій тій околиці, і до Нього принесли всіх хворих. 36 І благали Його, щоб бодай доторкнутися краю одежі Його. А хто доторкався, — уздоровлений був.

15 Тоді до Ісуса прийшли фарисеї та книжники з Єрусалиму н сказали: 2 „Чого Твої учні ламають передання старших? Бо не микють вони своїх рук, коли хліб споживають“. 3 А Він відповів і промовив до них: „А чого й ви порушуєте Божу заповідь

ради передання вашого? 4 Бо Бог заповів: „Шануй батька та матір“, та: „Хто злорічить на батька чи матір, — хай смертю помре“. 5 А ви кажете: Коли скаже хто батьку чи матері: „Те, чим би ви скористались від мене хотіли, то дар Богові“, 6 то може вже й не шанувати той батька свого або матір свою. Так ви ради передання вашого знівечили Боже Слово. 7 Лицеміри! Про вас добре Ісая пророкував, говорячи: 8 „Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхнє даліко від Мене! 9 Та однак надарёмне шанують Мене, бо навчають наук — людських заповідей“. 10 І Він покликав народ, і промовив до нього: „Послухайте та зрозумійте! 11 Не те, що входить до уст, людину сквернить, але те, що виходить із уст, те людину сквернить“. 12 Тоді учні Його приступили й сказали Йому: „Чи Ти знаєш, що фарисеї, почуши це слово, спокусілися?“ 13 А Він відповів і сказав: „Усяка рослина, яку насадив не Отець Мій Небесний, буде вирвана з коренем. 14 Залишіть ви їх: це сліпі поводатари для сліпих. А коли сліпий водить сліпого, — обоє до ями впадуть“. 15 А Петро відповів і до Нього сказав: „Поясни нам цю прітччу“. 16 А Він відказав: „Чи ж і ви розуміння не маєте? 17 Чи ж ви не розумієте, що все те, що входить до уст, вступає в живіт, та й назовні виходить? 18 Що ж виходить із уст, те походить із серця, — і воно опоганює людину. 19 Бо з серця виходять лихі думки, душогубства, перелюби, розпуста, крадіж, неправдиві засвідчення, богозневаги. 20 Оце те, що людину опоганює. А їсти руками невмитими, — не опоганює це людини!“ 21 І, вийшовши звідти, Ісус відійшов у землі тирські й сидонські. 22 І ось жінка одна хананейка, із тих околиць прийшовши, заголосила до Нього й сказала: „Змилуйся надо мною, Господи, Сину Давидів, — демон тяжко дочку мою мучить!“ 23 А Він їй не казав ані слова. Тоді учні Його, підійшовши, благали Його та казали: „Відпусти її, бо кричить услід за нами!“ 24 А Він відповів і сказав: „Я посланий тільки до овець загинулих дому Ізраїлевого“. 25 А вона, підійшовши, уклонила́сь Йому та й сказала: „Господи, допоможи мені!“ 26 А Він відповів і сказав: „Не годі́ться взяти хліб у дітей, і кинути щенятам“. 27 Вона ж відказала: „Так, Господи! Але ж і щенята їдять ті кришки, що спадають зо стóлу їхніх панів“. 28 Тоді відповів і сказав їй Ісус: „О жінко, твоя віра велика, — нехай буде тобі, як ти хочеш!“ І тієї години дочка її відужала. 29 І, відійшовши звідти, Ісус прибув до Галілейського моря, і, зійшовши на гóру, сів там. 30 І приступило до Нього багато народу, що мали з собою кривих, калік, сліпих, німих і інших багато, і клали їх до Ісусових ніг. І Він уздорóвлював їх. 31 А народ не виходив із дива, бо бачив, що говорять німі, каліки стають здорові, криві ходять, і бачать сліпі, — і сла́вив він Бога Ізраїлевого! 32 А Ісус Своїх учнів покликав і сказав: „Жаль Мені цих людей, що вже три дні зо Мною знаходяться, але їсти не мають чо́го; відпустити їх без їжі не хóчу, щоб вони не ослабли в дорозі“. 33 А учні Йому відказали: „Де́ нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки народу?“ 34 А Ісус запитав їх: „Скільки маєте хліба?“ Вони ж відказали: „Семеро, та трохи рибок“. 35 І Він ізвелів на землі посідати наро́дові. 36 І, взявши сім хлібів і риби, віддавши Богу подяку, поламав і дав учням Своїм, а учні наро́дові. 37 І всі їли й насітилися, а з позосталих кусків назбирали сім кошиків по́вних... 38 Їдців же було чотири тисячі мужа, окрім жінок та дітей. 39 І, відпустивши наро́д, усів Він до чо́вна, і прибув до землі Магдалінської.

16 І підійшли фарисеї та саддукеї, і, випробóвуючи, просили Його показати ознаку їм із неба. 2 А Він відповів і промовив до них: „Ви звéчора кажете: „Буде погóда, — червоніє бо небо“. 3 А ранком: „Сьогодні негóда, — червоніє бо небо похму́ре“. Розпізна́ти небесне обличчя ви вмієте, ознак ча́су ж не можете! 4 Рід лукавий і перелюбний шукає озна́ки, та ознаки йому не дадуть, окрім озна́ки пророка Йо́ни“. І, їх полишивши, Він відійшов. 5 А

учні Його, перейшовши на той бік, забули взяти хліба. **6** Ісус же промовив до них: „Стережіться уважливо фарисейської та саддукейської розчини!“ **7** Вони ж міркували собі й говорили: „Ми ж хлібів не взяли“. **8** А Ісус, знавши те, запитав: „Чого між собою міркуєте ви, маловірні, що хлібів не взяли? **9** Чи ж ви ще не розумієте й не пам'ятаєте про п'ять хлібів на п'ять тисяч, — і скільки коштів ви зібрали? **10** Ані про сім хлібів на чотири тисячі, — і скільки кошиків ви назбирали? **11** Як ви не розумієте, що Я не про хліб вам сказав? Стережіться не розчини фарисейської та саддукейської!“ **12** Тоді зрозуміли вони, що Він не казав стерегтися їм розчини хлібної, але фарисейської та саддукейської науки. **13** Прийшовши ж Ісус до землі Кесарії Пилипової, питав Своїх учнів і казав: „За кого народ уважає Мене, Сина Людського?“ **14** Вони ж відповіли: „Одні за Івана Христителя, одні за Іллію, інші ж за Єремію або за одного з пророків“. **15** Він каже до них: „А ви за кого Мене маєте?“ **16** А Сімон Петро відповів і сказав: „Ти — Христос, Син Бога Живого!“ **17** А Ісус відповів і до нього промовив: „Блаженний ти, Сімоне, сину Йонин, бо не тіло і кров тобі оце виявили, але Мій Небесний Отець. **18** І кажу Я тобі, що Петро ти, і на скелі оцій побудую Я Церкву Свою, — і сили адові не переможуть її. (Hades 886) **19** І ключі тобі дам від Царства Небесного, і що на землі ти зв'яжеш, те зв'язане буде на небі, а що на землі ти розв'яжеш, те розв'язане буде на небі!“ **20** Тоді наказав Своїм учням, щоб нікому не казали, що Він — Христос. **21** Із того часу Ісус став виказувати Своїм учням, що Він мусить іти до Єрусалиму, і постраждати багато від старших, і первосвященників, і книжників, і вбитому бути, — і воскреснути третього дня. **22** І, набік відвівши Його, Петро став Йому докоряти й казати: „Змилуйся, Господи, — такого Тобі хай не буде!“ **23** А Він обернувся й промовив Петрові: „Відступися від Мене, сатано, — ти спокуса Мені, бо думаєш не про Боже, а про людське!“ **24** Промовив тоді

Ісус учням Своїм: „Коли хоче хто йти вслід за Мною, — хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста, та й іде вслід за Мною. **25** Бо хто хоче спасти свою душу, той погубить її, хто ж за Мене свою душу погубить, той знайде її. **26** Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою занапастить? Або що дасть людина взамін за душу свою? **27** Бо прийде Син Людський у славі Свого Отця з анголами Своїми, і тоді „віддасть кожному згідно з ділами його“. **28** Поправді кажу вам, що деякі з тут-о приївних не скуштують смерти, аж поки не побачать Сина Людського, що йде в Царстві Своїм“.

17 А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, брата його, та й веде їх осібно на гору високу. **2** І Він перед ними переобразився: обличчя Його, як те сонце, засяло, а одежа Його стала біла, як світло. **3** І ось з'явилися до них Мойсей та Іллія, і розмовляли із Ним. **4** І озвався Петро та й сказав до Ісуса: „Господи, добре бути нам тут! Коли хочеш, поставлю отут три шатра: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі“. **5** Як він ще говорив, ось хмара ясна заслонила їх, і ось голос із хмари почувся, що казав: „Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав. Його слухайтеся!“ **6** А почувши, попадали учні долілиць, і полякалися сильно. **7** А Ісус підійшов, доторкнувся до них і промовив: „Уставайте й не бійтеся!“ **8** Звівши ж очі свої, нікого вони не побачили, окрім Самого Ісуса. **9** А коли з гори сходили, заповів їм Ісус і сказав: „Не кажіть нікому про це видіння, аж поки Син Людський із мертвих воскресне“. **10** І запитали Його учні, говорячи: „Що це книжники кажуть, ніби треба Іллі перш прийти?“ **11** А Він відповів і сказав: „Іллія, правда, прийде, і все приготує. **12** Але кажу вам, що Іллі вже прийшов був, — та його не пізнали, але з ним зробили, що тільки хотіли. Так і Син Людський має страждати від них“. **13** Учні тоді зрозуміли, що Він їм говорив про Івана Христителя. **14** І як вони до наробу прийшли, то до Нього один

чоловік приступив, і навколошки впав перед Ним, **15** і сказав: „Господи, змилуйсь над сином моїм, що біснується у новомісяччі, і мучиться тяжко, бо почасти падає він ув огонь, і почасти в воду. **16** Я його був привів до учнів Твоїх, — та вони не могли вздоровити його“. **17** А Ісус відповів і сказав: „О роде невірний і розбещений, доки буду Я з вами? Доки вас Я терпітиму? Приведіть до Мене сюди його!“ **18** Потому Ісус погрозів йому, і дємон вийшов із нього. І видужав хлопець тієї години! **19** Тоді підійшли учні насамоті до Ісуса й сказали: „Чому ми не могли його вигнати?“ **20** А Він їм відповів: „Через ваше невірство. Бо поправді кажу вам: коли будете ви мати віру, хоч як зєрно гірчичне, і горі оцій скажете: „Перейді звідси туди“, то й перейде вона, і нічого не матимете неможливого! **21** Цей же рід не виходить інакше, як тільки молитвою й по́стом“. **22** Коли пробува́ли вони в Галілеї, то сказав їм Ісус: „Людський Син буде відданий лю́дям до рук, **23** і вони Його вб'ють, але третього дня Він воскресне“. І тяжко вони зажурились. **24** Як прийшли ж вони в Каперна́ум, до Петра підійшли збирачі дидра́хм на храм, та й сказали: „Чи не заплатить ваш Учитель дидра́хми?“ **25** Він відказує: „Так“. І як він увійшов до дому, то Ісус попередив його та сказав: „Як ти думаєш, Сїмоне: царі зємні з кого беруть мито або податки: від синів своїх, чи чужих?“ **26** А як той відказав: „Від чужих“, то промовив до нього Ісус: „Тож вільні сини! **27** Та щоб їх не спокусити, піди над море, та вудку закинь, і яку першу рибу ізловіш, візьми, і рота відкрий їй, — і знайдеш статіра; візьми ти його, — і віддай їм за Мене й за себе“.

18 Підійшли до Ісуса тоді Його учні, питаючи: „Хто найбільший у Царстві Небеснім?“ **2** Він же дитину покликав, і поставив її серед них, з та й сказав: „Поправді кажу вам: коли не навєрнетесь, і не станете, як ті діти, — не ввійдете в Царство Небесне! **4** Отже, хто впокóриться, як дитина оця, той найбільший у Царстві Небеснім. **5** І хто

при́йме таку дитину одну в Моє Ймення, той приймає Мене. **6** Хто ж споку́сить одне з цих мали́х, що вірують в Мене, то краще б такóму було, коли б жóрно млинóве на шию йому почепіти, — і його потопіти в морській глибині. **7** Від споку́с горе світові, — бо мусять спокуси прийти; надто горе людині, що від неї приходить спокуса! **8** Коли тільки рука твоя, чи нога твоя спокушає тебе, — відітни її й кинь від себе: краще тобі увійти в життя одноруким або одноногим, ніж з обома руками чи з обома ногами бути вкиненому в огонь вічний. (aiōnios g166) **9** І коли твоє око тебе спокушає — його вибери й кинь від себе: краще тобі однооком ввійти в життя, ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни огнєнної. (Geenna g1067) **10** Стережіться, щоб ви не погордували ані одним із мали́х цих; кажу́ бо Я вам, що їхні Анголі повсякчасно бачать у небі обличчя Мого Отця, що на небі. **11** Син бо Лю́дський прийшов, щоб спасти́ загинуле. **12** Як вам здається: коли має який чоловік сто овець, а одна з них заблудить, то чи він не покине дев'я́тдесятьо́х і дев'ятьо́х у гора́х, і не піде шукати заблудлої? **13** І коли пощастить відшукати її, поправді кажу́ вам, що радіє за неї він більше, аніж за дев'я́тдесятьо́х і дев'ятьо́х незаблудлих. **14** Так волі нема Отця вашого, що на небі, щоб загинув один із цих мали́х. **15** А коли прогрі́шитесь твій брат проти тебе, іди й йому ви́кажи поміж тобою та ним самим; як тебе він послухає, — ти придбав свого брата. **16** А коли не послухає він, то візьми з собою ще одно́го чи двох, щоб „справа всіляка стверді́лась уста́ми двох чи трьох свідків.“ **17** А коли не послухає їх, — скажи Церкві; коли ж не послухає й Церкви, — хай бу́де тобі, як пога́нин і мїтник! **18** Поправді кажу вам: Щó тільки зв'яжете на землі, зв'язане буде на небі, і що тільки розв'яжете на землі, розв'язане буде на небі. **19** Ще поправді кажу́ вам, що коли б двоє з вас на землі погоди́лись про всяку річ, то коли вони будуть просити за неї, — станеться їм від Мого Отця, що на небі! **20** Бо де двоє

чи троє в Ім'я Моє зібрані, — там Я серед них“. 21 Петро приступив тоді та запитався Його: „Господи, — скільки разів брат мій може згрішити проти мене, а я маю прощати йому? Чи до семи раз?“ 22 Ісус промовляє до нього: „Не кажу тобі — до семи раз, але аж до сорока раз по семи! 23 Тим то Царство Небесне подібне одному цареві, що захотів обрахунок зробити з своїми рабами. 24 Коли ж він почав обраховувати, то йому привели одного, що винен був десять тисяч талантів. 25 А що він не мав із чого віддати, наказав пан продати його, і його дружину та діти, і все, що він мав, — і заплатити. 26 Тоді раб той упав до ніг, і вклонявся йому та благав: „Потерпи мені, — я віддам тобі все!“ 27 І змилосердився пан над рабом тим, — і звільнив його, і простив йому борг. 28 А як вийшов той раб, то спіткав він одного з своїх співтоваришів, що був винен йому сто динаріїв. І, схопивши його, він душив та казав: „Віддай, що ти винен!“ 29 А товариш його впав у ноги йому, і благав його, кажучи: „Потерпи мені, — і я віддам тобі!“ 30 Та той не схотів, а пішов і всадив до в'язниці його, — аж поки він боргу не верне. 31 Як побачили ж товариші його те, що сталося, то засмутилися дуже, і прийшли й розповіли своєму панові все, що було. 32 Тоді пан його кличе його, та й говорить до нього: „Рабе лукавий, — я простив був тобі весь той борг, бо просив ти мене. 33 Чи й тобі не належало змилюватись над своїм співтоваришем, як і я над тобою був змилювався?“ 34 І прогнівався пан його, — і катом його видав, аж поки йому не віддасть всього боргу. 35 Так само й Отець Мій Небесний учинить із вами, коли кожен із вас не прости́ть своєму братові з серця свого їхніх прогріхів“.

19 І сталося, як Ісус закінчив ці слова, то Він вірушив із Галілеї, і прибув до країни Юдейської, на той бік Йордану. 2 А за Ним йшла безліч народу, — і Він уздорівив їх тут. 3 І підійшли фарисеї до Нього, і, випробовуючи, запитали Його: „Чи дозволено дружину свою відпускати з

причини всякої?“ 4 А Він відповів і сказав: „Чи ви не читали, що Той, Хто створив споконвіку людей, „створив їх чоловіком і жінкою?“ 5 І сказав: „Покине тому чоловік батька й матір, і пристане до дружини своєї, — і стануть об'є вони одним тілом“, 6 тому то немає вже двох, але одне тіло. Тож, що Бог спарував, — людина нехай не розлучує!“ 7 Вони кажуть Йому: „А чому ж Мойсей заповів дати листа розводного, та й відпускати?“ 8 Він говорить до них: „То за ваше жорстокосердя дозволив Мойсей відпускати дружин ваших, спочатку ж так не було. 9 А Я вам кажу: Хто дружину відпустить свою не з причини перелюбу, і одружиться з іншою, той чинить перелюб. І хто одружиться з розведеною, той чинить перелюб“. 10 Учні говорять Йому: „Коли справа така чоловіка із дружиною, то не добре одружуватись“. 11 А Він їм відказав: „Це слово вміщають не всі, але ті, кому дано. 12 Бо бувають скопці, що з утроби ще матерньої народилися так; є й скопці, що їх люди оскопчили, і є скопці, що самі оскопчили себе ради Царства Небесного. Хто може вмістити, — нехай вмістить“. 13 Тоді привели Йому діток, щоб поклав на них руки, і за них помолився, учні ж їм докоряли. 14 Ісус же сказав: „Пустіть діток, і не бороніть їм приходити до Мене, — бо Царство Небесне належить таким“. 15 І Він руки на них поклав, та й пішов звідтіля. 16 І підійшов ось один, і до Нього сказав: „Учителю Добрий, що маю зробити я доброго, щоб мати життя вічне?“ (aiōnios g166) 17 Він же йому відказав: „Чого зवेश Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Самого. Коли ж хочеш ввійти до життя, то виконай заповіді“. 18 Той питає Його: „Які саме!“ А Ісус відказав: „Не вбивай, не чини перелюбу, не краді, не свідкуй неправдиво. 19 Шануй батька та матір“, і: „Люби свого ближнього, як самого себе“. 20 Говорить до Нього юнак: „Це я виконав все. Чого ще бракує мені?“ 21 Ісус каже йому: „Коли хочеш бути досконалим, — піди, продай добра свої та й убогим роздай, — і

матимеш скарб ти на небі. Потому прихोдь та й іди вслід за Мною“. 22 Почувши ж юна́к таке слово, відійшов, зажурившись, — бо великі маетки він мав. 23 Ісус же сказав Своім учням: Поправді кажу вам, що багатому трудно ввійти в Царство Небесне. 24 Іще вам каж́у: Верблю́дові легше пройти через го́лчине ву́шко, ніж багатому в Боже Царство ввійти!“ 25 Як учні ж Його це зачули, здивувалися дуже й сказали: „Хто́ ж тоді може спасти́ся?“ 26 А Ісус позирнув і сказав їм: „Неможливе це лю́дям, та можливе все Богові“. 27 Тоді відізався Петро та до Нього сказав: „От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом; що́ ж нам буде за це?“ 28 А Ісус відказав їм: „Поправді каж́у вам, що коли, при відно́вленні світу, Син Лю́дський зася́де на престолі слави Своєї, тоді сядете й ви, що за Мною пішли, на дванадцять престолів, щоб судити дванадцять пле́мён Ізраїлевих. 29 І кожен, хто за Йме́ння Моє кине дім, чи братів, чи сесте́р, або ба́тька, чи ма́тір, чи діти, чи зе́млі, — той багатократно одержи́ть і успа́дкує ві́чне життя. (aiōnios g166) 30 І багаторо́з з перших останні́ми стану́ть, а останні́ — першими.

20 Бо Царство Небесне поді́бне одні́му господа́реві, що вдо́світа вийшов згодити робітників у свій виноградник. 2 Згодившись ж він із робітниками по дина́рію за день, послав їх до свого виноградника. 3 А вийшовши коло години десь третьо́ї, побачив він інших, що стояли без праці на ринку, 4 та й каже до них: „Ідіть і ви до мого виноградника, і що́ буде належати, дам вам“. 5 Вони ж відійшли. І вийшов він знов о годині десь шості́й й дев'я́тій, і те саме зробив. 6 А вийшовши коло години одина́дцяті, знайшов інших, що стояли без праці, та й каже до них: „Чого тут стої́те цілий день безробі́тні?“ 7 Вони кажуть до нього: „Бо ніхто не найняв нас“. Відка́зує їм: „Ідіть і ви в виноградник“. 8 Коли ж вечір настав, то говорить тоді до свого управителя пан виноградника: „Поклич робітників, і дай їм запла́ту, почавши з останні́х до перших“.

9 І прийшли ті, що з години одина́дцяті, і взяли по дина́рію. 10 Коли ж прийшли перші, то ду́мали, що вони візьму́ть більше. Та й вони по динару взяли́. 11 А взявши, вони почали наріка́ти на господаря, 12 кажучи: „Ці останні́ годину одну працювали, а ти прирівняв їх до нас, що витерпіли тягар дня та спеко́ту“. 13 А він відповів і сказав до одні́го із них: „Не кривджу я, друже, тебе, — хіба не за дина́рія згодився зо мною? 14 Візьми ти своє та й іди. Але я хочу дати й цьо́му ось останньому́, як і тобі. 15 Чи ж не вільно мені зо свої́м, що́ я хочу́, зробити? Хіба око твоє за́здере від того, що́ я добрий?“ 16 Отак буду́ть останні́ першими, а перші́ — останні́ми!“ 17 Побажавши ж піти до Єрусалиму, Ісус взяв осі́бно Двана́дцятьо́х, і на дорозі́ їм сповістив: 18 „Оце в Єрусалим ми йдемо́, — і первосвященникам і кни́жникам ви́даний буде Син Лю́дський, — і засудя́ть на смерть Його. 19 І погана́м Його вони видаду́ть — на на́ру́гу та на катува́ння, і на розп'я́ття, — але третьо́го дня Він воскресне!“ 20 Тоді приступила до Нього мати синів Зеведеєвих, і вклони́лась, і просила від Нього чо́гось. 21 А Він їй сказав: „Чого хочеш?“ Вона ка́же Йо́му: „Скажи, щоб обі́два сини мої́ ці сіли в Царстві́ Твоє́м — правору́ч один, і лівору́ч від Тебе один“. 22 А Ісус відповів і сказав: „Не зна́єте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що́ Я її́ питиму (або хри́ститися хри́щенням, що́ я ним хри́щу́ся)?“ „Вони кажуть Йо́му: „Можемо“. 23 Він говори́ть до них: „Ви питимете Мою́ чашу́ (і бу́дете хри́ститися хри́щенням, що́ Я ним хри́щу́ся). А сидіти правору́ч Мене́ та лівору́ч — не Моє́ це давати, а кому́ від Мого Отця́ те вго́товано“. 24 Як почули́ це де́сятєро, стали гніва́тися на обо́х тих братів. 25 А Ісус їх поклика́в і промовив: „Ви зна́єте, що́ князі наро́дів паную́ть над ними, а вельмо́жі їх тисну́ть. 26 Не так буде між вами́, але́ хто великим із вас хоче бу́ти, — хай бу́де слуго́ю він вам. 27 А хто з вас бу́ти першим бажа́є, — нехай бу́де він вам за раба. 28 Так само́ й Син Лю́дський прийшов не на те, щоб

служили Йому, а щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох! **29** Як вони ж з Єрихону виходили, за Ним ішов натовп великий. **30** І ось двоє сліпих, що сиділи при дорозі, почувши, що переходить Ісус, стали кричати, благаючи: „Змилуйсь над нами, Господи, Сину Давидів!“ **31** Народ же сварився на них, щоб мовчали, вони ж іще більше кричали, благаючи: „Змилуйсь над нами, Господи, Сину Давидів!“ **32** Ісус же спинився, — покликав їх та й сказав: „Що хочете, щоб Я вам зробив?“ **33** Вони Йому кажуть: „Господи, — нехай нам розкриються очі!“ **34** І змилосердивсь Ісус, доторкнувся до їхніх очей, — і зараз прозріли їм очі, і вони подалися за Ним.

21 А коли вони наблизились до Єрусалиму, і прийшли до Вітфагії, до гори до Олівної, тоді Ісус вислав двох учнів, **2** до них, кажучи: „Ідіть у село, яке перед вами, і знайдете зараз ослицю прив'язану та з нею осля; відв'яжіть, і Мені приведіть їх. **3** А як хто вам що скаже, відкажіть, що їх потребує Господь, — і він зараз пошле їх“. **4** А це сталося, щоб справділось те, що сказав був пророк, промовляючи: **5** „Скажіте Сіонській доньці: Ось до тебе йде Цар твій! Він покірливий, і всів на осла, — на ослия, під'ярёмної сина“. **6** А учні пішли та й зробили, як звелів їм Ісус. **7** Вони привели до Ісуса ослицю й ослия, і одержу поклали на них, — і Він сів на них. **8** І багато народу стелили одержу свою по дорозі, інші ж різали віття з дерев і стелили дорогою. **9** А народ, що йшов перед Ним і позаду, викрикував, кажучи: „Осанна Сину Давидовому! Благословенний, хто йде у Господне Ім'я! Осанна на висоті!“ **10** А коли увійшов Він до Єрусалиму, то здвигнулося ціле місто, питаючи: „Хто це такий?“ **11** А народ говорив: „Це Пророк, — Ісус із Назарету Галілейського!“ **12** Потому Ісус увійшов у храм Божий, і вигнав усіх продавців і покупців у храм, і поперевертав грошомінама столи, та ослони — продавцям голубів. **13** І сказав їм: „Написано: „Дім Мій — буде

домом молитви, “а ви робите з нього „печеру розбійників“. **14** І приступили у храм до Нього сліпі та кріві, — і Він їх уздоровив. **15** А первосвященики й книжники, бачивши чуда, що Він учинив, і дітей, що в храм викрикували: „Осанна Сину Давидовому“, обурились, **16** та й сказали Йому: „Чи ти чуєш, що кажуть вони?“ А Ісус відказав їм: „Так. Чи ж ви не читали ніколи: „Із уст немовлят, і тих, що ссуть, учинив Ти хвалу“? **17** І покинувши їх, Він вийшов за місто в Віфанію, — і там ніч перебув. **18** А вранці, до міста вертаючись, Він зголоднів. **19** І побачив Він при дорозі одне фігове дерево, і до нього прийшов, та нічого, крім листя самого, на нім не знайшов. І до нього Він каже: „Нехай пліду із тебе не буде ніколи повіки!“ І фігове дерево зараз усохло. (аїѠп g165) **20** А учні, побачивши це, дивувались та говорили: „Як швидко всохло це фігове дерево!“ **21** Ісус же промовив у відповідь їм: „Поправді кажіть вам: Коли б мали ви віру, і не мали сумніву, то вчинили б не тільки як із фіговим деревом, а якби й цій горі ви сказали: „Порушся та кинься до моря“, — то й станеться те! **22** І все, чого ви в молитві попросите з вірою, — то одержите“. **23** А коли Він прийшов у храм і навчав, поприходили первосвященики й старші народу до Нього й сказали: „Якою Ти владою чиниш оце? І хто Тобі владу цю дав?“ **24** Ісус же промовив у відповідь їм: „Запитаю й Я вас одне слово. Як про нього дасте Мені відповідь, то й Я вам скажу, якою владою Я це чиню. **25** Іванове хрищення звідки було: із неба, чи від людей?“ Вони ж міркували собі й говорили: „Коли скажемо: „Із неба“, відкаже Він нам: „Чого ж ви йому не повірили?“ **26** А як скажемо: „Від людей“, — боїмося народу, бо Івана вважають усі за пророка“. **27** І сказали Ісусові в відповідь: „Ми не знаємо“. Відказав їм і Він: „То й Я вам не скажу, якою владою Я це чиню. **28** А як вам здається? Один чоловік мав двох синів. Прийшовши до першого, він сказав: „Піди но, дитино, сьогодні, працюй у винограднику!“ **29** А той відповів і сказав:

„Готовий, панотче“, — і не пішов. **30** І, прийшовши до другого, так само сказав. А той відповів і сказав: „Я не хочу“. А потім покався, і пішов. **31** Котрий же з двох учинив волю батькову?“ Вони кажуть: „Останній“. Ісус промовляє до них: „Поправді кажу вам, що митники та блудодійки випереджують вас у Боже Царство. **32** Бо прийшов був до вас дорогою праведности Іван, та йому не повірили ви, а митники та блудодійки йняли йому віри. А ви бачили, та проте не покалися й опісля, щоб повірити йому. **33** Послухайте іншої притчі. Був господар один. Насадив виноградника він, обгородив його муром, відовбав у ньому чавило, башту поставив, — і віддав його винар'ям, та й пішов. **34** Коли ж надійшов час плодів, він до винарів послав рабів своїх, щоб прийняти плоди свої. **35** Винарі ж рабів його похапали, — і одного побили, а другого замордували, а того вкаменували. **36** Знов послав він інших рабів, більш як перше, — та й їм учинили те саме. **37** Нарешті послав до них сина свого і сказав: „Посоромляться сина мого“. **38** Але винарі, як побачили сина, міркувати собі стали: „Це спадкоємець; ходім, замордуймо його, — і заберемо його спадщину!“ **39** І, схопивши його, вони вивели за виноградник його, та й убили. **40** Отож, як прибуде той пан виноградника, що зробить він тим винар'ям?“ **41** Вони кажуть йому: „Злочинців погубить жорстко, виноградника ж віддасть іншим винар'ям, що будуть плоди віддавати йому своєчасно“. **42** Ісус промовляє до них: „Чи ви не читали ніколи в Писанні: Камінь, що його будівничі відкинули, — той наріжним став каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!“ **43** Тому кажу вам, що від вас Царство Боже відійметься, і дасться наро́дові, що плоди його буде приносити. **44** І хто впаде на цей камінь — розіб'ється, а на кого він сам упаде — то розчавить його“. **45** А як первосвященики та фарисеї почули ці притчі Його, то вони зрозуміли, що про них Він говорить. **46** І

намагались схопити Його, але побоялись людей, бо вважали Його за Пророка.

22 А Ісус, відповідаючи, знов почав говорити їм притчами, кажучи: **2** „Царство Небесне подібне одному цареві, що весілля справляв був для сина свого. **3** І послав він своїх рабів покликати тих, хто був на весілля запрошений, — та ті не хотіли прийти. **4** Знову послав він інших рабів, наказуючи: „Скажіть запрошеним: Ось я приготував обід свій, закололи бики й відгодоване, — і все готове. Ідіть на весілля!“ **5** Та вони злегковажили та порозходились, — той на поле своє, а той на свій торг. **6** А останні, похапавши рабів його, знущалися, та й повбивали їх. **7** І розгнівався цар, і послав своє військо, — і вигубив тих убійників, а їхнє місто спалив. **8** Тоді каже рабам своїм: „Весілля готове, але недостойні були ті покликані. **9** Тож підіть на роздоріжжя, і кого тільки спіткає, — кличте їх на весілля“. **10** І вийшовши раби ті на роздоріжжя, зібрали всіх, кого тільки спітали, — злих і добрих. І весільна кімната гістьми переповнилась. **11** Як прийшов же той цар на гостей подивитись, побачив там чоловіка, в одержу весільну не вбраного, **12** та й каже йому: „Як ти, друже, ввійшов сюди, не мавши одержу весільної?“ Той же мовчав. **13** Тоді цар сказав своїм слугам: „Зв'яжіть йому ноги та руки, та й киньте до зовнішньої темряви, — буде плач там і скрегіт зубів“. **14** Бо багато покликаних, — та вібраних мало“. **15** Тоді фарисеї пішли й умовлялись, як зловити на слові Його. **16** І посилають до Нього своїх учнів із іродіянми, і кажуть: „Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і наставляєш на Божу дорогу правдиво, і не зважаєш ні на кого, бо на людське обличчя не дивишся Ти. **17** Скажи ж нам, як здається Тобі: чи годиться давати податок для кесаря, чи ні?“ **18** А Ісус, знавши їхнє лукавство, сказав: „Чого ви, лицеміри, Мене випробовуєте? **19** Покажіть Мені гріш податковий“. І принесли динарія йому. **20** А Він каже до них: „Чий це образ і напис?“ **21** Ті

відказують: „Кéсарів“. Тоді каже Він їм: „Тож віддайте кесарева — кесареві, а Богові — Боже“. 22 А почувши таке, вони диву далися. І, лишивши Його, відійшли. 23 Того дня приступили до Нього саддукéї, що твердять, ніби нема воскресіння, і запитали Його, 24 та й сказали: „Учителю, Мойсей наказав: „Коли хто помре, не мавши дітей, то нехай його брат візьме вдову його, — і відновить насіння для брата свого“. 25 Було ж у нас сім братів. І перший, одружившись, умер, і, не мавши насіння, залишив дружину свою братові своєму. 26 Так само і другий, і третій, — аж до сьомого. 27 А по всіх вмерла й жінка. 28 Отож, у воскресенні котро́му з сімох вона дружиною буде? Бо всі мали її“. 29 Ісус же промовив у відповідь їм: „Помиляєтесь ви, не знавши Писання, ні Божої сили. 30 Бо в воскресінні ні женяться, ані заміж виходять, але як Анголі ті на небі. 31 А про воскресіння померлих хіба не читали прорéченого вам від Бога, що каже: 32 „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів; Бог не є Богом мертвих, а живих“. 33 А наро́д, чувши це, дивувався науці Його. 34 Фарисеї ж, почувши, що Він уста замкнув саддукéям, зібралися разом. 35 І спитався один із них, учитель Закону, Його випробовуючи й кажучи: 36 „Учителю, котра заповідь найбільша в Законі?“ 37 Він же промовив йому: „Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою“. 38 Це найбільша й найперша заповідь. 39 А друга однакова з нею: „Люби свого ближнього, як самого себе“. 40 На двох оцих заповідях увесь Закон і Пророки стоять“. 41 Коли ж фарисеї зібрались, Ісус їх запитав, 42 і сказав: „Що ви думаєте про Христа? Чий Він син?“ Вони йому кажуть: „Давидів“. 43 Він до них промовляє: „Як же то силою Духа Давид Його Господом зве, коли каже: 44 „Промовив Господь Господéві моєму: сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм“. 45 Тож, коли Давид зве Його Господом, — як же Він йому син?“ 46 І ніхто не спромігся

відповісти йому ані слова... І ніхто з того дня не наважувався більш питати його.

23 Тоді промовив Ісус до народу й до учнів Своїх, 2 і сказав: „На сидінні Мойсеевим усілися книжники та фарисеї. 3 Тож усе, що вони скажуть вам, — робіть і виконуйте; та за вчинками їхніми не робіть, бо говорять вони — та не роблять тогó! 4 Вони ж в'яжуть тяжкі тягарі, і кладуть їх на людські рамена, самі ж навіть пальцем своїм не хочуть їх порушити. 5 Усі ж учинки свої вони роблять, щоб їх бачили люди, і богомільля свої розширяють, і здовжують китиці. 6 І люблять вони передніші місця на бенкетáх, і передніші лавки в синагогах, 7 і привіти на ринках, і щоб звали їх люди: Учителю! 8 А ви вчителями не звіться, — бо один вам Учитель, а ви всі браті. 9 І не називайте нікого отцем на землі, — бо один вам Отець, що на небі. 10 І не звіться наставниками, — бо один вам Настáвник, — Христос. 11 Хто між вами найбільший, хай слугою вам буде! 12 Хто бо підноситься, — буде понижений, хто ж понижується, той піднесеться. 13 Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що перед людьми зачиняєте Царство Небесне, — бо й самі ви не входите, ані тих, хто хоче ввійти, увійти не пускаєте! 14 (Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що вдовіні хати поїдаєте, і напóказ молитесь довго, — через те осуд тяжчий ви приймете!) 15 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що обходите море та землю, щоб придбати нововірця одного; а коли те стається, то робите його сином геéнни, вдвоє гіршим від вас! (Geenna g1067) 16 Горе вам, проводирі ви сліпі, що говорите: „Коли хто поклянеться храмом, то нічого; а хто поклянеться золотом храму, то той винуватий“. 17 Нерозумні й сліпі, — що бо більше: чи золото, чи той храм, що освячує золото? 18 І: „Коли хто поклянеться жéртівником, — то нічого, а хто поклянеться жертвою, що на нím, то він винуватий“. 19 Нерозумні й сліпі, — що бо більше: чи жертва, чи той жéртівник, що освячує жертву?

20 Отож, хто клянеться жертовником, — клянеться ним та всім, що на ньому. 21 І хто храмом клянеться, — клянеться ним та Тим, Хто живе в нім. 22 І хто небом клянеться, — клянеться Божим престолом і Тим, Хто на ньому сидить. 23 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що даєте десятину із м'яти, і ганусу й кмїну, але найважливіше в Законі покинули: суд, милосердя та віру; це треба робити, і того не кидати. 24 Проводирі ви сліпі, що відціджуєте комаря, а верблюда ковтаєте! 25 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що чистите зовнішність кўхля та миски, а всередині повні вони зди́рства й кривди! 26 Фарисею сліпий, — очисти перше середу́ну кўхля, щоб чистий він був і назо́вні! 27 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що поді́бні до гробі́в побі́лених, які гарними зверху здаються, а всередині повні трупних кісто́к та всякої нечи́стости! 28 Так і ви, — назо́вні здається лю́дя́м за праведних, а всередині повні лицемі́рства та беззако́ння! 29 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що пророкам надгробники ставите, і праведникам прикраша́єте пам'ятники, 30 та говорите: „Якби ми жили́ за днів наших батьків, то ми не були б спі́льниками їхніми в крові́ пророків“. 31 Тим самим на себе сви́дуєте, що сини ви убивці́в пророків. 32 Доповні́ть і ви міру провину ваших батьків! 33 О змії, о ро́де гадю́чий, — я́к ви вте́чете від за́суду до ге́єнни? (Geenna g1067) 34 І ось то́му́ поси́лаю до вас Я пророків, і мудрих, і книжників; частину їх ви повбива́єте та розпі́нете, а частину їх ви бичува́тимете в синаго́гах свої́х, і будете гнати з міста́ до міста́. 35 Щоб спала на вас уся праведна кров, що про́лита була на землі́, від крові́ Авеля́ праведного, аж до крові́ Заха́рія, Варахі́ного сина, що ви замордували його́ між хра́мом і жертовником! 36 Поправді́ кажу вам: Оце́ все спаде на рід цей! 37 Єрусалиме, Єрусалиме, що вбива́єш пророків та камену́єш посланих до тебе́! Скільки́ разів Я хоті́в зібрати́ діти тво́ї, як квочка збирає́ під крила курча́ток свої́х, — та ви не захоті́ли! 38 Ось ваш дім

залиша́ється порожні́й для вас! 39 Говорю́ бо Я вам: Відтепер ви Мене́ не побачите, аж поки не скажете: „Благослове́ний, Хто йде у Госпо́дне їм'я!“

24 І вийшов Ісус і від храму пішов. І підійшли Його учні, щоб Йому показати будинки хра́мові. 2 Він же промовив у відпові́дь їм: „Чи бачите ви все оце? Поправді́ кажу́ вам: Не зали́шиться тут наві́ть ка́мінь на ка́мені, який не зруйну́ється!“ 3 Коли ж Він сидів на Олі́вній го́рі, підійшли Його учні до Нього са́мотньо й спитали: „Скажи́ нам, — коли ста́неться це? І яка́ буде озна́ка прихо́ду Твого́ й кінця́ віку?“

(aiōn g165) 4 Ісус же промовив у відпові́дь їм: „Стережі́ться, щоб вас хто не зві́в! 5 Бо ба́гато хто при́йде в Ім'я́ Моє́, кажучи: „Я Христо́с“. І зведу́ть ба́гатьох. 6 Ви ж про війни́ почувте́, і про воє́нні чу́ткі, — гляді́ть, не ляка́йтесь, бо „ста́тись нале́жить то́му“. Але́ це не кі́нець ще. 7 Бо „повста́не наро́д на наро́д, і ца́рство на ца́рство“, і голо́д, мор та землетру́си настану́ть місця́ми. 8 А все́ це — поча́ток терпі́нь поро́дільних. 9 На му́ки тоді́ видаватиму́ть вас, і вбиватиму́ть вас, і вас буду́ть нена́видіти всі наро́ди за І́мення Моє́. 10 І ба́гато-хто в то́й час споку́сяться, і вида́вати оди́н одного́ буду́ть, і оди́н одного́ буду́ть нена́видіти. 11 Поста́не ба́гато фальши́вих пророків, — і зве́ду́ть ба́гатьох. 12 І че́рез розрі́ст беззако́нства лю́бов ба́гатьох охолóне. 13 А хто вите́рпить аж до кінця́, — то́й буде спа́сєний! 14 І пропові́дана́ буде ця́ Єва́нгелія́ Ца́рства по ці́лому сві́тові, на сви́до́цтво наро́дам усі́м. І тоді́ при́йде кі́нець! 15 Тож, коли ви побачите́ ту „гидоту́ спусто́шення“, що́ про не́ї зві́щав був проро́к Даниї́л, на місці́ свято́му, — хто чита́є, нехай розу́міє, — 16 тоді́ ті, хто в Юде́ї, нехай в го́ри вті́кають. 17 Хто на покрі́влі, нехай то́й не сході́ть узя́ти речі́ з до́му сво́го. 18 І хто на полі́, — хай наза́д не верта́ється взяти́ оде́жу свою́. 19 Горе́ ж вагі́тним і тим, хто году́є гру́дью, за днів тих! 20 Мо́літься ж, щоб ва́ша вте́ча не ста́лась зимо́ю, ані́ в субо́ту. 21 Бо ско́рбо́та вели́ка настане́ тоді́,

„якої не було з первопочину світу аж досі“ й не буде. 22 І коли б не вкоротілись ті дні, не спаслася б ніяка людина; але через вибраних дні ті вкоротяться. 23 Тоді, як хто скаже до вас: „Ото, Христос тут“ чи „Отам“, — не йміть віри. 24 Бо постануть христі неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звелі б, коли б можна, і вибраних. 25 Оце Я наперед вам сказав. 26 А коли скажуть вам: „Ось Він у пустині“ — не виходьте, „Ось Він у криївках“ — не вірте! 27 Бо як блискавка та вибігає зо сходу, і з'являється аж до заходу, так буде і прихід Сина Людського. 28 Бо де труп, — там зберуться орли. 29 І зараз, по скорботі тих днів, „сонце затьмиться, і місяць не дасть свого світла“, і зорі попадають з неба, і сили небесні порушаться. 30 І того часу на небі з'явиться знак Сина Людського, і тоді „заголосять всі земні племена“, і побачать вони „Сина Людського, що йтиме на хмарах небесних“ із великою потугою й славою. 31 І пошле анголів Своїх Він із голосним сурмовим гуком, і зберуть Його вибраних — „від вітрів чотирьох, від кінців неба аж до кінців його“. 32 Від дерева ж фігового навчиться прикладу: коли віття його вже розпукується, і кінеться листя, то ви знаєте, що близько вже літо. 33 Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, — під дверима! 34 Поправді кажу вам: не перейде цей рід, аж усе оце станеться. 35 Небо й земля проминяться, але не минуться слова Мої! 36 А про день той й годину не знає ніхто: ані анголі небесні, ані Син, — лишé Сам Отець. 37 Як було за днів Ноевих, так буде і прихід Сина Людського. 38 Бо так само, як за днів до потопу всі їли й пили, женилися й заміж виходили, аж до дня, „коли Ной увійшов до ковчегу“, 39 і не знали, аж поки потоп прийшов та й усіх забрав, — так буде і прихід Сина Людського. 40 Будуть двоє на полі тоді, — один візьметься, а другий полишиться. 41 Дві будуть молоти на жорнах, — одна візьметься, а друга полишиться. 42 Тож пильнуйте, бо не знаєте, котрого дня

прийде Господь ваш. 43 Знайте ж це, що коли б знав господар, о котрій сторожі прийде злодій, то він пильнував би, і підкопати свого дому не дав би. 44 Тому будьте готові й ви, — бо прийде Син Людський тієї години, коли ви не думаете! 45 Хто ж вірний і мудрий раб, якого пан поставив над своїми челядниками давати своєчасно поживу для них? 46 Блаженний той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так! 47 Поправді кажу вам, що над цілим маєтком своїм він поставить його. 48 А як той злий раб скаже у серці своїм: „Забариться пан мій прийти“, 49 і зачне бити товаришів своїх, а їсти та пити з п'яніцями, 50 то пан того раба прийде дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає. 51 І він пополює розітне його, і визначить долю йому з лицемірами, — буде плач там і скрегіт зубів!

25 Тоді Царство Небесне буде подібне до десяти дів, що побрали каганці свої, та й пішли зустрічати молодого. 2 П'ять же з них нерозумні були, а п'ять мудрі. 3 Нерозумні ж, узявши каганці, не взяли із собою оливи. 4 А мудрі набрали оливи в посудинки разом із своїми каганцями. 5 А коли забаривсь молодий, то всі задрімали й поснули. 6 А опівночі крик залунав: „Ось молодий, — виходьте назустріч!“ 7 Схопились тоді всі ті дів, і каганці свої наготували. 8 Нерозумні ж сказали до мудрих: „Дайте нам із своєї оливи, бо наші каганці ось гаснуть“. 9 Мудрі ж відповіли та сказали: „Щоб, бува, нам і вам не забракло, — краще вдайтеся до продавців, і купіть собі“. 10 І як вони купувати пішли, то прибув молодий; і готові ввійшли на весілля з ним, — і замкнені двері були. 11 А потім прийшла й решта дів і казала: „Пане, пане, — відчини нам!“ 12 Він же в відповідь їм проказав: „Поправді кажу вам, — не знаю я вас!“ 13 Тож пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли прийде Син Людський! 14 Так само ж один чоловік, як відходив, покликав своїх рабів і передав їм добро своє. 15 І одному він дав п'ять

талантів, а другому два, а тому один, — кожному за спроможністю його. І відійшов. **16** А той, що взяв п'ять талантів, негайно пішов і орудував ними, — і набув він п'ять інших талантів. **17** Так само ж і той, що взяв два — і він ще два інших набув. **18** А той, що одного взяв, пішов та й закопав його в землю, — і сховав срібло пана свого. **19** По довгому ж часі вернувся пан тих рабів, та й від них зажадав обрахунку. **20** І прийшов той, що взяв п'ять талантів, — приніс іще п'ять талантів і сказав: „Пане мій, п'ять талантів мені передав ти, — ось я здобув інші п'ять талантів“. **21** Сказав же йому його пан: „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, — увійди до радощів пана свого!“ **22** Підійшов же й той, що взяв два таланти, і сказав: „Два таланти мені передав ти, — ось іще два таланти здобув я“. **23** Сказав йому пан його: „Гаразд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, — увійди до радощів пана свого!“ **24** Підійшов же і той, що одного таланта взяв, і сказав: „Я знав тебе, пане, що твердї ти людина, — ти жнеш, де не сів, і збираєш, де не розсіпав. **25** І я побоявся, — пішов і таланта твого сховав у землю. Ото маєш своє“. **26** І відповів його пан і сказав йому: „Рабе лукавий і лінивий! Ти знав, що я жну, де не сів, і збираю, де не розсіпав? **27** Тож тобі було треба віддати гроші мої грошомінам, і, вернувшись, я взяв би з прибутком своє. **28** Візьміть же від нього таланта, і віддайте тому, що десять талантів він має. **29** Бо кожному, хто має, дасться йому та й додасться, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має. **30** А раба непотрібного вкиньте до зовнішньої темряви, — буде плач там і скрегіт зубів! **31** Коли ж прийде Син Людський у славі Своїй, і всі анголі з Ним, тоді Він засяде на престолі слави Своєї. **32** І перед Ним усі народи зберуться, і Він відділить одного від одного їх, як відділяє вівчар овець від козлів. **33** І поставить Він вівці праворуч Себе, а козлята — ліворуч. **34** Тоді скаже Цар тим, хто

праворуч Його: „Прийдіть, благословенні мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від заклáдин світу. **35** Бо Я голодував був — і ви нагодували Мене, пра́гнув — і ви напоїли Мене, мандрівником Я був — і Мене прийняли ви. **36** Був нагій — і Мене зодягли ви, слабував — і Мене ви відвідали, у в'язниці Я був — і прийшли ви до Мене“. **37** Тоді відповідать Йому праведні й скажуть: „Господи, коли то Тебе ми голодного бачили — і нагодували, або спрагненого — і напоїли? **38** Коли то Тебе мандрівником ми бачили — і прийняли, чи нагим — і зодягли? **39** Коли то Тебе ми недужого бачили, чи в в'язниці — і до Тебе прийшли?“ **40** Цар відповість і промовить до них: „Поправді кажú вам: щоб тільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, — те Мені ви вчинили“. **41** Тоді скаже й тим, хто ліворуч: „Ідіть ви від Мене, прокля́ті, у вічний огонь, що дияволові та його посланцям приготóваний. (aiðnios g166) **42** Бо Я голодував був — і не нагодували Мене, пра́гнув — і ви не напоїли Мене, **43** мандрівником Я був — і не прийняли ви Мене, був нагій — і не зодягли ви Мене, слабий і в в'язниці — і Мене не відвідали ви“. **44** Тоді відповідать і вони, промовляючи: „Господи, коли то Тебе ми голодного бачили, або спра́гненого, або мандрівником, чи наго́го, чи недужого, чи в в'язниці — і не послужили Тобі?“ **45** Тоді Він відповість їм і скаже: „Поправді кажу вам: чого тільки одному з найменших цих ви не вчинили, — Мені не вчинили!“ **46** І ці підуть на вічну муку, а праведники — на вічне життя“. (aiðnios g166)

26 І сталося, коли закінчив Ісус усі ці слова, Він сказав Своїм учням: **2** „Ви знаєте, що через два дні буде Пáсха, — і Людський Син буде виданий на розп'яття“. **3** Тоді первосвященики, і книжники, і старші народу зібралися в домі первосвященика, званого Кайя́фою, **4** і радилися, щоб підступом взяти Ісуса й забити. **5** І вони говорили: „Та не в свято, щоб була колотнеча в народі не сталась“. **6** Коли ж Ісус був

у Віфанії, у домі Сїмона прокаженого, — тіло Моє“. 27 А взявши чашу, і подяку
7 підійшла одна жінка до Нього, маючи вчинивши, Він подав їм і сказав: „Пийте з
алябáстрову пляшечку дорогоцінного міра, неї всі, 28 бо це — кров Моя Новóго Заповіту,
— і вилила на Його голову, як сидів при столі, що за багатьох проливається на відпущення
Він. 8 Як побачили ж учні це, то обурились гріхів! 29 Кажу ж вам, що віднині не питиму
та й сказали: „Нащо таке марнотра́тство? 9 Я від оцього плоду виноградного аж до дня,
Бо дорого можна було б це продати, і віддати коли з вами Його новім питиму в Царстві
убогим“. 10 Зрозумівши Ісус, промовив Мого Отця“. 30 А коли відспівали вони, то
до них: „Чого при́крість ви робите жінці? на го́ру Оливну пішли. 31 Промовляє тоді
Вона ж добрий учинок зробила Мені. 11 Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, а Мене не
постійно ви маєте. 12 Бо, виливши миро оце — і розпорóшаться вівці отари“. 32 По
на тіло Моє, вона те вчинила на по́хорон воскресенні ж Своїм Я вас віпереджу в
Мій. 13 Поправді кажу вам: де тільки оця Галілеї“. 33 А Петро відповів і сказав Йому:
Ева́нгелія проповідувана буде в цілому світі, „Якби й усі спокусілись про Тебе, — я не
— на пам'ятку їй буде сказане й те, що споку́шуся ніко́ли“. 34 Промовив до нього
зробила вона!“ 14 Тоді один із Дванадцятьох, Ісус: „Поправді кажу тобі, що ночі цієї, перше
званий Юдою Іскаріотським, подався до ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від
первосвящеників, 15 і сказав: „Що́ хочете Мене“. 35 Говорить до Нього Петро: „Коли б
дати мені, — і я вам Його видам?“ І вони мені навіть умерти з Тобою, — я не відречуся
Йому виплатили тридцять срібняків. 16 І він від Тебе!“ Так сказали й усі учні. 36 Тоді з
відтоді шукав слу́шного ча́су, щоб видати ними приходить Ісус до місцевости, званої
Його. 17 А першого дня Опрісно́ків учні Гефсиманія, і промовляє до учнів: „Посидьте
підійшли до Ісуса й сказали Йому: „Де́ хочеш, ви тут, аж поки піду й помолюся отам“. 37
щоб ми приготува́ли пасху спожити Тобі? 18 І, взявши Петра й двох синів Зеведе́євих,
А Він відказав: „Ідіть до такого то в місто, зачав сумувати й тужити. 38 Тоді промовляє
і перекажіть йому: каже Вчитель: час Мій до них: „Обго́рнена сумом смертельним
близький, — справлю Пасху з Своїми учнями душа Моя! Залиші́ться тут, і попильну́йте
в тебе“. 19 І учні зробили, як звелів їм Ісус, зо Мною“. 39 І, трохи далі пройшовши, упав
і зачали пасху готува́ти. 20 А коли настав Він долілиць, та молився й благав: „Отче
вечір, Він із дванадцятьма учнями сів за стіл. Мій, коли можна, нехай обмине ця чаша
21 І, як вони споживали, Він сказав: „Поправді Мене. Та проте, — не як Я хóчу, а як Ти“.
кажу вам, що один із вас видасть Мене“. 22 А І, вернувшись до учнів, знайшов їх, що
А вони засмутились тяжко, і кожен із них спали, і промовив Петрові: „Отак, — не
став питати Його: „Чи не я то, о Господи?“ змогли ви й однієї години попильнувати
23 А Він відповів і промовив: „Хто руку свою зо Мною? 41 Пильнуйте й моліться, щоб не
вмочить у миску зо Мною, той видасть впасти на спробу, — бадьóрий бо дух, але
Мене. 24 Людський Син справді йде, як про немічне тіло“. 42 Відійшовши ще вдруге,
Нього написано; але горе тому чоловікові, Він молився й благав: „Отче Мій, як ця
що видасть Людського Сина! Було б краще чаша не може минути Мене, щоб не пити
Йому, коли б той чоловік не родився!“ її, — нехай станеться воля Твоя!“ 43 І,
Юда ж, зрадник Його, відповів і сказав: „Чи прийшовши, знову знайшов їх, що спали,
не я то, Учителю?“ Відказав Він йому: „Ти бо зважні́ли їм очі були. 44 І, залишивши
сказав“. 26 Як вони ж споживали, Ісус узяв їх, знов пішов, і помолився втрéте, те саме
хліб, і поблагословив, ламав, і давав Своїм слово промовивши. 45 Потому приходить до
учням, і сказав: „Прийміть, споживайте, це учнів і їм промовляє: „Ви ще далі спите й

спочиваєте? Ось година наблізилась, — і до рук грішникам виданий буде Син Людський. 46 Уставайте, ходім, — ось наблизівся Мій зрадник!“ 47 І коли Він іще говорив, аж ось прийшов Юда, один із Дванадцятьох, а з ним люду багато від первосвящеників і старших наро́ду з мечами та кія́ми. 48 А зрадник Його дав був знака їм, кажучи: „Кого поцілую, то Він, — беріть Його“. 49 І зараз Він підійшов до Ісуса й сказав: Радій, Учителю!“ І поцілував Його. 50 Ісус же йому відказав: „Чого, друже, прийшов ти?“ Тоді приступили та руки наклали на Ісуса, — і схопи́ли Його. 51 А ось один із тих, що з Ісусом були, витягнув руку, і меча свого вихопив та й рубо́нув раба первосвященика, — і відт́яв йому вухо. 52 Тоді промовляє до нього Ісус: „Сховай свого меча в його місце, бо всі, хто візьме меча, — від меча і загинуть. 53 Чи ти д́умаєш, що не мо́жу тепер упросити Свого Отця, — і Він дасть Мені зараз більше дванадцяти леги́онів анго́лів? 54 Але як має збутись Писа́ння, що так статися муси́ть?“ 55 Тієї години промовив Ісус до наро́ду: „Немов на розбійника вийшли з мечами та кія́ми, щоб узяти Мене! Я щоденно у храмі сидів і навчав, — і Мене не взяли ви. 56 Це ж сталось усе, щоб збу́лися писа́ння пророків“. Усі учні тоді залишили Його й повтікали. 57 А вони схопи́ли Ісуса, і повели́ до первосвященика Кайяфи, де зібра́лися книжники й старші. 58 Петро ж д́алека йшов услід за Ним аж до двору́ первосвященика, і, ввійшовши всере́дину, сів із сл́ужбою, щоб бачити кінець. 59 А первосвященики та весь синедри́он шукали на Ісуса неправдивого свідчення, щоб смерть заподіяти Йому, 60 і не знахо́дили, хоч кривосвідків багато підхо́дило. Аж ось накі́нець з'явилися двоє, 61 і сказали: „Він говорив: Я можу зруйнувати храм Божий, — і за три дні збудувати його“. 62 Тоді первосвященик устав і до Нього сказав: „Ти нічого не відповідаєш на те, що свідча́ть с́упроти Тебе?“ 63 Ісус же мовчав. І первосвященик сказав Йому: „Заприсягаю Тебе Живим Богом, щоб нам Ти сказав, — чи Христос Ти, Син Божий?“ 64 Промовляє до нього Ісус: „Ти сказав... А наві́ть повім вам: відтепе́р ви побачите Людського Сина, що сиді́тиме право́руч сили Божо́ї, і на хмарах небесних прихо́дитиме!“ 65 Тоді первосвященик розде́р одежу свою та й сказав: „Він богознева́жив! На́що нам іще свідки потрі́бні? Ось ви чули тепер Його богознева́гу! 66 Як вам здається?“ Вони ж відповіли та сказали: „Повинен умерти!“ 67 Тоді стали плювати на обличчя Йому, та бити по що́ках Його, і́нші ж кія́ми били, 68 і казали: „Пророкуй нам, Христе́, хт́о то вдарив Тебе?“ 69 А Петро перед домом сидів на подві́р'ї. І приступила до Нього служни́ця одна та й сказала: „І ти був з Ісусом Гали́леянином!“ 70 А він перед всіма́ відрі́кся, сказавши: „Не відаю я, що ти кажеш“. 71 А коли до ворі́т він підхо́див, побачила і́нша його́ та й сказала прия́вним там лю́дям: „Оцей був з Ісусом Назаря́нином!“ 72 І він зно́ву відрі́кся та став присяга́тись: „Не знаю Цього Чолові́ка!“ 73 Підійшли ж трохи зго́дом присутні́ й сказали Петрові: „І ти справді з отих, та й мова твоя виявля́є тебе“. 74 Тоді він став клясти́сь та божити́сь: „Не знаю Цього́ Чолові́ка!“ І заспівав піве́нь хвилі тієї. 75 І згадав Петро сказане слово Ісусове: „Перше ніж заспіва́є піве́нь, — відречешся ти тричі від Мене“. І, вийшовши звідти, він гірко заплакав.

27 А коли настав ра́нок, усі первосвященики й старші наро́ду зібра́ли нараду супроти Ісуса, щоб Йому заподіяти смерть. 2І, зв'язавши Його, повели́, та й По́нтію Пилату намісникові віддали. 3 Тоді Юда, що ві́дав Його, як побачив, що Його засудили, розка́вся, і вернув тридцять срібня́ків первосвященикам і старшим, 4 та й сказав: „Я згі́шив, невинну кров ві́давши“. Вони ж відказали: „А нам що до того? Дивись собі сам“. 5 І, кинувши в храм срібня́кі, відійшов, а потому пішов, — та й повісився. 6 А первосвященики, як взяли срібня́кі, то сказали: „Цього не годі́ться покласти до сховку церковного, — це ж бо

заплата за кров“. 7 А порадившись, купили на них поле ганчарське, щоб мандрівників ховати, 8 чому й зветься те поле „полем крови“ аж до сьогодні. 9 Тоді справдилось те, що сказав був пророк Єремія, промовляючи: „І взяли вони тридцять срібняків, заплату Оціненого, що Його оцінили сини Ізраїлеві, 10 і дали їх за поле ганчарське, як Господь наказав був мені“. 11 Ісус же став перед намісником. І намісник Його запитав і сказав: „Чи Ти Цар Юдейський?“ Ісус же йому відказав: „Ти кажеш“. 12 Коли ж первосвященики й старші Його винуватили, Він нічого на те не відказував. 13 Тоді каже до Нього Пилат: „Чи не чуєш, — як багато на Тебе свідкують?“ 14 А Він ні на одне слово йому не відказував, так що намісник був дуже здивований. 15 Мав же намісник звичай відпускати на свято народів в'язня одного, котрого хотіли вони. 16 Був тоді в'язень відомий, що звався Варавва. 17 І, як зібрались вони, то сказав їм Пилат: „Котрого бажаєте, щоб я вам відпустив: Варавву, чи Ісуса, що зветься Христос?“ 18 Бо він знав, що Його через заздрощі видали. 19 Коли ж він сидів на суддівім сидінні, його дружина прислала сказати йому: „Нічого не май з отим Праведником, бо сьогодні вві сні я багато терпіла з-за Нього“. 20 А первосвященики й старші попідмовляли народ, щоб просити за Варавву, а Ісусові смерть заподіяти. 21 Намісник тоді відповів і сказав їм: „Котрого ж із двох ви бажаєте, щоб я вам відпустив?“ Вони ж відказали: „Варавву“. 22 Пилат каже до них: „А що ж маю зробити з Ісусом, що зветься Христос?“ Усі закричали: „Нехай розп'ятий буде!“ 23 А намісник спитав: „Яке ж зло Він зробив?“ Вони ж зачали ще сильніше кричати й казати: „Нехай розп'ятий буде!“ 24 І, як побачив Пилат, що нічого не вдіє, а неспокій ще більший стається, набрав він води, та й перед народом умив свої руки й сказав: „Я невинний у крові Його! Самі ви побачите“. 25 А весь народ відповів і сказав: „На нас Його кров і на наших дітей!“ 26 Тоді відпустив їм Варавву, а Ісуса, збичувавши, він видав, щоб розп'ятий був. 27 Тоді то намісникові вояки, до преторія взявши Ісуса, зібрали на Нього весь відділ. 28 І, роздягнувши Його, багрянницю наділи на Нього. 29 І, сплівши з терніни вінка, поклали Йому на голову, а тростину в правицю Його. І, навкóлішки падаючи перед Ним, сміялися з Нього й казали: „Радій, Царю Юдейський!“ 30 І, плювавши на Нього, хапали тростину, та й по голові Його били. 31 А коли назнущалися з Нього, зняли з Нього плащ, і зодягнули в одержу Його. І повелі Його на розп'яття. 32 А виходячи, стріли одного кіринейнина, — Сімон на ймєння, — його змусили нести для Нього хреста. 33 І, прибувши на місце, що зветься Голгофа, цебто сказати „Черепóвище“, 34 дали Йому пити вина, із гіркóтою змішаного, — та, покуштувавши, Він пити не схотів. 35 А розп'явши Його, вони поділили одержу Його, кинувши жереба. 36 І, посідавши, стерегли Його там. 37 І напис провини Його помістили над Його головою: „Це Ісус, Цар Юдейський“. 38 Тоді розп'ято з Ним двох розбійників: одного правóруч, а одного лівóруч. 39 А хто побіч проходив, Його 40 і казали: „Ти, що храма руйнуєш та за три дні будуєш, — спаси Самóго Себе! Коли Ти Божий Син, то зійди з хреста!“ 41 Так само ж і первосвященики з книжниками та старшими, насміхаючися, говорили: 42 „Він інших спасав, — а Самóго Себе не може спасти! Коли Цар Він Ізраїлів, нехай зійде тепер із хреста, — і ми повіримо Йому!“ 43 Покладав Він надію на Бога, — нехай Той Його тепер визволить, якщо Він угодний Йому. Бо Він говорив: „Я — Син Божий“. 44 Також насміхалися з Нього й розбійники, що з Ним були розп'яті. 45 А від години шостої аж до години дев'ятої — темрява сталась по цілій землі! 46 А коло години дев'ятої скрикнув Ісус гучним голосом, кажучи: „Елі, Елі, ламá савахтані?“ цебто: „Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув?“ 47 Дехто ж

із тих, що стояли там, це почули й казали, що Він кличе Іллію. **48** А один із них зараз побіг і взяв губку та, оцтом її наповнивши, настромив на тростину й давав Йому пити. **49** Інші казали: „Чекай но, побачмо, — чи прийде Ілля визволяти Його“. **50** А Ісус знову голосом гучним скрикнув, — і духа знову голосом гучним скрикнув, — і духа віддавав. **51** І ось завіса у храмі роздерлась надвоє — від верху аж додолу, і земля потряслася, і зачали розпадатися скелі, **52** і повідкривались гроби, і повставало багато тіл спочилих святих, **53** а з гробів повиходивши, по Його воскресінні, до міста святого ввійшли, і багатьом з'явилися. **54** А сотник та ті, що Ісуса з ним стерегли, як землетруса побачили, і те, що там сталося, налякалися дуже й казали: „Він був справді Син Божий!“ **55** Було там багато й жінок, що дивилися здалека, і що за Ісусом прийшли з Галілеї, і Йому прислугувували. **56** Між ними була Марія Магдалина, і Марія, мати Якова й Йосипа, і мати синів Зеведеєвих. **57** А коли настав вечір, то прийшов муж багатий із Ариматей, на ім'я Йосип, що й сам був навчався в Ісуса. **58** Він прийшов до Пилата й просив тіла Ісусового. Пилат ізвелів тоді видати. **59** І взяв Йосип Ісусове тіло, обгорнув його в чисте полотно, **60** і поклав його в гробі новому своїм, що був висік у скелі. До дверей гробових привалив він великого каменя, та й відійшов. **61** Була ж там Марія Магдалина та інша Марія, що сиділи насупроти гробу. **62** А наступного дня, що за п'ятницею, до Пилата зібралися первосвященники та фарисеї, **63** і сказали: „Пригадали ми, пане, собі, що обмáнець отой, як живий іще був, то сказав: „По трьох днях Я воскресну“. **64** Звели ж гріб стерегти аж до третього дня, щоб учні Його не прийшли, та й не вкрали Його, і не сказали наро́дові: Він із мертвих воскрес! І буде остання обмана гірша за першу“. **65** Відказав їм Пилат: „Сторожу ви маєте, — ідіть, забезпечте, як знаєте“. **66** І вони відійшли, і, запечатавши каменя, біля гробу сторожу поставили.

28 Як минула ж субота, на світанку дня першого в тижні, прийшла Марія Магдалина та інша Марія побачити гріб. **2** І великий ось ставсь землетрус, бо зійшов із неба Ангел Господній, і, приступивши, відвалив від гробу каменя, та й сів на ньому. **3** Його ж постать була, як та блискавка, а шати його були білі, як сніг. **4** І від страху перед ним затряслася сторожа, та й стала, як мертва. **5** А ангел озвався й промовив жінкам: „Не лякайтеся, бо я знаю, що Ісуса розп'ятого це ви шукаєте. **6** Нема Його тут, — бо воскрес, як сказав. Підійдіть, — подивіться на місце, де знаходився Він. **7** Ідіть же хутко, і скажіть Його учням, що воскрес Він із мертвих, і ото випереджує вас в Галілеї, — там Його ви побачите. Ось, вам я звістив!“ **8** І пішли вони хутко від гробу, зо страхом і великою радістю, і побігли, щоб учнів Його сповістити. **9** Аж ось перестрів їх Ісус і сказав: „Радійте!“ Вони ж підійшли, обняли Його ноги і вклонились Йому до землі. **10** Промовляє тоді їм Ісус: „Не лякайтесь! Ідіть, повідомте братів Моїх, — нехай вони йдуть у Галілею, — там побачать Мене!“ **11** Коли ж вони йшли, ось дехто зо сторожі до міста прийшли та й первосвященникам розповілі все, що сталося. **12** І, зібравшись зо старшими, вони врадили раду, і дали сторожі чимало срібняків, **13** і сказали: „Розповідайте: Його учні вночі прибули, — і вкрали Його, як ми спали. **14** Як почує ж намісник про це, то його ми переконаємо, і від клопоту визволимо вас“. **15** І, взявши вони срібняки, зробили, як навчено їх. І пронеслося слово оце між юдеями, і тримається аж до сьогодні. **16** Одина́дцять же учнів пішли в Галілею на гору, куди звелів їм Ісус. **17** І як вони Його вгледіли, поклонились Йому до землі, а дехто вагався. **18** А Ісус підійшов і промовив до них та й сказав: „Да́на Мені всяка вла́да на небі й на землі. **19** Тож ідіть, і навчіть всі наро́ди, християчи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, **20** навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. І ото, Я перебуватиму з

вами повсякдѣнно аж до кінця віку“! Амѣнь.
(аіѡп q165)

Від Марка

1 Початок Євангелії Ісуса Христа, Сина Божого. **2** Як у пророка Ісаї написано: „Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує. **3** Голос того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому!“ — **4** виступив був так Іван, що в пустині христив та проповідував хрищення на покаяння — для прощення гріхів. **5** І до нього приходила вся країна Юдейська та всі єрусалимляни, і в річці Йордана від нього христились вони, і визнавали гріхи свої. **6** А Іван зодягався в одержу з верблюдого волосу, і мав пояс ремінний на стегнах своїх, а їв сарану та мед польовий. **7** І він проповідував, кажучи: „Услід за мною йде Потужніший від мене, що Йому я негідний, нагнувшись, розв'язати ремінця від узуття Його. **8** Я христив вас водою, а Той вас христитиме Духом Святим“. **9** І сталося тими днями, — прийшов Ісус з Назарету Галілейського, і від Івана христився в Йордані. **10** І зараз, коли Він виходив із води, то побачив Іван небо розкрите, і Духа, як голуба, що сховався на Нього. **11** І голос із неба почувся: „Ти Син Мій Улюблений, що Я вподобав Його!“ **12** І зараз повів Його Дух у пустиню. **13** І Він був сорок днів у пустині, випробовуваний від сатан, і перебував зо звіриною. І служили Йому анголі. **14** А коли Іван віданий був, то прийшов Ісус до Галілеї, і проповідував Божу Євангелію, **15** і говорив: „Збулися часи, — і Боже Царство наблизилося. Покайтеся, і віруйте в Євангелію!“ **16** А коли Він проходив біля Галілейського моря, то побачив Сімона та Андрія, брата Сімонового, що невода в море закидали, — бо рибалки були. **17** І сказав їм Ісус: „Ідіть услід за Мною, — і зроблю, що станете ви ловцями людей“. **18** І зараз вони свого невода кинули, — та й пішли вслід за Ним. **19** А коли недалеко прийшов, то побачив Він Якова Зеведеєвого та брата його Івана, що й вони в човні невода лагодили. **20** І зараз покликав Він

їх. І вони залишили батька свого Зеведея в човні з робітниками, — і пішли вслід за Ним. **21** І приходять вони в Капернаум. І негайно в суботу ввійшов Він у синагогу, і навчати зачав. **22** І дивувались науці Його, бо навчав Він їх, як можновладний, а не як ті книжники. **23** І зараз у їхній синагозі знайшовся один чоловік, що мав духа нечистого, і він закричав, **24** і сказав: „Що Тобі до нас, Ісусе Назарянине? Ти прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хто Ти, — Божий Святий“. **25** Ісус же йому наказав: „Замовчи, і вийди з нього!“ **26** І затряс дух нечистий того, і, скрикнувши голосом гучним, вийшов із нього. **27** І жахнулися всі, — аж питали вони один одного, кажучи: „Що це таке? Нова наука із потугою! Навіть духам нечистим наказує Він, — і вони Його слухають“. **28** І чутка про Нього пішла хвилі тієї по всій Галілейській країні. **29** І вийшли вони із синагоги небавом, і прийшли з Яковом та Іваном до дому Сімонового й Андрієвого. **30** А тіща Сімонова лежала в гарячці; і зараз сказали про неї Йому. **31** І Він підійшов і підвів її, узявши за руку, — і гарячка покинула ту, — і вона зачала прислугувати їм. **32** А як вечір настав, коли сонце зайшло, то стали принести до Нього недужих усіх та біснуватих. **33** І все місто зібралося перед дверима. **34** І Він уздоровив багатьох, на різні хвороби недужих, і багатьох демонів повиганяв. А демонам не дозволяв Він казати, що знають Його. **35** А над ранком, як дуже ще темно було, уставши, Він вийшов і пішов у місце самітне, і там молився. **36** А Сімон та ті, що були з ним, поспішили за Ним. **37** І, знайшовши Його, вони кажуть Йому: „Усі шукають Тебе“. **38** А Він промовляє до них: „Ходім в інше місце, до сіл та околиць міст, щоб і там проповідувати, бо на те Я прийшов“. **39** І пішов, і проповідував в їхніх синагогах по всій Галілеї. І демонів Він виганяв. **40** І приходить до Нього прокажений, благає Його, і на коліна впадає та й каже Йому: „Коли хочеш, — Ти можеш очистити мене!“

41 І змилосердився Він, — простяг руку Свою, і доторкнувся до нього, та й каже йому: „Хочу, — будь чистий!“ 42 І проказа зійшла з нього хвили тієї, — і чистим він став. 43 А Він, погрозивши йому, зараз вислав його, 44 і йому наказав: „Гляди, — не оповідай нічого нікому. Але йди, покажися священникові, і принеси за своє очіщення, що Мойсей заповів, їм на свідощтво“. 45 А він, вийшовши, став багато оповідати й говорити про подію, так що Він не міг явно ввійти вже до міста, але перебував віддалік по саїтних місцях. І сходилися звідусюди до Нього.

2 Коли ж Він по кількох днях прийшов знов до Капернауму, то чутка пішла, що Він удома. 2 І зібралось багато, аж вони не вміщалися навіть при дверях. А Він їм виголошував слово. 3 І прийшли ось до Нього, несучи розслабленого, якого несли четверо. 4 А що через народ до Нього наблизитися не могли, то стелю розкрили, де Він був, і пробравши, звисили ложе, що на ньому лежав розслаблений. 5 А Ісус, віру їхню побачивши, каже розслабленому: „Відпускаються, сину, гріхи тобі!“ 6 Там же сиділи дехто з книжників, і в серцях своїх думали: 7 „Чого Він говорить отак? Зневажає Він Бога. Хто може прощати гріхи, окрім Бога Самого?“ 8 І зараз Ісус відчув Духом Своїм, що вони так міркують собі, і сказав їм: „Що таке ви в серцях своїх думаете? 9 Що легше: сказати розслабленому: „Гріхи відпускаються тобі“, чи сказати: „Уставай, візьми ложе своє та й ходи“? 10 Але щоб ви знали, що Син Людський має владу прощати гріхи на землі“, — каже розслабленому: 11 „Тобі Я наказую: Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім!“ 12 І той устав, і негайно взяв ложе, — і вийшов перед усіма, так що всі дивувались і славили Бога, й казали: „Ніколи такого не бачили ми!“ 13 І вийшов над море Він знов. А весь натовп до Нього приходив, — і Він їх навчав. 14 А коли Він проходив, то побачив Левіа Алфієвого, що сидів на митниці, і каже йому: „Иди за Мною!“ Той устав, і пішов услід за Ним. 15

Коли ж Він сидів при столі в його домі, то багато митників і грішників сиділи з Ісусом та з учнями Його; бо було їх багато, і вони ходили за Ним. 16 Як побачили ж книжники та фарисеї, що Він їсть із грішниками та з митниками, то сказали до учнів Його: „Чому то Він їсть із митниками та з грішниками?“ 17 А Ісус, як почув, промовляє до них: „Лікаря не потребують здорові, а слабі. Я не прийшов кликати праведних, але грішників (на покаїння)“. 18 А учні Іванові та фарисейські постили. І приходять вони, та й говорять до Нього: „Чому учні Іванові та фарисейські постануть, а учні Твої не постануть?“ 19 Ісус же промовив до них: „Хіба постити можуть гості весільні, поки з ними ще є молодій? Доки мають вони молодого з собою, то постити не можуть. 20 Але прийдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, — то й постити будуть вони за тих днів. 21 І не пришиває ніхто до старої одежі латки з сукна сирового, а як ні, то край латки нової одірветься там від старого, — і дірка стане ще гірша. 22 І ніхто не впливає вина молодого в старі бурдюкі, а то попориває вино бурдюки, — і вино й бурдюки пропадуть, а впливають вино молоде до нових бурдюків“. 23 І сталося, як Він переходив ланами в суботу, Його учні дорогою йшли, та й стали коло́сся зривати. 24 Фарисеї ж казали Йому: Подивись, чому роблять у суботу вони, чого не годіться?“ 25 А Він їм відказав: „Чи ж ви не читали ніколи, що зробив був Давид, як потребу він мав та сам зголоднів був і ті, що були з ним? 26 Як він увійшов був до Божого дому — за первосвященника Авія́тара, — і спожив хліби показні, яких їсти не можна було, — тільки священникам, — і дав він і тим, хто був із ним?“ 27 І сказав Він до них: „Субота постала для чоловіка, а не чоловік для суботи, 28 а тому то Син Людський Господь і суботі“.

3 І Він знову до синагоги ввійшов. І був там один чоловік, який мав суху руку. 2 І, щоб обвинуватити Його, наглядали за Ним, чи Він у суботу того не вздоровить. 3

І говорить Він до чоловіка з сухою рукою: „Стань посередині!“ 4 А до них промовляє: „У суботу годиться робити добре, чи робити лихе, життя зберегти, чи погубити?“ Вони ж мовчали. 5 І споглянув Він із гнівом на них, засмучений закам'янілістю їхніх сердець, і сказав чоловікові: „Простягни свою руку!“ І той простяг, — і рука йому стала здорова! 6 Фарисеї ж негайно пішли та з іродіянами раду зробили на Нього, — як Його погубити. 7 А Ісус із Своїми учнями вийшов над море. І натовп великий ішов вслід за Ним із Галілеї й з Юдеї, 8 і з Єрусалиму, і з Ідумеї, і з Іорданія, і з Тіру й Сидону. Натовп великий, прочувши, як багато чинив Він, зібрався до Нього. 9 І сказав Він до учнів Своїх наготівити човна Йому, через натовп, щоб до Нього не тіснулись. 10 Бо Він багатьох уздоровив, так що хто тільки немочі мав, то тіслися до Нього, щоб Його доторкнутись. 11 І ду́хи нечисті, як тільки вбачали Його, то падали ницьма перед Ним, і кричали й казали: „Ти Син Божий!“ 12 А Він їм суворо наказував, щоб вони Його не виявляли. 13 І Він вийшов на гору, і покликав, кого Сам хотів; вони ж приступили до Нього. 14 І визначив Дванадцятьох, щоб із Ним перебували, і щоб послати на проповідь їх, 15 і щоб мали вони владу вздоровляти недуги й вигонити демонів. 16 І визначив Він оцих Дванадцятьох: Сімона, і дав йому ймення Петро, 17 і Якова Зеведеєвого, і Івана, брата Якова, і дав їм імена Воанергес, цебто „сини грóмові“, 18 і Андрія, і Пилипа, і Вартоломія, і Матвія, і Хому́, і Якова Алфієвого, і Тадéя, і Сімона Канані́та 19 та Юду Іскаріотського, що й видав Його. 20 І приходять до дому вони. І знову зібралось народу, що вони не могли навіть хліба з'їсти. 21 І коли Його ближчі почули, то вийшли, щоб узяти Його, бо говорено, ніби Він несамовітний. 22 А книжники, що поприходили з Єрусалиму, казали: Має Він Вельзеву́ла, і виганяє демонів силою князя демонів. 23 І, закликавши їх, Він у притчах до них промовляв: „Як може сатана́ сатану виганяти? 24 І коли царство поділиться супроти себе, — не може встояти те царство. 25 І коли дім поділиться супроти себе, — не може встояти той дім. 26 І коли б сатана сам на себе повстав і поділився, то не зможе встояти він, але згине. 27 Ніхто бо не може вдёртись у дім дужого, та й пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже дужого, і аж тоді пограбує госпóду його. 28 Поправді кажú вам, що прóстяться людським синам усі прóгріхи та богозневаги, хоч би як вони богозневажали. 29 Але, хто богознева́жить Духа Святого, — повіки йому не відпуститься, але гріху вічному він підпадає“. (aĩŋn g165, aĩŋnios g166) 30 Бож казали вони: „Він духа нечистого має“. 31 І поприходили мати Його та брати Його, і óсторонь ставши, послали до Нього і Його виклика́ли. 32 А наро́д кругом Нього сидів. І сказали Йому: „Ото мати Твоя, і брати Твої, і сестри Твої он про Тебе питаються óсторонь“. 33 А Він їм відповів і сказав: „Хтó Моя мати й брати?“ 34 І поглянув на тих, що круг Нього сиділи, і промовив: „Ось мати Моя та бра́ття Мої! 35 Бо хто Божу волю чинитиме, то́й Мені брат, і сестра, і мати“.

4 І знову почав Він навчати над морем. І зібралось до Нього багато наро́ду, так що Сам Він до човна на морі ввійшов і сидів, а наро́д увесь був на землі покрай моря. 2 І багато навчав Він їх прі́тчами, і в науці Своїй їм казав: 3 „Слухайте, — вийшов сіяч ось, щоб сіяти. 4 І як сіяв, упало зérно одне край дороги, — і налетіли пташки́, і його повідзьобували. 5 Друге ж упало на ґрунт кам'яни́стий, де не мало багато землі, — і негайно зійшло, бо земля неглибока бу́ла; 6 а як сонце зійшло — то зів'яло, і, коріння не мавши, усохло. 7 А інше впало між те́рен, і вигнався терен, і його поглину́в, — і пло́ду воно не дало́. 8 Інше ж упало на добру́ю землю, — і дало плід, що посхо́див і ріс; і видало втри́дцятєро, у ші́стдє́сят і в сто раз “. 9 І сказав: „Хто має в́уха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 10 І, як остався Він насамоті, Його запитали найближчі з Дванадцятьма́ про цю прі́тчу. 11 І Він їм

відповів: „Вам дано пізнати таємниці Божого Царства, а тим, що за вами, усе відбувається в притчах, **12** щоб „оком дивились вони — і не бачили, вухом слухали — і не зрозуміли, щоб коли вони не навернулися, і відпущені будуть гріхи їм!“ **13** І Він їх запитав: „Ви не розумієте притчі цієї? І як вам зрозуміти всі притчі! **14** Січя сіє слово. **15** А котрі край дороги, де сіється слово, — це ті, що як тільки почують, то зараз приходять до них сатана, і забирає слово, посіяне в них. **16** Так само й посіяні на кам'янистому ґрунті, — вони, як почують те слово, то з радістю зараз приймають його, **17** та коріння не мають у собі й непостійні; а згодом, як утиск або переслідування настає за слово, вони спокушаються зараз. **18** А між терен посіяне, — це ті, що слухають слово, **19** але клопоти цього світі й омана багатства та різні бажання ввходять, та й заглушують слово, — і плоду воно не дає. (aiōn g165) **20** А посіяне в добру землю — це ті, що слухають слово й приймають, — і родять утридцять, у шістдесят і в сто раз“. **21** І сказав Він до них: „Чи світло приносять на те, щоб поставити його під посудину, чи може під ліжко? А не щоб поставити на світильнику? **22** Бо немає нічого захованого, що не виявиться, і немає таємного, що не вийде наяв. **23** Хто має вуха, щоб слухати, — нехай слухає!“ **24** І сказав Він до них: „Уважайте, що чуєте: Якою мірою будете міряти, такою відміряють вам, і додадуть вам. **25** Бо хто має, то дається йому, хто ж не має, — забереться від нього й те, що він має“. **26** І сказав Він: „Так і Боже Царство, як той чоловік, що кидає в землю насіння, **27** і чи спить, чи встає він удень та вночі, а насіння пускає паростки та росте, хоч не знає він, як. **28** Бо родить земля сама з себе: перше вруна, потім кблос, а тоді повне збіжжя на колосі. **29** А коли плід доспіє, зараз він „посилає серпа, бо настали жнив““. **30** І сказав Він: „До чого прирівняємо Царство Боже? Або в якій притчі представим його? **31** Воно — як те зерно гірчичне, яке, коли сіється в землю, найдрібніше за всі земні

насіння. **32** Як посіяне ж буде, виростає, і стає над усі зілля більше, і віття пускає велике таке, що кублитись може в тіні його птаство небесне“. **33** І такими притчами багатьом Він їм слово звіщав, поскільки вони могли слухати. **34** І без притчі нічого Він їм не казав, а учням Своїм самотою вияснював усе. **35** І сказав Він до них того дня, коли вечір настав: „Переплиньмо на той бік“. **36** І, лишивши народ, узяти із собою Його, як у човні Він був; і інші човні були з Ним. **37** І знялася ось буря велика, а хвилі вливалися в човен, аж човен водою вже був переповнився! **38** А Він спав на кормі на подушці... І вони розбудили Його та й сказали йому: „Учителю, чи Тобі байдуже, що ми гинемо?“ **39** Тоді Він устав, і вітрові заборонив, і до моря сказав: „Мовчи, перестань!“ І стих вітер, — і тиша велика настала. **40** І сказав Він до них: „Чого ви такі полохливі? Чому віри не маєте?“ **41** А вони налякалися страхом великим, і говорили один до одного: „Хто ж це такий, що вітер і море слухняні йому?“

5 І на другий бік моря вони прибули, до землі Гадаринської. **2** І як вийшов Він із човна, то зараз Його перестрів чоловік із могильних печер, що мав духа нечистого. **3** Він мешкання мав у гробах, і ніхто й ланцюгами зв'язати не міг його, **4** бо часто кайданами та ланцюгами в'язали його, але він розривав ланцюги та кайдани торбщив, — і ніхто не міг угамувати його. **5** І він повсякчас перебував день і ніч у гробах та в горах, — і кричав, і бився об каміння. **6** А коли він Ісуса побачив здалека, то прибіг, і вклонився йому, **7** і закричав гучним голосом, кажучи: „Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Богом Тебе закликаю, — не муч Ти мене!“ **8** Бо сказав Він йому: „Вийди, душе нечистий, із людини!“ **9** І запитав Він його: „Як тобі на ім'я?“ А той відповів: „Легіон мені ймення — багато бо нас“. **10** І він Його дуже просив, щоб їх не висилав із тієї землі. **11** Пасся ж там на горі гурт великий свиней. **12** І просилися демони, кажучи: „Пошли нас у свиней, щоб у них ми

ввійшли“. 13 І дозволив Він їм. І повиходили духи нечисті, і в свиней увійшли. І гурт кинувся з кручі до моря, — а було зо дві тисячі їх — і вони потопилися в морі. 14 А їхні пастухи повтікали та в місті й по селах звістили. І повиходили люди побачити, що сталося. 15 І прийшли до Ісуса й побачили, що той біснுவатий, що мав легіона, убраний сидів, і при умі, — і полякались вони. 16 Самовіддці ж їм розповіли, що сталося з тим біснуватим, також про свиней. 17 І вони стали благати Його, щоб пішов Собі з їхнього краю. 18 А як Він сів до човна, то біснуватий став просити Його, щоб залишитися з Ним. 19 Ісус же йому не дозволив, а промовив до нього: „Іди до дому свого, до своїх, і їм розповіж, які речі великі Господь учинив тобі, і як змилювався над тобою!“ 20 І пішов він та в Десятимісті зачав проповідувати, які речі великі Ісус учинив йому. І всі дивувались! 21 І коли переплив Ісус човном на той бік ізнов, то до Нього зібралось багато народу. І був Він над морем. 22 І приходить один із старших синагоги, на ймення Яір, і, як побачив Його, припадає до ніг Йому, 23 і дуже благає Його та говорить: „Моя дочка кінчається. Прийди ж, поклади Свої руки на неї, щоб видужала та жила!“ 24 І пішов Він із ним. За Ним на́товп великий ішов, і тиснувся до Нього. 25 А жінка одна, що дванадцять років хворою на кровотечу була, 26 що чимало натерпілася від багатьох лікарів, і витратила все добро своє, та ніякої помочі з того не мала, а прийшла ще до гіршого, 27 як зачула вона про Ісуса, підійшла через на́товп іззаду, і доторкнулась до одєжі Його. 28 Бо вона говорила про себе: „Коли хоч доторкнусь до одєжі Його, то одужаю“. 29 І висохло хвилі тієї джерелó кровотечі її, і тілом відчула вона, що видужала від недуги! 30 І в ту мить Ісус вичув у Собі, що вийшла з Нього сила. І Він до народу звернувся й спитав: „Хтó доторкнувся до Моєї одєжі?“ 31 І відказали Йому Його учні: „Ти бачиш, що тисне на Тебе народ, а питаєшся: Хтó доторкнувся до Мене?“ 32 А Він навкруги поглядав, щоб побачити ту, що зробила оце. 33 І жінка злякалась та затрусилась, бо знала, що сталося їй. І вона підійшла, і впала ницьма перед Ним, — і всю правду Йому розповіла. 34 А Він їй сказав: „Твоя віра, о дочко, спасла тебе; іди з миром, і здоровою будь від своєї недуги!“ 35 Як Він ще говорив, приходять ось від старшини синагоги та й кажуть: „Дочка твоя вмерла; чого ще турбуєш Учителя?“ 36 А Ісус, як почув слово сказане, промовляє до старшини синагоги: „Не лякайся, — тільки віруй!“ 37 І Він не дозволив іти за Собою нікому, тільки Петрові та Якову, та Іванові, братові Якова. 38 І приходять у дім старшини синагоги, і Він бачить метушню та людей, що плакали та голосили. 39 А ввійшовши, сказав Він до них: „Чого ви мету́шитеся та плачете? Не вмерло дівча, але спить!“ 40 І вони насміхалися з Нього. А Він усіх випровадив, узяв батька дівчати та матір, та тих, хто був із Ним, і ввійшов, де лежало дівча. 41 І взяв Він за руку дівча та й промовив до нього: „Таліта́, кумі“що значить: „Дівча́тко, кажу́ тобі — встань!“ 42 І в ту мить підвелось й ходило дівча; а років мало з дванадцять. І всі зараз жажнулися з дива великого! 43 А Він наказав їм суворо, щоб ніхто не довідався про це. І дати їй їсти звелів.

6 І, вийшовши звідти, Він прийшов до Своєї батьківщини, а за Ним ішли учні Його. 2 Як настала ж субота, Він навчати почав у синагозі. І багато-хто, чувши, дивуватися стали й питали: „Звідки в Нього оце? І що за мудрість, що да́на Йому? І що за чуда, що стаються руками Його? 3 Хіба ж Він не тєся, син Маріїн, брат же Якову, і Йóсипу, і Юді та Сімонові? А сестри Його хіба тут не між нами?“ І вони спокушались Ним. 4 А Ісус їм сказав: „Пророка нема без пошани, — хіба тільки в вітчизні своїй, та в родині своїй, та в домі своїм“. 5 І Він тут учинити не міг чуда жодного, тільки деяких хворих, руки поклавши на них, уздоровив. 6 І Він дивувався їх невірству. І ходив Він по селах навкрóг та навчав. 7 І, закликавши

Дванадцятьох, зачав їх по двох посилати, Христителя“. 25 І зараз квапливо вернулась і владу їм дав над нечистими дүхами. 8 вона до царя, і просила, говорячи: „Я хочу, І звелів їм нічого в дорогу не брати, крім палиці тільки самої: ні тóрби, ні хліба, ані мідяків у свій чéрес, 9 а ходити в сандáлях, цар, але через клятву й з-за тих, що з ним „і двох убрань не носити“. 10 І промовив до були при столі, не схотів їй відмовити. 27 І них: „Коли ви де ввійдете в дім, залишáйтеся цар зараз послав вояка, і звелів принéсти там, аж поки не вийдете звідти. 11 А як Іванову голову. 28 І пішов він, і став у в'язниці місто яке вас не прийме, і не послухають Івана, і приніс його гóлову на полумискові, і вас, то, виходячи звідти, обтрусіть порох, що дівчаті віддав, а дівча віддало її своїй матері. 29 А коли його учні зачули, то прийшли, і в вас під ногами, на свідчення супроти них. взяли його тіло, і до грóбу поклали його. 30 І Поправді кажү вам, — легше бóде Содóму й Гомóррі дня судного, аніж місту тому!“ 12 І посхóдилися до Ісуса апóстоли, і розповіли вийшли вони, і проповідували, щоб кáялися. Йому все, — як багато зробили вони, і як багато навчили. 31 І сказав Він до них: „Ідіть 13 І багато вигóнили дéмонів, і оливою осібно самі до безлүдного місця, та трохи хворих багато намáщували — і вздоровляли. спочиньте“. Бо багато народу прихóдило 14 І прочув про Ісуса цар Ірод, — бо ім'я Його та відбувало, аж навіть не мали коли й стало загáльно відóме, — і сказав, що то поживитись. 32 І відпливли вони чóвном Іван Христитель із мертвих воскрес, і тому окремо до місця безлүдного. 33 І побачили твóряться чүда від нього. 15 Інші впевняли, їх, коли плінули, і багато-хто їх розпізнали. що Ілля Він, а знов інші казали, що пророк, І пішки побігли туди з усіх міст, та й їх або як один із пророків. 16 А Ірод, прочувши, випередили. 34 І, як вийшов Ісус, Він побачив сказав: „Іван, якому я голову стяв був, — багато наро́ду, — і змилювався над ними, бо оце він воскрес!“ 17 Той бо Ірод, пославши, були, „немов вівці, що не мають пастуха“. схопів був Івана, і в в'язниці закув його, І зачав їх багато навчати. 35 І, як минуло через Іродіяду, дру́жину брата свого Пилипа, вже часу доволі, підійшли Його учні до бо він одру́жився був із нею. 18 Бо Іван казав Нього та й кажуть: „Це місце безлүдне, а Іродові: „Не годі́ться тобі мати за дружину година вже пізня. 36 Відпусти їх, — нехай жінку брата свого!“ 19 А Іродіяда лю́тилась підуть в оса́ди та сéла близькі, і куплять на нього, і хотіла йому смерть заподіяти, та собі чого їсти“. 37 А Він відповів і сказав не могла. 20 Бо Ірод боявся Івана, знаюши, ім: „Дайте їсти їм ві“. Вони ж відказали що він муж праведний і святий, і беріг Йому: „Чи ми маємо піти та хліба купити його. І, його слухаючи, він дуже бентéжився, на двісті динаріїв, і дати їм їсти?“ 38 А але слухав його залюбки. 21 Та настав Він їх запитав: „Скільки маєте хліба? Ідіть, день догідний, коли дня наро́дження Ірод побачте!“ І розізнавши, сказали: „П'ять хлібів справляв був бенкéта вельмóжам своїм, та дві риби“. 39 І звелів їм усіх на зеленій траві і тисячникам, і галілейській старшіні, посадити один біля óдного. 40 І розсілись і танцювала, і сподóбалася Іродові та рядами вони, по сто та по п'ятдеся́т. 41 І присутнім із ним при столі, — тоді цар Він узяв п'ять хлібів та дві риби, споглянув промовив до дівчини: „Проси в мене, чого на небо, поблагословив, і поламав ті хлібі, хочеш, — і дам я тобі!“ 23 І поклявся він їй: і дав учням, щоб клали перед ними, і дві „Чого тільки від мене попросиш, то дам я риби на всіх поділив. 42 І всі їли й наїлися! тобі, — хоча б і півцарства мого!“ 24 Вона 43 А з кусків позосталих та з риб назбирали ж вийшла, і спиталася матері своєї: „Чого дванадцять повних кошів. 44 А тих, хто хліб маю просити?“ А та відказала: „Голови Івана споживав, було тисяч із п'ять чоловіка! 45 І

зараз звелів Своїм учням до човна сідати, і надаремне шанують Мене, бо навчають на той бік поплинути до Віфсаїди, раніше Його, поки Сам Він відпустить народ. 46 І Він їх відпустив, та й пішов помолитись на гору. 47 А як вечір настав, човен був серед моря, а Він Сам один на землі. 48 Коли ж Він побачив, як вони веслуванням мордуються, — бо вітер їм був супротивний, — о четвертій сторожі вночі підійшов Він до них, по морю йдучи, і хотів їх минути. 49 А вони, як побачили, що йде Він по морю, подумали, що то марá, та й стали кричати, 50 бо Його всі побачили та налякались. А Він зараз до них обізвався й сказав їм: „Будьте смілі, — це Я, не лякайтесь!“ 51 І ввійшов Він у човен до них, і вітер зтих. А вони здивувалися дуже в собі, 52 бо не зрозуміли чуда про хлібі, бо серце їхнє було затверділе. 53 Перепливши ж вони, прибулі в землю Генісарétську й причáлили. 54 І, як вони повиходили з човна, люди зараз пізнали Його, 55 і порозбігались по всій тій околиці, і стали на ложах недужих принóсити, де тільки прочули були, що Він є. 56 І куди тільки Він прибував — до сіл, чи до міст, чи до осель, — клали недужих на майдáнах, і благали Його, щоб могли доторкнутись хоч краю одежі Його. І хто тільки до Нього доторкувався, той був уздорóвлений!

7 І зібрались до Нього фарисеї та деякі з книжників, які прибулі із Єрусалиму, 2 і побачили, що деякі з учнів Його їли хліб руками „нечистими“, цебто невмитими. 3 Бо фарисеї й усі юдеї, зберігаючи передання старших, не їдять, як старанно не виміють рук; 4 а вернувшись з ринку, вони не їдять, поки не вмиються. Багато є й іншого, що вони прийняли, щоб додérжувати: миття чаш, і глеків, і мідяно́го посуду. 5 І запитали Його фарисеї та книжники: „Чому учні Твої не живуть за переданням старших, але хліб споживають руками нечистими?“ 6 А Він їм відказав: „Добре пророкував про вас, лицемірів, Іса́я, як написано: „Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхнє далеко від Мене. 7 Та однак

надаремне шанують Мене, бо навчають наук — людських за́повідей“. 8 Зане́хавши заповідь Божу, передань людських ви трима́єтесь: обмиваєте глеки та чаші, і багато такого подібного й іншого робите ви“. 9 І сказав Він до них: „Спритно відкидаєте ви заповідь Божу, аби зберегти своє передання. 10 Бо Мойсей наказав: „Шануй батька свого та матір свою“, та: „Хто злорічить на батька чи матір, нехай смертю помре“. 11 А ви кажете: „Коли скаже хто батьку чи матері: Корва́н, чи дар Богові те, чим би ти скориста́тись від мене хотів, 12 то вже вільно йому не робити нічого для батька чи матері, 13 порушуючи Боже Слово вашим переданням, що його ви самі встановили. І багато такого ви іншого робите“. 14 І Він зно́ву покликав народ і промовив до нього: „Послухайте Мене всі, і зрозумійте! 15 Немає нічого назóвні лю́дини, що, увіходячи в неї, могло б опогáнити її; що ж із неї виходить, — те лю́дину опогáнює. 16 Коли має хто в́уха, щоб слухати, — нехай сл́ухає!“ 17 А коли від народу ввійшов Він до дому, тоді учні Його запиталися в Нього про прі́тчу. 18 І Він їм відказав: „Чи ж і ви розуміння не маєте? Хіба ж не розумієте ви, що все те, що входить іззо́вні в лю́дину, — не може опогáнити її? 19 Бо не входить до серця йому, але до животá, і виходить назóвні, очищуючи всяку їжу“. 20 А далі сказав Він: „Що з лю́дини виходить, — те лю́дину опогáнює. 21 Бо зсерéдини, із лю́дського серця виходять лихі думки, розпуста, краді́ж, душогу́бства, 22 перéлюби, зді́рства, лукавства, підступ, безсти́дства, завидю́щеє око, богознева́га, го́рдощі, бéзум. 23 Усе зле це виходить зсерéдини, — і лю́дину опогáнює!“ 24 І встав Він, і звідти пішов у землю тирську й сидонську. І, ввійшовши до дому, Він хотів, щоб ніхто не довіда́вся, та не міг утаї́тись. 25 Нега́йно бо жінка одна, якої дочка мала духа нечистого, прочула про Нього, і прийшла, та й припала до ніг Йому. 26 А ця жінка грекі́ня бу́ла, родом сирóфіні́кянка. Вона стала благи́ти Його, щоб із дочкі́ її де́мона

вигнав. 27 А Він їй сказав: „Дай, щоб перше наїлися діти, — не годиться бо хліб забирати в дітей, і кинути щенятам!“ 28 А вона Йому в відповідь каже: „Так, Господи! Але навіть щенята їдять під столом від дитячих кришók“. 29 І Він їй сказав: „За слово оце йди собі, — дэмон вийшов із твоєї дочкі!“ 30 А коли вона в дім свій вернулась, то знайшла, що дочка на постелі лежала, а демон вийшов із неї. 31 І вийшов Він знов із країв тїрських і сидонських, і подався шляхом на Сидон над море Галілейське, через околиці Десятимїстя. 32 І приводять до Нього глухого немову, і благають Його, щоб руку на нього поклав. 33 І взяв Він його від народу самóго, і вклав пальці Свої йому в вуха, і, сплюнувши, доторкнувся його язика. 34 І, на небо споглянувши, Він зідхнув і промовив до нього: „Еффатá“; цебто: „Відкрийся!“ 35 І відкрилися вуха йому, і путо його язика розв'язало́сь негайно, — і він став говорити виразно! 36 А Він їм звелів, щоб нікому цього не розповіда́ли. Та що більше наказував їм, то ще більш розголошували. 37 І дуже всі дивувалися та говорили: „Він добре все робить: глухим дає чути, а німим — говорити!“

8 Тими днями, коли було зно́ву багато наро́ду, а їсти не мали чо́го, покликав Він учнів Своїх та й промовив до них: 2 „Жаль мені тих людей, що вже три дні зо Мною знаходяться, та їсти не мають чо́го. 3 А коли відпу́щу їх голодних до їхніх домівок, то осла́бнуть у дорозі, бо деякі з них поприходи́ли здалека“. 4 І відказали Йому Його учні: „Зві́дки зможе хто нагодувати їх хлібом тут у пустині? 5 А Він їх запитав: „Скільки маєте хліба?“ Вони ж повідóмили: „Сéмеро“. 6 Тоді Він народу звелів на землі посі́дати. І, взявши сéмеро хліба, віддавши подяку, Він поламав і дав учням Своїм, щоб роздати. А вони роздавали наро́дові, 7 І мали вони трохи ри́бок; і Він їх поблагословив, і роздати звелів також їх. 8 І всі їли й наїлися, а з позосталих кусків сім кошів наби́рали. 9 А їдців було тисяч з чотири! 10

І всі́й Він негайно до чо́вна з Своїми учнями, та й прибув до землі далману́тської. 11 І вийшли фарисеї, і почали сперечатися з Ним, і, Його випробóвуючи, хотіли від Нього озна́ки із неба. 12 А Він тяжко зідхнув у Своїм ду́сі й промовив: „Яко́ї ознаки цей рід вимагає? Поправді́ кажú вам, що родо́ві цьому ознака не буде дана!“ 13 І покинув Він їх, усі́в знову до чо́вна, і на то́й бік відбу́в. 14 І забули вони взяти хлі́ба, і крім одно́го буханця, у чо́вні не мали з собою нічо́го. 15 А Він їм наказував та говорив: „Стережі́ться уважливо фарисейської розчи́ни й розчини Іродово́ї!“ 16 Вони ж міркували й казали один до одного, що хлі́ба не мають вони. 17 А Ісус, знавши те, промовляє до них: „Чо́го ви міркуєте, що хлі́ба не маєте? Чи ви ще не знаєте й не розумі́єте? Чи ще маєте серце своє затверді́лим? 18 „Мавши очі — не бачите, і мавши вуха — не чу́єте?“ І не пам'ята́єте, 19 коли п'ять хлі́бів Я ламав на п'ять тисяч, — скільки повних кошів із кусків ви зібрали?“ Вони кажуть до Нього: „Дванадцять“. 20 „А як сім на чотири тисячі, — скільки кошиків повних з кусків ви зібрали?“ І відказують: „Сім“. 21 І сказав Він до них: „Ви ще не розумі́єте?“ 22 І приходять вони в Ві́фсаїду. І приводять до Нього сліпо́го, і благають Його, щоб доторкну́вся до нього. 23 І взяв Він сліпо́го за руку, та й вивів його за село. І послі́нивши очі йому, поклав руки на нього, і питався його, чи що бачи́ть. 24 І, зиркнувши, сказав той: „Я бачу людей, які ходять, немов би дере́ва“. 25 Потім знов Він поклав Свої руки на очі йому, — і прозрі́в той, і одужав, і виразно став бачити все! 26 І послав Він додому його й наказав: „До села́ й не заходь, і ні́кому в селі́ не розпо́віда́й!“ 27 Потому пішов Ісус й учні Його до сіл Кесарі́ї Пилипово́ї, а в дорозі питав Своїх учнів, говорячи їм: „За кого Мене люди вважають?“ 28 Вони ж відпові́ли Йому, кажучи: „За Івана Христителя, другі́ — за Іллу́, а інші́ — за одно́го з пророків“. 29 І Він запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“ Петро Йому в відпові́дь каже: „Ти — Христос!“ 30 І Він заборонив їм,

щоб нікому про Нього вони не казали! 31 І почав їх навчати, що Синові Людському треба багато страждати, і Його відцураються з мертвих“. 11 І вони запитали Його та старші, і первосвященики, і книжники, і Він буде вбитий, — але третього дня Він воскресне. 32 І те слово казав Він відкрито. А Петро узяв на́бік Його, і Йому́ став перечити. 33 А Він обернувся й поглянув на учнів Своїх, та й Петру докорів і сказав: „Відступись, сатано, від Мене, бо думаєш ти не про Боже, а про людське!“ 34 І Він покликав народ із Своїми учнями, та й промовив до них: „Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та й за Мною йде! 35 Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене та Євангелії, той її збереже. 36 Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою занепа́стить? 37 Або що назамін дасть людина за душу свою? 38 Бо хто буде Мене та Моєї науки соромитися в роді цім перелюбнім та грішнім, того посоромиться також Син Людський, як прийде у славі Свого Отця з анголами святими“.

9 І сказав Він до них: „Поправді кажу вам, що деякі з тут-о при́йвних не скушту́ють смерти, аж поки не ба́читимуть Царства Божого, що прийшло воно в силі“. 2 А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, та й веде їх осібно на гору високу самих. І Він переобразивсь перед ними. 3 І стала одежа Його осяйна́, дуже біла, як сніг, якої білільник не зміг би так вибілити на землі! 4 І з'явивсь їм Ілля та Мойсей, і розмовляли з Ісусом. 5 І озвався Петро та й сказав до Ісуса: „Учителю, добре бути нам тут! Поставмо ж собі три шатра: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі“. 6 Бо не знав, що казати, бо були перелякані. 7 Та хмара ось їх заслоніла, і голос почувся із хмари: „Це Син Мій Улюблений, — Його слухайтесь!“ 8 І зараз, звівши очі свої, вони вже нікого з собою не бачили, крім Самого Ісуса. 9 А коли з гори сходили, Він їм наказав, щоб нікому того не казали, що бачили, аж поки Син Людський із мертвих

воскресне. 10 І вони заховали те слово в собі, сперечаючися, що́ то є: „воскреснути сказали: „Що́ це книжники кажуть, ніби треба Іллі перш прийти?“ 12 А Він відказав їм: „Тож Ілля, коли прийде попереду, усе приготує. Та як же про Людського Сина написано, що мусить багато Він вітерпіти, і буде знева́жений? 13 Але вам кажу́, що й Ілля був прийшов, — та зробили йому, що́ тільки хотіли, як про нього написано“. 14 А коли поверну́лись до учнів, коло них вони вгледіли безліч наро́ду та книжників, що сперечалися з ними. 15 І негайно весь на́товп, як побачив Його, сполохну́вся із дива, і назу́стріч побіг, і став вітати Його. 16 І запитався Він їх: „Про що спереча́єтесь з ними?“ 17 І Йому відповів один із на́товпу: „Учителю, привів я до Тебе ось сина свого, що духа німого він має. 18 А як він де схопить його, то об землю кидає ним, — і він піну пускає й зубами скрегоче та сохне. Я казав Твоїм учням, щоб прогнали його, — та вони не змогли“. 19 А Він їм у відпові́дь каже: „О, роде невірний, — доки буду Я з вами? Доки вас Я терпі́тиму? Приведіть до Мене його!“ 20 І до Нього того привелі. І як тільки побачив Його, то дух зараз затряс ним. А той, повалившись на землю, став качатися та заливатися піною. 21 І Він запитав його ба́тька: „Як давнó йому сталося це?“ Той сказав: „Із дити́нства. 22 І по́часту кидав він ним і в огонь, і до води, щоб його погубити. Але коли можеш що Ти, то зми́луйсь над нами, і нам поможи!“ 23 Ісус же йому відказав: „Щодо того твого „коли можеш“, — то то́му, хто вірує, все можливе!“ 24 Зараз ба́тько хлоп'я́ти з слізьми́ закричав і сказав: „Вірую, Господи, — поможи недові́рству мо́єму!“ 25 А Ісус, як побачив, що на́товп збігається, то нечистому духові наказав, і сказав йому: „Душе́ німий і глухий, тобі Я наказую: вийди з нього, і більше у нього не входи!“ 26 І, закричавши та мі́цно затрясши, той вийшов. І він став, немов мертвий, — аж багато-хто стали казати, що помер

він. 27 А Ісус узяв за руку його та й підвів його, — і той устав. 28 Коли ж Він до дому прийшов, то учні питали Його самотою: „Чому ми не могли його вигнати?“ 29 А Він їм сказав: „Цей рід не виходить інакше, як тільки від молитви та по́сту“. 30 І вони вийшли звідти, і проходили по Галілеї. А Він не хотів, щоб довідався хто. 31 Бо Він Своїх учнів навчав і казав їм: „Людський Син буде віданий лю́дям до рук, і вони Його вб'ють, але вбитий, — воскресне Він третього дня!“ 32 Вони ж не зрозуміли цього слова, та боялись Його запитати. 33 І прибулі вони в Каперна́ум. А як був Він у домі, то їх запитав: „Про що міркували в дорозі?“ 34 І мовчали вони, — сперечалися бо проміж себе в дорозі, хто найбільший. 35 А як сів, то покликав Він Дванадцятьо́х, і промовив до них: „Коли хто бути першим бажає, — нехай буде найменшим із усіх і слуга всім!“ 36 І взяв Він дитину, і поставив її серед них. І, обнявши її, Він промовив до них: 37 „Коли хто в Ім'я Моє прийме одне з дітей таких, той приймає Мене. Хто ж приймає Мене, — не Мене він приймає, а Того, Хто послав Мене!“ 38 Обізвався до нього Іван: „Учителю, ми бачили одно́го чоловіка, який з нами не ходить, що виганяє Ім'ям Твоїм де́монів; і ми заборонили йому, бо він із нами не ходить“. 39 А Ісус відказав: „Не забороняйте йому, бо немає такого, що Ім'ям Моїм чудо зробив би, і зміг би небáром лихослóвити Мене. 40 Хто бо не супроти нас, — той за нас! 41 І коли хто напóить вас кóхлем води в Ім'я Моє ради того, що ви Христові, поправді кажу вам: той не згубить своєї нагоро́ди! 42 Хто ж споку́сить одно́го з мали́х цих, що вірять, то краще б такому було, коли б жо́рно млинове на шию йому почепити, та й кинути в море! 43 І коли рука твоя спокуша́є тебе, — відітни її: краще тобі ввійти до життя однору́ким, ніж з обома руками ввійти до геєнни, до огню негасі́мого, (Geenna g1067) 44 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь“. 45 І коли нога твоя спокуша́є тебе, — відітни її: краще тобі ввійти до життя одноно́гим, ніж

з обома ногами бути вкиненому до геєнни, [до огню негасі́мого], (Geenna g1067) 46 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь“. 47 І коли твоє око тебе спокуша́є, — вибери його: краще тобі одно́ким ввійти в Царство Боже, ніж з обома очима бути вкиненому до геєнни огне́нної, (Geenna g1067) 48 де „їхній червяк не вмирає, і не гасне огонь!“ 49 Бо посóлється кожен огнем, і кожна жертва посóлється сіллю. 50 Сіль — добра річ. Коли ж сіль несолоною стане, — чим поправити її? Майте сіль у собі, майте й мир між собою!“

10 І, вийшовши звідти, Він приходить у землю Юдейську, на той бік Йо́рдáну. І знову зібралися ю́рби до Нього, і знов Він навчав їх, звича́єм Своїм. 2 І підійшли фарисеї й спитали, Його випробóвуючи: „Чи дозволено чоловікові дру́жину свою відпустити?“ 3 А Він відповів і сказав їм: „Що Мойсей заповів вам?“ 4 Вони ж відказали: „Мойсей заповів написати листа розводо́вого, та й відпустити“. 5 Ісус же промовив до них: „То за ваше жорстокосéрдя він вам написав оцю заповідь. 6 Бог же з почáтку творіння „створив чоловіком і жінкою їх. 7 Покине то́му чоловік свого ба́тька та ма́тір, 8 і стануть обо́є вони одним тілом“, — тим то немає вже двох, але́ одне тіло. 9 Тож, що Бог спарува́в, — лю́дина нехай не розлу́чує!“ 10 А вдома про це учні знов запитали Його. 11 І Він їм відказав: „Хто дру́жину відпустить свою, та й одру́житься з іншою, той чинить перелю́б із нею. 12 І коли дру́жина покине свого чоловіка, і вийде заміж за іншого, то чинить перелю́б вона“. 13 Тоді поприно́сили діток до Нього, щоб Він доторкну́вся до них, учні ж їм докоря́ли. 14 А коли спостеріг це Ісус, то обу́рився, та й промовив до них: „Пустіть діток до Ме́не прихóдити, і не бороніть їм, — бо таких Царство Боже. 15 Попра́вді кажу вам: Хто Божого Царства не прийме, немов те дитя, той у нього не ввійде“. 16 І Він їх пригорну́в, і поблагословив, на них руки поклавши. 17 І коли вирушав Він у путь, то швидко наблізивсь один, упав перед Ним на коліна,

і спитався Його: „Учителю Добрий, — що робити мені, щоб вічне життя впадкувати?“ (aiōnios g166) 18 Ісус же йому відказав: „Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Самого. 19 Знаєш заповіді: „Не вбивай, не чини перелюбу, не краді, не свідкуй неправдиво“, не кривді, „шануй свого батька та матір“. 20 А він відказав Йому: „Учителю, — це все виконав я ще змалку“. 21 Ісус же поглянув на нього з любов'ю, і промовив йому: „Одного бракує тобі: іди, розпродай, що маєш, та вбогим роздай, — і матимеш скарб ти на небі! Потому приходи та й іди вслід за Мною, узавши хреста“. 22 А він засмутився тим словом, і пішов, зажурившись, — бо великі маєтки він мав! 23 І поглянув довкола Ісус, та й сказав Своїм учням: „Як тяжко отим, хто має багатство, увійти в Царство Боже!“ 24 І учні жажнулись від слів Його. А Ісус знов у відповідь каже до них: „Мої діти, як тяжко отим, хто надію кладе на багатство, увійти в Царство Боже! 25 Верблюдові легше пройти через гóлчине вушко, ніж багатому в Боже Царство ввійти!“ 26 А вони здивувалися дуже, і казали один до одного: „Хто ж тоді може спастися?“ 27 Ісус же поглянув на них і промовив: „Неможливе це людям, а не Богові. Бо „для Бога можливе все!“ 28 А Петро став казати Йому: „От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом“. 29 Ісус відказав: „Поправді кажу вам: Немає такого, щоб дім полишив, чи братів, чи сестёр, або матір, чи батька, або діти, чи поля ради Мене та ради Єв́ангелі́ї, 30 і не одержав би в сто раз більше тепер, цього ча́су, серед переслідувань, — домів, і братів, і сестёр, і матерів, і дітей, і піль, а в віці наступному — вічне життя. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 І багато-хто з перших стануть останніми, а останні — першими“. 32 Були ж у дорозі вони, простуючи в Єрусали́м. А Ісус ішов по́переду них, — аж дуже вони дивувались, а ті, що йшли вслід за Ним, боялись. І, взявши знов Дванадцятьо́х, почав їм розповідати, що́ з Ним статися має: 33 „Оце в Єрусали́м ми йдемо́, і первосвященикам і книжникам

відданий буде Син Лю́дський, і засудять на смерть Його, і поганам Його видадуть, 34 і насміхатися бу́дуть із Нього, і бу́дуть плювати на Нього, і будуть Його бичува́ти, і вб'ють, — але третього дня Він воскресне!“ 35 І підходять до Нього Яків та Іван, сини Зеведе́єві, та й кажуть Йому: „Учителю, — ми хочемо, щоб Ти зробив нам, про що бу́демо просити Тебе“. 36 А Він їх поспитав: „Чого ж хочете, щоб Я вам зробив?“ 37 Вони ж відказали Йому: „Дай нам, щоб у славі Твоїй ми сиділи правору́ч від Тебе один, і лівору́ч один!“ 38 А Ісус відказав їм: „Не знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я її п'ю, і христитися хрищенням, що Я ним хрищуся?“ 39 Вони відказали Йому: „Можемо“. А Ісус їм сказав: „Чашу, що Я її п'ю, ви питимете, і хрищенням, що Я ним хрищусь, ви охриститеся. 40 А сидіти правору́ч Мене та лівору́ч — не Мое це давати, а кому уготовано“. 41 Як почули ж це Де́сятеро, то обурились на Якова та на Івана. 42 А Ісус їх покликав, і промовив до них: „Ви знаєте, що ті, що вважають себе за князів у народів, панують над ними, а їхні вельможі їх тиснуть. 43 Не так буде між вами, але хто з вас великим бути хоче, — нехай буде він вам за слугу. 44 А хто з вас бути першим бажає, — нехай буде всім за раба. 45 Бо Син Лю́дський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох“. 46 І приходять вони в Єрихо́н. А коли з Єрихо́ну вихо́див Він ра́зом із Сво́їми уч́нями й з безліччю люду, сидів і просив при дорозі сліпий Вартиме́й, син Тиме́їв. 47 І, прочувши, що то Ісус Назаря́нин, почав кликати та говорити: „Сину Давидів, Ісусе, — змилуйся надо мною!“ 48 І сварились на нього багато-хто, щоб мовча́в, а він ще більше кричав: „Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ 49 І спинився Ісус та й сказав: „Покличте його!“ І кличуть сліпого та й кажуть йому: „Будь бадьо́рий, устань, — Він кличе тебе“. 50 А той скинув плаща свого, і скочив із місця, — і прибіг до Ісуса. 51 А Ісус відповів і

сказав йому: „Що ти хочеш, щоб зробив Я тобі?“ Сліпий же Йому відказав: „Учителю, — нехай я прозрю!“ 52 Ісус же до нього промовив: „Іди, — твоя віра спасла тебе!“ І той зараз прозрів, і пішов за Ісусом дорогою.

11 І коли вони наблизились до Єрусалиму, до Вітфагії й Віфанії, на Оливній горі, тоді Він посилає двох учнів Своїх, 2 і каже до них: „Ідіть у село, яке перед вами, і, входячи в нього, ви знайдете зараз прив'язане осля, що на нього ніхто ще з людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. 3 Коли ж скаже хто вам: „Що це ви робите?“ відкажіть: „Господь потребує його, — і відішле його сюди зараз“. 4 І вони відійшли, і знайшли те осля, що прив'язане коло воріт ізнадвору було при дорозі, — і відв'язали його. 5 А деякі з тих, що стояли там, сказали до них: „Що ви робите? Пощо осля ви відв'яжете?“ 6 Вони ж їм відказали, як звелів їм Ісус, — і відпущено їх. 7 І вони привели до Ісуса осля, і поклали на нього плащі свої, а Він сів на нього. 8 Багато ж народу стелили одержу свою по дорозі, а інші стелили дорогою зéлень, натяту в полях. 9 А ті, що йшли перед Ним і позаду, викрикували: „Осáнна! Благословéнний, хто йде у Господне Ім'я! 10 Благословенне Царство, що надходить, Отця нашого Давида! Осáнна на висоті!“ 11 Потому увійшов Він до Єрусалиму, і в храм. А оглянувши все, як година вже пізня була, Він пішов у Віфанію з Дванадцятьма. 12 А назавтра, коли вони вийшли з Віфанії, Він зголоднів. 13 І, побачивши здалека фігове дерево, вкрите листями, Він підійшов, чи не знайде на ньому чогó. І, прийшовши до нього, не знайшов нічого, крім листя са́мого, — не пора бо на фіги бу́ла. 14 І озвався Ісус і промовив до нього: „Щоб більше ніхто твого плóду не з'їв аж повіки!“ А учні Його все те чули. (ai0n g165) 15 І прийшли вони в Єрусалим.

А як Він у храм увійшов, то став виганяти продавців і покупців у храмі, і попереверта́в столи грошомінам та ослóни — продавцям голубів. 16 І Він не дозволяв, щоб хто річ яку носив через храм. 17 І Він їх навчав і

казав їм: „Хіба не написано: „Дім Мій — бóде домом молитви в наро́дів усіх“, ви ж із нього зробили „печеру розбійників!“ 18 І почули це первосвященники й книжники, і шукали, як Його погубити, бо боялись Його, — увесь бо наро́д дивувався науці Його. 19 А як пізно ставало, вони поза місто виходили. 20 А проходячи вранці, побачили фігове дерево, усохле від кореня. 21 І, згадавши, Петро го́ворить Йому: „Учителю, глянь — фігове дерево, що прокляв Ти, усохло!“ 22 А Ісус їм у відповідь каже: „Майте віру Божу! 23 Поправді кажу вам: Як хто скаже горі цій: „Порушся та й кинься до моря“, і не матиме сумніву в серці своїм, але матиме віру, що станеться так, як го́ворить, — то буде йому! 24 Через це говорю вам: Усе, чого ви в молитві попросите, вірте, що одержите, і спóвниться вам. 25 І коли стої́те на молитві, то прощайте, як маєте що проти кого, щоб і Отець ваш Небесний пробачив вам про́гріхи ваші. 26 Коли ж не прощаєте ви, то й Отець ваш Небесний не простить вам про́гріхів ваших“. 27 І зно́ву прийшли вони в Єрусалим. Коли ж Він у храмі ходив, поприходили первосвященники й книжники, і старшіни до Нього, 28 і сказали Йому: „Якою Ти вла́дою все оце чиниш? І хто Тобі вла́ду цю дав, щоб Ти це робиш? 29 А Ісус відказав їм: „Запитаю й Я вас одне слово, і відповідайте Мені, то й Я відкажу́ вам, якою Я вла́дою це все чиню. 30 Іванове хрищення з неба було, чи від людей? Відповідайте Мені!“ 31 Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: „Із неба“, відкаже: „Чого ж ви йому не повірили?“ 32 А як скажемо: „Від людей“, — то боялись наро́ду, бо всі вважали, що Іван був поправді пророк. 33 І сказали Ісусові в відповідь: „Не знаємо“. А Ісус їм відка́зує: „То й Я не скажу́ вам, якою Я вла́дою це все чиню“.

12 І почав Він у прі́тчах до них промовляти: „Насадив був один чоловік виноградника, муром обгородив, відовбав у ньому ча́вило, башту поставив, — і віддав його вина́р'ям, та й пішов. 2 А певного ча́су послав він раба до своїх вина́рів, щоб

прийняти частину плоду з виноградинка 20 Було сім братів. І перший взяв дружину й в тих винарів. 3 Та вони схопили його та умер, не лишивши дітей. 21 Другий теж її й побили, і відіслали ні з чим. 4 І знову взяв та й помер, — і він не лишив дітей. Так послав він до них раба іншого, — та й того само і третій. 22 І всі семеро не полишили дітей. А по всіх вмерла й жінка. 23 А в вони зранили в голову та зневажили. 5 Тоді воскресінні, як воскреснуть вони, то котрому I багатьох іще інших, — набили одних, а із них вона дружиною буде? Бо семеро мали одних повбивали. 6 І він мав ще одного, за дружину її“. 24 Ісус їм відказав: „Чи — сина улюбленого. Наостанок послав і ви не тому помиляєтесь, що не знаєте ані того він до них і сказав: „Посоромляться Писання, ані Божої сили? 25 Бо як із мертвих сина мого!“ 7 А ті винарі міркували собі: воскреснуть, то не будуть женитись, ані „Це спадкоємець; ходім, замордуймо його, заміж виходити, але будуть, немов анголі ті — і нашою спадщина буде!“ 8 І вони на небі. 26 Що ж до мертвих, що воскреснуть, схопили його та й убили, і викинули його за чи ж ви не читали в Мойсеевій книзі, як — виноградинник. 9 Отож, що пан виноградинка при кущі — сказав йому Бог, промовляючи: зробить? — Він прибуде та й вигубить тих „Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів“, винарів, і віддасть виноградинка іншим. 10 27 Бо Він є Бог не мертвих, а живих! Тим Чи ви не читали в Писанні: „Камінь, що то ви помиляєтесь дуже“. 28 А один із тих його будівничі відкинули, — той наріжним книжників, що чув, як вони сперечались, та став каменем! 11 Від Господа сталося це, — і бачив, як добре Він відповідав їм, приступив дивне воно в очах наших“. 12 І шукали Його, та й спитався Його: „Котра заповідь перша щоб схопити, але побоялись народу. Бо вони з усіх?“ 29 Ісус відповів: Перша: „Слухай, зрозуміли, що про них Він цю притчу сказав. Ізраїлю: наш Господь Бог — Бог єдиний“. 30 I, лишивши Його, відійшли. 13 І вони вислали I: „Люби Господа, Бога свого, усім серцем деяких із фарисеїв та іродіянів до Нього, своїм, і всією душею своєю, і всім своїм щоб зловити на слові Його. 14 Ті ж прийшли розумом, і з цілої сили своєї!“ (Це заповідь та й говорять Йому: „Учителю, знаємо ми, перша!) 31 А друга (однакова з нею): „Люби що Ти справедливий, і не зважаєш зовсім ні свого ближнього, як самого себе!“ Нема іншої на кого, бо на людське обличчя не дивишся, більшої заповіді над оці!“ 32 І сказав Йому а наставляєш на Божу дорогу правдиво. книжник: „Добре, Учителю! Ти поправді Чи годіться давати податок для кесаря, чи сказав, що „Один Він, і нема іншого, окрім ні? Давати нам, чи не давати?“ 15 А Ісус, Нього“, 33 і що „Любити Його всім серцем, і знавши їх лицемірство, сказав їм: „Чого ви всім розумом, (і всією душею), і з цілої сили“, Мене випробовує? Принесіть Мені гріш і що „Любити свого ближнього, як самого податковий, щоб бачити“. 16 І принесли себе“, — це важливіше за всі цілопалення й вони. А Він каже до них: „Чий це образ жертви!“ 34 Ісус же, побачивши, що розумно і напис?“Ті ж Йому відказали: „Кесарів“. той відповідь дав, промовив до нього: „Ти 17 Ісус тоді каже в відповідь їм: „Віддайте недалеко від Божого Царства!“ І ніхто не кесареви — кесареві, а Богові — Боже!“ І наслідювався вже питати Його. 35 Потому Ісус Ісус відповів і промовив, у храмі навчаючи: дивувалися з Нього вони. 18 І прийшли до „Як то книжники кажуть, що ніби Христос Нього ті саддукеї, що твердять, ніби нема — син Давидів? 36 Адже той Давид Святим воскресіння, і запитали Його та сказали: 19 Духом сказав: „Промовив Господь Господеві „Учителю, Мойсей написав нам: „Як помре моему: сядь праворуч Мене, доки не покладу кому брат, і полишить дружину, а дитини не Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 37 лишить, то нехай Його брат візьме дружину Сам Давид Його Господом зве, — як же Він його, та й відновить насіння для брата свого“.

Йому син?“ **38** Він же казав у науці Своєї: „Стережіться тих книжників, що люблять у довгих одежах прохóджуватись, і привіти на ринках, **39** і перші лавкі в синагогах, і перші місця на прийняттях, **40** що вдовіні хати поїдають, і моляться довго напоказ, — вони тяжче осóдження приймуть!“ **41** І сів Він навпроти скарбниці, і дививсь, як нарóд мідякі до скарбниці вкидає. І багато заможних укидали багато. **42** І підійшла одна вбога вдовиця, і поклала дві лéпти, цебто гріш. **43** І покликав Він учнів Своїх та й промовив до них: „Поправді кажу вам, що ця вбога вдовиця поклала найбільше за всіх, хто клав у скарбницю. **44** Бо всі клали від лишка свого, а вона поклала з убóзтва свого все, що мала, — свій прожиток увесь“.

13 І коли Він виходив із храму, говорить Йому один із учнів Його: „Подивися, Учителю — якé то каміння та щó за будівлі!“ **2** Ісус же до нього сказав: „Чи ти бачиш великі будинки оці? — Не залишиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується!“ **3** Коли ж Він сидів на Оливній горі, проти храму, питали Його насамоті Петро, і Яків, і Іван, і Андрій: **4** „Скажи нам, коли станеться це? І яка буде ознака, коли все те вíконатись має?“ **5** Ісус же почав промовляти до них: „Стережіться, щоб вас хто не звів. **6** Бо багато-хто прийдуть в Ім'я Моє, кажучи: „Це Я“. І зведуть багатьóх. **7** І як про війни почуєте ви, і про военні чуткі, — не лякайтесь, бо статись належить тому“. Та це ще не кінець. **8** „Бо повстане нарóд на нарóд, і царство на царство“, будуть землетруси місцями, буде голод. Це почáток терпінь породільних. **9** Пильнуйте ж самі, бо вас на суди видаватимуть, і бичуватимуть вас у синагогах, і поведуть до правителів та до царів ради Мене, на свідчення їм. **10** Але перше Євáнгелія мусить бути народам усім проповідувана. **11** Коли ж видадуть вас і поведуть, — не турбуйтеся задалегі́д, щó вам говорити, — а щó дане вам буде тієї години, то те говоріть: бо не ви промовлятимете, але Дух Святий. **12** І видасть

на смерть брата брат, а бáтько — дитину. І „діти повстануть навпроти батьків“, — і їм смерть заподіють. **13** І за Ім'я Моє будуть усі вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасéний! **14** Коли ж ви побачите ту „гидоту спустóшення“, — що про неї звiщав пророк Даниїл, — що вона залягла, де не слід, — хто читає, нехай розуміє, — тоді ті, хто в Юдеї, нехай в гóри втікають. **15** І хто на покрівлі, нехай той не сходить, і нехай не входить узяти щось із дому свого. **16** І хто на полі, — хай назад не вертається взяти одержу свою. **17** Горе ж вагітним і тим, хто годує грудьми, у ті дні! **18** Моліться ж, щоб не трапилось це зимою! **19** Будуть бо ті дні такою „скорбóтою, що її не було з первopóчину світу“, що його Бог створив, „аж досі“, і не буде. **20** І коли б Госпóдь не вкоротив тих днів, — не спаслася б ніяка людина; але ради ви́браних, кого ви́брав, укоротив Він ті дні. **21** Тоді ж, як хто скаже до вас: „Ото, Христос тут“, „Ото там“, — не йміть віри. **22** Бо повстануть христі́ неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити озна́ки та чóда, щоб спокусити, як можна, і ви́браних. **23** Але ви стережіться! Я сказав вам усе наперéд. **24** Але за тих днів, по скорбóті отій, „сонце затьмiється, і місяць не дасть свого світла. **25** і зóрі спадáтимуть з неба, і сили небесні порушаться. **26** І побачать тоді „Сина Лю́дського, що йтиме на хмарах“ із великою потýгою й славою. **27** І тоді Він пошле Анголів і зберуть Його ви́браних „від вітрів чотирьóх, від крáю землі до крайнеба“. **28** Від дерева ж фі́гового навчiться при́кладу: коли віття його вже розпóкується, і кинеться листя, то знаєте, що близько літо. **29** Так і ви: коли тільки побачите, що діється це, то знайте, що близько, — під дверима. **30** Поправді кажó вам: не перéйде цей рід, аж усе оце станеться! **31** Небо й земля проминуться, але не минуться слова Мої! **32** Про день же той чи про годину не знає ніхто: ні анголі на небі, ні Син, — тільки Отець. **33** Уважайте, чувáйте й моліться: бо не знаєте, коли час той настане! **34** Як той чоловік, що

від'їхав, і залишив свій дім, і дав рабам своїм владу й кожному працю свою, а воротареві звелів пильнувати. **35** Тож пильнуйте, — не знаєте бо, коли прийде пан дому: увечорі, чи опівночі, чи як півні співатимуть, чи ранком. **36** Щоб вас не застав, що спите, коли вернеться він несподівано. **37** А що вам Я кажу, те всім Я кажу: Пильнуйте!“

14 За два ж дні була Пасха й Опрісноки.

А первосвященики й книжники стали шукати, як би підступом взяти Його та забити. **2** Вони говорили: „Та не в свято, щоб був колодніча в народі не сталась“. **3** Коли ж Ісус був у Віфанії, у домі Сімона, на проказу слабого, і сидів при столі, підійшла одна жінка, алябастрову пляшечку маючи щирого на́рдового дуже цінного мира. І розбила вона алябастрову пляшечку, і вилила миро на голову Йому! **4** А дехто обурювались між собою й казали: „Нащо таке марнотра́тство на миро? **5** Бо можна було б це миро продати більше, як за три сотні динаріїв, і вбогим роздати“. І нарікали на неї. **6** Ісус же сказав: „Залишіть її! Чого при́крість їй робите? Вона добрий учинок зробила Мені. **7** Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, і коли схочете, можете їм робити добро, — Мене ж не постійно ви маєте. **8** Що могла, те зробила вона: заздалегідь намастила Моє тіло на по́хорон. **9** Поправді кажу вам: де тільки ця Євангелія проповідувана буде в цілому світі, — на пам'ятку їй буде сказане й те, що зробила вона!“ **10** Юда ж Іскаріотський, один із Дванадцятьох, подався до первосвящеників, щоб їм Його видати. **11** А вони, як почули, зраділи, і обіцяли йому срібняків за те дати. І він став вишукувати, як би слушного часу їм видати Його. **12** А першого дня Опрісноків, коли пасху приношено в жертву, сказали Йому Його учні: „Куди хочеш, щоб пішли й приготували ми Тобі пасху спожити?“ **13** І посилав Він двох із Своїх учнів, і каже до них: „Підіть до міста, і стріне вас чоловік, що не́стиме в гле́кові воду, — то йдіть за ним. **14** І там, куди він уві́йде, скажіть до господа́ря дому: „Учитель питає: „Де кімната

Моя, в якій Я споживу́ зо Своїми уч́нями пасху?“ **15** І він вам покаже велику го́рницю, ви́стелену та готову: там приготуйте для нас“. **16** І учні пішли, і до міста прийшли, і знайшли, як Він їм сказав, — і зачали вони пасху готува́ти. **17** А коли настав вечір, Він приходить із Дванадцятьма́. **18** І як сиділи вони при столі й споживали, промовив Ісус: „Поправді кажу вам, що один з-поміж вас, „який споживає зо Мною“, видасть Мене“. **19** Вони зачали сумувати, і один по одному питати Його: „Чи не я?“ **20** А Він їм сказав: „Один із Дванадцятьох, що в миску ма́чає зо Мною. **21** Людський Син справді йде, як про Нього написано; та горе тому́ чоловікові, що видасть він Лю́дського Сина! Було б краще тому чоловікові, коли б він не родився!“ **22** Як вони ж споживали, Ісус узяв хліб, і поблагословив, поламав, і дав їм, і сказав: „Прийміть, споживайте, це — тіло Моє!“ **23** І взяв Він чашу, і, вчинивши подяку, подав їм, — і пили з неї всі. **24** І промовив до них: „Це — кров Моя Ново́го Заповіту, що за багатьох проливається. **25** Поправді кажу вам, що віднині не пітиму Я від плоду виноградного до того дня, як новім буду пити його в Царстві Божім!“ **26** А коли відспівали вони, на го́ру Оливну пішли. **27** Промовляє тоді їм Ісус: „Усі ви споку́ситесь ночі цієї, як написано: „Уражу́ Па́стиря, — і розпоро́шаться ві́вці!“ **28** По воскресінні ж Своїм Я вас ві́переджу в Галілеї“. **29** І відізався до Нього Петро: „Хоч спокую́ться й усі, — та не я!“ **30** Ісус же йому відказав: „Поправді кажу тобі, що сьогодні, цієї ось ночі, перше ніж заспіває півень двічі, — відречешся ти трі́чі від Мене!“ **31** А він ще сильніш запевняв: „Коли б мені й умерти з Тобою, — я не відречу́ся Тебе!“ Так же само сказали й усі. **32** І приходять вони до місцевости, на ім'я Гефсиманія, і каже Він уч́ням Своїм: „Посидьте ви тут, поки Я помолю́ся“. **33** І, взявши з Собою Петра, і Якова та Івана, Він зачав сумувати й тужіти. **34** І сказав Він до них: „Обго́рнена сумом смерте́льним душа Моя! Залиші́ться тут і

пильнуйте!“ 35 І Він відійшов трохи далі, смерть, — і не знаходили. 56 Бо багато-хто припав до землі, та й благав, щоб, як можна, свідчив фальшиво на Нього, але не було минула Його ця година. 36 І благав Він: „Авва згідних свідчень. 57 Тоді деякі встали, і -Отче, — Тобі все можливе: пронеси мимо кривосвідчили супроти Нього й казали: 58 Мене цю чашу! А проте, — не чого хочу Я, „Ми чули, як Він говорив: Я зруйную цей але чого Ти“. 37 І вернувся, і знайшов їх, що храм рукотв́орний, — і за три дні збудую спали, та й каже Петрові: „Симоне, спиш інший, нерукотв́орний“. 59 Але й так не ти? Однієї години не зміг попилнува́ти? було їхнє свідчення згідне. 60 Тоді встав 38 Пильнуйте й моліться, щоб не впасти в насере́дині первосвященик, та й Ісуса спитав спокусу, — бадьобрий бо дух, але немічне і сказав: „Ти нічо́го не відповідаєш, що тіло!“ 39 І зно́ву пішов і молився, те саме свідчать вони проти Тебе?“ 61 Він же мовчав, і нічого не відповідав. Первосвященик ізно́ву промовивши слово. 40 А вернувшись, ізнову спитав Його, до Нього говорячи: „Чи Христос знайшов їх, що спали, бо зважні́ли їм очі спитав Його, до Нього говорячи: „Чи Христос були́. І не знали вони, що́ Йому відказати. Ти, Син Благослове́нного?“ 62 А Ісус відказав: 41 І вернувся Він утретє, та й каже до них: „Я! І побачите ви Сина Лю́дського, що сидітиме по прави́ці сили Божо́ї, і на хмарах — надійшла та година: у руки грішникам небесних прихóдитиме!“ 63 Роздер тоді ось видається Син Лю́дський! 42 Уставайте, первосвященик одержу свою та й сказав: „На ходім, — ось наблізивсь Мій зрадник“. 43 І що́ нам ще свідки потрі́бні? 64 Ви чули зараз, як Він ще говорив, прийшов Юда, один цю богозневагу. Як вам здається?“ Вони ж усі присудили, що Він умерти повинен. 65 Тоді деякі стали плювати на Нього, і киями від первосвящеників, і книжників, і старших. 44 А зрадник Його дав був знака їм, і закривати обличчя Йому, і бити Його та кажучи: „Кого я поцілую, то Він, — беріть казати Йому: „Пророкуй!“ Служба теж Його Його, і обере́жно ведіть“. 45 І, прийшовши, би́ла по що́ках. 66 А коли Петро був на підійшов він негайно та й каже: „Учителю!“ І поцілував Його. 46 Вони ж руки свої накла́ли первосвященика, 67 і як Петра вона вгледі́ла, на Нього, — і схопі́ли Його. 47 А один із що́ грі́вся, подивила́сь на нього та й каже: тих, що стояли навко́ло, меча віхопив та „І ти був із Ісусом Назаряні́ном!“ 68 Він й рубо́нув раба́ первосвященика, — і відтяв же відрі́кся, говорячи: „Не відаю, і не йому вухо. 48 А Ісус їм промовив у відпові́дь: розумію, що́ кажеш“. І вийшов назо́вні, на нереддві́р'я. І заспівав тоді піве́нь. 69 Немов на розбі́йника вийшли з мечами та Служниця ж, коли Його вгледі́ла, стала знов киями, щоб узяти Мене. 49 Я щодня був із говори́ти при́вним: „Цей із них!“ 70 І він вами у хра́мі, навчаючи, — і Мене не взяли зно́ву відрі́кся. Незабáром же знов говорили ви. Але, щоб збу́лися Писа́ння“. 50 Тоді всі при́вні Петрові: „Поправді́, ти з них, — бо по́лиши́ли Його й повті́кали. 51 Один же ти га́лілеянин. Та й мо́ва тво́я така са́ма“. 71 А він став клясти́сь та божити́сь: „Не юна́к, по наго́му заго́рнений у покрива́ло, знаю Цього Чолові́ка, про Якого говорите ішов услі́д за Ним. І хапа́ють його. 52 Але ви!“ 72 І заспівав піве́нь хвилі́ тієї подру́ге. І 53 Але він, покрива́ло поки́нувши, уті́к нагі́й. 54 Пётро ж зда́лека йшов услі́д за згадав Петро слово, що Ісус був промовив А Ісуса вони повелі́ до первосвященика. І йому: „Перше ніж заспі́ває піве́нь дві́чі, — зійшли́ся всі первосвященики й старші та відречешся ти тричі́ від Мене“. І кинувся він, книжники. 54 Петро ж зда́лека йшов услі́д за та й плакати став. 55 А 15 А первосвященики з ста́ршими й первосвященики та весь синедри́он шукали книжниками, та весь синедри́он, зараз посві́дчення на Ісуса, щоб Йому заподі́яти

уранці, нараду вчинивши, зв'язали Ісуса, кинувши жéреб про неї“, хто що візьме. 25 повелі та й Пилатові видали. 2 А Пилат Була ж третя година, як Його розп'яли. 26 І запитався Його: „Чи Ти Цар Юдейський?“ А був написаний на́пис провини Його: „Цар Він йому в відповідь каже: „Сам ти кажеш“. Юдейський“. 27 Тоді розп'ято з Ним двох 3 А первосвященики міцно Його винува́тили. розбійників, — одного правóруч, і одного 4 Тоді Пилат зно́ву Його запитав і сказав: лівóруч Його. 28 І збулося Писа́ння, що „Ти нічого не відповідаєш? Дивись, — як каже: „До злочинців Його зараховано!“ 29 А багато проти Тебе свідку́ють!“ 5 А Ісус хто побіч проходив, то Його лихосло́вили, більш нічого не відповідав, так що Пилат „головáми своїми хитали“й казали: „Отак! дивувався. 6 На свято ж він їм відпускав був Ти, що храма руйнуєш та за три дні будуєш, одного із в'язнів, котро́го просили вони. 7 — 30 зійди із хреста, та спаси Самого Себе!“ Був же один, що звався Варáвва, ув'язнений 31 Теж і первосвященики з книжниками разóм із повста́нцями, які за повста́ння глузува́ли й один до одного казали: „Він вчинили були душогубство. 8 Коли ж на́товп інших спасав, — а Самого Себе не може зібрався, він став просити Пилата зробити, спасти! 32 Христос, Цар Ізраїлів, — нехай як він за́вжди робив їм. 9 Пилат же сказав зійде тепер із хреста, щоб побачили ми та й їм у відповідь: „Хочете, — відпущу́ вам увірували“. Навіть ті, що разóм із Ним були Царя Юдейського?“ 10 Бо він знав, що Його розп'яті, насміхалися з Нього. 33 А як шоста через за́здросці видали первосвященики. година настала, то аж до години дев'ятої 11 А первосвященики на́товп підмовили, те́мрява стала по ці́лій землі. 34 О годині ж щоб краще пустив їм Варáвву. 12 Пилат же дев'ятій Ісус скрикнув голосом гучнім та промовив знов їм у відповідь: „А що ж я й вимовив: „Елої, Елої, — ламá савахта́ні“, чинитиму з Тим, що Його ви Юдейським що в перекладі значить: „Боже Мій, Боже Царем називаєте?“ 13 Вони ж стали кричати Мій, — на́що Мене Ти покинув?“ 35 Дехто знов: „Розіпні Його!“ 14 Пилат же сказав їм: ж із тих, що стояли навколо, це почули й „Яке ж зло вчинив Він?“ А вони ще сильніше казали: „Ось Він кличе Іллію!“ 36 А один із кричали: „Розіпні Його!“ 15 Пилат же хотів них побіг, намочив губку о́цтом, настромів догодити наро́дові, — і відпустив їм Варáвву. на тростіну, і давав Йому пити й казав: І видав Ісуса, збичува́вши, щоб розп'ятий був. „Чекайте, побачим, — чи прийде Ілля Його 16 Вояки ж повелі Його до се́редини двору, зняти!“ 37 А Ісус скрикнув голосом гучнім, це́бто в преторі́й, і цілий відділ скликають. 17 — і духа віддав! 38 І в храмі завіса розде́рлась І вони зодягли Його в багряни́цю і, сплівши з надво́є, — від ве́рху аж додолу. 39 А сотник, що насупро́ти Нього стояв, як побачив, що Ісус розп'я́тий, то промовив: „Чоловік Цей був справді Син Божий!“ 40 що Він отак духа віддав, то промовив: Були ж і жінкі, що дивились здалека, між ними Марі́я Магдалі́на, і Марі́я, мати Якова Молодшого та Йо́сїї, і Саломі́я, 41 що вони, як Він був у Галіле́ї, ходили за Ним та Йому прислугóвували; і інших багато, що до І одного перехо́жого, що з поля вертався, Єрусалиму прийшли з Ним. 42 А коли настав Рұ́фа, змусили, щоб хреста Йому ніс. 22 І вечір, — через те, що було́ Пригото́влення, Його привели́ на місце Голго́фу, що значить це́бто перед субото́ю, — 43 прийшов Йо́сип „Черепóвище“. 23 І давали Йому пити вина, із Аримате́ї, радник поважний, що сам із мі́ррою змішаного, але Він не прийма́в. сподіва́вся Царства Божого, і сміливо ввійшов 24 І Його розп'яли́, і „поділили одежу Його, до Пилата, — і просив тіла Ісусового. 44 А

Пилат здивувався, щоб Він міг уже вмерти. І, покликавши сотника, запитався його, чи давно вже Розп'ятий помер. 45 І, дізнавшись від сотника, він подарував тіло Йосипові. 46 А Йосип купив полотно, і, знявши Його, обгорнув полотном та й поклав Його в гробі, що в скелі був вісічений. І каменя привалив до могільних дверей. 47 Марія ж Магдаліна й Марія, мати Йосієва, дивилися, де ховали Його.

16 Як минула ж субота, Марія Магдаліна, і Марія Яковова, і Саломія накупили пахошів, щоб піти й намастити Його. 2 І на світанку дня першого в тижні, як сходило сонце, до гробу вони прибули, 3 і говорили одна одній: „Хто відвалить нам каменя від могільних дверей?“ 4 А зиркнувши, побачили, що камінь відв'алений; був же він дуже великий. 5 І, ввійшовши до гробу, побачили там юнака, що праворуч сидів, і був одягнений в білу одежу, — і жахнулись вони. 6 А він промовляє до них: „Не жахайтесь! Ви шукаєте Розп'ятого, Ісуса Назарянина. Він воскрес, — нема Його тут! Ось місце, де Його поховали були. 7 Але йдіть, скажіть учням Його та Петрові: Він іде в Галілею попереду вас, — там Його ви побачите, як Він вам говорив“. 8 А як вийшли вони, то побігли від гробу, бо їх трепет та страх обгорнув. І не сказали нікому нічого, — бо боялись.

9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Як воскрес Він уранці дня першого в тижні, то з'явився найперше Марії Магдаліні, із якої був вигнав сім демонів. 10 Пішовши вона, повідомила тих, що були з Ним, які сумували та плакали. 11 А вони, як почули, що живий Він, і вона Його бачила, не йняли тому віри. 12 По цьому з'явився Він двом із них у постаті іншій в дорозі, як ішли вони на село. 13 А вони, як вернулися, інших про те сповістили, але не повірено їм. 14 Нарешті, Він з'явився Одинадцятьом, як сиділи вони при столі, і докоряв їм за недовірство їхнє та твердосердя, що вони не йняли віри тим, хто воскреслого бачив Його. 15 І казав Він до них: „Ідіть по цілому

світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте! 16 Хто увірує й охреститься, — буде спасений, а хто не ввірує — засуджений буде. 17 А тих, хто ввірує, супроводити будуть ознаки такі: у Ім'я Мое демонів будуть вигонити, говоритимуть мовами новими, 18 братимуть змії; а коли смертодійне що вип'ють, — не буде їм шкодити; кластимуть руки на хворих, — і добре їм буде!“ 19 Господь же Ісус, по розмові із ними, вознісся на небо, — і сів по Божій правіці. 20 І пішли вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав їм, і стверджував слово ознаками, що його супроводили. Амінь.

Від Луки

1 Через те, що багато-хто брались складати оповість про спра́ви, які стались між нами, **2** як нам ті розповіли, хто спочатку були самовідцями й слугами Слова, **3** тому й я, все від першої хвили докладно розвідавши, забажав описати за порядком для тебе, високодостойний Теофіле, **4** щоб пізнав ти істоту науки, якої навчився. **5** За днів царя юдейського Ірода був один священик, на ім'я Захарій, з денної черги́ Авія, та дружина його із дочок Ааронових, а ім'я їй Єлисавета. **6** І обіє вони були праведні перед Богом, бездоганно сповняючи заповіді й постанови Господні. **7** А дитини не мали вони, бо Єлисавета неплідна була, — та й віку старого обіє були. **8** І ось раз, як у порядку своєї черги́ він служив перед Богом, **9** за звичаєм священства, жеребком йому випало до Господнього храму ввійти й покадіти. **10** Під час же кадіння вся безліч народу молилась знадвору. **11** І з'явивсь йому ангол Господній, ставши праворуч кадильного жертьвіника. **12** І стривоживсь Захарій, побачивши, і острах на нього напав. **13** А ангол до нього промовив: „Не бійся, Захаріє, бо почута молитва твоя, і дружина твоя Єлисавета сина породить тобі, ти ж даси йому ймення Іван. **14** І він буде на радість та втіху тобі, і з його народження багато-хто втішаться. **15** Бо він буде великий у Господа, „ні вина, ні п'яного напою не питиме“, і напо́вниться Духом Святим ще з утроби своєї матері. **16** І багато синів із Ізраїля він навёрне до їхнього Господа Бога. **17** І він сам перед Ним буде йти в духу й силі Іллі, „щоб серця батьків приверну́ти до дітей“, і неслухняних — до мудрости праведних, щоб готових людей споряди́ти для Господа“. **18** І промовив Захарій до Ангола: „Із чо́го пізнаю я це? Я ж старий, та й дружина моя вже похилого віку“. **19** А ангол прорік йому в відповідь: „Я Гавриїл, що стою перед Богом; мене по́слано, щоб говорити з тобою, і звістити тобі про цю Добру Новину.

20 І замовкнеш ось ти, і говорити не зможеш аж до дня, коли станеться це, за те, що ти віри не йняв був словам моїм, які збудуться ча́су свого!“ **21** А люди чекали Захарія, та й дивувались, чо́го забаривсь він у храмі. **22** Коли ж вийшов, не міг говорити до них, і вони зрозуміли, що видіння він бачив у храмі. А він тільки знакі́ їм давав, — і залиши́вся німий. **23** І як дні його служби скінчили́сь, він вернувся до дому свого. **24** А після тих днів зачала́ його дружина Єлисавета, і таїлась п'ять місяців, кажучи: **25** „Так для мене Господь учинив за тих днів, коли зглянувся Він, щоб зняти наругу мою між людьми!“ **26** А шостого місяця від Бога був по́сланий ангол Гавриїл у галілейське місто, що йому на ім'я Назарет, **27** до діви, що заручена з мужем бу́ла, на ім'я йому Йо́сип, із дому Давидового, а ім'я діві — Марія. **28** І, ввійшовши до неї, промовив: „Радій, благодатная, Господь із тобою! Ти благослове́нна між жо́нами!“ **29** Вона ж затриво́жилась словом, та й стала розд́умувати, що́ б то значило це привіта́ння. **30** А ангол промовив до неї: „Не бійся, Маріє, — бо в Бога благодать ти знайшла! **31** І ось ти в утроби́ зачне́ш, і Сина породи́ш, і даси йому йме́ння Ісус. **32** Він же буде Великий, і Сином Всеви́шнього зва́ний, і Господь Бог дасть йому престо́ла його ба́тька Давида. **33** І повік царюватиме Він у домі Якова, і царюва́нню його не буде кінця“. (a10n g165) **34** А Марія озвалась до ангола: „Як же станеться це, коли мужа не знаю?“ **35** І ангол промовив у відповідь їй: „Дух Святий злі́не на тебе, і Всеви́шнього сила обго́рне тебе, через те то й Святе, що наро́диться, буде Син Божий! **36** А ото твоя родичка Єлиса́вета — і вона зачала́ в своїй старості сина, і оце шостий місяць для неї, яку звуть неплідною. **37** Бо „для Бога нема неможливо́ї жодної речі!“ **38** А Марія промовила: „Я ж Господня раба: нехай буде мені згідно з словом твоїм!“ І відійшов а́нгол від неї. **39** Тими днями зібралась Марія й пішла, поспішаючи, у гірську око́лицю, у місто Юдине. **40** І ввійшла вона в дім Захарія,

та й поздоровила Єлисавету. 41 Коли ж Єлисавета зачула Маріїн привіт, затріпотала дитина в утробі її. І Єлисавета наповнилась Духом Святим, 42 і скрикнула голосом гучним, та й прорекла: „Благословенна Ти між жонами, і благословенний Плід утроби твоєї! 43 І звідкіля мені це, що до мене прийшла мати мого Господа? 44 Бо як тільки в ушах моїх голос привіту твого забринів, — від радощів затріпотала дитина в утробі моїй! 45 Блаженна ж та, що повірила, бо сповниться проречене їй від Господа!“ 46 А Марія промовила: „Величає душа моя Господа, 47 і радіє мій дух у Бозі, Спасі моїм, 48 що зглянувся Він на покору Своєї раби, бо ось від часу цього всі роди мене за блаженну вважатимуть, 49 бо велике вчинив мені Потужний! Його ж Ім'ення святе, 50 і милість Його з роду в рід на тих, хто боїться Його! 51 Він показує міць Свого рамена, розпорошує тих, хто пишався думкою серця свого! 52 Він могутніх скидає з престолів, підіймає покірливих, 53 удовольняє голодних добром, а багатих пускає ні з чим! 54 Пригорнув Він Ізраїля, Свого слугу, щоб милість згадати, 55 як прорік був Він нашим отцям, — Аврааму й насінню його аж повіки!“ (аїон g165) 56 І залишалась у неї Марія щось місяців зо три, та й вернулась до дому свого. 57 А Єлисаветі настав час родити, — і сина вона породила. 58 І почули сусіди й родина її, що Господь Свою милість велику на неї послав, — та й утішалися разом із нею. 59 І сталося восьмого дня, прийшли, щоб обрізати дитя, і хотіли назвати його ім'енням батька його — Захарій. 60 І озвалася мати його та й сказала: „Ні, — нехай названий буде Іван!“ 61 А до неї сказали: „Таж у родині твоїй нема жодного, який названий був тим ім'ям!“ 62 І кивали до батька його, — як хотів би назвати його? 63 Попросивши ж табличку, написав він слова: „Іван імення йому“. І всі дивувались. 64 І в тій хвилі уста та язик розв'язались йому, — і він став говорити, благословляючи Бога! 65 І страх обгорнув усіх їхніх сусідів, і по всіх верховинах юдейських пронёсся чутка про це все. 66 А всі, що почули, розважали у серці своїм та казали: „Чим то буде дитина оця?“ І Господня рука була з нею. 67 Його ж батько Захарій наповнився Духом Святим, та й став пророкувати й казати: 68 „Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що зглянувся й визволив люд Свій! 69 Він ріг спасіння підніс нам у домі Давида, Свого слуги, 70 як був заповів відвіку устами святих пророків Своїх, (аїон g165) 71 що від ворогів наших визволить нас, та з руки всіх наших ненависників, 72 що вчинить Він милість нашим отцям, і буде пригадувати Свій святий заповіт, 73 що дотримає й нам ту присягу, якою Він присягався Авраамові, отцю нашому, 74 щоб ми, визволившись із руки ворогів, служили безстрашно Йому 75 у святості й праведності перед Ним по всі дні життя нашого. 76 Ти ж, дитино, станеш пророком Всевишнього, бо будеш ходити перед Господом, щоб дорогу Йому приготувати, 77 щоб народу Його дати пізнати спасіння у відпущенні їхніх гріхів, 78 через велике милосердя нашого Бога, що ним Схід із висоти нас відвідав, 79 щоб світити всім тим, хто перебуває в темряві й тіні смертельній, щоб спрямувати наші ноги на дорогу спокою!“ 80 А дитина росла, і скріплялась на дусі, і перебувала в пустинях до дня свого з'явлення перед Ізраїлем.

2 І трапилося тими днями, — вийшов наказ царя Августа переписати всю землю. 2 Цей перепис перший відбувся тоді, коли владу над Сирією мав Квіріній. 3 І всі йшли записатися, кожен у місто своє. 4 Пішов теж і Ййосип із Галілеї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Вифлеєм, бо походив із дому та з роду Давидового, 5 щоб йому записатись із Марією, із ним зарученою, що була вагітна. 6 І сталося, як були вони там, то настав їй день породити. 7 І породила вона свого Первенця Сина, і Його сповила, і до ясел поклала Його, — бо в заїзді місця не стало для них. 8 А в тій стороні були пастухи, які пильнували на полі, і нічнії пори вартували отару свою. 9 Аж ось ангел

50

Хіба ви не знали, що повинно Мені бути в тому, що належить Моєму Отцеві?“ 50 Та не зрозуміли вони того слова, що Він їм говорив. 51 І пішов Він із ними, і прибув у Назарет, і був їм слухняний. А мати Його зберігала оці всі слова в своїм серці. 52 А Ісус зростав мудрістю, і віком та благодаттю, у Бога й людей.

3 У п'ятнадцятий рік панування Тиверія кесаря, коли Понтій Пилат панував над Юдеєю, коли в Галілеї тетрархом був Ірод, а Пилип, його брат, був тетрархом Ітурії й землі Трахонітської, за тетрарха Лісання в Авіліні, 2 за первосвящеників Анни й Кайяфи було Боже слово в пустині Іванові, сину Захарія. 3 І він перейшов усю землю Йорданську, проповідуючи хрищення покаяння для прощення гріхів, 4 як написано в книзі пророцтва пророка Ісай: „Голос того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому! 5 Нехай кожна долина наповниться, гора ж кожна та пригорок знизиться, що нерівне, нехай випростовується, а дорogi вибоїсти стануть гладенькі, — 6 і кожна людина побачить Боже спасіння!“ 7 А Іван говорив до людей, хто приходив, христитися в нього: Рóде зміний, — хто навчив вас тікати від гніву майбутнього? 8 Отож, учиніть гідний плід покаяння. І не починайте казати в собі: „Маємо батька Авраама“. Бо кажу вам, що Бог може піднести дітей Авраамові з цього каміння. 9 Бо вже он до коріння дерев і сокира прикладена: кожне ж дерево, що доброго плоду не родить, буде зрубане та до огню буде кинене“. 10 А люди питали його й говорили: „Що ж нам робити?“ 11 І сказав він у відповідь їм: „У кого дві сорочці, — нехай дасть немаючому; а хто має поживу, — нехай робить так само“. 12 І приходили й митники, щоб христитись від нього, і питали його: „Учителю, що ми маємо робити?“ 13 А він їм казав: „Не стягайте нічого над те, що вам звелено“. 14 Питали ж його й вояки й говорили: „А нам що робити?“ І він їм відповів: „Нікого

не кривдьте, ані не оскаржайте фальшиво, 15 удовольнійтесь платнею своєю“. 16 Коли ж усі люди чекали, і в серцях своїх думали всі про Івана, чи то він не Христос, 16 Іван відповідав усім, кажучи: „Я хрищу вас водою, але йде ось Потужніший за мене, що Йому розв'язати ремінця від Його взуття я негідний, — Він христитиме вас Святим Духом й огнем! 17 У руці Своїй має Він віячку, — і перечистить Свій тік: пшеницю збере до засків Своїх, а полову попалить ув огні негасимим“. 18 Тож багато навчав він і іншого, звіщаючи Добру Новину народові. 19 А Ірод тетрарх, що Іван докоряв йому за Іродіяду, дружину брата свого, і за все зло, яке заподіяв був Ірод, 20 до всього додав ще й те, що Івана замкнув до в'язниці. 21 І сталося, як христились усі люди, і як Ісус, охристившись, молився, розкрилося небо, 22 і Дух Святий злінув на Нього в тілесному вигляді, як голуб, і голос із неба почувся, що мовив: „Ти Син Мій Улюблений, що Я вподобав Тебе!“ 23 А Сам Ісус, розпочинаючи, мав років із тридцять, буди, як думано, сином Йосипа, Ілія, 24 сина Маттатового, сина Левіїного, сина Мелхіїного, сина Яннаєвого, сина Йосипового, 25 сина Маттатієвого, сина Амосова, сина Наумового, сина Еслієвого, сина Наггеевого, 26 сина Маатового, сина Маттатієвого, сина Семенієвого, сина Йосихового, сина Йодаєвого, 27 сина Йоананового, сина Рисаєвого, сина Зоровавелевого, сина Салатіїлового, сина Нирієвого, 28 сина Мелхієвого, сина Аддієвого, сина Косамового, сина Елмадамового, сина Ірового, 29 сина Ісуєвого, сина Елієзерового, сина Йоримового, сина Маттатієвого, сина Левієвого, 30 сина Семенового, сина Юдиного, сина Йосипового, сина Йонамового, сина Еліякимового, 31 сина Мелеаєвого, сина Меннаєвого, сина Маттатаєвого, сина Натамового, сина Давидового, 32 сина Есеевого, сина Йовидового, сина Воозового, сина Салаєвого, сина Наассонового, 33 сина Амінадавого,

сина Адмінієвого, сина Арнієвого, сина Есромового, сина Фаресового, сина Юдиного, 34 сина Яковлевого, сина Ісакового, Ісаї. Розгорнувши ж Він книгу, знайшов сина Авраамового, сина Тариного, сина Нахорового, 35 сина Серухового, сина Рагавового, сина Фалекового, сина Еверового, сина Салиного, 36 сина Каїнамового, сина Арфаксадового, сина Симового, сина Нбевого, сина Ламехового, 37 сина Матусалового, сина Енохового, сина Яретового, сина Малелеїлового, сина Каїнамового, 38 сина Еносового, сина Ситового, сина Адамового, — Сином Божим.

4 А Ісус, повний Духа Святого, вернувся з-над Йордану, і Дух на пустиню Його попровів. 2 Сорок день там диавол Його спокушав, і за тих днів Він нічого не їв, а коли закінчились вони, то вкінці зголоднів. 3 І диавол до Нього сказав: „Якщо Ти Син Божий, — скажи цьому каменеві, щоб хлібом він став!“ 4 А Ісус відповів йому: „Написано: Не хлібом самим буде жити людина, але кожним Словом Божим!“ 5 І він вивів Його на гору високу, і за хвилину часу показав Йому всі царства на світі. 6 І диавол сказав Йому: „Я дам Тобі всю оцю владу та їхню славу, бо мені це передане, і я даю, кому хочу, її. 7 Тож коли Ти поклонишся передо мною, то все буде Твоє!“ 8 І промовив Ісус йому в відповідь: „Написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одному Йому!“ 9 І повів Його в Єрусалим, і на наріжнику храму поставив, та й каже Йому: „Як Ти Син Божий, — кинься звідси дотолу! 10 Бо написано: „Він накаже про Тебе Своїм Анголам, щоб Тебе берегли!“ 11 і: „Вони на руках понесуть Тебе, щоб коли не спіткнув Ти об камінь Своєї ноги!“ 12 А Ісус відказав йому в відповідь: „Сказано: Не спокушай Господа Бога свого!“ 13 І диавол, скінчивши все цеє спокушування, відійшов від Нього до часу. 14 А Ісус у силі Духа вернувся до Галілеї, і чутка про Нього розніслась по всій тій країні. 15 І Він їх навчав по їхніх синагогах, і всі Його славили. 16 І прибув Він до Назарету, де був вихований. І звичаєм Своім Він прийшов

дня суботнього до синагоги, і встав, щоб читати. 17 І подали Йому книгу пророка Ісаї. Розгорнувши ж Він книгу, знайшов місце, де було так написано: 18 „На Мені Дух Господній, бо Мене Він помазав, щоб Добру Новину звіщати вбогим. Послав Він Мене проповідувати полонієм визволення, а незрячим прозріння, відпустити на волю помучених, 19 щоб проповідувати рік Господнього змілування“. 20 І, книгу згорнувши, віддав службі й сів. А очі всіх у синагозі звернулись на Нього. 21 І почав Він до них говорити: „Сьогодні збулося Писання, яке ви почувли!“ 22 І всі Йому стверджували й дивувались словам благодаті, що лінули з уст Його. І казали вони: „Чи ж то Він не син Йосипів?“ 23 Він же промовив до них: „Ви Мені конче скажете приказку: „Лікарю, — уздоров самого себе! Учини те й тут, у вітчизні Своєї, що сталося — чули ми — у Капернаумі“. 24 І сказав Він: „Поправді кажу вам: Жоден пророк не буває прийнятний у вітчизні своїй. 25 Та правдиво кажу вам: Багато вдовиць перебувало за днів Іллі серед Ізраїля, коли на три роки й шість місяців небо було зачинилося, так що голод великий настав був по всій тій землі, 26 а Ілля не до жодної з них не був посланий, тільки в Сарепту Сидонську до овдовілої жінки. 27 І багато було прокажених за Єлисея пророка в Ізраїлі, але жоден із них не очистився, крім Неємана сиріянина“. 28 І всі в синагозі, почувши оце, переповнились гнівом. 29 І, вставши, вони Його вигнали за місто, і повелі аж до краю гори, на якій їхнє місто було побудоване, щоб скинути дотолу Його. 30 Але Він перейшов серед них, і віддалився. 31 І прийшов Він у Капернаум, галілейське місто, і там їх навчав по суботах. 32 І дивувались науці Його, бо слово Його було владне. 33 І був чоловік у синагозі, що мав духа нечистого демона, і він закричав гучним голосом: 34 „Ах, що нам до Тебе, Ісусе Назарянине? Ти прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хто Ти, — Божий Святий“. 35 А Ісус заборонив йому, кажучи: „Замовчи,

і вийди з нього!“І, кинувши дѣмон того насередину, вийшов із нього, нічого йому не пошкодивши. **36** І всіх жах обгорнув, і питали вони один одного, кажучи: „Що то за наука, що духам нечистим наказує з владою й силою, — і виходять вони?“ **37** І неслася чутка про Нього по всіх місцях краю. **38** А як вийшов Він із синагоги, увійшов у дім Сімона. Теща ж Сімонова в великій гарячці лежала. І просили за неї Його. **39** І, ставши над нею, Він заборонив тій гарячці, — і вона полишила її. І, зараз уставши, теща їм прислужувала. **40** Коли ж сонце заходило, то всі, хто мав яких хворих на різні недуги, до Нього приводили їх. Він же клав Свої руки на кожного з них, — та їх уздоровляв. **41** Із багатьох же виходили й дѣмони, кричачи та говорючи: „Ти Син Божий!“Та Він їм забороняв, і не давав говорити, що знали вони, що Христос Він. **42** Коли ж настав день, Він вийшов, і подався до самотнього місця. А люди шукали Його. І прийшовши до Нього, Його затримували, щоб від них не відходив. **43** Він же промовив до них: „І іншим містам Я повинен звіщати Добру Новину про Боже Царство, — бо на те Мене послано“. **44** І Він проповідував по синагогах Галілеї.

5 І сталося, як тіснувся натовп до Нього, щоб почути Слово Боже, Він стояв біля озера Генісаретського. **2** І Він побачив два човни, що стояли край озера. А рибалки, відійшовши від них, полоскали невода. **3** І Він увійшов до одного з човнів, що був Сімонов, і просив, щоб він тріхи відплив від землі. І Він сів, та й навчав народ із човна. **4** А коли перестав Він навчати, промовив до Сімона: „Попливи на глибін, — і закиньте на полов свій невід“. **5** А Сімон сказав йому в відповідь: „Наставнику, — цілу ніч ми працювали, і не вловили нічого, — та за словом Твоїм укину невода“. **6** А зробивши оце, вони безліч риби набрали — і їхній невід почав прориватись... **7** І кивали вони до товаришів, що були в другім човні, щоб прийшли допомогти їм. Ті прийшли, та й наповнили обидва човни, — аж стали вони

потопати. **8** А як Сімон Петро це побачив, то припав до колін Ісусових, кажучи: „Господи, — вийди від мене, бо я грішна людина!“ **9** Бо від полову риби, що ловили вони, обгорнув жах його та й усіх, хто з ним був, **10** також Якова й Івана, синів Зеведеєвих, що були спільниками Сімона. І сказав Ісус Сімонові: „Не лякайся, — від цього часу ти будеш ловити людей!“ **11** І вони повитягали на землю човні, покинули все, — та й пішли вслід за Ним. **12** А як Він перебував в одному з міст, ось один чоловік, увесь укритий проказою, Ісуса побачивши, упав ницьма, та й благав Його, кажучи: „Господи, коли хочеш, — Ти можеш очістити мене!“ **13** А Він руку простяг, доторкнувся до нього й сказав: „Хочу, — будь чистий!“І зараз із нього проказа зійшла. **14** І звелів Він йому не казати нікому про це. „Але йди, покажися священникові, і принеси за своє очищення, як Мойсей наказав, на свідчення їм“. **15** А чутка про Нього ще більше пішла, і багато народу приходило слухати та вздоровлятися від Нього з недугів своїх. **16** Він же відходив на місце самотнє й молився. **17** І сталося одного із днів, коли Він навчав, і сиділи фарисеї й законовчителі, що посходилися зо всіх сіл Галілеї й Юдеї та з Єрусалиму, а сила Господня готова була вздоровляти їх, **18** і ось люди на ложі принесли чоловіка, що розслаблений був, і намагалися внести його, і перед Ним покласти. **19** Не знайшовши ж кудю пронести його з-за народу, злізли на дім, і крізь стелю спустили із ложем його на середину перед Ісуса. **20** І, побачивши їхню віру, сказав Він йому: „Чоловіче, прощаються тобі гріхи твої!“ **21** А книжники та фарисеї почали міркувати й казати: „Хто ж Оцей, що богознєвагу говорить? Хто може прощати гріхи, окрім Бога Самого?“ **22** Відчувши ж Ісус думки їхні, промовив у відповідь їм: „Що міркуєте ви в серцях ваших? **23** Що легше: сказати: „Прощаються тобі гріхи твої“, чи сказати: „Уставай та й ходи“? **24** Але щоб ви знали, що Син Людський має владу на землі прощати гріхи“, — тож каже

Він розслабленому: „Кажу Я тобі: Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім!“ 25 І той зараз устав перед ними, узявши те, на чому лежав, і пішов у свій дім, прославляючи Бога. 26 І всіх жах обгорнув, — і славили Бога вони. І переповнилися страхом, говорячи: „Дивні речі сьогодні ми бачили!“ 27 Після цього ж Він вийшов, і побачив митника, на ймення Левія, що сидів на митниці, та й промовив йому: „Іди за Мною!“ 28 І, покинувши все, той устав, і пішов услід за Ним. 29 І справив Левій у своїм домі велику гостину для Нього. І був натовп великий митників й інших, що сиділи з Ним при столі. 30 Фарисеї ж та книжники їхні нарікали на Нього, та учням Його говорили: „Чому з митниками та із грішниками ви їсте та п'єте?“ 31 А Ісус відповів і промовив до них: „Лікаря не потребують здорові, а слабі. 32 Не прийшов Я, щоб праведних кликати до покаєння, а грішних“. 33 Вони ж відказали до Нього: „Чому учні Іванові часто постять та моляться, також і фарисейські, а Твої споживають та п'ють?“ 34 Ісус же промовив до них: „Чи ж ви можете змусити, щоб постили гості весільні, поки з ними ще є молодій? 35 Але прийдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, — тоді й постили будуть тих днів“. 36 Розповів же і приказку їм: „Ніхто латки з одежі нової в одержу стару не вставляє, а то подері й нову, а латка з нової старій не надається. 37 І ніхто не вливає вина молодого в старі бурдюки, а то попрориває вино молоде бурдюки, — і вино розлілється, і бурдюки пропадуть. 38 Але треба вливати вино молоде до нових бурдюків. 39 І ніхто, старе пивши, молодого не схоче, бо каже: „Старе ліпше!“

6 І сталося, як Він переходив ланами, у суботу, Його учні зривали колосся та їли, розтерши руками. 2 А деякі з фарисеїв сказали: „Нащо робите те, чого не годиться робити в суботу?“ 3 І промовив Ісус їм у відповідь: „Хіба ви не читали того, що зробив був Давид, коли сам зголоднів, також ті, хто був із ним? 4 Як він увійшов був до Божого дому, і, взявши хліби показні, яких їсти

не можна було, тільки самим священикам, споживав, і дав тим, хто був із ним?“ 5 І сказав Він до них: „Син Людський — Господь і суботі!“ 6 І сталося, як в іншу суботу зайшов Він до синагоги й навчав, знаходився там чоловік, що правіця йому була всохла. 7 А книжники та фарисеї вважали, чи в суботу того не вздоровить, щоб знайти проти Нього оскарження. 8 А Він знав думки їхні, і сказав чоловікові, що мав суху руку: „Підведися, і стань посередині!“ Той підвівся — і став. 9 Ісус же промовив до них: „Запитаю Я вас: Що годиться в суботу — робити добре, чи робити лихе, душу спасти, чи згубити?“ 10 І, позирнувши на всіх них, сказав чоловікові: „Простягни свою руку!“ Той зробив, — і рука його стала здорова! 11 А вони переповнилися лютістю, і один з одним змовлялись, щоб робити з Ісусом? 12 І сталося, що часу того Він вийшов на гору молитися, і перебув цілу ніч на молитві до Бога. 13 А коли настав день, покликав Він учнів Своїх, і обрав із них Дванадцятьох, яких і апостолами Він назвав: 14 Сімона, якого й Петром Він назвав, і Андрія, брата його, Якова й Івана, Пилипа й Варфоломія, 15 Матвія й Хому, Якова Алфієвого й Сімона, званого Зилотом, 16 Юду Якового, й Юду Іскаріотського, що й зрадником став. 17 Як зійшов Він із ними, то спинився на рівному місці, також натовп густий Його учнів, і безліч людей з усієї Юдеї та з Єрусалиму, і з приморського Тиру й Сидону, 18 що посходилися, щоб послухати Його та вздоровитися із недугів своїх, також ті, хто від духів нечистих страждав, — і вони здоровлялися. 19 Увесь же народ намагався бодай доторкнутися до Нього, бо від Нього виходила сила, і всіх здоровляла. 20 А Він, звівши очі на учнів Своїх, говорив: „Блаженні убогі, — Царство Боже бо ваше. 21 Блаженні голодні тепер, бо ви нагодовані будете. Блаженні засмучені зараз, бо втішиться ви. 22 Блаженні ви будете, коли люди зненавидять вас, і коли проженуть вас, і ганьбитимуть, і знеславлять, як зле, ім'я ваше за Людського Сина. 23 Радійте того дня й веселіться,

нагорóда бо ваша велика на небеса́х. Бо так само чинили пророкам батькі́ їхні. **24** Горе ж вам, багаті́ям, бо втіху свою ви вже маєте. **25** Горе вам, тепер ситим, бо зазнаєте го́лоду ви. Горе вам, що тепер потішаєтесь, бо бу́дете ви сумувати та плакати. **26** Горе вам, як усі люди про вас говоритимуть добре, бо так само чинили фальшивим пророкам батькі́ їхні! **27** А вам, хто слухає, Я кажу́: „Любіть своїх ворогів, добро робіть тим, хто нена́видить вас. **28** Благословляйте тих, хто вас проклинає, і мо́літься за тих, хто кривду вам чинить. **29** Хто вдарить тебе по що́ці, підстав йому́ й другу, а хто хоче плаща твого́ взяти, — не забороняй і сорочки. **30** І кожному, хто в тебе просить — подай, а від того, хто твоє забирає, — назад не жадай. **31** І як бажаєте, щоб вам люди чинили, так само чиніть їм і ви. **32** А коли любите тих, хто любить вас, — яка вам за те ла́ска? Люблять бо й грішники тих, хто їх любить. **33** І коли добре чините тим, хто добро чинить вам, — яка вам за те ла́ска? Бо те саме і грішники роблять. **34** А коли позичаєте тим, що й від них сподіваєтесь взяти, — яка вам за те ла́ска? Позичають бо й грішники грішникам, щоб одержати стільки ж. **35** Тож любіть своїх ворогів, робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад, — і ваша за це нагорóда великою буде, і синами Всеви́шнього станете ви, — добрий бо Він до невдячних і злих! **36** Будьте ж милосердні, як і Отець ваш милосердний! **37** Також не судіть, щоб не су́джено й вас; і не осуджуйте, щоб і вас не осу́джено; прощайте, то простять і вам. **38** Давайте — і дадуть вам; мірою доброю, на́то́птаного, стру́снutoю й перепóвненою вам у по́дóлок дадуть. Бо якою ви мірою міряєте, такою відмі́ряють вам“. **39** Розповів також при́казку їм: „Чи ж може водити сліпо́го сліпий? Хіба не обі́два в яму впаду́ть? **40** Учень не більший за вчителя; але, удоскона́лившись, кожен буде, як учитель його́. **41** Чо́г ж в о́ці брата свого́ ти за́скалку бачиш, ко́лоди ж у вла́сному о́ці не чуєш? **42** Як ти можеш сказати до

брата свого́: Давай, брате, я за́скалку вийму із ока тво́го, сам колоди, що в о́ці тво́їм, не вбача́ючи? Лице́міре, — вийми перше колоду із вла́сного ока, а потім побачиш, як вийняти за́скалку з ока брата тво́го! **43** Нема́ доброго дерева, що родило б злий плід, ані дерева злого, що родило б плід добрий. **44** Кожне ж дерево з пло́ду свого́ пізна́ється. Не збирають бо фі́г із терніни, винограду ж на го́лду не рвуть. **45** Добра лю́дина із добро́ї ска́рбниці серця́ добре вино́сить, а лиха із лихо́ї вино́сить лихе. Бо чим серце на́пов́нене, те говорять уста́ його́! **46** Що зве́те ви Мене́: „Господи́, Господи́“, та не робите того, що Я говорю́? **47** Скажу́ вам, до ко́го поді́бний усякий, хто до Мене́ приходить та слів Мої́х слухає, і виконує їх: **48** Той поді́бний тому́ чолові́кові, що, будуючи дім, він глі́боко ві́копав, і основу на ка́мінь поклав. Коли ж злі́ва настала, вода кину́лася на той дім, — та однак не змогла захитати його́, бо збудований добре він був! **49** А хто слухає та не виконує, той поді́бний тому́ чолові́кові, що свій дім збудував на землі́ без основи. І напе́рла на нього́ рі́ка, — і зараз упав він, і велика бу́ла того́ дому руї́на!“

7 А коли Він скінчі́в усі слова́ Сво́ї до наро́ду, що слухав Його́, то ввійшов у Каперна́ум. **2** У одного ж сотника́ тяжко ра́б занеду́жав, що був дорогий йому́, і вмирати вже мав. **3** А коли про Ісуса почув, то послав він до Нього́ юде́йських старші́х, і благав Його́, щоб прийшов, і вздо́ровив раба́ його́. **4** Вони ж прибу́ли до Ісуса, та й ревно блага́ли Його́ й говори́ли: „Він досто́йний, щоб Ти це зробив йому́. **5** Бо він любить наро́д наш, та й для нас синаго́гу поставив“. **6** І пішов Ісус із ними. І коли не́дале́ко від дому́ вже був, сотник друзі́в послав, щоб сказа́ти йому́: „Не турбу́йся, о Господи́, бо я не́досто́йний, щоб зайшов Ти під стрі́ху мою́. **7** Тому́ то й себе не вважав я за гідного, щоб до Тебе́ прийти. Та промов тільки́ слово, — і раб мій одужає. **8** Бо й я — лю́дина підвладна, і во́яків під собою́ я маю́; і одному́ кажу́: піди, — то йде він, а тому́: при́йди, — і при́ходить, а своєму́

рабів: зроби теє — і зробиць“. 9 Почувши ж дивитись? На пророка? Так, кажу вам, — таке, Ісус здивувався йому, і, звернувшись до навіть більше, аніж на пророка. 27 Це той, що натовпу, що йшов слідом за Ним, промовив: про нього написано: „Ось перед обличчя Твое „Кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов посилаю Свого посланця, який перед Тобою був такої великої віри!“ 10 А коли посланці дорогу Твою приготує!“ 28 Кажу вам: Між повернулись додому, то знайшли, що одужав народженими від жінок нема більшого понад той раб! 11 І сталося, — наступного дня Він Івана. Та найменший у Божому Царстві — той відправивсь у місто, що зветься Наїн, а з Ним більший за нього“. 29 І всі люди, що слухали, ішли учні Його та багато народу. 12 І ось, як і митники визнали Божу волю за слухну, до брами міської наблизився Він, винесли — і охристились Івановим хрещенням. 30 А вмерлого, одинака в своєї матері, що вдовою фарисеї й законники відкинули Божу волю була. І з нею був натовп великий із міста. 13 про себе, — і не христились від нього. 31 Як Господь же побачив її, то змилосердивсь І промовив Господь: „До кого ж уподоблю над нею, і до неї промовив: „Не плач!“ 14 І людей цього роду? І до кого подібні вони? 32 Він підійшов, і доторкнувся до мар, носії ж Подібні вони до дітей, що на ринку сидять зупинились. Тоді Він сказав: „Юначе, кажу й один одного кличуть та кажуть: „Ми тобі: встань!“ 15 І мертвий устав, і почав вам грали були, а ви не танцювали, ми говорити. І його Він віддав його матері. 16 А співали вам жалібно, та не плакали ви“. 33 Бо прийшов Іван Христитель, що хліба всіх острах пройняв, і Бога хвалили вони й не їсть і вина не п'є, а ви кажете: „Має він говорили: „Великий Пророк з'явився між демона“. 34 Прийшов же Син Людський, що нами, і зглянувся Бог над народом Своїм!“ їсть і п'є, а ви кажете: „Чоловік Цей ласун і 17 І розійшлася ця чутка про Нього по цілій п'яниця, Він приятель митників і грішників“. Юдеї, і по всій тій країні. 18 Про все ж те 35 І виправдалася мудрість усіма своїми сповістили Івана учні його. І покликав Іван ділами“. 36 А один із фарисеїв просив Його, двох із учнів своїх, 19 і послав їх до Господа щоб спожив Він із ним. І, прийшовши до дому з запитом: „Чи Ти Той, Хто має прийти, чи того фарисея, Він сів при столі. 37 І ось жінка чекати нам Іншого?“ 20 А мужі, прийшовши одна, що була в місті, грішниця, як дізналась, до Нього, сказали: „Іван Христитель послав що, Він у фарисеевім домі засів при столі, нас до Тебе, питаючи: Чи Ти Той, Хто має алябастрову пляшечку мира принесла, 38 і, прийти, чи чекати нам Іншого?“ 21 А саме припавши до ніг Його ззаду, плачучи, почала тоді багатьох уздоровив був Він від недугів обливати слізьми Йому ноги, і волоссям і мук, і від духів злих, і сліпим багатьом своїм витирала, ноги Йому цілувала та вернув зір. 22 І промовив Ісус їм у відповідь: миром мастила. 39 Побачивши це, фарисей, „Ідіть, і перекажіть Іванові, що ви бачили, що покликав Його, міркував собі, кажучи: й чули: „Сліпі прозрівають“, криві ходять, очищуються слабі на проказу, і чують глухі, „Коли б був Він пророк, Він би знав, хто ото воскресають померлі, „убогим звіщається й яка жінка до Нього торкається, — бож то Добра Новина“. 23 І блаженний, хто через грішниця!“ 40 І озвався Ісус та й говорить до Мене спокуси не матиме!“ 24 А коли відійшли нього: „Маю, Сімоне, дещо сказати тобі“. А посланці Іванові, Він почав говорити про той відказав: „Кажу, Учителю“. 41 І промовив Івана народів: „На що ви дивитись ходили Ісус: „Були два боржники в одного вірителя; в пустиню? Чи на очерет, що вітер гойдає один був винен п'ятсот динаріїв, а другий — його? 25 Та на що ви дивитись ходили? Може п'ятдесят. 42 Як вони ж не могли заплатити, простив він обом. Скажи ж, котрій із них більше полюбить його?“ 43 Відповів Сімоне, по палатах царських. 26 На що ж ви ходили говорячи: „Думаю, — той, кому більше

простив“. І сказав Він йому: „Розсудив ти правдиво“. 44 І, обернувшись до жінки, Він промовив до Сімона: „Чи ти бачиш цю жінку? Я прибув у твій дім, — ти на ноги Мої не подав і води, а вона окропила слізьми Мої ноги й обтерла волоссям своїм. 45 Поцілунку не дав ти Мені, — а вона, відкобли ввійшов Я, Мої ноги цілує невпинно. 46 Голови ти Моєї оливою не намастив, — а вона миром ноги мої намастила. 47 Ось тому говорю Я тобі: „Численні гріхи її прощені, бо багато вона полюбила. Кому ж мало прощається, такий мало любить“. 48 А до неї промовив: „Прощаються тобі гріхи!“ 49 А ті, що сиділи з Ним при столі, почали гомоніти про себе: „Хто ж це Такий, що прощає й гріхи?“ 50 А до жінки сказав Він: „Твоя віра спасла тебе, — іди з миром собі!“

8 І сталося, що Він після того проходив містами та селами, проповідуючи та звіщаючи Добру Новину про Боже Царство. Із ним Дванадцять були, 2 та дехто з жінок, що були вздоровлені від злих духів і хвороб: Марія, Магдаліною звана, що з неї сім демонів вийшло, 3 і Іванна, дружина Худзи, урядника Іродового, і Сусанна, і інших багато, що маєтком своїм їм служили. 4 І, як зібралось багато народу, і з міста до Нього поприходили, то Він промовляти став притчею. 5 „Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зерно своє. І, як сів, упало одне край дороги, — і було повитоптуване, а птахи небесні його повідзьобували. 6 Друге ж упало на ґрунт кам'янистий, — і, зійшовши, усохло, не мало бо вогкості. 7 А інше упало між терен, — і вигнався терен, і його поглушив. 8 Інше ж упало на добру землю, — і, зійшовши, уродило стократно“. Це сказавши, закликав: „Хто має вуха, щоб слухати, — нехай слухає!“ 9 Запитали ж Його Його учні, говорячи: „Що визначає ця притча?“ 10 А Він відказав: „Вам дано пізнати таємниці Божого Царства, а іншим у притчах, щоб „дивились вони — і не бачили, слухали — і не розуміли“. 11 Ось що означає ця притча: Зерно — це Боже Слово. 12 А котрі край дороги, — це

ті, хто слухає, але потім приходить диявол, і забирає слово з їхнього серця, щоб не ввірували й не спаслися вони. 13 А що на кам'янистому ґрунті, — це ті, хто тільки почує, то слово приймає з радістю; та кореня не мають вони, вірують дочасно, — і за час випробовування відпадають. 14 А що впало між терен, — це ті, хто слухає слово, але, хідючи, бувають придушені клопотами, та багатством, та життєвими розкошами, — і плόδу вони не дають. 15 А те, що на добрій землі, — це оті, хто як слово почує, береже його в щирому й доброму серці, — і плід приносять вони в терпеливості. 16 А світла засвіченого ніхто не покриває посудиною, і не ставить під ліжку, але ставить його на світильник, щоб бачили світло, хто входить. 17 Немає нічого захованого, що не виявиться, ні таємного, що воно не пізнається, і не вийде наяв. 18 Тож пильнуйте, як слухаєте! Бо хто має, то дасться йому, хто ж не має, — забереться від нього і те, що, здається йому, ніби має“. 19 До Нього ж прийшли були мати й брати Його, та через народ не могли доступитись до Нього. 20 І сповістили Йому: „Твоя мати й брати Твої он стоять осторонь, і бажають побачити Тебе“. 21 А Він відповів і промовив до них: „Моя мати й брати Мої — це ті, хто слухає Боже Слово, і виконує!“ 22 І сталося, одного з тих днів увійшов Він до човна, а з Ним Його учні. І сказав Він до них: „Переплиньмо на другий бік озера“. І відчалили. 23 А коли вони плівли, Він заснув. І знялася на озері буря велика, аж вода заливати їх стала, і були в небезпеці вони. 24 І вони підійшли, і розбудили Його та й сказали: „Учителю, Учителю, гинемо!“ Він же встав, наказав бурі й хвилям, — і вони вщухнули, і тиша настала! 25 А до них Він сказав: „Де ж ваша віра?“ І дивувались вони, перестрашені, і говорили один до одного: „Хто ж це такий, що вітрам і воді Він наказує, а вони Його слухають?“ 26 І вони припливли до землі Гадаринської, що навпроти Галілеї. 27 І, як на землю Він вийшов, перестрів Його один чоловік із міста, що довгі роки мав він

демонів, не вдягався в одержу, і мешкав не в домі, а в гробіах. 28 А коли він Ісуса побачив, то закричав, повалився перед Ним, і голосом гучним закликав: „Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Благаю Тебе, — не муч мене!“ 29 Бо звелів Він нечистому духові вийти з людині. Довгий час він хапав був його, — і в'язали його ланцюгами й кайданами, і стерегли його, але він розривав ланцюги, — і демон гнав по пустині його. 30 А Ісус запитався його: „Як тобі на ім'я?“ І той відказав: „Легіон“, бо багато ввійшло в нього демонів. 31 І благали його, щоб він їм не звелів йти в безодню. (Abyssos g12) 32 Пасся ж там на горі гурт великий свиней. І просилися демони ті, щоб дозволив піти їм у них. І дозволив він їм. 33 А як демони вийшли з того чоловіка, то в свиней увійшли. І череда кинулась із кручі до озера, — і потопилась. 34 Пастухи ж, як побачили теє, що сталося, повтікали, та в місті й по селах звістили. 35 І вийшли побачити, що сталося. І прийшли до Ісуса й знайшли, що той чоловік, що демони вийшли із нього, сидів при ногах Ісусових вдягнений та при умі, — і полякались. 36 Самовідці ж їм розповіли, як видужав той біснுவатий. 37 І ввесь народ Гадаринського краю став блавати його, щоб пішов він від них, — великий бо страх обгорнув їх. Він же до човна ввійшов і вернувся. 38 А той чоловік, що демони вийшли із нього, став блавати його, щоб бути при ньому. Та він відпустив його, кажучи: 39 „Вернися до дому свого, і розповіж, які речі великі вчинив тобі Бог!“ І той пішов, і по цілому місту звістив, які речі великі для нього Ісус учинив! 40 А коли повернувся Ісус, то люди його прийняли, бо всі чекали його. 41 Аж ось прийшов муж, Яір на ім'я, що був старшим синагоги. Він припав до Ісусових ніг, та й став блавати його завітати до дому його. 42 Бо він мав одиначку дочку, років десь із дванадцять, — і вмирала вона. А коли він ішов, народ тиснув його. 43 А жінка одна, що дванадцять років хворою на кровотечу була, що ніхто вздоровити не міг її, 44 підійшовши

ззаду, доторкнулась до краю одержу його, — і хвилі тієї спинилась їй кровотеча. 45 А Ісус запитав: „Хто доторкнувся до Мене?“ Коли ж відмовлялися всі, то Петро відказав: „Учителю, народ коло Тебе он товпиться й тисне“. 46 Ісус же промовив: „Доторкнувся хтось до Мене, бо Я відчув силу, що вийшла з Мене“. 47 А жінка, побачивши, що вона не втаїлась, трясучись, підійшла та й упала перед Ним, і призналась перед усіма людьми, чому доторкнулась до нього, і як хвилі тієї одужала. 48 Він же промовив до неї: „Діточко, твоя віра спасла тебе; йди з миром собі!“ 49 Як він ще промовляв, приходить ось від старшини синагоги один та й говорить: „Дочка твоя вмерла, — не турбуй же вчителя!“ 50 Ісус же, почувши, йому відповів: „Не лякайся, тільки віруй, — і буде спасена вона“. 51 Прийшовши ж до дому, не пустив він нікого з собою ввійти, крім Петра, та Івана, та Якова, та батька дівчати, та матері. 52 А всі плакали та голосили за нею. Він же промовив: „Не плачте, — не вмерла вона, але спить!“ 53 І насміхалися з нього, бо знали, що вмерла вона. 54 А він узяв за руку її та й скрикнув, говорячи: „Дівчатко, вставай!“ 55 І вернувся їй дух, — і хвилі тієї вона ожилá. І звелів дати їй їсти. 56 І здивувались батьки її. А він наказав їм нікому не розповідати, що сталося.

9 І скликав він дванадцятьох, і дав їм силу та владу над усіма демонами, і вздоровляти недуги. 2 І послав їх проповідувати царство Боже та вздоровляти недужих. 3 І промовив до них: „Не беріть нічого в дорогу: ані палиці, ані торби, ні хліба, ні срібла, ані майте по двоє убрáнь. 4 І в який дім увійдете, — зоставайтеся там, і звідти відходьте. 5 А як хто вас не прийме, то, виходячи з міста того, обтрусіть від ніг ваших порохи на свідчення супроти них“. 6 І вийшли вони, та й ходили по селах, звіщаючи Добру Новину та всюди вздоровляючи. 7 А Ірод тетрарх почув усе, що сталося було, і вагався, бо дехто казали,

що Іван це із мертвих устав, 8 а інші, що Іллія Мене згубить душу свою, той її збереже. 25 то з'явився, а знов інші, що ожив це один Яка ж користь людині, що здобуде весь із стародавніх пророків. 9 Тоді Ірод сказав: світ, але занапастить чи згубить себе? 26 Бо „Іванові стяв я голову; хто ж Оцей, що я хто буде Мене та Моєї науки соромитися, чую про Нього речі такі?“ І він намагався того посоромитися також Син Людський, побачити Його. 10 А коли повернулись як прийде у славі Своїй, і Отчій, і святих апостоли, вони розповіли Йому, що зробили. анголів. 27 Правдиво ж кажу вам, що деякі І Він їх узяв, та й пішов самотою на місце з тут-о приявних не скуштують смерти, безлюдне, біля міста, що зветься Віфсаїда. 11 аж поки не побачать Царства Божого“. 28 І А як люди довідалися, то пішли вслід за Ним. сталося після оцих слів днів за вісім, узяв Він І Він їх прийняв, і розповідав їм про Боже Петра, і Івана, і Якова, та й пішов помолитись Царство, та тих уздоровляв, хто потребував на гору. 29 І коли Він молився, то вигляд уздоровлення. 12 А день став схилятися. І лиця Його переобразився, а одежа Його Дванадцятєро підійшли та й сказали Йому: стала біла й блискуча. 30 І ось два мужі „Відпусти вже людей, — нехай вони йдуть у з Ним розмовляли, — були то Мойсей та довкоблишні села й оселі спочити й здобути Іллія, 31 що з'явилися в славі, і говорили поживи, бо ми тут у місці безлюдному!“ 13 про кінець Його, який в Єрусалимі Він мав А Він їм сказав: „Дайте їсти їм ви“. Вони ж докінчити. 32 А Петро та приявні з ним були відказали: „Немає в нас більше, як п'ятеро змороєні сном, але, пробудившись, бачили хліба й дві риби. Хіба підємо та купимо славу Його й обох мужів, що стояли при поживи для всього народу цього“. 14 Бо було Ньому. 33 І сталося, як із Ним розлучались чоловіків десь тисяч із п'ять. І сказав Він вони, то промовив Петро до Ісуса: „Учителю, до учнів Своїх: „Розсадить їх рядами — по добре нам бути отут! Поставмо ж отут три п'ятидесять“. 15 І зробили отак, і всіх їх шатра: для Тебе одне, і Мойсею одне, і одне розсадили. 16 І Він узяв п'ять хлібів та дві для Іллі!“ Він не знав, що говорить... 34 А риби, споглянув на небо, поблагословив їх, і як він говорив це, насунула хмара та їх поламав, і дав учням, щоб клали народові. 17 заслоніла. І вони полякались, як стали ті І всі їли й наситились! А з кусків позосталих вхідити в хмару. 35 І почувся ось голос зібрали дванадцять кошів. 18 І сталося, як із хмари, який промовляв: „Це Син Мій насамоті Він молився, з Ним учні були. І Улюблений, — Його слухайтеся!“ 36 А коли спитав Він їх, кажучи: „За кого Мене люди оцей голос лунав, Ісус Сам позостався. А вважають?“ 19 Вони ж відповіли та сказали: вони промовчали, і нікому нічого тих днів „За Івана Христителя, а ті за Іллію, а інші, — не казали, що бачили. 37 А наступного дня, що воскрес один із давніх пророків“. 20 А Він як спустились з гори, перестрів Його натовп запитав їх: „А ви за кого Мене маєте?“ Петро великий. 38 І закричав ось один чоловік із ж відповів та сказав: „За Христа Божого!“ 21 народу й сказав: Учителю, благаю Тебе, — Він же їм наказав, і звелів не казати нікому зглянься над сином моїм, бо одинак він у мене! 39 А ото дух хапає його, і він нагло про це. 22 І сказав Він: „Синові Людському кричить, і трясє ним, аж той піну пускає. І, треба багато страждати, і Його відцураються вимучивши він його, насилу відходить. 40 І старші, і первосвященики, і книжники, і учнів Твоїх я благав його вигнати, та вони буде Він убитий, — але третього дня Він не змогли“. 41 А Ісус відповів і промовив: воскресне!“ 23 А до всіх Він промовив: „Коли „О, роде невірний й розбещений, — доки хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться буду Я з вами, і терпітиму вас? Приведі самого себе, і хай візьме щоденно свого свого сина сюди!“ 42 А як той іще йшов, хреста, та й за Мною йде. 24 Бо хто хоче душу дємон кинув його та затряс. Та Ісус наказав свою зберегти, той погубить її, а хто ради

тому духу нечистому, — і вздоровив дитину, і віддав її батькові її. **43** І всі дивувалися величчю Божій! **44** „Вкладіть до вух своїх ці ось слова: Людський Син буде виданий людям до рук“. **45** Протé не зрозуміли вони цього слова, було бо закриті від них, щоб його не збагнули, та боялись його запитати про це слово. **46** І прийшло їм на думку: хто б найбільший з них був? **47** А Ісус, думку серця їх знавши, узяв дитину, і поставив її біля Себе. **48** І промовив до них: „Як хто прийме дитину оце в Ім'я Моє, Мене він приймає, а як хто Мене прийме, приймає Того, Хто послав Мене. Хто бо найменший між вами всіма, — той великий!“ **49** А Іван відповів і сказав: „Учителю, ми бачили одного чоловіка, що Ім'ям Твоїм дэмонів виганяв, і ми заборонили йому, бо він з нами не ходить“. **50** Ісус же йому відказав: „Не забороняйте, — бо хто не проти вас, той за вас!“ **51** І сталося, коли дні вознесіння його наближались, Він постановив піти в Єрусалим. **52** І Він посланців вислав перед Собою. І пішли вони, та й прибули до села самарянського, щоб ночівлю йому приготувати. **53** А ті не прийняли його, бо йшов Він у на́прямі Єрусалиму. **54** Як побачили ж те учні Яків й Іван, то сказали: „Господи, — хочеш, то ми скажемо, „щоб огонь зійшов з неба та винищ“їх, як і Ілля був зробив“. **55** А Він оберну́вся до них, їм докорив та й сказав: „Ви не знаєте, якого ви духа. **56** Бо Син Людський прийшов не губи́ть душі людські, а спасати!“ І пішли вони в інше село. **57** І сталося, як дорогою йшли, сказав був до Нього один: „Я піду за Тобою, хоч би куди Ти пішов“. **58** Ісус же йому відказав: „Мають но́ри лисиці, а гнізда — небесні пташки́, — Син же Людський не має ніде́ й голови прихиліти!“ **59** І промовив до другого Він: „Іди за Мною“. А той відказав: „Дозволь мені перше піти, і батька свого поховати“. **60** Він же йому відказав: „Зостав мертвим ховати мерців своїх. А ти йди та звіщай Царство Боже“. **61** А інший сказав був: „Господи, я піду за Тобою,

та дозволь мені перш попрощатися із своїми домашніми“. **62** Ісус же промовив до нього: „Ніхто з тих, хто кладé свою руку на плуга та назад озира́ється, не надається до Божого Царства!“

10 Після того призна́чив Господь і інших Сімдеся́т, і послав їх по двох перед Себе до кожного міста та місця, куди Сам мав іти. **2** І промовив до них: „Хоч жни́во велике, та робітників мало; тож благайте Господаря жни́ва, щоб робітників вислав на жни́во Своє. **3** Ідіть! Оце посилаю Я вас, як агнят між вовки́. **4** Не носіть ні калітки, ні торби, ні сандаль, і не вітайте в дорозі нікого. **5** Як до дому ж якого ви ввійдете, то найперше кажіть: „Мир дому цьому!“ **6** І коли син миру там буде, то спочине на ньому ваш мир, коли ж ні — до вас вернеться. **7** Зоставайтеся ж у домі тім самім, споживайте та пийте, що є в них, — бо вартий робітник своєї заплати. Не ходіть з дому в дім. **8** А як прийдете в місто яке, і вас приймуть, — споживайте, що вам подадуть. **9** Уздоровлюйте хворих, що в нім, промовляйте до них: „Наблізилося Царство Боже до вас!“ **10** А як прийдете в місто яке, і вас не приймуть, то вийдіть на вулиці його та й кажіть: **11** „Ми обтру́шуємо вам навіть порошок, що прилип до нас із вашого міста. Та знайте оце, що наблизилося Ца́рство Боже!“ **12** Кажу вам: того дня легше буде содо́млянам, аніж місту тому!“ **13** „Горе тобі, Хоразіне, горе тобі, Віфсаїдо! Бо коли б то у Тирі й Сидоні були відбу́лися ті чу́да, що сталися в вас, то давно б вони покаялися в волося́нніці та в попелі! **14** Але на суді відрадні́ш буде Тиру й Сидону, як вам. **15** А ти, Каперна́уме, що „до неба піднісся, — аж до аду ти зійдеш!“ (Hades g86) **16** Хто слухає вас — Мене слухає, хто ж погорджує вами — погорджує Мною, хто ж погорджує Мною — погорджує Тим, Хто послав Мене“. **17** А ті Сімдеся́т повернулися з радістю, кажучи: „Господи, — навіть дэмони ко́ряться нам у Ім'я Твоє!“ **18** Він же промовив до них: „Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов блискавка. **19** Ось Я владу вам дав наступати

на змій та скорпіонів, і на всю силу ворожу, — і ніщо вам не зашкодить. 20 Та не тіштеся тим, що вам коряться духи, але тіштеся, що ваші ймення записані в небі!“ 21 Того часу Ісус звеселився був Духом Святим і промовив: „Прославляю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце від премудрих і розумних, та Його немовлятам відкрив. Так, Отче, бо Тобі так було до вподоби! 22 Передав Мені все Мій Отець. І не знає ніхто, хто є Син, — тільки Отець, і хто Отець — тільки Син, та кому Син захоче відкрити“. 23 І, звернувшись до учнів, наодинці їм сказав: „Блаженні ті очі, що бачать, що бачите ви! 24 Кажу ж вам, що багато пророків і царів бажали побачити, що бачите ви — та й не бачили, і почути, що чуєте ви — і не чули!“ 25 І підвівсь ось законник один, і сказав, Його випробовуючи: „Учителю, щоб робити мені, щоб вічне життя осягнути?“ (aiōnios g166) 26 Він же йому відказав: „Що в Законі написано, як ти читаєш?“ 27 А той відповів і сказав: „Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом“, і свого ближнього, як самого себе“. 28 Він же йому відказав: „Правильно ти відповів. Роби це, — і будеш жити“. 29 А той бажав сам себе виправдати, та й сказав до Ісуса: „А хто то мій ближній?“ 30 А Ісус відповів і промовив: „Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихону, і попався розбійникам, що обдерли його, і завадали йому рани, та й утеклі, покинувши ледве живого його. 31 Проходив випадком тією дорогою священник один, побачив його, — і проминув. 32 Так само й Левит надійшов на те місце, поглянув, — і теж проминув. 33 Проходив же там якийсь самарянин, та й натрапив на нього, і, побачивши, змилосердився. 34 І він підійшов, і обв'язав йому рани, наливши оливи й вина. Потому його посадив на худобину власну, і приставив його до гостиниці, та й клопотався про нього. 35 А другого дня, від'їжджавши, вийняв він два динарії, та й дав їх госпóдареві й проказав: „Заопікуйся

ним, а як більше що витратиш, — заплачу тобі, як вернуса“. 36 Котрий же з цих трьох — на думку твою — був ближній тому, хто попався розбійникам?“ 37 А він відказав: „Той, хто вчинив йому милість“. Ісус же сказав йому: „Іди, — і роби так і ти!“ 38 І сталося, коли вони йшли, Він прийшов до одного села. Одна ж жінка, Марта їй на ім'я, прийняла Його в дім свій. 39 Була ж в неї сестра, що звалась Марія; вона сіла в ногах у Ісуса, та й слухала слова Його. 40 А Марта великою послугою клопоталась, а спинившись, сказала: „Господи, чи байдуже Тобі, що на мене саму полишила служити сестра моя? Скажи ж їй, щоб мені допомогла“. 41 Господь же промовив у відповідь їй: „Марто, Марто, — турбуєшся й журишся ти про багато чого, 42 а потрібне одне. Марія ж обрала найкращу частку, яка не відбереться від неї“.

11 І сталося, як молився Він у місці одному, і коли перестав, озвався до Нього один із Його учнів: „Господи, навчи нас молитися, як і Іван навчив своїх учнів.“ 2 Він же промовив до них: „Коли молитесь, говоріть: „Отче наш, що на небі! Нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі. 3 Хліба нашого щоденного дай нам на кожний день. 4 І прости нам наші гріхи, бо й самі ми прощаємо кожному боржникові нашому. І не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого!“ 5 І сказав Він до них: „Хто з вас матиме приятеля, і піде до нього опівночі, і скаже йому: „Позич мені, друже, три хлібі, 6 бо прийшов із дороги до мене мій приятель, я ж не маю, що дати йому“. 7 А той із середини в відповідь скаже: „Не роби мені клопоту, — уже замкнені двері, і мої діти зо мною на ліжкові. Не можу я встати та дати тобі“. 8 Кажу вам: коли він не встане, і не дасть ради дружби йому, то за докучання його він устане та й дасть йому, скільки той потребує. 9 І я вам кажу: просіть, — і буде вам дано, шукайте — і знайдете, стукайте — і відчинять вам! 10 Бо кожен, хто

просить — одержує, хто шукає — знаходить, Божого Слова і його береже!“ 29 А як люди а тому, хто стукає — відчинять. 11 І котрий з вас, батьків, як син хліба проситиме, подасть йому каменя? Або, як проситиме риби, замість риби подасть йому гадину? 12 Або, як яйця він проситиме, дасть йому скорпіона? 13 Отож, коли ви, будучи злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, — скільки ж більше Небесний Отець подасть Духа Святого всім тим, хто проситиме в Нього?“ 14 Раз вигонив Він демона, який був німий. І коли демон вийшов, німий заговорив. А народ дивувався. 15 А деякі з них гомонили: „Виганяє Він демонів силою Вельзевула, князя демонів“. 16 А інші, випробовуючи, хотіли від Нього ознаки із неба. 17 Він же знав думки їхні, і промовив до них: „Кожне царство, само проти себе поділене, запустіє, і дім на дім упаде. 18 А коли й сатана поділився сам супроти себе, — як стоятиме царство його? А ви кажете, що Вельзевулом вигоню Я демонів. 19 Коли ж Вельзевулом вигоню Я демонів, то чим виганяють їх ваші сини? Тому вони стануть вам суддями. 20 А коли пальцем Божим вигоню Я демонів, то справді прийшло до вас Боже Царство. 21 Коли сильний збройно свій двір стереже, то в безпеці маєток його. 22 Коли ж дужчий від нього його нападе й перемаже, то всю зброю йому забере, на яку покладався був той, і роздасть свою здобич. 23 Хто не зо Мною, той проти Мене; і хто не збирає зо Мною, той розкидає! 24 Коли дух нечистий виходить з людини, то блукає місцями безвідними, відпочинку шукаючи, але, не знаходячи, каже: „Вернуса до хати своєї, звідки я вийшов“. 25 А як вернеться він, то хату знаходить заметену й прибрану. 26 Тоді він іде та й приводить сімох інших духів, лютіших за себе, — і входять вони та й живуть там. І буде останнє людині тій гірше за перше!“ 27 І сталося, як Він це говорив, одна жінка з народу свій голос піднясла й сказала до Нього: „Блаженна утроба, що носила Тебе, і груди, що Ти ссав їх!“ 28 А Він відказав: „Так. Блаженні ж і ті, хто слухає

збиралися, Він почав промовляти: „Рід цей — рід лукавий: він ознаки шукає, та ознаки йому не дадуть, крім ознаки пророка Йіони. 30 Бо як Йіона ознакою був для ніневітян, так буде й Син Людський для роду цього. 31 Цариця південна на суд стане з мужами роду цього, — і їх засудить, бо вона з кінця світу прийшла Соломбову мудрість послухати. А тут ось Хтось більший, аніж Соломон! 32 Ніневітяни стануть на суд із цим родом, — і засудять його, вони бо покаялися через Йонину проповідь. А тут ось Хтось більший, ніж Йона! 33 Засвіченого світла ніхто в сховок не ставить, ані під посудину, але на світильника, щоб бачили світло, хто входить. 34 Око твоє — то світильник для тіла; тому, як око твоє буде дуже, то й усе тіло твоє буде світле. А коли б твоє око нездатне було, то й усе тіло твоє буде темне. 35 Отож, уважай, щоб те світло, що в тобі, не сталося темрявою! 36 Бо коли твоє тіло все світле, і не має жадної темної частини, то все буде світле, неначе б світильник осяяв блиском тебе“. 37 Коли Він говорив, то один фарисей став благати Його пообідати в нього. Він же прийшов та й сів при столі. 38 Фарисей же, побачивши це, здивувався, що перед обідом Він перш не обмився. 39 Господь же промовив до нього: „Тепер ви, фарисеї, он чистите зовнішність кухля та миски, а ваше нутро повне здірства та кривди! 40 Нерозумні, — чи ж Той, Хто створив оте зовнішнє, не створив Він і внутрішнє? 41 Тож милостиню подавайте з внутрішнього, — і ось все буде вам чисте. 42 Горе вам, фарисеям, — бо ви десятину даєте з м'яти та рути й усякого зілля, але обминаєте суд та Божу любов; це треба робити, і того не лишати! 43 Горе вам, фарисеям, що любите перші лавки в синагогах та привіти на ринках! 44 Горе вам, — бо ви як гроби непомітні, — люди ж ходять по них і не знають того“. 45 Озався ж один із законників, і каже Йому: „Учителю, кажучи це, Ти і нас ображаєш!“ 46 А Він відказав: „Горе й вам, законникам, бо

ви на людей тягарі накладаєте, які важко носити, а самі й одним пальцем своїм не доторкуєтесь тягарів! **47** Горе вам, бо надгробки пророкам ви ставите, — ваші ж батьки були їх повбивали. **48** Так, — визнаєте ви й хвалите вчинки батьків своїх: бо вони їх повбивали, а ви їм надгробки будуете! **49** Через те й мудрість Божа сказала: „Я пошлю їм пророків й апостолів, — вони ж декого з них повбивають, а декого виженуть, **50** щоб на роді оцім відомстилася кров усіх пророків, що пролита від створення світу, **51** від крові Авеля аж до крові Захарія, що загинув між жертьвником і храмом!“ Так, кажу вам, — відомститься це все на цім роді! **52** Горе вам, законникам, бо взяли ви ключа розуміння: самі не ввійшли, і тим, хто хотів увійти, боронили!“ **53** А коли Він виходив ізвдти, стали книжники та фарисеї сильно тиснути та від Нього допитуватись про багато речей, — **54** вони чатували на Нього, щоб зловити що з уст Його (і щоб оскаржити Його).

12 Того часу, як зібралися десятитисячні натовпи народу, — аж топтали вони один одного, — Він почав промовляти перш до учнів Своїх: „Стережіться різчини фарисейської, що є лицемірство! **2** Бо немає нічого захованого, що не відкриється, ні таємного, що не виявиться. **3** Тому все, що казали ви потемки, — при світлі почується, що ж шептали на вухо в коморах, — на дахах проповідане буде. **4** Кажу ж вам, Своїм друзям: Не бійтеся тих, хто тіло вбиває, а потім більш нічого не може вчинити! **5** Але вкажу вам, кого треба боятися: Бійтесь того, хто має владу, убивши, укинути в геєнну. Так, кажу вам: Того бійтеся! (Geenna g1067) **6** Чи ж не п'ять горобців продають за два гроші? Та проте перед Богом із них ні один не забутий. **7** Але навіть волосься вам на голові пораховане все. Не бійтесь: вартніші ви за багатьох горобців! **8** Кажу ж вам: Кожного, хто перед людьми Мене визнає, того визнає й Син Людський перед Ангелами Божими. **9** Хто ж Мене відцурається перед

людьми, того відцураються перед ангелами Божими. **10** І кожному, хто скаже слово на Людського Сина, йому проститься; а хто зневажатиме Духа Святого, — не проститься. **11** А коли вас водитимуть до синагог, і до урядів, і до влад, — не турбуйтеся, як або що відповідати чи що говорити, — **12** Дух бо Святий вас навчить тієї години, що потрібно казати!“ **13** І озвався до Нього один із народу: „Учителю, скажи братові моему, щоб він спадщиною поділився зо мною“. **14** А Він відказав йому: „Чоловіче, хто поставив над вами Мене за суддю або за подільника?“ **15** І промовив до них: „Глядіть, остерегайтеся всякої зажерливості, — бо життя чоловіка не залежить від достатку маєтку його“. **16** І Він розповів їм притчу, говорячи: „В одного багача гойно нива вродила була. **17** І міркував він про себе й казав: „Що робити, що не маю куди зібрати плодів своїх?“ **18** І сказав: „Оце я зроблю, — порозваляю клуні свої, і просторніші поставлю, і позбираю туди пашню свою всю та свій достаток. **19** І скажу я душі своїй: „Душе, маєш багато добра, на багато років складеного. Спочивай, їж та пий, і веселися!“ **20** Бог же до нього прорік: „Нерозумний, — ночі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому позостанеться те, що ти був наготовив?“ **21** Так буває і з тим, хто збирає для себе, та не багатіє в Бога“. **22** І промовив Він учням Своїм: „Через це кажу вам: Не журіться про життя, — що ви будете їсти, і ні про тіло, — у що ви зодягнетесь. **23** Бо більше від їжі життя, а тіло від одягу. **24** Погляньте на гайвороння, що не сіють, не жнуть, нема в них комори, ні клуні, — проте Бог їх годує. Скільки ж більше за птахів ви варті! **25** Хто ж із вас, коли журиться, додати зможе до зросту свого бодай ліктя одного? **26** Тож коли ви й найменшого не подолаете, то чого ж ви про інше клопечетесь? **27** Погляньте на ті он лілєї, як вони не прядуть, ані тчуть. Але говорю вам, що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з них! **28** І коли он траву, що сьогодні на

полі, а взавтра до печі вкидається, Бог так зодягає, скільки ж краще зодягне Він вас, маловірні! **29** І не шукайте, що будете їсти, чи що будете пити, і не клопочіться. **30** Бо всього цього й люди світу оцього шукають, Отець же ваш знає, що того вам потрібно. **31** Шукайте ото ж Його Царства, а це вам додасться! **32** Не лякайся, черідко малі, бо сподобалося Отцю вашому дати вам Царство. **33** Продавайте достатки свої та милостиню подавайте. Робіть калітки собі не старіючи, — невичерпний скарб той у небі, куди не закрадається злодій, і міль де не точить. **34** Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше! **35** Нехай підперезані будуть вам стегна, а світла ручні позасвічувані! **36** І будьте подібними до людей, що очікують пана свого, коли вернеться він із весілля, щоб, як прийде й застукає, відчинити негайно йому. **37** Блаженні раби ті, що пан, коли прийде, то знайде, що пильнують вони! Поправді кажіть вам: підперезається він і їх посадовить, і, підійшовши, буде їм послугувувати. **38** І коли прийде о другій чи прийде о третій сторожі, та знайде так само, — блаженні вони! **39** Знайте ж це, що коли б знав господар, о котрій то годині підкрадеться злодій, то він пильнував би, і свого б дому не дав підкопати. **40** Тому будьте готові і ви, — бо прийде Син Людський тієї години, коли ви не думаєте!“ **41** Озався ж Петро: „Господи, чи до нас кажеш притчу оцю, чи до всіх?“ **42** А Господь відказав: „Хто ж тоді вірний і мудрий домоправитель, що пан настановить його над своїми челядниками, щоб давати харч визначену своєчасно? **43** Блаженний той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так! **44** Поправді кажіть вам, що над всім маєтком своїм він поставить його. **45** А коли раб той скаже у серці своїм: „Забариться пан мій прийти“, і зачне бити слуг та служниць, їсти та пити та напиватися, **46** то прийде раба того пан за дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає, — і розітне його пополювині, і визначить долю йому з невірними! **47**

А раб той, що знав волю свого господаря, але не приготував, ані не вчинив згідно волі його, буде тяжко побитий. **48** Хто ж не знав, а вчинив каригідне, буде мало битий. Тож від кожного, кому дано багато, багато від нього й жадатимуть. А кому багато повірено, від того ще більше жадатимуть. **49** Я прийшов огонь кинути на землю, — і як Я прагну, щоб він уже запалав! **50** Я ж маю христитися хрещенням, — і як Я мучуся, поки те сповниться! **51** Чи ви думаєте, що прийшов Я мир дати на землю? Ні, кажу вам, але поділ! **52** Віднині бо п'ятеро в домі одному поділені будуть: троє супроти двох, і двоє супроти трьох. **53** Стане батько на сина, а син проти батька, мати проти дочкі, а дочка проти матері, свекруха навпроти невістки своєї, а невістка навпроти свекрухи!“ **54** Промовив же Він і до народу: „Як побачите хмару, що з заходу суне, то кажете зразу: Зближається дощ“, — і так і буває. **55** А коли віє вітер південний, то кажете: „Буде спекота“, — і буває. **56** Лицеміри, — лице неба й землі розпізнати ви вмієте, чому ж не розпізнаєте часу цього? **57** Чого ж і самі по собі ви не судите, що справедливе? **58** Бо коли до уряду ти йдеш зо своїм супротивником, попилний з ним залагодити по дорозі, щоб тебе до судді не потяг він, а суддя щоб прислужникові не віддав тебе, а прислужник щоб не посадив до в'язниці тебе. **59** Поправді кажіть тобі: Не вийдеш ізвідти, поки не віддаси й останнього шеляга!“

13 Того часу прийшли були дехто, та й розповіли йому про галілеян, що їхню кров Пилат змішав був із їхніми жертвами. **2** Ісус же сказав їм у відповідь: „Чи ви думаєте, що оці галілеяни, що так постраждали, грішніші були від усіх галілеян? **3** Ні, кажу вам; та коли не покається, то загинете всі так! **4** Або ті вісімнадцять, що башта на них завалилась була в Сілоамі й побила їх, — чи думаєте, що ті винні були більш за всіх, що в Єрусалимі живуть? **5** Ні, кажу вам; та коли не покається, то загинете всі так!“ **6** І Він

розповів оцю притчу: „Один чоловік у своїм винограднику мав посажене фігове дерево. І прийшов він шукати на ньому плоду, але не знайшов. 7 І сказав винарєві: „Оце третій рік, відколі прихóджу шукати плоду на цім фіговім дереві, але не знахóджу; зрубай його, — нащо й землю марнує воно?“ 8 А той йому в відповідь каже: „Позостав його, пане, і на цей рік, аж поки його обкопаю довкóла, і обкладу його гноєм, — 9 чи року наступного плоду не вродить воно. Коли ж ні, то зрубаєш його“. 10 І навчав Він в одній з синагог у суботу. 11 І ось там була одна жінка, що вісімнадцять рóків мала духа нémочі, і була скорчена, і не могла ніяк ви́простатись. 12 А Ісус, як побачив її, то покликав до Себе. І сказав їй: „Жінко, — звільнена ти від недуги своєї“. 13 І Він руки на неї поклав, — і вона зараз ви́просталась, — і стала слáвити Бога! 14 Озався ж старший синагоги, обурений, що Ісус уздоровив у суботу, і сказав до наро́ду: „Є шість день, коли працювати належить, — приходьте тоді та вздоровлюйтеся, а не дня суботнього“. 15 А Господь відповів і промовив до нього: „Лицеміре, — хіба ж не відв'язує кожен із вас у суботу свого вола чи осла від ясел, і не веде напоїти? 16 Чи ж цю дочку Авраамову, яку сатана був зв'язав вісімнадцять ось рóків, не належить звільнити її суботнього дня від цих пут?“ 17 А як Він говорив це, — засорóмилися всі його супротивники. І тішився весь наро́д всіма славними вчинками, які Він чинив! 18 Він же промовив: „До чого подібне Царство Боже, і до чого його прирівняю? 19 Подібне воно до гірчичного зérна, що взяв чоловік і посіяв його в своїм са́ді. І воно виросло, і деревом стало, і „кúблилось птаство небесне на віттях його“. 20 І зно́ву сказав Він: „Із чим порівняю Я Боже Царство? 21 Подібне до рóзчини, що її бере жінка, і кладе на три мірки муки, аж поки все вкíсне“. 22 І проходив містами та сéлами Він і навчав, до Єрусалиму просту́ючи. 23 І озався до Нього один: „Господи, — хіба буде мало спасéних?“ А Він відказав їм: 24 „Силку́йтеся

ввійти тісними ворітьми, бо кажу́ вам, — багато-хто будуть намага́тися ввійти, — та не зможуть! 25 Як устане Госпо́дар та двері замкне́, ви зачне́те висто́ювати ізнадво́ру, та стукати в двері й казати: „Господи, — відчини нам!“ А Він вам у відповідь скаже: „Не знаю Я вас, звідки ви!“ 26 Тоді станете ви говорити: „Ми їли й пили перед Тобою і на вулицях наших навчав Ти“. 27 А Він вам відкаже: „Говорю́ вам, — не знаю Я, звідки ви. „Виді́дьте від Мене всі, хто чинить неправду!“ 28 Буде плач там і скре́гіт зубів, як побачите ви Авраама, та Ісака та Якова, та пророків усіх в Царстві Божім, себе ж — вигнаних геть. 29 І прийдуть інші від сходу й заходу, і півночі й півдня, і при столі в Царстві Божім засядуть! 30 І ось, є останні, що стануть за перших, і є перші, що стануть останніми!“ 31 Тієї години підійшли дехто з фарисеїв, і сказали Йому: „Вийди собі, і піди звідси, — хоче бо їрод убити Тебе“. 32 А Він відказав їм: „Ідіть і скажіть тому лісові: Ось де́монів Я виганяю, і чиню вздоровлення, — сьогодні та ввaвтра, а третього дня закінчу́. 33 Однак Мені треба ходити сьогодні та ввaвтра, і ча́су найближчого, бо згинутися не може пророк поза Єрусалимом. 34 Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваєш пророків та каменюєш послáних до тебе! Скільки раз Я хотів позбирати дітей твоїх, як та квочка збирає під крила курча́ток своїх, — та ви не захотіли! 35 Ось „ваш дім зостається порожній для вас!“ Говорю́ бо Я вам: Ви мене не побачите, аж поки не настане́, що скажете: „Благослове́нний, Хто йде в Господне Ім'я!“

14 І стало́сь, що Він у суботу ввійшов був до дому одного́ з фарисейських старші́н, щоб хліба спожити, а вони назира́ли за Ним. 2 І ото перед Ним був один чоловік, слабкий на водя́нку. 3 Ісус же озався й сказав до зако́нників та фарисеїв: „Чи вздоровляти в суботу годі́ться чи ні?“ 4 Вони ж мовчали. А Він, доторкну́вшись, уздоровив його та відпустив. 5 І сказав Він до них: „Коли осел або віл котро́гось із вас упаде́ до крини́ці, то хіба він не витягне зараз його дня

суботнього?“ 6 І вони не могли відповісти на це. 7 А як Він спостеріг, як вони собі перші місця вибирали, то сказав до запрошених притчу: 8 „Коли хто покличе тебе на весілля, не сідай на першому місці, щоб не трапився хто поважніший за тебе з покликаних, 9 і щоб той, хто покликав тебе та його, не прийшов і тобі не сказав: „Поступіся цьому місцем!“ І тоді ти із соромом станеш займати місце останнє. 10 Але як ти будеш запрошений, то приходить, і сідай на останньому місці, щоб той, хто покликав тебе, підійшов і сказав тобі: „Пріятелю, — сідай вище!“ Тоді буде честь тобі перед покликаними з тобою. 11 Хто бо підносить — буде впокорений, а хто впокоряється — той піднесеться“. 12 А тому, хто Його був покликав, сказав Він: „Коли ти справляєш обід чи вечерю, не клич друзів своїх, ні братів своїх, ані своїх рідичів, ні сусідів багатих, щоб так само й вони коли не запросили тебе, — і буде взаємна відплата тобі. 13 Але, як справляєш гостину, клич убогих, калік, кривих та сліпих, 14 і будеш блаженний, бо не мають вони чим віддати тобі, — віддасться ж тобі за воскресіння праведних!“ 15 Як почув це один із отих, що сиділи з Ним при столі, то до Нього сказав: „Блаженний, хто хліб споживатиме в Божому Царстві!“ 16 Він же промовив до нього: „Один чоловік спорядив був велику вечерю, і запросив багатьох. 17 І послав він свого раба часу вечери сказати запрошеним: „Ідіть, бо вже все наготовано“. 18 І зараз усі почали відмовлятися. Перший сказав йому: „Поле купив я, і маю потребу піти та оглянути його. Прошу тебе, — вибач мені!“ 19 А другий сказав: „Я купив собі п'ять пар волів, — і йду спробувати їх. Прошу тебе, — вибач мені!“ 20 І знов інший сказав: „Одружився ось я, і через те я не можу прибути“. 21 І вернувся той раб і панові своєму про все розповів. Розгнівався госпóдар тоді, та й сказав до свого раба: „Піди швидко на вулиці та на завулки міські, і приведи сюди вбогих, і калік, і сліпих, і кривих“. 22 І згодом раб

повідомив: „Пане, сталося так, як звелів ти, та місця є ще“. 23 І сказав пан рабові: „Піди на дороги й на за́городи, та й сілуй прийти, щоб наповнився дім мій. 24 Кажу бо я вам, що жоден із запрошених м'ужів тих не покуштує моєї вечері. Бо багато покликаних, та ви́браних мало!“ 25 Ішло ж з Ним багато людей. І, звернувшись, сказав Він до них: 26 „Коли хто приходить до Мене, і не знена́видить свого батька та матері, і дружини й дітей, і братів і сестёр, а до того й своєї душі, — той не може бути учнем Моїм! 27 І хто свого хреста не несе, і не йде вслід за Мною, — той не може бути учнем Моїм! 28 Хто бо з вас, коли башту поставити хоче, перше не сяде й видатків не вірахує, — чи має потрібне на віконання, 29 щоб, коли покладе він основу, але докінчити не зможе, усі, хто побачить, не стали б сміятися з нього, 30 говорячи: „Чоловік цей почав будувати, але докінчити не міг“. 31 Або який цар, ідучи на війну супроти царя іншого, перше не сяде порадитися, чи спроможен він із десятьма тисячами стріти того, хто йде з двадцятьма тисячами проти нього? 32 Коли ж ні, то, як той ще далéко, шле посольство до нього та й просить про мир. 33 Так ото й кожен із вас, який не зречеться усьóго, що має, не може бути учнем Моїм. 34 Сіль — добра річ. Коли ж сіль несолоною стане, чим приправити її? 35 Ні на землю, ні на гній не потрібна вона, — її геть викидають. Хто має в'уха, щоб слухати, — нехай слухає!“

15 Наближались до Нього всі митники й грішники, щоб послухати Його. 2 Фарисеї ж та книжники нарікали й казали: „Приймає Він грішників та з ними їсть“. 3 А Він їм розповів оцю притчу, говорячи: 4 „Котрий з вас чоловік, мавши сотню овець і загубивши одну з них, не покине в пустині тих дев'ятидесяти й дев'яти, та й не піде шукати загинулої, аж поки не знайде її? 5 А знайшовши, кладе на рамена свої та радіє. 6 І, прийшовши додому, скликає він друзів і сусідів, та й каже до них: „Радійте зо мною, бо знайшов я вівцю свою тую

загублену“. 7 Говорю вам, що так само на небі радитимуть більш за одного грішника, що кається, аніж за дев'ятдесятьох і дев'ятьох праведників, що не потребують покаяння!... 8 Або яка жінка, що має десять драхм, коли згубить драхму одну, не засвічує світла, і не мете хати, і не шукає уважно, аж поки не знайде? 9 А знайшовши, кличе приятельок та сусідок та каже: „Радійте зо мною, бо знайшла я загублену драхму!“ 10 Так само, кажу вам, радість буває в Божих анголів за одного грішника, який кається“. 11 І Він оповів: „У чоловіка одного було два сини. 12 І молодший із них сказав батькові: „Дай мені, батьку, належну частину маєтку!“ І той поділив поміж ними маєток. 13 А по небагатьох днях зібрав син молодший усе, та й подався до далекого краї, і розтратив маєток свій там, живучи марнотратно. 14 А як він усе прожив, настав голод великий у тім краї, — і він став бідувати. 15 І пішов він тоді і пристав до одного з мешканців тієї землі, а той вислав його на поля свої пасти свиней. 16 І бажав він наповнити шлунка свого хоч стручками, що їли їх свині, та ніхто не давав їх йому. 17 Тоді він спам'ятався й сказав: „Скільки в батька мого наймитів мають хліба аж надмір, а я отут з голоду гину! 18 Устану, і підю я до батька свого, та й скажу йому: „Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе. 19 Недостойний я вже зватись сином твоїм; прийми ж мене, як одного з своїх наймитів“. 20 І, вставши, пішов він до батька свого. А коли він далеко ще був, його батько вгледів його, — і переповнився жалем: і побіг він, і кинувся на шию йому, і зачав цілувати його! 21 І озвався до нього той син: „Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе, і недостойний вже зватися сином твоїм“. 22 А батько рабам своїм каже: „Принесіть негайно одержу найкращу, і його зодягніть, і персня подайте на руку йому, а сандалі на ноги. 23 Приведіть теля відгодоване та заколіть, — будемо їсти й радіти, 24 бо цей син мій був мертвий — і ожив, був пропав — і знайшовся!“ І почали

веселитись вони. 25 А син старший його був на полі. І коли він ішов й наближався до дому, почув музики та танці. 26 І покликав одного з слуг, та й спитав: „Що це таке?“ 27 А той каже йому: „То вернувся твій брат, і твій батько звелів заколоти теля відгодоване, — бож здоровим його він прийняв“. 28 І розгнівався той, — і ввійти не хотів. Тоді вийшов батько його й став просити його. 29 А той відповів і до батька сказав: „Ото, стільки років служу я тобі, і ніколи наказу твого не порушив, — ти ж ніколи мені й козеняти не дав, щоб із приятелями своїми потішився я. 30 Коли ж син твій вернувся оцей, що проїв твій маєток із блудницями, — ти для нього звелів заколоти теля відгодоване“. 31 І сказав він йому: „Ти завжди зо мною, дитино, і все моє — то твоє! 32 Веселитись та тішитись треба було, бо цей брат твій був мертвий — і ожив, був пропав — і знайшовся!“

16 Оповів же Він й учням Своїм: „Один чоловік був багатий, і мав управителя, що оскаржений був перед ним, ніби він переводить маєток його. 2 І він покликав його, і до нього сказав: „Що це чую про тебе? Дай звіт про своє управління, бо більше не зможеш рядити“. 3 І управитель почав міркувати собі: „Що я маю робити, коли пан управління відійме від мене? Копати не можу, просити соромлюсь. 4 Знаю, що я зроблю, щоб мене прийняли до домів своїх, коли буду я скінений із управління“. 5 І закликав він нарізно кожного з боржників свого пана, та її питається першого: „Скільки винен ти панові моему?“ 6 А той відказав: „Сто кадок оливи“. І сказав він йому: „Візьми ось розписку свою, швидко сідай та й пиши: п'ятдесят“. 7 А потім питається другого: „А ти скільки винен?“ І той відказав: „Сто кірців пшениці“. І сказав він йому: „Візьми ось розписку свою й напиши: вісімдесят“. 8 І пан похвалив управителя цього невірного, що він мудро вчинив. Бо сини цього світу в своїм поколінні мудріші, аніж сини світла. (aiōn g165) 9 І Я вам кажу: „Набувайте друзів собі від багатства

неправедного, щоб, коли проминеться воно, прийняли вас до вічних осель. (aiōnios g166) 10 Хто вірний в найменшому, — і в великому вірний; і хто несправедливий в найменшому, — і в великому несправедливий. 11 Отож, коли в несправедливім багатстві ви не були вірні, — хто вам правдиве довірить? 12 І коли ви в чужому не були вірні, — хто ваше вам дасть? 13 Жаден раб не може служити двом панам, — бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знéхтує. Не можете Богові й мамоні служити!“ 14 Чули все це й фарисеї, що були сріблολюбці, та й стали сміятися з Нього. 15 Він же промовив до них: „Ви себе видаєте за праведних перед людьмі, але ваші серця знає Бог. Що бо високе в людей, те перед Богом гидóта. 16 Закóн і Пророки були до Івана; відтоді Царство Боже благовіститься, і кожен силкується втиснутись в ньóго. 17 Легше небо й земля проминеться, аніж одна риса з Закóну загине. 18 Кожен, хто дружину свою відпускає, і бере собі іншу, той чинить перéлюб. І хто побереться з тією, яку хто відпустив, той чинить перéлюб. 19 Один чоловік був багатий, і зодягався в порфіру й віссóн, і щоденно розкішно бенкетував. 20 Був і вбогий один, на ім'я йому Лázар, що лежав у воріт його, стру́пами вкритий, 21 і бажав году́ватися кри́шками, що зо стóлу багатого падали; пси ж приходили й рани лизали йому́. 22 Та ось сталося, що вбогий умер, — і на Авраамове ло́но віднесли його анголі. Умер же й багатий, — і його поховали. 23 І, терплячи муки в ад́у, звів він очі свої, та й побачив здаля Авраама та Лазаря на лоні його. (Hadēs g86) 24 І він закричав та сказав: „Змилуйся, отче Аврааме, надо мною, і пошли мені Лázаря, — нехай умочить у воду кінця свого пальця, і мого язика́ прохолóдить, бо я мучуся в полум'ї́ цім!“ 25 Авраам же промовив: „Згадай, сину, що ти вже прийняв за життя свого добре своє, а Лазар так само — лихе; тепер він тут тішиться, а ти мучишся. 26 А крім того

всього, поміж нами та вами велика безóдня поста́влена, так що ті, що хочуть, переходити не можуть ізвідси до вас, ані не переходять ізвідти до нас“. 27 А він відказав: „Отож, отче, благаю тебе, щоб його ти послав у дім батька мого, 28 бо п'ятьох братів маю, — хай він їм засвідчить, щоб і вони не прийшли на це місце страждáння!“ 29 Авраам же сказав: „Вони мають Мойсея й Пророків, — нехай слухають їх!“ 30 А він відказав: „Ні ж бо, отче Аврааме, — але коли прийде хто з мертвих до них, то покаються“. 31 Йому ж він відказав: „Як Мойсея й Пророків не слухають, то коли хто й із мертвих воскресне, — не йна́тимуть віри!“

17 І сказав Він до учнів Своїх: „Неможливо, щоб спокуси не мали прийти; але горе тому́, через кого приходять вони! 2 Краще б такому бу́ло, коли б жóрно млинóве на шию йому́ почепити та й кинути в море, аніж щоб спокусив він одного з маліх цих! 3 Уважайте на себе! Коли провини́ться твій брат, докорі́ йому, а коли він покається, то вибач йому. 4 І хоча б сім раз денно він провинивсь проти тебе, і сім раз звернувся до тебе, говорячи: „Каюся“, — вибач йому!“ 5 І сказали апóстоли Господу: „Додáй Ти нам віри!“ 6 А Господь відказав: „Коли б мали ви віру, хоч як зérно гірчі́чне, і сказали шовкóвиці цій: „Вірвися з коренем і посади́ся до моря“, — то й послухала б вас! 7 Хто ж із вас, мавши раба, що оре́ чи пасе, скаже йому, як він вёрнеться з поля: „Нега́йно йди та сідай до столу“? 8 Але чи ж не скаже йому: „Приготуй що вечéряти, і підпережись, і мені прислугóвуй, аж поки я їстиму й питиму, а потóму ти сам будеш їсти та пити“? 9 Чи ж він дякує тому рабові, що наказане виконав? 10 Так і ви, коли зробите все вам на́казане, то кажіть: „Ми — ні́кчемні раби, бо зробили лиш те, що повинні зробити були́!“ 11 І сталося, коли Він ішов до Єрусалиму, то проходив поміж Самарією та Галілеєю. 12 І, коли вхóдив до одного села, перестрі́ли його десять мужів, слаб́их на проказу, що стали здалека. 13

І голос піднесли вони та й казали: „Ісусе, одна візьметься, а друга полишиться. 36 Наставнику, — змилуйсь над нами!“ 14 І, побачивши їх, Він промовив до них: „Підіть і покажіться священникам!“ І сталося, коли вони йшли, то очістились. 15 Один же з них, як побачив, що видужав, то вернувся, і почав гучнім голосом славити Бога. 16 І припав він обличчям до ніг Його, складаючи дяку Йому. А то самарянин був... 17 Ісус же промовив у відповідь: „Чи не десять очістилось, — а дев'ять же де? 18 Чому не вернулись вони хвалу Богові віддати, крім цього чужинця?“ 19 І сказав Він йому: „Підведися й іди: твоя віра спасла тебе!“ 20 А як фарисеї спитали Його, коли Царство Боже прийде, то Він їм відповів і сказав: „Царство Боже не прийде помітно, 21 і не скажуть: „Ось тут“, або: „Там“. Бо Боже Царство всередині вас!“ 22 І сказав Він до учнів: „Прийдуть дні, коли побажаєте бачити один з днів Сина Людського, — та не побачите. 23 І скажуть до вас: „Ось тут“, чи: „Ось там“, — не йдіть, і за ним не біжіть! 24 Бо як блискавка, блиснувши, світить із одного краю під небом до другого краю під небом, так буде Свого дня й Син Людський. 25 А перше належить багато страждати Йому, і відцурається рід цей від Нього. 26 І, як було за днів Ноевих, то буде так само й за днів Сина Людського: 27 їли, пили, женилися, заміж виходили, аж до того дня, коли „Ной увійшов до ковчегу“; прийшов же потоп, — і всіх вигубив. 28 Так само, як було за днів Лотоших: їли, пили, купували, продавали, садили, будували; 29 того ж дня, як Лот вийшов із Содому, — огонь із сіркою з неба линув, і всіх погубив. 30 Так буде й того дня, як Син Людський з'явиться! 31 Хто буде того дня на домі, а речі його будуть у домі, нехай їх забрати не злázить. Хто ж на полі, так само нехай назад не вертáється, — 32 пам'ятайте про Лотову дружину! 33 Хто дбáтиме зберегти свою душу, — той погубить її, а коли хто погубить, — той оживить її. 34 Кажу вам: удвох будуть ночі тієї на óдному ліжкові: один візьметься, а другий полішиться. 35 Дві молóтимуть разом, —

одна візьметься, а друга полишиться. 36 Двоє будуть на полі, — один візьметься, а другий полишиться!“ 37 І казали вони Йому в відповідь: „Де, Господи?“ А Він відказав їм: „Де труп, там зберуться й орли“.

18 І Він розповів їм і притчу про те, що треба молитися завжди, і не занепадáти духом, 2 говорячи: „У місті якомусь суддя був один, що Бога не боявся, і людей не сорóмився. 3 У тому ж місті вдова перебувала, що до нього ходила й казала: „Оборони мене від мого супротивника!“ 4 Але він довгий час не хотів. А згóдом сказав сам до себе: „Хоч і Бога я не боюся, і людей не сорóмлюся, 5 але через те, що вдовиця оця докучає мені, то візьму в оборону її, щоб вона без кінця не ходила, і не докучала мені“. 6 І промовив Господь: „Чи чуєте, що говорить суддя цей неправедний? 7 А чи ж Бог в оборону не візьме обрáних Своїх, що голосять до Нього день і ніч, хоч і бáряться Він щодо них? 8 Кажу вам, що Він їм незабáром подасть оборону! Та Син Людський, як прийде, чи Він на землі знайде віру?“ 9 А для деяких, що були себе певні, що вони ніби праведні, і за ніщо мали інших, Він притчу оцю розповів. 10 „Два чоловіки до храму ввійшли помолитись, — один фарисей, а другий був мїтник. 11 Фарисей, ставши, так молився про себе: „Дякую, Боже, Тобі, що я не такий, як інші люди: здїрщики, неправедні, перелюбні, або як цей мїтник. 12 Я пошу два рази на тиждень, даю десятину з усьóго, що тільки надбáю!“ 13 А мїтник здалека стояв, та й очей навіть звести до неба не смів, але бив себе в груди й казав: „Боже, будь милостївий до мене грішного!“ 14 Говорю вам, що цей повернувся до дому свого більш виправданий, аніж той. Бо кожен, хто підно́ситься, — буде понїжений, хто ж понижа́ється, — той піднесеться“. 15 До Нього ж приносили й немовлят, щоб до них доторкнувся, а учні, побачивши, їм докоряли. 16 А Ісус їх покликав та й каже: „Пустіте дітей, щоб до Мене приходили, і не забороняйте їм, — бо таких Царство

Боже. 17 Поправді кажіть вам: Хто Божого Царства не прийме, як дитя, той у нього не ввійде!“ 18 І запитався Його один із начальників, говорячи: „Учителю Добрий, що робити мені, щоб впасти до вічного життя?“ (aiōnios g166) 19 Ісус же йому відказав: „Чого зवेश Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, — тільки Сам Бог! 20 Знаєш заповіді: „Не чини перелюбу, не вбивай, не краді, не свідкуй неправдиво, шануй свого батька та матір“. 21 А він відказав: „Усе це я виконав від юнацтва свого!“ 22 Як почув це Ісус, то промовив до нього: Одного тобі ще бракує: Розпродай усе, що ти маєш, і вбогим роздай, — і матимеш скарб свій на небі. Вертайся тоді, та й іди вслід за Мною!“ 23 А він, коли почув це, то засумував, бо був вельми багатий. 24 Як побачив Ісус, що той засумував, то промовив: „Як тяжко багатим увійти в Царство Боже! 25 Бо верблюдаві легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Боже Царство увійти“. 26 Ті ж, що чули, спитали: „Хто ж тоді може спастись?“ 27 А Він відповів: „Неможливе людям — можливе для Бога!“ 28 І промовив Петро: „От усе ми покинули, — та й пішли за Тобою слідом“. 29 А Ісус відказав їм: „Поправді кажіть вам: Немає такого, щоб покинув свій дім, або дружину, чи братів, чи батьків, чи дітей ради Божого Царства, 30 і не одержав би значно більш цього часу, а в віці наступнім — життя вічне“. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 І, взявши Дванадцятьох, промовив до них: „Оце в Єрусалим ми йдемо, і все здійсниться, що писали Пророки про Людського Сина. 32 Бо Він виданий буде поганам, і буде осміяний, і покривджений, і опльований. 33 і, збичувавши, уб'ють Його, — але третього дня Він воскресне!“ 34 Та з цього нічого вони не збагнули, і ця річ перед ними закрита була, і сказаного вони не розуміли. 35 І сталося, як Він наближався був до Єрихону, один невидючий сидів при дорозі й просив. 36 А коли він почув, що проходить народ, то спитався: „Що це таке?“ 37 А йому відказали, що проходить Ісус Назарянин. 38 І став він кричати й

казати: „Ісусе, Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ 39 А ті, що попереду йшли, сварились на нього, щоб він замовк, а він іще більше кричав: „Сину Давидів, — змилуйся надо мною!“ 40 І спинився Ісус, і привести його до Себе звелів. А коли той наблизився до Нього, то Він запитався його: 41 „Що ти хочеш, щоб зробив Я тобі?“ А той відповів: „Господи, — нехай стану видючим!“ 42 Ісус же до нього сказав: „Стань видючий! Твоя віра спасла тебе!“ 43 І зараз видючим той став, і пішов вслід за Ним, прославляючи Бога. А всі люди, бачивши це, віддали хвалу Богові.

19 І, ввійшовши Ісус, переходив через Єрихон. 2 І ось чоловік, що звався Закхей, — він був старший над митниками, і був багатий, — 3 бажав бачити Ісуса, хто Він, але з-за народу не міг, — бо малий був на зріст. 4 І, забігши вперед, він виліз на фігове дерево, щоб бачити Його, бо Він мав побіч нього проходити. 5 А коли на це місце Ісус підійшов, то поглянув угору до нього й промовив: „Закхей, — зійди зараз додолу, бо сьогодні потрібно Мені бути в домі твоїм!“ 6 І той зараз додолу ізліз, і прийняв Його з радістю. 7 А всі, як побачили це, почали нарікати, і казали: „Він до грішного мужа в гостину зайшов!“ 8 Став же Закхей та й промовив до Господа: „Господи, половину маєтку свого я віддам ось убогим, а коли кого скривдив був чим, — верну вчетверо“. 9 Ісус же промовив до нього: „Сьогодні на дім цей спасіння прийшло, бо й він син Авраамів. 10 Син бо Людський прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло!“ 11 Коли ж вони слухали це, розповів Він іще одну притчу, бо Він був недалеко від Єрусалиму, вони ж думали, що об'явиться Боже Царство тепер. 12 Отож Він сказав: „Один чоловік, роду славного, відправлявся в далеку країну, щоб царство прийняти й вернутись. 13 І покликав він десятьох своїх рабів, дав їм десять мін, і сказав їм: „Торгуйте, аж поки вернуся“. 14 Та його громадяни його ненавиділи, і послали посланців услід за

ним, кажучи: „Не хочемо, щоб він був над нами царем“. 15 І сталося, коли він вернувся, як царство прийняв, то звелів покликати рабів, яким срібло роздав, щоб довідатися, хто що набув. 16 І перший прийшов і сказав: „Пане, міна твоя принесла десять мін“. 17 І відказав він йому: „Гаразд, рабе добрий! Ти в малому був вірний, — володів десятьма містами“. 18 І другий прийшов і сказав: „Пане, твоя міна п'ять мін принесла“. 19 Він же сказав і тому: „Будь і ти над п'ятьма містами“. 20 І ще інший прийшов і сказав: „Пане, ось міна твоя, що я мав її сховану в хустці. 21 Я бо боявся тебе, — ти ж бо людина жорстока: береш, чого не поклав, і жнеш, чого не посіяв“. 22 І відказав той йому: „Устами твоїми, злий рабе, суджу я тебе! Ти знав, що я — жорстока людина, беру, чого не поклав, і жну, чого не посіяв. 23 Чому ж не віддав ти мініальникам срібла мого, — і я, повернувшись, узяв би своє із прибутком?“ 24 І сказав він присутнім: „Візьміть міну від нього, та дайте тому, хто десять мін має“. 25 І відказали йому: „Пане, — він десять мін має“. 26 Говорю бо я вам: „Кожному, хто має, то дасться йому, хто ж не має, — забереться від нього і те, що він має. 27 А тих ворогів моїх, які не хотіли, щоб царював я над ними, приведіть сюди, — і на очах моїх їх повбивайте“. 28 А як це оповів, Він далі пішов, простуючи в Єрусалим. 29 І ото, як наблизився до Вітфагії й Віфанії, на горі, що Оливною зветься, Він двох учнів послав, 30 наказуючи: „Ідіть у село, яке перед вами; увійшовши до нього, знайдете прив'язане осля, що на нього ніколи ніхто із людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть. 31 Коли ж вас хто питає: „Нащо відв'язуєте?“, відкажіть тому так: „Господь потребує його“. 32 Посланці ж відійшли, — і знайшли, як Він їм був сказав. 33 А коли осля стали відв'язувати, хазяї його їх запитали: „Нащо осля ви відв'язуєте?“ 34 Вони ж відказали: „Господь потребує його“. 35 І вони привели до Ісуса його, і, поклавши одержу свою на осля, посадили Ісуса. 36

Коли ж Він їхав, вони простили одержу свою по дорозі. 37 А як Він наближався вже до сходу з гори Оливної, то весь натовп учнів, радіючи, почав гучним голосом Бога хвалити за всі чуда, що бачили, 38 кажучи: „Благословенний Цар, що йде у Господне ім'я! Мир на небесах, і слава на висоті!“ 39 А деякі фарисеї з народу сказали до Нього: „Учителю, — заборони Своім учням!“ 40 А Він їм промовив у відповідь: „Кажу вам, що коли ці замовкнуть, то каміння кричатиме!“ 41 І коли Він наблизився, і місто побачив, то заплакав за ним, 42 і сказав: „О, якби й ти хоч цього дня пізнало, що потрібне для миру тобі! Та тепер від очей твоїх сховане це. 43 Бо прийдуть на тебе ті дні, і твої вороги тебе валом оточать, і обляжуть тебе, і стиснуть тебе звідусюди. 44 І зрівняють з землею тебе, і поб'ють твої діти в тобі, і не позоставлять у тобі каменя на камені, бо не зрозуміло ти часу відвідин твоїх“. 45 А коли Він у храм увійшов, то почав виганяти продавців, 46 до них кажучи: „Написано: „Дім Мій — дім молитви“, а ви з нього зробили „печеру розбійників“. 47 І Він кожного дня у храмі навчав. А первосвященики й книжники й найважливіші з народу шукали, щоб Його погубити, 48 але не знаходили, що вчинити Йому, бо весь народ горнувся до Нього та слухав Його.

20 І сталося одного з тих днів, як навчав Він у храмі людей, та Добру Новину звіщав, прийшли первосвященики й книжники з старшими, 2 та й до Нього промовили, кажучи: „Скажи нам, якою владою Ти чиниш оце? Або хто Тобі владу цю дав?“ 3 І промовив до них Він у відповідь: „Запитаю й Я вас одну річ, — і відповідайте Мені: 4 Іванове хрищення з неба було, чи від людей?“ 5 Вони ж міркували собі й говорили: „Коли скажемо: „З неба“, відкаже: „Чого ж ви йому не повірили?“ 6 А як скажемо: „Від людей“, то всі люди камінням поб'ють нас, бо були переконані, що Іван — то пророк“. 7 І вони відповіли, що не знають, ізвідки. 8 А Ісус відказав їм: „То й Я не скажу вам, якою

владою Я це чиню". 9 І Він розповідати почав людям притчу оцю. „Один чоловік насадив виноградника, і віддав його винар'ям, та й відбув на час довший. 10 А певного часу послав він раба до своїх винар'ів, щоб дали йому частку з плодів виноградника. Та побили його винарі, і відіслали ні з чим. 11 І знову послав він до них раба іншого, а вони й того збили й зневажили, — та й відіслали ні з чим. 12 І послав він ще третього, а вони й того зранили й вигнали. 13 Сказав тоді пан виноградника: „Що маю робити? Пошлю свого сина улюбленого, — може його посоромляться“. 14 Винарі ж, як його вгледіли, міркували собі та казали: „Це спадкоємець; ходім, замордуємо його, щоб спадщина наша була“. 15 І вони його вивели за виноградника, та й убили... Що ж зробить їм пан виноградника? 16 Він прийде та й вигубить цих винар'ів, виноградника ж іншим віддасть“. Слухачі ж повіли: „Нехай цього не станеться!“ 17 А Він глянув на них та й сказав: „Що ж оце, що написано: „Камінь, що його будівничі відкинули, той наріжним став каменем! 18 Кожен, хто впаде на цей камінь — розіб'ється, а на кого він сам упаде, — то розчавить його“. 19 А книжники й первосвященники руки на Нього хотіли накласти тієї години, але побоялись народу. Бо вони розуміли, що про них Він цю притчу сказав. 20 І вони сліdkували за Ним, і підіслали підглядачів, які праведних із себе вдавали, щоб зловити на слові Його, і Його видати урядові й владі намісника. 21 І вони запитали Його та казали: „Учителю, знаємо ми, що Ти добре говориш і навчаєш, і не дивишся на обличчя, але наставляєш на Божу дорогу правдиво. 22 Чи годиться давати податок для кесаря, чи ні?“ 23 Знаючи ж їхню хитрість, сказав Він до них: „Чого ви Мене випробовуєте? 24 Покажіть динарія Мені. Чий образ і напис він має?“ Вони відказали: „Кесарів“. 25 А Він їм відказав: „Тож віддайте кесареви — кесареви, а Богові — Боже!“ 26 І не могли вони перед люд'ям зловити на слові Його. І дивувались вони з Його відповіді, та й замовкли. 27 І підійшли дехто із саддукеїв, що твердять, ніби немає воскресіння, і запитали Його, 28 та казали: „Учителю, Мойсей написав нам: „Як умре кому брат, який має дружину, а помре бездітний, — то нехай його брат візьме дружину, і відновить насіння для брата свого“. 29 Було ж сім братів. І перший, узявши дружину, бездітний умер. 30 І другий узяв був ту дружину, та й той вмер бездітний. 31 І третій узяв був її, так само й усі семеро, — і вони дітей не позоставили, та й помирали. 32 А по всіх умерла й жінка. 33 А в воскресінні котр'ому із них вона дружиною буде? Бо семеро мали за дружину її“. 34 Ісус же промовив у відповідь їм: „Женяться й заміж виходять сини цього віку. (a10n g165) 35 А ті, що будуть достойні того віку й воскресіння з мертвих, — не будуть ні женитись, ні заміж виходити, (a10n g165) 36 ні вмерти вже не можуть, бо рівні вони анголам, і вони сини Божі, синами воскресіння будучи. 37 А що мертві встають, то й Мойсей показав — при кущі, — коли він назвав Господа „Богом Авраамовим, і Богом Ісаковим, і Богом Якововим“. 38 Бог же не є Богом мертвих, а живих, бо всі в Нього живуть.“ 39 Дехто ж із книжників відповіли та казали: „Учителю, — Ти добре сказав!“ 40 І вже не наслідувалися питати Його ні про що. 41 І сказав Він до них: „Як то кажуть, що Христос син Давидів? 42 Таж Давид сам говорить у книзі Псалмів: „Промовив Господь Господеві моему: сядь праворуч Мене, 43 поки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 44 Отже, Давид Його Господом зве, — як же Він йому син?“ 45 І, як увесь народ слухав, Він промовив до учнів Своїх: 46 „Стережіться книжників, що хочуть у довгих одежах ходити, і люблять привіти на ринках, і перші лавки в синагогах, і перші місця на бенкетах, 47 що вдовіні хаті поїдають, і моляться довго напоказ, — вони тяжче осудження приймуть!“

21 І поглянув Він угору, і побачив заможних, що кидали дари свої до скарбниці. 2 Побачив і вбогу вдовицю

одну, що дві лѣпти туди вона вкинула. 3 І сказав Він: „Поправді кажу вам, що ця вбога вдовиця вкинула більше за всіх! 4 Бо всі клали від лишка свого в дар Богові, а вона поклала з убоства свого весь прожиток, що мала“. 5 Коли ж дехто казав про храм, що прикрашений дорогоцінним камінням та дарами, тоді Він прорік: 6 „Надійдуть ті дні, коли з того, що бачите, не зостанеться й каменя на камені, який не зруйнується“. 7 І запитали Його та сказали: „Учителю, коли ж оце станеться? І, яка буде ознака, коли має початися це?“ 8 Він же промовив: „Стережіться, щоб вас хто не звів. Бо багато хто прийдуть в Ім'я Моє, кажучи: „Це Я“, і „Час наблизився“. Та за ними не йдіть! 9 І, як про війни та розрухи почуєте ви, — не лякайтесь, бо перш „статись належить тому“. Але це не кінець ще“. 10 Тоді промовляв Він до них: „Повстане народ на народ, і царство на царство“. 11 І будуть землетруси великі та голод, та помір місцями, і страшні та великі ознаки на небі. 12 Але перед усім тим накладуть на вас руки свої, і переслідувати будуть, і видаватимуть вас у синагоги й в'язниці, і поведуть вас до царів та правителів — через Ім'я Моє. 13 Але це стане вам на свідощтво. 14 Отож, покладіть у серця свої — наперед не гадати, що будете відповідати, 15 бо дам Я вам мову та мудрість, що не зможуть противитись чи суперечити їй всі противники ваші. 16 І будуть вас видавати і батьки, і брати, і рідня, і друзі, а декому з вас заподіють і смерть. 17 І за Ім'я Моє будуть усі вас ненавидіти. 18 Але й волосина вам із голови не загине! 19 Терпеливістю вашою душі свої ви здобудете. 20 А коли ви побачите Єрусалим, військом оточений, тоді знайте, що до нього наблизилось спустошення. 21 Тоді ті, хто в Юдеї, нехай у гори втікають; хто ж у середині міста, нехай вийдуть; хто ж в околицях, — хай не вертаються в нього! 22 Бо то будуть дні помсти, щоб виконалося все написане. 23 Горе ж вагітним та тим, хто годує грудьми, у ті дні, бо буде велика нужда на землі та гнів над цим

людом! 24 І поляжуть під гострим мечем, і заберуть до неволі поміж усі народи, і погани топтатимуть Єрусалим, аж поки не скінчиться час тих поган. 25 І будуть ознаки на сонці, і місяці, і зорях, і тривога людей на землі, і збентеження від шуму моря та хвиль, 26 коли люди будуть мертвіти від страху й чекання того, що йде на весь світ, бо сили небесні порушаться. 27 І побачать тоді „Сина Людського, що йтиме на хмарах „із силою й великою славою! 28 Коли ж стане збуватися це, то віпростуйтесь, і підійміть свої голови, — бо зближається ваше визволення!“ 29 І розповів Він їм притчу: „Погляньте на фігове дерево, і на всілякі дерева: 30 як вони вже розпукуються, то, бачивши це, самі знаєте, що близько вже літо. 31 Так і ви, як побачите, що діється це, то знайте, що Боже Царство вже близько! 32 Поправді кажу вам: Не перейде цей рід, аж усе оце станеться. 33 Небо й земля проминуться, але не минуться слова Мої! 34 Уважайте ж на себе, щоб ваші серця не обтяжувалися ненажерством та п'янством, і життєвими клопотами, і щоб день той на вас не прийшов несподівано, 35 немов сітка; бо він прийде на всіх, що живуть на поверхні всієї землі. 36 Тож пильнуйте, і кожного часу моліться, щоб змогли ви уникнути всього того, що має відбутись, та стати перед Сином Людським!“ 37 За дня ж Він у храмі навчав, а на ніч виходив та перебував на горі, що зветься Олівна. 38 А зранку всі люди до Нього приходили в храм, щоб послухати Його.

22 Наближалося ж свято Опрісноків, що Пасхою зветься. 2 А первосвященники й книжники стали шукати, як би вбити Його, та боялись народу. 3 Сатана ж увійшов у Юду, званого Іскаріот, одного з Дванадцятьох. 4 І він пішов, і почав умовлятися з первосвященниками та начальниками, як він видасть Його. 5 Ті ж зраділи, і погодились дати йому срібняків. 6 І він обіцяв, і шукав відповідного часу, щоб їм видати Його без народу. 7 І настав день Опрісноків, коли пасху приносити в жертву належало. 8 І

послав Він Петра та Івана, говорячи: „Підіть, ви в Царстві Моїм споживали й пили за і приготуйте нам пасху, щоб її спожили столом Моїм, і щоб ви на престолах засіли ми“. **9** А вони запитали Його: „Ді Ти хочеш, судити дванадцять племён Ізраїлевих“. **31** щоб ми приготували?“ **10** А Він їм відказав: І промовив Господь: „Сімоне, Сімоне, — „Ось, як будете вхідити в місто, стріне ось сатана жадав вас, щоб вас пересіяти, вас чоловік, воду несучи у глекові, — ідіть мов ту пшеницю. **32** Я ж молився за тебе, за ним аж до дому, куди він увійде. **11** І щоб не змэншилась віра твоя; ти ж колись, скажіть до госпóдаря дому: Учитель питає як навérнешся, зміцни браттю свою!“ **33** тебе: „Де кімната, в якій споживу́ зо Своїми А той відказав Йому: „Господи, я з Тобою учнями пасху?“ **12** І він вам покаже велику готовий іти до в'язниці й на смерть!“ **34** Він гóрницю вистелену: там приготуйте“. **13** І же прорік: „Говорю тобі, Петре, — півень не вони відійшли, і знайшли, як Він їм говорив, заспіває сьогодні, як ти тричі зречешся, що — і зачали́ там готувати пасху. **14** А коли не знаєш Мене“... **35** І Він їм сказав: „Як Я настав час, сів до стóлу, і апóстоли з Ним. **15** вас посилав без калітки, і без торби, і без І промовив до них: „Я дуже бажав спожити сандаль, — чи вам бракувало чого?“ Вони цю пасху із вами, перш ніж муки прийму́. **16** ж відказали: „Нічо́го“. **36** „А тепер — каже Бо кажу́ вам, що вже споживати не буду її, їм — хто має калитку, нехай візьме, теж і поки спóвниться в Божому Царстві вона“. торбу; хто ж не має, нехай продасть одіж **17** Узнявши ж чашу, і вчинивши подяку, свою та й купить меч. **37** Говорю бо Я Він промовив: „Візьміть її, і поділіть між вам, що віконатися на Мені має й це ось собою. **18** Кажу́ ж вам, що віднині не питиму написане: „До злочинців Його зараховано“. Я від оцього плóду виноградного, доки Бо те, що про Мене, викóнується“. **38** І сказали Боже Царство не прийде“. **19** Узнявши ж вони: „Господи, ось тут два мечі“. А Він їм хліб і вчинивши подяку, поламав і дав відказав: „Дóсити!“ **39** І Він вийшов, і пішов їм, проказуючи: „Це тіло Моє, що за вас за звичаєм на гóру Оливну. А за Ним пішли віддається. Це чинить на спóмин про Мене!“ учні Його. **40** А прийшовши на місце, сказав **20** По вечéрі так само ж і чашу, говорячи: їм: „Моліться, щоб не впасти в спокусу“. **41** А „Оця чаша — Новий Заповіт у Моїй крові, Він Сам, відійшовши від них, як докинути що за вас проливається. **21** Та однак, — за ка́менем, на коліна припав та й молився, **42** 42 благаючи: „Отче, як волієш, — пронеси мимо Мене цю чашу! Та проте — не Моя, а Твоя нехай станеться воля!“ **43** І Ангол із неба з'явився до Нього, — і додавав Йому сили. **44** А як був у смертєльній тривозі, ще пильніш Він молився. І піт Його став, немов каплі крови, що спливали на землю. **45** І, підвівшись з молитви, Він до учнів прийшов, і знайшов їх, що спали з журби. **46** І промовив до них: „Чо́го ви спите? Уставайте й моліться, щоб не впасти в спокусу!“ **47** І, як слуга, **27** Бо хто більший: чи той, хто коли Він іще говорив, ось наро́д з'явився, сидить при столі, чи хто прислугóвує? Чи і один із Дванадцятьо́х, що Юдою зветься, не той, хто сидить при столі? А Я серед вас, ішов перед ними. І він підійшов до Ісуса, як слуга. **28** Ви ж оті, що перетривали зо щоб поцілувати Його. [Бо він знака їм дав Мною в спокóсах Моїх, **29** і Я вам заповітую був: кого я поцілую, то Він!“. **48** Ісус же Царство, як Отець Мій Мені заповів, **30** щоб промовив до нього: „Чи оце поцілу́нком

ти, Юдо, видаєш Сина Людського?“ 49 А ті, що були з Ним, як побачили, що має статись, сказали Йому: „Господи, — чи мечем нам не вдарити?“ 50 І, один із них рубонув раба первосвященикового, — та й відтяв праве вухо йому. 51 Та Ісус відізався й сказав: „Лишіть, — уже досить!“ І, доторкнувшись до вуха його, у здоровив його. 52 А до первосвящеників і влади сторожі храму та старших, що прийшли проти Нього, промовив Ісус: „Немов на розбійника вийшли з мечами та киями. 53 Як щоденно Я з вами у храмі бував, не підніесли на Мене ви рук. Та це ваша година тепер, і влада темряви“. 54 А схопивши Його, повелі й привелі у дім первосвященика. Петро ж здалека йшов слідком. 55 Як розклали ж огонь серед двору, і вкупі сиділи, сидів і Петро поміж ними. 56 А служниця одна його вгледіла, як сидів коло світла, і, придивившись до нього, сказала: „І цей був із Ним!“ 57 І відрікся від Нього він, твердячи: „Не знаю я, жінко, Його!“ 58 Незабаром же другий побачив його та й сказав: „І ти від отих“. А Петро відказав: „Ні, чоловіче!“ 59 І як часу минуло з годину, хтось інший твердив і казав: „Поправді, — і цей був із Ним, бо він галілеянин“. 60 А Петро відказав: „Чоловіче, — не відаю, про що ти говориш“... І зараз, як іще говорив він, півень заспівав. 61 І Господь обернувся й подививсь на Петра. А Петро згадав слово Господнє, як сказав Він йому: „Перше, ніж заспіває півень, — відречешся ти тричі від Мене“. 62 І, вийшовши звідти, він гірко заплакав! 63 А люди, які ув'язнили Ісуса, знущалися з Нього та били. 64 І, закривши Його, вони били Його по обличчю, і питали Його, приговорюючи: „Пророкуй, хто то вдарив Тебе?“ 65 І багато інших богозневбаг говорили на Нього вони... 66 А коли настав день, то зібралися старші народу, первосвященики й книжники, і повелі Його в синадріон свій, 67 і казали: „Коли Ти Христос, скажи нам“. А Він їм відповів: „Коли Я вам скажу, — не повірите ви. 68 А коли й поспитаю вас Я, — не дасте

Мені відповіді. 69 Незабаром Син Людський сидітиме по правіці сили Божої!“ 70 Тоді всі запитали: „То Ти Божий Син?“ А Він їм відповів: „Самі кажете ви, що то Я“. 71 А вони відказали: „Нащо потрібні ще свідки для нас? Бо ми чули самі з Його уст!“

23 І знялися всі їхні збори, і повели до Пилата Його. 2 І зачали оскаржати Його й говорити: „Ми ствердили, що Цей ворохобить народ наш, і забороняє податок давати кесареви, та й говорить, що Він, — Христос Цар“. 3 І Пилат запитав Його, кажучи: „Чи Ти Цар Юдейський?“ А Він відказав йому в відповідь: „Сам ти кажеш“... 4 І Пилат сказав первосвященикам та до народу: „Я не знаходжу жодної провини в Цій Людині“. 5 А вони намагались, говорячи: „Він бунтує народ, навчаючи в усій Юдеї, від Галілеї почавши аж посі“. 6 А Пилат, вчувши про Галілею, спитав: „Хіба Він галілеянин?“ 7 І, дізнавшись, що Він із влади Ірода, відіслав Його Іродові, бо той в Єрусалимі також перебував тими днями. 8 Коли ж Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо він від давнього часу бажав Його бачити, — багато за Нього чував, і сподівався побачити чудо яке, що буває від Нього. 9 І багато питався Його, та нічого не відповідав Він йому. 10 І стояли тут первосвященики й книжники, та завзято Його оскаржували. 11 Тоді Ірод із військом своїм ізневажив Його й насміявся, зодягнувши Його в ясновілу одіж, і відіслав до Пилата Його. 12 І того дня стали Ірод із Пилатом за приятелів між собою, бо давніш ворожнеча між ними була. 13 А Пилат скликав первосвящеників, і старшин, і народ, 14 і промовив до них: „Привелі ви мені Чоловіка Цього, як того, що бунтує народ. А ось я перед вами розвідав, — і не знаходжу в Людині Оцій ані однієї провини такої, про що ви оскаржуєте. 15 Також Ірод, бо він відіслав Його нам. І ось нічого, що на смерть заслугувало б, Він не вчинив. 16 Отже я покараю Його й відпущу“. 17 Бо повинен був їм відпустити одного на свято. 18 А народ став кричати й казати:

Візьми Цього, — відпусти ж нам Варавву!“ „Це — Цар Юдейський“. 39 А один із 19 А той за повстання одне, яке сталося розп'ятих злочинників став зневажати Його в місті, і за вбивство посаджений був до й говорити: „Чи Ти не Христос? То спаси в'язниці. 20 І знову сказав їм Пилат, хоча́чи Себе й нас!“ 40 Обізвався ж той другий, і відпустити Ісуса. 21 Та кричали вони й докоряв йому, кажучи: „Чи не боїшся ти говорили: „Розіпни, розіпни Його!“ 22 Він же Бога, коли й сам на те саме засуджений? 41 втретє промовив до них: „Яке ж зло вчинив Але ми справедливо засуджені, і належну Він? Я нічого, що на смерть заслугувало б, заплату за вчинки свої беремо́, — Цей же на Ним не знайшов. Отже я покараю Його й жодного зла не вчинив“. 42 І сказав до Ісуса: відпущу“. 23 А вони сильним криком свого „Спогада́й мене, Господи, коли прийдеш дома́галися, та вимагали розп'яти Його. І у Царство Своє!“ 43 І промовив до нього взяв го́ру крик їхній та первосвящеників. 24 І Ісус: „Попра́вді кажу́ тобі: ти будеш зо Мною Пилат присудив, щоб було́, як просили вони: сьогодні в раю́!“ 44 Наближалася шоста 25 відпустив їм Варавву, поса́дженого за година, — і те́мрява стала по ці́лій землі аж повстання та вбивство в в'язницю, за якого до години дев'ято́ї. 45 І сонце затьмілось, просили вони, а Ісуса віддав їхній волі... 26 І і в храмі завіса роздерлась надво́є. 46 І, як Його повелі́, то схо́пили якогось Сімона скрикнувши голосом гучним, промовив Ісус: із Кіріне́ї, що з поля вертався, і поклали на „Отче, у руки Твої віддаю Свого духа!“ І це нього хреста, щоб він ніс за Ісусом! 27 А за прорікши, Він духа віддав. 47 Коли ж сотник Ним ішов на́товп великий людей і жінок, побачив, що стало́сь, він Бога просла́вив, які плакали та голосили за Ним. 28 А Ісус говорячи: „Дійсно праведний був Чоловік обернувся до них та й промовив: „Дочки Цей!“ 48 І ввесь на́товп, який зійшовсь на ерусалимські, не ридайте за Мною, — за видо́вище це, як побачив, що стало́сь, — бив собою ридайте й за дітьми своїми! 29 Бо у гру́ди себе та вертався. 49 Усі ж знайо́мі ось дні настають, коли скажуть: „Блаженні Його й ті жінкі, що прийшли були з Ним із неплідні, та утробі, які не родили, і груди, Галіле́ї, здалека стояли й дивились на це. що не годували“. 30 Тоді стану́ть казати 50 І ось муж, на ім'я́ йому́ Йо́сип, що був горам: „Поспадайте на нас“, а узгі́р'ям: радником синедріону, лю́дина шановна і „Покрийте нас!“ 31 Бо коли таке роблять праведна, — 51 не пристав він до ради та зеленому дереву, то що́ буде сухому?“ 32 І чину́ їх, — із Аримате́ї, юдейського міста, що й сам сподівався Божого Царства, — 52 велі́ з Ним також двох злочинників інших, цей прийшов до Пилата, і тіла Ісусового став щоб убити. 33 А коли прибу́ли на те місце, просити. 53 І Йо́сип, знявши Його, обгорнув що звуть „Черепо́вище“, розп'яли тут Його у полотно, і покла́в Його в гробі́, що в скелі та злочинників, — одного правору́ч, а одного був вісічений, і що в ньому ніко́ли ніхто лівору́ч. 34 Ісус же промовив: „Отче, відпусти не лежав. 54 День той був Приготува́ння, і їм, — бо не знають, що чинять вони!“ А як наставала субота. 55 А жінкі, що прийшли Його оді́ж ділили, то кидали же́реба. 35 А були з Ним із Галіле́ї, ішли слідо́м, і вони люди стояли й дивились... Насміхалися з бачили гроба́, і як покладене тіло Його. 56 ними й старшіни, говорячи: „Він інших Повернувшись, вони наготува́ли па́хощів і спасав, — нехай Сам Себе візволить, коли мира, а в суботу, за заповіддю, спочивали. Він Христос, Божий Обра́нець!“ 36 І воякі 24 А дня першого в ти́жні прийшли вони глузували з Нього: приступаючи, о́цет рано вранці до гроба́, несучи наготува́ні Йо́му подавали, 37 і казали: „Коли Цар па́хощі, 2 та й застали, що ка́мінь від гроба́ Ти Юдейський, — спаси Себе Сам!“ 38 Був відва́лений був. 3 А ввійшовши, вони не же й напис над Ним письмом грецьким, знайшли тіла Господа Ісуса. 4 І стало́сь, як латинським і гебрейським написаний:

безраді були вони в цім, ось два мужі в гробу, і знайшли так, як казали їм жінки; та одежах блискучих з'явилися при них. 5 А Його не побачили. 25 Тоді Він сказав їм: „О, коли налякалися вони й поскиляли обличчя додолу, ті сказали до них: „Чого ви шукаєте Живого між мертвими? 6 Нема Його тут, бо воскрес! Пригадайте собі, як Він вам говорив, коли ще перебував в Галілеї. 7 Він казав: Мойсея, і від Пророків усіх, і вияснював їм „Сину Людському треба бути віданому до рук грішних людей, і розп'ятому бути, і воскреснути третього дня“. 8 І згадали вони ті слова Його! 9 А вернувшись від гробу, про все те сповістили Одинадцятьох та всіх інших. 10 То були: Марія Магдаліна, і Іванна, і Марія, мати Якова, і інші з ними, — і вони розповіли апостолам це. 11 Та слова їхні здалися їм вигадкою, — і не повірено їм. 12 Петро ж устав та до гробу побіг, і, нахилившись, бачить — лежать самі тільки покривала. І вернувся він до себе, і дивувався, що сталося. 13 І ото, двоє з них того ж дня йшли в село, на ім'я Еммау, що від Єрусалиму лежало на стадій із шістьдцять. 14 І розмовляли вони між собою про все те, що сталося. 15 І ото, як вони розмовляли, і розпитували один одного, підійшов Сам Ісус, — і пішов разом із ними. 16 Очі ж їхні були стрімані, щоб Його не пізнали. 17 І спитався Він їх: „Що за речі такі, що про них між собою в дорозі міркуєте, і чого ви сумні?“ 18 І озвався один, йому ймення Клеоба, та й промовив до Нього: „Ти хіба тут у Єрусалимі єдиний захожий, що не знає, що сталося в нім цими днями?“ 19 І спитався Він їх: „Що таке?“ А вони розповіли Йому: „Про Ісуса Назаряніна, що Пророк був, могутній у ділі й у слові перед Богом і всім народом. 20 Як первосвященики й наша старшина Його віддали на суд смертний, — і Його розп'яли. 21 А ми сподівались були, що Це Той, що має Ізраїля візволити. І до того, оце третій день вже сьогодні, як усе оте сталося. 22 А дехто з наших жінок, що рано були коло гробу, нас здивували: 23 вони тіла Його не знайшли, та й вернулися й оповідали, що бачили й з'явлення анголів, які кажуть, що живий Він. 24 І пішли дехто з наших до гробу, і знайшли так, як казали їм жінки; та одежах блискучих з'явилися при них. 25 Тоді Він сказав їм: „О, коли налякалися вони й поскиляли обличчя додолу, ті сказали до них: „Чого ви шукаєте Живого між мертвими? 26 Чи ж Христові не це перетерпіти треба було, і ввійти в Свою славу?“ 27 І Він почав від того, що писано в Писаннях, що про Нього було. 28 І наблизилися вони до села, куди йшли. А Він удавав, ніби хоче йти далі. 29 А вони не пускали Його й намовляли: „Зостанься з нами, бо вже вечоріє, і кінчається день“. І Він увійшов, щоб із ними побути. 30 І ото, коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, поблагословив, і, ламаючи, їм подавав. 31 Тоді очі відкрилися їм, — і пізнали Його. Але Він став для них невидимий... 32 І говорили вони один одному: „Чи не палало нам серце обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли вияснював нам Писання?“ 33 І зараз устали вони, і повернулися до Єрусалиму, і знайшли там у зборі Одинадцятьох, і тих, що з ними були, 34 які розповідали, що Господь дійсно воскрес, і з'явився був Симонові. 35 А вони розповіли, що сталося було на дорозі, і як пізнали Його в ламанні хліба. 36 І, як вони говорили оце, Сам Ісус став між ними, і промовив до них: „Мир вам!“ 37 А вони налякалися та перестрашилися, і думали, що бачать духа. 38 Він же промовив до них: „Чого ви стривожились? І пощо ті думки до сердець ваших входять? 39 Погляньте на руки Мої та на ноги Мої, — це ж Я Сам! Доторкніться до Мене й дізнайтесь, — бо не має дух тіла й костей, а Я, бачите, маю“. 40 І, промовивши це, показав Він їм руки та ноги. 41 І, як ще не йняли вони віри з радощів та дивувались, Він сказав їм: „Чи не маєте тут чогось їсти?“ 42 Вони ж подали Йому куска риби печеної та стільника медового. 43 І, взявши, Він їв перед ними. 44 І промовив до них: „Це слова, що казав Я до вас, коли був із вами: Потрібно, щоб виконалось усе, що про Мене в Законі Мойсееві, та в Пророків, і в Псалмах написано“. 45 Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання. 46 І сказав

Він до них: „Так написано є, і так потрібно
було постраждати Христові, і воскреснути з
мертвих дня третього, **47** і щоб у Ймення Його
проповідувалось покаяння, і прощення гріхів
між народів усіх, від Єрусалиму почавши. **48**
А ви свідки того́. **49** І ось Я посилаю на вас
обітницю Мого Отця; а ви позостаньтеся в
місті, аж поки зодягнетесь силою з висоти“.
50 І Він вивів за місто їх аж до Віфанії; і,
знявши руки Свої, поблагословив їх. **51** І
сталось, як Він благословляв їх, то зачав
відступати від них, і на небо возноситись. **52**
А вони поклонились Йому, і повернулись до
Єрусалиму з великою радістю. **53** І постійно
вони перебували в храмі, переславляючи й
хвлячи Бога. Амінь.

Від Івана

1 На початку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово. **2** Воно в Бога було на початку. **3** Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього. **4** І життя було в Нім, а життя було Світлом людей. **5** А Світло у темряві світить, і темрява не обгорнула його. **6** Був один чоловік, що від Бога був посланий, — йому ймення Іван. **7** Він прийшов на свідцтво, щоб засвідчити про Світло, щоб повірили всі через нього. **8** Він тим Світлом не був, але свідчити мав він про Світло. **9** Світлом правдивим був Той, Хто просвічує кожну людину, що приходить на світ. **10** Воно в світі було, і світ через Нього повстав, але світ не пізнав Його. **11** До свого Воно прибуло, — та свої відцурались Його. **12** А всім, що Його прийняли, їм владу далось дітьми Божими стати, тим, що вірять у Ймення Його, **13** що не з крові, ані з пожадливості тіла, ані з пожадливості мужа, але народились від Бога. **14** І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця. **15** Іван свідчить про Нього, і кликав, говорячи: „Це був Той, що про Нього казав я: Той, Хто прийде за мною, існував передо мною, бо був перше, ніж я“. **16** А з Його повноти ми одержали всі, — а то благодать на благодать. **17** Закон бо через Мойсея був даний, а благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа. **18** Ніхто Бога ніколи не бачив, — Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був. **19** А це ось свідцтво Іванове, як юдеї послали були з Єрусалиму священників та Левитів, щоб спитали його: „Хто ти такий?“ **20** І він визнав, і не зрікся, а визнав: „Я — не Христос“. **21** І запитали його: „А хто ж? Чи Ілля?“ І відказує: „Ні!“ „Чи пророк?“ І дав відповідь: „Ні!“ **22** Сказали ж йому: „Хто ж ти такий, щоб дати відповідь тим, хто послав нас? Що ти кажеш про себе самого?“ **23** Відказав: „Я голос того, хто кличе: В пустині рівняйте дорогу Господню“,

як Ісая пророк заповів“. **24** Посланці ж із фарисеїв були. **25** І вони запитали його та сказали йому: „Для чого ж ти христиш, коли ти не Христос, ні Ілля, ні пророк?“ **26** Відповів їм Іван, промовляючи: „Я водою хрищу, а між вами стоїть, що Його ви не знаєте. **27** Він Той, Хто за мною йде, Хто до мене був, Кому розв'язати ремінь від узуття Його я негідний“. **28** Це в Віфанії діялося, на тім боці Йордану, де хрестив був Іван. **29** Наступного дня Іван бачить Ісуса, що до нього йде, та й каже: „Оце Агнець Божий, що на Себе гріх світу бере! **30** Це Той, що про Нього казав я: За мною йде Муж, що передо мною Він був, бо був перше, ніж я. **31** І не знав я Його; та для того прийшов я, хрестивши водою, щоб Ізраїлеві Він з'явився“. **32** І свідчив Іван, промовляючи: „Бачив я Духа, що сходив, як голуб, із неба, та зоставався на Ньому. **33** І не знав я Його, але Той, Хто хрестити водою послав мене, мені оповів: „Над Ким Духа побачиш, що сходить і зостається на Ньому, — це Той, Хто хреститиме Духом Святим“. **34** І я бачив, і засвідчив, що Він — Божий Син!“ **35** Наступного дня стояв знову Іван та двоє з учнів його. **36** І, поглянувши на Ісуса, що проходив, він сказав: „Ото Агнець Божий!“ **37** І почули два учні, як він говорив, та й пішли за Ісусом. **38** А Ісус обернувся й побачив, що вони йшли за Ним, та й каже до них: „Чого ви шукаєте?“ А вони відказали йому: „Равві — перекладене це визначає: „Учителю“, — де Ти живеш?“ **39** Він говорить до них: „Ходіть і побачте!“ Ті пішли та й побачили, де Він жив, і в Нього той день перебули. Було ж коло години десятої. **40** А один із тих двох, що чули від Івана та йшли вслід за Ним, був Андрій, брат Сімона Петра. **41** Він знайшов перше Сімона, брата свого, та й говорить до нього: „Знайшли ми Месію, що визначає: Христос“. **42** І привів він його до Ісуса. На нього ж споглянувши, промовив Ісус: „Ти — Сімон, син Йонин; будеш званий ти Кіфа, що визначає: камінь“. **43** Наступного дня захотів Він піти в Галілею. І знайшов Він Пилипа та й каже йому: „Іди за Мною!“ **44** А

Пилип із Віфсаїди похóдив, із міста Андрія й Петра. **45** Пилип Натанаїла знахóдить та й каже йому: „Ми знайшли Того, що про Нього писав був Мойсей у Законі й Пророки, — Ісуса, сина Йóсипового, із Назарету“. **46** І сказав йому Натанаїл: „Та хіба ж може бути з Назарету що добре?“ Пилип йому каже: „Прийди та побач“. **47** Ісус, угледівши Натанаїла, що до Нього йде, говорить про нього: „Ото справді ізраїльтянин, що немає в нím підступу!“ **48** Говорить йому Натанаїл: „Звідки знаєш мене?“ Ісус відповів і до нього сказав: „Я бачив тебе ще давніш, ніж Пилип тебе кликав, як під фіговим деревом був ти“. **49** Відповів йому Натанаїл: „Учителю, Ти — Син Божий, Ти — Цар Ізраїлів!“ **50** Ісус відповів і до нього сказав: „Через те віриш ти, що сказав Я тобі, що під фіговим деревом бачив тебе? Більш від цього побачиш!“ **51** І Він каже йому: „Поправді, поправді кажу вам: Відтепер ви побачите небо відкрите та анголів Божих, що на Лю́дського Сина підіймаються та спускаються“.

2 А третього дня весілля справляли в Кані Галілейській, і була там Ісусова мати. **2** На весілля запрошений був теж Ісус та учні Його. **3** Як забракло ж вина, то мати Ісусова каже до Нього: „Не мають вина!“ **4** Ісус же відказує їй: „Що тобі, жóно, до Мене? Не прийшла ще година Моя!“ **5** А мати Його до слуг каже: „Зробіть усе те, щó Він вам скаже!“ **6** Було тут шість камінних посóдин на воду, що стояли для очищення юдейського, що відер по дві чи по три вмїщали. **7** Ісус каже до слуг: „Напóвніть водою посóдини“. І їх поналивáli вщёрть. **8** І Він каже до них: „Тепер зачерпніть, і занесіть до весільного стáрости“. І занесли. **9** Як весільний же стáроста скуштува́в воду, що сталась вином, а він не знав, звідки воно, — знали ж слóуги, що води наливали, — то староста кличе тоді молодóго **10** та й каже йому: „Кожна лю́дина подає перше добре вино, а як понापива́ються, тоді гірше; а ти добре вино аж на досі зберіг“. **11** Такий почáток чудам зробив Ісус у Кані Галілейській, — і виявив славу

свою. І ввірували в Нього учні Його. **12** Після цього відправивсь Він Сам, і мати Його, і брати Його, і Його учні до Каперна́уму, і там перебули небагато днів. **13** А зближалася Пасха юдейська, і до Єрусалиму подався Ісус. **14** І знайшов Він, що продавали у храмі волів, і овець, і голубів, та сиділи мініяльники. **15** І, зробивши бичá з мотузків, Він вигнав із храму всіх, — вівці й воли, а мініяльникам гроші розсіпав, і попереверта́в їм столи́. **16** І сказав продавцям голубів: „Заберіть оце звідси, і не робіть із дому Отця Мого дому торго́вого! **17** Тоді учні Його згадали, що написано: „Ревність до дому Твого з'їдає Мене!“ **18** І обізв́ались юде́ї й сказали йому: „Яке нам знаме́но покажеш, що Ти можеш робити таке?“ **19** Ісус відповів і промовив до них: „Зруйнуюте цей храм, — і за три дні Я поставлю його!“ **20** Відказали ж юде́ї: „Сорок шість літ будувався цей храм, а Ти за три дні поставиш його?“ **21** А Він говорив про храм тіла Свого. **22** Коли ж Він із мертвих воскрес, то учні Його згадали, що Він говорив це, і ввірували в Писа́ння та в слово, що сказав був Ісус. **23** А як в Єрусалимі Він був у свято Пасхи, то багато-хто ввірували в Його йме́ння, побачивши чуда Його, що чинив. **24** Але Сам Ісус їм не звіря́вся, бо Сам знав усіх, **25** і потреби не мав, щоб хто свідчив йому про лю́дину, — бо знав Сам, що в лю́дині було.

3 Був один чоловік із фарисеїв Никоді́м на ім'я, начальник юдейський. **2** Він до Нього прийшов уночі, та й промовив йому: „Учителю, знаємо ми, що прийшов Ти від Бога, як Учитель, — бо не може ніхто таких чуд учинити, які чиниш Ти, коли Бог із ним не буде“. **3** Ісус відповів і до нього сказав: „Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не наро́диться згорі, то не може побачити Божого Царства“. **4** Никоді́м йому каже: „Як може лю́дина родитися, будши старою? Хіба може вона ввійти до утрóби свої́ матері зно́ву й родитись?“ **5** Ісус відповів: „Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не ро́диться з води й Духа, той не може ввійти в Царство

Боже. 6 Що вродилося з тіла — є тіло, що ж уродилося з Духа — є Дух. 7 Не дивуйся тому, що сказав Я тобі: Вам необхідно родитись згорі. 8 Вітер віє, де хоче, і його голос ти чуєш, та не відаєш, звідкіля він приходить, і куди він іде. Так буває і з кожним, хто від Духа народжений“. 9 Відповів Никодім і до Нього сказав: „Як це статися може?“ 10 Ісус відповів і до нього сказав: „Ти — учитель ізраїльський, — то чи ж цього не знаєш? 11 По правді, по правді кажу Я тобі: Ми говоримо те, що ми знаємо, а свідчимо про те, що ми бачили, але свідчення нашого ви не приймаєте. 12 Коли Я говорив вам про зємне, та не вірите ви, то як же повірите ви, коли Я говоритиму вам про небесне? 13 І не сходив на небо ніхто, тільки Той, Хто з неба зійшов, — Людський Син, що на небі. 14 І, як Мойсей підніс змія в пустині, так мусить піднесений бути й Син Людський, 15 щоб кожен, хто вірує в Нього, мав вічне життя. (aiōnios g166) 16 Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне. (aiōnios g166) 17 Бо Бог не послав Свого Сина на світ, щоб Він світ засудив, але щоб через Нього світ спасся. 18 Хто вірує в Нього, не буде засуджений; хто ж не вірує, — той вже засуджений, що не повірив в Ім'я Однородженого Сина Божого. 19 Суд же такий, що світло на світ прибуло, люди ж темряву більш полюбили, як світло, — лихі бо були їхні вчинки! 20 Бо кожен, хто робить лихе, ненавидить світло, і не приходить до світла, щоб не зганено вчинків його. 21 А хто робить за правдою, той до світла йде, щоб діла його виявились, бо зроблені в Бозі вони“. 22 По цьому прийшов Ісус та учні Його до країни Юдейської, і з ними Він там проживав та христив. 23 А Іван теж христив в Еноні поблизу Саліму, бо було там багато води; і приходили люди й христились, 24 бо Іван до в'язниці не був ще посаджений. 25 І зчинилось змагання Іванових учнів з юдеями — про очищення. 26 І прийшли до Івана вони та й сказали

йому: „Учителю, Той, Хто був із тобою по той бік Йордану, про Якого ти свідчив, — ото христить і Він, і до Нього всі йдуть“. 27 Іван відповів і сказав: „Людина нічого приймати не може, як їй з неба не дасться. 28 Ви самі мені свідчите, що я говорив: я — не Христос, але посланий я перед Ним. 29 Хто має заручену, той молодий. А дружко молодого, що стоїть і його слухає, дуже тішиться з голосу молодого. Така радість моя оце здійснилась! 30 Він має рости, а ж — маліти. 31 Хто звérху приходить, — Той над усіма. Хто походить із землі, то той зємний, і говорить по-зємному. Хто приходить із неба, Той над усіма, 32 і що бачив і чув, те Він свідчить, — та свідцтва Його не приймає ніхто. 33 Хто ж прийняв свідцтво Його, той ствердив тим, що Бог правдивий. 34 Бо Кого Бог послав, Той Божі слова промовляє, — бо Духа дає Бог без міри. 35 Отець любить Сина, і дав усе в Його руку. 36 Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто в Сина не вірує, той життя не побачить — а гнів Божий на нім перебуває“. (aiōnios g166)

4 Як Господь же довідався, що почули фарисеї, що Ісус учнів більше збирає та христить, як Іван, 2 хоч Ісус не христив Сам, а учні Його, 3 Він покинув Юдею та знову пішов у Галілею. 4 І потрібно було Самарію Йому переходити. 5 Отож, прибуває Він до самарійського міста, що зветься Сіхár, недалеко від поля, яке Яків був дав своєму синові Йóсипові. 6 Там же була Яковава криниця. І Ісус, дорогою змóрений, сів отак край криниці. Було коло години десь шостої. 7 Надходить ось жінка одна з Самарії набрати води. Ісус каже до неї: „Дай напитись Мені!“ 8 Бо учні Його відійшли були в місто, щоб купити поживи. 9 Тоді каже Йому самарянка: „Як же Ти, юдеянин будши, та просиш напитись від мене, самарянки?“ Бо юдеї не сходяться із самарянами. 10 Ісус відповів і промовив до неї: „Коли б знала ти Божий дар, і Хто Той, Хто говорить тобі: „Дай напитись Мені“, — ти б у Нього просила, і Він тобі дав би живої води“. 11 Каже жінка

до Нього: „І черпака́ в Тебе, Пане, нема, а криниця глибока, — звідки ж маєш Ти воду живу? 12 Чи Ти більший за нашого отця Якова, що нам дав цю криницю, і він сам із неї пив, і сини його, і худоба його?“ 13 Ісус відповів і сказав їй: „Кожен, хто воду цю п'є, буде пра́гнути зно́ву. 14 А хто питиме воду, що Я йому дам, пра́гнути не буде повік, бо вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне“. (aīōn g165, aīōnios g166) 15 Каже жінка до Нього: „Дай мені, Пане, цієї води, щоб я пити не хотіла, і сюди не приходила брати“. 16 Говорить до неї Ісус: „Іди, поклич чоловіка свого та й вертайся сюди“. 17 Жінка відповіла та й сказала: „Чоловіка не маю“. Відказав їй Ісус: „Ти добре сказала: Чоловіка не маю. 18 Бо п'ятьох чоловіків ти мала, а той, кого маєш тепер, — не муж він тобі. Це ти правду сказала“. 19 Каже жінка до Нього: „Бачу, Пане, що Пророк Ти. 20 Отці наші вклоня́лися Богу на цій ось горі, а ви твёрдите, що в Єрусалимі те місце, де потрібно вклонятись“. 21 Ісус промовляє до неї: „Повір, жінко, Мені, що надходить година, коли ні на горі цій, ані в Єрусалимі вклоня́тись Отцеві не будете ви. 22 Ви вклоняєтесь тому, чого ви не знаєте, ми вклоняємось тому, що знаємо, бо спасіння — від юдеїв. 23 Але наступає година, і тепер вона є, коли богомільці правдиві вклоняться б́удуть Отцеві в ду́сі та в правді, бо Отець Собі прагне таких богомільців. 24 Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в ду́сі та в правді вклоня́тись“. 25 Відказує жінка Йому: „Я знаю, що прийде Месія, що зветься Христос, — як Він прийде, то все розповість нам“. 26 Промовляє до неї Ісус: „Це Я, що розмовляю з тобою“. 27 І тоді надійшли Його учні, і дивувались, що з жінкою Він розмовляв. Проте жоден із них не спитав: „Чого хочеш?“ або: „Про що з нею говори́ш?“ 28 Покинула жінка тоді водоноса свого, і побігла до міста, та й людям говори́ть: 29 „Ходіть но, побачте Того Чоловіка, що сказав мені все, що́ я вчинила. Чи Він не Христос?“ 30 І вони повиходили з міста, і до Нього прийшли. 31 Тим ча́сом же учні просили Його та й казали: „Учителю, їж!“ 32 А Він їм відказав: „Я маю поживу на їдження, якої не знаєте ви“. 33 Питали тоді один одного учні: „Хіба хто приніс Йому їсти?“ 34 Ісус каже до них: „Пожива Моя — чинити волю Того, Хто послав Мене, і справу Його довершіти. 35 Чи не кажете ви: „Ще чотири от місяці, — і настануть жнив́а?“ А Я вам кажу́: Підійміть свої очі, та гляньте на ниви, — як для жнив уже пополовіли вони! 36 А хто жне, той заплату бере, та збирає врожай в життя вічне, щоб хто сіє й хто жне — ра́зом раділи. (aīōnios g166) 37 Бо про це поговірка правдива: „Хто інший сіє, а хто інший жне“. 38 Я вас жати послав, де ви не працюва́ли: працюва́ли інші, ви ж до їхньої праці ввійшли“. 39 З того ж міста багато-хто із самаря́н в Нього ввірували через слово жінки, що свідчила: „Він сказав мені все, що я вчинила була́!“ 40 А коли самаря́ни до Нього прийшли, то благали Його, щоб у них позостався. І Він перебув там два дні. 41 Значно ж більш вони ввірували через слово Його. 42 А до жінки казали вони: „Не за слово твоє ми вже віруємо, — самі бо ми чули й пізна́ли, що справді Спасі́тель Він світу!“ 43 Як минуло ж два дні, Він ізвідти пішов в Галілею. 44 Сам бо свідчив Ісус, що не має пошани пророк у вітчизні своїй. 45 А коли Він прийшов в Галілею, Його прийняли́ галілея́ни, побачивши все, що вчинив Він в Єрусалимі на святі, бо ходили на свято й вони. 46 Тоді зно́ву прийшов Ісус у Кану́ Галілейську, де перемінів був Він воду на вино. І був там один царедво́рець, що син його хво́рів у Каперна́умі. 47 Він, почувши, що Ісус із Юдеї прибув в Галілею, до Нього прийшов і благав Його, щоб пішов і сина йому вдоровив, бо мав той умерти. 48 Ісус же промовив до нього: „Як знаме́н тих та чуд не побачите, — не ввіруете!“ 49 Царедво́рець говорить до Нього: „Піди, Господи, поки не вмерла дитина моя!“ 50 Промовляє до нього Ісус: „Іди, — син твій живе!“ І повірив той слову, що до нього промовив Ісус, — і пішов.

51 А коли ще в дорозі він був, то рабі його перестріли його й сповістили, говорячи: „Син твій живе“. 52 А він їх запитав про годину, о котрій стало легше йому. Вони ж відказали до нього: „Учора о сьомій годині гарячка покинула його“. 53 Зрозумів тоді батько, що була то година, о котрій до нього промовив Ісус: „Син твій живе“. І ввірував сам і ввесь його дім. 54 Це знов друге знамено Ісус учинив, як вернувся до Галілеї з Юдеї.

5 Після того юдейське Свято було, і до Єрусалиму Ісус відійшов. 2 А в Єрусалимі, біля брами Овечої, є купальня, Віфесда по-єврейському зветься, що мала п'ять ганків. 3 У них лежало багато слабих, сліпих, кривих, сухих, що чекали, щоб воду порушено. 4 Бо ангол Господній часами спускався до купальні, і порушував воду, і хто перший улазив, як воду порушено, той здоровим ставав, хоч би яку мав хворобу. 5 А був там один чоловік, що тридцять і вісім років був недужим. 6 Як Ісус його вгледів, що лежить, та, відаючи, що багато він часу слабує, говорить до нього: „Хочеш бути здоровим?“ 7 Відповів йому хворий: „Пане, я не маю людини, щоб вона, як порушено воду, до купальні всадила мене. А коли я приходжу, то передо мною вже інший улазить“. 8 Говорить до нього Ісус: „Уставай, візьми ложе своє — та й ходи!“ 9 І зараз одужав оцей чоловік, і взяв ложе своє — та й ходив. Того ж дня субота була, 10 тому то сказали юдеї вздорівленому: „Є субота, і не годиться тобі брати ложа свого“. 11 А він відповів їм: „Хто мене вздорівив, Той до мене сказав: Візьми ложе своє — та й ходи“. 12 А вони запитали його: „Хто Той Чоловік, що до тебе сказав: Візьми ложе своє — та й ходи?“ 13 Та не знав уздорівлений, Хто то Він, бо Ісус ухилився від наробу, що був на тім місці. 14 Після того Ісус стрів у храмі його, та й промовив до нього: „Ось відужав ти. Не гріши ж уже більше, щоб не сталось тобі чого гіршого!“ 15 Чоловік же пішов і юдеям звістив, що Той, Хто вздорівив його, то Ісус. 16 І тому зачали юдеї переслідувати

Ісуса, що таке Він чинив у суботу. 17 А Ісус відповів їм: „Отець Мій працює аж досі, — працюю і Я“. 18 І тому то юдеї ще більш намагалися вбити Його, що не тільки суботу порушував Він, але й Бога Отцем Своїм звав, тим рóbлячись Богові рівним. 19 Відповів же Ісус і сказав їм: „Поправді, поправді кажу вам: Син нічого робити не може Сам від Себе, тільки те, що Він бачить, що рóbить Отець; бо що робить Він, те так само й Син рóbить. 20 Бо Отець любить Сина, і показує все, що Сам робить, Йому. І покаже Йому діла більшi від цих, щоб ви дивувались. 21 Бо як мертвих Отець воскрешає й оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює. 22 Бо Отець і не судить нікого, а ввесь суд віддав Синові, 23 щоб усі шанували і Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, — не шанує Отця, що послав Його. 24 Поправді, поправді кажу вам: Хто слухає слова Мого, і вірує в Того, Хто послав Мене, — життя вічне той має, і на суд не приходить, але перейшов він від смерти в життя. (aiōnios g166) 25 Поправді, поправді кажу вам: Наступає година, і тепер уже є, коли голос Божого Сина почують померлі, а ті, що почують, оживуть. 26 Бо як має Отець життя Сам у Собі, так і Синові дав життя мати в Самому Собі. 27 І Він дав Йому силу чинити і суд, бо Він — Людський Син. 28 Не дивуйтесь цьому, бо надходить година, коли всі, хто в гробáх, — Його голос почують, 29 і повиходять ті, що чинили добро, на воскресення життя, а котрі зло чинили, на воскресення Суду. 30 Я нічого не можу рóbити Сам від Себе. Як Я чую, суджу, і Мій суд справедливий, — не шукаю бо волі Своєї, але волі Отця, що послав Мене. 31 Коли свідчу про Себе Я Сам, то свідóцтво Мое неправдиве. 32 Є Інший, Хто свідчить про Мене, і Я знаю, що правдиве свідóцтво, яким свідчить про Мене. 33 Ви послали були до Івана, і він свідчив про правду. 34 Та Я не від людини свідóцтва приймаю, але це говорю, щоб були ви спасені. 35 Він світильником був, що горів і світив, та ви тільки хвилю хотіли потішитись світлом його. 36 Але

Я маю свідчення більше за Іванове, бо ті справи, що Отець Мені дав, щоб Я виконав їх, ті справи, що Я їх чиню, самі свідчать про Мене, що Отець Мене послав! 37 Та й Отець, що послав Мене, Сам засвідчив про Мене; але ви ані голосу Його не чули ніколи, ані виду Його не бачили. 38 Навіть слова Його ви не маєте, щоб у вас перебувало, бо не вірите в Того, Кого Він послав. 39 Дослідіть но Писання, бо ви думаєте, що в них маєте вічне життя, — вони ж свідчать про Мене! (aiōnios g166) 40 Та до Мене прийти ви не хочете, щоб мати життя. 41 Від людей не приймаю Я слави, 42 але вас Я пізнав, що любови до Бога в собі ви не маєте. 43 Я прийшов у Ймення Свого Отця, та Мене не приймаєте ви. Коли ж прийде інший у ймення своє, того приймете ви. 44 Як ви можете вірувати, коли славу один від одного приймаєте, а слави тієї, що від Бога Єдиного, не прагнете ви? 45 Не думайте, що Я перед Отцем буду вас винуватити, — є, хто вас винуватити буде, — Мойсей, що на нього надітесь ви! 46 Коли б ви Мойсееві вірили, то й Мені б ви повірили, бо про Мене писав він. 47 Якщо писанням Його ви не вірите, то як віри поймете словам Моїм?"

6 Після того Ісус перейшов на той бік Галілейського чи Тіверіядського моря. 2 А за Ним ішла безліч народу, бо бачили чуда Його, що чинив над недужими. 3 Ісус же на гору зійшов, і сидів там зо Своїми учнями. 4 Наближалася ж Пасха, свято юдейське. 5 А Ісус, звівши очі Свої та побачивши, яка безліч народу до Нього йде, говорить Пилипові: „Ді ми купимо хліба, щоб вони поживились?" 6 Він же це говорив, його випробовуючи, бо знав Сам, що Він має робити. 7 Пилип Йому відповідь дав: „І за двісті динаріїв їм хліба не стане, щоб кожен із них бодай трішки дістав". 8 Говорить до Нього Андрій, один з учнів Його, брат Сімона Петра: 9 „Є тут хлопчина один, що має п'ять ячних хлібів та дві риби, але що то на безліч таку!" 10 А Ісус відказав: „Скажіть людям сідати!" А була на тім місці велика трава. І засіло чоловіка

числом із п'ять тисяч. 11 А Ісус узяв хлібів, і, подяку вчинивши, роздав тим, хто сидів. Так само і з риб, скільки хотіли вони. 12 І, як наїлись вони, Він говорить до учнів Своїх: „Позбирайте куски позостали, щоб ніщо не загинуло". 13 І збрали вони. І дванадцять повних кошів наклали кусків, що лишилися їдцям із п'яти ячних хлібів. 14 А люди, що бачили чудо, яке Ісус учинив, гомоніли: „Це Той справді Пророк, що повинен прийти на світ!" 15 Спостерігши ж Ісус, що вони мають замір прийти та забрати Його, щоб настановити царем, знов на гору пішов Сам один. 16 А як вечір настав, то зійшли Його учні над море. 17 І, ввійшовши до човна, на другий бік моря вони попливли, до Капернауму. І темрява вже наступила була, а Ісус ще до них не приходив. 18 Від великого ж вітру, що віяв, хвилювалося море. 19 Як вони ж пропливли стадій із двадцять п'ять або з тридцять, то Ісуса побачили, що йде Він по морю, і до човна зближається, — і їх страх обгорнув. 20 Він же каже до них: „Це Я, — не лякайтесь!" 21 І хотіли вони взяти до човна Його; та човен зараз пристав до землі, до якої пливлі. 22 А наступного дня той народ, що на тім боці моря стояв, побачив, що там іншого човна, крім одного того, що до нього ввійшли були учні Його, не було, і що до човна не входив Ісус із Своїми учнями, але відпливли самі учні. 23 А тим часом із Тіверіяди припливли човні інші близько до місця того, де вони їли хліб, як Господь учинив був подяку. 24 Отож, як побачили люди, що Ісуса та учнів Його там нема, то в човні посідали самі й прибули до Капернауму, — і шукали Ісуса. 25 І, на тім боці моря знайшовши Його, сказали Йому: „Коли Ти прибув сюди, Учителю?" 26 Відповів їм Ісус і сказав: „Поправді, поправці кажу вам: Мене не тому ви шукаєте, що бачили чуда, а що їли з хлібів і наситились. 27 Пильнуйте не про поживу, що гине, але про поживу, що зостається на вічне життя, яку дасть вам Син Людський, бо запечатав Його Бог Отець". (aiōnios g166) 28 Сказали ж

до Нього вони: „Що ми маємо почати, щоб робіти діла Божі?“ 29 Ісус відповів і сказав їм: „Оце діло Боже, — щоб у Того ви вірували, Кого Він послав“. 30 А вони відказали Йому: „Яке ж знамено Ти чиниш, щоб побачили ми й поняли Тобі віри? Що Ти робиш?“ 31 Наші отці їли мánну в пустині, як написано: „Хліб із неба їм дав на поживу“. 32 А Ісус їм сказав: „Поправді, поправді кажú вам: Не Мойсей хліб із неба вам дав, — Мій Отець дає вам хліб правдивий із неба. 33 Бо хліб Божий є Той, Хто сходить із неба й дає життя світові“. 34 А вони відказали до Нього: „Давай, Господи, хліба такого нам завжди!“ 35 Ісус же сказав їм: „Я — хліб життя. Хто до Мене приходить, — не голодуватиме він, а хто вірує в Мене, — ніколи не пра́гнутиме. 36 Але Я вам сказав, що Мене хоч ви й бачили, та не віруєте. 37 Усе прийде до Мене, що Отець дає Мені, а того, хто до Мене приходить, Я не вижену геть. 38 Бо Я з неба зійшов не на те, щоб волю чинити Свою, але волю Того, Хто послав Мене. 39 Оце ж воля Того, Хто послав Мене, — щоб з усього, що дав Мені Він, Я нічого не стратив, але воскресів те останнього дня. 40 Оце ж воля Мого Отця, — щоб усякий, хто Сина бачить та вірує в Нього, мав вічне життя, — і того воскресну́ Я останнього дня.“ (aĩnĩos g166) 41 Тоді стали юдеї рѣмствувати на Нього, що сказав: „Я той хліб, що з неба зійшов“. 42 І казали вони: „Хіба Він не Ісус, син Йóсипів, що ми знаємо батька та матір Його? Як же Він каже: Я з неба зійшов?“ 43 А Ісус відповів і промовив до них: „Не рѣмствуйте ви між собою! 44 Ніхто бо не може до Мене прийти, як Отець, що послав Мене, не притягне його, — і того воскресну́ Я останнього дня. 45 У Пророків написано: „І всі будуть від Бога навчені.“ Кожен, хто від Бога почув і навчився, приходить до Мене. 46 Це не значить, щоб хтось Отця бачив, — тільки Той Отця бачив, Хто походить від Бога. 47 Поправді, поправді кажú Вам: Хто вірує в Мене, — життя вічне той має. (aĩnĩos g166) 48 Я — хліб життя! 49 Отці ваші в пустині їли манну, — і померли. 50 То є хліб, Який сходить із неба, — щоб не вмер, хто Його споживає. 51 Я — хліб живий, що з неба зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік буде жити. А хліб, що дам Я, то є тіло Мое, яке Я за життя світу дам“. (aĩn g165) 52 Тоді між собою змагатися стали юдеї, говорячи: „Як же Він може дати нам тіла спожити?“ 53 І сказав їм Ісус: „Поправді, поправді кажу вам: Якщо ви споживати не будете тіла Сина Людського й пити не будете крові Його, то в собі ви не будете мати життя. 54 Хто тіло Мое споживає та кров Мою п'є, той має вічне життя, — і того воскресну́ Я останнього дня. (aĩnĩos g166) 55 Бо тіло Мое — то правдиво пожива, Моя ж кров — то правдиво пиття. 56 Хто тіло Мое споживає та кров Мою п'є, той в Мені перебуває, а Я в ньому. 57 Як Живий Отець послав Мене, і живу Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, і він житиме Мною. 58 То є хліб, що з неба зійшов. Не як ваші отці їли мánну й померли, — хто цей хліб споживає, той жити буде повік!“ (aĩn g165) 59 Оце Він говорив, коли в Капернаумі навчав у синагозі. 60 А багато-хто з учнів Його, як почули оце, гомоніли: „Жорстока це мова! Хтò слухати може її?“ 61 А Ісус, Сам у Собі знавши це, що учні Його на те рѣмстують, промовив до них: „Чи оце вас спокúшує? 62 А що ж, як побачите Людського Сина, що сходить туди, де перше Він був? 63 То Дух, що оживлює, тіло ж не помагає нічого. Слова, що їх Я говорив вам, то дух і життя. 64 Але є дехто з вас, хто не вірує“. Бо Ісус знав спочáтку, хто ті, хто не вірує, і хто видасть Його. 65 І сказав Він: „Я тому й говорив вам, що до Мене прибути не може ніхто, як не буде йому від Отця да́не те“. 66 Із того часу відпали багато-хто з учнів Його, і не ходили вже з Ним. 67 І сказав Ісус Дванадцятьо́м: „Чи не хочете й ви відійти?“ 68 Відповів Йому Сімон Петро: „До ко́го ми підемо, Господи? Ти маєш слова життя вічного. (aĩnĩos g166) 69 Ми ж увірували та пізнали, що Ти — Христос, Син Бога Живого!“ 70 Відповів їм Ісус: „Чи не Дванадцятьо́х Я вас вибрав? Та один із вас ди́явол“. 71 Це сказав

Він про Юду, сина Симонового, Іскаріота. Бо цей мав Його видати, хоч він був один із Дванадцятьох.

7 Після цього Ісус ходив по Галілеї, не хотів бо ходити по Юдеї, бо юдеї шукали нагоди, щоб убити Його. **2** А надходило свято юдейське — Кучки. **3** І сказали до Нього брати Його: „Піди звідси, і йди до Юдеї, щоб і учні Твої побачили вчинки Твої, що Ти робиш. **4** Тайкомá бо не робить нічого ніхто, але сам прагне бути відомий. Коли Ти таке чиниш, то з'яві Себе світові“. **5** Бо не вірували в Нього навіть брати Його! **6** А Ісус промовляє до них: „Не настав ще Мій час, але завжди готовий час ваш. **7** Вас ненавидіти світ не може, а Мене він ненавидить, бо Я свідчу про нього, що діла його злі. **8** Ідіть на це свято, Я ж іще не підую на це свято, бо не вповнився ще Мій час“. **9** Це сказавши до них, Він залишився у Галілеї. **10** Коли ж вийшли на свято брати Його, тоді й Сам Він пішов, — не відкрито, але ніби по́тай. **11** А юдеї за свята шукали Його та питали: „Де Він?“ **12** І пого́лоска велика про Нього в народі була. Одні говорили: „Він добрий“, а інші казали: „Ні, — Він зводить з дороги народ“. **13** Та відкрито про Нього ніхто не казав, — бо боялись юдеїв. **14** У половині вже свята Ісус у храм увійшов і навчав. **15** І дивувались юдеї й казали: „Як Він знає Писання, не вчившись?“ **16** Відповів їм Ісус і сказав: „Наука Моя — не Моя, а Того, Хто послав Мене. **17** Коли хоче хто волю чинити Його, той довідається про науку, чи від Бога вона, чи від Себе Самого кажú Я. **18** Хто говорить від себе самого, той власної слави шукає, а Хто слави шукає Того, Хто послав Його, Той правдивий, — і в Ньому неправедности нема. **19** Чи ж Зако́на вам дав не Мойсей? Та ніхто з вас Зако́на того не виконує. Нащо хочете вбити Мене?“ **20** Народ відповів: „Чи Ти де́мона маєш? Хто Тебе хоче вбити?“ **21** Ісус відповів і сказав їм: „Одне діло зробив Я, — і всі ви дивуетесь. **22** Через це Мойсей дав обрізання вам, — не тому, що воно від Мойсея, але від отців, — та

ви й у суботу обрізуєте чоловіка. **23** Коли ж чоловік у суботу приймає обрізання, щоб Зако́ну Мойсеевого не порушити, чого ж ре́мствуєте ви на Мене, що Я всю людину в суботу вздоровив? **24** Не судить за обличчям, але суд справедливий чинить!“ **25** Дехто ж з єрусали́млян казали: „Хіба́ це не Той, що Його шукають убити? **26** Бо говорить відкрито ось Він, — і нічого не кажуть Йому. Чи то справді дізналися старші, що Він дійсно Христос? **27** Та ми знаєм Цього, звідки Він. Про Христа ж, коли при́йде, ніхто знати не бу́де, звідки Він“. **28** І скликнув у храмі Ісус, навчаючи й кажучи: „І Мене знаєте ви, і знаєте, звідки Я. А Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той, Хто послав Мене, що Його ви не знаєте. **29** Я знаю Його, — Я бо від Нього, і послав Мене Він!“ **30** Тож шукали вони, щоб схо́пити Його, та ніхто не наклавав рук на Нього, — бо то ще не настала година Йо́го. **31** А багато з народу в Нього ввірували та казали: „Коли при́йде Христос, чи ж Він чу́да чинитиме більші, як чинить Оцей?“ **32** Фарисеї прочули такі пого́лоски про Нього в народі. Тоді первосвященики та фарисеї послали свою́ службу, щоб схо́пити Його. **33** Ісус же сказав: „Ще недовго побúду Я з вами, та й до Того підú, Хто послав Мене. **34** Ви бу́дете шукати Мене, — і не зна́йдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете“. **35** Тоді говорили юдеї між собою: „Куди це Він хоче йти, що не зна́йдемо Його? Чи не хоче йти до виселенців між греки, та й греків навчати? **36** Що за слово, яке Він сказав: „Ви бу́дете шукати Мене, — і не зна́йдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете?“ **37** А останнього великого дня свята Ісус стояв і кликав, говорячи: „Коли прагне хто з вас — нехай при́йде до Мене та й п'є! **38** Хто вірує в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть із утрóби його́“. **39** Це ж сказав Він про Духа, що мали прийняти Його, хто ввірував у Нього. Не бу́ло бо ще Духа на них, — не був бо Ісус ще просла́влений. **40** А багато з народу, почувши слова́ ті, казали: „Він справді пророк!“ **41** Інші казали: „Він

Христос“. А ще інші казали: „Хіба прийде Христос із Галілеї? 42 Чи ж не каже Писання, що Христос прийде з роду Давидового, і з села Вифлеєму, звідкіля був Давид?“ 43 Так повсталася незгода в народі з-за Нього. 44 А деякотрі з них мали замір схопити Його, — та ніхто не поклав рук на Нього. 45 І вернулася служба до первосвящеників та фарисеїв, а ті їх запитали: „Чому не привели ви Його?“ 46 Відказала та служба: „Чоловік ще ніколи так не промовляв, як Оцей Чоловік“. 47 А їм відповіли фарисеї: „Чи й вас із дороги не зведено? 48 Хіба хто з старших або з фарисеїв увірував у Нього? 49 Та проклятий народ, що не знає Закону!“ 50 Говорить до них Никодім, що приходив до Нього вночі, і що був один із них: 51 „Хіба судить Закон наш людину, як перше її не вислухає, і не дізнається, що вона робить?“ 52 Йому відповіли та сказали вони: „Чи й ти не з Галілеї? Досліди та побач, що не прийде Пророк із Галілеї“. 53 І до дому свого пішов кожен.

8 Ісус же на гору Олівну пішов. 2 А над ранком прийшов знов у храм, — і всі люди збігались до Нього. А Він сів і навчав їх. 3 І ось книжники та фарисеї приводять до Нього в перелюбі схоплену жінку, і посередині ставлять її, 4 та й говорять Йому: „Оцю жінку, Учителю, зловлено на гарячому вчинку перелюбу. 5 Мойсей же в Законі звелів нам таких побивати камінням. А Ти що говориш?“ 6 Це ж казали вони, Його спокушуючи, та щоб мати на Нього оскарження. А Ісус, нахилившись додолу, по землі писав пальцем. 7 А коли ті не переставали питати Його, Він підвівся й промовив до них: „Хто з вас без гріха, — нехай перший на неї той каменем кине!“ 8 І Він знов нахилився додолу, і писав по землі. 9 А вони, це почувши й сумлінням докорені, стали один по одному виходити, почавши з найстарших та аж до останніх. І зоставсь Сам Ісус і та жінка, що стояла всередині. 10 І підвівся Ісус, і нікого, крім жінки, не бачивши, промовив до неї: „Де

ж ти, жінко, що тебе оскаржали? Чи ніхто тебе не засудив?“ 11 А вона відказала: „Ніхто, Господи“. І сказав їй Ісус: „Не засуджую й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши!“ 12 І знову Ісус промовляв до них, кажучи: „Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя“. 13 Фарисеї ж Йому відказали: „Ти Сам свідчиш про Себе, — тим свідцтво Твоє неправдиве“. 14 Відповів і сказав їм Ісус: „Хоч і свідчу про Себе Я Сам, — та правдиве свідцтво Моє, бо Я знаю, звідкіля Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не відаєте, відкіля Я прихोджу, і куди Я йду. 15 Ви за тілом судите, — Я не суджу нікого. 16 А коли Я суджу, то правдивий Мій суд, бо не Сам Я, а Я та Отець, що послав Він Мене! 17 Та й у вашім Законі написано, що свідчення двох чоловіків правдиве. 18 Я Сам свідчу про Себе Самого, і свідчить про Мене Отець, що послав Він Мене“. 19 І сказали до Нього вони: „Де Отець Твій?“ Ісус відповів: „Не знаєте ви ні Мене, ні Мого Отця. Якби знали Мене, то й Отця Мого знали б“. 20 Ці слова Він казав при скарбниці, у храмі навчаючи. І ніхто не схопив Його, бо то ще не настала година Його. 21 І сказав Він їм знову: „Я відходжу, ви ж шукати Мене будете, і помрете в гріху своїм. Куди Я йду, туди ви прибути не можете“. 22 А юдеї казали: „Чи не вб'є Він Сам Себе, коли каже: Куди Я йду, туди ви прибути не можете?“ 23 І сказав Він до них: „Ви — від долу, Я — звисока, і ви зо світу цього, Я не з цього світу. 24 Тому Я сказав вам, що помрете в своїх гріхах. Бо коли не віруєте, що то Я, то помрете в своїх гріхах“. 25 А вони запитали Його: „Хто Ти такий?“ І Ісус відказав їм: „Той, Хто спочатку, як і говорю Я до вас. 26 Я маю багато про вас говорити й судити; правдивий же Той, Хто послав Мене, і Я світові те говорю, що від Нього почув“. 27 Але не зрозуміли вони, що то Він про Отця говорив їм. 28 Тож Ісус їм сказав: „Коли ви підіймете Людського Сина, тоді зрозумієте, що то Я, і що Сам Я від Себе нічого не дію, але те говорю, як Отець

Мій Мене був навчив. 29 А Той, Хто послав Мене, перебуває зо Мною; Отець не залишив Самого Мене, бо Я завжди чиню, що Йому до вподоби“. 30 Коли Він говорив це, то багато хто в Нього увірували. 31 Тож промовив Ісус до юдеїв, що в Нього ввірували: „Як у слові Моїм позостанетеся, тоді справді Моїми учнями будете, 32 і пізнаєте правду, — а правда вас вільними зробить!“ 33 Вони відказали Йому: „Авраамів ми рід, і нічийми невільниками не були ми ніколи. То як же Ти кажеш: „Ви станете вільні?“ 34 Відповів їм Ісус: „Поправді, поправді кажу вам, що кожен, хто чинить гріх, той раб гріха. 35 І не зостається раб у домі повік, але Син зостається повік. (aiōn g165) 36 Коли Син отже зробить вас вільними, то справді ви будете вільні. 37 Знаю Я, що ви рід Авраамів, але хочете смерть заповідати Мені, бо наука Моя не вміщається в вас. 38 Я те говорю, що Я бачив в Отця, та й ви робите те, що ви бачили в батька свого“. 39 Сказали вони Йому в відповідь: „Наш отець — Авраам“. Відказав їм Ісус: „Коли б ви Авраамові діти були, то чинили б діла Авраамові. 40 А тепер ось ви хочете вбити Мене, Чоловіка, що вам казав правду, яку чув Я від Бога. Цього Авраам не робив. 41 Ви робите діла батька свого“. Вони ж відказали Йому: „Не родилися ми від перелюбу, — одного ми маєм Отця — то Бога“. 42 А Ісус їм сказав: „Якби Бог був Отець ваш, — ви б любили Мене, бо від Бога Я вийшов і прийшов, — не від Себе ж Самого прийшов Я, а Мене Він послав. 43 Чому мови Моєї ви не розумієте? Бо не можете чути ви слова Мого. 44 Ваш батько — диявол, і пожадливісті батька свого ви виконувати хочете. Він був душегуб споконвіку, і в правді не встояв, бо правди нема в нім. Як говорить неправду, то говорить зо свого, — бо він неправдомовець і батько неправді. 45 А Мені ви не вірите, бо Я правду кажу. 46 Хто з вас може Мені докорити за гріх? Коли ж правду кажу, чом Мені ви не вірите? 47 Хто від Бога, той слухає Божі слова; через те ви не слухаєте, що ви не від Бога“. 48

Відізнавались юдеї й сказали Йому: „Чи ж не добре ми кажемо, що Ти самарянин і дємона маєш?“ 49 Ісус відповів: „Не маю Я дємона, та шаную Свого Отця, ви ж Мене зневажаєте. 50 Не шукаю ж Я власної слави, — є Такий, Хто шукає та судить. 51 Поправді, поправді кажу вам: Хто слово Моє берегтиме, не побачить той смерти повік! (aiōn g165) 52 І сказали до Нього юдеї: „Тепер ми дізнались, що дємона маєш: умер Авраам і пророки, а Ти кажеш: Хто науку Мою берегтиме, не скуштує той смерти повік. (aiōn g165) 53 Чи ж Ти більший, аніж отець наш Авраам, що помер? Та повмирили й пророки. Ким Ти робиш Самого Себе?“ 54 Ісус відповів: „Як Я слаблю Самого Себе, то ніщо Моя слава. Мене прославляє Отець Мій, про Якого ви кажете, що Він Бог ваш. 55 І ви не пізнали Його, а Я знаю Його. А коли Я скажу, що не знаю Його, — буду неправдомовець, подібний до вас. Та Я знаю Його, — і слово Його зберігаю. 56 Отець ваш Авраам прагнув із радістю, щоб побачити день Мій, — і він бачив, і тішився“. 57 А юдеї ж до Нього сказали: „Ти й п'ятидесяти років не маєш іще, — і Авраама Ти бачив?“ 58 Ісус їм відказав: „Поправді, поправді кажу вам: Перш, ніж був Авраам, — Я є“. 59 І схопили каміння вони, щоб кинути на Нього. Та сховався Ісус, і з храму пішов.

9 А коли Він проходив, побачив чоловіка, що сліпим був з народження. 2 І спитали Його учні Його, говорячи: „Учителю, хто згрішив: чи він сам, чи батьки його, що сліпим він родився?“ 3 Ісус відповів: „Не згрішив ані він, ні батьки його, а щоб діла Божі з'явилися на ньому. 4 Ми мусимо виконувати діла Того, Хто послав Мене, аж поки є день. Надходить он ніч, коли жоден нічого не зможе виконувати. 5 Доки Я в світі, — Я Світло для світу“. 6 Промовивши це, Він сплюнув на землю, і з сліни грязіво зробив, і очі сліпому помазав грязівом, 7 і до нього промовив: „Піди, умийся в ставку Сілоам“(визначає це „Посланий“). Тож пішов той і вмився, — і вернувся видубілим. 8 А сусіди та ті, що бачили перше його, як був

він сліпий, говорили: „Чи ж не той це, що сидів та просив?“ **9** Говорили одні, що це він, а інші казали: „Ні, — подібний до нього“. А він відказав: „Це я!“ **10** І питали його: „Як же очі відкрились тобі?“ **11** А той оповідав: „Чоловік, що Його звать Ісусом, грязіво зробив, і очі помазав мені, і до мене сказав: „Піди в Сілоам та й умийся“. Я ж пішов та й умився, — і став бачити“. **12** І сказали до нього: „Де Він?“ Відказує той: „Я не знаю“. **13** Ведуть тоді до фарисеїв того, що був перше незрячий. **14** А була то субота, як грязіво Ісус учинив і відкрив йому очі. **15** І знов запитали його й фарисеї, як видючим він став. А він розповів їм: „Грязіво поклав Він на очі мені, а я вмився, — та й бачу“. **16** Тоді деякі з фарисеїв казали: „Не від Бога Оцей Чоловік, — бо суботи не держить“. А інші казали: „Як же чуда такі може грішна людіна чинити?“ І незгода між ними бу́ла. **17** Тому знову говорять сліпому: „Що ти кажеш про Нього, коли очі відкрив Він тобі?“ А той відказав: „Він Пророк!“ **18** Юдеї протé йому не повірили, що незрячим він був і прозрів, аж поки не покликано батьків того прозрілого. **19** І запитали їх, кажучи: „Чи ваш оце син, про якого ви кажете, ніби родився сліпим? Як же він тепер бачить?“ **20** А батьки його відповіли та казали: „Ми знаєм, що цей — то наш син, і що він народився сліпим. **21** Але як тепер бачить, — не знаємо, або хто йому очі відкрив, — ми не відаємо. Пспитайте його, — він дорослий, хай сам скаже про себе“. **22** Таке говорили батьки його, бо боялись юдеїв: юдеї бо вже були змовились, — як хто за Христа Його визнає, щоб той був відлучений від синагоги. **23** Ось тому говорили батьки його: „Він дорослий, — його пспитайте“. **24** І покликали вдруге того чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: „Віддай хвалу Богові. Ми знаємо, що грішний Отой Чоловік“. **25** Але він відповів: „Чи Він грішний — не знаю. Одне тільки знаю, що я був сліпим, а тепер бачу!“ **26** І спитали його: „Що тобі Він зробив? Як відкрив тобі очі?“ **27** Відповів він до них: „Я вже вам говорив, — та не слухали ви. Щоб бажаєте знову почути? Може й ви Його учнями хочете стати?“ **28** А вони його вилаяли та й казали: „То ти Його учень, а ми учні Мойсееві. **29** Ми знаємо, що Бог говорив до Мойсея, — звідки ж узявся Оцей, ми не відаємо“. **30** Відповів чоловік і сказав їм: „Тó ж воно й дивно, що не знаєте ви, звідки Він, — а Він мені очі відкрив! **31** Та ми знаємо, що грішників Бог не послухає; хто ж богобійний, і виконує волю Його, — того слухає Він. **32** Відвіку не чувано, щоб хто очі відкрив був сліпому з народження. (aіḡn g165) **33** Коли б не від Бога був Цей, Він нічого не міг би чинити“. **34** Вони відповіли та й казали йому: „Ти ввесь у гріхах народився, — і чи тобі нас учити?“ І геть його вигнали. **35** Дізнався Ісус, що вони того вигнали геть, і, знайшовши його, запитав: „Чи віруєш ти в Сина Божого?“ **36** Відповів той, говорячи: „Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у Нього?“ **37** Промовив до нього Ісус: „І ти бачив Його, і Той, Хто говорить з тобою — то Він!“ **38** А він відказав: „Я вірую, Господи!“ І вклонився йому. **39** І промовив Ісус: „На суд Я прийшов у цей світ, щоб бачили темні, а видющі щоб стали незрячі“. **40** І почули це деякі з тих фарисеїв, що були з Ним, та й казали йому: „Чи ж і ми невидючі?“ **41** Відказав їм Ісус: „Якби ви невидючі були, то не мали б гріха; а тепер ви говорите: „Бачимо“, — то й ваш гріх застається при вас!

10 Поправді, поправді кажú вам: Хто не входить двері́ма в коша́ру, але перелазить деінде, — той злб́дій і розбійник. **2** А хто входить двері́ма, — той вівцям пастух. **3** Ворота́р відчиняє йому, і його голосу слухають вівці; і свої вівці він кличе по йм́енню, і випрова́джує їх. **4** А як вижене всі свої вівці, він іде перед ними, і вівці слідо́м за ним іду́ть, бо знають голос його́. **5** За чужим же не піду́ть вони, а будуть ут́икати від нього, — бо не знають вони чужого голосу“. **6** Оцю прі́тччу повів їм Ісус, але не зрозуміли вони́, про що їм говорив. **7** І знову промовив Ісус: „Поправді, поправді

кажу вам, що Я — двері вівцям. 8 Усі, скільки їх перше Мене приходило, — то злодії й розбійники, але вівці не слухали їх. 9 Я — двері: коли через Мене хто ввійде, спасеться, і той ввійде та вийде, і пасовисько знайде. 10 Злодій тільки на те закрадається, щоб красти й убивати та нищити. Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком щоб мали. 11 Я — Пастир Добрий! Пастир добрий кладє життя власне за вівці. 12 А наймит, і той, хто не вівчар, кому вівці не свої, коли бачить, що вовк наближається, то кїдає вівці й тікає, а вовк їх хапає й полошить. 13 А наймит утікає тому, що він наймит, і не дбає про вівці. 14 Я — Пастир Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають. 15 Як Отець Мене знає, так і Я Отця знаю, і власне життя Я за вівці кладу. 16 Також маю Я інших овець, які не з цієї кошари, — Я повинен і їх припровадити. І Мій голос почують вони, — і буде отара одна й Один Пастир! 17 Через те Отець любить Мене, що Я власне життя віддаю, щоб ізнову прийняти його. 18 Ніхто в Мене його не берє, але Я Сам від Себе кладу його. Маю владу віддати його, і маю владу прийняти його знову, — Я цю заповідь взяв від Свого Отця“. 19 З-за цих слів між юдеями знову незгода знялася. 20 І багато-хто з них говорили: „Він дємона має, і несамовитий. Чого слухаєте ви Його?“ 21 Інші казали: „Ці слова не того, хто дємона має. Хїба дємон може очі сліпим відкривати?“ 22 Було тоді свято Відновлення в Єрусалимі. Стояла зима. 23 А Ісус у храмі ходив, у Соломоновім ганку. 24 Юдеї тоді обступили Його та й казали Йому: „Доки будеш тримати в непевності нас? Якщό Ти Христос, — то відкрито скажи нам!“ 25 Відповів їм Ісус: „Я вам був сказав, — та не вірите ви. Ті діла, що чиню їх у Ймення Свого Отця, — вони свідчать про Мене. 26 Та не вірите ви, — не з Моїх бо овець ви. 27 Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідком вони йдуть. 28 І Я життя вічне даю їм, і вони не загинуть повік, і ніхто їх не вихопить із Моєї руки. (aion g165, aionios g166) 29 Мій Отець, що дав їх

Мені, Він більший за всіх, — і вихопити ніхто їх не може Отцеві з руки. 30 Я й Отець — Ми одне!“ 31 Знов каміння схопили юдеї, щоб укаменувати Його. 32 Відповів їм Ісус: „Від Отця показав Я вам добрих учинків багато, — за котрий же з тих учинків хочете Мене каменувати?“ 33 Юдеї Йому відказали: „Не за добрий учинок хочемо Тебе вкаменувати, а за богозневагу, — бо Ти, будши людиною, за Бога Себе видаєш“. 34 Відповів їм Ісус: „Хїба не написано в вашім Законі: „Я сказав: ви боги“? 35 Коли тих Він богами назвав, що до них слово Боже булό, — а Писання не може порушене бути, 36 то Тому, що Отець освятив і послав Його в світ, закидаєте ви: „Зневажаєш Ти Бога“, через те, що сказав Я: „Я — Син Божий“? 37 Коли Я не чиню діл Свого Отця, то не вірте Мені. 38 А коли Я чиню, то хоч ви Мені віри й не ймєте, повірте ділам, щоб пізнали й повірили ви, що Отець у Мені, а Я — ув Отці!“ 39 Тоді знову шукали вони, щоб схопити Його, але вийшов із рук їхніх Він. 40 І Він знову на той бік Йордану пішов, на те місце, де Іван найперше христив, та й там перебував. 41 І багато до Нього приходили та говорили, що хоч жадного чуда Іван не вчинив, але все, що про Нього Іван говорив, правдиве булό. 42 І багато-хто ввірували в Нього там.

11 Був же хворий один, Лазар у Віфанії, із села Марії й сестри її Марти. 2 А Марія, що брат її Лазар був хворий, була та, що помазала Господа миром, і волбссям своїм Йому нόги обтерла. 3 Тоді сєстри послали до Нього, говорячи: „Ось нездужає, Господи, той, що любиш його!“ 4 Як почув же Ісус, то промовив: „Не на смерть ця недуга, а на Божу славу, — щоб Син Божий прославився нею“. 5 А Ісус любив Марту, і сестру її, і Лазаря. 6 А коли Він почув, що нездужає той, то зостався два дні на тїм місці, де був. 7 Після ж того говорить до учнів: „Ходімо знову в Юдею“. 8 Йому учні сказали: „Учителю, таж допіру юдеї хотіли камінням побити Тебе, а Ти знов туди підєш?“ 9 Ісус відповів: „Хїба дня не дванадцять годин? Як хто ходить за

дня, не спіткнётся, — цього світне бо світло він бачить. 10 А хто ходить нічної пори, той спіткнётся, — бо немає в нім світла“. 11 Оце Він сказав, а по тому говорить до них: „Друг наш Лазар заснув, — та підү розбудити його“. 12 А учні сказали Йому: „Як заснув, то він, Господи, відужає“. 13 Та про смерть його мовив Ісус, вони ж думали, що про сонний спочінок Він каже. 14 Тоді просто сказав їм Ісус: „Умер Лазар. 15 І Я тішусь за вас, що там Я не був, щоб повірили ви. Та ходімо до нього“. 16 Сказав же Хома, називаний Близнюк, до співучнів: „Ходімо й ми, щоб із Ним повмирати“. 17 Як прибув же Ісус, то знайшов, що чотири вже дні той у гробі. 18 А Віфанія поблизу Єрусалиму була, яких стадій з п'ятнадцять. 19 І багато з юдеїв до Марти й Марії прийшли, щоб за брата розв'язити їх. 20 Тоді Марта, почувши, що надходить Ісус, побігла зустріти Його, Марія ж удома сиділа. 21 І Марта сказала Ісусові: „Коли б, Господи, був Ти отут, — то не вмер би мій брат. 22 Та й тепер, — знаю я, — що чого тільки в Бога попросиш, то дасть Тобі Бог!“ 23 Промовляє до неї Ісус: „Воскресне твій брат!“ 24 Відказує Марта Йому: „Знаю, що в воскресіння останнього дня він воскресне“. 25 Промовив до неї Ісус: „Я воскресіння й життя. Хто вірує в мене, — хоч і вмере, буде жити. 26 І кожен, хто живе та хто вірує в Мене, — повіки не вмере. Чи ти віруєш в це?“ (aіōn g165) 27 Вона каже Йому: „Так, Господи! Я вірую, що Ти Христос, Син Божий, що має прийти на цей світ“. 28 І промовивши це, відійшла, та й поклікала нишком Марію, сестру свою, кажучи: „Учитель тут, і Він кличе тебе!“ 29 А та, як зачула, квапливо встала й до Нього пішла. 30 А Ісус не ввійшов був іще до села, а знаходивсь на місці, де Марта зустріла Його. 31 Юдеї тоді, що були з нею в домі й її розважали, як побачили, що Марія квапливо встала й побігла, подались за нею, гадаючи, що до гробу пішла вона, — плакати там. 32 Як Марія ж прийшла туди, де був Ісус, і Його вгледіла, то припала до ніг Йому та й говорила до Нього: „Коли б, Господи, був Ти отут, то не вмер би мій брат!“ 33 А Ісус, як побачив, що плаче вона, і плачуть юдеї, що з нею прийшли, то в душі розжалобився та й зворушився Сам, 34 і сказав: „Де його ви поклали?“ Говорять Йому: „Іди, Господи, та подивися!“ 35 І заплакав Ісус. 36 А юдеї казали: „Дивись, як любив Він його!“ 37 А з них дехто сказали: „Чи не міг же зробити Отой, Хто очі сліпому відкрив, щоб і цей не помер?“ 38 Ісус же розжалобивсь знову в Собі, і до гробу прийшов. Була ж то печера, і камінь на ній налягав. 39 Промовляє Ісус: „Відваліть цього каменя!“ Сестра вмерлого Марта говорить до Нього: „Уже, Господи, чути, — бо чотири вже дні він у гробі“. 40 Ісус каже до неї: „Чи тобі не казав Я, що як будеш ти вірувати, — славу Божу побачиш?“ 41 І зняли тоді каменя. А Ісус ізвів очі до неба й промовив: „Отче, дяку приношу Тобі, що Мене Ти почув. 42 Та Я знаю, що Ти завжди почуєш Мене, але ради народу, що довкола стоїть, Я сказав, щоб увірували, що послав Ти Мене“. 43 І, промовивши це, Він скричав гучним голосом: „Лазарю, — вийди сюди!“ 44 І вийшов померлий, по руках і ногах обв'язаний п'ясами, а обличчя у нього було перев'язане хусткою. Ісус каже до них: „Розв'яжіть його та й пустіть, щоб ходив“. 45 І багато з юдеїв, що посходилися до Марії, та бачили те, що Він учинив, у Нього ввірували. 46 А деякі з них пішли до фарисеїв, і їм розповіли, що Ісус учинив. 47 Тоді первосвященики та фарисеї скликали раду й казали: „Що маємо робити, бо Цей Чоловік пребагато чуд чинить? 48 Якщо так позоставимо Його, то всі в Нього ввірують, — і прийдуть римляни, та й візьмуть нам і край, і народ!“ 49 А один із них, Кайяфа, що був первосвящеником року того, промовив до них: „Ви нічого не знаєте, 50 і не поміркуєте, що краще для вас, щоб один чоловік прийняв смерть за людей, аніж щоб увесь народ мав загинути!“ 51 А того не сказав сам від себе, але, первосвящеником будши в тім році, пророкував, що Ісус за народ мав

умерти, 52 і не лише за на́рoд, але й щоб сполучити в одне розпорoшених Божих дітей. 53 Отож, від того дня вони змoвілися, щоб убити Його. 54 І то́му не ходив більш Ісус між юдеями явно, але звідти вдавсь до околиць побли́жче пустині, до міста, що зветься Єфрeм, — і тут залишався з Своїми учнями. 55 Наближалася ж Пасха юдейська, і багато-хто з кра́ю вдались перед Пасхою в Єрусалим, щоб очисти́ти себе. 56 І шукали Ісуса вони, а в храмі стоявши, гомоніли один до одно́го: „А як вам здається? Хіба Він не при́йде на свято?“ 57 А первосвященики та фарисеї на́каза дали: як дізнається хто, де Він перебува́тиме, нехай донесе, — щоб схопи́ти Його.

12 Ісус же за шість день до Пасхи прибув до Віфа́нії, де жив Лазар, що його воскресив Ісус із мертвих. 2 І для Нього ве́чeру там спра́вили, а Марта прислугoвувала. Був же й Лазар одним із тих, що до столу з Ним сіли. 3 А Марія взяла літру мира, — з найдоро́жчого на́рду паху́чого, і намасти́ла Ісусові но́ги, і волoссям своїм Йому но́ги обтерла. І пахoщі мира наповнили дім! 4 І говорить один з Його учнів, Юда Іскаріoтський, що мав Його видати: 5 „Чому мира о́цього за триста дина́рів не про́дано, та й не ро́здано вбогим?“ 6 А це він сказав не то́му, що про вбогих жури́вся, а то́му, що був зло́дій: він мав скриньку на гроші, — і крав те, що вкида́ли. 7 І промовив Ісус: „Позостав її ти, — це вона на день по́хорону заховала Мені. 8 Бо вбогих ви маєте за́вжди з собою, а Мене не по́стійно ви маєте!“ 9 А на́товп великий юдеїв до́відався, що Він там, та й поприхо́дили не з-за Ісуса Само́го, але щоб побачити й Лазаря, що його воскресив Він із мертвих. 10 А первосвященики змoвілися, щоб і Лазареві смерть запoдіяти, 11 бо багато з юдеїв з-за нього відхо́дили, та в Ісуса ввірували. 12 А друго́го дня, коли безліч на́рoду, що зібрався на свято, прочула, що до Єрусалиму на́дходить Ісус, 13 то взяли вони па́льмове ві́ття, і вийшли назу́стріч Йому та й кричали: „Оса́нна! Благосло́вeнний,

хто йде у Господне Ім'я! Цар Ізраїлів!“ 14 Ісус же, знайшовши осли, сів на нього, як написано: 15 „Не бійся, до́чко Сіoнська! Ото Цар твій іде, сидя́чи на ослі молодому!“ 16 А учні Його спочатку́ того не зрозуміли бу́ли, але, як прославивсь Ісус, то згадали тоді, що про Нього було так написано, і що цеє вчинили Йому́. 17 Тоді свідчив на́рoд, який був із Ним, що Він викликав Лазаря з грoбу, і воскресив Його з мертвих. 18 Через це й зустрів на́товп Його, бо почув, що Він учинив таке чудо. 19 Фарисеї тоді між собою казали: „Ви бачите, що нічо́го не вді́єте: ось пішов увесь сві́т услі́д за Ним!“ 20 А між тими, що в свято прийшли поклонитись, були й деякі ге́ллени. 21 І вони підійшли до Пилипа, що з Віфса́ди Галіле́йської, і просили його та казали: „Ми хочемо, пане, побачити Ісуса“. 22 Іде Пилип та Андрієві каже; іде Андрій і Пилип та Ісусові розпо́вдають. 23 Ісус же їм відповідає, говорячи: „Наді́йшла година, щоб Син Лю́дський просла́вивсь. 24 Поправді, поправді кажу́ вам: коли зéрно пшеничне, як у землю впаде́, не помре, то одне зостається; як умре ж, плід ря́сний принесе́. 25 Хто кохає душу свою, той погуби́ть її; хто ж нена́видить душу свою на ці́м сві́ті, — збереже́ її в ві́чне життя. (aiōnios g166) 26 Як хто служи́ть Мені, хай іде той за Мною, і де Я, там буде й слуга Мій. Як хто служи́ть Мені, того пошана́ує Отець. 27 Затриво́жена зараз душа Моя. І що Я пові́м? Заступи Мене, Отче, від цієї́ години! Та на те Я й при́йшов на годину оцю́... 28 Прослав, Отче, Ім'я Своє!“ Залуна́в тоді голос із неба: „І прославив, — і зно́ву прославлю!“ 29 А на́рoд, що стояв і почув, говорив: „Загремі́ло!“ Інші казали: „Це ангол Йому говорив!“ 30 Ісус відповів і сказав: „Не для Мене цей голос луна́в, а для вас. 31 Тепер суд цьoму сві́тові. Князь сві́ту цьoго буде ви́гнаний зві́дси тепер. 32 І, як буду підне́сений з землі, то до Себе Я всіх притягну́“. 33 А Він це говорив, щоб за́значити, якою то смертю Він має померти. 34 А на́рoд відповів Йому́: „Ми чули з Зако́ну, що Христо́с перебува́є по́вік, то чо́го ж Ти говориш, що Лю́дському

Сину потрібно піднесеному бути? Хто такий Цей Син Людський?" (aiōn g165) 35 І сказав їм Ісус: „Короткий ще час світло з вами. Ходіть, поки маєте світло, щоб вас тёмрява не обгорнула. А хто в тёмряві ходить, не знає, куди він іде. 36 Аж доки ви маєте світло, то віруйте в світло, щоб синами світла ви стали“. Промовивши це, Ісус відійшов, і сховався від них. 37 І хоч Він стільки чуд перед ними вчинив був, та в Нього вони не ввірували, 38 щоб справділось слово пророка Ісаї, який провіщав: „Хто повірив тому, що ми, Господи, чули, а Господнє рамено кому об'явилося?" 39 Тому не могли вони вірити, що знову Ісаї прорік: 40 „Засліпив їхні очі, і скам'янив їхнє серце, щоб очима не бачили, ані серцем щоб не зрозуміли, і не навернулись, щоб Я їх уздоровив!“ 41 Це Ісаї сказав, коли бачив славу Його, і про Нього звіщав. 42 Проте багато-хто навіть із старших у Нього ввірували, та не признавались через фарисеїв, — щоб не вигнано їх із синагоги. 43 Бо любили вони славу людську більше, аніж славу Божу. 44 А Ісус підняв голос, та й промовляв: „Хто вірує в Мене, не в Мене він вірує, але в Того, Хто послав Мене. 45 А хто бачить Мене, той бачить Того, хто послав Мене. 46 Я, Світло, на світ прийшов, щоб кожен, хто вірує в Мене, у тёмряві не залишався. 47 Коли б же хто слів Моїх слухав та не вірував, Я того не суджу, бо Я не прийшов світ судити, але щоб спасти світ. 48 Хто цурається Мене, і Моїх слів не приймає, той має для себе суддю: те слово, що Я говорив, — останнього дня воно буде судити його! 49 Бо від Себе Я не говорив, а Отець, що послав Мене, — то Він Мені заповідь дав, що Я маю казати та що говорити. 50 І відаю Я, що Його ота заповідь — то вічне життя. Тож що Я говорю, то так говорю, як Отець Мені розповідав. (aiōnios g166)

13 Перед святом же Пасхи Ісус, знавши, що настала година Йому перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були, до кінця полюбив їх. 2 Під час же вечері, як диявол уже був укинув у серце синові

Сімону — Юді Іскаріотському, щоб він видав Його, 3 то Ісус, знавши те, що Отець віддав все Йому в руки, і що від Бога прийшов Він, і до Бога відходить, 4 устає від вечері, і здійсмає одержу, бере рушник і підперізується. 5 Потому налив Він води до вмивальниці, та й зачав обмивати ноги учням, і витирати рушником, що ним був підперезаний. 6 І підходить до Сімона Петра, а той каже йому: „Ти, Господи, митимеш ноги мені?" 7 Ісус відказав і промовив йому: „Що Я роблю, ти не знаєш тепер, але опісля зрозумієш“. 8 Говорить до Нього Петро: „Ти повік мені ніг не обмиєш!“ Ісус відповів йому: „Коли Я не вмю тебе, — ти не матимеш частки зо Мною“. (aiōn g165) 9 До Нього проказує Сімон Петро: „Господи, — не самі мої ноги, а й руки та голову!“ 10 Ісус каже йому: „Хто обмитий, тільки ноги обмити потребує, бо він чистий увесь. І ви чисті, — та не всі“. 11 Бо Він знав Свого зрадника, тому то сказав: „Ви чисті не всі“. 12 Коли ж пообмивав їхні ноги, і одержу Свою Він надів, засів знову за стіл і промовив до них: „Чи знаєте ви, що Я зробив вам? 13 Ви Мене називаєте: Учитель і Господь, — і добре ви кажете, бо Я є. 14 А коли обмив ноги вам Я, Господь і Вчитель, то повинні й ви один одному ноги вмивати. 15 Бо то Я вам прикладав дав, щоб і ви те чинили, як Я вам учинив. 16 Поправді, поправді кажу вам: Раб не більший за пана свого, посланець же не більший від того, хто вислав його. 17 Коли знаєте це, то блаженні ви, якщо таке чините! 18 Не про всіх вас кажу. Знаю Я, кого вибрав, але щоб збулося Писання: „Хто хліб споживає зо Мною, підняв той на Мене п'ятю свою!“ 19 Уже тепер вам кажу, перше ніж те настане, щоб як станеться, ви ввірували, що то Я. 20 Поправді, поправді кажу вам: Хто приймає Мого посланця, той приймає Мене; хто ж приймає Мене, той приймає Того, Хто послав Мене!“ 21 Промовивши це, затривожився духом Ісус, і освідчив, говорячи: „Поправді, поправді кажу вам, що один із вас видасть Мене!“ 22 І озиралися учні один на одного, непевними буди, про

кого Він каже. **23** При столі, при Ісусовім лоні, був один з Його учнів, якого любив Ісус. **24** От цього кивнув Сімон Петро та й шепнув: „Запитай, — хто б то був, що про нього Він каже?“ **25** І, пригорнувшись до лона Ісусового, той говорить до Нього: „Хто це, Господи?“ **26** Ісус же відказує: „Це той, кому, умочивши, подам Я куска“. І, вмочивши куска, подав синові Сімона, — Юді Іскаріотському! **27** За тим же куском тоді в нього ввійшов сатан. А Ісус йому каже: „Що ти робиш — роби швидше“. **28** Але жоден із тих, хто був при столі, того не зрозумів, до чого сказав Він йому. **29** А тому, що тримав Юда скриньку на гроші, то деякі думали, ніби каже до нього Ісус: „Купи, що потрібно на свято для нас“, або щоб убогим подав що. **30** А той, узявши кусок хліба, зараз вийшов. Була ж ніч. **31** Тоді, як він вийшов, промовляє Ісус: „Тепер ось прославивсь Син Людський, і в Ньому прославився Бог. **32** Коли в Ньому прославився Бог, то і Його Бог прославить у Собі, і зараз прославить Його! **33** Мої дітоньки, не довго вже бути Мені з вами! Ви шукати Мене будете, але — як сказав Я юдеям: „Куди Я йду, туди ви прибути не можете“, — те й вам говорю Я тепер. **34** Нову заповідь Я вам даю: Любіть один одного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви! **35** По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою“. **36** А Симон Петро йому каже: „Куди, Господи, ідеш Ти?“ Ісус відповів: „Куди Я йду, туди ти тепер іти за Мною не можеш, але потім ти підеш за Мною“. **37** Говорить до Нього Петро: „Чому, Господи, іти за Тобою тепер я не можу? За Тебе я душу свою покладу!“ **38** Ісус відповідає: За Мене покладеш ти душу свою? Поправді, поправді кажу Я тобі: Півень не заспіває, як ти тричі зречешся Мені.

14 Нехай серце вам не тривожиться!

Віруйте в Бога, і в Мене віруйте! **2** Багато осель у домі Мого Отця; а коли б то не так, то сказав би Я вам, що йду приготувати місце для вас? **3** А коли відійду й приготую вам місце, Я знову прийду й заберу вас до Себе,

щоб де Я — були й ви. **4** А куди Я йду — дорогу ви знаєте“. **5** Говорить до Нього Хом: „Ми не знаємо, Господи, куди йдеш; як же можемо знати дорогу?“ **6** Промовляє до нього Ісус: „Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене. **7** Коли б то були ви пізнали Мене, ви пізнали були б і Мого Отця. Відтепер Його знаєте ви, і Його бачили“. **8** Говорить до Нього Пилип: „Господи, покажи нам Отця, — і вистачить нам!“ **9** Промовляє до нього Ісус: „Стільки часу Я з вами, ти ж не знаєш, Пилипе, Мене? Хто бачив Мене, той бачив Отця, то як же ти кажеш: „Покажи нам Отця?“ **10** Чи не віруєш ти, що Я — в Отці, а Отець — у Мені? Слова, що Я вам говорю, говорю не від Себе, а Отець, що в Мені перебуває, Той чинить діла ті. **11** Повірте Мені, що Я — в Отці, а Отець — у Мені! Коли ж ні, то повірте за вчинки самі. **12** Поправді, поправді кажу вам: Хто вірує в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учинить, бо Я йду до Отця. **13** І коли що просити ви будете в Ім'єння Моє, те вчиню, щоб у Сині прославивсь Отець. **14** Коли будете в Мене просити чого в Моє Ім'єння, то вчиню. **15** Якщо Ви Мене любите, — Мої заповіді зберігайте! **16** І вблагаю Отця Я, — і Втішителя іншого дасть вам, щоб із вами повік перебував, — (aiōn g165) **17** Духа правди, що Його світ прийняти не може, бо не бачить Його та не знає Його. Його знаєте ви, бо при вас перебуває, і в вас буде Він. **18** Я не кину вас сиротами, — Я прибуду до вас! **19** Ще недовго, і вже світ Мене не побачить, але ви Мене бачити будете, бо живу Я — і ви жити будете! **20** Того дня пізнаєте ви, що в Своїм Я Отці, а ви в Мені, і Я в вас. **21** Хто заповіді Мої має та їх зберігає, той любить Мене. А хто любить Мене, то полюбить його Мій Отець, і Я полюблю Його, і об'явлюсь йому Сам“. **22** Запитує Юда, не Іскаріотський, Його: „Що то, Господи, що Ти нам об'явитися маєш, а не світові?“ **23** Ісус відповів і до нього сказав: „Як хто любить Мене, той слово Моє берегтиме, і Отець Мій полюбить його, і Ми прийдемо до нього, і оселю закладемо в

нього. **24** Хто не любить Мене, той не береже Моїх слів. А слово, що чуєте ви, не Моє, а Отця, що послав Мене. **25** Говорив це Я вам, будши з вами. **26** Утішитель же, Дух Святий, що Його Отець пошле в Ім'я Моє, Той навчить вас усього, і пригадає вам усе, що Я вам говорив. **27** Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ. Серце ваше нехай не тривожиться, ані не лякається! **28** Чули ви, що Я вам говорив: „Я відходжу, і вернуся до вас“. Якби ви любили Мене, то ви б тішилися, що Я йду до Отця, — бо більший за Мене Отець. **29** І тепер Я сказав вам, передніше, ніж сталося, щоб ви вірували, коли станеться. **30** Небагато вже Я говоритиму з вами, бо надходить князь світу цього, а в Мені він нічого не має, **31** та щоб світ зрозумів, що люблю Я Отця, і як Отець наказав Мені, так роблю. Уставайте, — ходім звідсіля!

15 Я правдива Виноградина, а Отець Мій — Виноградар. **2** Усяку галузку в Мене, що плоду не приносить, Він відтинає, але всяку, що плід родить, очищає її, щоб рясніше родила. **3** Через Слово, що Я вам говорив, ви вже чисті. **4** Перебувайте в Мені, а Я в вас! Як та вітка не може вродити плоду сама з себе, коли не позостанеться на виноградині, так і ви, як в Мені перебувати не будете. **5** Я — Виноградина, ви — галуззя! Хто в Мені перебуває, а Я в ньому, той рясно зароджує, бо без Мене нічого чинити не можете ви. **6** Коли хто перебувати не буде в Мені, той буде відкинений геть, як галузка, і всохне. І громадять їх, і кладуть на огонь, — і згорять. **7** Коли ж у Мені перебувати ви будете, а слова Мої позостануться в вас, то просіть, чого хочете, — і станеться вам! **8** Отець Мій прославиться в тому, якщо рясно зародите й будете учні Мої. **9** Як Отець полюбив Мене, так і Я полюбив вас. Перебувайте в любові Моїй! **10** Якщо будете ви зберігати Мої заповіді, то в любові Моїй перебуватимете, як і Я зберіг Заповіді Свого Отця, і перебуваю в любові Його. **11** Це Я вам говорив, щоб радість Моя була в вас, і щоб повна була

ваша радість! **12** Отець Моя заповідь, — щоб любили один одного ви, як Я вас полюбив! **13** Ніхто більшої любови не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх. **14** Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую. **15** Я вже більше не буду рабами вас звати, бо не відає раб, що пан його чинить. А вас назвав друзями Я, бо Я вам об'явив усе те, що почув від Мого Отця. **16** Не ви Мене вибрали, але Я вибрав вас, і вас настановив, щоб ішли ви й приносили плід, і щоб плід ваш зостався, щоб дав вам Отець, чого тільки попросите в Імення Моє. **17** Це Я вам заповідую, — щоб любили один одного ви! **18** Коли вас світ ненавидить, знайте, що Мене він зненавидів перше, як вас. **19** Коли б ви зо світу були, то своє світ любив би. А що ви не зо світу, але Я вас зо світу обрав, тому світ вас ненавидить. **20** Пригадайте те слово, яке Я вам сказав: „Раб не більший за пана свого“. Як Мене переслідували, — то й вас переслідувати будуть; як слово Моє зберігали, — берегти будуть і ваше. **21** Але все це робитимуть вам за Ім'я Моє, бо не знають Того, хто послав Мене. **22** Коли б Я не прийшов і до них не казав, то не мали б гріха, а тепер вимówki не мають вони за свій гріх. **23** Хто Мене ненавидить, — і Мого Отця той ненавидить. **24** Коли б Я серед них не вчинив був тих діл, яких не чинив ніхто інший, то не мали б гріха. Та тепер вони бачили, — і зненавиділи і Мене, і Мого Отця. **25** Та щоб справдилось слово, що в їхнім Законі написано: „Мене безпідставно зненавиділи!“ **26** А коли Втішитель прибуде, що Його від Отця Я пошлю вам, — Той Дух правди, що походить від Отця, Він засвідчить про Мене. **27** Та засвідчте і ви, бо ви від початку зо Мною.

16 Отець Я сказав вам, щоб ви не спокусились. **2** Вас виженуть із синагог. Прийде навіть година, коли кожен, хто вам смерть заподіє, то думатиме, ніби службу приносить він Богові! **3** А це вам учинять, бо вони не пізнали Отця, ні Мене. **4** Але Я це сказав вам, щоб згадали про те, про що

говорив був Я вам, як настане година. Цього вам не казав Я спочатку, бо з вами Я був. 5 Тепер же до Того Я йду, Хто послав Мене, — і ніхто з вас Мене не питає: „Куди йдеш?“ 6 Та від того, що це Я сказав вам, серце ваше наповнилось смутком. 7 Та Я правду кажу вам: Краще для вас, щоб пішов Я, бо як Я не підую, Утішитель не прийде до вас. А коли Я підую, то пошлю вам Його. 8 А як прийде, Він світові виявить про гріх, і про праведність і про суд: 9 тож про гріх, — що не вірують у Мене; 10 а про праведність, — що Я до Отця Свого йду, і Мене не побачите вже; 11 а про суд, — що засуджений князь цього світу. 12 Я ще маю багато сказати вам, та тепер ви не можете знести. 13 А коли прийде Він, Той Дух правди, Він вас попровадить до цілої правди, бо не буде казати Сам від Себе, а що тільки почує, — казатиме, і що має настати, — звістить вам. 14 Він прославить Мене, бо Він візьме з Мого та й вам сповістить. 15 Усе, що має Отець, то Моє; через те Я й сказав, що Він візьме з Мого та й вам сповістить. 16 Незабаром, — і Мене вже не будете бачити, і знов незабаром — і Мене ви побачите, бо Я йду до Отця“. 17 А деякі з учнів Його говорили один до одного: „Що таке, що сказав Він до нас: „Незабаром, — і Мене вже не будете бачити, і знов незабаром — і Мене ви побачите“, та: „Я йду до Отця“? 18 Гомоніли також: „Що таке, що говорить: „Незабаром“? Про що каже, не знаємо“. 19 Ісус же пізнав, що хочуть поспитати Його, і сказав їм: „Чи про це між собою міркуєте ви, що сказав Я: „Незабаром, — і вже Мене бачити не будете ви, і знов незабаром — і Мене ви побачите“? 20 Поправді, поправді кажу вам, що ви будете плакати та голосити, а світ буде радіти. Сумувати ви будете, але сум ваш обернеться в радість! 21 Журиться жінка, що родить, — бо настала година її. Як дитинку ж породить вона, то вже не пам'ятає терпіння з-за радощів, що людина зродилась на світ. 22 Так сумуєте й ви ось тепер, та побачу вас знову, — і серце ваше радітиме, і ніхто радості вашої вам не

відійме! 23 Ні про що ж того дня ви Мене не спитаєте. Поправді, поправді кажу вам: Чого тільки попросите ви від Отця в Моє Ім'я, — Він дасть вам. 24 Не просили ви досі нічого в Ім'я Моє. Просіть — і отримаєте, щоб повна була ваша радість. 25 Оце все Я в притчах до вас говорив. Настає година, коли притчами Я вже не буду до вас промовляти, але явно звіщу про Отця вам. 26 Того дня ви проситимете в Моє Ім'я, і Я вам не кажу, що вблагаю Отця Я за вас, — 27 бо Отець любить Сам вас за те, що ви полюбили Мене та й увірували, що Я вийшов від Бога. 28 Від Отця вийшов Я, і на світ Я прийшов. І знов покидаю Я світ та й йду до Отця“. 29 Його учні відказують: „Ось тепер Ти говориш відкрито, і жодної притчі не кажеш. 30 Тепер відаємо ми, що Ти знаєш усе, і потреби не маєш, щоб Тебе хто питав. Тому віруємо, що Ти вийшов від Бога!“ 31 Ісус їм відповів: „Тепер віруєте? 32 Ото настає година, і вже настала, що ви розпоробитесь кожен у власне своє, а Мене ви Самого покинете. Та не Сам Я, бо зо Мною Отець! 33 Це Я вам розповів, щоб мали ви мир у Мені. Страждання зазнаєте в світі, — але будьте відважні: Я світ перемир!“

17 По мові оцій Ісус очі Свої звів до неба й промовив: „Прийшла, Отче, година, — прослав Сина Свого, щоб і Син Твій прославив Тебе, 2 бо Ти дав Йому владу над тілом усяким, щоб Він дав життя вічне всім їм, яких дав Ти Йому. (aiðnios g166) 3 Життя ж вічне — це те, щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та Ісуса Христа, що послав Ти Його. (aiðnios g166) 4 Я прославив Тебе на землі, — довершив Я те діло, що Ти дав Мені виконати. 5 І тепер прослав, Отче, Мене Сам у Себе тією славою, яку в Тебе Я мав, поки світ не постав. 6 Я Ім'я Твоє виявив людям, що Мені Ти із світу їх дав. Твоїми були вони, і Ти дав їх Мені, і вони зберегли Твоє слово. 7 Тепер пізнали вони, що все те, що Ти Мені дав, від Тебе походить, 8 бо слова, що дав Ти Мені, Я їм передав, — і вони прийняли й зрозуміли правдиво, що Я вийшов від Тебе, і ввірували, що послав Ти Мене. 9 Я благаю за

них. Не за світ Я благаю, а за тих, кого дав Ти Мені, — Твої бо вони! **10** Усе бо Моє — то Твоє, а Твоє — то Моє, і прослávивсь Я в них. **11** І не на світі вже Я, а вони ще на світі, а Я йду до Тебе. Святий Отче, — заховай в Ім'я Своє їх, яких дав Ти Мені, щоб як Ми, єдине були! **12** Коли з ними на світі Я був, Я беріг їх у Ім'я Твоє, тих, що дав Ти Мені, і зберіг, і ніхто з них не згинув, крім призначеного на загибель, щоб збулось Писання. **13** Тепер же до Тебе Я йду, але це говорю Я на світі, щоб мали вони в собі радість Мою досконалу. **14** Я їм дав Твоє слово, але світ їх зненавидів, бо вони не від світу, як і Я не від світу. **15** Не благаю, щоб Ти їх зо світу забрав, але щоб зберіг їх від злого. **16** Не від світу вони, як і Я не від світу. **17** Освяти Ти їх правдою! Твоє слово — то правда. **18** Як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх. **19** А за них Я посвячую в жертву Самого Себе, щоб освячені правдою стали й вони. **20** Та не тільки за них Я благаю, а й за тих, що ради їхнього слова вірують у Мене, **21** щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я — у Тобі, щоб одні були в Нас і вони, — щоб увірував світ, що Мене Ти послав. **22** А ту славу, що дав Ти Мені, Я їм передав, щоб єдине були, як єдине і Ми. **23** Я — у них, а Ти — у Мені, щоб були досконалі в одно, і щоб пізнав світ, що послав Мене Ти, і що їх полюбив Ти, як Мене полюбив. **24** Бажаю Я, Отче, щоб і ті, кого дав Ти Мені, там зо Мною були, де знаходжуся Я, щоб бачили славу Мою, яку дав Ти Мені, — бо Ти полюбив Мене перше закладин світу. **25** Отче Праведний! Хоча не пізнав Тебе світ, та пізнав Тебе Я. І пізнали вони, що послав Мене Ти. **26** Я ж Ім'я Твоє їм об'явив й об'являтиму, щоб любов, що Ти нею Мене полюбив, була в них, а Я в них!“

18 Промовивши це, Ісус вийшов із учнями Своїми на той бік потоку Кедрону, де був сад, до якого ввійшов Він та учні Його. **2** Але й Юда, що видав Його, знав те місце, бо там часто збирались Ісус й Його учні. **3** Отож Юда, узявши відділ війська та службу від первосвящеників і фарисеїв, приходить

туди із смолоскіпами, та з ліхтарями, та з зброєю. **4** А Ісус, усе відавши, що з Ним статися має, виходить та й каже до них: „Кого ви шукаєте?“ **5** Йому відповіли: „Ісуса Назарянина“. Він говорить до них: „Це Я!“ А стояв із ними й Юда, що видав Його. **6** І як тільки сказав їм: „Це Я“, вони подаліся назад, та й на землю попадали. **7** І Він знов запитав їх: „Кого ви шукаєте?“ Вони ж відказали: „Ісуса Назарянина“. **8** Ісус відповів: „Я сказав вам, що це Я. Отож, як Мене ви шукаєте, то дайте оцим відійти“, — **9** щоб збулося те слово, що Він був сказав: „Я не втратив нікого із тих, кого дав Ти Мені“. **10** Тоді Сімон Петро, мечавши, його вихопив, і рубонув раба первосвященика, — і відт'яв правé вухо йому. А рабу на ім'я було Малх. **11** Та промовив Ісус до Петра: Всунь у піхви меч! Чи ж не мав би Я пити ту чашу, що Отець дав Мені?“ **12** Відділ же війська та тисяцький і служба юдейська схопили Ісуса, і зв'язали Його, **13** і повели Його перше до Анни, бо тестем доводивсь Кайяфі, що первосвящеником був того року. **14** Це ж був той Кайяфа, що порадив юдеям, що ліпше померти людині одній за народ. **15** А Симон Петро й інший учень ішли за Ісусом слідом. Той же учень відомий був первосвященикові, і ввійшов у двір первосвящеників із Ісусом. **16** А Петро за ворітьми стояв. Тоді вийшов той учень, що відомий був первосвященикові, і сказав воротарці, — і впровадив Петра. **17** І питає Петра воротарка служни́ця: „Ти хіба не з учнів Цього Чоловіка?“ Той відказує: „Ні!“ **18** А раби й служба, розклавши огонь, стояли та й грілися, бо був холод. І Петро стояв із ними та грівся. **19** А первосвященик спитався Ісуса про учнів Його, і про науку Його. **20** Ісус йому відповідь дав: „Я світові явно казав. Я постійно навчав у синагозі й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно нічого Я не говорив. **21** Чого ти питаєш Мене? Поспитайся тих, що чули, що Я їм говорив. Отже, знають вони, про що Я говорив“. **22** А як Він це сказав, то один із присутньої там служби вдарив Ісуса в щокі, говорячи: „То

так відповідаєш первосвященикові?" **23** Ісус йому відповідь дав: „Якщо зле Я сказав, — покажи, що то зле; коли ж добре, — за що Мене б'єш?" **24** І відіслав Його Анна зв'язаним первосвященикові Кайяфі. **25** А Сімон Петро стояв, гріючись. І сказали до нього: „Чи й ти не з учнів Його?" Він відкріс й сказав: „Ні!" **26** Говорить один із рабів первосвященика, родич тому, що йому Петро вухо відт'яв: „Чи тебе я не бачив у саді з Ним?" **27** І знову відкріс Петро, — і заспівав півень хвили тієї. **28** А Ісуса ведуть від Кайяфи в преторій. Був же ранок. Та вони не ввійшли до преторія, щоб не опоганитись, а щоб їсти пасху. **29** Тоді вийшов Пилат назовні до них і сказав: „Яку скáргу приносите ви на Цього Чоловіка?" **30** Вони відповіли та й сказали йому: „Коли б Цей злочинцем не був, ми б Його тобі не видавали". **31** А Пилат їм сказав: „Візьміть Його, та й за вашим Законом судіть Його". Юдеї сказали йому: „Нам не вільно нікого вбивати", — **32** щоб збулося Ісусове слово, що Його Він прорік, зазначаючи, якою то смертю Він має померти. **33** Тоді знову Пилат увійшов у преторій, і покликав Ісуса, і до Нього сказав: „Чи Ти Цар Юдейський?" **34** Ісус відповів: „Чи від себе самого питаєш ти це, чи то інші тобі говорили про Мене?" **35** Пилат відповів: „Чи ж юдеянин я? Твій народ та первосвященики мені Тебе видали. Що таке Ти вчинив?" **36** Ісус відповів: „Моє Царство не із світу цього. Якби із цього світу було Моє Царство, то служба Моя воювала б, щоб не виданий був Я юдеям. Та тепер Моє Царство не звідси". **37** Сказав же до Нього Пилат: „Так Ти Цар?" Ісус відповів: „Сам ти кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те прийшов у світ, щоб засвідчити правду. І кожен, хто з правди, той чує Мій голос". **38** Говорить до Нього Пилат: „Що є правда?" І сказавши оце, до юдеїв знов вийшов, та й каже до них: „Не знаходжу Я в Ньому провини ніякої. **39** Та ви маєте звичай, щоб я випустив вам одного на Пасху. Чи хочете отже, — відпустіть вам Царя Юдейського?" **40**

Та знову вони зняли крик, вимагаючи: „Не Його, а Варавву!" А Варавва був злочинець.

19 От тоді взяв Ісуса Пилат, та й звелів збичувати Його. **2** Воякі ж, сплівши з терну вінка, йому поклали на голову, та багрянницю наділи на Нього, зі приступали до Нього й казали: „Радій, Цáрю Юдейський!" І били по щоках Його. **4** Тоді вийшов назовні ізнову Пилат та й говорить до них: „Ось Його я виводжу назовні до вас, щоб ви переконались, що провини ніякої в Нім не знаходжу". **5** І вийшов назовні Ісус, у терновім вінку та в багрянім плащі. А Пилат до них каже: „Оце Чоловік!" **6** Як зобачили ж Його первосвященики й служба, то закричали, говорячи: „Розіпні, розіпні!" Пилат каже до них: „То візьміть Його ви й розіпніть, — бо провини я в Нім не знаходжу!" **7** Відказали юдеї йому: „Ми маємо Закона, а за Законом Він мусить умерти, — бо за Божого Сина Себе видавав!" **8** Як зачув же Пилат оце слово, налякався ще більш, **9** і вернувся в преторій ізнову, і питає Ісуса: „Звідки Ти?" Та Ісус йому відповіді не подав. **10** І каже до Нього Пилат: „Не говориш до мене? Хіба ж Ти не знаєш, що маю я владу розп'ясти Тебе, і маю владу Тебе відпустити?" **11** Ісус відповів: „Надо Мною ти жодної влади не мав би, коли б тобі звérху не дано було; тому більший гріх має той, хто Мене тобі відав". **12** Після цього Пилат намагався пустити Його, та юдеї кричали, говорячи: „Якщо Його пустиш, то не кесарів приятель ти! Усякий, хто себе за царя видає, противиться кесареві". **13** Як зачув же Пилат оце слово, то вивів назовні Ісуса, і засів на суддєве сидіння, на місці, що зветься літостротон, по-гебрейському ж гаввата. **14** Був то ж день Приготóвлення Пасхи, година була — близько шостої. І він каже юдеям: „Ось ваш Цар!" **15** Та вони закричали: „Геть, геть із Ним! Розіпні Його!" Пилат каже до них: „Царя вашого маю розп'ясти?" Первосвященики відповіли: „Ми не маєм царя, окрім кесаря!" **16** Ось тоді він їм видав Його, щоб розп'ясти.

17 І, ніши Свого хреста, Він вийшов на місце, Череповищем зване, по-гебрейському Голгофа. 18 Там Його розп'яли, а з Ним разом двох інших, з одного та з другого боку, а Ісуса всередині. 19 А Пилат написав і написав, та й умістив на хресті. Було ж там написано: „Ісус Назарянин, Цар Юдейський“. 20 І багато з юдеїв читали цього написа, бо те місце, де Ісус був розп'ятий, було близько від міста. А було по-гебрейському, по-грецькому й по-римському написано. 21 Тож сказали Пилатові юдейські первосвященники: „Не пиши: Цар Юдейський, але що Він Сам говорив: Я — Цар Юдейський. 22 Пилат відповів: „Що я написав — написав!“ 23 Розп'явши ж Ісуса, вояки взяли одіж Його, та й поділили на чотири частини, по частині для кожного вояка, теж і хітона. А хітон був не шитий, а вітканий цілий відверху. 24 Тож сказали один до одного: „Не будемо дерти Його, але жереба киньмо на нього, — кому припадє“. Щоб збулось Писання: „Поділили одіж Мою між собою, і метнули про шату Мою жеребка“. Вояки ж це й зробили. 25 Під хрестом же Ісуса стояли — Його мати, і сестра Його матері, Марія Клеопова, і Марія Магдаліна. 26 Як побачив Ісус матір та учня, що стояв тут, якого любив, то каже до матері: „Оце, жоно, твій син!“ 27 Потім каже до учня: „Оце мати твоя!“ І з тієї години той учень узяв її до себе. 28 Потім, знавши Ісус, що вже все довершилось, щоб збулось Писання, проказує: „Прагну!“ 29 Тут стояла посудина, повна оцту. Вояки ж, губку оцтом наповнивши, і на тростину її настромивши, піднесли до уст Його. 30 А коли Ісус оцту прийняв, то промовив: „Звершилось!“ І, голову схиливши, віддав Свого духа. 31 Був же день Приготування, тож юдеї, щоб тіла на хресті не zostалися в суботу, — був бо Великдень тієї суботи — просили Пилата зламати голінки розп'ятим, і зняти. 32 Тож прийшли вояки й поламали голінки першому й другому, що розп'ятий з Ним був. 33 Коли ж підійшли до Ісуса й побачили, що Він уже вмер, то голінок Йому

не зламали, 34 та один з вояків списом бока Йому проколов, — і зараз витекла звідти кров та вода. 35 І самовидець засвідчив, і правдиве свідцтво його; і він знає, що правду говорить, щоб повірили й ви. 36 Бо це сталось тому, щоб збулось Писання: „Йому кості ламати не будуть!“ 37 І знов друге Писання говорить: „Дивитися будуть на Того, Кого проколюли“. 38 Потім Йосип із Ариматеї, що був учень Ісуса, але потайний, — бо боявся юдеїв, — став просити Пилата, щоб тіло Ісусове взяти. І дозволив Пилат. Тож прийшов він, і взяв тіло Ісусове. 39 Прибув також і Никодім, — що давніше приходив вночі до Ісуса, — і смірну приніс, із албем помішану, щось літрів із сто. 40 Отож, узяли вони тіло Ісусове, та й обгорнули його у полотно із пахощами, як є звичай ховати в юдеїв. 41 На тім місці, де Він був розп'ятий, знаходився сад, а в саду новий гріб, що в ньому ніколи ніхто не лежав. 42 Тож отут, — з-за юдейського дня Приготування — вони поклали Ісуса, бо поблизу був гріб.

20 А дня першого в тижні, рано вранці, як ще темно було, прийшла Марія Магдаліна до гробу, та й бачить, що камінь від гробу відвалений. 2 Тож біжить вона та й прибуває до Сімона Петра, та до другого учня, що Ісус його любив, та й каже до них: „Взяли Господа з гробу, і ми не знаємо, де поклали Його!“ 3 Тоді вийшов Петро й другий учень, і до гробу пішли. 4 Вони ж бігли обидва укупі, але другий той учень попереду біг, хутчіш від Петра, і перший до гробу прибув. 5 І, нахилившись, бачить — лежить полотно... Але він не ввійшов. 6 Прибуває і Сімон Петро, що слідком за ним біг, і входить до гробу, і полотно оглядає, що лежало, 7 і хустка, що була на Його голові, лежить не з плащаницею, але осторонь, згорнена, в іншому місці. 8 Тоді ж увійшов й інший учень, що перший до гробу прибув, і побачив, — і ввірував. 9 Бо ще не розуміли з Писання вони, що Він має воскреснути з мертвих. 10 І учні вернулись знову до себе. 11 А Марія стояла при гробі назовні та й

плакала. Плачучи, нахилилась до гробу. **12** І бачить два Анголі, що в білім сиділи, — один у головах, а другий у ніг, де лежало Ісусове тіло. **13** І говорять до неї вони: „Чого плачеш ти, жінко?“ Та відказує їм: „Узяли мого Господа, і я не знаю, де Його поклали. **14** І, сказавши оце, обернулась назад, і бачить Ісуса, що стояв, та вона не пізнала, що то Ісус. **15** Промовляє до неї Ісус: „Чого плачеш ти, жінко? Кого ти шукаєш?“ Вона ж, думаючи, що то садівник, говорить до Нього: „Якщо, пане, узяв ти Його, то скажи мені, де поклав ти Його, — і Його я візьму!“ **16** Ісус мовить до неї: „Маріє!“ А вона обернулася та по-єврейському каже Йому: „Раббуні!“ цебо: „Учителю мій!“ **17** Говорить до неї Ісус: „Не торкайся до Мене, бо Я ще не зійшов до Отця. Але йди до братів Моїх та їм розповіж: Я йду до Свого Отця й Отця вашого, і до Бога Мого й Бога вашого!“ **18** Іде Марія Магдалина, та й учням звіщає, що бачила Господа, і Він це їй сказав. **19** Того ж дня — дня першого в тиждні, — коли вечір настав, а двері, де учні зібрались були, були замкнені, — бо боялись юдеїв, — з'явився Ісус, і став посередині, та й промовляє до них: „Мир вам!“ **20** І, сказавши оце, показав Він їм руки та бока. А учні зраділи, побачивши Господа. **21** Тоді знову сказав їм Ісус: „Мир вам! Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!“ **22** Сказавши оце, Він дихнув, і говорить до них: „Прийміть Духа Святого! **23** Кому гріхи прбстите, — прбстяться їм, а кому затримаєте, — то затримуються!“ **24** А Хомá, один з Дванадцятьох, званий Близнюк, із ними не був, як приходив Ісус. **25** Інші ж учні сказали йому: „Ми бачили Господа!“ А він відказав їм: „Коли на руках Його знаку відцвяшного я не побачу, і пальця свого не вкляду до відцвяшної рани, і своєї руки не вкляду до боку Його, — не вірую!“ **26** За вісім же день знов удома були Його учні, а з ними й Хомá. І, як замкнені двері були, прийшов Ісус, і став посередині та й проказав: „Мир вам!“ **27** Потім каже Хомі: „Простягни свого пальця сюди, та на руки

Мої подивись. Простягни й свою руку, і вкляди до боку Мого. І не будь ти невіруючий, але віруючий!“ **28** А Хомá відповів і сказав йому: „Господь мій і Бог мій!“ **29** Промовляє до нього Ісус: „Тому ввірував ти, що побачив Мене? Блаженні, що не бачили й увірували!“ **30** Багато ж і інших ознак учинив був Ісус у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій не записані. **31** Це ж написано, щоб ви ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в ім'я Його!

21 Після цього з'явивсь Ісус знов своїм учням над морем Тіверіядським. А з'явився отак. **2** Укупі були Сімон Петро, і Хомá, званий Близнюк, і Натанáйл, із Кані Галілейської, і обидва сини Зеведеєві, і двоє інших із учнів Його. **3** Говорить їм Сімон Петро: „Піду риби вловити“. Вони кажуть до нього: „І ми підємо з тобою“. І пішли вони, і всіли до човна. Та ночі тієї нічого вони не вловили. **4** А як ráнок настав, то Ісус став над берегом, але учні не знали, що то був Ісус. **5** Ісус тоді каже до них: „Чи не маєте, діти, якоїсь поживи?“ — „Ні“, вони відказали. **6** А Він їм сказав: „Закиньте невода праворуч від човна, то й знайдете!“ Вони кинули, — і вже не могли його витягнути із-за безлічі риби. **7** Тоді учень, якого любив був Ісус, говорить Петрові: „Це ж Господь!“ А Сімон Петро, як зачув, що Господь то, накинув на себе одéжину, — бо він був нагій, — та й кинувся в море. **8** Інші ж учні, що були недалеко від берега — якихось ліктів з двісті — припливли човником, тягнучи невода з рибою. **9** А коли вони вийшли на землю, то бачать розложений жар, а на нім рибу й хліб. **10** Ісус каже до них: „Принесіть тієї риби, що оце ви вловили!“ **11** Пішов Сімон Петро та й на землю витягнув невода, повного риби великої, — сто п'ятдесят три. І хоч стільки було її, — не продерся проте невід. **12** Ісус каже до учнів: „Ідіть, снідайте!“ А з учнів ніхто не наважився спитати Його: „Хто Ти такий?“ Бо знали вони, що Господь то. **13** Тож підходить Ісус, бере хліб і дає їм, так само ж і рибу. **14** Це вже втретє з'явився

Ісус Своїм учням, як із мертвих воскрес. **15** Як вони вже поснідали, то Ісус промовляє до Сімона Петра: „Сімоне, сину Йіонин, — чи ти любиш мене більше цих?“ Той каже Йому: „Так, Господи, — відаєш Ти, що кохаю Тебе!“ Промовляє йому: „Паси ягнята Мої!“ **16** І говорить йому Він удруге: „Сімоне, сину Йіонин, — чи ти любиш Мене?“ Той каже Йому: „Так, Господи, — відаєш Ти, що кохаю Тебе!“ Промовляє йому: „Паси вівці Мої!“ **17** Утретє Він каже йому: „Сімоне, сину Йіонин, — чи кохаєш Мене?“ Засмутився Петро, що спитав його втретє: „Чи кохаєш Мене?“ І він каже Йому: „Ти все відаєш, Господи, — відаєш Ти, що кохаю Тебе!“ Промовляє до нього Ісус: „Паси вівці Мої! **18** Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли був ти молодший, то ти сам підперізувався, і ходив, куди ти бажав. А коли постарієш, — свої руки простягнеш, і інший тебе підперіже, і поведе, куди не захочеш“. **19** А оце Він сказав, щоб зазначити, якою то смертю той Бога прославить. Сказавши таке, Він говорить йому: „Іди за Мною!“ **20** Обернувся Петро, та й ось бачить, що за ним слідкомá йде той учень, якого любив Ісус, який на вечері до лоня Йому був схилився й спитав: „Хто, Господи, видасть Тебе?“ **21** Петро, як побачив того, говорить Ісусові: „Господи, — цей же що?“ **22** Промовляє до нього Ісус: „Якщо Я схотів, щоб він позостався, аж поки прийду, — що до того тобі? Ти йди за Мною!“ **23** І це слово рознеслось було між братами, що той учень не вмере. Протє Ісус не сказав йому, що не вмере, а: „Якщо Я схотів, щоб він позостався, аж поки прийду, — що до того тобі?“ **24** Це той учень, що свідчить про це, що й оце написав. І знаємо ми, що правдиве свідѳцтво його! **25** Багато є й іншого, що Ісус учинив. Але думаю, що коли б написати про все те зокрема про кожне, то й сам світ не вмістив би написаних книг! Амінь.

1 Першу книгу я був написав, о Теофіле, про все те, що Ісус від початку чинив та навчав, **2** аж до дня, коли через Духа Святого подав Він накази апостолам, що їх вибрав, і вознісся. **3** А по муці Своїй Він ставав перед ними живий із засвідченнями багатьма, і сорок день їм з'являвся та про Боже Царство казав. **4** А зібравшись з ними, Він звелів, щоб вони не відходили з Єрусалиму, а чекали обітниці Отчої, „що про неї — казав — ви чули від Мене. **5** Іван бо водою христив, — ви ж охрищені будете Духом Святим через кілька тих днів!“ **6** А вони, зійшовшись, питали Його й говорили: „Чи не часу цього відбудуєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?“ **7** А Він їм відказав: „То не ваша справа знати час та добу, що Отець поклав у владі Своїй. **8** Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі“. **9** І, прорікши оце, як дивились вони, Він угору возноситись став, а хмара забрала Його сперед їхніх очей. **10** А коли вони пильно дивились на небо, як Він віддалявся, то два мужі у білій одежі ось стали при них, **11** та й сказали: „Галілейські мужі, — чого стоїте й задивляєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Він на небо!“ **12** Тоді вони повернулись до Єрусалиму з гори, що Оливною зветься, і що знаходиться поблизько Єрусалиму, на віддаль дороги суботнього дня. **13** А прийшовши, увійшли вони в гóрницю, де й перебували: Петро та Іван, та Яків та Андрій, Пилип та Фома, Варфоломій та Матвій, Яків Алфєїв та Сїмон Зилót, та Юда Яковів. **14** Вони всі однодушно були на невпинній молитві, із жінками, і з Марією, матір'ю Ісусовою, та з братами Його. **15** Тими ж днями Петро став посеред братів — а народу було поіменно до ста двадцяти — та й промовив: **16** „Мужі-браття! Налéжало збутись Писáнню тому, що устами Давидовими Дух Святий був прорік про

Юду, який показав дорогу для тих, хто Ісуса схопив, **17** бо він був зарахований з нами, і жéреб служіння оцього прийняв. **18** І він поле набув за заплату злочинства, а впавши сторчма, він тріснув надвоє, і все нутро його вилилось. **19** І стало відоме це всім, хто замешкує в Єрусалимі, тому й поле те назване їхньою мовою Акелдама, що є: Поле крові. **20** Бо написано в книзі Псалмів: „Нехай пусткою стане мешкання його, і нехай пожильця в нім не буде“, а також: „А служіння його забере нехай інший“. **21** Отже треба, щоб один із тих мужів, що сходились з нами повсякчас, як Господь Ісус вхóдив і вихóдив між нами, **22** зачавши від хрищення Іванового аж до дня, коли Він вознісся від нас, щоб той разом із нами був свідком Його воскресіння“. **23** І поставили двох: Йо́сипа, що Варса́вою зветься, і що Юстом був названий, та Маттія. **24** А молившись, казали: „Ти, Господи, знавче всіх сердець, покажи з двох одного, котрого Ти вибрав, **25** щоб він зайняв місце тієї служби й апостольства, що Юда від нього відпав, щоб іти в своє місце“. **26** І дали жеребки їм, — і впав жеребок на Маттія, і він зарахований був до одинадцятьох апостолів.

2 Коли ж почався день П'ятдесятниці, всі вони однодушно знаходилися вкупі. **2** І на́гло зчинився шум із не́ба, ніби буря рапто́ва зірва́лася, і перепóвнила весь той дім, де сиділи вони. **3** І з'явилися їм язїки поділені, немов би огнєнні, та й на кожному з них по одному осів. **4** Усі ж вони спóвнилися Духом Святим, і почали́ говорити іншими мо́вами, як їм Дух промовляти давав. **5** Перебува́ли ж в Єрусалимі юдеї, люди побожні, від усякого наро́ду під небом. **6** А коли оцей го́мін зчинився, зібралася бéзліч наро́ду, — та й диву далися, бо кожен із них тут почув, що вони розмовляли їхньою власною мовою! **7** Усі ж побентéжилися та дивувалися, та й казали один до одного: „Хіба ж не галілеяни всі ці, що гово́рять? **8** Як же кожен із нас чує свою власну мову, що ми в ній наро́дилися? **9** Парфя́ни та мідяни та еламі́ти, також мешканці Месопотамії, Юдеї

та Каппадокії, Понту та Азії, 10 і Фрігії та Памфілії, Єгипту й лівійських земель край Кірені, і захожі римляни, 11 юдеї й нововірці, крїтяни й араби, — усі чуємо ми, що говорять вони про великі діла Божі мовами нашими!“ 12 І всі не виходили з дива, і безрадіні були, і говорили один до одного: „Що ж то статися має?“ 13 А інші казали глузуючи: „Вони повпивались вином молодим!“ 14 Ставши ж Петро із Одинадцятьма, свій голос підніс та й промовив до них: „Мужі юдейські та мешканці Єрусалиму! Нехай вам оце стане відоме, і послухайте слів моїх! 15 Бо не п'яні вони, як ви думаєте, — бо третя година дня, 16 а це те, що пророк Йоїл передрік: 17 „І буде останніми днями, говорить Господь: Я виллю від Духа Свого на всяке тіло, — і будуть пророкувати сини ваші та ваші доньки, юнакі ж ваші бачити будуть видіння, а старим вашим сни будуть снітись. 18 І на рабів Моїх і на рабинь Моїх за тих днів Я також виллю від Духа Свого, — і пророкувати вони будуть! 19 І дам чуда на небі вгорі, а внизу на землі ці знамена: кров, і огонь, і кюряву диму. 20 Перемініться сонце на темряву, а місяць на кров, перше ніж день Господній настане, великий та славний! 21 І станеться, що кожен, хто покличе Господне Ім'я, той спасеться“. 22 Мужі ізраїльські, послухайте ви оцих слів: Ісуса Назарянина, Мужа, що Його Бог прославив вам силою, і чудами, і тими знаменами, що Бог через Нього вчинив серед вас, як самі ви те знаєте, 23 Того, що був віданий певною волею та передбаченням Божим, ви руками беззаконників розп'яли та забили. 24 Та Бог воскресив Його, пута смерті усунувши, — вона бо тримати Його не могла. 25 Бо каже про Нього Давид: „Мав я Господа завсіди перед очима своїми, бо Він по правиці моїй, щоб я не захитався. 26 Тому серце моє звеселилось, і зрадів мій язик, і тіло моє відпочіне в надії. 27 Бо не позоставши Ти в аді моєї душі, і не даси Ти Своєму Святому побачити тління! (Hades g86) 28 Ти дороги життя об'явив мені, Ти мене переповниш утіхою перед обличчям Своім!“ 29 Мужі-браття! Нехай буде вільно мені сміло сказати вам про патріярха Давида, що помер і похований, і знаходиться гріб його в нас аж до цього дня. 30 А бувши ж пророком, та відаючи, що „Бог клятвою клявся йому посадити на престолі його від плоду його стегон“, 31 у передбаченні він говорив про Христове воскресення, що „не буде zostавлений в аді“, ані тіло його „не зазнає зотління“. (Hades g86) 32 Бог Ісуса Цього воскресив, чого свідки всі ми! 33 А ото ж, як правицею Божою був Він вознесений, і обітницю Духа Святого прийняв від Отця, то й злив Він оте, що ви бачите й чуєте. 34 Не зійшов бо на небо Давид, але сам він говорить: „Промовив Господь Господеві моему: Сядь праворуч Мене, 35 доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!“ 36 Ото ж, нехай увесь Ізраїлів дїм твердо знає, що і Господом, і Христом учинив Бог Його, Того Ісуса, що Його розп'яли ви!“ 37 Як почувли ж оце, вони серцем розжалобилися, та й сказали Петрові та іншим апостолам: „Що ж ми маємо робити, мужі-браття?“ 38 А Петро до них каже: „Покайтеся, і нехай же охреститься кожен із вас у Ім'я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів, — і дара Духа Святого ви приймете! 39 Бо для вас ця обітниця, і для ваших дітей, і для всіх, що „далеко знаходяться, кого б тільки покликав Господь, Бог наш“. 40 І іншими багатьом словами він засвідчував та вмовляв їх, говорячи: „Рятуйтеся від цього лукавого роду!“ 41 Отож ті, хто прийняв його слово, охрестилися. І пристало до них того дня душ тисяч зо три! 42 І вони перебували в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба, та в молитвах. 43 І був острах у кожній душі, бо багато чинили апостоли чуд та знамен. 44 А всі віруючі були вкупі, і мали все спільним. 45 І вони продавали маєтки та добра, і всім їх ділили, як кому чого треба було. 46 І кожного дня перебували вони однодушно у храмі, і, ломлячи хліб по домах, поживу приймали із радістю та в

сердечній простоті, 47 вихваляючи Бога та маючи ласку в усього народу. І щоденно до Церкви Господь додавав тих, що спасалися.

3 А Петро та Іван на дев'яту годину молитви йшли разом у храм. 2 І несе́но там чолові́ка одного, що кривий був з утроби своєї матері. Його садовили щоденно в воротах храму, що Красними звалися, просити милостині від тих, хто до храму йшов. 3 Як побачив же він, що Петро та Іван хочуть у храм увійти, став просити в них милостині. 4 Петро ж із Іваном поглянув на нього й сказав: „Подивися на нас!“ 5 І той подивився на них, сподіваючися щось дістати від них. 6 Та промовив Петро: „Срібла й золота в мене нема, але що я маю, даю тобі: У Ім'я Ісуса Христа Назарянина — устань та й ходи!“ 7 І, узявши його за правіцю, він підвів його. І хвили тієї зміцнілися ноги й суглобці його! 8 І, зірвавшись, він устав та й ходив, і з ними у храм увійшов, ходячи та підскакуючи, і хвалячи Бога! 9 Народ же весь бачив, як ходив він та Бога хвалив. 10 І пізнали його, що це той, що при Красних воротах храму сидів ради милостині. І вони переповнілись жахом та подивом із того, що сталося йому!

11 А тому, що тримався він Петра та Івана, увесь народ зачудований збігся до них на той ганок, який Соломоновим зветься. 12 І, побачивши це, промовив Петро до народу: „Мужі ізраїльські! Чого ви дивуетесь цим, та чого ви на нас позираєте так, ніби те, що він ходить, ми зробили своєю силою чи благочестям? 13 „Бог Авраамів, та Ісаків, та Яковів, Бог наших батьків, Сина Свого прославив“, Ісуса, Якого ви віддали, і відцуралися перед Пилатом, як він присудив був пустити Його. 14 Але ви відцурались Святого та Праведного, і домагалися видати вам душогубця. 15 Начальника ж життя ви забили, та Його воскресив Бог із мертвих, чого свідками — ми! 16 І через віру в Ім'я Його вздоровило Ім'я Його того, кого бачите й знаєте. І віра, що від Нього, принесла йому вздоровлення це перед вами всіма. 17 А тепер, браття,

знаю, що вчинили ви це з невідомости, як і ваші начальники. 18 А Бог учинив так, як Він провіщав був устами Своїх усіх пророків, щоб терпіти Христові. 19 Покайтеся ж та наверніться, щоб Він змилювався над вашими гріхами, 20 щоб часі відпочинку прийшли від обличчя Господнього, і щоб послав заповідженого вам Ісуса Христа, 21 що Його небо мусить прийняти аж до часу відновлення всього, про що провіщав Бог від віку устами всіх святих пророків Своїх! (аїѳn g165) 22 Бо Мойсей провіщав: „Господь Бог вам Пророка підійме від ваших братів, як мене; у всіх Його слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!“ 23 „І станеться, що кожна душа, яка не послухала б того Пророка, знищена буде з народу“. 24 Так само всі пророки від Самуїла й наступних, скільки їх говорило, також провіщали ці дні. 25 Сини ви пророків і того заповіту, що Бог вашим батькам заповів, промовляючи до Авраама: „І в насінні твоїм усі народи землі благословлені будуть!“ 26 Воскресивши Свого Слугу, Бог послав Його перше до вас, щоб вас поблагословити, щоб кожен із вас відвернувся від злих своїх учинків!“

4 А коли промовляли вони до народу оце, до них приступили священики, і влада сторожі храму й саддукеї, 2 обурюючись, що навчають народ та звіщають в Ісусі воскресіння з мертвих. 3 І руки наклали на них, і до в'язниці всадили до ранку, бо вже вечір настав був. 4 І багато-хто з тих, хто слухав слово, увірували; число ж мужів таких було тисяч із п'ять. 5 І сталося, що ранком зібралися в Єрусалимі начальники їхні, і старші та книжники, 6 і Анна первосвященик, і Кайяфа, і Іван, і Олександр, і скільки було їх із роду первосвященичого. 7 І, поставивши їх посередині, запиталися: „Якою ви силою чи яким ви ім'ям те робили?“ 8 Тоді Петро, переповнений Духом Святим, промовив до них: „Начальники люду та старшини Ізраїлеві! 9 Як сьогодні беруть нас на допит про те добродійство недужій людині, як вона здоровлена, - 10 нехай буде відомо

всім вам, і всім людям Ізраїлевим, що Ім'ям Ісуса Христа Назарянина, що Його розп'яли ви, та Його воскресив Бог із мертвих, — Ним поставлений він перед вами здоровий! **11** Він „камінь, що ви, будівнічі, відкинули, але каменем став Він наріжним!“ **12** І нема ні в кім іншим спасіння. Бо під небом нема іншого Ймення, даного людям, що ним би спастись ми мали“. **13** А бачивши сміливість Петра та Івана, і спостерігши, що то люди обидва невчені та прости, дивувалися, і пізнали їх, що вони з Ісусом були. **14** Та бачивши, що вздорівлений чоловік стоїть з ними, нічого навпроти сказати не могли. **15** І, звелівши їм вийти із синадріону, зачали радитися між собою, **16** говорячи: „Що робити нам із цими людьми? Бож усім мешканцям Єрусалиму відомо, що вчинили вони явне чудо, і не можемо того заперечити. **17** Та щоб більш не поширювалось це в народі, то з погрозою заборонімо їм, щоб нікому з людей вони не говорили про Це Ім'я“. **18** І, закликавши їх, наказали їм не говорити, і взагалі не навчати про Ісусове Ймення. **19** І відповілі їм Петро та Іван, та й сказали: „Розсудіть, чи це справедливе було б перед Богом, щоб слухатись вас більш, як Бога? **20** Бо не можемо ми не казати про те, що ми бачили й чули!“ **21** А вони пригрозіли їм ще, і відпустили їх, не знайшовши нічого, щоб їх покарати, через людей, бо всі славили Бога за те, що сталося. **22** Бо років більш сорока мав той чоловік, що на нім відбулося це чудо вздорівлення. **23** Коли ж їх відпустили, вони до своїх прибулі й сповістили, про що первосвященники й старші до них говорили. **24** Вони ж, вислухавши, однодушно свій голос до Бога піднесли й промовили: „Владико, що небо, і землю, і море, і все, що в них є, Ти створив! **25** Ти устами Давида, Свого слуги, отця нашого, сказав Духом Святим: „Чого люди бунтуються, а народи задумують марне? **26** Повстають царі земні, і збираються старші до купи на Господа та на Христа Його“. **27** Бо справді зібралися в місці оцім проти Отрока

Святого Твого Ісуса, що Його намастив Ти, Ірод та Понтій Пилат із поганями та з народом Ізраїлевим, **28** учинити оте, що рука Твоя й воля Твоя наперед встановили були, щоб збулося. **29** І тепер споглянь, Господи, на їхні погрози, і дай Своім рабам із повною сміливістю слово Твоє повідати, **30** коли руку Свою простягатимеш Ти на вздорівлення, і щоб знамена та чуда чинились Ім'ям Твого Святого Отрока Ісуса“. **31** Як вони ж помолились, затряслося те місце, де зібрались були, і переповнилися всі Святим Духом, — і зачали говорити Слово Боже з сміливістю! **32** А люди, що ввірували, мали серце одне й одну душу, і жоден із них не вважав що з маєтку свого за своє, але в них усе спільним було. **33** І апостоли з великою силою свідчили про воскресіння Ісуса Господа, і благодать велика на всіх них була! **34** Бо жоден із них не терпів недостачі: бо, хто мав поле чи дім, продавали, і заплату за продаж принесли, **35** та й клали в ногах у апостолів, — і роздавалось кожному, хто потребу в чім мав. **36** Так, Йосип, що Варнавою — що в перекладі є „син потіхи“ — був прозваний від апостолів, Левит, родом кіпрянин, **37** мавши поле, продав, а гроші приніс, та й поклав у ногах у апостолів.

5 А один чоловік, на ймення Ананій, із своєю дружиною Сапфірою, продав маєток, **2** та й з відома дружини своєї присвоїв частину з заплати, а якусь там частину приніс та й поклав у ногах у апостолів. **3** І промовив Петро: „Ананію, чого сатана твоє серце наповнив, щоб ти Духу Святому неправду сказав та присвоїв із заплати за землю? **4** Хіба те, що ти мав, не твоє все було, а продане не в твоїй владі було? Чого ж в серце своє ти цю справу поклав? Ти не людям неправду сказав, але Богові!“ **5** Як Ананій почув ці слова, то впав та й умер. І обгорнув жах великий усіх, що це чули! **6** Юнаки ж повставали, обгорнули його, і винесли та й поховали. **7** І сталося, годин через три прийшла й дружина його, про випадок нічого не знавши. **8** І промовив

до неї Петро: „Скажи мені, чи за стільки ви її до в'язниці всадили були, у храмі ви землю оту продали?“ Вона ж відказала: „Так, за стільки“. 26 Пішов тоді старший сторожі зо службою, та й привів їх без насильства, бо боялись народу, щоб Духа? Он ті входять у двері, що чоловіка їх не побили камінням. 27 Припровадивши твого поховали, — і тебе вони винесуть“. ж їх, поставили перед синагогом. І 10 І вона зараз упала до ніг його, та й спитався їх первосвященик, говорячи: 28 умерла. Як ввійшли ж юнаки, то знайшли її „Чи ми не заборонили з погрозою вам, щоб мертвою, і, винісши, біля мужа її поховали. про Те Ім'я не навчати? І ото, ви своєю 11 І обгорнув страх великий всю Церкву та наукою переповнили Єрусалим, і хочете всіх, що чули про це. 12 А руками апостолів кров Чоловіка Того припровадити на нас“. 29 стались знамена та чуда великі в народі. І Відповів же Петро та сказали апостоли: „Бога були однодушно всі в Соломоновім ганку. 13 повинно слухатися більш, як людей! 30 Бог А з сторонніх ніхто приставати не важивсь наших отців воскресив нам Ісуса, Якому ви до них, але люд прославляв їх. 14 І все смерть були заподіяли, повісивши на дереві. 31 Його Бог підвищив Своєю правницею — збільшувалось тих, хто вірує в Господа, на Начальника й Спаси, щоб дати Ізраїлеві бєзліч чоловіків і жінок, 15 так що хворих на покаяння і прощення гріхів. 32 А тих справ ложа та ноші, щоб, як ітиме Петро, то хоч Йому свідками ми й Святий Дух, що Його тінь його впала б на кого із них. 16 І бєзліч Бог дав тим, хто слухняний Йому“. 33 Як люду збиралась до Єрусалиму з довколішніх зачули ж оце, запалилися гнівом вони, та міст, і несли недужих та хворих від дїхів й радилися, як їм смерть заподїяти? 34 І нечистих, — і були вони всі вздорювані! встав у синагогї один фарисей, Гамалїїл 17 А первосвященик, уставши, та й усі, хто на ймення, учитель Закону, поважаний від усього народу, та й звелів на часїнку апостолів вївести. 35 І промовив до них: „Мужі ізраїльські! Помїркуйте собі про 18 І руки накладли вони на апостолів, і до в'язниці людей цих, щб з ними робити ви маєте. 36 громадської вкинули їх. 19 Але Ангол Бо перед цими днями повстав був Тєвда та Господній вночі відчинив для них двері й казав, що великий він хтось, і до нього в'язничні, і, вивївши їх, проказав: 20 „Ідїте, і, й казав, що великий він хтось, і до нього ставши, говорїть до народу у храмі всі слова пристало з чотирїста люда. Він забитий, а цього життя“. 21 Як це вчули вони, то в храм всі ті, хто слухав його, розпорюшились та рано ввійшли і навчали. А первосвященик обернулись в нїщб. 37 Після нього повстав, і ті, хто був із ним, прийшовши, скликали під час пєрепису, Галїлєянин Юда, та й синагогїон і всіх старших з Ізраїлевих синів. багато людей потягнув за собою. Загинув і І послали в в'язницю, щб їх привелї. він, а всі ті, хто слухав його, розпорюшились. 22 А служба, прийшовши, не знайшла їх 38 І тепер кажү вам: Відступїться від цих багато людей потягнув за собою. Загинув і у в'язниці, а вернувшись, сповїстила, 23 людей, і занехайте їх! Бо коли від людей оця рада чи справа ця бїде, — розпадється вона. 39 А коли те від Бога, то того зруйнувати пильністю замкнену, і сторожу, що при не зможете, щб випадком не стати і вам двєрях стояла; а коли відчинили, то нікого богоборцями!“ І послухались ради його. 40 І послали в в'язницю, щб їх привелї. І, покликавши знов апостолів, вибили їх, наказали їм не говорїти про Ісусове Ймення, 41 А вони повертались слова ці начальник сторожі храму та І, покликавши знов апостолів, вибили їх, наказали їм не говорїти про Ісусове Ймення, щб б то сталося. 25 Та прийшовши один, та й їх відпустили. 41 А вони повертались сповїстив їх, говорячи: „Ось ті мужі, що з синагогїону, радїючи, що сподобїлись

прийняти зневагу за Ймення Господа Ісуса.
42 І щоденно у храмі й домах безупинно навчали, і звіщали Євangelію Ісуса Христа.

6 Тими ж днями, як учнів намножилося, зачали нарікати на євреїв огречені, що в щоденному служінні їхні вдовиці занедбані.
2 Тоді ті Дванадцять покликали багатьох учнів та й сказали: „Нам не лічить покинути Боже Слово, і служити при столáх.
3 Отож, браття, виглядіть із-поміж себе сімох мужів доброї слави, повних Духа Святого та мудрости, — їх поставимо на службу оцю.
4 А ми перебуватимемо зàвжди в молитві та в служінні слову“. 5 І всім людям сподобалося оце слово, і обрали Степáна, мужа повного віри та Духа Святого, і Пилипа, і Прóхора та Никанóра, і Тíмона та Пармéна, і нововірця Миколу з Антіохії, — 6 їх поставили перед апóстолів, і, помолившись, вони руки поклали на них.
7 І росло Слово Боже, і дуже множилося число учнів у Єрусалимі, і дуже багато священників були слухняні вірі.
8 А Степан, повний віри та сили, чинив між наро́дом великі знаме́на та чуда.
9 Тому дехто повстав із синагоги, що зветься ліберті́нська, і кірінейська, і олександрійська, та з тих, хто походить із Кілікі́ї та з Азі́ї, і зачали сперечатись із Степа́ном.
10 Але всто́яти вони не могли проти мудрости й Духа, що він Ним говорив.
11 Тоді вони підмовили людей, що казали, ніби чули, як він богозневажні слова говорив на Мойсея та Бога.
12 І людей попідбóрювали, і старших та книжників, і, напавши, схопи́ли його, і припрова́дили в синедріо́н.
13 Також свідків фальшивих поставили, які говорили: „Чоловік оцей богозневажні слова безперéстань говорить на це святе місце та проти Зако́ну.
14 Бо ми чули, як він говорив, що Ісус Назаряні́н зруйнує це місце та змінить звича́ї, які передав нам Мойсей“.
15 Коли всі, хто в синедріо́ні сидів, на нього споглянули, то бачили лице його, — як лице Ангола!

7 Запитав тоді первосвященик: „Чи це так?“
2 Степан же промовив: „Послухайте, мужі-браття й отці! Бог слави з'явивсь Авраамові, отцеві нашому, як він у Месопотáмії був, перше ніж оселився в Харáні, 3 і промовив до нього: „Вийди із своєї землі та від роду свого, та й піди до землі, що тобі покажу“. 4 Тоді він вийшов із землі халдейської, та й оселився в Харáні. А звідти, як умер йому ба́тько, Він переселив його в землю оцю, що на ній ви живéте тепер.
5 Та спáдщини на ній Він не дав йому навіть на крок, але обіцяв „дати її на володіння йому й його ро́дові по нím“, хоч дитини не мав він.
6 І сказав Бог отак, що насіння його буде прихóдьком у краї́ чужому, і понево́лять його, і будуть гно́бити чотириста ро́ків.
7 „Але Я — сказав Бог — буду судити наро́д, що його понево́лить. Опі́сля ж вони вийдуть, і будуть служити Мені на цім місці“. 8 І дав Він йому заповіта обрі́зання. І породив так Ісака, і вóсьмого дня він обрі́зав його. А Ісак породив Якова, а Яків — дванадцятьох патріархів.
9 А ті патріархи позáздрили Йо́сипові, і продали його до Єгипту. Але Бог був із ним, 10 і його визволив від усіх його ўтисків, і дав йому благода́ть та мудрість перед фараоном, царем єгипетським, а він настановив його за правителя над Єгиптом та всім своїм домом.
11 А як голод прийшов на всю землю єгипетську та хана́нську, та велика біда, то поживи тоді не знахóдили наші ба́тькі.
12 Коли ж Яків зачув, що в Єгипті є збіжжя, то послав ба́тьків наших уперше.
13 А як удруге посла́в, то був пі́знаний Йо́сип братами свої́ми, і фараонові знаний став Йо́сипів рід.
14 Тоді Йо́сип послав, щоб покликати Якова, ба́тька свого, та всю родину свою — сімдеся́т і п'ять душ.
15 І пода́вся Яків в Єгипет, та й умер там він сам та наші ба́тьки.
16 І їх перенéсли в Сихéм, і покла́ли до гробу, що Авраам був купив за ці́ну срі́бла від синів Еммора Сихемового.
17 А коли наближа́всь час обі́тниці, що нею Бог клявсь Авраамові, розрі́сся наро́д і намно́жився в Єгипті, 18 аж поки настав інший цар ув Єгипті, що не знав

уже Йосипа. 19 Він хитро наш люд обманив, й знам'єна вчинивши в землі єгипетській, і і силою змушував наших отців викидати дітей своїх, щоб вони не лишались живі. Це той Мойсей, що прорік Ізраїлевим синам: 20 Того часу родився Мойсей, і г'рний він був перед Богом. Він годований був у домі батька свого три місяці. 21 А коли він був викинений, то дочка фараона забрала його, та й за сина собі його викохала. 22 І Мойсей був навчений всієї премудрости єгипетської, і був міцний у словах та в ділах своїх. 23 А коли йому сповнилося сорок років, йому спало на серце відвідати братів своїх, синів Ізраїлевих. 24 Як угледів же він, що одному з них діється кривда, заступився, і відомстив за окривдженого, убивши єгиптянина. 25 Він же думав, що брати розуміють, що рукою його Бог дає їм визволення, та не зрозуміли вони. 26 А наступного дня, як сварились вони, він з'явився й хотів погодити їх, кажучи: „Люди, ви — браття, чого один одного кривдите?“ 27 А той, що ближнього кривдив, його відпхнув та сказав: „Хто наставив над нами тебе за старшого й суддю? 28 Чи хочеш убити й мене, як учора вбив ти єгиптянина?“ 29 І втік Мойсей через слово оце, і стався прихóдьком у землі мадіамській, де зродив двох синів. 30 А коли сорок років проминуло, то з'явився йому Ангол Господній у полум'ї куща огняного в пустині Сінайської гори. 31 А Мойсей, як побачив, дивувався з видіння. А коли підійшов, щоб розглянути, був голос Господній до нього: 32 „Я Бог отців твоїх, — Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів!“ І затрусився Мойсей, і не відваживсь поглянути... 33 І промовив до нього Господь: „Скинь взуття з своїх ніг, бо те місце, на якому стоїш, то святая земля! 34 Добре бачив Я утиск народу Свого, що в Єгипті, і стогін його Я почув, і зійшов, щоб їх визволити. Тепер ось іди, — Я пошлю до Єгипту тебе“. 35 Цього Мойсея, що його відцурались вони, сказавши: „Хто наставив тебе за старшого й суддю“, цього Бог через Ангола, якому з'явився в кущі, послав за старшого й визвольника. 36 Він їх вивів, чуда й знам'єна вчинивши в землі єгипетській, і на Червоному морі, і сорок років у пустині. 37 „Господь Бог вам підійме Пророка від ваших братів, як мене, — Його слухайте!“ 38 Це той, що в пустині на зборах був з Анголом, який промовляв йому на Сінайській горі, та з отцями нашими, і що прийняв він живі слова, щоб їх нам передати; 39 що його не хотіли отці наші слухати, але відпхнули, і звернулися серцем своїм до Єгипту, 40 промовивши до Аарона: „Зроби нам богів, які йшли б перед нами, бо не знаємо, що сталося з тим Мойсеєм, який вивів нас із краю єгипетського“. 41 І зробили вони тими днями теля, — і бовванові жертви принесли та веселилися з діл своїх рук. 42 Але Бог відвернувся від них, і попустив їх вклонятися силі небесній, як написано в книзі Пророків: „Чи заклєння й жертви Мені ви принесли сорок років у пустині, о доме Ізраїлів? 43 Ви ж носили намета Молохового, і зорю вашого бога Ромфана, зображення, що їх ви зробили, щоб вклонятися їм. Через те запроваджу вас аж за Вавилон!“ 44 У наших отців на пустині була skinія свідóцтва, як Той ізвелів, Хто Мойсею казав, щоб зробив її за зразком, якого він бачив. 45 Її наші отці й узяти, і внесли з Ісусом у землю народів, яких вигнав Бог з-перед обличчя наших отців, аж до часу Давида. 46 Він у Бога знайшов благодать, і просив, щоб оселю знайти для Бога Якова. 47 І Соломон збудував Йому дім. 48 Але не в рукотворнім Всевишній живе, як говорить пророк: 49 „Мені небо — престол, а земля — то підніжок ногам Моїм! Який Мені дім ви збудуєте, — говорить Господь, — або місце яке для Мого відпочинку? 50 Хіба не рука Моя все це створила?“ 51 О ви, твердоші, люди серця й вух необрізаних! Ви завжди противитесь Духові Святому, як ваші батьки, так і ви! 52 Котрого з пророків батьки ваші не переслідували? Вони ж тих повбивали, хто звіщав прихід Праведного, Якому тепер ви сталися зрадниками та убійниками, 53 ви, що Закóна одержали через зарядження

Анголів, та не зберігали його!“ 54 Як зачули ж оце, вони запалилися гнівом у серцях своїх, і скреготали зубами на нього. 55 А Степан, повний Духа Святого, на небо споглянув, — і побачив Божу славу й Ісуса, що по Божій правиці стояв, 56 і промовив: „Ось я бачу відчинене небо, і Сина Людського, що по Божій правиці стоїть!“ 57 Та вони гучним голосом стали кричати та вуха собі затуляти, та й кинулися однодушно на нього!... 58 І за місто вони його вивели, і зачали побивати камінням його. А свідки плащі свої склали в ногах юнака, який звався Савлом. 59 І побивали камінням Степана, що молився й казав: „Господи Ісусе, — прийми духа мого!“ 60 Упавши ж навколішки, скрикнув голосом гучним: „Не залічі їм, о Господи, цього гріха!“ І, промовивши це, він спочив.

8 А Савл похваляв його вбивство. І утиск великий постав того дня проти єрусалимської Церкви, і всі, крім апостолів, розпорішилися по краях юдейських та самарійських. 2 І поховали Степана мужі побожні, і плакали ревно за ним. 3 А Савл нищив Церкву, — вдирався в домі, витягав чоловіків і жінок та давав до в'язниці. 4 Ходили тоді розпорішенці, та Боже Слово благовістило. 5 Ось Пилип прийшов до самарійського міста, і проповідував їм про Христа. 6 А люди вважали на те, що Пилип говорив, і згідно слухали й бачили чуда, які він чинив. 7 Із багатьох бо, що мали їх, ду́хи нечисті виходили з криком великим, і багато розслаблених та кривих уздоровилися. 8 І радість велика в тім місті була! 9 Був один чоловік, на ім'я йому́ Сімон, що до того в цім місті займався ворожбінством та дури́в самарійський наро́д, видаючи себе за якогось великого. 10 Його слухали всі, — від найменшого аж до найбільшого, кажучи: „Він — сила Божа, що зветься велика!“ 11 Його ж слухалися, бо він їх довший час дивував ворожбінством. 12 Та коли йняли віри Пилипові, що благовістив про Боже Царство й Ім'я Ісуса Христа, чоловіки й жінки охристілися. 13 Увірував навіть сам

Сімон, і, охристившись, тримався Пилипа; а бачивши чуда й знамена великі, він дуже дивувався. 14 Як зачули ж апостоли, які в Єрусалимі були, що Боже Слово прийняла Самарія, то послали до них Петра та Івана. 15 А вони, як прийшли, помолились за них, щоб Духа Святого вони прийняли, 16 бо ще ні на одного з них Він не сходив, а були вони тільки охрищені в Ім'я Господа Ісуса. 17 Тоді на них руки поклали, і прийняли вони Духа Святого! 18 Як побачив же Сімон, що через накладання апостольських рук Святий Дух подається, то приніс він їм гроші, 19 і сказав: „Дайте й мені таку владу, щоб той, на когось покладу свої руки, одержав би Духа Святого!“ 20 Та промовив до нього Петро: „Нехай згине з тобою те срібло твоє, бо ти думаєш набути дар Божий за гроші! 21 У цім ділі нема тобі частки ні уділу, бо серце твоє перед Богом не слухне. 22 Тож покайся за це лихе діло своє, і проси Господа, — може прощений буде тобі за́мір серця твого! 23 Бо я бачу, що ти пробуваєш у жовчі гіркій та в п'ятах неправди“. 24 А Сімон озвався й сказав: „Помоліться за мене до Господа, щоб мене не спіткало нічого з того, про що ви говорили“. 25 А вони ж, засвідчивши, і Слово Господнє звістивши, повернулись до Єрусалиму, і звіщали Євангелію в багатьох самарійських оселях. 26 А ангол Господній промовив Пилипові, кажучи: „Устань та на південь іди, на дорогу, що від Єрусалиму до Гази спускається, — порожня вона“. 27 І, вставши, пішов він. І ось муж етіопський, скопéць, вельможа Канда́ки, цариці етіопської, що був над усіма її скáрбами, що до Єрусалиму прибув поклонитись, 28 вертався, і, сидючи на повозі своїм, читав пророка Ісаю. 29 А Дух до Пилипа промовив: „Підійди, та й пристань до цього повозу“. 30 Пилип же підбіг і почув, що той читає пророка Ісаю, та й спитав: „Чи розумієш, що ти читаєш?“ 31 А той відказав: „Як же можу, як ніхто не нап'утить мене?“ І впросив він Пилипа піднятися та сісти з ним. 32 А слово Писання, що його він читав, було це: „Як вівцю на

заріз Його вéдено, і як ягня супроти стрижія він був, і не їв, і не пив. **10** А в Дамáску був безголове, так Він не відкрив Своїх уст! **33** У прини́женні суд Йому віднятий був, а про рід Його хто розповість? Бо життя Його із землі забирається“. **34** Віді́ззався ж скопе́ць до Пилипа й сказав: „Благаю тебе, — це про ко́го говорить пророк? Чи про себе, чи про іншого ко́го?“ **35** А Пилип відкрив уста свої, і, зачавши від цього́ Писа́ння, благові́стив про Ісуса йому. **36** І, як шляхо́м вони їхали, прибу́ли до яко́їсь води. І озвався скопе́ць: „Ось вода. Що мені заважає хрестити́ся?“ **37** А Пилип відказав: „Якщо ві́руєш із повного серця свого, то можна“. А той відпові́в і сказав: „Я ві́рую, що Ісус Христос — то Син Божий!“ **38** І звелі́в, щоб по́віз спини́вся. І обі́два — Пилип та скопе́ць — уві́йшли до води, і охрестив він його. **39** А коли вони вийшли з води, Дух Госпо́дній Пилипа забрав, і скопе́ць уже більше не бачив його. І він їхав, радіючи, шляхом своїм. **40** А Пилип опини́вся в Азо́ті, і, перехо́дячи, зві́щав Єва́нгелію всім мі́стам, аж поки при́йшов у Кеса́рію.

9 А Савл, іще ди́шучи гри́збою й уби́вством на учні́в Госпо́дніх, присту́пивши до первосвящени́ка, **2** попросив від нього листі́ у Дамáск синагога́м, щоб, коли зна́йде яких чолові́ків та жіно́к, що ті́єї доро́ги вони, то зв'язати́ й привéсти до Єрусали́му. **3** А коли він ішов й наближа́вся до Дамаску, то ось нагло ося́яло сві́тло із неба́ його, **4** а він пова́лився на землю, і голос почув, що йому́ говори́в: „Савле, Савле, — чо́му ти Мене́ переслі́дуєш?“ **5** А він за́питува́в: „Хто Ти, Пáne?“ А Той: „Я Ісус, що Йо́го переслі́дуєш ти. Трудно́ тобі бити ного́ю ко́лючку!“ **6** А він, затру́сивши́ся та наляка́вши́ся, ка́же: „Чого, Госпо́ди, хочеш, щоб я вчини́в?“ А до нього́ Госпо́дь: „Уставай, та до мі́ста пода́йся, а там тобі́ скажу́ть, що́ маєш робити́!“ **7** А люди́, що йшли́ з ним, оні́мілі́ стояли, бо вони чу́ли голос, та ні́кого не бачи́ли. **8** То́ді Савл підві́вся з землі́, і хоч о́чі розпо́лющені́ мав, ні́кого не бачи́в... І за руку́ його́ пове́ли й привели́ до Дамаску. **9** І три дні́ невидю́чий

він був, і не їв, і не пив. **10** А в Дамáску був учень один, на йме́ння Ана́ній. І Госпо́дь у ви́дінні промови́в до нього́: „Ана́нію!“ А він відказа́в: „Ось я, Госпо́ди!“ **11** Госпо́дь же до нього́: „Уста́нь, і піди́ на вулицю́, що Просто́ю зве́ться, і пошука́й в до́мі Юдо́вим Са́вла на йме́ння, тарся́нина, ось бо він мо́литися, **12** і мужа́ в ви́дінні він бачи́в, на йме́ння Ана́нія, що до нього́ при́йшов і руку́ на нього́ поклав, щоб став він ви́дую́чий“. **13** Відпові́в же Ана́ній: „Чув я, Госпо́ди, від багато́х про цього́ чолові́ка, скільки́ зла він учини́в в Єрусали́мі свя́тим Тво́їм! **14** І тут ма́є вла́ду від первосвящени́ків, щоб в'язати́ усі́х, хто клі́че Ім'я́ Твоє́“. **15** І промови́в до нього́ Госпо́дь: „Иди́, бо для Мене́ — посу́дина ви́брана́ він, щоб носи́ти Ім'я́ Моє́ перед наро́дами, і ца́рями, і сина́ми Ізраї́ля. **16** Бо Я пока́жу́ йому́, скільки́ ма́є він витерпі́ти за Ім'я́ Моє́“. **17** І Ана́ній пішов, і до до́му вві́йшов, і руки́ поклавши́ на нього́, промови́в: „Савле́ брате́, Госпо́дь Ісус, що з'я́вився́ тобі́ на доро́зі, яко́ю ти йшов, посла́в ось мене́, щоб став ти ви́дую́чий, і напóвни́вся Ду́ха Свя́того!“ **18** І хви́лі ті́єї відпа́ла з очей́ його́ ніби́ луска́, і зара́з ви́дую́чий він став... І, встави́вши, охрестився́, **19** і, при́йнявши́ по́живу, на сила́х зміцні́в. **20** І він зара́з за́чав у синагога́х зві́щати́ про Ісуса, що Він — Божий Син, **21** І диво́м усі́ дивува́лися, хто чув, і говори́ли: „Хі́ба це не той, що переслі́дува́в в Єрусали́мі визна́вців о́ього Ім'я́, та й сюди́ не на те він при́був, щоб оти́х пов'язати́ й привéсти до первосвящени́ків?“ **22** А Савл іще́ більше́ зміцня́вся, і непоко́їв юде́їв, що в Дамаску́ жили́, удово́днюючи́, що Той — то Христос. **23** А як ча́су мину́ло доволі́, юде́ї змови́лися його́ вбити́, **24** та Са́влові́ стала відо́ма їхня́ змова. А вони́ день і ніч ча́тува́ли в воро́гтях, щоб убити́ його́. **25** Тому́ учні́ забра́ли його́ вно́чі, та й із муру́ спусти́ли в ко́ші. **26** А коли він до Єрусали́му при́був, то силкува́вся приста́ти до учні́в, та його́ всі́ ляка́лися, не ві́рячи, що він учень. **27** Варна́ва то́ді взя́в його́ та й приві́в до апо́столів, і їм розпо́вів, як

дорогою той бачив Господа, і як Він йому промовляв, і як сміливо навчав у Дамаску в Ісусове Ймення. 28 І він із ними входив і виходив до Єрусалиму, і відважно звіщав в Ім'я Господа. 29 Він також розмовляв й сперечався з огреченими, а вони намагалися вбити його. 30 Тому браття, довідавшись, відвели його до Кесарії, і до Тарсу його відіслали. 31 А Церква по всій Юдеї, і Галілеї, і Самарії мала мир, будуючись і ходячи в страсі Господньому, і сповнялася вітхою Духа Святого. 32 І сталося, як Петро всіх обходив, то прибув і до святих, що мешкали в Лідді. 33 Знайшов же він там чоловіка одного, на ймення Еней, що на ліжку лежав вісім років, — він розслаблений був. 34 І промовив до нього Петро: „Енею, тебе вздоровляє Ісус Христос. Уставай, і постели собі сам!“ І той зараз устав. 35 І його оглядали усі, хто мешкав у Лідді й Сароні, які навернулися до Господа. 36 А в Йоппії була одна учениця, на ймення Тавіта, що в перекладі Сірною зветься. Вона повна була добрих вчинків та милостині, що чинила. 37 І трапилося тими днями, що вона занедужала й умерла. Обмили ж її й поклали в гóрниці. 38 А що Лідда лежить недалеко Йоппії, то учні, прочувши, що в ній пробуває Петро, послали до нього двох мóжів, що благали: „Не гайся прибути до нас!“ 39 І, вставши Петро, пішов із ними. А коли він прибув, то ввели його в гóрницю. І обступили його всі вдовіці, плачучи та показуючи йому сóкні й плащі, що їх Сарна робила, як із ними булá. 40 Петро ж із кімнати всіх ви́провадив, і, ставши навкóлішки, помолився, і, звернувшись до тіла, промовив: „Тавіто, вставай!“ А вона свої очі розплóщила, і сіла, уздрівши Петра. 41 Він же руку подав їй, і підвів її, і заклікав святих і вдовиць, та й поставив живою її. 42 А це стало відоме по цїлій Йоппії, і багатьохто в Господа ввірували. 43 І сталося, що він багато днів пробув у Йоппії, в одного гарбарника Сімона.

10 Проживав же один чоловік у Кесарії, на ймення Корнілій, сотник пóлку,

що звався Італійським. 2 З усім домом своїм він побожний був та богобійний, подавав людям щедрю милостиню, і зóвжди Богові молився. 3 Явно він у видінні, деś коло години дев'ятої дня, бачив Ангола Божого, що до нього зійшов і промовив йому: „Корнілію!“ 4 Він поглянув на нього й жахнувся, й сказав: „Що, Господи?“ Той же йому відказав: „Молїтви твої й твоя милостиня перед Богом згадалися. 5 Тепер же пошли до Йоппії людей, та й приклич Сімона, що зветься Петром. 6 Він гостює в одного гарбарника Сімона, що дїм має при морі. Він скаже тобі, що́ ти маєш робити“. 7 Коли ж Ангол, що йому говорив, відійшов, той закликав двох із своїх слуг домо́вих, і вояка́ богобійного з тих, що служили при ньому, 8 і розповів їм усе та й послав їх в Йоппїю. 9 А наступного дня, як у дорозі були вони та наближа́лись до міста, Петро вийшов на гóрницю, щоб помолитись, о годині деś шостій. 10 І став він голодний, і їсти схотів. Як йому ж готували, захо́плення на нього найшло, 11 і бачить він небо відкрите, і якуюсь посóдину, що схóдила, немов простира́ло велике, яка, за чотири кінці прив'язана, спускалась додолу. 12 У ній же знахóдились чотириногі всілякі, і зéмне гаддя, і небесні пташки. 13 І голос почувся до нього: „Устань, заколи, Петре, і їж!“ 14 А Петро відказав: „Жáдним способом, Господи, — бо ніко́ли не їв я нічого огідного чи то нечистого!“ 15 І знов голос удруге до нього: „Що від Бога очищене, не вважай за огідне тогó!“ 16 І це сталося тричі, і посóдина знов була взята на небо. 17 Як Петро ж у собі бентéжився, що́ б то значило те видіння, що бачив, то ось посланці від Корнилія, розпитавши про Сімонів дїм, спинилися перед ворітьми, 18 і спиталися, крикнувши: „Чи то тут сидить Сімон, що зветься Петро?“ 19 Як Петро ж над видінням роздумував, Дух промовив до нього: „Онде три чоловіки шукають тебе. 20 Але встань і зійди, і піди з ними без жодного сóмніву, бо то Я їх послав!“ 21 І зійшовши Петро до

тих м'ужів, промовив: „Ось я той, що його ви шукаєте. З якої причини прийшли ви?“ 22 А вони відказали: „Сотник Корнілій, муж праведний та богобійний, слави доброї в усього людю юдейського, святим а́нголом був у видінні наставлений, щоб до дому свого поклікати тебе та послухати слів твоїх“. 23 Тоді він покликав й гостинно прийняв їх. А другого дня він устав та й із ними пішов; також дехто з братів із Йоппії пішли з ним. 24 І назавтра прийшли вони до Кесарії. А Корнілій чекав їх, рідню й близьких друзів покликавши. 25 А як увіходив Петро, Корнілій зустрів його, і до ніг йому впав і вклонився. 26 Та Петро його підвів, промовляючи: „Устань, бо й сам я людина!“ 27 І, розмовляючи з ним, увійшов, і знайшов багатьох, що зібралися, 28 і промовив до них: „Ви знаєте, що не вільно юдеєві приставати й приходити до чужаниці. Та відкрив мені Бог, щоб я жодну людину не мав за огидну чи то за нечисту. 29 Тому я без вагання прибув, як покликано. Тож питаю я вас: З якої причини ви слали по мене?“ 30 А Корнілій сказав: „Четвертого дня аж до цієї години я по́стив, а о дев'ятій годині молився я в домі своїм. І ото, перед мене став муж у блискучій одежі 31 й сказав: „Корнілію, почута молитва твоя, і твої милостині перед Богом згадалися. 32 Тож пошли до Йоппії, і приклич Сімона, що зветься Петром. Він гостює в гарба́рника Сімона, у господі край моря, — він прийде й розповість тобі“. 33 Я зараз по тебе послав, — ти добре зробив, що прийшов. Тож тепер перед Богом ми всі стоїмо, щоб почути все те, що Господь наказав був тобі“. 34 А Петро відкрив уста свої та й промовив: „Пізнаю я поправді, що „не дивиться Бог на обличчя“, 35 але в кожному народі приємний Йому, хто боїться Його й чинить праведність. 36 Він слово послав для Ізраїлевих синів, благовістачи мир через Ісуса Христа, що Господь Він усім. 37 Ви знаєте справу, що по всій Юдеї була й зачалась з Галілеї, після хрищення, що Іван проповідував, 38 Ісуса, що був із

Назарету, як помазав Його Святим Духом і силою Бог. І ходив Він, добро чинячи й усіх уздорівлюючи, кого поневолив диявол, бо Бог був із Ним. 39 І ми свідки всьому, що Він учинив у Юдейському краї та в Єрусалимі, — та вбили Його, на дереві повісивши. 40 Але Бог воскресив Його третього дня, і дав Йому, щоб з'явився, 41 не всьому наро́дові, але наперед Богом вибраним свідкам, нам, що з Ним їли й пили, як воскрес Він із мертвих. 42 І Він нам звелів, щоб наро́дові ми проповідували та засвідчили, що то Він є призначений Богом Суддя для живих і для мертвих. 43 Усі пророки свідкують про Нього, що кожен, хто вірує в Нього, одержить прощення гріхів Його йменням“. 44 Як Петро говорив ще слова ці, злінув Святий Дух на всіх, хто слухав слова. 45 А обрізані віруючі, що з Петром прибули, здивувалися дивом, що дар Духа Святого пролився також на поган! 46 Бо чули вони, що мовами різними ті розмовляли та Бога звеличували... Петро тоді відповів: 47 „Чи хто може заборонити христитись водою оцим, що одержали Духа Святого, як і ми?“ 48 І звелів охриститися їм у ймення Ісуса Христа. Тоді просили його позостатися в них кілька днів.

11 Почули ж апостоли й браття, що в Юдеї були, що й погани прийняли Слово Боже. 2 І, як Петро повернувся до Єрусалиму, з ним стали змагатися ті, хто з обрізання, 3 кажучи: „Чого ти ходив до людей необрізаних та споживав із ними?“ 4 Петро ж розпочав і їм розповів за порядком, говорячи: 5 „Був я в місті йоппійським і молився, і бачив в захо́пленні видіння: якась посудина сходила, немов прости́рало велике, яка, за чотири кінці прив'язана, спускалася з неба й підійшла аж до мене. 6 Зазирнувши до неї, я поглянув, і побачив там чотириногих землі, і звірів, і гаддя, і небесних пташок. 7 І голос почув я, що мені промовляв: „Устань, Петре, заколи та й їж!“ 8 А я відказав: „Жодним способом, Господи, — бо ніколи нічого огидного чи то нечистого в уста мої не входило!“ 9 І відповів мені

голос із неба вдруге: „Що від Бога очищене, не вважай за огідне того!“ 10 І це сталося тричі, і все знов було взяте на небо. 11 І ось три чоловіки, посланці з Кесарії до мене, перед домом, де був я, спинилися зараз. 12 І сказав мені Дух іти з ними без жодного сумніву. Зо мною ж пішли й оці шестеро браття, і ввійшли ми до дому того чоловіка. 13 І він нам розповів, як у домі своїм бачив ангола, який став і сказав: „Пошли до Йоппії, та приклич того Сїмона, що зветься Петром, 14 він слова тобі скаже, якими спасешся і ти, і ввесь дім твій“. 15 А як я промовляв, злінув на них Святий Дух, як спочатку й на нас. 16 І я згадав слово Господнє, як Він говорив: „Іван ось водою христив, ви ж охрищені будете Духом Святим“. 17 Отож, коли Бог дав однаковий дар їм, як і нам, що ввірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заперечити Богові?“ 18 І, почувши таке, замовкли вони, і Бога хвалили, говорячи: „Отож, і поганам Бог дав покайння в життя!“ 19 А ті, хто розпоробився від переслідування, що знялося було через Степана, перейшли навіть до Фінікії, і Кіпру, і Антіохії, не звіщаючи слова нікому, крім юдеїв. 20 А між ними були мужі деякі з Кіпру та з Кірінії, що до Антіохії прийшли, і промовляли й до греків, благовістячи про Господа Ісуса. 21 І Господня рука була з ними; і велике число їх увірувало, і навернулось до Господа! 22 І вістка про них досягла до вух єрусалимської Церкви, і до Антіохії послали Варнаву. 23 А він, як прийшов і благодать Божу побачив, звеселився, і всіх став просити, щоб серцем рішучим трималися Господа. 24 Бо він добрий був муж, повний Духа Святого та віри. І прилучилось багато народу до Господа! 25 Після того подався Варнава до Тарсу, щоб Савла шукати. 26 А знайшовши, привів в Антіохію. І збирались у Церкві вони цілий рік, і навчали багато народу, і в Антіохії найперш християнами названо учнів. 27 Прибули ж тими днями пророки від Єрусалиму до Антіохії. 28 І встав один з них, на ім'я Агав, і Духом прорік,

що голод великий у цілому світі настане, як за Клавдія був. 29 Тоді учні, усякий із своєї спроможности, постановили послати допомогу братам, що в Юдеї жили. 30 Що й зробили, через руки Варнави та Савла, пославши до старших.

12 А Цар Ірод тоді підніс руки, щоб декого з Церкви гнобити. 2 І мечем він стяв Якова, брата Іванового. 3 А бачивши, що подобалося це юдеям, він задумав схопити й Петра. Були ж дні Опрісноків. 4 І, схопівши його, посадив до в'язниці, і передав чотирьом чвіркам вояків, щоб його стерегли, бажаючи вивести людям його по Пасці. 5 Отож, у в'язниці Петра стерегли, а Церква рівно молилася Богові за нього. 6 А як Ірод хотів його вивести, Петро спав тієї ночі між двома вояками, закутий у два ланцюги, і сторожа пильнувала в'язницю при дверях. 7 І ось ангол Господній з'явився, і в в'язниці засяяло світло. І, доторкнувшись до боку Петрового, він збудив його, кажучи: „Мерщій вставай!“ І ланцюги йому з рук поспадали. 8 А ангол до нього промовив: „Підпережися, і взуй сандали свої“. І він так учинив. І каже йому: „Зодягнися в плаща свого, та й за мною йди“. 9 І, вийшовши, він ішов услід за ним, і не знав, чи то правда, що робилось від ангола, бо думав, що видіння він бачить. 10 Як сторожу минули вони першу й другу, то прийшли до залізної брами, що до міста веде, — і вона відчинилась сама їм. І, вийшовши, пройшли одну вулицю, — і відступив ангол зараз від нього. 11 Сказав же Петро, опритомнівши: „Тепер знаю правдиво, що Господь послав Свого ангола, і видер мене із рук Іродових та від усього чекання народу юдейського“. 12 А зміркувавши, він прийшов до садїби Марії, матері Івана, званого Марком, де багато зібралося й молилося. 13 І як Петро в фіртку брами постукав, то вийшла послухати служниця, що звалася Рода, 14 та голос Петрів розпізнавши, вона з радощів не відчинила воріт, а прибігши, сказала, що Петро при ворітах стоїть! 15 А вони їй сказали: „Чи ти навісна?“ Та вона запевняла своє, що є

так. Вони ж говорили: „То ангол його!“ **16** і прагнув послухати Божого Слова. **8** Але А Петро й далі стукав. Коли ж відчинили, їм опирався Еліма ворожбїт той, — бо ім'я вони його вгледіли та й дивувалися. **17** його перекладається так, — і намагався Махнувши ж рукою до них, щоб мовчали, відвернути від віри проконсула. **9** Але Савл, він їм розповів, як Господь його вивів із в'язниці. І сказав: „Сповістіть про це Якова й браттю“. І, вийшовши, він до іншого місця пішов. **18** Коли ж настав день, поміж вояками зчинилась велика тривога, що то сталося з Петром. **19** А Ірод, пошукавши його й не знайшовши, віддав варту під суд, і звелів їх стратити. А сам із Юдеї відбув в Кесарію, і там перебував. **20** А Ірод розгніваний був на тирян та сидонян. І вони однодушно до нього прийшли, і вблагали царського постельника Власта, та й миру просили, бо їхня земля годувалась з царської. **21** Дня ж призначеного Ірод убрався в одержу царську, і на підвищенні сів та й до них говорив. **22** А натовп кричав: „Голос Божий, а не людський!“ **23** І ангол Господній уразив зненачька його, бо він не віддав слави Богові. І черва його з'їла, і він умер. **24** Слово ж Боже росло та помножувалося. **25** А Варнава та Савл, службу виконавши, повернулись із Єрусалиму, узявши з собою Івана, що прозваний Марком.

13 А в Антіохії, у тамошній Церкві були ці пророки та вчителі: Варнава й Семен, званий Нігер, і кіринейнин Луцій, і Манаїл, що був вигодуваний із тетрархом Іродом, та ще Савл. **2** Як служили ж вони Господеві та постили, прорік Святий Дух: „Виділіть Варнаву та Савла для Мене на справу, до якої покликав Я їх!“ **3** Тоді, помолитившись та помолившись, вони руки поклали на них, і відпустили. **4** Вони ж, послані будши від Духа Святого, прийшли в Селевкію, а звідти до Кіпру відплинули. **5** Як були ж в Саламіні, то звіщали вони Слово Боже по синагогах юдейських; до послуг же мали й Івана. **6** А коли перейшли аж до Пафи весь острів, то знайшли ворожбита одного, лжепророка юдеянина, йому на ім'я Варісус. **7** Він був при проконсулі Сергії Павли, чоловіку розумним. Той закликав Варнаву та Савла,

і прагнув послухати Божого Слова. **8** Але їм опирався Еліма ворожбїт той, — бо ім'я його вгледіли та й дивувалися. **17** його перекладається так, — і намагався відвернути від віри проконсула. **9** Але Савл, що й Павло він, переповнився Духом Святим і на нього споглянув, **10** і промовив: „О сину дияволів, повний всякого підступу та всілякої злости, ти ворогу всякої правди! Чи не перестанеш ти плутати простих Господніх доріг? **11** І тепер ось на тебе Господня рука, — ти станеш сліпий, і сонця бачити не будеш до часу!“ І миттю обняв того морок та темрява, і став він ходити навпобмацки та шукати поводитора. **12** Тоді той проконсул, як побачив, що сталося, увірував, і дивувався науці Господній! **13** І, як від Пафа Павло й ті, хто з ним був, відпливли, то вони прибули в Памфілійську Пергію. А Іван, відлучившись від них, повернувся до Єрусалиму. **14** А вони, пішовши з Пергії, прийшли до Писидійської Антіохії, і дня суботнього до синагоги ввійшли й посідали. **15** А по відчитанні Закону й Пророків, старші синагоги послали до них, переказуючи: „Мужі-браття, якщо маєте слово потіхи для люду, промовте!“ **16** Тоді Павло встав, і давши знака рукою, промовив: „Послухайте, мужі ізраїльтяни, та ви, богобійні! **17** Бог цих Ізраїлевих людей вибрав Собі отців наших, і підвищив народ, як він перебував у єгипетськїм краї, і рукою потужною вивів їх із нього, **18** і літ із сорок Він їх годував у пустині, **19** а вигубивши сім народів в землі ханаанській, поділив жеребком їхню землю між ними, **20** майже що по чотириста й п'ятидесяти роках. Після того аж до Самуїла пророка Він їм суддів давав. **21** А потім забажали царя, і Бог дав їм Саула, сина Кісового, мужа з Веніямінового племені, на чотири десятки років. **22** А його віддаливши, поставив царем їм Давида, про якого й сказав, засвідчуючи: „Знайшов Я Давида, сина Ессеевого, чоловіка за серцем Своїм, що всю волю Мою він виконувати буде“. **23** За обітницею, із його насіння підняв Бог Ісуса, як спасіння Ізраїлеві, **24** як Іван — перед самим приходом Його —

усьому наро́дові Ізраїлевому проповідував хрищення на покая́ння. **25** А коли свою путь Іван виконав, то він промовляв: „Я не Той, за Кого ви мене вважаєте, але йде он за мною, що Йому розв'язати ремі́нця від узуття́ Його я недостойний“. **26** Мужі-браття, сини роду Авраамового, та хто богобо́язний із вас! Для вас було по́слане слово спасі́ння цьогó. **27** Бо мешканці Єрусалиму та їхня старші́на Його не пізнали, а проро́чі слова — які щосуботи читаються — вони спóвнили прі́судом, **28** і хоч жа́дної провини смерте́льної в Ісусі вони не знайшли, все ж просили Пилата вбити Його. **29** Коли ж усе ви́повнилось, що про Нього написане, то зняли Його з дерева, та й до гробу поклали. **30** Але Бог воскресив Його з мертвих! **31** Він з'являвся багато днів тим, що були попри́ходили з Ним із Гали́леї до Єрусалиму, і що тепер вони свідки Його перед лю́дьми. **32** І ми благові́стимо́ вам ту обі́тницю, що да́на була нашим отцям, **33** що її́ нам, їхнім дітям, Бог виконав, воскресивши Ісуса, як написано в другім псалмі: „Ти Мій Син, — Я сьогодні Тебе породив!“ **34** А що Він воскресив Його з мертвих, щоб більш не вернувся в зотлі́ння, те так заповів: „Я дам вам ті милості, що обі́цяні ві́рно Давиду були!“ **35** Тому́ то й де́інде говорить: „Не даси Ти Своєму Святому побачити тлі́ння!“ **36** Бо Давид, що ча́су свого послужив волі́ Божій, спочив, і злучився з отцями свої́ми, і тлі́ння побачив. **37** Але Той, що Бог воскресив Його з мертвих, тлі́ння не побачив. **38** Отже, мужі-браття, хай відомо вам буде, що про́щення грі́хів через Нього зві́щається вам. **39** І в усі́м, у чому ви не могли ви́правдатись Зако́ном Мойсеєвим, через Нього ви́правдується ко́жен ві́руючий. **40** Отож, стережі́ться, щоб на вас не прийшло, що в Проро́ків прові́щене: **41** „Диві́ться, погордо́щі, і дивуйте́ся та пощеза́йте, бо Я ді́ло роблю́ за днів ваших, те ді́ло, що йому́ не пові́рите ви, якби хто розпо́вів вам!“ **42** А як стали вихо́дити вони, то їх про́шено, щоб на другу суботу до них говори́ли ті са́мі слова́. **43** А коли розі́йшлась

синагога, то багато з юде́їв та й із новові́рців побожних пішли за Павло́м та Варнавою, а вони промовляли до них і намовляли їх перебувати в благодаті́ Божій. **44** А в наступну суботу зі́бралося майже́ все мі́сто послухати Божого Сло́ва. **45** Як юде́ї ж побачили на́товп, то на́повнились за́здросців, і стали перече́ти мові́ Павла та богозневажати. **46** Тоді́ Павло та Варнава мужньо́ промовили: „До вас перших потрі́бно було́ говорити́ Слово́ Боже; та коли ви Його відкида́єте, а себе́ вважа́єте за недостойних ві́чного життя́, то ось до поган ми зверта́ємось. (aіѳnіos g166) **47** Бо так заповів нам Госпо́дь: „Я сві́тлом поставив Тебе́ для поган, щоб спасі́нням Ти був аж до кра́ю землі́!“ **48** А погани, почувши́ таке, раді́ли та Слово́ Госпо́дне хвали́ли. І всі́ ті, хто призначе́ний був в життя́ ві́чне, уві́рували. (aіѳnіos g166) **49** І шири́лось Сло́во Госпо́дне по ці́лій краї́ні. **50** Юде́ї ж підбили побожних впливових жі́нок та значні́ших у мі́сті, і зняли́ переслі́дування на Павла та Варнаву, та й вигнали́ їх із своєї́ землі́. **51** Вони́ ж, обтру́сивши із ніг своїх поро́х на них, пода́лися в Іко́нію. **52** А учні́ сповня́лися радощів і́ Духа Святого́.

14 І трапи́лось, що в Іко́нії вку́пі вві́йшли вони́ до синагоги́ юде́йської, і промовили́ так, що бе́зліч юде́їв й огре́чених уві́рували. **2** Неві́рні ж юде́ї підбу́рили та роз'я́три́ли душі́ поган на братів. **3** Та проте́ довгий ча́с пробу́ли вони́ там, промовля́ючи мужньо́ про Господа, що свідо́цтво дава́в слову́ благода́ті Своєї́ і робив, щоб знаме́на та чу́да чини́лись їхні́ми рука́ми. **4** А в мі́сті наро́д поді́лився, — і приста́ли одні́ до юде́їв, а інші́ трима́лись апо́столів. **5** Коли́ ж кину́лися ті́ погани́ й юде́ї з свої́ми старші́ми, щоб знева́жити їх та ка́мінням побити, **6** то, ді́знавшись про це, вони́ повті́кали до мі́ст лі́као́нських, до Лі́стри та Де́рвії, та в околи́ці їхні́, **7** і Єва́нгелію там зві́щали. **8** А в Лі́стрі сиді́в один чо́ловік, безвладний на ноги, що кривий́ був з утроби своєї́ мате́рі, і ніко́ли ходити́ не міг. **9** Він слухав, як Павло́ говори́в, який пи́льно на

нього споглянув, і побачив, що має він віру вздоровленим бути, **10** то голосом гучним промовив: „Устань просто на ноги свої!“ А той скочив, і ходити почав. **11** А люди, побачивши, що Павло вчинив, піднесли свій голос, говорячи по-лікабоському: „Боги людям вподібнились, та до нас ось зійшли!“ **12** І Варнаву вони звали Зевсом, а Гермесом Павла, бо він провід мав у слові. **13** А жрець Зевса, що святиня його перед містом була, припровадив бики та вінки до воріт, та й з народом приносить жертву хотів. **14** Та коли про це почули апостоли Варнава й Павло, то роздерли одежі свої, та й кинулися між народ, кричачи **15** та говорячи: „Що це робите, люди? Таж і ми такі самі смертельні, подібні вам люди, і благовістимо вам, — від оцих ось марнот навернутись до Бога Живого, що створив небо й землю, і море, і все, що в них є. **16** За минулих родів попустив Він усім народам, щоб ходили стежками своїми, **17** але не zostавив Себе Він без свідчення, добро чинячи: подавав нам із неба дощі та врожайні часи, та наповнював їжею й радощами серця наші“. **18** І, говорячи це, заледве спинили народ не приносити їм жертов. **19** А з Антіохії та з Іконії посходились юдеї, і, підбуривши натовп, камінням побили Павла, та й за місто геть виволікли, маючи думку, що вмер він. **20** Коли ж учні його оточили, то він устав, та й вернувся до міста. А наступного дня він відбув із Варнавою в Дєрвію. **21** І, як звістили Євангелію тому містові, і учнів багато придбали, вони повернулися в Лістру, та в Іконію, та в Антіохію, **22** душі учнів зміцнюючи, просячи перебувати в вірі, та навчаючи, що через великі утиски треба нам входити у Боже Царство. **23** І рукопоклали їм пресвітерів по Церквах, і помолилися з постом та й їх передали Господеві, в Якого ввірували. **24** Як вони ж перейшли Пісидію, прибули в Памфілію; **25** і, звістивши Господнє Слово в Пергії, вони в Атталію ввійшли, **26** а звідти поплинули в Антіохію, звідки були благодаті Божій віддані на діло, що його

й закінчили. **27** А прибувши та скликавши Церкву, вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними, і що відкрив двері віри поганам. **28** І перебували вони немалій час із учнями.

15 А дехто, що з Юдеї прийшли, навчали братів: „Якщо ви не обріжетеся за звичаєм Мойсеевим, то спастися не можете“. **2** Коли ж суперечка повстала й чимале змагання в Павла та в Варнави з ними, то постановили, щоб Павло та Варнава, та дехто ще інший із них, пішли в справі цій до апостолів й старших у Єрусалим. **3** Тож вони, відпроваджені Церквою, ішли через Фінікію та Самарію, розповідаючи про поганське навернення, і радість велику чинили всім браттям. **4** Коли ж в Єрусалим прибули вони, були прийняті Церквою, та апостолами, та старшими, і вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними. **5** Але дехто, що ввірували з фарисейської партії, устали й сказали, що потрібно поганів обрізувати й наказати, щоб Закона Мойсеевого берегли. **6** І зібрались апостоли й старші, щоб розглянути справу оцю. **7** Як велике ж змагання повстало, Петро встав і промовив до них: „Мужі-браття, ви знаєте, що з давніших днів вибрав Бог поміж нами мене, щоб погани почули слово Євангелії через уста мої, та й увірували. **8** І засвідчив їм Бог Серцезнавець, давши їм Духа Святого, як і нам, **9** і між нами та ними різниці Він жодної не вчинив, очистивши вірою їхні серця. **10** Отож, чого Бога тепер спокішуєте, щоб учням на шию покласти ярмо, якого ані наші отці, ані ми не здолали понести? **11** Та ми віруємо, що спасемося благодаттю Господа Ісуса так само, як і вони“. **12** І вся громада замовкла, і слухали пильно Варнаву й Павла, що розповідали, які то знамена та чуда вчинив через них Бог між поганями! **13** Як замовкли ж вони, то Яків озвався й промовив: „Мужі-браття, послухайте також мене. **14** Сімон ось розповів, як зглянувся Бог від початку, щоб вибрати люд із поганів для Ймення Свого. **15** І пророчі слова з цим погоджуються, як написано: **16** „Потому вернуса, і відбудую

Давидову скінію занепалу, і відбудую руїни її, і наново поставлю її, 17 щоб шукали Господа люди zostали та всі народи, над якими Ім'я Моє кликано, — говорить Господь, що чинить це все! 18 Господеві відвіку відомі всі вчинки Його“. (a10n g165) 19 Тому думаю я, щоб не турбувати поган, що до Бога навертаються, 20 але написати до них, щоб стримувались від занечиснення ідоельського, та від блуду, і задушенини, і від крові. 21 Бо своїх проповідників має Мойсей по містах здавендавна, і щосуботи читають його в синагогах“. 22 Тоді постановили апостоли й старші з цілою Церквою вибрати мужів із них, і послати до Антіохії з Павлом та Варнавою Юду, що зветься Варсавва, і Силу, мужів проводирів між братами, 23 написавши своїми руками оцє: „Апостоли й старші брати до братів, що з поган в Антіохії, і Сїрії, і Кілікії: Вітаємо вас! 24 Через те, що ми чули, що деякі з вас, яким ми того не доручували, стурбували наукою вас, і захитали вам душі, 25 то ми постановили однодушно, зібравшись, щоб обраних мужів послати до вас із коханими нашими — Варнавою та Павлом, 26 людми тими, що душі свої віддали за Ім'я Господа нашого Ісуса Христа. 27 Тож ми Юду та Силу послали, що вияснять усно те саме. 28 Бо зволілось Духові Святому і нам, — тягару вже ніякого не накладати на вас, окрім цього необхідного: 29 стримуватися від ідоельських жертв та крови, і задушенини, та від блуду. Оберегаючися від того, ви зробите добре. Бувайте здорові!“ 30 Посланці ж прийшли в Антіохію, і, зібравши народ, доручили листа. 31 А перечитавши, раділи з потішення того. 32 А Юда та Сила, самі будши пророками, частим словом підбадьорували та зміцняли братів. 33 А як перебули вони там якийсь час, то брати їх відпустили з миром до тих, хто їх вислав. 34 Але Сила схотів лишитися там, а Юда вернувся до Єрусалиму. 35 А Павло з Варнавою в Антіохії жили, навчаючи та благовістячи разом із іншими багатьома Слово Господнє. 36 А по декількох днях

промовив Павло до Варнави: „Ходімо знов, і відвідаймо наших братів у кожному місті, де ми провіщали Слово Господнє, — як вони пробувають“. 37 А Варнава хотів був узяти з собою Івана, що званий був Марком. 38 Та Павло вважав за потрібне не брати з собою того, хто від них відлучився з Памфілії, та з ними на працю не йшов. 39 І повсталала незгода, і розлучилися вони між собою. Тож Варнава взяв Марка, і поплинув до Кіпру. 40 А Павло вибрав Силу й пішов, Божій благодаті братами доручений. 41 І проходив він Сїрію та Кілікію, Церкві зміцнюючи.

16 І прибув він у Дєрвію й Лістру. І ото був там один учень, на ім'я Тимофій, син навіреної однієї юдеянки, а батько був геллен. 2 Добре свідцтво про нього давали брати, що були в Лістрі та в Іконії. 3 Павло захотів його взяти з собою, — і, взявши, обрізав його через юдеїв, що були в тих місцях, бо всі знали про батька його, що був геллен. 4 Як міста ж переходили, то їм передавали, щоб вони берегли оті постанови, які видали в Єрусалимі апостоли та старші. 5 А Церкві зміцнювалися в вірі, і щоденно зростали кількістю. 6 А що Дух Святий їм не звелів провіщати слово в Азії, то вони перейшли через Фрігію та через країну галатську. 7 Дійшовши ж до Мізії, хотіли піти до Вітїнії, та їм не дозволив Дух Ісусів. 8 Обминувши ж Мізію, прибули до Троади. 9 І Павлові з'явилось видіння вночі: якийсь македонянин став перед ним і благав його, кажучи: „Прийди в Македонію, і нам поможи!“ 10 Як побачив він це видіння, то ми зараз хотіли піти в Македонію, зрозумівши, що Господь нас покликав звіщати їм Євангелію. 11 Тож відпливши з Троади, прибули ми навпрост у Самотракію, а другого дня до Неаполя, 12 звідтіля ж у Філіппи, що є перше місто-осада в тій частині Македонії. І пробули ми в цім місті днів кілька. 13 Дня ж суботнього вийшли ми з міста над річку, де, за звичаєм, було місце молитви, і, посідавши, розмовляли з жінками, що посходились.

14 Прислухалася й жінка одна, що звалася Лідія, купчиха кармазіном з міста Тяттір, що Бога вона шанувала. Господь же їй серце відкрив, щоб уважати на те, що Павло говорив. 15 А коли охристилась вона й її дім, то благала нас, кажучи: „Якщо ви признали, що вірна я Господеві, то прийдіть до господи моєї й живіть“. І змусила нас. 16 І сталось, як ми йшли на молитву, то нас перестріла служниця одна, що мала віщунського духа, яка ворожбитством давала великий прибуток панам своїм. 17 Вона йшла слідком за Павлом та за нами, і кричала, говорячи: „Оці люди — це раби Всевишнього Бога, що вам провіщають дорогу спасіння!“ 18 І багато днів вона це робила. І обуривсь Павло, і, обернувшись, промовив до духа: „У Ім'я Ісуса Христа велю я тобі — вийди з неї!“ І того часу той вийшов. 19 А пани її, бачивши, що пропала надія на їхній прибуток, схопили Павла й Силу, і потягли їх на ринок до старшій. 20 Коли ж їх привели до начальників, то сказали: „Ці люди, юдеї, наше місто бунтують, 21 і навчають звичаїв, яких нам, римлянам, не годиться приймати, ані виконувати“. 22 І натовп піднявся на них. А начальники здерли одержу із них, та звели їх різками сікти. 23 І, завдавши багато їм ран, посадили в в'язницю, наказавши в'язничному дозорцеві, щоб їх пильно стеріг. 24 Одержавши такого наказу, той їх повкидав до внутрішньої в'язниці, а їхні ноги забив у колоди. 25 А північної пори Павло й Сила молилися, і Богові співали, а ув'язнені слухали їх. 26 І ось нагло повстало велике трясіння землі, аж основи в'язничні були захиталися! І повідчинялися зараз усі двері, а кайдани з усіх поспадали. 27 Як прокинувся ж сторож в'язничний, і побачив відчинені двері в'язниці, то витяг меч та й хотів себе вбити, мавши думку, що повтікали ув'язнені. 28 А Павло скрикнув голосом гучним, говорячи: „Не чини собі жодного зла, бо всі ми ось тут!“ 29 Зажадавши ж той світла, ускочив, і тремтячий припав до Павла та до Сили. 30 І вивів їх звідти й

спитав: „Добродії! Що треба робити мені, щоб спастися?“ 31 А вони відказали: „Віруй в Господа Ісуса, — і будеш спасений ти сам та твій дім“. 32 І Слово Господнє звіщали йому та й усім, хто був у домі його. 33 І сторож забрав їх того ж часу вночі, їхні рани обмив, — і охристився негайно він сам та його всі домашні. 34 І він їх запровадив до дому свого, і поживу поставив, і радів із усім домом своїм, що ввірував у Бога. 35 А коли настав день, то прислали начальники слуг поліційних, наказуючи: „Відпусти тих людей!“ 36 І сказав той в'язничний дозорець слова ці Павлові: що прислали начальники, щоб вас відпустити. „Отож, вийдіть тепер та й з миром ідіть!“ 37 А Павло відказав їм: „Нас, римлян, незасуджених, різками сікли прилюдно, і до в'язниці всадили, а тепер нас таємно виводять? Але ні! Хай вони самі прийдуть, та й виведуть нас!“ 38 Ці ж слова поліційні слуги донесли начальникам. А ті налякались, почувши, що римляни вони. 39 І прийшли, та їх перепросили, а вивівши, благали, щоб із міста пішли. 40 І, вийшовши з в'язниці, прибули вони до Лідії, а з братами побачившись, потішили їх та й пішли.

17 Як вони перейшли Амфіпіль й Аполлонію, то прийшли до Солуна, де була синагога юдейська. 2 І Павло, за звичаєм своїм, до них увійшов, і з ними змагавсь три суботи з Писання, 3 виказуючи та доводячи, що мусів Христос постраждати й воскреснути з мертвих, і що Христос Той — Ісус, про Якого „я вам проповідую“. 4 І ввірували дехто з них і до Павла та до Сили пристали, — безліч побожних із гелленів та немало з шляхетних жінок. 5 А невірні юдеї були запалилися заздрістю, і якихсь негідних людей назбирали на вулицях, учинили збігівисько та й бунтували те місто, а набігши на хату Ясонову, шукали апостолів, щоб до натовпу вивести їх. 6 А як їх не знайшли, потягли до начальників міста Ясона та декого з братті, кричачі: „Ті, що світ сколотили, — і сюди ось вони поприходили! 7 А Ясон їх до себе прийняв. Вони всі проти

наказів кесаря чинять, гово́рячи, ніби інший є цар — Ісус“. 8 І вони зворохобили наро́д та начальників міста, що слухали це. 9 Але, узявши поруку з Ясо́на та з інших, вони їх відпустили. 10 А брати відіслали нега́йно вночі Павла й Силу до Ве́рії. І, прибувши, вони пішли в синагогу юдейську. 11 Ці були шляхетніші за солу́ннян, — і слова́ прийняли з повним за́палом, і Писа́ння досліджували день-у-день, чи та́к воно є. 12 Тож багато із них тоді ввірували, і з почесних ге́лленських жінок та немало із му́жів. 13 Як солунські ж юдеї довідалися, що Павло проповідує Боже Слово й у Ве́рії, прибу́ли вони, і там баламутили та бунтували наро́д. 14 Тоді браття нега́йно Павла відпустили, щоб до моря йшов; а Сила та Тимофі́й позоста́лися там. 15 А ті, що Павли́ відпроваджували, провеле́и його аж до Ате́н, а прийнявши на́каза про Силу та Тимофі́я, щоб до нього вернулися якнайшвидше, відбу́ли. 16 Як Павло ж їх чекав у в Ате́нах, у ньому кипів його дух, як бачив це місто, повне ідолів. 17 Тож він розмовляв у синагозі з юдеями та з богобійними, і на ринку щоденно зі стрічними. 18 А дехто з філосо́фів епікуре́їв та стої́ків сперечалися з ним. Одні говорили: „Що́ то хоче сказати оцей пустомо́в?“ А інші: „Здається, він проповідник чужих богів“, бо він їм звіща́в Єва́нгелію про Ісуса й воскресення. 19 І, взявши його, повели в ареопáг та й казали: „Чи можемо знати, що́ то є ця наука нова́, яку проповідуєш ти? 20 Бо чудне́ щось вкладаєш до наших вух. Отже хочемо знати, що́ то значить має?“ 21 А всі атеняни та захожі чужинці нічим іншим радні́ш не займалися, як аби щось нове́ говорити чи слухати. 22 Тоді Павло став посере́дині ареопáгу й промовив: „Му́жі атенські! Із усьо́го я бачу, що ви дуже побожні. 23 Бо, проходячи та оглядаючи свято́щі ваші, я знайшов також же́ртівника, що на ньому написано: „Незна́ному Богові“. Ось Того, Кого навмання́ ви шануєте, Того я проповідую вам. 24 Бог, що створив сві́т і все, що в ньому, бу́вши Госпо́дом неба й землі, проживає не в хра́мах, руко́ю збудова́них, 25 і Він не вимагає служіння рук лю́дських, ніби в чо́мусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім і життя́, і дихання́, і все. 26 І ввесь лю́дський рід Він з одні́го створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призна́чив окреслені до́би й границі замешкання́ їх, 27 щоб Бога шукали вони, чи Його не відчу́ють і не зна́йдуть, хоч Він недалеко від кожного з нас. 28 Бо ми в Нім живемо́, і рухаємо́сь, і існуємо, як і деякі з ваших поетів казали: „Наві́ть рід ми Його!“ 29 Отож, бу́вши Божим тим родом, не повинні ми ду́мати, що Божество́ поді́бне до золота, або срі́бла, чи до каменю, твору мистецтва́ чи лю́дської ви́гадки. 30 Не зважаючи́ ж Бог на часи невідо́мості, ось тепер усі́м лю́дям наказує, щоб скрі́зь ка́ялися, 31 бо Він ви́значив день, коли хоче судити попра́вді ввесь сві́т через Мужа, що Його наперед Він поставив, і Він подав до́каза всі́м, із мертвих Його воскресивши“. 32 Як почули ж вони про воскресення мертвих, то одні насміхатися стали, а інші казали: „Про це бу́демо слухати тебе́ іншим ра́зом“. 33 Так вийшов Павло з-помі́ж них. 34 А деякі мужі пристали до нього й ввірували, серед них і Діонисі́й Ареопа́гіт, і жінка, Дамара́ ім'ям, та інші із ними.

18 Після цього він вийшов з Ате́н і прибув до Коринту. 2 І знайшов він одного юде́я, на йме́ння Акі́лу, родом із По́нту, що недавно прибув із Ита́лії, та Приски́ллу, його дру́жину, — бо Кла́вдій звелі́в усі́м юде́ям, щоб покинули Рим. І до них він прийшов, 3 а що́ був він того́ ж ремесла́, то в них позостався та працюва́в; ремесло́ ж їхнє було́ — виробляти наме́ти. 4 І він щосуботи розмову́ точив у синагозі, переконуючи юде́їв та ге́лленів. 5 А коли прибу́ли Сила та Тимофі́й з Македоні́ї, Павло слову́ віддався, і він свідчив юде́ям, що Ісус — то Христос. 6 Як вони ж спротивля́лися та богозневажа́ли, то він обтрусив оде́жу свою́ та промовив до них: „Ваша кров — на голову́ вашу! Я чистий. Відтепе́р я піду́ до поган“. 7 І, вийшовши звідти, він прибув до госпо́ди одні́го, на

ім'я Тита Юста, що був богобійний, його ж дім межував із синагогою. **8** А Крисп, старший синагоги, увірував в Господа з усім домом своїм; і багато з корінтян, почувши, увірували й охристились. **9** Сказав же Павлові Господь у видінні вночі: „Не бійся, але говори й не мовчи, **10** бо з тобою ось Я, і на тебе ніхто не накинеться, щоб тобі заподіяти зло, — бо Я маю в цім місті багато людей“. **11** І позостався він рік і шість місяців, навчаючи в них Слѡва Божого. **12** А коли Галліон був в Ахаї проконсулом, то проти Павла однодушно повстали юдеї, і на суд привели його, **13** кажучи: „Цей людей намовляє, щоб Богові честь віддавали незгідно з Законом!“ **14** Як Павло ж хотів уста відкрити, сказав Галліон до юдеїв: „О юдеї, якби сталася кривда яка, або злий учинок, то я б справедливо вас вислухав. **15** Та коли спір іде про слово та ймення й Закон ваш, то самі доглядайте, — я суддею цього бути не хочу“. **16** І прогнав їх від суду. **17** Тоді всі схопили Состена, начальника над синагогою, та й перед судом його били. Галліон же на те зовсім не зважав. **18** А Павло, перебувши доволі ще днів, попрощався з братами, і поплинув у Сирію, і з ним Прискілла й Акіла; він у Кенхреях обстриг собі голову, бо обітницю дав був. **19** І прибув він в Ефес, і там їх позоставив, а сам у синагогу ввійшов і розмовляв із юдеями. **20** Як просили ж його довший час позостатися в них, то він не згодився, **21** але попрощався й сказав: „Знов вернуся до вас, коли буде на те воля Божа!“ І відплив із Ефесу. **22** І, побувши в Кесарії, він піднявся, і, привіт склавши Церкві, відбув в Антіохію. **23** І, пробувши там деякий час, він вибрався в подорож знову, за порядком проходячи через країну галатську та Фрігію, та всіх учнів зміцнюючи. **24** Один же юдей, на ім'я Аполлос, родом з Олександрії, красномовець та сильний в Писанні, прибув до Ефесу. **25** Він був навчений дороги Господньої, і, палаючи духом, промовляв і про Господа пильно навчав, знаючи тільки Іванове хрищення. **26** І він сміливо

став промовляти в синагозі. Як Акіла й Прискілла почули його, то його прийняли, і докладніш розповіли йому про дорогу Господню. **27** А коли він схотів перейти до Ахаї, брати написали до учнів, нагадуючи, щоб його прийняли. А прибувши, помагав він багато тим, хто ввірував благодаттю, **28** бо він переконував пильно юдеїв, Писанням прилюдно доводячи, що Ісус — то Христос.

19 І сталося, що коли Аполлос перебував у Коринті, то Павло, перейшовши горішні країни, прибув до Ефесу, і деяких учнів знайшов, **2** та й спитав їх: „Чи ви Духа Святого одержали, як увірували?“ А вони відказали йому: „Та ми навіть не чули, чи є Дух Святий!“ **3** І він запитав: „Тож у що ви христились?“ Вони ж відказали: В Іванове хрищення“. **4** І промовив Павло: „Таж Іван христив хрищенням на покайння, говорячи людам, щоб вірили в Того, Хто прийде по ньому, цебто в Ісуса“. **5** Як почули ж', то христились вони в Ім'я Господа Ісуса. **6** А коли Павло руки на них поклав, то зійшов на них Дух Святий, — і різними мовами стали вони промовляти та пророкувати! **7** А всіх їх було чоловіка з дванадцять. **8** А до синагоги ввійшовши, промовляв він відважно, три місяці про Боже Царство навчаючи та переконуючи. **9** А коли опиралися дехто й не вірували, і дорогу Господню лихослівили перед народом, то він їх покинув і виділив учнів, і щодня проповідував у школі одного Тирана. **10** Це ж два роки продовжувалось, так що всі, хто замешкував в Азії, юдеї та геллени, слухали слово про Господа. **11** І Бог чуда чинив надзвичайні руками Павловими, **12** так що навіть хустки й пояси з його тіла приносили хворим, — і хвороби їх кидали, і ду́хи лукаві виходили з них. **13** Дехто ж із мандрівних ворожбівів юдейських зачали закликати Ім'я Господа Ісуса над тими, хто мав злих духів, проказуючи: Заклинаємо вас Ісусом, Якого Павло проповідує!“ **14** Це ж робили якісь сім синів юдейського первосвященика Скєві. **15** Відповів же злий дух і сказав їм: „Я

знаю Ісуса, і знаю Павла, а ви хто такі?" 16 І скочив на них чоловік, що в ньому злий дух був, і, перемігши обох, подұжав їх так, що втекли вони з дому нагі та поранені. 17 І це стало відоме юдеям та гелленам, усім, що в Ефесі замешкують, — і óстрах напав на всіх їх, і славілося Ім'я Господа Ісуса. 18 І багато-хто з тих, що ввірували, приходили, визнаючи та відкриваючи вчинки свої. 19 І багато-хто з тих, що займалися чарами, позносили книги свої та й перед усіма попалили. І злічили ціну їх, і вийшло на срібло п'ятдесят тисяч драхм. 20 Так могуте росло та зміцнялося Вожеє Слово! 21 А як спóвнилось це, Павло в Дусі задумав перейти Македонію та Ахаю, та й удатись у Єрусалим, говорячи: „Як побуду я там, то треба мені й Рим побачити“. 22 Тож він послав у Македонію двох із тих, що служили йому, Тимофія й Ераста, а сам позостався якийсь час ув Азії. 23 І рóзрух чималий був стався там часу того за Господню дорогу. 24 Бо один золотар, Дмитро на ім'я, що робив срібляні Артемідині храмки, та ремісникам заробіток чималий давав, 25 згромадив він їх і ще інших подібних робітників, та й промовив: „Ви знаєте, мужі, що з цього ремесла заробіток ми маємо. 26 І ви бачите й чуєте, що не тільки в Ефесі, але мало не в усій Азії — цей Павло збаламутив і відвернув багатенно наро́ду, говорячи, ніби то не боги, що руками порóблені. 27 І не тільки оце нам загрожує, що прийде зайняття в упадок, а й храм богині великої Артеміди в ніщо зарахується, і буде зруйнована й велич тієї, що шанує її ціла Азія та цілий світ“. 28 Почувши ж оце, вони перепóвнились гнівом, та й стали кричати, говорячи: „Артеміда ефеська велика!“ 29 І місто напóвнилось за́колотом. І кинулися однодушно до видовища, схопівши Павлових супу́тників — Гая та Аристарха, македонян. 30 Як Павло ж хотів у наро́д увійти, то учні його не пустили. 31 Також дехто з азійських начальників, що були йому прия́телі, послали до нього й просили, щоб він не вдава́вся на видовище.

32 І кожен що інше кричав, бо збори бурхливі були, і багатенно з них навіть не знали, чого ради зібралися. 33 А з наро́ду взяли Олександра, бо юдеї його висували. І Олексáндер дав знака рукою, і хотів виправдатися перед наро́дом. 34 А коли розпізнали, що юде́янин він, то злилися всі в один голос, і годин зо дві гукали: „Артеміда ефеська велика!“ 35 А як писар міський заспокоїв наро́д, то промовив: „Мужі ефеські, яка ж то людина не знає, що місто Ефес — то храмо́вий догля́дач Артеміди великої й її образу, упалого з неба? 36 Коли ж цьому перечити не можна, то потрібно вам бути спокійними, і не робити необачно нічого. 37 А ви ж привели цих людей, що ані святокрадці, ані вашої богині не зневажили. 38 Отож, як Дмитро та його ремісники мають справу на ко́го, то суди є на ринку й проконсули, — один óдного хай позивають. 39 А коли чогось іншого допоміна́єтеся, то те вирішиться на за́коннім зібранні. 40 Бо ось є небезпека, що нас за сьогоднішній рóзрух оскаржити можуть, і немає жа́дної причини, якою могли б виправдати це зби́рище“. 41 І, промовивши це, розпустив він громаду.

20 А як за́колот стих, то Павло скликав учнів, і, потішивши та попросившись із ними, вибрався йти в Македонію. 2 Перейшовши ж ті сто́рони та підбадьóривши їх довгим словом, прибув до Гелла́ди, 3 і прожив там три місяці. А як він захотів був відплінути в Сі́рію, то змову на нього вчинили юдеї, тому він узяв думку вертатись через Македонію. 4 Ра́зом із ним пішов Сопатер Піррив із Верії, Аристарх та Секунд із Солу́ня, і Гай дерв'яні́н, і Тимофі́й, а з азійців — Тіхик та Трохим. 5 Вони відбу́ли напе́ред, і нас дожидали в Троа́ді. 6 А ми відплив́ли із Фили́пів по святах Опрісно́ків, і прибу́ли днів за п'ять у Троа́ду до них, де сім день прожи́ли. 7 А дня першого в ти́жні, як учні зібралися на лама́ння хліба, Павло мав промову до них, бо вранці збирався відбути, і зата́гнув своє слово до півночі. 8 А в го́рниці, де зібралися ми, було багато світел.

9 Юнак же один, Євтіх на ім'я, сидів на вікні. Його обгорнув міцний сон, бо задовго Павло промовляв, і він сонний хитнувся, і додолу упав із третього поверху, — і підняли його мертвого. 10 Зійшов же Павло та до нього припав, і, обнявши його, проказав: „Заспокойтесь, бо душа його в ньому!“ 11 А вернувшись, він хліб переломив і спожив, і бєсїду довго точив, — аж до дєсвїтку, потїм вїдбув. 12 А хлопця живим привелї, — і зрадїли немало. 13 А ми наперед пїшли до корабля, та в Асс попливлї, щоб звїдти забрати Павла, — бо він так извелїв, сам бажаючи пїшки пїти. 14 А коли він із нами зїйшовся в Ассї, ми взяли його та прибулї в Мїтілену. 15 І, вїдплинувши звїдти, ми назавтра пристали навпроти Хїєсу, а другого дня припливлї до Самєсу, наступного ж ми прибулї до Мїлету. 16 Бо Павло захотїв поминути Ефєс, щоб йому не барїтися в Азїї, бо він квїпився, коли буде можливе, бути в Єрусалимі на день П'ятдесятниці. 17 А з Мїлету послав до Ефесу, і прикликав пресвїтерїв Церкви. 18 І, як до нього вони прибулї, він промовив до них: „Ви знаєте, як із першого дня, відколи прибув в Азїю, я з вами весь час перебував, 19 і служив Господєві з усією покорєю, і з рясніми слїзьми та напїстями, що спїткали мене від юдейської змови, 20 як нічого корїсного я не минув, щоб його вам звїстити й навчити вас прилюдно і в домїх. 21 І я свїдчив юдеям та гєлленам, щоб вони перед Богом покаялись, та ввїрували в Господа нашого Ісуса Христа. 22 І ось тепер, побуджений Духом, подаюсь я в Єрусалим, не вїдаючи, що там трапитись має менї, 23 тїльки Дух Святий в кожному мїсті засвїдчує, кажучи, що кайдїни та муки чекають мене. 24 Але я нї про що не турбуюсь, і свого життєя не вважаю для себе цїнним, аби нє скїнчїти дорєгу свою та служїння, яке я одєржав від Господа Ісуса, — щоб засвїдчити Євїнгелїю благодїти Божї. 25 І ось я знаю тепер, що обличчєя мого бїльш не будете бачити всі ви, мїж якими ходив я, проповїдуючи Царство Боже. 26 Тому дня сьогоднїшнього вам свїдкую, що я чистий від кровї всіх, 27 бо я не вхилився об'являти вам усю волю Божу! 28 Пильнуйте себе та всїєї отїри, в якїй Святий Дух вас поставив єпїскопами, щоб пастї Церкву Божу, яку власною кров'ю набув Він. 29 Бо я знаю, що як я вїдїйду, то ввїйдуть мїж вас вовки лютї, що отїри щадити не будуть. 30 Із вас самих навїть мужї постануть, що будуть казати перекручене, аби тїльки учнїв тягнути за собою. 31 Тому то пильнуйте, пам'ятаючи, що я кожного з вас день і нїч безперєстань навчав зо слїзьми ось три роки. 32 А тепер доручаю вас Богові та слову благодїти Його, Який має силу будувати та дати спїдщину, серед усїх освячених. 33 Нї срібла, ані золота, нї одєжі чїєїсь я не побажав. 34 Самї знаєте, що ці руки мої послужили потребам моїм та отих, хто був зо мною. 35 Я вам усе показав, що, працюючи так, треба помїч давати слабїм, та пам'ятати словї Господа Ісуса, бо Він Сам проказав: „Блажєннїше давати, нїж брати!“ 36 Проказавши ж оце, він навкєлішки впав, та й із ними всїма помолився. 37 І знявся мїж усїма плач великий, і вони припадали на Пївлову шию, і його цїлували. 38 А найтяжче вони сумували з-за словїа, яке він прорїк, що не бїчитимуть бїльш обличчєя його. І вони провели його до корабля.

21 А як ми розлучїлися з ними й вїдплинули, то дорогою прєстою в Кос прибулї, а другого дня до Родєсу, а звїдти в Патїру. 2 І знайшли кораблї, що плив у Фїнікїю, увїйшли та й поплинули. 3 А коли показався нам Кїпр, ми лишили лїворуч його та й попливли в Сїрїю. І пристали ми в Тирї, бо там корабель вантажї мав скласти. 4 І, учнїв знайшовши, перебулї тут сїм день. Вони через Духа казали Пївловї, щоб до Єрусалиму не йшов. 5 І, як днї побуту скїнчїлися, то ми вийшли й пїшли, а всі нас провєдїли з дружїнами й дїтьми аж за мїсто. І, ставши навкєлішки, помолились на бєрезї. 6 І, попрощавшись один із одним, ми ввїйшли в корабель, а вони повернулися

додому. 7 А ми, закінчивши від Тиру їм сказане, та й що сам ти Закона пильнуєш. плавбу, пристали до Птолемаїди, і, братів 25 А про тих із поган, що ввірували, ми привітавши, один день перебули в них. 8 А писали, розсудивши, щоб вони береглися від назавтра в дорогу ми вибрались, і прийшли ідольських жертв та крові й задушеніни, в Кесарію. І ввійшли до господа благовісника та від блуду“. 26 Тоді взяв Павло мужів отих, і Пилипа, одного з семи, і позосталися в назавтра очістився з ними, і ввійшов у храм, нього. 9 Він мав чотири панні дочкі, що і звістив про виконання днів очищення, так, пророкували. 10 І коли ми багато днів у аж за кожного з них була жертва принесена. них зоставались, то прибув із Юдеї якийсь 27 А коли ті сім день закінчитися мали, то пророк, Агав на ім'я. 11 І прийшов він до азійські юдеї, як побачили в храмі його, нас, і взяв пояса Пávлового, та й зв'язав підбúрили весь народ, та руки на нього свої руки та ноги й сказав: „Дух Святий так наклали, 28 кричачи: „Ізраїльські мужі, звіщає: Отак зв'яжуть в Єрусалимі юдеї того рятуйте! Це людина ота, що проти народу мужа, що цей пояс його, і видадуть в руки й Закону та місця цього всіх усюди навчає! поган“... 12 Як почули ж оце, то благали ми та А до того у храм упровадив і гелленів, — і тамтешні Павла, щоб до Єрусалиму не йшов. занечистив це місце святе!“ 29 Бо перед тим 13 А Павло відповів: „Що робите ви, плачучи вони бачили в місті з ним разом Трохима та серце мені розриваючи? Бо за Ім'я Господа ефесьянина, і гадали про нього, що Павло то Ісуса я готовий не тільки зв'язаним бути, його ввів у храм. 30 І порушилося ціле місто, а й померти в Єрусалимі!“ 14 І не могли і повстало збіговисько люду. І, схопивши ми його вмовити, і замовкли, сказавши: Павла, потягли його поза храм, а двері „Нехай діється Божа воля!“ 15 А після оцих негайно зачинено. 31 Як хотіли ж забити 16 А з нами пішли й деякі учні із його, то вістка досталась до полкового тисяцького, що весь Єфусалим збунтувався! Кесарії, ведучи якогось кіпрянина Мнасона, 32 І він зараз узав вояків та сотників, і подався давнього учня, що ми в нього спинитися до них. А вони, як угледіли тисяцького мали. 17 А коли ми прийшли в Єрусалим, то й вояків, то бити Павла перестали. 33 браті прийняли нас гостинно. 18 А другого Приступив тоді тисяцький, та й ухопив дня Павло з нами подався до Якова. І всі його, і двомá ланцюгами зв'язати звелів, старші посхóдилися. 19 Поздоровивши ж і допитувати став: хто такий він і що він їх, розповів він докладно, що Бог через зробив? 34 Але кожен що інше викрикував служіння його вчинив між поганами. 20 Як у натовпі. І, не мігши довідатись певного вони ж це почули, то славили Бога, а до через за́колот, він звелів відпровáдити його нього промовили: „Бачиш, брате, скільки до фортеці. 35 А коли він до сходів прийшов, тисяч серед юдеїв увірувало, і всі вони — то трапилося, що мусіли нести його вояки ревні оборонці Закону! 21 Вони ж чули про із-за натовпу людського, 36 бо безліч народу тебе, ніби ти всіх юдеїв, що живуть між йшла слідкомá та кричала: „Геть із ним!“ 37 А поганами, навчаєш відстúплення від Мойсея, коли Павло входив до фортеці, то тисяцького говорячи, щоб дітей не обрізували й не спспитався: „Чи можна мені щось сказати тримались звичаїв. 22 Що ж почати? Люд тобі?“ А той відказав: „То ти вмієш по-збереться напевно, бо почують, що прибув грецькому? 38 Чи не той ти єгиптянин, що ти. 23 Отже, зроби це, що поради́мо тобі. Ми перед цими днями призвів був до бунту, маємо чотирьох мýжів, що обітницю склали і впровадив до пустині чотири тисячі на себе. 24 Візьми їх, та й із ними очисться, і потаємних убійників?“ 39 А Павло відказав: видáтки за них заплати́, щоб постригли їм „Я юде́янин із Тарсу, громадянин відомого голови. І пізнають усі, що неправда про тебе міста в Кілікії. Благаю тебе, — дозволь

мені до наробу промовити!“ **40** А коли той дозволив, то Павло став на сходах, і дав знака рукою наро́дові. А як тиша велика настала, промовив єврейською мовою, ка́жучи:

22 „Мужі-браття й батьки! Послухайте ось тепер ви́правда́ння мого перед вами!“ **2** Як зачули ж вони, що до них він говорить єврейською мовою, то тиша ще більша настала. А він промовляв: **3** „Я юде́янин, що родився в кілікійському Та́рсі, а ви́хований у цім місті, у ніг Гамалі́їла докладно навчений Зако́ну отці́в; горливець я Божий, як і всі ви сьогодні. **4** Переслідував я аж до смерти цю путь, і в'язав, і до в'язниці вкидав чоловіків і жінок, **5** як засвідчить про мене первосвященик та вся старші́на. Я від них був узав навіть листі́в на братів, і пішов до Дамаску, щоб тамте́шніх зв'язати й привести́ до Єрусалиму на кару. **6** І сталося, як у дорозі я був, і наближа́всь до Дамаску опі́вдня, то ось мене нагло осяяло сві́тло велике з неба! **7** І я повалився на землю, і голос почув, що мені говорив: „Савле, Савле, — чо́му ти Мене переслідуєш?“ **8** А я запитав: „Хто Ти, Господи?“ А Він мені відказав: „Я Ісус Назаря́нин, що Йо́го переслідуєш ти“. **9** А ті, що зо мною були́, правда, бачили сві́тло, але не почули вони того голосу, що мені говорив. **10** А я запитав: „Що́ я, Господи, маю робити?“ Госпо́дь же до мене промовив: „Уставай та й іди до Дамаску, а там тобі скажуть про все, що тобі призначено робити“. **11** А від ясности сві́тла того невидю́щим я став. І присутні зо мною за руку мене повелі́, і до Дамаску прибув я. **12** А один муж Ана́ній, у Зако́ні побожний, що добре свідо́цтво про нього дають усі юде́ї в Дамаску, **13** до мене прибув, і, ставши, промовив мені: „Савле брате, — стань видю́щий!“ І я хвилі́ тієї побачив Йо́го. **14** І озва́всь він до мене: „Бог отці́в наших ви́брав тебе, щоб ти волю Йо́го зрозу́мів, і щоб бачив ти Праведника, і почув голос із уст Йо́го. **15** Бо бу́деш ти свідо́ком Йо́му перед усіма людьмі́ про оте, що ти бачив та чув! **16** А тепер чо́го гає́шься? Уставай й

охристися, і обми́й грі́хи свої́, прикликавши Йме́ння Йо́го!“ **17** І стало́сь, як верну́всь я в Єрусалим, і молився у храмі, то в захо́плення впав я, **18** і побачив Йо́го, що до мене сказав: „Поспі́ши, і піди хутчі́й з Єрусалиму, бо не прийму́ть свідо́цтва твого́ про Мене“. **19** А я відказав: „Са́мі вони, Госпо́ди, знають, що я до в'язни́ць садові́в та бив по синаго́гах отих, хто вірува́в у Тебе. **20** А коли лила́сь кров Твого́ сві́дка Степа́на, то сам я стояв та вбивство Йо́го похваля́в, і оде́жу вбивці́в Йо́го сторожи́в“. **21** Але Він до мене промовив: „Іди, бо пошлю́ Я далеко тебе, — до поган!“ **22** І аж до слова́ цього́ Йо́го слухали. Аж ось підне́сли вони го́лос свій, гукаючи: „Ге́ть такого́ з землі́, бо жити́ Йо́му не годі́ться!“ **23** І як вони верещали, і оде́жу шпурля́ли, і кидали поро́х у пові́тря, **24** то звелі́в тисяцький у форте́цю Йо́го відвести́, і звелі́в бичува́нням Йо́го допитати, щоб дові́датися, з яко́ї причи́ни на нього́ вони так кричали. **25** І як Йо́го розтя́гли для ре́мінних бичі́в, то Павло сказав сотни́кові, що стояв: „Хі́ба бичува́ти дозво́лено вам громадя́нина римського́ та ще́ й неза́суджено́го?“ **26** Як же сотник це почув, то пода́вся до тисяцького́, і завідо́мив, говорячи: „Що́ хочеш робити? Божі́ римля́нин цей чолові́к!“ **27** Підійшов тоді́ тисяцький, та й поспита́вся Йо́го: „Скажи мені́, чи ти римля́нин?“ А він: „Та́к!“ відказав. **28** Відпові́в на те тисяцький: „За великі́ гро́ші громадя́нство оце́ я набу́в“. А Павло відказав: „А я в ні́м і родився!“ **29** І відступили нега́йно від нього́ оті́, що хоті́ли до́питувати Йо́го. І зля́кався тисяцький, дові́давшись, що той римля́нин, і що він ізв'язав був Йо́го. **30** А друго́го дня, бажа́вши дові́датися правди, у чо́му юде́ї Йо́го оскаржа́ють, він звільни́в Йо́го та звелі́в, щоб зібра́лися первосвящени́ки та ввесь синедріо́н. І він виві́в Павла, і постави́в Йо́го перед ними.

23 І вп'явся очима Павло на той синедріо́н і промовив: „Мужі-браття, я аж по сьогодні́шній де́нь жив для Бога всі́м добрим сумлі́нням!“ **2** Але первосвящени́к Ана́ній звелі́в тим, що стояли́ при ньому́, щоб

били його по устах. 3 Тоді промовив до нього Павло: „Тебе битиме Бог, ти стіно побілена... Ти ж сидиш, щоб судити мене за Законом, а наказуєш бити мене проти Закону?“ 4 А присутні сказали: „То ти Божому первосвященникові лихословіш?“ 5 І промовив Павло: „Не знав я, брати, що то первосвященик. Бо написано: На начальника люду твого не лихослов“. 6 І Павло, спостерігши, що частина одна — саддукеї, а друга — фарисеї, покликнув у синадріоні: „Мужі-браття, — я фарисей, і син фарисея. За надію на воскресіння мертвих мене судять!“ 7 Якже він це промовив, колоктінча постала поміж саддукеями та фарисеями, — і розділилась юрба. 8 Саддукеї бо твердять, що немає воскресіння, ані ангела, ані духа, фарисеї ж оце визнають. 9 І галас великий зчинився. А деякі книжники, із фарисейської групи, уставши, почали сперечатися, кажучи: „У чоловікові цьому ми жодного ліха не знаходимо! А коли промовляв Дух до нього, чи ангол, не противмося Богові“. 10 А коли колоктінча велика зчинилась, то тисяцький, боячись, щоб Павла не роздерли, звелів воякам увійти та забрати його з-поміж них, і відвести в фортецю. 11 А наступної ночі став Господь перед ним і промовив: „Будь бадьорий! Бо як в Єрусалимі про Мене ти свідчив, так треба тобі свідкувати й у Римі!“ 12 А коли настав день, то дехто з юдеїв зібрались, та клятву склали, говорячи, що ні їсти, ні пити не будуть, аж доки Павла не заб'ють! 13 А тих, що закляття таке поклали, було більш сорока. 14 І вони приступили до первосвящеників та старших і сказали: „Ми клятву склали нічого не їсти, аж поки заб'ємо Павла! 15 Отож разом із синадріоном передайте тисяцькому, щоб до вас він привів його, ніби хочете ви докладніш розізнати про нього. А ми, перше ніж він наблизиться, готові забити його“. 16 Як зачув же сестрінець Павлів про цю змову, то прибув, і ввійшов у фортецю, і Павла завідомив. 17 Павло ж зараз покликав одного з сотників, та й сказав: „Цього юнака запровадь до тисяцького, бо він має йому щось сказати“. 18 Той же взяв його, та й запровадив до тисяцького та сказав: „Павло в'язень покликав мене, і просив запровадити до тебе цього юнака, що має тобі щось сказати“. 19 І взяв тисяцький того за руку, і набік відвів і спитав: „Що ти маєш звістити мені?“ 20 А той розповів: „Змову склали юдеї, — просити тебе, щоб ти вввввв до синадріону Павла припровадив, ніби хочуть вони докладніш розпізнати про нього. 21 Отож, не послухайся їх, бо чигає на нього їх більш сорока чоловіка, що клятву склали ні їсти, ні пити, аж доки його не заб'ють. І тепер он готові вони, і чекають твого приречення“. 22 Тоді тисяцький відпустив юнака, наказавши йому — „не розповідати ані одному, що мені ти це вівввв“. 23 І він закликав якихось двох із сотників, і наказав: „Пришикуйте на третю годину вночі дві сотні вояків, щоб іти до Кесарії, і кіннотників сімдесят, та дві сотні стрільців. 24 Приготуйте також в'ючаків і Павла посадить, і здоровим його проведіть до намісника Фелікса. 25 І листа написав він такого ось змісту: 26 „Клавдій Лісій намісникові вседостойному Феліксові — поздоровлення! 27 Цього мужа, що його юдеї схопили були та хотіли забити, урятував я, із вояками прийшовши, довідавшись, що він римлянин. 28 І хотів я довідатися про причину, що за неї його оскаржали, та й привів був його до їхнього синадріону. 29 Я знайшов, що його винуватять у спірних речах їхнього Закону, і що провини не має він жадної, вартої смерти або ланцюгів. 30 Як донесли ж мені про ту змову, що юдеї вчинили на мужа цього, я зараз до тебе його відіслав, наказавши також позивальникам, щоб перед тобою сказали, що мають на нього. Будь здоровий!“ 31 Отож вояки, як наказано їм, забрали Павла, і вночі попровадили в Антипатріду. 32 А другого дня, полишивши кіннотчиків, щоб ішли з ним, у фортецю вони повернулись. 33 А ті прибули в Кесарію, покликав одного з сотників, та й сказав: і, листа передавши намісникові, поставили

також Павла перед ним. **34** Намісник листа прочитав і спитав, із якого він країю. А довідавшись, що з Кілікії, промовив: **35** „Я тебе переслухаю, як прийдуть і твої позивальники“. І звелів стерегти його в Іродовому Преторії.

24 А по п'яти днях прибув первосвященик Ананій з якимись старšíми, та з промовцем якимсь Тертілом, що перед намісником скаржилися на Павла. **2** Коли ж він був покликаний, то Тертил оскаржати зачав, промовляючи: „Через тебе великий мир маємо ми, і для народу цього добрі речі впроваджено через дбайливість твою, — **3** це ми завжди і скрізь визнаємо з подякою щирою, вседостойний наш Феліксе! **4** Та щоб довго тебе не турбувати, то благаю тебе, щоб ти коротко вислухав нас зо своєї ласкавости. **5** Ми переконались, що цей чоловік — то зараза, і що він колотнечу викликає між усіма юдеями в цілому світі, і що він провідник Назорейської ересі. **6** Він відважився навіть безчестити храм, і його ми схопили були, і судити хотіли за нашим Законом. **7** Але тисяцький Лісій прибув, і з великим насильством видер його з наших рук, **8** а його винувальникам звелів йти до тебе. Ти сам зможеш від нього, розпитавши, дізнатись про все, у чому його ми винуюмо“. **9** Юдеї також прилучились до того, говорячи, що то так. **10** І як намісник дав знака йому говорити, то Павло відповів: „Я знаю, що від літ багатьох ти суддя для народу цього, — тому буду сміліш боронитись. **11** Ти можеш довідатися, що нема більш дванадцяти день, як прийшов я до Єрусалиму поклонитися. **12** І вони ані в храмі, ані в синагогах, ні в місті мене не здібали, щоб я з ким сперечався, або колотнечу в народі здійсмав. **13** І не можуть вони довести тобі того, у чому тепер оскаржають мене. **14** Але признаюсь тобі, що в дорозі оцій, яку звуть вони ерессю, я Богові отців служу так, що вірую всьому, що в Законі й у Пророків написане. **15** І маю надію я в Бозі, — чого й самі вони сподіваються, — що настане воскресіння

праведних і неправедних. **16** І я пильно дбаю про те, щоб завсіди мати сумління невинне, щодо Бога й людей. **17** А по довгих роках я прибув, щоб подати моему народові милостиню та приноси. **18** Ось при цьому знайшли мене дехто з юдеїв азійських очищеного в храмі, а не з натовпом чи з колотнечю. **19** Їм належало б ось перед тебе прийти й казати, коли мають вони що на мене. **20** Або самі ці нехай скажуть, чи якусь неправду знайшли на мені, як я в синагріоні стояв, **21** крім отого єдиного виразу, що я його крикнув, стоячи серед них: „За воскресіння мертвих приймаю від вас суд сьогодні!“ **22** Але Фелікс, дуже добре дорогу цю знавши, відрочив їм справу, говорячи: „Розсуджу вашу справу, коли тисяцький Лісій прибуде“. **23** І він сотникові наказав сторожити Павла, але мати полегшу, і не боронити нікому з близьких його, щоб служили йому. **24** А по декількох днях прийшов Фелікс із дружиною своєю Друзіллою, що була юдеянка, і покликав Павла, та слухав від нього про віру в Ісуса Христа. **25** І як розповідав він про праведність, і про здержливість, та про майбутній суд, то Фелікса страх обгорнув, і він відповів: „Тепер іди собі, відповідного ж часу покличу тебе!“ **26** Разом із тим і сподівався він, що дасть Павло грошей йому, тому й часто його прикликав і розмову з ним вів. **27** Як минуло ж два роки, то Фелікс одержав наступника, — Пóрція Феста. А Фелікс бажав догодити юдеям, — і в в'язниці Павла залишив.

25 А коли прибув Фест до свого намісництва, то він по трьох днях відійшов із Кесарії до Єрусалиму. **2** І поскаржилися йому на Павла первосвященики та головніші з юдеїв, і благали його, **3** і ніби милости просили для нього, щоб до Єрусалиму його припровадив, — вони змову вчинили, щоб смерть заподіяти йому по дорозі. **4** А Фест відповів, що Павла стережуть у Кесарії, і він сам незабаром туди подається. **5** „Отже, — сказав він, — хто спроможен із вас, нехай ті

вирушають разом з мною, і коли є неправда, яка в чоловікові цьому, нехай оскаржають його". 6 І, пробувши в них днів не більше як вісім чи десять, він повернувся до Кесарії. А другого дня він засів на суддевім сидінні, і звелів, щоб привести Павла. 7 Як його ж привели, то стали навколо юдеї, що поприходили з Єрусалиму, і Павлу закидали багато тяжких винувань, що їх не могли довести, 8 бо Павло боронився: „Я не провинився ні в чім ані проти Закону юдейського, ані проти храму, ані супроти кесаря“. 9 Тоді Фест, що бажав догодити юдеям, промовив Павлові на відповідь: „Чи ти хочеш до Єрусалиму піти, і там суд прийняти від мене про це?“ 10 Та Павло відказав: „Я стою перед судом кесаревим, де належить мені суд прийняти. Юдеїв нічим я не скривдив, як і ти дуже добре те знаєш. 11 Бо коли допустився я кривди, або гідне смерті вчинив що, то не відмовляюся вмерти. Як нема ж нічого того, у чім вони винувають мене, то не може ніхто мене видати їм. Відкликаюсь до кесаря!“ 12 Тоді Фест, побалакавши з радіою, відповідь дав: „Ти відкликався до кесаря, — до кесаря підеш!“ 13 Як минуло ж днів кілька, цар Агріппа й Верніка приїхали до Кесарії, щоб Феста вітати. 14 А що там багато днів вони пробули, то Фест виклав справу Павлову цареві й промовив: „Є один чоловік — від Фелікса лишений в'язень, 15 на якого, як в Єрусалимі я був, первосвященники й старші юдейські принесли скаргу, домагаючись його осуду. 16 Я їм відповів, що римляни не мають звичаю людину якусь видавати на згубу, поки пізваний перед собою не матиме обвинувачів, і не буде йому дано можності для оборони від закидів. 17 І як зійшлися вони тут, то я, зволікання не роблячи жодного, сів наступного дня на сидіння суддеве, і звелів привести цього мужа. 18 І винувальники стали круг нього, протє не вказали вини ані жодної з тих, яких я сподівався. 19 Та мали вони проти нього якісь суперечки про власне своє

марновірство, і про якогось Ісуса померлого, про Якого Павло твердив, що живий Він. 20 І я був непевний у цьому змаганні й спитав, чи не хоче піти він до Єрусалиму, і там суд прийняти про це? 21 Через те ж, що Павло заявив, щоб залишений був він на кесарів розсуд, я звелів сторожити його, аж поки його не відправлю до кесаря“. 22 А Агріппа промовив до Феста: „Хотів би і я цього мужа послухати!“ „Узавтра — сказав той — почуєш його“. 23 А назавтра Агріппа й Верніка прийшли з превеликою пишністю, і на залу судову ввійшли разом з тисяцькими та значнішими мужами міста. І як Фест наказав, то Павло був приведений. 24 І сказав до них Фест: „О царю Агріппо, та з нами присутні всі мужі! Ви бачите того, що за нього весь люд юдейський мені докучав в Єрусалимі та тут, кричачі, що йому не повинно більш жити. 25 Я ж дізнався, що нічого, вартото смерті, він не вчинив; а що сам він відкликався до Августа, розсудив я послати його. 26 Нічого не маю певного, що міг би про нього писати до пана. Тому я припровадив його перед вас, а найбільш перед тебе, царю Агріппо, щоб після переслухання мав що писати. 27 Бо здається мені нерозважливим ув'язненого посилати, і не означити обвинувачень на нього“.

26 А Агріппа сказав до Павла: „Дозволяємо тобі говорити про себе самого“. Павло тоді простягнув руку, і промовив у своїй обороні: 2 „О царю Агріппо! Уважаю себе за щасливого, що сьогодні я перед тобою боронитися маю з усього, у чім мене винувають юдеї, 3 особливо ж тому, що ти знаєш усі юдейські звичаї та суперечки. Тому я прошу мене вислухати терпляче. 4 А життя моє змалку, що спочатку точилося в Єрусалимі серед народу мого, знають усі юдеї, 5 які відають здавна мене, аби тільки схотили засвідчити, — що я жив фарисеем за найдокладнішою сектою нашої віри. 6 І тепер я стою отут суджений за надію обітницї, що Бог дав її нашим

отцям, 7 а її виконання чекають побачити наші дванадцять племен, слугачи Богові безперестанно вдень та вночі. За цю надію, о царю, мене винуватять юдеї! 8 Чому ви вважаєте за наймовірніше, що Бог воскрешає померлих? 9 Правда, думав був я, що мені належить чинити багато ворожого проти Ймення Ісуса Назаряніна, 10 що я в Єрусалимі й робив, і багато кого з святих до в'язниць я замкнув, як отримав був владу від первосвящеників; а як їх убивали, я голос давав проти них. 11 І часто по всіх синагогах караючи їх, до богозневаги примушував я, а лютуючи вельми на них, переслідував їх навіть по закордонних містах. 12 Коли в цих справах я йшов до Дамаску зо владою та припорученням первосвящеників, 13 то опівдні, о царю, на дорозі побачив я світло із неба, ясніше від світлості сонця, що осяяло мене та тих, хто разом зо мною йшов! 14 І як ми всі повалились на землю, я голос почув, що мені говорив єврейською мовою: „Савле, Савле, — чому ти Мене переслідуєш? Трудно тобі бити ногою колючку!“ 15 А я запитав: „Хто Ти, Господи?“ А Він відказав: „Я Ісус, що Його переслідуєш ти. 16 Але підведіся, і стань на ноги свої. Бо на те Я з'явився тобі, щоб тебе вчинити слугою та свідком того, що ти бачив та що Я відкрию тобі. 17 Визволяю тебе від твого народу та від поган, до яких Я тебе посилаю, — 18 відкрити їм очі, щоб вони навернулись від темряви в світло та від сатаніної влади до Бога, щоб вірою в Мене отримати їм дарування гріхів і насліддя з освяченими“. 19 Через це я, о царю Агріппо, не був супротивний видінню небесному, 20 але мешканцям перше Дамаску, потім Єрусалиму й усякого краю юдейського та поганам я проповідував, щоб покаялися й навернулись до Бога, і чинили діла, гідні покаєння. 21 Через це юдеї в святині схопили мене та й хотіли роздерти. 22 Але, поміч від Бога одержавши, я стою аж до дня сьогоднішнього та свідкую малому й великому, нічого не розповідаючи, окрім того, що сказали

Пророки й Мойсей, що статися має, — 23 що має Христос постраждати, що Він, як перший воскреснувши з мертвих, проповідувати буде світло народів і поганам!“ 24 Коли ж він боронився отак, то Фест проказав гучним голосом: „Дурієш ти, Павле! Велика наука доводить тебе до нерозуму!“ 25 А Павло: „Не дурію — сказав, — о Фесте достойний, але провіщаю слова правди та щирого розуму. 26 Цар бо знає про це, — до нього з відвагою я й промовляю. Бо не гадаю я, щоб із цього щобудь сховалося від нього, — бо не в закутку діялось це. 27 Чи віруєш, царю Агріппо, Пророкам? Я знаю, що віруєш“. 28 Агріппа ж Павлові: „Ти мало що не намовляєш мене, щоб я став християніном“. 29 А Павло: „Благав би я Бога, щоб чи мало, чи багато, — не тільки но ти, але й усі, хто чує сьогодні мене, зробились такими, як і я, крім оцих ланцюгів“. 30 І встав цар та намісник, і Верніка та ті, хто з ними сидів. 31 І набік вони відійшли, і розмовляли один до одного й казали: „Нічого, вартото смерті або ланцюгів, чоловік цей не робить!“ 32 Агріппа ж до Феста сказав: „Міг би бути відпущений цей чоловік, якби не відкликався був до кесаря“

27 А коли постановлено, щоб відплинули ми до Італії, то віддано Павла та ще деяких інших ув'язнених сотникові, Юлієві на ім'я, з полку Августа. 2 І посідали ми на корабля адрамітського, що пливті мав біля місць азійських, та й відчалили. Із нами був Арістарх македонець із Солуня. 3 А другого дня ми пристали в Сидоні. До Павла ж Юлій ставивсь по-людському, і дозволив до друзів піти, та їхньої опіки зазнати. 4 А вірушивши звідти, припливли ми до Кіпру, бо вітри супротивні були. 5 Коли ж переплинули море, що біля Кілікії й Памфілії, то ми прибули до Лікійської Міри. 6 І там сотник знайшов корабля олександрійського, що плів в Італію, і всадив нас на нього. 7 І днів багато помалу пливлі ми, і насилу наспроти Кніду приплинули, а що вітер нас не допускав, попливли ми додолу на Крит

при Салмоне. 8 І коли ми насилу минули його, то припливли до одного місця, що зветься Доброю Пристанню, недалеко якого знаходиться місто Ласея. 9 А як часу минуло багато, і була вже плавба небезпечна, бо минув уже й піст, то зачав Павло радити, 10 говорячи їм: „О мужі! Я бачу, що буде плавба з перешкодами та з великим ущербком не лиш для вантажу й корабля, але й для наших душ“. 11 Та сотник довіряв більше стерничому та власникові корабля, ніж тому, що Павло говорив. 12 А що пристань була на зимівлю невігідна, то більшість давала раду відплинути звідти, щоб, як можна, дістатись до Фініка, і перезимувати в пристані критській, неприступній західнім вітрам із півдня та з півночі. 13 А як вітер південний повіяв, то подумали, що бажання вони досягли, тому витягли ківти й попливли покрай Криту. 14 Але незабаром ударив на них рвучкий вітер, що зветься євроклідон. 15 А коли корабель був підхоплений, і не міг противитись вітрові, то йому віддалились ми й понеслися. 16 І наїхали ми на один острівець, що Клавдою зветься, і човна насилу затримати змогли. 17 Коли ж його витягли, то засобів допоміжних добирали й корабля підв'язали. А боявшись, щоб не впасти на Сірт, попускали вітрила, і носилися так. 18 А коли зачала буря міцно нас кидати, то другого дня стали ми розвантажуватись, 19 а третього дня корабельне знаряддя ми повикидали власноруч. 20 А коли довгі дні не з'являлось ні сонце, ні зорі, і буря чимала на нас напирала, то останню надію ми втратили, щоб нам урятуватись. 21 А як довго не їли вони, то Павло став тоді серед них і промовив: „О мужі, тож треба було мене слухатися та не відпливати від Криту, — і обминули б були ці терпіння та шкоди. 22 А тепер вас благаю триматись на дусі, бо ні одна душа з вас не згине, окрім корабля. 23 Бо ночі цієї з'явився мені Ангел Бога, Якому належу й Якому служу, 24 та і прорік: „Не бійся, Півле, бо треба тобі перед кесарем стати, і ось Бог дарував тобі всіх, хто з тобою пливе“. 25 Тому то тримайтесь на дусі, о мужі, бо я вірую Богові, що станеться так, як було мені сказано. 26 І ми мусимо наткнутись на острів якийсь“. 27 А коли надійшла чотирнадцята ніч, і ми носились по Адріатичькому морю, то десь коло півночі стали домислюватись моряки, що наближуються до якоїсь землі. 28 І, запустивши олівницю, двадцять сяжнів знайшли. А від їхавши трохи, запустити олівницю знову, — і знайшли сяжнів п'ятнадцять. 29 І боявшись, щоб не натрапити нам на скелясті місця, ми закинули чотири ківти з кормі, і благали, щоб настав день. 30 А коли моряки намагались утекти з корабля, і човна спускали до моря, вдаючи, ніби ківти закинути з носа хочуть, 31 то сказав Павло сотникові й воякам: „Як вони в кораблі не зостануться, то спасіть ви не зможете!“ 32 Тоді вояки перерізали мотузи в човна, і дали йому впасти. 33 А коли розвиднятися стало, то благав Павло всіх, щоб поживу прийняти, і казав: „Чотирнадцятий день ось сьогодні без їжі ви перебуваєте, очікуючи та нічого не ївши. 34 Тому то благаю вас їжу прийняти, бо це на рятунок вам буде, — бо жодному з вас не спаде з голови й волосіна!“ 35 А промовивши це, узяв хліб та подякував Богові перед усіма, і, поламавши, став їсти. 36 Тоді всі підніслись на дусі, і, стали поживу приймати. 37 А всіх душ нас було в кораблі — двісті сімдесят шість. 38 І як наїлись вони, то стали полегшувати корабля, викидаючи збіжжя до моря. 39 А коли настав день, то вони не могли розпізнати землі, одначе затόку якусь там угледіли, що берега плаского мала, до якого й вирішили, як можна, приплисти з кораблем. 40 Підняли тоді ківти, і повкидали до моря, і порозв'язували поворόзки в стерна, і вітрило мале за вітром поставили, — та й покерували до берега. 41 Та ось ми натрапили на місце, що мало з обох сторін море, і корабель опинивсь на мілкому: ніс загруз й позоставсь нерухомий,

а корма розбивалася силою хвиль. **42** Воякі ж були змовилися повбивати в'язнів, щоб котрійсь не поплив і не втік. **43** Але сотник хотів урятувати Павла, і заборонив їхній намір, і звелів усім тим, хто плівати вміє, щоб скакали та перші на берег виходили, **44** а інші — хто на дошках, а хто на чімбуть з корабля. І таким чином сталося, що всі врятувались на землю!

28 А коли врятувались ми, то довідалися, що острів той зветься Меліта. **2** Тубільці ж нам виявили надзвичайну людяність, бо вони запалили огонь, — ішов бо дощ і був холод, — і прийняли нас усіх. **3** Як Павло ж назбирав купу хмизу та й поклав на огонь, змія вискочила через жар, — і почепилась на руку йому. **4** Як тубільці ж угледіли, що змія почепилась на руку йому, зачали говорити один одному: „Либонь цей чоловік душогуб, що йому, від моря врятованому, Помста жити не дозволила!“ **5** Він струснув ту звірюку в огонь, — і ніякої шкоди не зазнав! **6** А вони сподівалися, що він спухне або впаде мертвий уміть. Коли ж довго чекали того та побачили, що ніякого лиха не сталося з ним, думку змінили й казали, що він бог. **7** Навкруги ж того місця знаходились добра начальника острова, на ім'я Публія, — він прийняв нас, і три дні ласкаво гостів. **8** І сталося, що Публіїв батько лежав, слабкий на пропасницю та на червінку. До нього Павло ввійшов і помолився, і, руки на нього поклавши, уздоровив його. **9** Якже трапилось це, то й інші на острові, що мали хвороби, приходили та вздоровлялись. **10** Вони нас вшанували й великими почестями, а як ми від'їжджали, понакладали, чого було треба. **11** А по трьох місяцях ми відпливли на олександрійському кораблі, що мав знака братів Діоскурів, і що на острові він перезимував. **12** І, як ми допливли в Сіракузи, пробули там три дні. **13** А звідти, пливучи понад берегом, прибули ми до Регії, а що вітер південний повіяв за день, то другого дня прибули в Путєблі, **14** де знайшли ми братів, вони ж нас убагали сім

день позостатися в них. І ось так прибули ми до Риму. **15** А звідти брати, прочувши про нас, назустріч нам вийшли аж до Аппіфору та до Тритаверни. Побачивши їх, Павло дякував Богові та посмілювався. **16** А коли прибули ми до Риму, Павлові дозволено жити осібно, ураз із вояком, що його сторожив. **17** І сталося, по трьох днях Павло скликав знатніших з юдеїв. Як зішлися ж вони, він промовив до них: „Мужі-браття! Не вчинив я нічого проти люду чи звичаїв отцівських, та протé мене відано з Єрусалиму ув'язненого в руки римлян. **18** Вони мене вислухали та й хотіли пустити, бож провини смертельної ні однієї в мені не було. **19** Та юдеї противилися, тому змушений був я відкликатися на суд кесарів, але не для того, щоб народ свій у чомусь оскаржити. **20** Тож із цієї причини покликав я вас, щоб побачити й порозмовляти, — бо то за надію Ізраїлеву я обкутий цими кайданами“. **21** А вони відказали йому: „Не одержали ми ні листів із Юдеї про тебе, ані жоден із братів не прийшов, і не звістив, і не казав чого злого про тебе. **22** Але прагнемо ми, щоб почути від тебе, яку думку ти маєш, бо відомо про секту цю нам, що їй скрізь спротивляються“. **23** А коли вони визначили йому день, то дуже багато прийшло їх до нього в госпóду. А він їм від ранку до вечора розповідав, та про Божее Царство свідóцтва давав, і переконував їх про Ісуса Законом Мойсея й Пророками. **24** І одні вірили в те, про що він говорив, а інші не вірили. **25** Вони між собою незгідні були й повиходили, як промовив Павло одне слово, що добре прорік Дух Святий отцям нашим через пророка Ісаю, **26** промовляючи: „Піди до народу цього та й скажи: Ви вухом почуєте, та розуміти не будете, дивитися будете оком, але не побачите! **27** Затовстіло бо серце людей цих, тяжко чують на вуха вони, і зажмурили очі свої, щоб якось не побачити очима, і не почути вухами, і не зрозуміти їм серцем, і не навернутись, щоб Я їх уздоровив!“ **28** Тож нехай для вас буде відоме, що послано Боже спасіння оце до поган, — і почують вони!“ **29**

Як промовив він це, розійшлися юдеї, велику суперечку провадивши поміж собою. **30** І цілих два роки Павло пробув у найнятім домі своїм, і приймав усіх, хто приходив до нього, **31** і проповідував він Боже Царство, та з відвагою повною беззаборонно навчав про Господа Ісуса Христа!

До римлян

1 Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний для звіщення Євангелії Божої, **2** яку Він перед тим приобіцяв через Своїх пророків у святих Писаннях, **3** про Сина Свого, що тілом був із насіння Давидового, **4** і об'явився Сином Божим у силі, за Духом святости, через воскресіння з мертвих, про Ісуса Христа, Господа нашого, **5** що через Нього прийняли ми благодать і апостолство на послух віри через Ім'я Його між усіма народами, **6** між якими й ви, покликані Ісуса Христа, — **7** усім, хто знаходиться в Римі, улюбленим Божим, покликаним святим, — благодать вам та мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа! **8** Отже, насамперед дякую Богові моему через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша звіщається по всьому світові. **9** Бо свідок мені Бог, Якому служу духом своїм у звіщенні Євангелії Його Сина, що я безперестанно згадую про вас, **10** і в молитвах своїх завжди молюся, щоб воля Божа щасливо попровідила мене коли прийти до вас. **11** Бо прагну вас бачити, щоб подати вам якого дара духовного для зміцнення вас, **12** щобто потішитись разом між вами спільною вірою — і вашою, і моєю. **13** Не хочу ж, щоб ви не знали, браття, що багато разів мав я замір прийти до вас, але мені перешкоджувано аж досі, щоб мати який плід і в вас, як і в інших народів. **14** А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим — я боржник. **15** Отже, щодо мене, я готовий і вам, хто знаходиться в Римі, звіщати Євангелію. **16** Бо я не соромлюсь Євангелії, бож вона — сила Божа на спасіння кожному, хто вірує, перше ж юдеєві, а потім гелленові. **17** Праведність бо Божа з'являється в ній з віри в віру, як написано: „А праведний житиме вірою“. **18** Бо гнів Божий з'являється з неба на всяку безбожність і неправду людей, що правду гамують неправдою, **19** тому, що те, що можна знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об'явив. **20** Бо Його невидіме від

створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видіме.

Так що нема їм виправдання, **(aïdios g126)** **21** бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але знікчеміли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце. **22** Називаючи себе мудрими, вони потуманіли, **23** і славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини, і птахів, і чотириногих, і гадів. **24** Тому то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх сердець на нечистість, щоб вони самі знеславляли тіла свої. **25** Вони Божу правду замінили на неправду, і честь віддавали, і служили створінню більш, як Творцеві, що благословенний навіки, амінь. **(aïôn g165)** **26** Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну, — бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне. **27** Так само й чоловіки, позоставивши природне єднання з жіночою статтю, розпалилися своєю пожадливістю один до одного, і чоловіки з чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі відплату, відповідну їхньому блудові. **28** А що вони не вважали за потрібне мати Бога в пізнанні, видав їх Бог на розум перевернений, — щоб чинили непристойне. **29** Вони повні всякої неправедности, лукавства, зажерливости, злоби, повні заздрости, убивства, суперечки, омани, лихих звичаїв, **30** обмовники, наклепники, богоненавидники, напасники, чваньки, пишні, винахідники зла, неслухняні батькам, **31** нерозумні, зрадники, нелюбовні, немилостиві. **32** Вони знають присуд Божий, що ті, хто чинить таке, варті смерти, а проте не тільки самі чинять, але й хвалять тих, хто робить таке.

2 Ось тому без виправдання ти, кожний чоловіче, що судиш, бо в чому осуджуєш іншого, сам себе осуджуєш, бо чиниш те саме й ти, що судиш. **2** А ми знаємо, що суд Божий поправді на тих, хто чинить таке. **3** Чи ти думаєш, чоловіче, судячи тих, хто чинить таке, а сам робиш таке саме, — що ти втечеш від суду Божого? **4**

Або погорджуєш багатством Його доброти, лагідности та довготерпіння, не знаючи, що Божа доброта провадить тебе до покайння? 5 Та через жорстокість свою й нерозкаяність серця збираєш собі гнів на день гніву та об'явлення справедливого суду Бога, 6 що „кожному віддасть за його вчинками“: 7 тим, хто витривалістю в добрім ділі шукає слави, і чести, і нетління, — життя вічне, (aiōnios g166) 8 а сварливим та тим, хто противиться правді, але кориться неправді, — лютість та гнів. 9 Недоля та ўтиск на всяку душу людини, хто чинить зле, юдея ж перше та геллена, 10 а слава, і честь, і мир усякому, хто чинить добре, юдеєві ж перше та гелленові. 11 Бо не дивиться Бог на обличчя! 12 Котрі бо згрішили без Закону, без Закону й загинуть, а котрі згрішили в Законі, приймуть суд за Законом. 13 Бо не слухачі Закону справедливі перед Богом, але виконавці Закону виправдані будуть. 14 Бо коли погани, що не мають Закону, з природи чинять законне, вони, не мавши Закону, самі собі Закон, 15 що виявляють діло Закону, написане в серцях своїх, як свідчить їм сумління та їхні думки, що то осуджують, то виправдують одна одну, 16 дня, коли Бог, згідно з моїм благовістям, буде судити таємні речі людей через Ісуса Христа. 17 Ось ти звешся юдеєм, і спираєшся на Закона, і хвалишся Богом, 18 і знаєш волю Його, і розумієш, що краще, навчившись із Закону, 19 і маєш певність, що ти провідник для сліпих, світло для тих, хто знаходиться в темряві, 20 виховник нерозумним, учитель дітям, що ти маєш зразок знання й правди в Законі. 21 Отож, ти, що іншого навчаєш, себе самого не вчиш! Проповідуєш не красти, а сам крадеш! 22 Наказуючи не чинити перелюбу, чиниш перелюб! Гидуючи ідолами, чиниш святотрадіство! 23 Ти, що хвалишся Законом, зневажаєш Бога переступом Закону! 24 Бо „через вас зневажається Боже Ймення в поган“, як написано. 25 Обрізання корисне, коли виконуєш Закона; а коли ти переступник Закону, то обрізання твоє стало

необрізанням. 26 Отож, коли необрізаний зберігає постанови Закону, то чи не порухується його необрізання за обрізання? 27 І необрізаний з природи, виконуючи Закона, чи не осудить тебе, переступника Закону з Писанням і обрізанням? 28 Бо не той юдей, що є ним назовні, і не то обрізання, що назовні на тілі, 29 але той, що є юдей потаємно, духово, і обрізання — серця духом, а не за буквою; і йому похвала від людей, а від Бога.

3 Отож, що має більшого юдей, або яка користь від обрізання? 2 Багато, на всякий спосіб, а насамперед, що їм довірені були Слова Божі. 3 Бо що ж, що не вірували деякі? Чи ж їхнє недовірство знищить вірність Божу? 4 Зовсім ні! Бож Бог правдивий, а кожна людина неправдива, як написано: „Щоб був Ти виправданий у словах Своїх, і переміг, коли будеш судитися“. 5 А коли наша неправедність виставляє праведність Божу, то що скажемо? Чи ж Бог несправедливий, коли гнів виявляє? Говорю по-людському. 6 Зовсім ні! Бож як Бог судитиме світ? 7 Бо коли Божа правда через мою неправду збільшилась на славу Йому, пощо судити ще й мене, як грішника? 8 І чи не так, як нас лають, і як деякі говорять, ніби ми кажемо: „Робімо зле, щоб вийшло добре?“ Справедливий бсуд на таких! 9 То що ж? Маємо перевагу? Анітрохі! Бож ми перед тим довелі, що юдеї й геллени — усі під гріхом, 10 як написано: „Нема праведного ані одного; 11 нема, хто розумів би; немає, хто Бога шукав би, — 12 усі повідступали, разом стали непотрібні, нема добродетельця, нема ні одного! 13 Гріб відкритий — їхнє горло, язиком своїм кажуть неправду, отрута зміїна на їхніх губах, 14 уста їхні повні прокляття й гіркоти! 15 Швидкі їхні ноги, щоб кров проливати, 16 руїна та злидні на їхніх дорогах, 17 а дороги миру вони не пізнали! 18 Нема страху Божого перед очима їхніми“. 19 А ми знаємо, що скільки говорить Закон, він говорить до тих, хто під Законом, щоб замкнути всякі уста, і

щоб став увесь світ винний Богові. **20** Бо жодне тіло ділами Закону не виправдається перед Ним, — Законом бо гріх пізнається. **21** А тепер, без Закону, праведність Божа з'вилась, про яку свідчать Закон і Пророки. **22** А Божа праведність через віру в Ісуса Христа в усіх і на всіх, хто вірує, бо різниці немає, **23** бо всі згрішили, і позбавлені Божої слави, **24** але дарма виправдуються Його благодаттю, через відкуплення, що в Ісусі Христі, **25** що Його Бог дав у жертву примирення в крові Його через віру, щоб виявити Свою праведність через відпущення давніше вчинених гріхів, **26** за довготерпіння Божого, щоб виявити Свою праведність за теперішнього часу, щоб бути Йому праведним, і виправдувати того, хто вірує в Ісуса. **27** Тож де похвальба? Виключена. Яким законом? Законом діл? Ні, але законом віри. **28** Отож, ми визнаємо, що людина виправдується вірою, — без діл Закону. **29** Хіба ж Бог тільки для юдеїв, а не й для поган? Так, і для поган, **30** бо є один тільки Бог, що виправдає обрізання з віри й необрізання через віру. **31** Тож чи не нищимо ми Закону вірою? Зовсім ні, — але зміцнюємо Закону.

4 Що ж, скажемо, знайшов Авраам, наш отець за тілом? **2** Бо коли Авраам виправдався ділами, то він має похвалу, та не в Бога. **3** Що бо Писання говорить? „Увірував Авраам Богові, і це йому залічено в праведність“. **4** А заплата виконавцеві не рахується з милости, але з обов'язку. **5** А тому, хто не виконує, але вірує в Того, Хто виправдує нечестивого, віра його порохується в праведність. **6** Як і Давид називає блаженною людину, якій рахує Бог праведність без діл: **7** „Блаженні, кому прощені беззаконня, і кому прикриті гріхи. **8** Блаженна людина, якій Господь не порохує гріхів!“ **9** Чи ж це блаженство з обрізання чи з необрізання? Бо говоримо, що „віра залічена Авраамові в праведність“. **10** Як же залічена? Як був в обрізанні, чи в необрізанні? Не в обрізанні, але в необрізанні! **11** І прийняв він ознаку обрізання, — печать праведности

через віру, що її в необрізанні мав, щоб йому бути отцем усіх віруючих, хоч були необрізані, щоб і їм залічено праведність, **12** і отцем обрізаних, не тільки тих, хто з обрізання, але й тих, хто ходить по слідах віри, що її в необрізанні мав наш отець Авраам. **13** Бо обітницю Авраамові чи його насінню, що бути йому спадкоємцем світу, дано не Законом, але праведністю віри. **14** Бо коли спадкоємці ті, хто з Закону, то спорожніла віра й знівечилась обітниця. **15** Бо Закон чинить гнів; де ж немає Закону, немає й переступу. **16** Через це з віри, щоб було з милости, щоб обітниця певна була всім нащадкам, не тільки тому, хто з Закону, але й тому, хто з віри Авраама, що отець усім нам, **17** як написано: „Отцем багатьох народів Я поставив тебе, “— перед Богом, Якому він вірив, Який оживляє мертвих і кличе неіснуюче, як існуюче. **18** Він — проти надії — увірував у надію, що стане батьком багатьох народів, за сказаним: „Таке численне буде насіння твоє!“ **19** І не знеміг він у вірі, і не вважав свого тіла за вже омертвіле, будучи майже сторічним, ні утроби Сариної за змертвілу, **20** і не мав сумніву в обітницю Божу через недовірство, але зміцнівся в вірі, і віддав славу Богові, **21** і був зовсім певний, що Він має силу й виконати те, що обіцяв. **22** Тому й „залічено це йому в праведність“. **23** Та не написано за нього одного, що залічено йому, **24** а за нас, — залічиться й нам, що віруємо в Того, Хто воскресив із мертвих Ісуса, Господа нашого, **25** що був виданий за наші гріхи, і воскрес для виправдання нашого.

5 Отож, виправдавшись вірою, майте мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа, **2** через Якого ми вірою одержали доступ до тієї благодаті, що в ній стоїмо, і хвалимось надією слави Божої. **3** І не тільки нею, але й хвалимося в утисках, знаючи, що утиски приносять терпеливість, **4** а терпеливість — досвід, а досвід — надію, **5** а надія не засоромить, бо любов Божа вилася в наші серця Святим Духом, даним нам. **6** Бо

Христос, коли ми були ще недужі, своєї пори помер за нечестивих. 7 Бо навряд чи помер хто за праведника, ще бо за доброго може хто й відважитися вмерти. 8 А Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками. 9 Тож тим більше спасемося Ним від гніву тепер, коли кров'ю Його ми виправдані. 10 Бо коли ми, будши ворогами, примирилися з Богом через смерть Сина Його, то тим більше, примирившись, спасемося життям Його. 11 І не тільки це, але й хвалимося в Бозі через Господа нашого Ісуса Христа, що через Нього одержали ми тепер примирення. 12 Тому то, як через одного чоловіка ввійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла й смерть в усіх людей через те, що всі згрішили. 13 Гріх бо був у світі й до Закону, але гріх не ставиться в провину, коли немає Закону. 14 Та смерть панувала від Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив, подібно переступу Адама, який є образ майбутнього. 15 Але не такий дар благодаті, як переступ. Бо коли за переступ одного померло багато, то тим більш благодаті Божа й дар через благодаті однієї Людини, Ісуса Христа, щедро спливі на багатьох. 16 І дар не такий, як те, що сталося від одного, що згрішив; бо суд за один прогріх — на осуд, а дар благодаті — на виправдання від багатьох прогріхів. 17 Бо коли за переступ одного смерть панувала через одного, то тим більше ті, хто приймає рясноту благодаті й дар праведности, запанують у житті через одного Ісуса Христа. 18 Ось тому, як через переступ одного на всіх людей прийшов осуд, так і через праведність Одного прийшло виправдання для життя на всіх людей. 19 Бо як через непослух одного чоловіка багато-хто стали грішними, так і через послух Одного багато-хто стануть праведними. 20 Закон же прийшов, щоб збільшився переступ. А де збільшився гріх, там зарясніла благодать, 21 щоб, як гріх панував через смерть, так само й благодать запанувала через праведність для життя

вічного Ісусом Христом, Господом нашим. (aiōnios 9166)

6 Що ж скажемо? Позостанемося в гріху, щоб благодать примножилася? Зовсім ні! 2 Ми, що вмерли для гріха, як ще будемо жити в нім? 3 Чи ви не знаєте, що ми всі, хто христився у Христа Ісуса, у смерть Його христилися? 4 Отож, ми поховані з Ним хрещенням у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити в обновленні життя. 5 Бо коли ми з'єдналися подобою смерті Його, то з'єднаємося і подобою воскресення, 6 знаючи те, що наш давній чоловік розп'ятий із Ним, щоб знищилось тіло гріховне, щоб не бути нам більше рабами гріха, 7 бо хто вмер, той звільнився від гріха! 8 А коли ми померли з Христом, то віруємо, що й жити з Ним будемо, 9 знаючи, що Христос, воскреснувши з мертвих, уже більш не вмирає, — смерть над Ним не панує вже більше! 10 Бо що вмер Він, то один раз умер для гріха, а що живе, то для Бога живе. 11 Так само ж і ви вважайте себе за мертвих для гріха й за живих для Бога в Христі Ісусі, Господі нашім. 12 Тож нехай не панує гріх у смертельному вашому тілі, щоб вам слухатись його пожадливістей, 13 і не віддавайте членів своїх гріхові за знаряддя неправедности, але віддайте себе Богові, як оживих із мертвих, а члени ваші — Богові за знаряддя праведности. 14 Бо хай гріх не панує над вами, — ви бо не під Законом, а під благодаттю. 15 Що ж? Чи будемо грішити, бо ми не під Законом, а під благодаттю? Зовсім ні! 16 Хіба ви не знаєте, що кому віддаєте себе за рабів на послух, то ви й раби того, кого слухаетесь, — або гріха на смерть, або послуху на праведність? 17 Тож дяка Богові, що ви, будши рабами гріха, від серця послухались того роду науки, якому ви себе віддали. 18 А звільнившись від гріха, стали рабами праведности. 19 Говорю я по-людському, через неміч вашого тіла. Бо як ви віддавали були члени ваші за рабів нечистості й беззаконню на беззаконня, так тепер віддайте члени ваші за рабів

праведности на освячення. **20** Бо коли були ви рабами гріха, то були вільні від праведности. **21** Який же плід ви мали тоді? Такі речі, що ними соромитесь тепер, бо кінець їх — то смерть. **22** А тепер, звільнившись від гріха й ставши рабами Богові, маєте плід ваш на освячення, а кінець — життя вічне. (aiōnios g166) **23** Бо заплата за гріх — смерть, а дар Божий — вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім! (aiōnios g166)

7 Чи ви не знаєте, браття, — бо говорю тим, хто знає Закону, — що Закон панує над людиною, поки вона живе? **2** Бо заміжня жінка, поки живе чоловік, прив'язана до нього Законом; а коли помре чоловік, вона звільняється від закону чоловіка. **3** Тому то, поки живе чоловік, вона буде вважатися перелюбницею, якщо стане дружиною іншому чоловікові; коли ж чоловік помре, вона вільна від Закону, і не буде перелюбницею, якщо стане за дружину іншому чоловікові. **4** Так, мої браття, і ви вмерли для Закону через тіло Христове, щоб належати вам іншому, Воскріслому з мертвих, щоб принісши плід Богові. **5** Бо коли ми жили за тілом, то пристрасті гріховні, що походять від Закону, діяли в наших членах, щоб принісши плід смерті. **6** А тепер ми звільнились від Закону, умерши для того, чим були зв'язані, щоб служити нам обнови́нням духа, а не старістю букви. **7** Що ж скажемо? Чи Закон — то гріх? Зовсім ні! Але я не пізнав гріха, як тільки через Закон, бо я не знав би пожадливого, коли б Закон не наказував: „Не пожадай“. **8** Але гріх, узявши привід від заповіді, зробив у мені всяку пожадливість, бо без Закону гріх мертвий. **9** А я колись жив без Закону, але, коли прийшла заповідь, то гріх ожив, **10** а я вмер; і сталася мені та заповідь, що для життя, на смерть, **11** бо гріх, узявши причину від заповіді, звів мене, і нею вмертвів. **12** Тому́ то Закон святий, і заповідь свята, і праведна, і добра. **13** Тож чи добре стало мені смертю? Зовсім ні! Але гріх, щоб стати гріхом, приніс мені смерть добром, щоб

гріх став міцно грішний через заповідь. **14** Бо ми знаємо, що Закон духовний, а я тілесний, прódаний під гріх. **15** Бо щó я виконую, не розумію; я бо чиню не те, щó хочу, але щó нена́виджу, те я роблю. **16** А коли роблю те, чого я не хóчу, то згоджуюсь із Законом, що він добрий, **17** а тому вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. **18** Знаю бо, що не живе в мені, це́бто в тілі моїм, добре; бо бажа́ння лежить у мені, але щóб виконати добре, того не знахо́джу. **19** Бо не роблю я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню. **20** Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені. **21** Тож знахо́джу зако́на, коли хочу робити добро, — що зло лежить у мені. **22** Бо маю задово́лення в Законі Божому за вну́трішнім чоловіком, **23** та бачу інший зако́н у членах своїх, що во́ює проти закону мого розуму, і полóнить мене законом гріховним, що знахо́диться в членах моїх. **24** Нещасна я лю́дина! Хто мене ви́зволить від тіла цієї смерті? **25** Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Тому́ то я сам служу́ розумом Законові Божому, але тілом — закону гріховному.

8 Тож немає тепер жодного óсуду тим, хто ходить у Христі Ісусі не за тілом, а за Духом, **2** бо зако́н Духа життя в Христі Ісусі визволив мене від зако́ну гріха й смерті. **3** Бо що було неможливе для Закону, у чо́му був він безсилий тілом, — Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі, **4** щóб виконалось ви́правдання Закону на нас, що ходимо не за тілом, а за Духом. **5** Бо ті, хто ходить за тілом, думают про тілесне, а хто за Духом — про духовне. **6** Бо думка тілесна — то смерть, а думка духовна — життя та мир, **7** думка бо тілесна — ворожнеча́ на Бога, бо не ко́риться Законові Божому, та й не може. **8** І ті, хто хóдить за тілом, не можуть догодити Богові. **9** А ви не в тілі, але в Дусі, бо Дух Божий живе в вас. А коли хто не має Христового Духа, той не Його. **10** А коли Христос у вас, то хоч тіло мертве через гріх, але дух живий

через праведність. **11** А коли живе в вас Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, то Той, хто підняв Христа з мертвих, оживить і смертельні тіла ваші через Свого Духа, що живе в вас. **12** Тому то, браття, ми не боржники тіла, щоб жити за тілом; **13** бо коли живете за тілом, то маєте вмерти, а коли Духом умертвляєте тілесні вчинки, то будете жити. **14** Бо всі, хто водиться Духом Божим, вони сини Божі; **15** бо не взяли ви духа неволі знов на страх, але взяли ви Духа синівства, що через Нього кличемо: „Авва, Отче!“ **16** Сам Цей Дух свідчить разом із духом нашим, що ми — діти Божі. **17** А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки разом із Ним ми терпимо, щоб разом із Ним і прославитись. **18** Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас. **19** Бо чекання створіння очікує з'явлення синів Божих, **20** бо створіння покорилось марноті не добровільно, але через того, хто скорив його, в надії, **21** що й саме створіння візволиться від неволі тління на волю слави синів Божих. **22** Бо знаємо, що все створіння разом зідхає й разом мучиться аж досі. **23** Але не тільки воно, але й ми самі, маючи зачаток Духа, і ми самі в собі зідхаємо, очікуючи синівства, відкуплення нашого тіла. **24** Надією бо ми спаслись. Надія ж, коли бачить, не є надія, бо хто що бачить, чому б того й надіявся? **25** А коли сподіваємось, чого не бачимо, то очікуємо того з терпеливістю. **26** Так само ж і Дух допомагає нам у наших немочах; бо ми не знаємо, про що маємо молитись, як належить, але Сам Дух заступається за нас невимовними зідханнями. **27** А Той, Хто досліджує серця, знає, яка думка Духа, бо з волі Божої заступається за святих. **28** І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре. **29** Бо кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був перворідним поміж багатьма

братами. **30** А кого Він призначив, тих і покликав, а кого покликав, тих і виправдав, а кого виправдав, тих і прославив. **31** Що ж скажемо на це? Коли за нас Бог, то хто проти нас? **32** Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, — як же не дав би Він нам із Ним і всього? **33** Хто оскáржувати буде Божих вибранців? Бог Той, що виправдує. **34** Хто ж той, що засуджує? Христос Ісус є Той, що вмер, надто й воскрес, — Він правбóруч Бога, і Він і заступається за нас. **35** Хто нас розлучить від любови Христової? Чи недоля, чи утиск, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи небезпека, чи меч? **36** Як написано: „За Тебе нас цілий день умертвляють, нас уважають за овець, приречених на заклóння“. **37** Але в цьому всьому ми перемагаємо Тим, Хто нас полюбив. **38** Бо я пересвідчився, що ні смерть, ні життя, ні анголі, ні влáди, ні теперішнє, ні майбутнє, ні сили, **39** ні вишинá, ні глибинá, ані інше яке створіння не зможе відлучити нас від любови Божої, яка в Христі Ісусі, Господі нашім!

9 Кажу правду в Христі, не обманюю, як свідчить мені моє сумління через Духа Святого, **2** що маю велику скорбóту й невпинну мýку для серця свого! **3** Бо я бажав би сам бути відлучений від Христа замість братів моїх, рідних мені тілом; **4** вони ізраїльтяни, що їм належить синівство, і слава, і заповіти, і законодавство, і богослужба, і обітници, **5** що їхні й отці, і від них же тілом Христос, що Він над усіма Бог, благословéнний, навіки, амінь. (aiōn g165) **6** Не так, щоб Слово Боже не збулось. Бо не всі ті ізраїльтяни, хто від Ізраїля, **7** і не всі діти Авраамові, хто від насіння його, але: „в Ісаку буде насіння тобі“. **8** Цебто, не тілесні діти — то діти Божі, але діти обітници признаються за насіння. **9** А слово обітници таке: „На той час прийду́, і буде син у Сарі“. **10** І не тільки це, але й Ревéкка зачала дітей від одного ложа отця нашого Ісака, **11** бо коли вони ще не народились, і нічого доброго чи злого не вчинили, — щоб позостáлась постанова Божа

у вибранні 12 не від учинків, а́ле від То́го, Хто кличе, — сказано їй: „Більший служитиме меншому“, 13 як і написано: „Полюбив Я Якова, а Ісава зненавидів“. 14 Що ж скажемо? Може в Бога неправда? Зовсім ні! 15 Бо Він каже Мойсеєві: „Помилую, кого хочу помилувати, і зми́лосе́рджуся, над ким хочу зми́лосе́рдитись“. 16 Отож, не залежить це ні від то́го, хто хоче, ні від того, хто біжить, але від Бога, що милує. 17 Бо Писання говорить фараонові: „Власне на те Я поставив тебе, щоб на тобі показати Свою силу, і щоб звістилось по цілій землі Моє Імє́ння“. 18 Отож, кого хоче — Він милує, і кого хоче — ожорсто́чує. 19 А ти скажеш мені: „Чого ж іще Він докоряє, бо хто може проти́витись волі Його?“ 20 Отже, хт́о ти, чоловіче, що ти спереча́єшся з Богом? Чи скаже твóriво творце́ві: Пощо ти зробив мене так? 21 Чи ганча́р не має вла́ди над глиною, щоб із того самого міси́ва зробити одну посу́дину на честь, а одну на нечесть? 22 Тож Бог, бажаючи показати гнів і виявити могутність Свою, щадíв із великим терпінням посу́дини гніву, що готові були на погибі́ль, 23 і щоб виявити багатство слави Своє́ї на посудинах милосердя, що їх приготува́в на славу, 24 на нас, що їх і покликав не тільки від юде́їв, але й від поган. 25 Як і в Осії Він говорить: „Назvu Сво́ім наро́дом не людей Мо́їх, і не улю́блену — улю́бленою, 26 і на місці, де сказано їм: Ви не Мій наро́д, там на́звані будуть синами Бога Живого!“ 27 А Іса́я звиває про Ізраї́ля: „Коли б число синів Ізраї́левих було, як мо́рський пісок, то тільки останок спасе́ться, 28 бо вирок закінчений та скорочений у праведно́сті учини́ть Госпо́дь на землі!“ 29 І як Іса́я віщував: „Коли б Госпо́дь Савао́т не лишив нам насіння, то ми стали б, як Содом, і поді́бні були б до Гомо́рри!“ 30 Що ж скажемо? Що погани, які не шукали праведно́сти, досягли праведно́сти, тіє́ї праведно́сти, що від віри, 31 а Ізраї́ль, що шукав Закона праведно́сти, не досяг Закона праведно́сти. 32 Чому́? Бо шукали не з віри, але якби з учинків Зако́ну;

вони бо спіткну́лись об ка́мінь спотика́ння, 33 як написано: „Ось Я кладу́ на Сіо́ні ка́мінь спотика́ння та скелю́ спокуси, і ко́жен, хто вірує в Нього, не посоро́биться!“

10 Браття, бажа́ння мого серця й молитва до Бога за Ізраї́ля на спасі́ння. 2 Бо я свідчу їм, що вони маю́ть ре́вність про Бога, але не за розумом. 3 Вони бо, не розуміючи праведно́сти Божо́ї, і силкуючись поставити власну праведні́сть, не покорились праведно́сті Божі́й. 4 Бо кі́нець Зако́ну — Христос на праведні́сть ко́жному, хто вірує. 5 Мойсей бо пише про праведні́сть, що від Зако́ну, що „люди́на, яка його виконує, буде ним жити“. 6 А про праведні́сть, що від віри, говорить так: „Не кажи в свої́м серці: Хто вийде на небо?“це́бто зве́сти додолу Христа, 7 або: „Хто зйі́де в безодню?“це́бто ви́вести з мертвих Христа. (Abyssos g12) 8 Але що каже ще? „Бли́зько тебе слово, — в устах тво́їх і в серці тво́їм“, це́бто слово віри, що його проповідуємо. 9 Бо коли ти уста́ми свої́ми визна́ватимеш Ісуса за Господа, і будеш вірувати в свої́м серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасе́шся, 10 бо серцем віруємо для праведно́сти, а устами ісповідуємо для спасі́ння. 11 Каже бо Писання: „Ко́жен, хто вірує в Нього, не буде засоро́млений“. 12 Бо нема́ різниці помі́ж юде́єм та ге́лленом, бо той же Госпо́дь є Госпо́дом усі́х, багати́й для всі́х, хто кличе Його. 13 Бо „ко́жен, хто покличе Госпо́дне Ім'я, буде спасе́ний“. 14 Але як покличу́ть Того, в Кого не ввірували? А як увірую́ть у Того, що про Нього не чули? А як почую́ть без проповідника? 15 І як будуть проповідувати, коли не будуть по́слані? Як написано: „Які гарні ноги благові́сників миру, благові́сників добра́“. 16 Але не всі́ послу́хались Єва́нгелії. Бо Іса́я каже: „Господи, хто пові́рив тому, що почув був від нас?“ 17 Тож віра від слуха́ння, а слуха́ння через Слово Христо́ве. 18 Та кажу́: Чи не чули вони? Отож: „По всі́й землі їхній го́лос пішов, і їхні слова́ в кінці́ світу!“ 19 Але кажу́: Чи Ізраї́ль не знав? Перший Мойсей говори́ть: „Я викличу

заздрість у вас ненародом, — роздражню вас нерозумним народом“. 20 А Ісає сміливо говорить: „Знайшли Мене ті, хто Мене не шукав, відкрився Я тим, хто не питався про Мене!“ 21 А про Ізраїля каже: „Я руки Свої цілий день простягав до людей неслухняних і суперечних!“

11 Отож я питаю: Чи ж Бог відкинув народа Свого? Зовсім ні! Бо й я ізраїльтянин, із насіння Авраамового, Веніамінового племені. 2 Не відкинув Бог народа Свого, що його перше знав. Чи ви не знаєте, що говорить Писання „про Іллю“, як він скаржиться Богові на Ізраїля, кажучи: 3 „Господи, вони повбивали пророків Твоїх, і Твої жертовники поруйнували, і лишився я сам, і шукають моєї душі“. 4 Та що каже йому Божа відповідь: „Я для Себе залишив сім тисяч мужа, що перед Ваалом колін не схиляли“. 5 Також і теперішнього часу залишився останок за вибором благодаті. 6 А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю. А коли з учинків, то це більше не благодать, інакше вчинок не є вже вчинок. 7 Що ж? Чого Ізраїль шукає, того не одержав, та одержали вибрані, а останні затверділи, 8 як написано: „Бог дав їм духа засипання, очі, щоб не бачили, і вуха, щоб не чули, аж до сьогоднішнього дня“. 9 А Давід каже: „Нехай станеться стіл їхній за сітку й за пастку, і на спокусу, та їм на заплату; 10 нехай потемніють їхні очі, щоб не бачили, хай назавжди зігнеться хребет їхній!“ 11 Тож питаю: Чи ж спіткнулись вони, щоб упасти? Зовсім ні! Але з їхнього занепаду — спасіння поганам, щоб викликати заздрість у них. 12 А коли їхній занепад — багатство для світу, а їхнє упокорення — багатство поганам, — скільки ж більш повнота їхня? 13 Кажу бо я вам, поганам: через те, що я апостол поганів, я хвалю свою службу, 14 може як викличу заздрість у своїх за тілом, і спасу декого з них. 15 Коли ж відкинення їх — то примирення світу, то що їхнє прийняття, як не життя з мертвих? 16 А коли святий

первісток, то й тісто святе; а коли святий корінь, то й віття святе. 17 Коли ж деякі з галузок відломилися, а ти, будши дике оливне дерево, прищепився між них і став спільником товщу олівного кореня, 18 то не вихваляйся перед галузками; а коли вихваляєшся, то знай, що не ти носиш кореня, але корінь тебе. 19 Отже скажеш: „Галузки відломилися, щоб я прищепився“. 20 Добре. Вони відломившись невірством, а ти тримаєшся вірою; не величайся, але бійся. 21 Бо коли Бог природних галузок не пожалував, то Він і тебе не пожалує! 22 Отже, бач добрість і суворість Божу, — на відпалих суворість, а на тебе добрість Божа, коли перебудеш у доброті, коли ж ні, то й ти будеш відтятий. 23 Та й вони, коли не зостануться в невірстві, прищепляться, бо має Бог силу їх знов прищепити. 24 Бо коли ти відтятий з оливи, дикої з природи, і проти природи зацплений до доброї оливи, то скільки ж більше ті, що природні, прищепляться до своєї власної оливи? 25 Бо не хочу я, браття, щоб ви не знали цієї таємниці, — щоб не були ви високої думки про себе, що жорстокість стала Ізраїлеві почасті, аж поки не ввійде повне число поган, 26 і так увесь Ізраїль спасеться, як написано: „Прийде з Сіону Спаситель, і відверне безбожність від Якова, 27 і це заповіт їм від Мене, коли відійму гріхи їхні!“ 28 Тож вони за Євангелією вороги ради вас, а за вибором — улюблені ради отців. 29 Бо дари й покликання Божі невідмінні. 30 Бо як і ви були колись неслухняні Богові, а тепер помилувані через їхній непослух, 31 так і вони тепер спротивилися для помилування вас, щоб і самі були помилувані. 32 Бо замкнув Бог усіх у непослух, щоб помилувати всіх. (eleese g1653) 33 О глибіно багатства, і премудрости, і знання Божого! Які невідомі присуди Його, і недосліджені дороги Його! 34 „Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому? 35 Або хто давніш Йому дав, і йому буде віддано?“ 36 Бо все з Нього,

через Нього і для Нього! Йому слава навіки.
Амінь. (aïōn g165)

12 Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, — повіддавайте ваші тіла на жертву живу, святу, приємну Богові, як розумну службу вашу, **2** і не стосуйтеся до віку цього, але перемініться відновою вашого розуму, щоб пізнати вам, що́ то є воля Божа, — добро, приємність та доскона́лість. (aïōn g165)

3 Через да́ну мені благодать кажу́ кожному з вас не думати про себе більш, ніж належить думати, але думати скромно, у міру віри, як кожному Бог наділів. **4** Бо як в однім тілі маємо багато членів, а всі члени мають не однакове діяння, **5** так багато нас є одне тіло в Христі, а зосібна ми один одному члени. **6** І ми маємо різні дари, згідно з благодаттю, да́ною нам: коли пророцтво — то виконуй його́ в міру віри, **7** а коли служіння — будь на служіння, коли вчитель — на навчання, **8** коли втішитель — на потішання, хто подає — у простоті, хто головує — то з пильністю, хто милосердствує — то з привітністю! **9** Любов нехай буде нелицемірна; ненавидьте зло та туліться до доброго! **10** Любіть один одного братньою любов'ю; випереджайте один одного пошаною! **11** У ревно́сті не лінуйтеся, духом палайте, служіть Господе́ві, **12** тіштеся надією, утиски терпіть, перебувайте в молитві, **13** беріть у́діл у потребах святих, будьте гостинні до чужинців! **14** Благословляйте тих, хто вас переслідує; благословляйте, а не проклинайте! **15** Тіштеся з тими, хто тішиться, і плачте з отими, хто плаче! **16** Думайте між собою одна́ково; не величайтеся, але наслідуйте слухня́них; „не вважайте за мудрих себе!“ **17** Не платіть ні́кому злом за зло, дбайте про добре перед усіма́ людьми! **18** Коли можливо, якщо це залежить від вас — живіть у мирі зо всіма́ людьми! **19** Не мстіться самі, улюблені, але дайте місце гніву Божому, бо написано: „Мені помста належить, Я відплачу́, говорить Господь“. **20** Отож, як твій ворог голодний, — нагодуй його́; як він пра́гне, — напій його́, бо, роблячи це, ти

згорта́єш розпалене вугілля йому на голову.
21 Не будь переможений злом, але перемагай зло добром!

13 Нехай кожна людина ко́риться вищій владі, бо немає вла́ди, як не від Бога, і вла́ди існуючі встановлені від Бога. **2** Тому той, хто противиться владі, противиться Божій постанові; а ті, хто противиться, самі візьмуть о́суд на себе. **3** Бо володарі — по́страх не на добрі діла, а на злі. Хочеш не боятися вла́ди? Роби добро, і матимеш похвалу́ від неї, **4** бо володар — Божий слуга, тобі на добро. А як чиниш ти зло, то бійся, бо неда́рмо він носить меча́, він бо Божий слуга, ме́сник у гніві злочинцеві! **5** Тому треба ко́ритися не тільки ради стра́ху кари, але й ради сумління. **6** Через це ви й податки даєте, бо вони служітелі Божі, саме тим за́вжди зайняті. **7** Тож віддайте належне усім: кому податок — податок, кому мито — мито, кому страх — страх, кому честь — честь. **8** Не будьте винні ні́кому нічо́го, крім того, щоб любити один одного. Бо хто іншого любить, той виконав Зако́на. **9** Бо заповіді: „Не чини пере́любу“, „Не вбивай“, „Не краді“, „Не свідкуй неправдиво“, „Не пожада́й“ й які інші, вони містяться всі в цьому слові: „Люби свого бли́жнього, як самого себе!“ **10** Любов не чинить зла бли́жньому, тож любов — викона́ння Зако́ну. **11** І це то́му, що знаєте час, що пора нам уже пробудитись від сну. Бо тепер спасіння ближче до нас, аніж тоді, коли ми ввірували. **12** Ніч минула, а день наблізівся, тож відкиньмо вчинки те́мряви й зодягнімось у зброю сві́тла. **13** Як удень, поступаймо доброчесно, не в гульні та п'янстві, не в пере́любі та розпусті, не в сварні та за́здросцях, **14** але зодягніться Господом Ісусом Хри́стом, а дого́дження тілу не обертайте на пожадли́вість!

14 Слабо́го в вірі приймайте, але не для суперечок про погляди. **2** Один бо вірує, що можна їсти все, а немічний споживає яри́ну. **3** Хто їсть, нехай не погорджує тим, хто не їсть. А хто не їсть, нехай не осуджує

того, хто їсть, — Бог бо прийняв його. **4** Ти хто такий, що судиш чужого раба? Він для пана свого стоїть або падає; але він устоїть, бо має Бог силу поставити його. **5** Один вирізняє день від дня, інший же про кожен день судить однаково. Нехай кожен за власною думкою тримається свого переконання. **6** Хто вважає на день, — для Господа вважає, а хто не вважає на день, — для Господа не вважає. Хто їсть, — для Господа їсть, бо дякує Богові. А хто не їсть, — для Господа не їсть, і дякує Богові. **7** Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і не вмирає ніхто сам для себе. **8** Бо коли живемо — для Господа живемо, і коли вмираємо — для Господа вмираємо. І чи живемо, чи вмираємо — ми Господні! **9** Бо Христос на те й умер, і ожив, щоб панувати і над мертвими, і над живими. **10** А ти нащо осуджуєш брата свого? Чи чого ти погорджуєш братом своїм? Бо всі станемо перед судним престолом Божим. **11** Бо написано: „Я живу, каже Господь, і схилиться кожне коліно передо Мною, і візнає Бога кожен язик!“ **12** Тому кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові. **13** Отож, не будемо більше осуджувати один одного, але краще судить про те, щоб не давати братові спотикання та спокуси. **14** Я знаю, і пересвідчений у Господі Ісусі, що нема нічого нечистого в самому собі; тільки коли хто вважає що за нечисте, тому воно нечисте. **15** Коли ж через поживу сумує твій брат, то вже не за любов'ю поводишся ти, — не губи своєю поживою того, за кого Христос був умер. **16** Нехай ваше добре не зневажається. **17** Бо Царство Боже не пожива й питво, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святій. **18** Хто цим служить Христові, той Богові милий і шанований поміж людьми. **19** Отож, пильнуймо про мир, та про те, що на збудування один одного! **20** Не руйнуй діла Божого ради поживи, — усе бо чисте, але зле людині, що їсть на спотикання. **21** Добре не їсти м'яса, ані пити вина, ані робити такого, від чого брат твій гіршіться, або спокушується, або

слабне. **22** Ти маєш віру? Май її сам про себе перед Богом. Блаженний той, хто не осуджує самого себе за те, про що випробовується! **23** А хто має сумнів, коли їсть, буде осуджений, бо не робить із віри, а що не від віри, те гріх.

15 Ми, сильні, повинні нести слабості безсилих, а не собі догоджати. **2** Кожен із нас нехай догоджає ближньому на добро для збудування. **3** Бо й Христос не Собі догоджав, але як написано: „Зневаги тих, хто Тебе зневажає, упали на Мене“. **4** А все, що давніше написане, написане нам на науку, щоб терпінням і потіхою з Писання ми мали надію. **5** А Бог терпеливості й потіхи нехай дасть вам бути однодумними між собою за Христом Ісусом, **6** щоб ви однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа. **7** Приймайте тому один одного, як і Христос прийняв нас до Божої слави. **8** Кажу ж, що Христос для обрізаних став за службу ради Божої правди, щоб отцям потвердити обітницю, **9** а для поган — щоб славили Бога за милосердя, як написано: „Тому я хвалитиму Тебе, Господи, серед поган, і ім'я Твоє буду виспівувати!“ **10** І ще каже: „Тіштесь, погани, з народом Його!“ **11** І ще: „Хваліть, усі погани, Господа, виславляйте Його, усі люди!“ **12** І ще каже Ісая: „Буде корінь Єссеев, що постане, щоб панувати над поганями, — погани на Нього надіялись будуть!“ **13** Бог же надії нехай вас наповнить усякою радістю й миром у вірі, щоб ви збагатились надією, силою Духа Святого! **14** І я про вас сам пересвідчений, браття мої, що й самі ви повні доброти, наповнені всяким знанням, і можете й один одного навчати. **15** А писав я вам почасти трохи сміліше, якби вам нагадуючи благодаттю, що дана мені від Бога, **16** щоб був я слугою Христа Ісуса між поганями, і виконував святу службу Євангелії Божої, щоб приношення поган стало приємне й освячене Духом Святим. **17** Тож маю я чим похвалитись у Христі Ісусі, щодо Божих речей, **18** бо не смію казати того, чого не зробив через мене Христос

на по́слух поган, словом і чином, **19** силою ознак і чудес, силою Духа Божого, так що я поши́рив Ева́нгелію Христову від Єрусалиму й околиць аж до Іллі́рика. **20** При то́му пильнував я звіщати Ева́нгелію не там, де Христове Ім'я́ було знане, щоб не будувати на основі чужій, **21** але як написано: „Кому не звіщало́сь про Нього, побачать, і ті, хто не чув, зрозуміють!“ **22** Тому́ часто я мав перешкоди, щоб прибути до вас. **23** А тепер, не маючи більше місця в країнах оцих, але з давніх літ мавши бажа́ння прибути до вас, **24** коли тільки під́у до Еспа́нії, прибу́ду до вас. Бо маю надію, як бу́ду прохóдити, побачити вас, і що ви проведéте мене туди, коли перше почастити матиму я задово́лення з вами побути. **25** А тепер я йду до Єрусалиму послужити святим, **26** бо Македо́нія й Аха́я візна́ли за добре подати деяку поміч незаможним святим, що в Єрусалимі живуть. **27** Бо візна́ли за добре, та й боржники́ вони їхні. Бо коли погани стали спільника́ми в їх духовні́м, то повинні́ й у тілесні́м послужити їм. **28** Як це докінчу́ та доста́чу їм плід цей, тоді́ через ваше місто я під́у до Еспа́нії. **29** І знаю, що коли прийд́у до вас, то прийд́у в повно́ті Христового благословéння. **30** Благаю́ ж вас, браття, Господом нашим Ісусом Христом і любов'ю́ Духа, — помагайте мені́ в мо́литвах за мене до Бога, **31** щоб мені́ візволитися від неслухня́них в Юде́ї, і щоб служба́ моя в Єрусалимі́ бу́ла приємна святим, **32** щоб із во́лі Божо́ї з радістю́ прийти до вас і відпочи́ти з вами! **33** А Бог миру нехай буде зо всіма́ вами. Амінь.

16 Поручаю́ ж вам сестру́ нашу Фі́ву, служе́бницю Церкви в Кенхре́ях, **2** щоб ви прийняли́ її в Господі́, як личить святим, і допомагайте їй, у якій речі́ бу́де вона чо́го потребува́ти від вас, бо й вона опіку́нка була багачом і самому мені́. **3** Вітайте Приски́ллу й Акі́лу, співробі́тників мої́х у Христі́ Ісусі, — **4** що голови́ свої́ за душу́ мою́ клали, яким не я сам дякую, але й усі́ Церкви з поган, — і їхню домашню́ Це́ркву. **5** Вітайте улю́бленого мого

Епенéта, — він пе́рвісток Азі́ї для Христа. **6** Вітайте Ма́рію, що напрацюва́лася багато для вас. **7** Вітайте Андрoні́ка й Ю́нія, родичі́в мої́х і співв'язні́в мої́х, що славні́ вони між апóстолами, що й у Христі́ були перше мене. **8** Вітайте Амплі́я, мого улю́бленого в Господі́. **9** Вітайте Урба́на, співробі́тника нашого в Христі́, і улю́бленого мого Стахі́я. **10** Вітайте Апеллéса, випробуваного в Христі́. Вітайте Аристову́лових. **11** Вітайте мого родича́ Іродіoна. Вітайте Наркі́сових, що в Господі́. **12** Вітайте Трифе́ну й Трифо́су, що працюють у Господі́. Вітайте улю́блену Персі́ду, що багато попрацювала в Господі́. **13** Вітайте ви́браного в Господі́ Ру́фа, і матір його́ та мою. **14** Вітайте Асинкρί́та, Флeгoнта, Ерма, Патрoва, Ермі́я і братів, що з ними. **15** Вітайте Філоло́га та Юлі́ю, Нирéя й сестру́ його́, і Олімпі́яна, і всіх святих, що з ними. **16** Вітайте один oдного́ святим поці́лунком. Вітають вас усі́ Церкви Христові! **17** Благаю́ ж вас, браття, щоб ви остері́галися тих, хто чинить розді́лення й згі́ршення проти науки́, яко́ї ви навчилися, і уникайте́ їх, **18** бо такі́ не служать Господе́ві нашому Ісусу Христу, але власному́ череву; вони добрими́ та гарними́ словами звoдять серця́ простодушних. **19** Ваша́ ж слухня́ність дійшла до всіх. І я тішусь за вас, але хóчу, щоб були́ ви мудрі́ в доброму, а прoсті́ в злому. **20** А Бог миру́ потопче незаба́ром сатану́ під ваші́ но́ги. Благода́ть Господа́ нашого Ісуса Христа́ нехай буде з вами! Амінь. **21** Вітає́ вас мій співробі́тник Тимоф́ій, і Лукі́й, і Ясон, і Сосипáтр, мої́ родичі́. **22** Вітаю́ вас у Господі́ й я, Тeртій, що цьoго листа́ написав. **23** Вітає́ вас Гай, гостинний для мене́ й ціло́ї Церкви. Вітає́ вас міський доморядник Ера́ст і брат Кварт. **25** А Тому́, хто може поставити вас мі́цно згідно́ з моєю́ Ева́нгелією́ й проповіддю́ Ісуса Христа́, за обя́вленням таємни́ці, що від ві́чних часі́в була́ замóвчана, (aiōnios g166) **26** а тепер вия́влена, і через проро́цькі писання́, з на́казу ві́чного Бога, на по́слух ві́рі по всі́х наро́дах прові́щена, — (aiōnios g166) **27** єдиному

мудрому Богові, через Ісуса Христа, слава
навіки! Амінь. (aiōn g165)

1 до коринтян

1 Павло́, волею Божою покликаний за апостола Ісуса Христа, і брат Состен, **2** Божій Церкві, що в Коринті, посвяченим у Христі Ісусі, покликаним святим, зо всіма, що на всякому місті прикликають Ім'я Господа нашого Ісуса Христа, їхнього і нашого, — **3** благодать вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса Христа! **4** Я завжди дякую моему Богові за вас, через Божу благодать, що була вам дана в Христі Ісусі, **5** бо ви всім збагатилися в Ньому, — словом усяким і всяким знанням, **6** бо свідцтво Христове між вами утвердилось, **7** так що не маєте недостачі в жоднім дарі благодаті ви, що очікуєте з'явлення Господа нашого Ісуса Христа. **8** Він вас утвердить до кінця неповинними бути дня Господа нашого Ісуса Христа! **9** Вірний Бог, що ви через Нього покликані до спільноті Сина Його Ісуса Христа, Господа нашого. **10** Тож благодаю вас, браття, Ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не було поміж вами поділення, але щоб були ви поєднані в однім розумінні та в думці одній! **11** Бо стало відомо мені про вас, мої браття, від Хлоїних, що між вами суперечки. **12** А кажу я про те, що з вас кожен говорить: я ж Павлив, а я Аполлосів, а я Кіфін, а я Христів. **13** Чи ж Христос поділився? Чи ж Павло був розп'ятий за вас? Чи в Павлові ім'я ви христились? **14** Дякую Богові, що я ані одного з вас не христив, окрім Кріспа та Гаї, **15** щоб ніхто не сказав, ніби я охристив був у ймення своє. **16** Охристив же був я й дім Степанів; більш не знаю, чи христив кого іншого я. **17** Бо Христос не послав мене, щоб христити, а звіщати Євангелію, і то не в мудрості слова, щоб безсилим не став хрест Христа. **18** Бож слово про хреста тим, що гинуть, — то глупота, а для нас, що спасаємось, — Сила Божа! **19** Бо написано: „Я погублю мудрість премудрих, а розум розумних відкіну!“ **20** Де мудрий? Де книжник? Де дослідувач віку цього? Хіба Бог

мудрість світу цього не змінив на глупоту? **(аїѠн g165)** **21** Через те ж, що світ мудрістю не зрозумів Бога в мудрості Божій, то Богові вгодно було спасти віруючих через дурість проповіді. **22** Бо й юдеї жадають ознак, і греки пошукують мудрости, **23** а ми проповідуємо Христа розп'ятого, — для юдеїв згіршення, а для греків — безумство, **24** а для самих покликаних юдеїв та греків — Христа, Божу силу та Божу мудрість! **25** Бо Боже й немудре — розумніше воно від людей, а Боже немічне — сильніше воно від людей! **26** Дивіться бо, браття, на ваших покликаних, що небагато-хто мудрі за тілом, небагато-хто сильні, небагато-хто шляхетні. **27** Але Бог вибрав немудре світу, щоб засоромити мудрих, і немічне світу Бог вибрав, щоб засоромити сильне, **28** і простих світу, і погорджених, і незначних вибрав Бог, щоб значне знівечити. **29** так щоб не хвалилося перед Богом жодне тіло. **30** А з Нього ви в Христі Ісусі, що став нам мудрістю від Бога, — праведністю ж, і освяченням, і відкупленням, **31** щоб було, як написано: „Хто хвалиться, нехай хвалиться Господом!“

2 А я, як прийшов до вас, браття, не прийшов вам звіщати про Боже свідцтво з добірною мовою або мудрістю, **2** бо я надумавсь нічого між вами не знати, крім Ісуса Христа, і Того розп'ятого. **3** І я в вас був у немочі, і в страху, і в великім тремтінні. **4** І слово моє й моя проповідь — не в словах переконливих людської мудрости, але в доказі Духа та сили, **5** щоб була віра ваша не в мудрості людській, але в силі Божій! **6** А ми говоримо про мудрість між досконалими, але мудрість не віку цього, ані володарів цього віку, що гинуть, **(аїѠн g165)** **7** але ми говоримо Божу мудрість у таємниці, приховану, яку Бог перед віками призначив нам на славу, **(аїѠн g165)** **8** яку ніхто з володарів цього віку не пізнав; коли б бо пізнали були, то не розп'яли б вони Господа слави! **(аїѠн g165)** **9** Але, як написано: „Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людині не впало, те Бог приготував був тим,

хто любить Його!“ **10** А нам Бог відкрив це Своім Духом, — усе бо досліджує Дух, навіть Божі глибини. **11** Хто бо з людей знає речі людські, окрім людського духа, що в нім проживає? Так само не знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого. **12** А ми прийняли духа не світу, але Духа, що з Бога, щоб знати про речі, від Бога даровані нам, **13** що й говоримо не вівченими словами людської мудрости, але вівченими від Духа Святого, порівнюючи духовне до духовного. **14** А людина тілесна не приймає речей, що від Божого Духа, бо їй це глупота, і вона зрозуміти їх не може, бо вони розуміються тільки духовно. **15** Духовна ж людина судить усе, а її судити не може ніхто. **16** Бо „хто розум Господній пізнав, який би його міг навчати?“ А ми маємо розум Христів!

3 І я, браття, не міг говорити до вас, як до духовних, але як до тілесних, як до немовлят у Христі. **2** Я вас годував молоком, а не твердою їжею, бо ви не могли її їсти, та й тепер ще не можете, **3** бо ви ще тілесні. Бо коли заздрість та суперечки між вами, то чи ж ви не тілесні, і хіба не по-людському робите? **4** Бо коли хто каже: „Я ж Павлів“, а інший: „Я Аполлосів“, то чи ж ви не тілесні? **5** Бо хто ж Аполлос? Або хто то Павло? Вони тільки служителі, що ви ввірували через них, і то скільки кому дав Господь. **6** Я посадив, Аполлос поливав, Бог же зростів, **7** тому ані той, хто садить, ані хто поливає, є щось, але Бог, що родить! **8** І хто садить, і хто поливає — одне, і кожен одержить свою нагороду за працею своєю! **9** Бо ми співробітники Божі, а ви — Боже поле, Божа будівля. **10** Я за благодаттю Божою, що дана мені, як мудрий будівничий, основу поклав, а інший буде на ній; але нехай кожен пильнує, як він буде на ній! **11** Ніхто бо не може покласти іншої основи, окрім покладеної, а вона — Ісус Христос. **12** А коли хто на цій основі буде з золота, срібла, дорогоцінного каміння, із дерева, сіна, соломи, **13** то буде виявлене діло кожного, бо виявить день, тому що він огнем об'являється, і огонь діло

кожного випробує, яке воно є. **14** І коли чие діло, яке збудував хто, устоїть, то той нагороду одержить; **15** коли ж діло згорить, той матиме шкоду, та сам він спасеться, алé так, як через огонь. **16** Чи не знаєте ви, що ви — Божий храм, і Дух Божий у вас пробуває? **17** Як хто нівечить Божого храма, того знівечить Бог, бо храм Божий святий, а храм той — то ви! **18** Хай не зводить ніхто сам себе. Як кому з вас здається, що він мудрий в цім віці, нехай стане нерозумним, щоб бути премудрим. (aíðn g165) **19** Цьогосвітня бо мудрість — у Бога глупота, бо написано: „Він ловить премудрих у хитрощах їхніх!“ **20** І знову: „Знає Господь думки мудрих, що марнотні вони!“ **21** Тож нехай ніхто не хвалиться людсьмí, бо все ваше: **22** чи Павло, чи Аполлос, чи Кíфа, чи світ, чи життя, чи смерть, чи теперішнє, чи майбутнє — усе ваше, **23** ви ж Христові, а Христос — Божий!

4 Нехай кожен нас так уважає, якби служителів Христових і доморядників Божих таємниць; **2** а щó ще шукається в доморядниках, — щоб кожен був знайдений вірним. **3** А для мене то найменше, щоб судили мене ви чи суд людський, бо я й сам не суджу себе. **4** Я бо проти себе нічого не знаю, але цим не виправдуюсь; Той же, Хто судить мене, то Господь. **5** Тому не судить передчасно нічого, аж поки не прийде Господь, що й висвітлить таємниці темряви та виявить задуми сердець, і тоді кожному буде похвала від Бога. **6** Оце ж усе, браття, приклав я до себе й Аполлоса ради вас, щоб від нас ви навчилися думати „не більш, як написано“, щоб ви не чванились один за одним перед іншим. **7** Хто бо тебе вирізняє? Щó ти маєш, чого б ти не взяв? А коли ж бо ти взяв, чого чванішся, ніби не взяв? **8** Ви вже нагородовані, ви вже збагатілися, без нас ви царюєте. І коли б то ви стали царювати, щоб і ми царювали з вами! **9** Бо я думаю, що Бог нас, апостолів, поставив за найостанніших, мов на смерть засуджених, бо ми стали дивовищем світові, — і анголам, і людям. **10** Ми нерозумні Христа ради, а ви мудрі в

Христі; ми слабі, ви ж міцні; ви славні, а ми безчесні! **11** Ми до цього часу і голодуємо, і прагнемо, і нагі ми, і катовані, і тиняємось, **12** і трудимось, працюючи своїми руками. Коли нас лихословлять, ми благословляємо; як нас переслідують, ми терпимо; **13** як лають, ми молимося; ми стали, як сміття те для світу, аж досі ми всім, як ті відкидки! **14** Не пишу це для того, щоб вас осоромити, але остерігаю, як своїх любих дітей. **15** Бо хоч би ви мали десять тисяч наставників у Христі, та отців не багато; а я вас породив у Христі Ісусі через Євангелію. **16** Тож благаю вас: будьте наслідувачами мене! **17** Для цього послав я до вас Тимофія, що для мене улюблений і вірний син у Господі, — він вам нагадає шляхи мої в Христі Ісусі, як навчаю я скрізь у кожній Церкві. **18** Деякі згорділи, так немов би не мав я прийти до вас. **19** Та небавом прийду до вас, як захоче Господь, і пізнаю не слово згорділих, але силу. **20** Бо Царство Боже не в слові, а в силі. **21** Чого хочете? Чи прийти до вас з києм, чи з любов'ю та з духом лагідності?

5 Всюди чути, що між вами перелюб, і то такий перелюб, який і між поганами незнаній, — що хтось має за дружину собі дружину батькову. **2** І ви завеличалися, а не засмутились радніш, щоб був вилучений з-поміж вас, хто цей учинок зробив. **3** Отож я, відсутній тілом, та присутній духом, уже розсудив, як присутній між вами: того, хто так учинив це, **4** у Ім'я Господа Ісуса, як зберетеся ви та мій дух, із силою Господа нашого Ісуса, — **5** віддати такого сатані на погибіль тіла, щоб дух спасся Господнього дня! **6** Величання ваше не добре. Хіба ви не знаєте, що мала різчина все тісто заквашує? **7** Отож, очистьте стару різчину, щоб стати вам новим тістом, бо ви прісні, бо наша Пасха, Христос, за нас у жертву принесений. **8** Тому святкуймо не в давній різчині, ані в різчині злобі й лукавства, але в опрісноках чистоти та правди! **9** Я писав вам у листі не єднатися з перелюбниками, — **10** але не взагалі з цюгосвітніми перелюбниками, чи

з користолюбцями, чи з хижакіми, чи з ідолянами, бо ви мусіли були б відійти від світу. **11** А тепер я писав вам не єднатися з тим, хто зветься братом, та є перелюбник, чи користолюбець, чи ідолянин, чи злоріка, чи п'яниця, чи хижак, — із такими навіть не їсти! **12** Бо що ж мені судити й чужих? Чи ви не судите своїх? **13** А чужих судить Бог. Тож вилучіть лукавого з-поміж себе самих!

6 Чи посміє хто з вас, маючи справу до іншого, судитися в неправедних, а не в святих? **2** Хіба ви не знаєте, що святі світ судитимуть? Коли ж будете ви світ судити, то чи ж ви негідні судити незначні справи? **3** Хіба ви не знаєте, що ми будем судити анголів, а не тільки життєве? **4** А ви, коли маєте суд за життєве, то ставите суддями тих, хто нічого не значить у Церкві. **5** Я на сором це вам говорю. Чи ж між вами немає ні одного мудрого, щоб він міг розсудити між братами своїми? **6** Та брат судиться з братом, — і то перед невірними! **7** Тож уже для вас сором зовсім, що суди між собою ви маєте. Чому краще не терпите кривди? Чому краще не маєте шкоди? **8** Але ви самі кривду чините та обдираєте, та ще братів. **9** Хіба ви не знаєте, що неправедні не впадкують Божого Царства? Не обманюйте себе: ні розпусники, ні ідоляни, ні перелюбники, ні блудодійники, ні мужоложники, **10** ні злодії, ні користолюбці, ні п'яниці, ні злоріки, ні хижакі — Царства Божого не впадкують вони! **11** І такими були дехто з вас, але ви обмились, але освятились, але виправдались Іменем Господа Ісуса Христа й Духом нашого Бога. **12** Усе мені можна, та не все на пожіток. Усе мені можна, але мною, ніщо володіти не повинно. **13** Їжа для черева, і череву для їжі, але Бог одне й друге понищить. А тіло не для розпустити, але для Господа, і Господь для тіла. **14** Бог же й Господа воскресив, воскресить Він і нас Своєю силою! **15** Хіба ви не знаєте, що ваші тіла — то члени Христові? Отож, узявши члени Христові, зроблю їх членами розпусниці? Зовсім ні! **16** Хіба ви не знаєте, що той, хто злучується

з розп'усницею, стає одним тілом із нею? Бо каже: „Обидва ви будете тілом одним“. 17 А хто з Господом злучується, стає одним духом із Ним. 18 Утікайте від розпусти. Усякий бо гріх, що його чинить людина, є поза тілом. А хто чинить розпусту, той грішить проти власного тіла. 19 Хіба ви не знаєте, що ваше тіло — то храм Духа Святого, що живе Він у вас, Якого від Бога ви маєте, і ви не свої? 20 Бо дорого куплені ви. Отож прославляйте Бога в тілі своєму та в душі своєму, що Божі вони!

7 А про що ви писали мені, то добре було б чоловікові не дотикатися жінки. 2 Але щоб уникнути розпусти, нехай кожен муж має дружину свою, і кожна жінка хай має свого чоловіка. 3 Нехай віддає чоловік своїй дружині потрібну любов, так же само й чоловікові дружина. 4 Дружина не володіє над тілом своїм, але чоловік; так же само й чоловік не володіє над тілом своїм, але дружина. 5 Не вхилийтесь одне від одного, хібащо дочасно за згодою, щоб бути в пості та молитві, та й сходьтесь знову до купи, щоб вас сатана не спокушував вашим нестриманням. 6 А це говорю вам як раду, а не як наказу. 7 Бо хочу, щоб усі чоловіки були, як і я; але кожен має від Бога свій дар, — один так, інший так. 8 Говорю ж неодруженим і вдовам: добре їм, як вони позостануться так, як і я. 9 Коли ж не втримаються, — нехай одружуються, бо краще женитися, ніж розпалятися. 10 А тим, що побрались, наказую не я, а Господь: Нехай не розлучається дружина з своїм чоловіком! 11 А коли ж і розлучиться, хай застається незаміжня, або з чоловіком своїм хай поміриться, — і не відпускати чоловікові дружини! 12 Іншим же я говорю, не Господь: коли який брат має дружину невіруючу, і згідна вона жити з ним, — нехай він не лишає її. 13 І жінка, як має чоловіка невіруючого, а той згоден жити з нею, — нехай не лишає його. 14 Чоловік бо невіруючий освячується в дружині, а дружина невіруюча освячується в чоловікові. А інакше нечисті

були б ваші діти, тепер же святі. 15 А як хоче невіруючий розлучитися, хай розлучиться, — не неволиться брат чи сестра в таких разі, бо покликав нас Бог до миру. 16 Звідки знаєш ти, дружино, чи не спасеш чоловіка? Або звідки знаєш, чоловіче, чи не спасеш дружини? 17 Нехай тільки так ходить кожен, як кому Бог призначив, як Господь покликав його. І так усім Церквám я наказую. 18 Хто покликаний був в обрізанні, — нехай він того не цурається; чи покликаний хто в необрізанні, — нехай не обрізується. 19 Обрізання ніщо, і ніщо необрізання, а важливе — дотримання Божих заповідей. 20 Нехай кожен лишається в стані такому, в якому покликаний був. 21 Чи покликаний був ти рабом? Не турбуйся про те. Але коли й можеш стати вільним, то використай краще це. 22 Бо покликаний в Господі раб — визволенець Господній; так само покликаний і визволенець — він раб Христа. 23 Ви дорого куплені, — тож не ставайте рабами людей! 24 Браття, кожен із вас, в яким стані покликаний був, хай у тім перед Богом лишається! 25 Про дівчат же не маю наказу Господнього, але даю раду як той, хто одержав від Господа милість бути вірним. 26 Отож за сучасного утиску добрим вважаю я те, що чоловікові добре лишатися так. 27 Ти зв'язаний з дружиною? Не шукай розв'язання. Розв'язався від дружини? Не шукай дружини. 28 А коли ти й оженишся, то не згрішив; і як дівчина заміж піде, — вона не згрішить. Та муку тілесну такі будуть мати, а мені шкода вас. 29 А це, браття, кажу я, бо час позосталий короткий, щоб і ті, що мають дружин, були, як ті, що не мають, 30 а хто плаче, — як ті, хто не плаче, а хто тішиться, — як ті, хто не тішиться; і хто купує, — як би не набулі, 31 а хто цьогосвітнім користується, — як би не користувались, бо минає стан світу цього. 32 А я хочу, щоб ви безклопінті були. Неодружений про речі Господні клопочеться, як догодити Господеві, 33 а одружений про речі життєві клопочеться, як догодити своїй дружині,

34 і він поділений. Незаміжня ж жінка та дівчина про речі Господні клопочеться, щоб бути святою і тілом, і духом. А заміжня про речі життєві клопочеться, як догодити чоловікові. 35 А це я кажу вам самим на пожиток, а не щоб сильці вам накинути, але щоб пристойно й горливо держались ви Господа. 36 А як думає хто про дівчину свою, що соромно, як вона переросте, і так мала б лишатись, нехай робить, що хоче, — не згрішить: нехай заміж виходять. 37 А хто в серці своїм стоїть міцно, не має конечности, владу ж має над своєю волею, і це постановив він у серці своєму — берегти свою дівчину, той робить добре. 38 Тому й той, хто віддає свою дівчину заміж, добре робить, а хто не віддає — робить краще. 39 Дружина за законом прив'язана, поки живе чоловік її; коли ж чоловік її вмере, вона вільна виходити заміж, за кого захоче, аби тільки в Господі. 40 Блаженніша вона, коли так позостанеться за моєю порадою, бо міркую, що й я маю Божого Духа.

8 А щодо ідолоських жертв, то ми знаємо, що всі маємо знання. Знання ж надимає, любов же будує! 2 Коли хто думає, ніби щось знає, той нічого не знає ще так, як знати повинно. 3 Коли ж любить хто Бога, той пізнаний Ним. 4 Тож про споживання ідолоських жертв ми знаємо, що ідол у світі ніщо, і що іншого Бога нема, окрім Бога Одного. 5 Бо хоч і існують так звані „боги“чи на небі, чи то на землі, як існує багато богів і багато панів, 6 та для нас один Бог — Отець, що з Нього походить усе, ми ж для Нього, і один Господь — Ісус Христос, що все сталося Ним, і ми Ним. 7 Та не всі так мають знання, бо деякі мають при звичаєння до ідола й досі, і їдять, як ідолоську жертву, — і їхнє сумління, будши недуже, спога́нюється. 8 Їжа ж нас до Бога не зближує: бо коли не їмо, то нічого не тратимо, а коли ми їмо, то не набуваєм нічого. 9 Але стережіться, щоб ця ваша воля не стала якось за спотикання слабим! 10 Коли бо хто бачить тебе, маючого знання, як ти в ідолоській божниці сидиш за

столом, чи ж сумління його, будши слабé, не буде спону́кане їсти ідолоські жертви? 11 І через знання твоє згине недужий твій брат, що за нього Христос був умер! 12 Грішачи так проти братів та вражаючи їхнє слабе сумління, ви проти Христа грішите. 13 Ось тому́, коли їжа споку́шує брата мого, то повік я не їстиму м'яса, щоб не спокусити брата свого! (aiōn g165)

9 Хіба ж я не вільний? Чи ж я не апостол? Хіба я не бачив Ісуса Христа, Господа нашого? Хіба ви, — то не справа моя перед Господом? 2 Коли я не апостол для інших, то для вас я апостол, — ви бо печать мого апостольства в Господі. 3 Оце оборона моя перед тими, хто судить мене. 4 Чи ми права не маємо їсти та пити? 5 Чи ми права не маємо водити з собою сестру́, дружину, як і інші апостоли, і Господні брати, і Кіфа? 6 Хіба я один і Варнава не маємо права, щоб не працювати? 7 Хто коштом своїм коли служить у війську? Або хто виноградника садить, — і не їсть з його плоду? Або хто отару пасе, — і не їсть молока від отари? 8 Чи я тільки по-людському це говорю? Хіба ж і Закон не говорить цього? 9 Бо в Законі Мойсеевим писано: „Не в'яжи рота волів, що молотить“. Хіба за волів Бог турбується? 10 Чи говорить Він зовсім для нас? Для нас, бо написано, що з надією мусить орати орач, а молотник — молотити з надією мати частку в своїм сподіванні. 11 Коли ми сіяли вам духовне, чи ж велика то річ, як пожнемо́ ми ваше тілесне? 12 Як право на вас мають інші, то тим більше ми. Але ми не вжили цього права, та все терпимо, аби перешкоди якої Христовій Єв́ангелії ми не вчинили. 13 Хіба ви не знаєте, що священнослужителі від святині годуються? Що ті, хто служить вівтареві, із вівтаря мають частку? 14 Так і Господь наказав проповідникам Єв́ангелії жити з Єв́ангелії. 15 Але з того нічого не вжив я. А цього не писав я для того, щоб для мене так було. Бо мені краще вмерти, аніж щоб хто знівечив хвалу мою! 16 Бо коли я звіщаю Єв́ангелію, то нема чим хвалитись

мені, — це бо повинність моя. І горе мені, коли я не звіщаю Єв́ангелі́ї! **17** Тож коли це роблю добровільно, я маю нагороду; коли ж недобровільно, то виконую службу доручену. **18** Яка ж нагорода мені? — Та, що, благовістячи, я безкорісливо проповідував Христову Єв́ангелі́ю, не використовуючи особистих прав щодо благовістя. **19** Від усіх будши вільний, я зробився рабом для всіх, щоб найбільше придбати. **20** Для юдеїв я був, як юдей, щоб юдеїв придбати; для підзаконних — був, як підзаконний, хоч сам підзаконним не будши, щоб придбати підзаконних. **21** Для тих, хто без Закону, — я був беззаконний, не будши беззаконний Богові, а законний Христові, щоб придбати беззаконних. **22** Для слаб́их, — як слаб́ий, щоб придбати слаб́их. Для всіх я був усе, щоб спасти бодай деяких. **23** А це я роблю́ для Єв́ангелі́ї, щоб стати її спільником. **24** Хіба ви не знаєте, що ті, хто на перегонах біжить, усі біжать, але нагороду приймає один? Біжіть так, щоб одержали ви! **25** І кожен змагу́н від усього стримується; вони ж — щоб тлі́нний прийняти вінок, але ми — щоб нетлі́нний. **26** Тож біжу́ я не так, немов на непевне, борюся не так, немов би повітря б'ючу́ї. **27** Але вмертвляю́ й неволю́ я тіло своє, щоб, звіщаючи іншим, не стати само́му неѓідним.

10 Не х́очу я, браття, щоб ви не знали, що під хмарою всі отці́ наші бу́ли, — і всі перейшли через море, **2** і всі охристилися в хмарі та в морі в Мойсея, **3** і всі їли ту саму поживу́ духовну, **4** і пили всі той самий духовний нап́ій, бо пили від духовної скелі, що йшла вслі́д за ними, а та скеля — був Христос! **5** Але їх багатьох не вподо́бав був Бог, бо „понищив Він їх у пустині“. **6** А це були при́клади нам, щоб ми пожадливі на зле не бу́ли, як були пожадливі й вони. **7** Не будьте також ідо́лянами, як деякі з них, як написано: „Люди сі́ли, щоб їсти та пити, і встали, щоб грати“. **8** Не станьмо чинити блу́ду, як деякі з них блудо́діяли, — і полягло́ їх одно́го дня двадцять три

тисячі. **9** Ані не випро́буймо Христа, як деякі з них випро́бували, — та й від змі́їв загинули. **10** Ані не нарі́кайте, як деякі з них нарі́кали, — і загинули від погубі́теля. **11** Усе це трапи́лось з ними, як при́клади, а написано́ нам на науку, бо за нашого ча́су кі́нець ві́ку прийшов. (a1dñ g165) **12** Тому́ то, хто ду́має, ніби сто́їть він, нехай стереже́ться, щоб не впасти! **13** Досяглі́ вас спроба не інша, тільки лю́дська; але ві́рний Бог, Який не попу́стить, щоб ви випро́бувалися більше, ніж можете, але при спроби́ й полéгшення дасть, щоб зне́сти могли ви її. **14** Тому, мої́ любі́, уті́кайте від служі́ння ідо́лам. **15** Кажу́, як розумним; судіть самі́, що кажу́ я. **16** Чаша благословéння, яку благословляемо, — чи не спільно́та то крови́ Христово́ї? Хлі́б, який ломимо, чи не спільно́та він ті́ла Христового? **17** Тому́ що один хлі́б, ті́ло одне — нас багато, бо ми всі спільники́ хлі́ба одного. **18** Погля́ньте на Ізраї́ля за ті́лом: чи ж ті́, що жертви ї́дять, не спільники́ ві́тваря́? **19** Тож що́ я кажу́? Що́ ідо́льська жертва є́ щось? Чи що́ ідо́л є́ щось? **20** Ні, але те, що в жертву приносять, „де́монам, а не Богові в жертву приносять“. Я ж не х́очу, щоб ви спільника́ми для де́монів стали. **21** Бо не можете пити ча́ші Господньо́ї та ча́ші де́монської; не можете бути спільника́ми Господнього́ сто́лу й сто́лу де́монського. **22** Чи ми дратува́тимем Господа? Хіба ми поту́жніші за Нього? **23** Усе мені́ можна, — та не все на по́житок. Усе мені́ можна, — та буду́є не все! **24** Нехай не шука́є ніхто́ свого власного, але кожен — для бли́жнього! **25** Ї́жте все, що на я́тках м'я́сних прода́ється, за сумлі́ння зовсі́м не турбую́чись, — **26** Бо „Господня́ земля, і все, що на ній!“! **27** Як покличе́ вас хтось із неві́руючих, і ви захоче́те піти́, — ї́жте все, що даду́ть вам, за сумлі́ння зовсі́м не турбую́чись. **28** Коли ж скаже́ вам хтось: „Це ідо́льська жертва“, — не ї́жте тоді́ через того, хто сказав, та через сумлі́ння! **29** Говору́ ж не про власне сумлі́ння, але іншого, — чо́го б моя во́ля судила́сь сумлі́нням чужим? **30** Коли я

стаю спільником їжі з подякою, чому мене зневажають за те, за що дякую я? **31** Тож, коли ви їсте, чи коли ви п'єте, або коли інше що робите, — усе на Божу славу робіть! **32** Не робіть спокуси юдеям та гелленам, та Церкві Божій, **33** як догоджую й я всім у всьому, не шукаючи в тому пожитку свого, але пожитку для багатьох, щоб спасліся вони.

11 Будьте наслідувачами мене, як і я Христа! **2** Похваляю ж вас, браття, що ви все моє пам'ятаєте, і заховуєте так передання, як я вам передав. **3** Хочу ж я, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова — Христос, а жінці голова — чоловік, голова ж Христові — Бог. **4** Кожен чоловік, що молиться чи пророкує з головою покритою, — осоромлює він свою голову. **5** І кожна жінка, що молиться чи пророкує з головою відкритою, осоромлює тим свою голову, бо це є те саме, як булa б вона виголена. **6** Бо коли жінка не покривається, хай стрижеється вона; коли ж жінці сором стрігтися чи голитися, нехай покривається! **7** Отож, чоловік покривати голови не повинен, бо він образ і слава Бога, а жінка — чоловікові слава. **8** Бо чоловік не походить від жінки, але жінка від чоловіка, **9** не створений бо чоловік ради жінки, але жінка ради чоловіка. **10** Тому жінка повинa мати на голові знака влади над нею, ради анголів. **11** Одначе в Господі ані чоловік без жінки, ані жінка без чоловіка. **12** Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку; а все — від Бога. **13** Поміркуйте самі між собою, чи пристойне воно, щоб жінка молилася Богові непокрита? **14** Чи ж природа сама вас не вчить, що коли чоловік запускає волосся, то безчестя для нього? **15** Коли ж жінка косу запускає, — це слава для неї, бо замість покривала дана коса їй. **16** Коли ж хто сперечатися хоче, — ми такого звичаю не маємо, ані Церкві Божі. **17** Пропонуючи це вам, я не хвалю, що збираєтесь ви не на ліпше, а на гірше. **18** Бо найперше, я чую, що як сходитесь ви на збори, то між вами бувають поділення, у

що почасти я й вірю. **19** Бо мусять між вами й поділи бути, щоб відкрились між вами й досвідчені. **20** А далі, коли ви збираєтесь разом, то не на те, щоб їсти Господню Вечерю. **21** Бо кожен спішить з'їсти власну вечерю, і один голодує, а другий впивається. **22** Хіба ж ви не маєте хат, щоб їсти та пити? Чи ви зневажаєте Божу Церкву, і осоромлюєте немаючих? Що маю сказати вам? Чи за це похвалю вас? Не похвалю! **23** Бо прийняв я від Господа, що й вам передав, що Господь Ісус ночі тієї, як віданий був, узяв хліб, **24** подяку віддав, і переломив, і сказав: „Прийміть, споживайте, це тіло Моє, що за вас ломається. Це робіть на спомин про Мене!“ **25** Так само і чашу взяв Він по Вечері й сказав: „Ця чаша — Новий Заповіт у Моїй крові. Це робіть, коли тільки будете пити, на спомин про Мене!“ **26** Бо кожного разу, як будете їсти цей хліб та чашу цю пити, — смерть Господню звіщаєте, аж доки Він прийде. **27** Тому то, хто їстиме хліб цей чи питиме чашу Господню негідно, — буде винний супроти тіла та крові Господньої! **28** Нехай же людина випробує себе, і так нехай хліб їсть і з чаші хай п'є. **29** Бо хто їсть і п'є негідно, не розважаючи про тіло, той суд собі їсть і п'є! **30** Через це поміж вами багато недужих та хворих, і багато-хто заснулі. **31** Бо коли б ми самі судили себе, то засуджені ми не були б. **32** Та засуджені від Господа, караємося, щоб нас не засуджено з світом. **33** Ось тому, мої браття, сходячись на поживу, чекайте один одного. **34** А коли хто голодний, нехай вдома він їсть, щоб не сходилися ви на осуд. А про інше, як прийду, заряджу.

12 А щодо духовних дарів, то не хочу я, браття, щоб не відали ви. **2** Знаєте, що коли ви поганами були, то ходили до німих ідолів, ніби воджено вас. **3** Тому то кажу вам, що ніхто, хто говорить Духом Божим, не скаже: „Нехай анатема буде на Ісуса“, і не може сказати ніхто: „Ісус — то Господь“, як тільки Духом Святим. **4** Є різниця між дарами милости, Дух же той Самий. **5** Є й

різниця між служіннями, та Господь той же Самий. **6** Є різниця й між діями, але Бог той же Самий, що в усіх робить усе. **7** І кожному дається виявлення Духа на користь. **8** Одному бо Духом дається слово мудрости, а другому слово знання тим же Духом, **9** а іншому віра тим же Духом, а іншому дари вздорівлення тим же Духом, **10** а іншому роблення чуд, а іншому пророкування, а іншому розпізнавання духів, а тому різні мови, а іншому вияснення мов. **11** А все оце чинить один і той Самий Дух, уділяючи кожному особно, як Він хоче. **12** Бо як тіло одне, але має членів багато, усі ж члени тіла, хоч їх багато, то тіло одне, — так і Христос. **13** Бо ми всі одним Духом охрищені в тіло одне, — чи то юдеї, чи геллени, чи раби, чи то вільні, — і всі ми напоєні Духом одним. **14** Бо тіло не є один член, а багато. **15** Коли скаже нога, що я не від тіла, бо я не рука, — то хіба через це не від тіла вона? **16** І коли скаже вухо, що я не від тіла, бо я не око, — то хіба через це не від тіла воно? **17** Коли б оком було ціле тіло, то де був би слух? А коли б усе слух, то де був би нюх? **18** Та нині Бог розклав члени в тілі, кожного з них, як хотів. **19** Якби всі одним членом були, — то де тіло було б? **20** Отож, тепер членів багато, — та тіло одне. **21** Бо око не може сказати руці: „Ти мені непотрібна“; або голова знов ногам: „Ви мені непотрібні“. **22** Але члени тіла, що здаються слабші, значно більше потрібні. **23** А тим, що вважаємо їх за зовсім нешановані в тілі, таким честь найбільшу приносимо, і бридкі наші члени отримують пристойність найбільшу, **24** а нашим пристойним того не — потрібно. Та Бог змішав тіло, і честь більшу дав нижчому членові, **25** щоб поділення в тілі не було, а щоб члени однаково дбали один про одного. **26** І коли терпить один член, то всі члени з ним терплять; і коли один член пошанований, то всі члени з ним тішаються. **27** І ви — тіло Христове, а зосібна — ви члени! **28** А інших поставив Бог у Церкві поперше — апостолами, подруге — пророками, потрете — учителями, потім дав сили, також дари

вздорівлення, допомоги, управління, різні мови. **29** Чи ж усі апостоли? Чи ж усі пророки? Чи ж усі вчителі? Чи ж усі сили чудодійні? **30** Чи ж усі мають дари вздорівлення? Чи ж мовами всі розмовляють? Чи ж усі виясняють? **31** Тож дбайте рівно про ліпші дари, а я вам покажу путь іще кращу!

13 Коли я говорю мовами людськими й ангольськими, та любови не маю, — то став я як мідь та дзвінка або бубон гудячий! **2** І коли маю дара пророкувати, і знаю всі таємниці й усе знання, і коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, та любови не маю, — то я ніщо! **3** І коли я роздам усі маетки свої, і коли я віддам своє тіло на спалення, та любови не маю, — то пожитку не матиму жадного! **4** Любов довготерпить, любов милосердствує, не заздрить, любов не величається, не надимається, **5** не поводиться нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думає лихого, **6** не радіє з неправди, але тішиться правдою, **7** усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить! **8** Ніколи любов не перестає! Хоч пророцтва й існують, — та припиняється, хоч мови існують, — замовкнуть, хоч існує знання, — та скасується. **9** Бо ми знаємо частинно, і пророкуємо частинно; **10** коли ж досконале настане, тоді зупиниться те, що частинне. **11** Коли я дитиною був, то я говорив, як дитина, як дитина я думав, розумів, як дитина. Коли ж мужем я став, то відкинув дитяче. **12** Отож, тепер бачимо ми ніби у дзеркалі, у загадці, але потім — обличчям в обличчя; тепер розумію частинно, а потім пізнаю, як і пізнаний я. **13** А тепер залишаються віра, надія, любов, — оці три. А найбільша між ними — любов!

14 Дбайте про любов, і про духовне пильнуйте, а найбільше — щоб пророкувати. **2** Як говорить хто чужою мовою, той не людям говорить, а Богові, бо ніхто його не розуміє, і він духом говорить таємне. **3** А хто пророкує, той людям

говорить на збудування, і на умовлений, і каже Господь. **22** Отож, мови існують на на розраду. **4** Як говорить хто чужою мовою, знак не для віруючих, але для невіруючих, той будує тільки самого себе, а хто пророкує, а пророцтво — для віруючих, а не для той Церкву будує. **5** Я ж хочу, щоб мовами невіруючих. **23** А як зійдеться Церква вся говорили всі, а ліпше — щоб пророкували: разом, і всі говоритимуть чужими мовами, і більший бо той, хто пророкує, аніж той, ввійдуть туди й сторонні чи невіруючі, — хто говорить мовами, хібащо пояснює, щоб чи ж не скажуть вони, що біснуєтесь ви? будувалася Церква. **6** А тепер, як прийду я **24** Коли ж усі пророкують, а ввійде якийсь до вас, браття, і до вас говорити буду чужою невіруючий чи сторонній, то всі докоряють мовою, то який вам пожиток зроблю, коли не йому, усі судять його, **25** і так таємниці серця поясню вам чи то відкриттям, чи знанням, його виявляються, і так він падає нищів'ям і чи пророцтвом, чи наукою? **7** Бо навіть і вклоняється Богові й каже: „Бог справді між речі бездушні, що звук видають, як сопілка вами!“ **26** То що ж, браття? Коли сходитесь чи люття, коли б не видавали вони різних ви, то кожен із вас псалом має, має науку, звуків, — як пізнати б тоді, що бринить або має мову, об'явлення має, має вияснення, грає? **8** Бо коли сурма звук невірзаний дає, — нехай буде все це на збудування! **27** Як — хто до бою готівитись буде? **9** Так і ви, говорить хто чужою мовою, говоріть по коли мовою не подастє зрозумілого слова, — двох, чи найбільше по трьох, і то за чергою, як пізнати, що кажете? Ви говоритимете на а один нехай перекладає! **28** А коли б не вітер! **10** Як багато, наприклад, різних мов є було перекладача, то нехай він у Церкві на світі, — і жадна з них не без значення! мовчить, а говорить нехай собі й Богові! **29** А пророки нехай промовляють по двох **30** Коли ж відкриття буде іншому з тих, хто чи по трьох, а інші нехай розпізнають. **31** Бо духовні дари, — дбайте, щоб збагачуватись замовкне! **32** Бо через них на збудування Церкви! **13** Ось можете пророкувати ви всі по одному, — тому, хто говорить чужою мовою, нехай щоб училися всі й усі тішилися! **33** І коряться молитесь, щоб умів виясняти. **14** Бо коли я духи пророчі пророкам, **34** бо Бог не є Богом молюся чужою мовою, то молитесь дух мій, безладу, але миру. **35** Коли ж молюся духом, і буду молитися й розумом, тільки корітись, як каже й Закон. **36** Коли ж співатиму духом, і співатиму й розумом. вони хочуть навчитись чогось, нехай вдома **16** Бо коли благословлятимеш духом, то питають своїх чоловіків, — непристойно бо як той, що займає місце прбстої людини, жінці говорити в Церкві! **37** Хіба вийшло від промовить „амін“ на подяку твою? Не знає вас Слово Боже? Чи прийшло воно тільки бо він, що ти кажеш. **17** Ти дякуєш добре, але до вас? **38** Коли хто вважає себе за пророка не будеться інший. **18** Дякую Богові моєму, або за духовного, нехай розуміє, що я пишу вам, — бо Господня це заповідь! **39** Коли б же — розмовляю я мовами більше всіх вас. **19** Але в Церкві волю п'ять слів зрозумілих хто не розумів, — нехай не розуміє! **40** Отож, сказати, щоб і інших навчити, аніж десять браття мої, майте ревність пророкувати, та тисяч слів чужою мовою! **20** Браття, не будьте не бороніть говорити й мовами! **41** Але все дитми своїм розумом, — будьте в лихому нехай буде добропристойно і статечно! дитми, а в розумі досконаліми будьте! **15** Звіщаю ж вам, браття, Євангелію, яку **21** У Законі написано: „Іншими мовами я вам благовістив, і яку прийняли ви, й іншими устами Я говоритиму людяв в якій і стоїте. **2** Якою й спасаєтесь, коли оцим, та Мене вони й так не послухають“, пам'ятаєте, яким словом я благовістив вам,

якщо тільки ви ввірували не наобсліп. **3** Бо Йому царювати, аж доки Він не „покладе я передав вам найперш, що й прийняв, - всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!“ **26** що Христос був умер ради наших гріхів за Як ворог останній - смерть зніщиться, **27** Писанням, **4** і що Він був похований, і що бо „під ноги Його Він усе впокорів“. Коли ж каже, що впокорено все, то ясно, що все, окрім Того, Хто впокорив Йому все. **28** А **6** А потім з'явився нараз більше як п'ятистам коли Йому все Він упокорить, тоді й Сам братам, що більшість із них живе й досі, Син упокориться Тому, Хто все впокорив Йому, щоб Бог був у всьому все. **29** Бо що Якову, опісля - усім апостолам. **8** А по всіх зроблять ті, хто христяться ради мертвих? Він з'явився й мені, мов якому недітородкові. Коли мертві не воскресають зовсім, то нащо **9** Я бо найменший з апостолів, що негідний вони ради мертвих і христяться? **30** Для чого зватись апостолом, бо я переслідував був й ми повсякчас наражаємось на небезпечки? Божу Церкву. **10** Та благодаттю Божою **31** Я щодень умираю. Так свідчу, браття, те, що є, і благодать Його, що в мені, не вашою хвалою, що маю її в Христі Ісусі, даремна була, але я працював більше всіх Господі нашім. **32** Коли я зо звірами боровся їх, правда - не я, але Божа благодать, що зо в Ефесі, яка мені по-людському користь, мною вона. **11** Тож чи я, чи вони, - ми так коли мертві не воскресають? „Будем їсти проповідуюмо, і так ви ввірували. **12** Коли та пити, бо ми звাত্রа вмерем!“ **33** Не дайте ж про Христа проповідується, що воскрес себе звісти, — товариство лихе псує добрі Він із мертвих, - як же дехто між вами звичаї! **34** Протверезіться правдиво, та й не говорять, що немає воскресіння мертвих? грішіть, бо деякі Бога не знають, — говорю **13** Як немає ж воскресіння мертвих, то й вам на сором! **35** Але дехто скаже: „Як мертві Христос не воскрес! **14** Коли ж бо Христос воскреснуть? І в яким тілі прийдуть?“ **36** не воскрес, то проповідь наша даремна, Нерозумний, — що ти сієш, те не оживе, даремна також віра ваша! **15** Ми знайшлися як не вмере. **37** І коли сієш, то сієш не тіло б тоді неправдивими свідками Божими, бо майбутнє, але голе зёрно, яке трапиться, — про Бога ми свідчили, що воскресів Він пшениці або чого іншого, **38** і Бог йому тіло Христа, Якого Він не воскресив, якщо не дає, як захоче, і кожному зёрняті тіло його. **39** Не кожне тіло однакове тіло, але ж інше в воскресають, то й Христос не воскрес! **17** людєй, та інше тіло в скотини, та інше тіло Коли ж бо Христос не воскрес, тоді віра ваша в пташók, та інше у риб. **40** Є небесні тіла даремна, - ви в своїх ще гріхах, **18** тоді то й тіла зёмні, але ж інша слава небесним, а загинули й ті, що в Христі упокоїлись! **19** інша зёмним. **41** Інша слава для сонця, та Коли ми надіємося на Христа тільки в цьому інша слава для місяця, та інша слава для житті, то ми найнещасніші від усіх людей! **20** Та нині Христос воскрес із мертвих, - зір, — бо зоря від зорі відрізняється славою! **42** Так само й воскресіння мертвих: сіється в тління, — в нетління встає, **43** сіється в первісток серед покійних. **21** Смерть бо не славу, — у славі встає, сіється в немочі, через людину, і через Людину воскресіння — у силі встає, **44** сіється тіло звичайне, — мертвих. **22** Бо так, як в Адамі вмирають усі, встає тіло духовне. Є тіло звичайне, є й тіло так само в Христі всі оживуть, **23** кожен у духовне. **45** Так і написано: „Перша людина своєму порядку: первісток Христос, потім Адам став душею живою“, а останній Адам — ті, що Христові, під час Його приходу. **24** А то дух оживляючий. **46** Та не перше духовне, потóму кінєць, коли Він передасть царство, але звичайне, а потім духовне. **47** Перша Богові й Отцеві, коли Він зруйнує всякий людина — з землі, зёмна, друга Людина уряд, і владу всяку та силу. **25** Бо належить

— із неба Господь. **48** Який зёмний, такі й земні, і Який небесний, такі й небесні. **49** І, як носили ми образ зёмного, так і образ небесного будемо носити. **50** І це скажучи, браття, що тіло й кров посісти Божого Царства не можуть, ані тління нетління не посяде. **51** Ось кажучи я вам таємницю: не всі ми заснемо, та всі перемінимось, — **52** раптом, як оком змигнути, при останній сурмі: бо засурміть вона — і мертві воскреснуть, а ми перемінимось! **53** Мусить бо тлінне оце зодягнутись в нетління, а смертне оце зодягтись в безсмертя. **54** А коли оце тлінне в нетління зодягнеться, і оце смертне в безсмертя зодягнеться, тоді збудеться слово написане: „Поглинута смерть перемогою“! **55** Де, смерте, твоя перемога? Де твоє, смерте, жалоб? **(Hades g86)** **56** Жалоб ж смерті — то гріх, а сила гріха — то Закон. **57** А Богові дяка, що Він Господом нашим Ісусом Христом перемогу нам дав. **58** Отож, брати любі мої, будьте міцні, непохитні, збагачуйтесь завжди в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не марнотна у Господі!

16 А щодо складок на святих, то й ви робіть так, як я постановив для Церков галатійських. **2** А першого дня в тижні нехай кожен із вас відкладає собі та збирає, згідно з тим, як ведеться йому, щоб складок не робити тоді, аж коли я прийду. **3** А коли я прийду, тоді тих, кого виберете, тих пошлю я з листами, щоб вони ваш дар любови віднесли до Єрусалиму. **4** А коли ж і мені випадатиме йти, то зо мною підуть. **5** Я прибуду до вас, коли перейду Македонію, бо проходжу через Македонію. **6** А в вас, коли трапиться, я поживу або й Perezimую, щоб мене провели ви, куди я піду. **7** Не хочу я бачитись з вами тепер мимохідь, але сподіваюся деякий час перебути у вас, як дозволить Господь. **8** А в Ефесі пробуду я до П'ятдесятниці, **9** бо двері великі й широкі мені відчинилися, та багато противників. **10** Коли ж прийде до вас Тимофій, то пильнуйте, щоб він був безпечний у вас, бо діло Господнє він робить, як і я. **11**

Тому то нехай ним ніхто не погорджує, але відпровадьте його з миром, щоб прийшов він до мене, бо чекаю його з братами. **12** А щодо брата Аполлоса, то я дуже благав був його, щоб прийшов до вас з братами, та охоти не мав він прибути тепер, але прийде, як матиме час відповідний. **13** Пильнуйте, стійте у вірі, будьте мужні, будьте міцні, **14** хай з любов'ю все робиться у вас! **15** Благаю ж вас, браття, — знаєте ви дім Степанів, що в Ахаї він первісток, і що службі святим присвятились вони, — **16** і ви підкоряйтесь таким, також кожному, хто помагає та працює. **17** Я тішусь з приходу Степана, і Фортуната, і Ахаїка, бо вашу відсутність вони заступили, **18** бо вони заспокоїли духа мого й вашого. Тож шануйте таких! **19** Вітають вас азійські Церкви; Акіла й Прискілла з домашньою Церквою їхньою гаряче вітають у Господі вас. **20** Вітають вас усі брати. Вітайте один одного святим поцілунком. **21** Привітання моєю рукою Павловою. **22** Коли хто не любить Господа, нехай буде проклятий! Марана та! **23** Благодать Господа нашого Ісуса нехай буде з вами! **24** Любов моя з вами всіма у Христі Ісусі, амінь!

2 до коринтян

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, та брат Тимофій, до Божої Церкви в Коринті, з усіма святими в цілій Ахаї, — **2** благодать вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса Христа! **3** Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, Отець милосердя й Бог потіхи всілякої, **4** що в усякій скорботі Він нас потішає, щоб змогли потішати й ми тих, що в усякій скорботі знаходяться, тією потіхою, якою потішує Бог нас самих. **5** Бо поскільки намножуються в нас терпіння Христові, — так через Христа й потішення наше намножується. **6** Бо як терпимо скорботи, то на вашу потіху й спасіння; коли потішаємось, то на вашу потіху в терпінні тих самих страждань, які терпимо й ми. **7** А наша надія певна про вас, бо ми знаємо, що ви спільники як у терпіннях, так само і в потісі. **8** Бо не хочемо, браття, щоб не відали ви про нашу скорботу, що в Азії трапилась нам, бо над міру й над силу були ми обтяжені, так що ми не надіялися навіть жити. **9** Та самі ми в собі мали присуд на смерть, щоб нам не покласти надії на себе, а на Бога, що воскрешує мертвих, **10** що від смерти такої нас визволив і визволяє, і на Нього й покладаємось, що й ще визволить Він, **11** як допоможете разом і ви молитвою за нас, щоб за дар ласки, що нам виявлений багатьма, багато-хто дяку складали за нас. **12** Бо це нам хвала, — свідчення нашого сумління, що в святості й чистості Божій, не в тілесній мудрості, але в Божій благодаті жили ми на світі, особливо ж у вас. **13** Бо іншого вам ми не пишемо, тільки те, що читаєте та розумієте, а сподіваюсь, що ви й до кінця зрозумієте, **14** як частинно нас ви й зрозуміли, що ми вам похвала, як і ви нам, у день Господа нашого Ісуса. **15** І з певністю цією хотів я давніше прибути до вас, щоб мали ви благодать удруге, **16** і через вас перейти в Македонію, а з Македонії знову прибути до вас, а ви щоб в Юдею мене відпровадили. **17** Маючи задум

такий, чи я чинив легковажно? Чи те, що задумую, за тілом задумую, щоб було в мене і „Так, так“, і „Ні, ні?“ **18** Але вірний Бог, що наше слово до вас не було „Так“ і „Ні“. **19** Бо Син Божий Ісус Христос, що ми Його вам проповідували, я й Силуан, і Тимофій, не був „Так“ і „Ні“, але в Нім було „Так“. **20** Скільки бо Божих обітниць, то в Ньому „Так“, і в Ньому „Амін“, — Богові на славу через нас. **21** А Той, Хто нас із вами в Христа утверджує, і Хто нас намастив, — то Бог, **22** Який і запечатав нас, і в наші серця дав завдаток Духа. **23** А я кличу Бога на свідка на душу мою, що я, щадячі вас, не прийшов у Коринт дотепер, **24** не тому, ніби ми беремо владу над вашою вірою, але вашої радості помічники ми, — бо ви встояли вірою!

2 А я постановив у собі те, щоб до вас не прийти знов у смутку. **2** Бо коли я засмучую вас, то хто той, хто потішить мене, як не той, кого я засмутив? **3** І це саме писав я до вас, щоб, прийшовши, я смутку не мав би від тих, що від них мені тішитися належало, про всіх вас бувши певний, що радість моя — то радість усіх вас! **4** Бо з великого горя та з туги сердечної я написав вам з рясніми слізьми не на те, щоб були ви засмучені, але щоб пізнали любов, що в мене її пребагато до вас! **5** А як хто засмутив, не мене засмутив, а почасті — щоб не пригнітити — і всіх вас. **6** Досить такому карання того, що від багатьох, **7** через те навпаки, — краще простити й потішити, щоб смуток великий його не пожер. **8** Через те вас благаю: зміцніть до нього любов! **9** Бо на це я й писав, щоб пізнати ваш досвід, чи в усім ви слухняні. **10** А кому ви прощаєте що, тому й я; бо й я, як простив що кому, то кому я простив, зробив те через вас від Особи Христа, **11** щоб нас сатана не перехитрував, — відомі бо нам його задуми! **12** А коли я прийшов до Троади звіщати Христову Євангелію, і були двері для мене відчинені в Господі, **13** не мав я спокою для духа свого, бо я не знайшов був свого брата Тита; але, попрощавшись з ними, я пішов в Македонію. **14** А Богові подяка, що

Він постійно чинить нас переможцями в Христі, і запашність знання про Себе через нас виявляє на всякому місці! **15** Ми бо для Бога Христова запашність серед тих, хто спасається, і тих, які гинуть, **16** для одних бо смертельна запашність на смерть, а для других запашність життєва в життя. І хто здатен на це? **17** Бо ми не такі, як багатогото, що Боже Слово фальшують, але ми провіщаємо, як із щирости, як від Бога, перед Богом, у Христі!

3 Чи нам знов зачинати доручувати самих себе? Чи ми потребуємо, як дехто, листів доручальних до вас чи від вас? **2** Ви наш лист, написаний у наших серцях, якого всі люди знають і читають! **3** Виявляєте ви, що ви — лист Христів, нами вислужений, що написаний не чорнилом, але Духом Бога Живого, не на таблицях камінних, але на тілесних таблицях серця. **4** Таку ж певність до Бога ми маємо через Христа, **5** не тому, що ми здібні помислити щось із себе, як від себе, але наша здібність від Бога. **6** І Він нас зробив бути здатними служителями Нового Заповіту, не букви, а Духа, — бо буква вбиває, а Дух оживляє. **7** Коли ж служіння смерті, вирізане на каменях буквами, було таке славне, що Ізраїлеві сини не могли дивитись на обличчя Мойсея, через славу минушу обличчя його, **8** скільки ж більш буде в славі те служіння Духа! **9** Бо як служіння осуду — слава, то служіння праведности тим більше багате на славу! **10** Не прославилося бо прославлене, у цій частині, ради слави, що вона переважає, **11** бо коли славне те, що минає, то багато більш у славі те, що триває! **12** Тож, мавши надію таку, ми вживаємо великої сміливости, **13** а не як Мойсей, що покривало клав на обличчя своє, щоб Ізраїлеві сини не дивилися на кінець того, що минає. **14** Але засліпилися їхні думки, бо те саме покривало аж до сьогодні лишилось незняте в читанні Старого Заповіту, бо зникає воно Христом. **15** Але аж до сьогодні, як читають Мойсея, на їхньому серці лежить покривало, **16** „коли ж вони навернуться до

Господа, тоді покривало здіймається“. **17** Господь же — то Дух, а де Дух Господній, — там воля. **18** Ми ж відкритим обличчям, як у дзеркало, дивимось всі на славу Господню, і змінємося в той же образ від слави на славу, як від Духа Господнього.

4 Ось тому, мавши за милосердя Божим таке служіння, ми не тратимо відваги, **2** але ми відреклися тайного сорому, не ходячи в хитрості та не перекручуючи Божого Слова, але з'явленням правди доручуємо себе кожному сумлінню людському перед Богом. **3** Коли ж наша Євангелія й закрита, то закрита для тих, хто гине, — **4** для невірних, яким бог цього віку засліпив розум, щоб для них не засіяло світло Євангелії слави Христа, а Він — образ Божий. **(aiōn g165)** **5** Бо ми не себе самих проповідуємо, але Христа Ісуса, Господа, ми ж самі — раби ваші ради Ісуса. **6** Бо Бог, що звелів був світлу засіяти з темряви, у серцях наших засіяв, щоб просвітити нас знання слави Божої — в Особі Христовій. **7** А ми маємо скарб цей у посудинах глиняних, щоб велич сили була Божа, а не від нас. **8** У всьому нас тиснуть, та не потиснені ми; ми в важких обставинах, але не впадаємо в розпач. **9** Переслідують нас, але ми не полишені; ми повалені, та не погублені. **10** Ми завжди носимо в тілі мертва Ісусову, щоб з'явилося в нашому тілі й життя Ісусове. **11** Бо завжди нас, що живемо, віддають на смерть за Ісуса, щоб з'явилося Ісусове в нашому смертельному тілі. **12** Тому то смерть діє в нас, а життя — у вас. **13** Та мавши того ж духа віри, за написаним: „Вірував я, через те говорив“, і ми віруємо, тому то й говоримо, **14** знавши, що Той, Хто воскресив Господа Ісуса, воскресить з Ісусом і нас, і поставить із вами. **15** Усе бо для вас, щоб благодать, розмножена через багатьох, збагатіла подяку на Божу славу. **16** Через те ми відваги не тратимо, бо хоч ніщиться зовнішній наш чоловік, зате день-у-день відновляється внутрішній. **17** Бо теперішнє легке наше горе достачає для нас у безмірнім багатстві славу вічної

ваги, (aiðnios g166) 18 коли ми не дивимося на видіме, а на невидіме. Бо видіме - дочасне, невидіме ж - вічне! (aiðnios g166)

5 Знаємо бо, коли зёмний мешкальний намет наш зруйнується, то маємо будівлю від Бога на небі, - дім нерукотворний та вічний. (aiðnios g166) 2 Тому́ то й зідхаємо,

бажаючи приодягтись будівлею нашою, що з неба, 3 коли б тільки й одягнені ми не знайшлися нагі! 4 Бо ми, знаходячися в цьому наметі, зідхаємо під тягарём, бо не хочемо роздягтись, але одягтись, щоб смертне пожёрлось життям. 5 А Той, Хто на це саме й створив нас, то Бог, що й дав нам завдаток Духа. 6 Отож, будши відважні постійно, та знаючи, що, мавши дім у тілі, ми не перебуваємо в домі Господньому, 7 бо ходимо вірою, а не видінням, 8 ми ж відважні, і бажаємо краще покинути дім тіла й мати дім у Господа. 9 Тому́ ми й пильнуємо, - чи зостаємося в домі тіла, чи виходимо з дому, - бути Йому любими. 10 Бо мусимо всі ми з'явитися перед судовим престолом Христовим, щоб кожен прийняв згідно з тим, що в тілі робив він, - чи добре, чи лихё. 11 Отже, відаючи страх Господній, ми людей переконуємо, а Богові явні; але маю надію, що й у ваших сумніннях ми явні. 12 Бо не знову себе ми доручуємо вам, але даємо вам привід хвалитися нами, щоб мали ви що проти тих, що хваляться обличчям, а не серцем. 13 Коли бо ми з розуму сходимо, - то Богові, коли ж при здоровому розумі, - то для вас. 14 Бо Христова любов спонукує нас, що думають так, що коли вмер Один за всіх, то всі померли. 15 А вмер Він за всіх, щоб ті, хто живе, не жили вже для себе самих, а для Того, Хто за них був умер і воскрес. 16 Через те відтепер ми нікого не знаємо за тілом; коли ж і знали за тілом Христа, то тепер ми не знаємо вже! 17 Тому́ то, коли хто в Христі, той створіння нове, - стародавнє минуло, ото сталось нове! 18 Усе ж від Бога, що нас примирив із Собою Ісусом Христом і дав нам служіння примирення, 19 бо Бог у Христі примирив світ із Собою Самим,

не зважаючи на їхні провини, і поклав у нас слово примирення. 20 Оце ми як посли замість Христа, ніби Бог благає через нас, благаємо замість Христа: примиріться з Богом! 21 Бо Того́, Хто не видав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою праведністю в Нім!

6 А ми, як співробітники, благаємо, щоб ви Божої благодаті не брали надармо. 2 Бо каже: „Приємного часу почув Я тебе, - і поміг Я тобі в день спасіння!“Ось тепер час приємний, ось тепер день спасіння! 3 Ні в чому ніякого спотикання не робимо, щоб служіння було бездоганне, 4 а в усьому себе виявляємо, як служителів Божих, у великім терпінні, у скорботах, у бідах, у тіснотах, 5 у вдарах, у в'язницях, у розрухах, у працях, у недосипаннях, у постах, 6 у чистості, у розумі, у лагідності, у добрості, у Дусі Святій, у нелицемірній любові, 7 у слові правди, у силі Божій, зо зброєю праведности в правіці й лівіці, 8 через славу й безчестя, через ганьбу й хвалу, як обманці, але ми правдиві; 9 як незнані, та познані, як умираючі, та ось ми живі; як кáрані, та не забиті; 10 як сумні, але завжди веселі; як убогі, але багатьох ми збагачуємо; як ті, що нічого не мають, але всім володіємо. 11 Уста наші відкрились до вас, корінтяни, серце наше розширене! 12 У нас вам не тісно, але тісно вам у ваших серцях! 13 Такою ж відплатою — говорю, немов дітям — розширені будьте й ви! 14 До чужого ярма не впрягайтесь з невірними; бо що спільного між праведністю та беззаконням, або яка спільність у світла з темрявою? 15 Яка згода в Христа з белійя́ром? Або яка частка вірного з невірним? 16 Або яка згода поміж Божим храмом та ідолами? Бо ви храм Бога Живого, як Бог прорік: „Поселюсь серед них і ходитиму, і буду їм Богом, — а вони будуть наро́дом Моїм! 17 Вийдіть тому́ з-поміж них та й відлучіться, — каже Господь, — і не торкайтесь нечистого, — і Я вас прийму́, 18 і буду Я вам за Отця, а ви

за синів і дочок Мені будете, — говорить Господь Вседержитель!“

7 Отож, мої любі, мавши ці обітниці, очистьмо себе від усякої нечисти тіла та духа, — і творімо святину у Божім страху! **2** Дайте місце для нас! Ми нікого не скривдили, нікого не зіпсували, нікого не ошукали! **3** Говорю не на осуд, бо я перед тим був сказав, що ви в серцях наших, щоб нам із вами чи померти чи жити. **4** У мене велика сміливість до вас, велика мені похвала з вас, я повний потіхи, збагачаюся радістю при всякому нашому горі. **5** Бо коли ми прийшли в Македонію, тіло наше не мало спочинку ніякого, у всьому бідуючи: назовні — бої, страхіття — всередині. **6** Але Бог, що тішить принижених, потішив нас приходом Тита, **7** і не тільки його прибуттям, а й потішенням, що ним він потішився з вас, коли розповідав нам про вашу журбу, про ваш смуток, про вашу горливість до мене, так що я більше тішився. **8** Коли я й засмутив вас листом, то не каюся, хоч і каюся був, бо бачу, що той лист засмутив вас, хоч і часово. **9** Я радію тепер не тому, що ви засмутились, а що ви засмутились на покайння, бо ви засмутились для Бога, щоб ні в чому не мати втрати від нас. **10** Бо смуток для Бога чинить каяття на спасіння, а про нього не жалуємо, а смуток світський — чинить смерть. **11** Бо ось саме це, що ви засмутились для Бога, яку пильність велику воно вам зробило, яку оборону, яке обурення, який страх, яке бажання, яку горливість, яку помсту! Ви в усім показали, що чисті ви в справі. **12** А коли я й писав вам, то не через того, хто кривдить, і не через покривдженого, а щоб виявилася для вас наша пильність про вас перед Богом. **13** Тому то потіхою вашою втішились ми, а ще більше зраділи ми радістю Тита, що ви всі заспокоїли духа його. **14** Бо коли я про вас йому чим похвалився, то не осоромився; але як ми вам говорили все правду, так і наша хвала перед Титом правдива була! **15** І серце його прихильніше до вас, коли згадує він про покору всіх вас, як його прийняли

ви були зо страхом і тремтінням. **16** Отож, тішуся я, що можу покластись у всьому на вас!

8 Повідомляємо ж вас, браття, про Божу благодать, що дана Церквám македонським, **2** що серед великого досвіду горя вони мають радість рясну, і глибоке їхнє убóзтво збагатилося багатством їхньої щирости; **3** бо вони добровільні в міру сил своїх, і над силу, засвідчую, — **4** із ревним благанням вони нас просили, щоб ми прийняли дар та спільність служіння святим. **5** І не так, як надіялись ми, але віддали себе перш Господеві та нам із волі Божої, **6** щоб ми благли Тита, щоб він, як був перше зачав, так і скінчив би в вас оце добре діло. **7** А ви, як у всім, збагачуєтесь: вірою, і словом, і розумом, і всякою пильністю, і вашою любов'ю до нас, — щоб збагачувались ви і в благодаті оцій. **8** Не кажú це, як наказав, але пильністю інших досвідчую щирість любови й вашої. **9** Бо ви знаєте благодать Господа нашого Ісуса Христа, Який, будши багатий, збіднів ради вас, щоб ви збагатились Його убóзтвом. **10** І раду даю вам про це, бо це вам на пожиток, що не тільки чинили, але перші ви стали й бажати з минулого року. **11** А тепер закінчіть роботу, щоб ви, як горливо бажали, так і виконали б у міру можности. **12** Бо коли є охота, то приємна вона згідно з тим, що хто має, а не з тим, чого хто не має. **13** Хай не буде для інших полегша, а тягар для вас, але рівність для всіх. **14** Чáсу теперішнього ваш достаток нехай нестáткові їхньому допоможе, щоб і їхній достаток був на ваш нестáток, щоб рівність була, **15** як написано: „Хто мав багато, той не мав зайвині, а хто мало, — не мав недостачі“. **16** Та Богові дяка, що Він таку пильність про вас дав у Тітове серце, **17** бо благання прийняв він, але, будши горливий, удався до вас добровільно. **18** А з ним разом послали ми брата, якого по всіх Церквách хвалять за Евангелію, **19** і не тільки оце, але вибраний був від Церкóв бути товаришем нашим у дорозі для благодаті тієї, якій служимо ми

на хвалу Самого Господа, **20** остерігаючись того, щоб хто не дорікав нам цим достатком, що ним служимо ми, **21** дбаючи про добро не тільки перед Богом, але й перед людьми. **22** А ми з ними послали були брата нашого, про пильність якого ми часто досвідчувались у речах багатьох, який ще пильніший тепер — через велике довір'я до вас. **23** Щодо Тита, то він мій товариш, а ваш співробітник; щождо наших братів — вони посланці від Церкв, вони слава Христова! **24** Отож, дайте їм доказа своєї любови й нашого хвалення вас перед Церквами!

9 А про службу святим мені зайво писати до вас, **2** бо відаю вашу охоту, і нею хвалюся за вас македонянам, що Ахая готова з минулого року, а ваша ревність заохотила багатьох. **3** А я послав братів, щоб моя похвала, щодо вас, не даремна була в цім випадкові, але, як казав, щоб були ви приготівані, **4** щоб, коли македоняни прийдуть зо мною та знайдуть, що ви неготові, щоб не осоромитись нам — не кажемо вам — у цій речі. **5** Отож, я надумався, що треба вблагати братів, щоб пішли перше до вас та приготували задалегідь оголошений ваш щедрий дар, щоб був він приготіваний, як щедрий дар, а не річ примусова. **6** А до цього кажучи: Хто скупісіє, — той скупі й жатиме, а хто сіє щедро, — той щедро й жатиме! **7** Нехай кожен дає, як серце йому призволяє, — не в смутку й не з примусу, бо Бог любить того, хто з радістю дає! **8** А Бог має силу всякою благодаттю вас збагатити, щоб ви, мавши завжди в усьому всілякий достаток, збагачувались всяким добрим учинком, **9** як написано: „Розсіпав та вбогим роздав, — Його праведність триває навіки!“ (aiōn g165) **10** А Той, Хто насіння дає сіячеві та хліб на поживу, — нехай дасть і примножить ваше насіння, і нехай Він зростить плоди праведности вашої, **11** щоб усім ви збагачувались на всіляку щирість, яка через нас чинить Богові дяку. **12** Бо діло служіння цього не тільки виповнює недостачі святих, але й багатіє багатьма

подяками Богові. **13** Досвідченням цього служіння вони хвалять Бога за послух Христовій Євангелії, що ви визнаєте її, та за щирість учасництва з ними й усіма, **14** вони за вас моляться й тужать по вас із-за дуже великої Божої благодаті на вас. **15** Дяка Богові за невимовний дар Його!

10 А я сам, Павло, благаю вас лагідністю й ласкавістю Христовою; я, коли присутній — слухняний між вами, а не бувши між вами — сміливий я супроти вас. **2** І благаю, щоб я, прибувши, не осмілився надією, що нею я думаю сміливим бути проти деяких, що про нас вони гадають, ніби ми поступаємось за тілом. **3** Бо ходячи в тілі, не за тілом воюємо ми, — **4** зброя бо нашого воювання не тілесна, але міцна Богом на зруйнування твердинь, — ми руйнуємо задуми, **5** і всяке вінесення, що підіймається проти пізнання Бога, і полонимо всяке знання на послух Христові, **6** і покарати ми готові всякий непослух, коли здійсниться послух ваш. **7** Чи на обличчя ви дивитесь? Як хто певний про себе, що Христовий він, нехай думає знов по собі, що як сам він Христовий, так само Христові й ми. **8** Бо коли б я ще більш став хвалитися нашою владою, яку дав нам Господь на збудування, а не на зруйнування ваше, то не осоромлюсь. **9** Та щоб не здавалось, ніби хочу лякати вас листами. **10** „Бо листи його — кажуть — важкі та міцні, але особисто присутній — слабкий, а мова його незначна“, **11** такий нехай знає оце, що які ми на слові в листах, неприсутніми бувши, такі ми й на ділі, присутніми бувши. **12** Бо не сміємо вважати себе чи рівняти до інших, що самі себе хвалять, — вони нерозумно самі себе міряють собою, і рівняють з собою себе. **13** Ми ж не будем хвалитись над міру, а в міру мірила, щоб його Бог призначив на міру для нас, щоб і до нас досягти. **14** Бо ми не розтягуємося над міру, ніби не досягли ми до вас, бо ми досягли аж до вас із Євангелією Христовою. **15** Ми не хвалимось над міру у чужих працях, але маємо надію,

що як буде рости ваша віра, то за нашим мірілом сильно звеличимся ми між вами, **16** щоб і в дальших за вами країнах звіщати Єв́ангелію, а не хвалитись готовим, як це чужі твёрдять. **17** А „хто хва́литься, нехай хва́литься в Господі!“ **18** Бо достойний не той, хто сам себе хва́лить, але кого хвалить Господь!

11 О, коли б потерпіли ви трохи безу́мство моє! Але й те́рпите ви мене. **2** Бо пильную про вас пильністю Божою, заручив бо я вас одному чоловікові, щоб Христові привести вас чистою дівою. **3** Та боюсь я, — як змій звів був Єву лукавством своїм, щоб так не попсувалися ваші думки, і ви не вхилилися від простоти й чистоти, що в Христі. **4** Коли бо хто прийде й зачне проповідувати про Ісуса іншого, про якого ми не проповідували, або приймете іншого Духа, якого ви не прийняли, або іншу Єв́ангелію, якої ви не прийняли, — то радо терпіли б ви те! **5** Та дум́аю я, що нічим не лишаюсь позад передніших апостолів. **6** Хоч і неук я словом, але не знання́м, та всюди в усьому ми виявлені поміж вами. **7** Чи я гріх учинив, себе впокоряючи, щоб підвищити вас, бо я Божу Єв́ангелію благовістив для вас дармо? **8** Оббирав я інші Церкві, приймаючи плату для служіння вам. А коли я прийшов до вас і терпів недостачу, то нікого я не обтяжив. **9** Бо мій нестаток поповнили б́рати, що прийшли з Македонії; і в усьому беріг я себе, щоб не бути для вас тягарём, і збережу́. **10** Як правда Христова в мені, так оця похвала́ не замовчана буде про мене в країнах Ахаї. **11** Для чо́го? Тому́, що я вас не люблю́? Відомо те Богові! **12** А що я роблю́, те й робитиму, щоб відт́яти причину для тих, хто шукає причини, щоб у то́му, чим хва́ляться, показали́ся такі, як і ми. **13** Такі бо фальшиві апостоли, лукаві робітники́, що підроблюються на Христових апостолів. **14** І не дивно, бо сам сатана́ прикидається а́нголом світла! **15** Отож, не велика це річ, якщо й слуги його прикидаються слугами праведности.

Буде їхній кінець згідно з учинками їхніми! **16** Зно́ву каж́у: хай ніхто не вважає мене за безумного! А як ні, то прийміть мене бодай як безумного, щоб хоч трохи й я похвалився! **17** А що я каж́у, не каж́у того в Господі, але ніби в безу́мстві — у цій частині хвалі́. **18** Через те ж, що тілом багато-хто хваля́ться, то й я похвалюся. **19** Бо ви те́рпите радо безумних, самі мудрими бувши. **20** Бо ви терпите, коли вас хто нево́лить, коли хто об'ідає, коли хто обдирає, коли хто підвищується, коли хто по що́ках вас б'є. **21** На безчестя каж́у, що ми ніби стратили сили. Коли хто відва́житься чим, то — скаж́у нерозумно — відважуюся й я. **22** Євреї вони? — То й я. Ізраїльтяни вони? — То й я. Насіння вони Авраамове? — То й я! **23** Слуги Христові вони? — Говорю нерозумне: більш я! Я був більш у пра́цях, у ранах над міру, частіш у в'язницях, часто при смерті. **24** Від юдеїв п'ять раз я прийняв був по сорок уда́рів без одного, **25** тричі ќіями бито мене, один раз мене каменували, тричі розбивсь корабель, ніч і день я пробу́в у глибині морській; **26** у мандрівках я часто бував, бував у небезпеках на річках, у небезпеках розбійничих, у небезпеках свого наро́ду, у небезпеках поган, у небезпеках по міста́х, у небезпеках на пустині, у небезпеках на морі, у небезпеках між братами фальшивими, **27** у висна́жуванні та в пра́ці, часто в недосипа́нні, у голоді й спра́зі, часто в по́сті, у холоді та в наготі. **28** Окрім зовнішнього, налягають на мене денні повинності й журба про всі Церкві. **29** Хто слабує, а я не слабую? Хто споку́шується, а я не палю́ся? **30** Коли треба хвалитись, то немі́чю я похвалюся. **31** Знає Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, — а Він благословенний навіки, — що я не говорю́ неправди. (aiōn g165) **32** У Дамаску намісник царя А́рети стеріг місто Дамаск, щоб схо́пити мене. **33** але́ по му́рі мене спу́щено в коші віко́нцем, — і я з рук його вті́!

12 Не корісно хвалитись мені, бо я прийд́у до видінь і об'я́влень Господніх. **2** Я знаю чоловіка в Христі, що він чотири́на́дцять

років тому — чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю, знає Бог — був узятий до третього неба. 3 І чоловіка я знаю такого, — чи в тілі, чи без тіла, не знаю, знає Бог, — 4 що до раю був узятий, і чув він слова невимовні, що не можна людині їх висловити. 5 Отаким похвалюся, а собою хвалитись не буду, — хіба тільки своїми немочами. 6 Бо коли я захочу хвалитись, то безумний не буду, бо правду казатиму; але стримуюсь я, щоб про мене хто більш не подумав, ніж бачить у мені або чує від мене. 7 А щоб я через пребагато об'явлень не величався, то дано мені в тіло колючку, — посланця сатани, щоб бив в обличчя мене, щоб я не величався. 8 Про нього три рази благав я Господа, щоб він відступився від мене. 9 І сказав Він мені: „Досить тобі Моєї благодаті, — бо сила Моя здійснюється в немочі“. Отож, краще я буду хвалитись своїми немочами, щоб сила Христова вселилася в мене. 10 Тому люблю мені перебувати в недугах, у прикростях, у бідах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабій, тоді я сильній. 11 Хвалячися, я став нерозумний, — до того мене ви примусили. Бо хвалити мене мали б ви, — бо ні в чому я не залишився позад від найперших апостолів, хоч я й ніщо. 12 А ознаки апостола виявилися між вами в усякім терпінні, у знаменях і чудах та в силах. 13 Що бо є, що ним ви понизилися більше від інших Церков? Хіба те, що я сам тягарем вам не був? Даруйте мені цю провину! 14 Ось утрете готовий прийти я до вас, і не буду для вас тягарем, — не шукаю бо вашого я, тільки вас. Не діти повинні збирати масток батькам, але дітям батькі. 15 Я ж з охотою витрачуся й себе витрачу за душі ваші, хоч що більше люблю вас, то менше я люблений. 16 Та нехай буде так, — тягаря я на вас не поклав, але, будши хитрий, я лукавством від вас брав. 17 Чи я використовував вас через когось із тих, когось до вас посилав? 18 Ублагав я був Тита, і з ним послав брата. Чи Тит використав вас чим? Хіба ми ходили не в одному дусі?

Хіба не одніми стопами? 19 Чи ви знову не думаєте, що виправдуємось перед вами? Перед Богом, у Христі ми говоримо, а все, любі, на вашу будову! 20 Я ж боюся, щоб, прийшовши, не знайшов вас такими, якими не хочу, і щоб мене не знайшли ви таким, якого не хочете, — хай не будуть між вами суперечка, заздрість, гніви, обмани, свари, нашепти, пихі, безладдя, 21 щоб знову, коли я прийду, не принизив мене поміж вами мій Бог, і щоб мені не оплакувати багатьох, що перше згрішили були, і не покалися в нечистості, і в перелюбі, і в розпусті, що коїли їх.

13 Оце втретє до вас я йду. „Кожна справа хай станеться віроком двох чи трьох свідків“. 2 Попереджував я й попереджую, — як у вас був удріг, так тепер неприсутній, — отих, що згрішили перед тим, і всіх інших, що коли прийду знову, то я не помилую, 3 через те, що шукаєте доказу, що в мені промовляє Христос, Який не безсилий до вас, але сильний у вас. 4 Бо хоч Він був і розп'ятий в немочі, та живий із сили Божої. Так і ми, — хоча немічні в Нім, та з Ним будемо жити з Божої сили у вас. 5 Випробовуйте самих себе, чи ви в вірі, пізнавайте самих себе. Хіба ви не знаєте самих себе, що Ісус Христос у вас? Хіба тільки, що ви не такі, якими мали б бути. 6 Але маю надію, що пізнаєте ви, що ми такі, якими мали б бути. 7 І ми молимо Бога, щоб ви не чинили ніякого ліха, не для того, щоб виявились ми досвідчені, а щоб учинили ви добре, а ми будемо немов негідні. 8 Бо нічого не можемо ми проти правди, а за правду. 9 Ми тішимся, коли ми слабі, а ви сильні. Про це й молилось — щоб були досконалими ви! 10 Ось тому то, відсутній, пишу це, щоб прийшовши, не мав я вчинити суворо за владою, якої Господь мені дав на будування, а не на руйнування. 11 А накінець, браття, радійте, удосконалюйтесь, тіштеся, будьте однодумні, майте мир, — і Бог любови та миру буде з вами! 12 Вітайте один одного святим поцілунком! 13 Усі святі вас вітають!

14 Благодать Господа нашего Иисуса Христа, и любовь Бога и Отца, и спільність Святого Духа нехай буде зо всіма вами! Амінь.

До галатів

1 Апостол Павло, поставлений ні від людей, ані від чоловіка, але від Ісуса Христа й Бога Отця, що з мертвих Його воскресив, **2** і присутня зо мною вся браття, до Церкв галатійських: **3** благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа, **4** що за наші гріхи дав Самого Себе, щоб від злого сучасного віку нас визволити, за волею Бога й Отця нашого, — (aĩon g165) **5** Йому слава на віки вічні, амінь! (aĩon g165) **6** Дивуюся я, що ви так скоро відхілюєтесь від того, хто покликав Христовою благодаттю вас, на іншу Євangelю, **7** що не інша вона, але деякі є, що вас непокоять, і хочуть перевернути Христову Євangelю. **8** Але якби й ми або аґгол із неба зачав благовістити вам не те, що ми вам благовістили, — нехай буде проклятий! **9** Як ми перше казали, і тепер знов кажу: коли хто вам не те благовістить, що ви прийняли, — нехай буде проклятий! **10** Бо тепер чи я в людей шукаю признання чи в Бога? Чи лю́дям дба́ю я догоджа́ти? Бо коли б догоджав я ще лю́дям, я не був би рабо́м Христовим. **11** Звіщаю ж вам, браття, що Євangelія, яку я благовістив, — вона не від людей. **12** Бо я не прийняв, ні навчився її від людини, але об'явленням Ісуса Христа. **13** Чули бо ви про моє поступовання перше в юдействі, що Божу Церкву жорсто́ко я переслідував та руйнував її. **14** І я перевищував в юдействі багатьох своїх ровесників роду мого, будши запеклим прихильником моїх отцівських передань. **15** Коли ж Бог, що вибрав мене від утроби матері моєї і покликав благодаттю Своєю, уподобав **16** виявити мною Сина Свого, щоб благовістив я Його між поганам, — я не радився зараз із тілом та кров'ю, **17** і не відправився в Єрусалим до апостолів, що передо мною були, а пішов я в Арабію, і знову вернувся в Дамаск. **18** По трьох роках потому пішов я в Єрусалим побачити Кіфу, і в нього пробув днів із п'ятнадцять. **19** А іншого з апостолів я не бачив, крім Якова,

брата Господнього. **20** А що вам пишу, ось кажу перед Богом, що я не обманюю! **21** Потому пішов я до сірських та кілікійських країн. **22** Церква́м же Христовим в Юдеї я знаний не був особисто, — **23** тільки чули вони, що той, що колись переслідував їх, благовістить тепер віру, що колись руйнував був її. **24** І славили Бога вони через мене!

2 Потому, по чотирнадцяти роках, я знову ходив в Єрусалим із Варнавою, взявши й Тита з собою. **2** А пішов я за об'явленням. І подав їм Євangelю, що її проповідую між поганам, особливо знатнішим, чи не дарма змагаюся я чи змагався. **3** Але й Тит, що зо мною, будши греком, не був до обрізання змушений. **4** А щодо прибулих фальшивих братів, що прийшли підглядати нашу вільність, яку маємо в Христі Ісусі, щоб нас понево́лити, **5** то ми їх не послушали ані на хвилю, і не піддалися були, щоб тривала в вас правда Євangelії. **6** Що ж до тих, що за щось уважають себе, та якими колись вони були, то ні в чо́му різниці для мене нема, — не дивиться Бог на особу людини! Бо ті, що за щось уважають себе, нічого мені не додали, **7** але навпаки, — побачивши, що мені припоручена Євangelія для необрізаних, як Петрові для обрізаних, — **8** бо Той, хто помагав Петрові в апостольстві між обрізаними, помагав і мені між поганам, — **9** і, пізнавши ту благодать, що да́на мені, Яків, і Кіфа, і Іван, що стовпа́ми вважаються, подали мені та Варнаві праві́ці спільно́ти, щоб ми для поган працювали, вони ж — для обрізаних, **10** тільки щоб ми пам'ята́ли про вбогих, що я й пильнував був чинити таке. **11** Коли ж Кіфа прийшов був до Антіохії, то відкрито я виступив супроти нього, — заслуго́вував бо він на о́суд. **12** Бо він перед тим, як прийшли були дехто від Якова, споживав із поганам. А коли прибу́ли, став ховатися та відлучатися, боя́чися обрізаних. **13** А з ним лицемірили й інші юдеї, так що навіть Варна́ва пристав був до їхнього лицемі́рства. **14** А коли я побачив, що не йдуть вони рівно за євangelьською правдою, то перед

усіма сказав Кифі: „Коли ти, будвши юдеєм, живеш по-поганському, а не по-юдейському, то нащо поган ти примушуєш жити по-юдейському“? 15 Ми юдеї природою, а не грішники з поган... 16 А коли ми дізнались, що людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, то ми ввірували в Христа Ісуса, щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жодна людина ділами Закону не буде виправдана! 17 Коли ж, шукаючи виправдання в Христі, ми й самі показалися грішниками, то хіба Христос слуга гріху? Зовсім ні! 18 Бо коли я будую знов те, що був зруйнував, то самого себе роблю злочинцем. 19 Бо Законом я вмер для Закону, щоб жити для Бога. Я розп'ятий з Христом. 20 І живу вже не я, а Христос проживає в мені. А що я живу в тілі тепер, — живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Самого Себе. 21 Божої благодаті я не відкидаю. Бо коли набувається праведність Законом, то Христос надармо умер!

3 О, ви нерозумні галати! Хто вас звів не корітися правді, вас, яким перед очима Ісус Христос переднакреслений був, як ніби між вами розп'ятий? 2 Це одне хочу знати від вас: чи ви прийняли Духа ділами Закону, чи із проповіді про віру? 3 Чи ж ви аж такі нерозумні? Духом почавши, кінчите тепер тілом? 4 Чи ви так багато терпіли надармо? Коли б тільки надармо! 5 Отже, Той, Хто вам Духа дає й чуда чинить між вами, — чи чинить ділами Закону, чи із проповіді про віру? 6 Так як Авраам „був увірував в Бога, — і це залічено за праведність йому“. 7 Тож знайте, що ті, хто від віри, — то сини Авраамові. 8 І Писання, передбачивши, що вірою Бог виправдає поган, благовістило Авраамові: „Благословляться в тобі всі народи!“ 9 Тому ті, хто від віри, будуть поблагословлені з вірним Авраамом. 10 А всі ті, хто на діла Закону покладається, — вони під прокляттям. Бо написано: „Проклятий усякий, хто не триває в усьому, що написано в книзі Закону, щоб чинити

оте!“ 11 А що перед Богом Законом ніхто не виправдується, то це ясно, бо „праведний житиме вірою“. 12 А Закон не від віри, але „хто чинитиме те, той житиме ним“. 13 Христос відкупив нас від прокляття Закону, ставши прокляттям за нас, бо написано: „Проклятий усякий, хто вісить на дереві“, 14 щоб Авраамове благословення в Ісусі Христі поширилося на поган, щоб обітницю Духа прийняти нам вірою. 15 Браття, кажіть я людському: навіть людського затвердженого заповіту ніхто не відкидає та до нього не додає. 16 А обітниці дані були Авраамові й насінню його. Не говориться: „і насінням“, як про багатьох, але як про одного: „і Насінню твоєму“, яке є Христос. 17 А я кажіть це, що заповіту, від Бога затвердженого, Закон, що прийшов по чотириста тридцяти роках, не відкидає, щоб обітницю він зруйнував. 18 Бо коли від Закону спадщина, то вже не з обітниці; Авраамові ж Бог дарував із обітниці. 19 Що ж Закон? Він був даний з причини переступів, аж поки прийде Насіння, якому обітниця дана була; він учинений був анголами рукою посередника. 20 Але посередник не є для одного, Бог же один. 21 Отож, чи ж Закон проти Божих обітниць? Зовсім ні! Якби бо був даний Закон, щоб він міг оживляти, то праведність справді була б від Закону! 22 Та все зачинило Писання під гріх, щоб віруючим була дана обітниця з віри в Ісуса Христа. 23 Але поки прийшла віра, під Законом стерезено нас, замкнених до приходу віри, що мала об'явитись. 24 Тому то Закон виховником був до Христа, щоб нам виправдатися вірою. 25 А як віра прийшла, то вже ми не під виховником. 26 Бо ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса! 27 Бо ви всі, що в Христа охристілися, у Христа зодягнулися! 28 Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, ані жіночої, — бо всі ви один у Христі Ісусі! 29 А коли ви Христові, то ви Авраамове насіння й за обітницею спадкоємці.

4 Тож кажú я: поки спадкоёмець дити́на, — він нічим від раба не різни́ться, хоч він пан над усім, **2** але під опіку́нами та керівника́ми знаходиться він аж до ча́су, що визначив ба́тько. **3** Так і ми, — поки дітьми́ були, то були поневолені стихі́ями світу. **4** Як настало ж ви́повнення ча́су, Бог послав Свого Сина, що родився від жони, та став під Зако́ном, **5** щоб викупити підзаконних, щоб усино́влення ми прийняли́. **6** А що ви сини́, Бог послав у ваші серця́ Духа Сина Свого, що викликує: „Авва, Отче!“ **7** Тому ти вже не раб, але син. А як син, то й спадкоёмець Божий через Христа. **8** Та тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, що з істоти богáми вони не були́. **9** А тепер, як пізнали ви Бога, чи краще — як Бог вас пізнав, — як вертаєтесь знов до слабі́х та вбогих стихі́й, яким хочете знов, як давніше, служити? **10** Ви вважаєте пильно на дні та на місяці, і на по́ри та ро́ки. **11** Я боюся за вас, чи не да́рмо я працював коло вас?. **12** Прошу́ я вас, браття, — будьте, як я, бо й я такий самий, як ви. Нічим ви мене не покривдили! **13** І знаєте ви, що в не́мочі тіла я перше звіщав вам Ева́нгелію, **14** ви ж моєю спокусою в тілі моїм не погóрдували, і мене не відкинули, але, немов а́нгола Божого, ви прийняли́ мене, як Христа Ісуса! **15** Тож де ваше тоді́шнє блаже́нство? Свідкую бо вам, що якби було можна, то ви вибрали б очі свої́ та мені віддали́ б! **16** Чи ж я став для вас ворогом, правду гово́рячи вам? **17** Недобре пильнують про вас, але вас відлучити хочуть, щоб ви пильнували про них. **18** То добре, — пильнувати про добре постійно, а не тільки тоді, як прихо́джу до вас. **19** Дітки мої́, — я зно́ву для вас терплю́ муки поро́ду, поки образ Христа не віді́б'ється в вас! **20** Я хотів би тепер бути в вас та змінити свій голос, бо маю я сýмнів за вас. **21** Скажіть мені ви, що хочете бути під Зако́ном: чи не слухаетесь ви Зако́ну? **22** Бо написано: „Мав Авраам двох синів, одно́го від рабині́, а друго́го від вільно́ї“. **23** Але той, хто був від рабині́, народився за тілом, а хто був від вільно́ї, — за обі́тницею. **24** Розумі́ти це

треба іна́кше, бо це два заповіти: один від гори Сина́й, що в ра́бство народжує, а він — то Ага́р. **25** Бо Ага́р — то гора Сина́й в Ара́бії, а відповідає сучасному Єрусалимові, який у ра́бстві з свої́ми дітьми́. **26** А ви́шній Єрусали́м — вільний, він мати всім нам! **27** Бо написано: „Звеселися, непло́дна, ти, що не роди́ш! Гука́й та виклику́й ти, що в поро́ді не мучилась, бо в полишено́ї значно більше дітей, ніж у тіе́й, що має вона чоловіка!“ **28** А ви, браття, діти обі́тниці за Ісаком! **29** Але як і тоді, — хто родився за тілом, переслідував тих, хто родився за духом, так само й тепер. **30** Та що каже Писа́ння? „Прожени рабиню́ й сина́ її, бо не буде спадкува́ти син рабині́ ра́зом із сином вільно́ї“. **31** Тому́, браття, не сини́ ми рабині́, але вільно́ї!

5 Христос для волі нас визволив. Тож стійте в ній та не піддавайтесь зно́ву в ярмо ра́бства! **2** Ось я, Павло, кажу вам, що коли ви обрі́зуєтесь, — то нема вам тоді жодно́ї ко́ристи від Христа. **3** І свідкую я зно́ву всякому чоловікові, який обрі́зується, що повинен він ви́конати ввесь Зако́н. **4** Ви, що Зако́ном виправдуєтесь, — полишилися без Христа, відпали від благодаті! **5** Бо ми в Дусі з віри чекаємо надії пра́ведності. **6** Бо сили не має в Христі Ісусі ані обрі́зання, ані необрі́зання, — але віра, що чинна любов'ю. **7** Бігли ви добре. Хто заборонив вам корі́тися правді? **8** Таке переконання не від Того, Хто вас покликав. **9** Трохи ро́зчини квасить усе тісто! **10** Я в Господі маю надію на вас, що нічого іншого думати не будете ви. А хто вас непоко́їть, осуджений буде, хоч би він хто був! **11** Чого ж, браття, мене ще переслідують, коли я обрі́зання ще проповідую? Тоді споку́са хреста в ніщо оберта́ється! **12** О, коли б були навіть відсі́чені ті, хто підбурює вас! **13** Бо ви, браття, на волю покликані, але щоб ваша воля не стала прі́водом догоджати тілу, а любов'ю служи́ти один одному! **14** Бо ввесь Зако́н в одні́м слові місти́ться: „Люби свого ближнього, як само́го себе!“ **15** Коли ж ви гризете́ та їсте один одного, то глядіть, щоб не знищили ви один одного! **16** І кажú:

ходять у Дусі, — і не вчините пожадливости тіла, **17** бо тіло бажає противного Духові, а Дух противного тілу, і супротивні вони один одному, щоб ви чинили не те, чого хочете. **18** Коли ж Дух вас провадить, то ви не під Законом. **19** Учинки тіла явні, то є: перелюб, нечистість, розпуста, **20** ідолослуження, чари, ворожнечі, сварка, заздрість, гнів, суперечки, незгоди, ересі, **21** завидки, п'янство, гулянки й подібне до цього. Я про це попереджую вас, як і попереджав був, що хто чинить таке, не впадіть у Царства Божого! **22** А плід Духа: любов, радість, мир, довготерпіння, лагідність, добрість, вірність, **23** тихість, здержливість: — Закону нема на таких! **24** А ті, що Христові Ісусові, розп'яли вони тіло з пожадливостями та з похотями. **25** Коли Духом живемо, то й Духом ходімо! **26** Не будьмо чванливі, не дражнімо один одного, не завидуймо один одному!

6 Браття, як людина й упаде в якій проріх, то ви, духовні, виправляйте такого духом лагідности, сам себе доглядаючи, щоб не спокусився й ти! **2** Носіть тягарі один одного, і так виконаєте закон Христового. **3** Коли бо хто думає, що він щось, будши ніщо, сам себе той обманює. **4** Нехай кожен досліджує діло своє, і тоді матиме тільки в собі похвалу, а не в іншому! **5** Бо кожен нестиме свій власний тягар! **6** А хто слова навчається, нехай ділиться всяким добром із навчаючим. **7** Не обманюйтеся, — Бог осміяний бути не може. Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне! **8** Бо хто сіє для власного тіла свого, той від тіла тління пожне. А хто сіє для Духа, той від Духа пожне життя вічне. (aiōnios g166) **9** А роблячи добре, не зну́джуймося, бо часу свого пожнемо, коли не ослабнемо. **10** Тож тому́, поки маємо час, усім робімо добро, а найбільш одновірним! **11** Погляньте, якими великими буквами я написав вам своєю рукою! **12** Усі ті, хто бажає хвалитися тілом, змушують вас обрізуватись, щоб тільки вони не були переслідувані за хреста Христового. **13** Бо навіть і ті, хто обрізується,

самі не зберігають Закону, а хочуть, щоб ви обрізувались, щоб хвалитися їм вашим тілом. **14** А щодо мене, то нехай нічим не хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, що ним розп'ятий світ для мене, а я для світу. **15** Бо сили немає ані обрізання, ані необрізання, а створіння нове. **16** А всі ті, хто піде за цим правилом, — мир та милість на них, і на Ізраїля Божого! **17** Зрештою, хай ніхто не турбує мене, бо ношу я Ісусові рани на тілі своїм! **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з духом вашим, браття! Амінь.

До ефесян

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, святим, що в Ефесі, і вірним у Христі Ісусі, — **2** нехай буде вам благодать та мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа! **3** Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив усяким благословенням духовним у небесах, **4** так як вибрав у Ньому Він нас перше заложення світу, щоб були перед Ним ми святі й непорочні, у любові, **5** призначивши наперед, щоб нас усиновити для Себе Ісусом Христом, за впадінням волі Своєї, **6** на хвалу слави благодаті Своєї, якою Він обдарував нас в Улюбленім, **7** що маємо в Ньому відкуплення кров'ю Його, прощення провин, через багатство благодаті Його, **8** яку Він намножив у нас у всякій премудрості й розважності, **9** об'явивши нам таємницю волі Своєї за Своім уподобанням, яке постановив у Самому Собі, **10** для урядження виповнення часів, щоб усе об'єднати в Христі, — що на небі, і що на землі. **11** У Нім, що в Нім стали ми й спадкоємцями, будвши призначені наперед постановою Того, Хто все чинить за радою волі Своєї, **12** щоб на хвалу Його слави були ми, що перше надіялися на Христа. **13** У Ньому й ви, як почули були слово правди, Євангелію спасіння свого, та в Нього й увірували, запечатані стали Святим Духом обітниць, **14** Який є завдаток нашого спадку, на викуп здобутого, на хвалу Його слави! **15** Тому й я, прочувши про вашу віру в Господа Ісуса, і про любов до всіх святих, **16** не перестаю за вас дякувати, і в молитвах своїх за вас згадую, **17** щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам Духа премудрости та об'явлення для пізнання Його, **18** просвітив очі вашого серця, щоб ви зрозуміли, до якої надії Він вас закликає, і який багатий Його славний спадок у святих, **19** і яка безмірна велич Його сили в нас, що віруємо за виявленням потужної сили Його, **20** яку виявив Він у Христі, воскресивши із мертвих Його, і

посадивши на небі праворуч Себе, **21** вище від усякого уряду, і влади, і сили, і панування, і всякого ймення, що назване не тільки в цім віці, але й у майбутньому. (аїѠн g165) **22** І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все — за Голову Церкви, **23** а вона — Його тіло, повня Того, що все всім наповняє!

2 І вас, що мертві були через ваші провини й гріхи, **2** в яких ви колись проживали за звичаєм віку цього, за волею князя, що панує в повітрі, духа, що працює тепер у неслухняних, (аїѠн g165) **3** між якими й усі ми проживали колись у пожадливостях нашого тіла, як чинили волю тіла й думок, і з природи були дитьми гніву, як і інші, — **4** Бог же, багатий на милосердя, через Свою превелику любов, що нею Він нас полюбив, **5** і нас, що мертві були через прогріхи, оживив разом із Христом, — спасені ви благодаттю, — **6** і разом із Ним воскресив, і разом із Ним посадив на небесних місцях у Христі Ісусі, **7** щоб у наступних віках показати безмірне багатство благодаті Своєї в добрості до нас у Христі Ісусі. (аїѠн g165) **8** Бо спасені ви благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий, **9** не від діл, щоб ніхто не хвалився. **10** Бо ми — Його твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували. **11** Отож, пам'ятайте, що ви, колись тілом погани, що вас так звані рукотворно „обрізані“ на тілі звуть „необрізані“, **12** що ви того часу були без Христа, відлучені від громади ізраїльської, і чужі заповітам обітниць, не мавши надії й без Бога на світі. **13** А тепер у Христі Ісусі ви, що колись далекі були, стали близькі Христовою кров'ю. **14** Він бо наш мир, що вчинив із двох одне й зруйнував середінну перегороду, ворожнечу, Своім тілом, — **15** Він Своєю наукою знищив Закона заповідей, щоб з обох збудувати Собою одного нового чоловіка, мир чинивши, **16** і хрестом примирити із Богом обох в однім тілі, ворожнечу на ньому забивши. **17** І, прийшовши, „Він благовістив

мир вам, далеким, і мир близьким“, **18** бо обоє Ним маємо пріступ у Дусі однім до Отця. **19** Отже, ви вже не чужі й не прихóдьки, а співгорожани святим, і домашні для Бога, **20** збудовані на основі апóстолів і пророків, де наріжним каменем є Сам Ісус Христос, **21** що на ньому вся будівля, улад побудована, росте в святий храм у Господі, **22** що на ньому і ви рáзом будетеся Духом на оселю Божу.

3 Через це я, Павло, є в'язень Ісуса Христа за вас, поган, — **2** якщо ви тільки чули про заря́дження Божої благодаті, що для вас мені да́на. **3** Бо мені об'явленням дано пізнати таємницю, як писав я вам коротко вище, **4** з чого можете ви, читаючи, пізнати моє розуміння таємниці Христової. **5** А вона за інших поколінь не була оголошена людським синам, як об'явилась тепер через Духа Його святим апóстолам і пророкам, — **6** що погани співспадкоємці, і одне тіло, і співучасники Його обітниці в Христі Ісусі через Євángелію, **7** якій служителем я став через дар благодаті Божої, що дана мені чином сили Його. **8** Мені, найменшому від усіх святих, да́на була оця благодать, — благовістити поганам недосліджене багатство Христове, **9** та вісвітлити, щó то є заря́дження таємниці, яка від віків захована в Бозі, Який створив усе, (**aiðn g165**) **10** щоб тепер через Церкву була оголошена початкам та владам на небі найрізніша мудрість Божа, **11** за відвічної постанови, яку Він учинив у Христі Ісусі, Господі нашім, (**aiðn g165**) **12** в Якім маємо відвагу та доступ у надії через віру в Нього. **13** Тому́ то благаю я вас не занепа́дати духом через терпіння моє через вас, бо воно — ваша слава. **14** Для того схиляю коліна свої перед Отцем, **15** що від Нього має йме́ння кожен рід на небі й на землі, — **16** щоб Він дав вам за багатством слави Своєї силою зміцні́тися через Духа Його в чоловікові вну́трішнім, **17** щоб Христос через віру замéшкав у ваших серця́х, щоб ви, закорінені й основані в любові, **18** змогли зрозуміти зо всіма́ святими, щó то ширина́ й довжина́,

і глибина́ й вишина́, **19** і пізнати Христову любов, яка перевищує знання́, щоб були ви наповнені всякою повното́ю Божою. **20** А Тому́, Хто може зробити значно більш над усе, чого просимо або дума́ємо, силою, що діє в нас, **21** Тому слава в Церкві та в Христі Ісусі на всі покоління на вічні віки. Амінь. (**aiðn g165**)

4 Отож, благаю вас я, в'язень у Господі, щоб ви пово́дилися гідно покликання, що до нього покликано вас, **2** зо всякою покорою та ла́гідністю, з довготерпінням, у любові те́рплячи один óдного, **3** пильнуючи зберігати єдність Духа в союзі спокою. **4** Одне тіло, один Дух, як і були ви покликані в одній надії вашого покликання. **5** Один Госпо́дь, одна віра, одне хрищення, **6** один Бог і Отець усіх, що Він над усіма́, і через усіх, і в усіх. **7** А кожному з нас да́на благодать у міру дару Христового. **8** Тому́ й сказано: „Піднявшись на висоту́, Ти полонéних набрав і лю́дям дав да́ри!“ **9** А те, що „піднявся був“, щó то, як не те, що перше й зійшов був до найнижчих місць землі? **10** Хто зійшов був, Той саме й піднявся високо над усі небеса́, щоб наповнити все. **11** І Він, отож, настановів одних за апóстолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за па́стирів та вчителів, **12** щоб приготувати святих на діло служби для збудува́ння тіла Христового, **13** аж поки ми всі не дося́гнемо з'єднання віри й пізнання Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту Христової повноти́, **14** щоб більш не були ми малолітками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки за людською ома́ною та за лукавством до хитрого блóду, **15** щоб були ми правдомовні в любові, і в усьому зростали в Нього, а Він — Голова, Христос. **16** А з Нього все тіло, скла́дене й зв'язане всяким допоміжним сугло́бом, у міру чинности кожного окремого члена, чинить зріст тіла на будова́ння самого себе любов'ю. **17** Отже, говорю я це й свідкую в Господі, щоб ви більш не пово́дилися, як пово́дяться погани в марно́ті свого розуму,

— 18 вони запаморочені розумом, відчужені їм спільниками! 8 Ви бо були колись від життя Божого за неúčтво, що в них, за тёмрявою, тепер же ви світло в Господі, — стверділість їхніх сердець, 19 вони отупіли поведьтєся, як діти світла, 9 бо плід світла й віддалися розпусті, щоб чинити всяку знахóдиться в кожній добрості, і праведності, нечисть із зажерливістю. 20 Але ви не так і правді. 10 Допевняйтєся, що приємне для пізнали Христа, 21 якщо ви чули про Нього, Господа, 11 і не беріть участи в неплідних і навчилися в Нім, бо правда в Ісусі, 22 ділах тёмряви, а краще й докоряйте. 12 Бо щоб відкинути, за першим поступóванням, соромно навіть казати про те, що роблять старóго чоловіка, який зотліває в зваблівих вони потаёмно! 13 Усе ж те, що світлом пожадливостях, 23 та відновлятися духом докоряється, стає явне, бо все, що явне вашого розуму, 24 і зодягнутися в новóго стає, то світло. 14 Через це то й говорить: чоловіка, створеного за Богом у праведності „Сплячий, вставай, і воскресні із мертвих, — й святості правди. 25 Тому́ то, неправду і Христос освітлить тебе!“ 15 Отож, уважайте, відкинувши, говоріть кожен правду до свого щоб поводитися обережно, не як немудрі, ближнього, бо ми члени один для óдного, але як мудрі, 16 використóвуючи час, — дні 26 Гнівайтєся, та не грішіть, — сонце нехай бо лукаві! 17 Через це не будьтє нерозумні, не заходить у вашому гніві, 27 і місця але розумітє, щó є воля Господня. 18 І не диаволові не даватє! 28 Хто крав, нехай впивайтєся вином, в якому розпуста, але більше не краде, а краще нехай працює та краще наповньотєся Духом, 19 розмовляючи чинить руками своїми добро, щоб мати поміж собою псалма́ми, і гімнами, і піснями подати нужде́нному. 29 Нехай жодне слово духовними, співаючи й граючи в серці гниле не виходить із уст ваших, але тільки своєму для Господа, 20 дякуючи за́вжди за таке, що добре на потрібне збудува́ння, щоб все Богові й Отцеві в Им'я́ Господа нашого воно подало́ благода́ть тим, хто чує. 30 І Ісуса Христа, 21 ко́рячися один óдному у не засмúчуйте Духа Святого Божого, Яким Христовім страху́. 22 Дру́жини, — корітьсє своїм чоловікам, як Господе́ві, — 23 бо ви запечатані на день ви́купу. 31 Усяке чоловік — голова дру́жини, як і Христос — подратува́ння, і гнів, і лютисть, і крик, і лайка Голова Церкви, Сам Спаситель тіла! 24 І як нехай буде взято від вас разóм із усякою ко́рится Церква Христові, так і дру́жини злобóю. 25 Чоловіки, — своїм чоловікам у всьóму. 25 Чоловіки, — ласка́ві, милості́ві, прощаючи один óдному, любіть своїх дру́жін, як і Христос полюбив як і Бог через Христа вам простив! Церкву, і віддав за неї Себе, 26 щоб її освятити, очистивши водяним кúпелем у слові, 27 щоб поставити її Собі славною Церквою, що не має плями чи вади, чи чогось такого, але має 28 Чоловіки повинні любити дру́жін своїх так, як власні щоб була́ свята й непорочна! 28 Чоловіки повинні любити дру́жін своїх так, як власні тіла, бо хто любить дру́жину свою, той любить самого себе. 29 Бо ніко́ли ніхто не зненáвидів власного тіла, а годує та гріє 30 Бо ми — члени його, як і Христос Церкву, 30 бо ми — члени Тіла Його від тіла Його й від косте́й Його! 31 „Покине тому́ чоловік батька й матір, і 31 „Покине тому́ чоловік батька й матір, і пристане до дру́жини своєї, — і бóдуть обоє вони одним тілом“. 32 Ця таёмниця велика, — а я говорю́ про Христа та про Церкву! 33

5 Отже, будьтє наслідувачами Богові, як улюблені діти, 2 і поведьтєся в любові, як і Христос полюбив вас, і видав за нас Самóго Себе, як дар і жертву Богові на приємні па́хощі. 3 А розпуста та нечисть усяка й 3 жоден розпúсник, чи нечистий, або зажерливий, що він ідоля́нин, не має зажерливість нехай навіть не згадуютьсє поміж вами, як лічить святим, 4 і гидóта, і марнослóвство або жарту, що непристойні вам, але краще дякува́ння. 5 Знайтє бо це, що жоден розпúсник, чи нечистий, або зажерливий, що він ідоля́нин, не має спáдку в Христовому й Божому Царстві! 6 Нехай вас не звóдить ніхто словами марно́тними, бо гнів Божий приходить за них на неслухня́них, — 7 тож не будьтє

Отже, нехай кожен зокре́ма із вас любить так свою дру́жину, як самого себе, а дру́жина нехай бо́їться свого чоловіка!

6 Діти, — слухайтеся своїх батьків у Господі, бо це справедливе! **2** „Шануй свого батька та матір“ — це перша заповідь з обітницею, — **3** „щоб добре велось тобі, і щоб ти був на землі довголітній!“ **4** А батьки, — не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й остере́женні Божому! **5** Раби, — слухайтеся тілесних панів зо стра́хом і тремті́нням у простоті́ серця вашого, як Христа! **6** Не працюйте тільки про лю́дське око, немов чоловіковго́дники, а як раби Христові, чиніть від душі волю Божу, **7** служіть із зичли́вістю, немов Господе́ві, а не лю́дям! **8** Знайте, що кожен, коли зробить що добре, те саме одержить від Господа, чи то раб, чи то вільний. **9** А пани, — чиніть їм те са́ме, занеха́йте погро́зи, знайте, що для вас і для них є на небі Госпо́дь, а Він на обличчя не дивиться! **10** Нарешті́, мої брати, зміцня́йтеся Господом та могу́тністю сили Його! **11** Зодягні́ться в повну Божу зброю, щоб могли ви стати проти хі́трощів диявольських. **12** Бо ми не маємо боротьби проти крові та тіла, але проти початків, проти вла́ди, проти світоправителів цієї те́мряви, проти піднебесних ду́хів зло́би.

(aíōn g165) **13** Через це візьміть повну Божу зброю, щоб могли ви дати о́пір дня злого, і, все виконавши, витримати. **14** Отже, стійте, підперезавши стегна свої правдою, і зодягнувшись у броню праведности, **15** і взувши ноги в готовість Єва́нгелії миру. **16** А найбільш над усе візьміть щита́ віри, яким зможете погасити всі огне́нні стрі́ли лукавого. **17** Візьміть і шоло́ма спасіння, і меч духовного, який є Слово Боже. **18** Усякою молитвою й благанням кожного ча́су молі́ться у Дусі, а для того пильнуйте з повною витрива́лістю та молитвою за всіх святих, **19** і за мене, щоб да́не було́ мені слово відкрити уста́ свої, і зо сміли́вістю провіща́ти таємницю Єва́нгелії, **20** для якої посол я в кайда́нах, щоб сміливо про неї

звіща́ти, як належить мені. **21** А щоб знали і ви щось про мене, та щоб я роблю́, то все вам розпо́вість Тихи́к, улю́блений брат і в Господі вірний служи́тель, **22** якого послав я до вас на це са́ме, щоб довідалися ви про нас, і щоб ваші серця він поті́шив. **23** Мир брата́м і любов із вірою від Бога Отця й Господа Ісуса Христа! **24** Благода́ть зо всіма́, що незмінно любля́ть Господа нашого Ісуса Христа! Амінь.

До филип'ян

1 Павло й Тимофій, раби Христа Ісуса, до всіх святих у Христі Ісусі, що знаходяться в Филипах, з єпископами та дияконами: **2** благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа! **3** Дякую Богові своєму при кожній згадці про вас, **4** і завжди в усякій молитві своїй за всіх вас чиню я молитву з радіщами, — **5** за участь вашу в Євангелії від першого дня аж дотепер. **6** Я певний того, що той, хто в вас розпочав добре діло, виконає його аж до дня Христа Ісуса. **7** Бо то справедливо мені думати це про всіх вас, бо я маю вас у серці, а ви всі в кайданах моїх, і в обороні, і в утвердженні Євангелії — спільники мої в благодаті. **8** Бо Бог мені свідок, що тужу я за вами всіма в сердечній любові Христа Ісуса. **9** І молюсь я про те, щоб ваша любов примножилася ще більше та більше в пізнанні й усяким дослідженні, **10** щоб ви досліджували те, що краще, щоб чисті та цілі були Христового дня, **11** наповнені плодів праведности через Ісуса Христа, на славу та на хвалу Богу. **12** Бажаю ж я, браття, щоб віддали ви, що те, що сталося мені, вийшло більше на успіх Євангелії, **13** бо в усій преторії та всім іншим стали відомі кайдани мої за Христа. **14** А багато братів у Господі через кайдани мої посмілилися та ще більше відважилися Слово Боже звіщати безстрашно. **15** Одні, правда, і через заздрощі та колотнечу, другі ж із доброї волі Христа проповідують; **16** а інші з любови, знаючи, що я поставлений на оборону Євангелії; **17** а інші через підступ звіщають Христа неширо, думаючи, що додадуть тягару до кайданів моїх. **18** Але що ж? У всякому разі, чи облудно, чи широко, Христос проповідується, а тим я радію та й буду радіти. **19** Бо знаю, що це буде мені на спасіння через вашу молитву й допомогу Духа Ісуса Христа, **20** через чекання й надію мою, що я ні в чому не буду посоромлений, але цілою сміливістю, як завжди, так і тепер Христос буде звеличений у тілі моїм, чи то життям, чи то смертю. **21**

Бо для мене життя — то Христос, а смерть — то надбання. **22** А коли життя в тілі — то для мене плід діла, то не знаю, що вибрати. **23** Тягнуть мене одне й друге, хоч маю я бажання померти та бути з Христом, бо це значно ліпше. **24** А щоб полишатися в тілі, то це потрібніш ради вас. **25** І оце знаю певно, що залишусь я, і пробуватиму з вами всіма вам на користь та на радість в вірі, **26** щоб ваша хвала через мене примножилася в Христі Ісусі, коли знову прийду я до вас. **27** Тільки живіть згідно з Христовою Євангелією, щоб, — чи прийду я й побачу вас, чи й не бувши — почув я про вас, що ви стоїте в одному дусі, борючись однодушно за віру євангельську, **28** і ні в чому не боячися противників; це їм доказ загибелі, вам же спасіння. А це від Бога! **29** Бо вчинено вам за Христа добродійство, — не тільки вірувати в Нього, але і страждати за Нього, **30** маючи таку саму боротьбу, яку ви бачили в мені, а тепер чуєте про мене.

2 Отож, коли є в Христі яка заохота, коли є яка потіха любови, коли є яка спільнота духа, коли є яке серце та милосердя, **2** то доповніть радість мою: щоб думали ви одне й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду й один розум! **3** Не робіть нічого підступом або з чванливости, але в покорі майте один одного за більшого від себе. **4** Нехай кожен дбає не про своє, але кожен і про інших. **5** Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі! **6** Він, бувши в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним, **7** але Він умілив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина, **8** Він упокорив Себе, бувши слухняний аж до смерти, і то смерти хресної. **9** Тому й Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я, **10** щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і зємних, і підзємних, **11** і щоб кожен язик визнавав: Ісус Христос — то Господь, на славу Бога Отця! **12** Отож, мої любі, як ви завжди слухняні були не тільки в моїй присутності,

але значно більше тепер, у моїй відсутності, зо страхом і тремтінням виконуйте своє спасіння. **13** Бо то Бог викликає в вас і хотіння, і чин за доброю волею Своєю. **14** Робіть усе без нарікання та сумніву, **15** щоб були ви бездоганні та щирі, „невинні діти Божі серед лукавого та розпусного роду“, що в ньому ви сяєте, як світла в світі, **16** додержуючи слово життя на похвалу мені в день Христа, що я біг не надармо, що я працював не надармо. **17** Та хоч і стаю я жертвою при жертві і при службі вашої віри, я радію та тішуся разом із вами всіма. **18** Тіштеся тим самим і ви, і тіштеся разом зо мною! **19** Надіюся в Господі Ісусі незабаром послати до вас Тимофія, щоб і я зміцнів духом, розізнавши про вас. **20** Бо я однодүмця не маю ні одного, щоб щиріше подбав він про вас. **21** Усі бо шукають свого, а не Христового Ісусового. **22** Та ви знаєте досвід його, бо він, немов батькові син, зо мною служив для Євангелії. **23** Отже, маю надію негайно послати цього, як тільки довідаюся, що буде зо мною. **24** Але в Господі маю надію, що й сам незабаром прибуду до вас. **25** Але я вважав за потрібне послати до вас брата Епафродита, свого співробітника та співбойовника, вашого апостола й служителя в потребі моїй, **26** бо він побивався за вами всіма, і сумував через те, що ви чули, що він хворував. **27** Бо смертельно він був хворував. Але змилювався Бог над ним, і не тільки над ним, але й надо мною, щоб я смутку на смуток не мав. **28** Отож, тим швидше послав я його, щоб тішились ви, його знову побачивши, і щоб без смутку я був. **29** Тож прийміть його в Господі з повною радістю, і майте в пошані таких, **30** бо за діло Христове наблизився був аж до смерти, наражаючи на небезпеку життя, щоб доповнити ваш нестáток служіння для мене.

3 Зрештою, браття мої, радійте у Господі!

Писати вам те саме не прикро мені, а для вас це навчальне. **2** Стережіться собак, — стережіться працівників лихих, стережіться обрізання! **3** Бо обрізання — то ми, що

служимо Богові духом, а хвалимося Христом Ісусом, і не кладемо надії на тіло, **4** хоч і я міг би мати надію на тіло. Як хто інший на тіло надіятись дүмає, то тим більше я — **5** обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїля, з племени Веніяминового, євреї із євреїв, фарисей за Законом. **6** Через горлівість я був переслідував Церкву, бувши невинний, щодо праведности в Законі. **7** Але те, щó для мене булó за надбання, те ради Христа я за втрату вважав. **8** Тож усе я вважаю за втрату ради переважного познання Христа Ісуса, мого Господа, що я ради Нього відмовився всього, і вважаю все за сміття, щоб придбати Христа, **9** щоб знайтися в Нім не з власною праведністю, яка від Закону, але з тією, що з віри в Христа, праведністю від Бога за вірою, **10** щоб пізнати Його й силу Його воскресіння, та участь у мұках Його, уподоблюючись Його смерті, **11** аби досягнути якомсь воскресіння з мертвих. **12** Не тому, що я вже досягнув, або вже вдосконалився, але прагну, чи не досягну́ я того, чим і Христос Ісус досягнув був мене. **13** Браття, я себе не вважаю, що я досягну́в. Та тільки, забуваючи те, що позаду, і спішачи до того, що попереду, **14** я женусь до мети за нагородою високого поклику Божого в Христі Ісусі. **15** Тож усі, хто досконалий, дүмаймо це; коли ж дүмаєте ви щось інше, то Бог вам відкриє й це. **16** Та до чого дійшли ми, поступаймо в тім самім далі. **17** Будьте до мене подібні, браття, і дивіться на тих, хто повóдиться так, як маєте ви за взір нас. **18** Багато бо хто, що про них я вам часто казав, а тепер говорю навіть плачучи, повóдяться, як вороги хреста Христового. **19** Їхній кінець — то загибіль, шлунок — їхній бог, а слава — в їхньому соромі... Вони дүмають тільки про зéмне! **20** Життя ж наше на небі, звідки ждемо́ й Спасителя, Господа Ісуса Христа, **21** Який перемінить тіло нашого поніжження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі.

4 Отож, мої браття улюблені, за якими так сильно тужу, моя радосте й вінче, — так у

Господі стійте, улюблені! 2 Благаю Евдію, слава на віки віків. Амінь. (aiōn g165) 21 Вітайте
благаю й Синтіхію — думати однаково в кожного святого у Христі Ісусі. Вітають вас
Господі. 3 Так, благаю й тебе, товаришу браття, присутні зо мною. 22 Вітають вас усі
вірний, допомагай тим, хто в боротьбі за святі, а найбільше ті, хто з кесаревого дому.
Євangelію помагали мені та Кліментові й 23 Благодать Господа Ісуса Христа зо всіма
іншим моїм співробітникам, яких імення вами! Амінь.

записані в Книзі Життя. 4 Радійте в Господі
завсіді, і знову кажуть: радійте! 5 Ваша
лагідність хай буде відома всім лю́дям.
Господь близько! 6 Ні про що не турбуйтеся,
а в усьому нехай виявляються Богові ваші
бажання молитвою й проханням з подякою.
7 І мир Божий, що вищий від усякого
розуму, хай береже серця ваші та ваші думки
у Христі Ісусі. 8 Наостанку, браття, щó
тільки правдиве, щó тільки чесне, щó тільки
праведне, щó тільки чисте, щó тільки любе,
щó тільки гідне хвалі, коли яка чеснота,
коли яка похвала, — думайте про це! 9 Чого
ви від мене й навчилися, і прийняли, і чули
та бачили, — робіть те! І Бог миру буде з
вами! 10 Я вельми потішився в Господі, що
справді ви вже новіх сил набули піклуватись
про мене; ви й давніш піклувались, та часу
сприятливого ви не мали. 11 Не за нестатком
кажуть, бо навчився я бути задоволеним із
того, що маю. 12 Умію я й бути в упокоренні,
умію бути й у достатку. Я привчився до
всього й у всім: насичатися й голод терпіти,
мати достаток і бути в недостатчі. 13 Я все
можу в Тім, Хто мене підкріплює, — в Ісусі
Христі. 14 Тож ви добре зробили, що участь
узяли в моїм горі. 15 І знаєте й ви, филип'яни,
що на початку благовістя, коли я з Македонії
вийшов, не прилучилась була жодна Церква
до справи давання й приймання для мене,
самі тільки ви, 16 що і раз, і вдруге мені на
потреби мої посилали й до Солуня. 17 Кажуть
це не тому, щоб шукав я давання, — я шукаю
плоду, що примножується на річ вашу. 18 Та
все я одержав, і маю достаток. Маю повно,
приймавши від Епафродита, щó ви послали,
як пахощі запашні, жертву приемну, Богові
вгодну. 19 А мій Бог нехай виповнить вашу
всяку потребу за Своїм багатством у Славі,
у Христі Ісусі. 20 А Богові й нашому Отцеві

До колоссян

1 Павло, із волі Божої апостол Христа Ісуса, і брат Тимофій **2** до святих і вірних братів у Христі, що в Колосах: благодать вам і мир від Бога, Отця нашого! **3** Ми дякуємо Богові, Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, завжди за вас молячись, **4** прочувши про вашу віру в Христа Ісуса та про любов, яку маєте до всіх святих **5** через надію, приготовану в небі для вас, що про неї давніше ви чули в слові правди Євангелії, **6** що до вас прибула, і на цілому світі плодоносна й росте, як і в вас, з того дня, коли ви почули й пізнали благодать Божу в правді. **7** Отак ви і навчилися від Епáfра, улюбленого співробітника нашого, що за вас він вірний служитель Христа, **8** що й виявив нам про вашу духовну любов. **9** Через це то й ми з того дня, як почули, не перестаємо молитись за вас та просити, щоб для пізнання волі Його були ви наповнені всякою мудрістю й розумом духовним, **10** щоб ви поводилися належно щодо Господа в усякому догодженні, в усякому доброму ділі приносячи плід і зростаючи в пізнанні Бога, **11** зміцнюючись усякою силою за могутністю слави Його для всякої витривалості й довготерпіння з радістю, **12** дякуючи Отцеві, що вчинив нас достойними участі в спадщині святих у світлі, **13** що визволив нас із влади темряви й переставив нас до Царства Свого улюбленого Сина, **14** в Якім маємо відкуплення і прощення гріхів. **15** Він є образ невидимого Бога, ріджений перш усякого творива. **16** Бо то Ним створено все на небі й на землі, видіме й невидіме, чи то престולי, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, — усе через Нього й для Нього створено! **17** А Він є перший від усього, і все в Нім стоїть. **18** І Він — Голова тіла, Церкви. Він початок, перворіджений з мертвих, щоб у всьому Він мав першенство. **19** Бо вгодно було, щоб у Нім перебувала вся повнота, **20** і щоб Ним поєднати з Собою все, примиривши кров'ю хреста Його, через Нього, чи то зёмне, чи то

небесне. **21** І вас, що були колись відчужені й вороги думкою в злих учинках, **22** тепер же примирив смертю в людській тілі Його, щоб учинити вас святими, і непорочними, і неповинними перед Собою, **23** якщо тільки пробуваєте в вірі тверді та сталі, і не відпадаєте від надії Євангелії, що ви чули її, яка проповідана всьому створінню під небом, якій я, Павло, став служителем. **24** Тепер я радію в стражданнях своїх за вас, і доповнюю недостачу скорботи Христової і тілі своїм за тіло Його, що воно — Церква; **25** якій я став служителем за Божим зарядженням, що для вас мені дане, щоб виконати Слово Боже, — **26** Таємницю, заховану від віків і поколінь, а тепер виявлену Його святим, (aion g165) **27** що їм Бог захотів показати, яке багатство слави цієї таємниці між поганями, а вона — Христос у вас, надія слави! **28** Його ми проповідуємо, нагадуючи кожній людині й навчаючи кожну людину всякої мудрости, щоб учинити кожну людину досконалою в Христі. **29** У тому й працюю я, борючись силою Його, яка сильно діє в мені.

2 Я хочу, щоб ви знали, яку велику боротьбу я маю за вас і за тих, хто в Лаодикії, і за всіх, хто не бачив мого тілесного обличчя. **2** Хай потішаться їхні серця, у любові поєднані, для всякого багатства повного розуміння, для пізнання таємниці Бога, Христа, **3** в Якому всі скарби премудрости й пізнання заховані. **4** А це говорю, щоб ніхто вас не звів фальшивими доводами при суперечці. **5** Бо хоч тілом я й неprisутній, та духом я з вами, і з радістю бачу ваш порядок та твердість вашої віри в Христа. **6** Отже, як ви прийняли були Христа Ісуса Господа, так і в Ньому ходіть, **7** будиши вкорінені й збудовані на Ньому, та зміцнені в вірі, як вас навчено, збагачуючись у ній з подякою. **8** Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманю за переданням людським, за стихіями світу, а не за Христом, **9** бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества. **10** І ви маєте в Нім повноту, а Він — Голова всякої влади й начальства. **11** Ви в Ньому

булі й обрізані нерукотворним обрізанням, злобу, богозневагу, безсоромні слова з скинувши людське тіло гріховне в Христовім обрізанні. **12** Ви були з Ним поховані у хрищенні, у Ньому ви й разом воскресли через віру в силу Бога, що Він з мертвих Його воскресив. **13** І вас, що мертві були в гріхах та в необрізанні вашого тіла, Він оживив разом із Ним, простивши усі гріхи, **14** знищивши рукописання на нас, що наказами було проти нас, — Він із середини взяв його та й прибав його на хресті, **15** роззброївши влади й начальства, сміливо їх вивів на посміховисько, — перемігши їх на хресті! **16** Тож, хай ніхто вас не судить за їжу, чи за питвó, чи за чергове свято, чи за новомісяччя, чи за суботи, — **17** бо це — тінь майбутнього, а тіло — Христове. **18** Нехай вас не зводить ніхто удаваною покаянням та службою анголám, вдаючися до того, чого не бачив, нерозважно надимаючись своїм тілесним розумом, **19** а не тримаючись Голови, від Якої все тіло, суглобами й зв'язками з'єднане й зміцнене, росте зростом Божим. **20** Отож, як ви вмерли з Христом для стихій світу, то чого ви, немов ті, хто в світі живе, пристаєте на постанови: **21** не дотикайся, ані їж, ані рухай, **22** бо то все зніщиться, як уживати його, — за приказами та наукою людською. **23** Воно ж має вид мудрости в самовільній службі й покорі та в знесилюванні тіла, та не має якогось значення, хіба щодо насичення тіла.

3 Отож, коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правіці. **2** Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі. **3** Бож ви вмерли, а життя ваше сховане в Бозі з Христом. **4** Коли з'явиться Христос, наше життя, тоді з'явитесь з Ним у славі і ви. **5** Отож, умертвіть ваші земні члени: розпусту, нечисть, пристрасть, лиху пожадливість та зажерливість, що вона ідолослуження, **6** бо гнів Божий приходить за них на неслухняних. **7** І ви поміж ними ходили колись, як жили поміж ними. **8** Тепер же відкиньте і ви все оце: гнів, лютість,

ваших уст. **9** Не кажіть неправди один на одного, якщо скинули з себе людину стародавню з її вчинками, **10** та зодягнулися в нову, що відновлюється для пізнання за образом Створителя її, **11** де нема ані геллена, ані юдея, обрізання та необрізання, варвара, скіта, раба, вільного, — але все та в усьому Христос! **12** Отож, зодягніться, як Божі вибранці, святі та улюблені, у щире милосердя, добротливість, покору, лагідність, довготерпіння. **13** Терпіть один одного, і прощайте собі, коли б мав хто на кого оскáрження. Як і Христос вам простив, робіть так і ви! **14** А над усім тим — зодягніться в любов, що вона — союз доскона́лости! **15** І нехай мир Божий панує у ваших серцях, до якого й були ви покликані в одному тілі. І вдячними будьте! **16** Слово Христове нехай пробуває в вас рясно, у всякій премудрості. Навчайте та напоумляйте самих себе! Вдячно співайте у ваших серцях Господéві псалми, гімни, духовні пісні! **17** І все, що тільки робите словом чи ділом, — усе робіть у Ім'я Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові й Отцеві. **18** Дружини, — слухайтеся чоловіків своїх, як лицює то в Господі! **19** Чоловіки, — любіть дружин своїх, і не будьте сувóрі до них! **20** Діти, — будьте слухняні в усьому батька́м, бо це Господéві приємне! **21** Батькі, — не дратуйте дітей своїх, щоб на душі не впали вони! **22** Раби, — слухайтеся в усьому тілесних панів, і не працюйте тільки про людське око, немов підлещуючись, але в простоті серця, боячися Бога! **23** І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господéві, а не людям! **24** Знайте, що від Господа приймете в нагороду спáдщину, бо служите ви Господéві Христові. **25** А хто кривдить, той одержить за свою кривду. Бо не дивиться Бог на особу!

4 Пани, — виявляйте до рабів справедливість та рівність, і знайте, що й для вас є на небі Госпо́дь! **2** Будьте тривалі в молитві, і пильнуйте з подякою

в ній! **3** Моліться разом і за нас, щоб Бог нам відчинив двері слова, — звіщати таємницю Христову, що за неї я й зв'язаний, **4** щоб звістив я її, як звіщати належить мені. **5** Поводьтеся мудро з чужими, використовуючи час. **6** Слово ваше нехай буде завжди ласкаве, приправлене сіллю, щоб ви знали, як ви маєте кожному відповідати. **7** Що зо мною, то все вам розповість Тихій, улюблений брат, і вірний служитель і співробітник у Господі. **8** Я саме на те його вислав до вас, щоб довідались ви про нас, і щоб ваші серця він потішив, **9** із Онісिमом, вірним та улюбленим братом, який з-поміж вас. Вони все вам розповідять, що діється тут. **10** Поздоровлює вас Аристарх, ув'язнений разом зо мною, і Марко, небіж Варнавін, — що про нього ви дістали накази; як прийде до вас, то прийміть його, — **11** теж Ісус, на прізвище Юст, — вони із обрізаних. Для Божого Царства — єдині вони співробітники, що були мені втіхою. **12** Поздоровлює вас Епафрас, що з ваших, раб Христа Ісуса. Він завжди обстоює вас у молитвах, щоб ви досконалі були та наповнені всякою Божою волею. **13** І я свідчу за нього, що він має велику горлівість про вас та про тих, що знаходяться в Лаодикії та в Гієраполі. **14** Вітає вас Лука, улюблений лікар, та Димас. **15** Привітайте братів, що в Лаодикії, і Німфана, і Церкву домашню його. **16** І як буде прочитаний лист цей у вас, то зробіть, щоб прочитаний був він також у Церкві Лаодикійській, а того, що написаний з Лаодикії, прочитайте і ви. **17** Та скажіть Архіпові: „Доглядай того служіння, що приймав його в Господі, щоб ти його виконав!“ **18** Привітання моєю рукою Павловою. Пам'ятайте про пута мої! Благодать Божа нехай буде з вами! Амінь.

1 до солунян

1 Павло й Силу́ан та Тимофі́й до Церкви Солу́нської в Бозі Отці́ й Господі́ Ісусі́ Христі́: благода́ть вам і мир! **2** Ми дякуємо Богові́ за́вжди за всіх вас, згадуючи вас у наших моли́твах. **3** Ми згадуємо безпереста́нку про ваше діло віри, і про працю́ любови, і про терпіння надії́ на Господа́ нашого Ісуса Христа́, перед Богом і Отцем нашим, **4** зна́ючи, Богом улю́блені браття, про ваше обра́ння. **5** Бо наша Єва́нгелія не була́ для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі́ Святі́м, і з великим упевне́нням, як знаєте ви, які ми були́ поміж вами для вас. **6** І ви стали наслідувачі́ нам і Господе́ві, слово прийма́вши в великому утискові́ з радістю́ Духа Святого́, **7** так що ви стали взі́рцем для всіх віруючих у Македонії́ та в Ахаї́. **8** Бо пронесло́ся Слово́ Господне́ від вас не тільки в Македонії́ та в Ахаї́, а й до кожного міста́ прийшла ваша віра в Бога, так що вам непотрі́бно казати чо́гось. **9** Вони бо звіщають про нас, який був при́хід наш до вас, і як ви наверну́лись до Бога від ідо́лів, щоб служити живому́ й правдивому́ Богові́, **10** і з неба очікувати Сина́ Його́, що Його́ воскресив Ві́н із мертвих, Ісуса, що визволює нас від майбу́тнього гніву.

2 Самі бо ви знаєте, браття, при́хід наш до вас, що не марний ві́н був. **2** Та хоч ми натерпі́лися перед тим, і дізна́ли зневаги в Філі́пах, як знаєте, проте ми відва́жилися в наші́м Бозі звіщати вам Божу́ Єва́нгелію з великою боротьбо́ю. **3** Бо покли́кання наше було не з обмани, ані з нечи́стости, ані від лука́вства, **4** але, як Бог визна́в нас гідними, щоб нам доручи́ти Єва́нгелію, ми говоримо так, не лю́дям дого́джуючи, але Богові́, що випро́бує наші́ серця. **5** Ми слова́ підле́сливого не вживали ні́коли, як знаєте, і не винні́ в заже́рливості. Бог свідо́к тому́! **6** Не шукаємо ми слави в люде́й, ані в вас, ані в інших. **7** Хоч могли ми поту́жними бути, як Христові́ апо́столи, але ми серед вас були́

тихі, немов годува́льниця та, яка доглядає дітей своїх. **8** Так бу́вши ласка́ві до вас, хотіли ми вам передати не тільки́ Божу́ Єва́нгелію, але й ду́ші свої́, бо були́ ви улю́блені нам. **9** Бо ви пам'ятаєте, браття, наше стру́днення й уто́му: день і ніч ми робили, щоб жодного з вас не обтя́жити, і пропові́дували вам Божу́ Єва́нгелію. **10** Ви свідо́ки та Бог, як свято, і праведно, і бездога́нно пово́дилися ми між вами, віруючими! **11** Бож знаєте ви, як кожного з вас, немов ба́тько дітей своїх власних, **12** просили ми вас, і намо́влювали та показували, щоб ви гідно пово́дилися перед Богом, що покликав вас у Своє́ Царство та в славу. **13** Тому́ то й ми дякуємо Богові́ безпереста́нку, що, прийма́вши почуте від нас Сло́во Боже, прийма́ли ви не як слово лю́дське, але — як правдиво то є — Слово Боже, що й діє в вас, віруючих. **14** Бо стали ви, бра́ття, наслідувачами́ Церквям Божим, що в Юде́ї в Христі́ Ісусі́, бо те саме і ви були вітерпі́ли від своїх земля́ків, як і ті від юде́їв, **15** що вбили вони́ й Господа́ Ісуса, і пророків Його́, і вигнали нас, і Богові́ не догоджа́ють, і супроти́вні всім лю́дям. **16** Вони забороняють нам говорити поганам, щоб спаслися, щоб тим доповня́ти їм за́вжди провину́ свої. Але Божий гні́в їх спіткає́ вкінці́! **17** А ми, браття, на короткий часо́к розлучи́вшись з вами лицем, а не серцем, тим із більшим бажа́нням силкува́лись побачи́ти ваше лице. **18** Тим то до вас ми хотіли прийти́, я, Павло, раз і двічі, але сатана́ перешкоди́в був нам. **19** Бо хто нам надія́, чи радість, чи віно́к похвали́? Хіба ж то й не ви перед Госпо́дом нашим Ісусом в Його́ прихо́ді? **20** Бо ви наша слава та радість!

3 Тому́ то, не стерпі́вши більше, ми схотіли зостати́ся в Ате́нах самі, **2** і послали Тимофі́я, нашого брата́ й служи́теля Божого в Христові́й Єва́нгелії́, щоб упевни́ти вас та поті́шити в вашій вірі, **3** щоб ані один не хитався в ці́м горі. Самі бо ви знаєте, що на те нас призначено. **4** Бо коли ми були́ в вас, то казали вам напе́ред, що маємо страждати, як і стало́ся, і знаєте ви. **5** Тому́ й

я, не стерпівши більше, послав довідатись про вашу віру, щоб часом спокусник вас не спокусив, і труд наш не стався б дарёмний. **6** А тепер, як вернувся від вас Тимофій і приніс нам радісну звістку про віру та вашу любов, і що завжди ви маєте добру пам'ять про нас, і бажаєте бачити нас, як і ми вас, **7** через те ми потішились, бр'яття, за вас, у всякому горі та в нашій нуджі, ради вашої віри. **8** Бо тепер ми живемо, якщо в Господі ви стоїте! **9** Яку бо подяку ми можемо Богові дати за вас, за всю радість, що нею ми тішимся ради вас перед нашим Богом? **10** Ми вдень та вночі ревно молимося, щоб побачити ваше лице та доповнити те, чого не вистачає вашій вірі. **11** Сам же Бог і Отець наш, і Господь наш Ісус нехай вірівняє нашу дорогу до вас! **12** А в вас хай примножить Господь, і нехай збагатить вашу любов один до одного, і до всіх, як і наша є до вас! **13** Нехай Він зміцнить серця ваші невинними в святості перед Богом і нашим Отцем, при приході Господа нашого Ісуса з усіма святими Його!

4 А далі, бр'яття, просимо вас та благаємо в Господі Ісусі, щоб, як прийняли ви від нас, як належить поводитись вам та догоджувати Богові, — як ви й поводитесь, — щоб у тому ще більше зростали! **2** Бо ви знаєте, які вам накази дали ми Господом Ісусом. **3** Бо це воля Божа, — освячення ваше: щоб ви береглись від розпусти, **4** щоб кожен із вас умів тримати начиння своє в святості й честі, **5** а не в пристрастній похоті, як і „погани, що Бога не знають“. **6** Щоб ніхто не кривдив і не визіскував брата свого в якійбудь справі, бо місник Господь за все це, як і перше казали ми вам та засвідчили. **7** Бо покликав нас Бог не на нечистість, але на освячення. **8** Отож, хто оце відкидає, зневажає не людину, а Бога, що нам також дав Свого Духа Святого. **9** А про братолюбство немає потреби писати до вас, бо самі ви від Бога навчені любити один одного, **10** бо чините те всім братам у всій Македонії. Благаємо ж, браття, ми вас, щоб у цьому ще більш ви зростали, **11** і пильно

дбали жити спокійно, займатися своїми справами та заробляти своїми руками, як ми вам наказували, **12** щоб ви перед чужими пристойно поводитися, і щоб ні від кого не залежали! **13** Не хочу ж я, браття, щоб не відали ви про покійних, щоб ви не сумували, як і інші, що надії не мають. **14** Коли бо ми віруємо, що Ісус був умер і воскрес, так і покійних через Ісуса приведе Бог із Ним. **15** Бо це ми вам кажемо словом Господнім, що ми, хто живе, хто полишений до приходу Господнього, — ми не попередимо покійних. **16** Сам бо Господь із наказом, при голосі архангола та при Божій сурмі зійде з неба, і перше воскреснуть умерлі в Христі, **17** потім ми, що живемо й zostались, будемо схоплені разом із ними на хмарах на зустріч Господню на повітрі, і так зівсіди будемо з Господом. **18** Отож, потішайте один одного цими словами!

5 А про часи та про пори, брати, не потрібно писати до вас, **2** бо самі ви докладно те знаєте, що прийде день Господній так, як злодій вночі. **3** Бо коли говоритимуть: „Мир і безпечність“, тоді несподівано прийде загибіль на них, як мука тієї, що носить в утробі, — і вони не втечуть! **4** А ви, браття, не в темряві, щоб той день захопив вас, як злодій. **5** Бо ви всі сини світла й сини дня. Не належимо ми ночі, ні темряві. **6** Тож не будемо спати, як інші, а пильнуймо та будьмо тверезі! **7** Ті бо, що сплять — сплять уночі, а ті, що напиваються — вночі напиваються. **8** А ми, що належимо дневі, будьмо тверезі, зодягнувшись в броню віри й любови, та в шолóm надії спасіння, **9** бо Бог нас не призначив на гнів, але щоб спасіння одержали Господом нашим Ісусом Христом, **10** що помер був за нас, щоб, чи пильнуємо ми чи спимо, укупі з Ним ми жили. **11** Утішайте тому один одного, і збудуйте один одного, — як і чините ви! **12** Благаємо ж, бр'яття, ми вас, — шануйте тих, що працюють між вами, і в вас старшинують у Господі, і навчають вас вони, **13** і в великій любові їх майте за їхню працю. Між собою

заховуйте мир! **14** Благаємо ж, бр́аття, ми вас: напоумля́йте неприя́дних, потіша́йте малоду́шних, підтри́муйте сла́бих, усі́м довго́терпіть! **15** Гляди́ть, щоб ніхто ніко́му не відда́вав зло́м за зло́, але за́вжди дба́йте про добро́ один для о́дного й для всі́х! **16** За́вжди раді́йте! **17** Безперестанку мо́літься! **18** Подяку́ склада́йте за все, бо така Бо́жа воля́ про вас у Хри́сті Ісусі. **19** Ду́ха не вга́ша́йте! **20** Не горду́йте проро́цтвами! **21** Усе до́сліджуючи, трима́йтеся добро́го! **22** Стережі́ться ли́хого в уся́кому ви́гляді! **23** А Са́м Бо́г ми́ру нехай о́святить вас ці́лком до́скона́ло, а непору́шений ду́х ваш, і ду́ша, і ті́ло нехай непоро́чно збере́жені бу́дуть на при́хід Го́спода нашо́го Ісуса Хри́ста! **24** Ві́рний Той, Хто вас кли́че, — Ві́н і вчини́ть оте́! **25** Бр́аття, мо́літься за нас! **26** Приві́тайте всю бр́аттю́ свя́тим поці́лунком! **27** Заклина́ю вас Го́сподом, — цього́ листа́ про́читати перед усі́ма брата́ми! **28** Благода́ть Го́спода нашо́го Ісуса Хри́ста нехай бу́де з ва́ми. Амі́нь!

2 до солунян

1 Павло, і Силу́ан, і Тимофі́й до Солунської Церкви в нашій Бозі Отці й Господі Ісусі Христі: **2** благодать вам і мир від Бога Отця й Господа Ісуса Христа! **3** Ми завжди повинні подяку складати за вас Богові, браття, як і годиться, бо сильно росте віра ваша, і примножується любов кожного з усіх вас один до одного. **4** Так що ми самі хвалимось вами по Божих Церквах за ваші страждання та віру в усіх переслідуваннях ваших та в утисках, що їх переносите ви. **5** А це доказ праведного Божого суду, щоб стали ви гідні Божого Царства, що за нього й страждаєте ви! **6** Бо то справедливе в Бога — віддати утиском тим, хто вас утискає, **7** а вам, хто утиски терпить, відпочинок із нами, коли з'явиться з неба Господь Ісус з анголами сили Своєї, — **8** „в огні полум'яному, що даватиме помсту на тих, хто Бога не знає, і не слухає“ Євангелії Господа нашого Ісуса. **9** Вони кару приймуть, — вічну погібіль від лиця Господнього та від слави потуги Його, (aiōnios g166) **10** як Він прийде того дня прославитися в Своїх святих, і стати дивним у всіх віруючих, бо свідчення наше знайшло віру між вами. **11** За це ми й молимося завжди за вас, щоб наш Бог учинив вас гідними покликання, і міццю наповнив усю добру волю доброти й діло віри, **12** щоб прославилося Ім'я Господа нашого Ісуса в вас, а ви в Ньому, за благодаттю Бога нашого й Господа Ісуса Христа.

2 Благаємо ж, браття, ми вас, щодо приходу Господа нашого Ісуса Христа й нашого згромадження до Нього, **2** щоб ви не хвилювалися зараз умом та не жались ані через духа, ані через слово, ані через листа, що він ніби від нас, — ніби вже настав день Господній. **3** Хай ніхто жодним способом вас не зведє! Бо той день не настане, аж перше прийде відступлення, і віявиться беззаконник, призначений на погібіль, **4** що противиться та несеться над усе, зване Богом чи святощами, так що в Божому храмі

він сяде, як Бог, і за Бога себе видаватиме. **5** Чи ви не пам'ятаєте, як, ще в вас живши, я це вам говорив? **6** І тепер ви знаєте, що саме не допускає з'явитись йому своєчасно. **7** Бо вже діється таємниця беззаконня; тільки Той, Хто тримає тепер, буде тримати, аж поки не буде усунений Він із середини. **8** І тоді то з'явиться той беззаконник, що його Господь Ісус заб'є Духом уст Своїх і знищить з'явленням приходу Свого. **9** Його прихід — за чином сатани — буде з усякою силою й знаками та з неправдивими чужими, **10** і з усякою обманою неправди між тими, хто гине, бо любови правди вони не прийняли, щоб їм спастися. **11** І за це Бог пошле їм дію обмани, щоб у неправду повірили, **12** щоб стали засуджені всі, хто не вірив у правду, але полюбив несправедність. **13** А ми завжди повинні дякувати Богові за вас, улюблені Господом браття, що Бог вибрав вас спочатку на спасіння освяченням Духа та вірою в правду, **14** до чого покликав Він вас через нашу Євангелію, щоб отримати славу Господа нашого Ісуса Христа. **15** Отже, браття, стійте й тримайтеся передань, яких ви навчилися чи то словом, чи нашим посланням. **16** Сам же Господь наш Ісус Христос і Бог Отець наш, що нас полюбив і дав у благодаті вічну потіху та добру надію, — (aiōnios g166) **17** нехай ваші серця Він потішить, і нехай Він зміцнить вас у всякому доброму ділі та в слові!

3 Наостанку, моліться, браття, за нас, щоб шірилось Слово Господнє та славилось, як і в вас, **2** і щоб ми визволилися від злих та лукавих людей, бо віра — не в усіх. **3** І вірний Господь, що зміцнить вас і збереже від лукавого. **4** А про вас покладаємо надію на Господа, що й чините ви, і чинити будете те, що наказуємо вам. **5** Господь же нехай серця ваші спрямує на Божу любов та терпеливість Христову! **6** А ми вам наказуємо, браття, Ім'ям Господа Ісуса Христа, щоб ви цуралися кожного брата, що живе по-ледачому, а не за переданням, яке прийняли ви від нас. **7** Самі бо ви знаєте, як належить наслідувати нас. Бо

ми поміж вами не сидні справляли, **8** і хліба не їли ні в кóго даремно, але в перевтóмі й напру́женні день і ніч працювали, щоб не бути нікóму із вас тягарём, **9** не томú, щоб ми владі не мали, але щоб себе за взірця́ дати вам, щоб нас ви наслідували. **10** Бо коли ми в вас перебува́ли, то це вам наказували, що як хто працювати не хоче, — нехай той не їсть! **11** Бо ми чуємо, що дехто між вами живуть по-леда́чому, — нічого не роблять, а тільки вдають, ніби роблять. **12** Таким ми наказуємо та благаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мóвчки вони працювали та власний хліб їли. **13** А ви, бра́ття, не втóмлюйтеся, коли чините добре. **14** Коли ж хто не послухає нашого слова через цього листа, заува́жте того, і не майте з ним зносин, щоб він був посоромлений. **15** Та не майте його за неприятеля, а навчайте, як брата. **16** А Сам Госпóдь миру нехай за́вжди дасть вам мир усяким способом. Госпóдь з вами всіма́! **17** Привіт вам моєю рукою Павловою, — це править за знака в усякім листі. Так пишу́ я. **18** Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами всіма́! Амінь.

1 Тимофію

1 Павло, апостол Христа Ісуса, з волі Бога, Спасителя нашого й Христа Ісуса, надії нашої, **2** до Тимофія, щирого сина за вірою: благодать, милість, мир від Бога Отця і Христа Ісуса, Господа нашого! **3** Як я йшов у Македонію, я тебе вблагав був позостатися в Ефесі, щоб ти декому наказав не навчати іншої науки, **4** і не звертати уваги на вигадки й на родоводи безкраї, що викликають більше сварки, ніж збудування Боже, що в вірі воно. **5** Ціль же наказу — любов від чистого серця, і доброго сумління, і нелукавої віри. **6** Дехто в тім прогрішили були та вдалися в пустомовність, — **7** вони забажали бути вчителями Закону, — та не розуміли ні того, що говорять, ні про що запевняють. **8** А ми знаємо, що добрий Закон, коли хто законно вживає його, **9** та відає те, що Закон не покладений для праведного, але для беззаконних та для неслухняних, нечестивих і грішників, безбожних та нечистих, для зневажників батька та зневажників матері, для душогубців, **10** розпусників, мужоложників, розбійників, неправдомовців, кривоприсяжників, і для всього іншого, що противне здоровій науці, **11** за славною Євангелією блаженного Бога, яка мені звірена. **12** Я дяку складаю Тому, Хто зміцнив мене, — Христу Ісусу, Господу нашому, що мене за вірного визнав і поставив на службу, **13** мене, що давніше був богозневажник, і гнобитель, і напасник, але був помилуваний, бо я те чинив нетямучий у невірстві. **14** І багато збільшилась у мені благодать Господа нашого з вірою та з любов'ю в Христі Ісусі. **15** Вірне це слово, і гідне всякого прийняття, що Христос Ісус прийшов у світ спасти грішних, із яких перший — то я. **16** Але я тому був помилуваний, щоб Ісус Христос на першім мені показав усе довготерпіння, для прикладу тим, що мають увірувати в Нього на вічне життя. (aiōnios g166) **17** А Цареві віків, нетлінному, невидімому, єдиному Богові

честь і слава на вічні віки. Амінь. (aiōn g165)

18 Цього наказу я передаю тобі, сину мій Тимофіє, за тими пророцтвами, що про тебе давніше були, щоб ними провадив ти добру війну, **19** маючи віру та добре сумління, якого дехто відкинулися та й розбилися в вірі. **20** Серед них Гіменей та Олександр, яких я передав сатані, щоб навчилися вони не зневажати Бога.

2 Отже, перш над усе я благаю чинити молитви, благання, прохання, подяки за всіх людей, **2** за царів та за всіх, хто при владі, щоб могли ми провадити тихе й мирне життя в усякій побожності та чистості. **3** Бо це добре й приємне Спасителеві нашому Богові, **4** що хоче, щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізнання правди. **5** Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людсьмй, — людина Христос Ісус, **6** що дав Самого Себе на викуп за всіх. Таке було свідцтво часу свого, **7** на що я поставлений був за проповідника та за апостола, — правду кажу, не обманюю, — за вчителя поганів у вірі та в правді. **8** Отож, хочу я, щоб мужі чинили молитви на кожному місці, підіймаючи чисті руки без гніву та сумніву. **9** Так само й жінки, — у скромнім убранні, з соромливістю та невинністю, — нехай прикрашають себе не плетінням волосся, не коштовними шатами, **10** але добрими вчинками, як то лічить жінкам, що присвячуються на побожність. **11** Нехай жінка навчається мовчки в повній покорі. **12** А жінці навчати я не дозволяю, ані панувати над мужем, але бути в мовчанні. **13** Адам бо був створений перше, а Єва потому. **14** І Адам не був зведений, але, зведена будши, жінка попала в переступ. **15** Та спасеться вона дітородженням, якщо пробуватиме в вірі й любові, та в посвяті з розвагою.

3 Вірне це слово: коли хто єпископства хоче, — доброго діла він прагне. **2** А єпископ має бути бездоганий, муж однієї дружини, тверезий, невинний, чесний, гостинний до приходнів, здібний навчати, **3** не п'яниця, не заводіяка, але тихий,

несварливий, не сріблολюбець, 4 щоб добре рядів власним домом, що має дітей у слухняності з повною чесністю, — 5 бо хто власним домом рядити не вміє, як він зможе пильнувати про Божу Церкву? — 6 не новонавернений, щоб він не запишався, і не впав у ворожий óсуд. 7 Треба, щоб мав він і добре засвідчення від чужинців, щоб не впасти в догану та в сітку диявольську. 8 Так само дияконі мають бути поважні, не двомовці, не багато віддані вини, не соромнозахланні, 9 такі, що мають таємницю віри при чистім сумлінні. 10 Отже, і вони нехай перш випробовуються, а потому хай служать, якщо будуть бездоганні. 11 Так само жінки нехай будуть поважні, не обмовливі, тверезі та вірні в усьому. 12 Дияконі мусять бути мужі однієї дружини, що добре рядять дітьми й своїми домами. 13 Бо хто добре виконує службу, той добрий ступінь набуває собі та велику відвагу в вірі через Христа Ісуса. 14 Це пишу я тобі, і сподіваюсь до тебе прийти незабаром. 15 А коли я спізнюся, то щоб знав ти, як треба поводитися в Божому домі, що ним є Церква Бога Живого, стовп і підвалина правди. 16 Безсумнівно, велика це таємниця благочестя: Хто в тілі з'явився, Той оправданий Духом, áнголам показався, проповіданий був між народами, увірувано в Нього в світі, Він у славі вознісся!

4 А Дух ясно говорить, що від віри відступляться дехто в останні часі, ті, хто слухає духів підступних і наук дэмонів, 2 хто в лицемірстві говорить неправду, і спалив сумління своє, 3 хто одружуватися забороняє, наказує стримуватися від їжі, яку Бог створив на поживу з подякою віруючим та тим, хто правду пізнав. 4 Кожне бо Боже твориво добре, і ніщо не негідне, що приймаємо з подякою, 5 воно бо освячується Божим! Словом і молитвою. 6 Як будеш оце подавати братам, то будеш ти добрий служитель Христа Ісуса, годований словами віри та доброї науки, що за нею слідом ти пішов. 7 Цурайся нечистих та бабських байок, а вправляйся в благочесті. 8 Бо

вправа тілесна мало корисна, а благочестя корисне на все, бо має обітницю життя теперішнього та майбутнього. 9 Вірне це слово, і гідне всякого прийняття! 10 Бо на це ми й працюємо і зносимо гáнбу, що надію кладемо на Бога Живого, Який усім лю́дям Спаситель, найбільше ж для вірних. 11 Наказуй оце та навчай! 12 Нехай молодим твоїм віком ніхто не гордує, але будь зразком для вірних у слові, у житті, у любові, у дусі, у вірі, у чистості! 13 Поки прийду́ я, пильнуй читання, нагадування та науки! 14 Не занéдбуй благодáтного дара в собі, що був даний тобі за пророцтвом із покáдненням рук пресвітерів. 15 Про це піклуйся, у цім пробувай, щоб úспіх твій був явний для всіх! 16 Уважай на самого себе та на науку, тримайся цього. Бо чинячи так, ти спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!

5 Старшого не докоряй, але вмовляй, немов ба́тька, а молодших — як братів, 2 старших жінок — немов матірок, молодших — як сестёр, зо всякою чистістю. 3 Шануй вдів, удів правдивих. 4 А як має вдовіця яка дітей чи внучат, нехай учаться перше побожно шанувати родину свою, і віддячуватися батькам, бо це Богові вгодно. 5 А вдовіця правдива й самотня надію складає на Бога, та перебуває день і ніч у молитвах і благáннях. 6 А котра у розко́шах живе, — та живою померла. 7 І це наказуй, щоб були непорочні. 8 Коли ж хто про своїх, особливо ж про домашніх не дбає, той вирікся віри, і він гірший від невірного. 9 А вдову вно́сити до списку не менше, як шістдесятлітню, що була за дружину одному чоловікові, 10 засвідчену в добрих ділах, якщо дітей виховала, якщо подорожніх приймала, якщо но́ги святим умивала, якщо помагала обездо́леним, якщо всякий добрий учинок виконувала. 11 Але вдів молодих не приймай, бо вони, розпалившись, хочуть, наперекір Христові, заміж виходити, 12 через що мають óсуд, бо від першої віри відкинулись. 13 А разом із тим неробітні вони, бо вчаться ходити по домах, і не тільки неробітні, але

й лепетливі, і занадто цікаві, і говорять, думують, ніби благочестя — то зиск. Цурайся чого не годиться. **14** Отож бо, я хочу, щоб молодші заміж виходили, родили дітей, задоволенням. **7** Бо ми не принесли в світ нічого, то нічого не можемо й винести. **8** А ані жодного поводу для лихомовства. **15** Як маєм поживу та одяг, то ми задоволені. Бо вже дехто пішли слідом за сатаною. **16** А коли має вдів який вірний, нехай їх утримує, а Церква нехай не обтяжується, щоб могла вона втримувати вдів правдивих. **17** А пресвітери, які добре пильнують діла, нехай будуть наділені подвійною честю, а надто ті, хто працює у слові й науці. **18** Бо каже Писання: „Не в'яжи рота волів, що молотить“, та: „Вартий працівник своєї нагороди. **19** Не приймай скарги проти пресвітера, хібащо при двох чи трьох свідках. **20** А тих, хто грішить, картай перед усіма, щоб і інші страх мали. **21** Заклинаю тебе перед Богом й Ісусом Христом та вибраними ангелами, щоб ти заховав це без лицемірства, нічого не рóbлячи з упередженням. **22** Не рукопокладай скоро нікого, і не приставай до чужих гріхів. Бережи себе чистим! **23** Води більше не пий, але трохи вина заживай ради шлунка твого та частих недугів твоїх. **24** У інших людей гріхи явні і йдуть перед ними на óсуд, а за іншими йдуть слідкомá. **25** Явні так само й добрі діла, а ті, що інші, сховатись не можуть.

6 Усі раби, які під ярмом, нехай уважають панів своїх гідними всякої чести, щоб не зневажалися Боже Ім'я та наука. **2** А ті, хто має панів віруючих, не повинні недбати про них через те, що брáття вони, але нехай служать їм тим більше, що вони віруючі та улюблені, що вони добродійства Божі приймають. Оцього навчай та нагадуй! **3** А коли хто навчає інакше, і не приступає до здорових слів Господа нашого Ісуса Христа та до науки, що вона за правдивою вірою, — **4** той згордів, нічого не знає, але захвóрів на суперечки й змагання, що від них повстають заздрість, сварки, богозневаги, лукаві згоди, **5** постійні сварні між людьми́ зіпсутого розуму й позбавлених правди, які

думують, ніби благочестя — то зиск. Цурайся таких! **6** Великий же зиск — то благочестя із задоволенням. **7** Бо ми не принесли в світ нічого, то нічого не можемо й винести. **8** А як маєм поживу та одяг, то ми задоволені. **9** А ті, хто хоче багатіти, будьмо з того. **10** А упадають у спокуси та в сітку, та в численні нерозумні й шкідливі пожадливіості, що втручають людей на загла́ду й загибель. **11** Бо корень усього лихого — то грошолюбство, якому віддавшись, дехто відбились від віри й поклали на себе великі страждання. **12** Але ти, о Божа лю́діно, утікай від такого, а женися за праведністю, благочестям, вірою, любов'ю, терпеливістю, ла́гідністю! **13** Наказую перед Богом, що оживлює добрим зма́гом віри, ухопися за вічне життя, до якого й покликаний ти, і визнав був добре визнання перед свідками багатьма. **14** Наказую перед Богом, що оживлює все, і перед Христом Ісусом, Який добре визнання засвідчив за Пóнтія Пилáта, щоб додérжав ти заповідь чистою та бездогáнною аж до з'явлення Господа нашого Ісуса Христа, **15** що його свого чáсу покаже блаженний і єдиний міцний, Цар над царями та Пан над панами, **16** Єдиний, що має безсмертя, і живе в неприступному світлі, Якого не бачив ніхто із людей, ані бачити не може. Честь Йому й вічна влада, амінь! **17** Наказуй багатим за віку теперішнього, щоб не нéслися високо, і щоб надії не клали на багатство непевне, а на Бога Живого, що щедро дає нам усе на спожіток, **18** щоб робили добро, багатілися в добрих ділах, були щедрі та пильні, **19** щоб збирали собі скарб, як добру основу в майбóтньому, щоб прийняти правдиве життя. **20** О Тимофію, бережи передання, стережися марно́го базікання та суперéчок знання, неправдиво названого так. **21** Дехто віддався йому, та й від віри відпав. Благодáть з тобою. Амінь.

2 Тимофію

1 Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, за обітницею життя, що в Христі Ісусі, **2** до Тимофія, сина улюбленого: благодать, милість, мир від Бога Отця й Христа Ісуса, Господа нашого! **3** Дякую Богові, Якому служу від предків чистим сумлінням, що тебе пам'ятаю я завжди в молитвах своїх день і ніч. **4** Я бажаю побачити тебе, пам'ятаючи сльози твої, щоб наповнитись радістю. **5** Я привіджу на пам'ять собі твою нелицемірну віру, що перше була оселілася в бабі твоїй Лоїді та в твоїй матері Евнікії; певен же я, що й у тобі вона оселілась. **6** З цієї причини я нагадую тобі, щоб ти розгрівав Божого дара, який у тобі через покладання рук моїх. **7** Бо не дав нам Бог духа страху, але сили, і любови, і здорового розуму. **8** Тож, не соромся засвідчення Господа нашого, ні мене, Його в'язня, але страждай з Євангелією за силою Бога, **9** що нас спас і покликав святим покликом, — не за наші діла, але з волі Своєї та з благодаті, що нам дана в Христі Ісусі попереду вічних часів. (aiōnios g166) **10** А тепер об'явилась через з'явлення Спасителя нашого Христа Ісуса, що й смерть зруйнував, і вивів на світло життя та нетління Євангелією. **11** що для неї я був настановлений за проповідника, апостола й учителя. **12** З цієї причини й терплю я оце, але не соромлюсь, бо знаю, в Кого я ввірував та впевнився, що має Він силу заховати на той день заставу мою. **13** Май же за вір здорових слів ті, які від мене почув ти у вірі й любові, що в Христі Ісусі вона. **14** Добро припоручене стережи Святим Духом, що в нас пробуває. **15** Ти знаєш оце, що відвернулись від мене всі, хто в Азії, а між ними Фігел та Гермогєн. **16** Хай Господь подасть милосердя Онисіфоровому дому, бо він часто мене підкріпляв і кайданів моїх не соромився. **17** А коли він до Риму прибув, шукав мене пильно й знайшов, — **18** хай Господь йому дасть знайти милість

від Господа в день той, — скільки ж він послужив був в Ефесі мені, ти відаєш краще!

2 Отож, сину мій, зміцняйся в благодаті, що в Христі Ісусі вона! **2** А що чув ти від мене при багатьох свідках, те передай вірним людям, що будуть спроможні й інших навчити. **3** А ти терпи лихо, як добрий вояк Христа Ісуса! **4** Бо жоден вояк не в'яжеться в справи життя, аби догодити тому, хто військо збирає. **5** А як хто йде на змаги, то вінка не одержує, якщо незаконно змагається. **6** Трудящому хліборобові належить першому покуштувати з плоду. **7** Розумій, що я говорю. А Господь нехай дасть тобі розум у всьому. **8** Пам'ятай про Ісуса Христа з насіння Давидового, що воскрес із мертвих, за моєю Євангелією, **9** за яку я терплю муки аж до ув'язнення, як той злочинець. Але Слвова Божого не ув'язнити! **10** Через це перенішу я все ради вибраних, щоб і вони доступили спасіння, що в Христі Ісусі, зо славою вічною. (aiōnios g166) **11** Вірне слово: коли разом із Ним ми померли, то й житимемо разом із Ним! **12** А коли терпимо, то будемо разом також царювати. А коли відцураємось, то й Він відцурається нас! **13** А коли ми невірні, застається Він вірним, бо не може зректись Самого Себе! **14** Нагадуй про це й закликай перед Богом, щоб не сперечались словами, бо нінащо воно, хіба слухачам на руїну. **15** Силкуйся поставити себе перед Богом гідним, працівником бездоганим, що вірно навчає науки правди. **16** Стережися ж базікань марних, бо вони ще більше провадять до безбожності, **17** а їхнє слово, як рак, буде шіритися. Від таких Гіменей і Філіт, **18** що вони погрішилися в правді, казавши, що воскресіння було вже, і віру деяких руйнують. **19** Та однако стоїть міцна Божа основа та має печатку оцю: „Господь знає тих, хто Його“, та: „Нехай від неправди відступиться всякий, хто Господне Ім'я називає!“ **20** А в великому домі знаходиться посуд не тільки золотий та срібний, але й дерев'яний та глиняний, і одні посудини на честь, а другі на

нечість. **21** Отож, хто від цього очистить себе, буде посуд на честь, освячений, потрібний Володареві, приготований на всяке добре діло. **22** Стережися молодечих пожадлиностей, тримайся праведности, віри, любови, миру з тими, хто Господа кличе від чистого серця. **23** А від нерозумних та від невчєних змагань ухилийся, знавши, що вони родять сварки. **24** А раб Господній не повинен сваритись, але бути привітним до всіх, навчальним, до ліха терплячим, **25** що навчав би противників із лагідністю, чи Бог їм не дасть покайння, щоб правду пізнати, **26** щоб визволитися від сітки диявола, що він уловив їх для рблення волі своєї.

3 Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи. **2** Будуть бо люди тоді самолюбні, грошлюбні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні, непобожні, **3** нелюбовні, запеклі, осудливі, нестримливі, жорстокі, ненависники добра, **4** зрадники, нахабні, бундючні, що більше люблять розкоші, аніж люблять Бога, — **5** вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися. Відвертайся від таких! **6** До них бо належать і ті, хто пролазить до хат та зводить жінок, гріхами обтяжених, ведених усякими пожадливостями, **7** що вони завжди вчаться, та ніколи не можуть прийти до пізнання правди. **8** Як Янній та Ямврій протиставилися були Мойсеєві, так і ці протиставляться правді, люди зіпсутого розуму, неуки щодо віри. **9** Та більше не матимуть успіху, — бо всім виявиться їхній бєзум, як і з тими було. **10** Ти ж пішов услід за мною наукою, поступованням, заміром, вірою, витривалістю, любов'ю, терпеливістю, **11** переслідуваннями та стражданнями, що спіткали були мене в Антіохії, в Іконії, у Лістрах, — такі переслідування переніс я, та Господь від усіх мене визволив. **12** Та й усі, хто хоче жити побожно у Христі Ісусі, — будуть переслідувані. **13** А люди лихі та дурисвіти матимуть успіх у злому, зводячи й звєдені були. **14** А ти в тім пробувай,

чогó тебе навчено, і що тобі звірено, відаючи тих, від кóго навчився був ти. **15** І ти знаєш з дитинства Писання святе, що може зробити тебе мудрим на спасіння вірою в Христа Ісуса. **16** Усе Писання Богом надхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності, **17** щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова.

4 Отже, я свідкую тобі перед Богом і Христом Ісусом, що Він має судити живих і мертвих за Свого приходу та за Свого Царства. **2** Проповідуй Слово, допоминайся вчасно-невчасно, докоряй, забороняй, переконуй з терпеливістю та з наукою. **3** Настане бо час, коли здорової науки не будуть триматись, але за своїми пожадливостями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влєщували. **4** Вони слух свій від правди відвернуть та до байок нахиляться. **5** Але ти будь пильний у всьому, терпи лихо, виконуй працю благовісника, сповняй свою службу. **6** Бо я вже за жертву стаю, і час відходу мого вже настав. **7** Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг. **8** Наостанку мені призначається вінок праведности, якого мені того дня дасть Господь, Суддя праведний; і не тільки мені, але й усім, хто прихід Його полюбив. **9** Подбай незабаром прибути до мене. **10** Бо Димас мене кинув, цей вік полюбивши, і пішов до Солуна, Кріскент до Галатії, Тит до Далматії. **(aiōn g165)** **11** Зо мною сам тільки Лукá. Візьми Мάρка, і приведи з собою, бо мені він потрібний для служби. **12** А Тихіка послав я в Ефєс. **13** Як будеш іти, то плащá принеси, що його я в Троаді залишив у Кáрпа, і книжки, особливо пергаменóві. **14** Котляр Олександр наків був лиха чимало мені... Нехай Господь йому віддасть за його вчинками! **15** Стережись його й ти, бо він міцно противився нашим словам! **16** При першій моїй обороні жоден не був при мені, але всі покинули мене... Хай Господь їм того не полічить! **17** Але Господь став при мені та й мене підкріпив, щоб проповідь

виконалась через мене, та щоб усі погани
почули її. І я візволився з паші лев'ячої. **18**
А від усякого вчинку лихого Господь мене
візволить та збереже для Свого Небесного
Царства. Йому слава на віки вічні, амінь!
(аіѡп g165) **19** Поздоров Прискілли й Акілу
та дім Онисіфора. **20** Ераст позоставси в
Корінті, а Трохіма лишив я слабóго в Мілétі.
21 Попильну́й прийти до зимі. Вітає тебе
Еввúл, і Пуд, і Лин, і Кла́вдія, і вся брáття. **22**
Господь з твоїм духом! Благодáть з вами!
Амінь.

До Тита

1 Павло, раб Божий, а апостол Ісуса Христа, по вірі вибраних Божих і пізнанні правди, що за благочестям, **2** в надії вічного життя, яке обіцяв був від вічних часів необманимий Бог, (aionios g166) **3** і часу свого з'явив Слово Своє в проповіданні, що доручене було мені з наказу Спасителя нашого Бога, — **4** до Тита, щирого сина за спільною вірою: благодать, милість та мир від Бога Отця й Христа Ісуса, Спасителя нашого! **5** Я для того тебе полишив був у Криті, щоб ти впорядкував недокінчене та пресвітерів настановив по містах, як тобі я звелів, — **6** коли хто бездоганний, муж єдиної дружини, має вірних дітей, недокорених за блуд або неслухняність. **7** Бо єпископ мусить бути бездоганний, як Божий доморядник, не самолюбний, не гнівливий, не п'яниця, не заводіяка, не корисливий, **8** але гостинний до приходнів, добролюбець, поміркований, справедливий, побожний, стриманий, **9** що тримається вірного слова згідно з наукою, щоб мав силу й навчати в здоровій науці, і переконувати противних. **10** Багато бо є неслухняних, марнословців, зводників, особливо ж з обрізаних, — **11** їм треба уст затуляти: вони цілі дома баламуться, навчаючи, чого не належить, для зиску брудного. **12** Сказав один з них, їхній власний пророк: „Критяни завжди брехливі, люті звірі, черевані ліниві“! **13** Це свідоцтво правдиве. Ради цієї причини докоряй їм суворо, щоб у вірі здорові були, **14** і на юдейські байки не вважали, ані на накази людей, що від правди відвертаються. **15** Для чистих все чисте, а для занечистених та для невірних не чисте ніщо, але занечистилися і розум їхній, і сумління. **16** Вони твердять, немов знають Бога, але відкидаються вчинками, буди брудні й неслухняні, і до всякого доброго діла нездатні.

2 А ти говори, що відповідає здоровій науці. **2** Щоб старі чоловіки тверезі були, поважні, помірковані, здорові у вірі, у

любові, у терпеливості. **3** Щоб старі жінки в своїм стані так само були, як належить святим, — не обмовниці, не віддані п'янству, навчали добра, **4** щоб навчали жінок молодих любити своїх чоловіків, любити дітей, **5** щоб були помірковані, чисті, господарні, добрі, слухняні своїм чоловікам, щоб не зневажалось Боже Слово. **6** Так само благай юнаків, щоб були помірковані. **7** У всім сам себе подавай за зразка добрих діл, у навчанні непорушеність, повагу, **8** слово здорове, неосудливе, щоб противник був засоромлений, не мавши нічого лихого казати про нас. **9** Раби щоб корилися панам своїм, щоб догоджали, не перечили, **10** не крали, але виявляли всяку добру вірність, щоб у всьому вони прикрашали науку Спасителя нашого Бога. **11** Бо з'явилась Божа благодать, що спасає всіх людей, **12** і навчає нас, щоб ми, відцуравшись безбожності та світських пожадливістей, жили помірковано та праведно, і побожно в теперішній віці, (aion g165) **13** і чекали блаженної надії та з'явлення слави великого Бога й Спаса нашого Христа Ісуса, **14** що Самого Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого беззаконства та очистити Собі людей вибраних, у добрих ділах запопадливих. **15** Оце говори та нагадуй, та з усяким наказом картай. Хай тобою ніхто не погордє!

3 Нагадуй їм, щоб слухали влади верховної та корилися їй, і до всякого доброго діла готові були, **2** щоб не зневажали нікого, щоб були не сварливі, а тихі, виявляючи повну лагідність усім людям. **3** Бо колись були й ми нерозсудні, неслухняні, зведені, служили різним пожадливістям та розкошам, жили в злобі та в заздрощах, брудними були, ненавиділи один одного. **4** А коли з'явилась благодать та людянолюбство Спасителя, нашого Бога, **5** Він нас спас не з діл праведности, що ми їх учинили були, а з Своєї милости через обмиття відродження й оновлення Духом Святим, **6** Якого Він щедро вилив на нас через Христа Ісуса, Спасителя нашого, **7** щоб ми виправдалися

Його благодаттю, і стали спадкоємцями
за надією на вічне життя. (aiōnios g166) **8**
Вірне слово, і я хочу, щоб ти і про це
впевняв, щоб ті, хто ввірував у Бога, дбали
про добрі діла пильнувати. Для людей оце
добре й корисне! **9** Вистерігайся нерозумних
змагань, і родоводів, і спорів, і суперечок
про Закон, — бо вони некорисні й марні.
10 Людини єретика, по першій та другій
наставленні, відрікайся, **11** знаючи, що
зіпсувся такий та грішить, і він сам себе
засудив. **12** Як пришлю я до тебе Артёма
або Тихіка, поквápся прибути до мене
в Нікопóль, бо думаю там перезі́мувати.
13 Закóнника Зі́ну та Аполлóса вишли
квáпливо вперед, щоб для них не забракло
нічо́го. **14** Нехай же навчаються й наші дбати
про добрі діла при кóнечних потребах, щоб
безплóдні вони не були́. **15** Вітають тебе всі,
хто зо мною. Вітай тих, хто любить нас у
вірі. Благодáть з вами всіма! Амíнь.

До Филимона

1 Павло, в'язень Христа Ісуса, та брат Тимофій, улюбленому Филимонові й співробітникові нашому, **2** і сестрі любій Апфії, і співвойовникові нашому Архипові, і Церкві домашній твоїй: **3** благодать вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса Христа! **4** Я завжди дякую Богові моєму, коли тебе згадую в молитвах своїх. **5** Бо я чув про любов твою й віру, яку маєш до Господа Ісуса, і до всіх святих, **6** щоб спільність віри твоєї діяльна була в пізнанні всякого добра, що в нас для Христа. **7** Бо ми маємо радість велику й потіху в любові твоїй, серця бо святих заспокоїв ти, брате. **8** Через це, хоч я маю велику відвагу в Христі подавати накази тобі про потрібне, **9** але більше з любови благаю я, як Павло, старій, тепер же ще й в'язень Христа Ісуса. **10** Благаю тебе про сина свого, про Онісима, що його породив я в кайданах своїх. **11** Колись то для тебе він був непотрібний, тепер же для тебе й для мене він дуже потрібний. **12** Тобі я вертаю його, того, хто є неначе серце моє. **13** Я хотів був тримати його при собі, щоб він замість тебе мені послужив у кайданах за Євангелію, **14** та без волі твоєї нічого робити не хотів я, щоб твій добрий учинок не був ніби вимушений, але добровільний. **15** Бо може для того він був розлучився на час, щоб навіки прийняв ти його, (aiōnios g166) **16** і вже не як раба, але вище від раба, — як брата улюбленого, особливо для мене, а тим більше для тебе, — і за тілом, і в Господі. **17** Отож, коли маєш за друга мене, то прийми його, як мене. **18** Коли ж він чим скривдив тебе або винен тобі, — полічи це мені. **19** Я, Павло, написав це рукою своєю: „Я віддам“, щоб тобі не казати, що ти навіть самого себе мені винен. **20** Так, брате, — нехай я одержу те, що від тебе прохаю в Господі. Заспокой моє серце в Христі! **21** Пересвідчений я про слухняність твою, і тобі написав оце, відаючи, що ти зробиш і більше, ніж я говорю. **22** А разом мені

приготуй і помешкання, бо надіюся я, що за ваші молитви я буду дарований вам. **23** Вітає тебе Епафрас, мій співв'язень у Христі Ісусі, **24** Марко, Аристарх, Димас, Лука, — мої співробітники. **25** Благодать Господа Ісуса Христа з вашим духом! Амінь.

До євреїв

1 Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків, **2** а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив. (aiōn g165) **3** Він був сявом слави та образом істоти Його, тримав усе словом сили Своєї, учинив Собою очищення наших гріхів, — і засів на правіці величності на висоті. **4** Він остільки був ліпший понад анголів, оскільки славніше за них успадкував Ім'я. **5** Кому бо коли з анголів Він промовив: „Ти Мій Син, — Я сьогодні Тебе породив“! І знову: „Я буду Йому за Отця, а Він Мені буде за Сина“! **6** І коли знов Він уводить на світ Перворідного, то говорить: „І нехай Йому вклоняться всі анголи Божі“. **7** А про анголів Він говорить: „Ти чиниш духів анголами Своїми, а палючий огонь — Своїми слугами“. **8** А про Сина: „Престол Твій, о Боже, навек віку; бérло Твого царювання — бérло праведности. (aiōn g165) **9** Ти полюбив праведність, а беззаконня зненавидів; через це намастив Тебе, Боже, Твій Бог оливою радости більше, ніж друзів Твоїх“. **10** І: „Ти, Господи, землю колись заклів, а небо — то чин Твоїх рук. **11** Загинуть вони, а Ти будеш стояти, — всі вони, як той одяг, постаріють. **12** Як одягу, їх зміниш, — і минуться вони, а Ти завжди Той Самий, і роки Твої не закінчатся“! **13** Кому з анголів Він промовив коли: „Сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм“! **14** Чи не всі вони дүхи служебці, що їх посилають на службу для тих, хто має спасіння впадкувати?

2 Через це подобає нам більше вважати на почуте, щоб ми не відпали коли. **2** Коли бо те слово, що сказали Його анголі, було певне, а всякий перéступ та непóслух прийняли справедливу заплату, **3** то як ми втечемо, коли ми не дбали про таке велике спасіння? Воно проповідувалося спочатку

від Господа, ствердилося нам через тих, хто почув, **4** коли Бог був засвідчив ознаками й чүдами, і різними силами та обдаруванням Духом Святим із волі Своєї. **5** Бо Він не піддав анголам світ майбутній, що про нього говоримо. **6** Але хтось десь засвідчив був, кажучи: „Що є чоловік, що Ти пам'ятатимеш про нього, і син людський, якого відвідуєш? **7** Ти Його вчинив мало меншим від анголів, і честю й величністю Ти вінчаєш його, і поставив його над ділами рук Своїх, **8** усе піддав Ти під ноги йому“! А коли Він піддав йому все, то не залишив нічого йому непідданого. А тепер ще не бачимо, щоб піддане було йому все. **9** Але бачимо Ісуса, мало чим уменшеним від анголів, що за перетéрплення смерти Він увінчаний честю й величністю, щоб за благодаттю Божою смерть скуштувати за всіх. **10** Бо належало, щоб Той, що все ради Нього й усе від Нього, Хто до слави привів багато синів, Провідника їхнього спасіння вчинив досконалим через страждання. **11** Бо Хто освячує, і ті, хто освячується — усі від Одного. З цієї причини не соромиться Він звати братами їх, кажучи: **12** „Сповіді про Ім'я Твоє брátтям Своїм, буду хвалити Тебе серед Церкви“! **13** І ще: „На Нього я буду надіятися“! І ще: „Ото Я та діти, яких Бог Мені дав“. **14** А що діти стали спільниками тіла та крові, то й Він став учасником їхнім, щоб смертю знищити того, хто має владу смерті, щобто диявола, **15** та визволити тих усіх, хто все життя страхом смерті тримався в неволі. **16** Бо приймає Він не Анголів, але Авраамове насіння. **17** Тому мусів бути Він у всьому подібний брátям, щоб стати милостивим та вірним Первосвященником у Божих справах, для вблагання за гріхи людей. **18** Бо в чому був Сам постраждав, випробовуваний, у тому Він може й випробовуваням допомогти.

3 Отож, святі браті, учасники небесного покликання, уважайте на Апóстола й Первосвященника нашого ісповідання, Ісуса, **2** що вірний Тому, Хто настановив Його, як був і Мойсей у всім домі Його, **3** бо гідний

Він вищої слави понад Мойсея, поскільки до місця Мого відпочинку не ввійдуть вони“, будівничий має більшу честь, аніж дім. 4 Хоч діла Його були вчинені від закладин Усякий бо дім хтось будує, а Той, хто все збудував, — то Бог. 5 І Мойсей вірний був у всім домі Його, як слуга, на свідоцтво того, що сказати повинно було. 6 Христос же, як Син, у Його домі. А дім Його — ми, коли тільки відвагу й похвалу надії додержимо певними аж до кінця. 7 Тому то, як каже Дух Святий: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, 8 не робіть затверділими ваших серцець, як під час нарікань, за дня випробовування на пустині, 9 де Мене випробовували отці ваші, Мене випробовували, і бачили працю Мою сорок років. 10 Через це Я розгнівався був на той рід і сказав: Постійно вони блудять серцем, вони не пізнали доріг Моїх, 11 тому Я присягнув у гніві Своім, що вони до Мого відпочинку не ввійдуть!“ 12 Стережіться, і браті, щоб у комусь із вас не було злого серця невірства, що воно відступало б від Бога Живого! 13 Але кожного дня заохочуйте один одного, доки зветься „Сьогодні“, щоб запеклим не став котрий з вас через підступ гріха. 14 Бо ми стали учасниками Христа, коли тільки почате життя ми затримаємо певним аж до кінця, 15 аж поки говориться: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших серцець, як під час нарікань!“ 16 Котрі бо, почувши, розгнівали Бога? Чи не всі, хто з Єгипту вийшов з Мойсеєм? 17 На кого ж Він „гнівався був сорок років?“ Хіба не на тих, хто згрішив, що їхні „кості в пустині полягли?“ 18 Проти кого Він „був присягався, що не ввійдуть вони до Його відпочинку, „як не проти неслухняних? 19 І ми бачимо, що вони не змогли ввійти за невірство.

4 Отже, біймося, коли застається обітниця входу до Його відпочинку, щоб не виявилось, що хтось із вас опізнився. 2 Бо Євангелія була звіщена нам, як і тим. Але не принесло пожитку їм слово почуте, бо воно не злучилося з вірою слухачів. 3 Бо до Його відпочинку входимо ми, що ввірували, як Він провістив: „Я присяг був у гніві Своім, що

до місця Мого відпочинку не ввійдуть вони“, хоч діла Його були вчинені від закладин світу. 4 Бо колись про день сьомий сказав Він отак: „І Бог відпочив сьомого дня від усієї праці Своєї“. 5 А ще тут: „До Мого відпочинку не ввійдуть вони!“ 6 Коли ж залишається ото, що деякі ввійдуть до нього, а ті, кому Євангелія була перше звіщена, не ввійшли за непослух, 7 то ще призначає Він деякий день, — „сьогодні“, бо через Давида говорить по таким довгим часі, як вище вже сказано: „Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших серцець!“ 8 Бо коли б Ісус (Навин) дав їм відпочинок, то про інший день не казав би по цьому. 9 Отож, людві Божому залишається суботство, спочинок. 10 Хто бо ввійшов був у Його відпочинок, то й той відпочив від учинків своїх, як Бог від Своїх. 11 Отож, попильнуймо ввійти до того відпочинку, щоб ніхто не потрапив у непослух за прикладом тим. 12 Бо Боже Слово живе та діяльне, гостріше від усякого меча обосічного, — проходить воно аж до поділу душі й духа, суглобів та м'язів, і спосібне судити думки та наміри серця. 13 І немає створіння, щоб сховалося перед Ним, але все нагє та відкрите перед очима Його, — Йому дамо звіт! 14 Отож, мавши великого Первосвященника, що небо перейшов, Ісуса, Сина Божого, тримаймося визнання нашого! 15 Бо ми маємо не такого Первосвященника, що не міг би співчувати слабостям нашим, але випробуваного в усьому, подібно до нас, окрім гріха. 16 Отож, приступаймо з відвагою до престолу благодаті, щоб прийняти милість та для своєчасної допомоги знайти благодать.

5 Кожен бо первосвященик, що з-між людей вибирається, настановляється для людей на служіння Богові, щоб приносити дари та жертви за гріхи, 2 і щоб міг співчувати недосвідченим та заблудженим, бо й сам він перейнятий слабкістю. 3 І тому він повинен як за людей, так само й за себе самого приносити жертви за гріхи. 4 А чести цієї ніхто не бере сам собою, а покликаний

Богом, як і Аарон. 5 Так і Христос, — не Сам Він прославив Себе, щоб Первосвящеником стати, а Той, що до Нього сказав: „Ти Мій Син, Я сьогодні Тебе породив“. 6 Як і на іншому місці говорять: „Ти Священик навіки за чином Мелхиседековим“. (aiōn g165) 7 Він за днів тіла Свого з голосінням великим та слізьми приніс був благання й молитви до Того, Хто від смерті Його міг спасти, — і був вислуханий за побожність Свою. 8 І хоч Сином Він був, протé навчився послуху з того, що вистраждав був. 9 А вдосконалившись, Він для всіх, хто слухняний Йому, спричинився для вічного спасіння, (aiōnios g166) 10 і від Бога був названий Первосвящеником за чином Мелхиседековим. 11 Про це нам би треба багато казати, та висловити важко його, бо нездібні ви стали, щоб слухати. 12 Ви бо за віком повинні б бути вчителіми, але ви потребуєте ще, щоб хтось вас навчав перших початків Божого Сл́ова. І ви стали такими, яким потрібне молоко, а не стра́ва тверда́. 13 Бо хто молока вживає, той недосвідчений у слові праведности, — бо він немовля́. 14 А страва тверда́ — для дорослих, що мають чуття, привчені звичкою розрізняти добро й зло.

6 Тому полишімо початки науки Христа, та й звернімося до досконалости, і не кладаймо зно́ву засади пока́ння від мертвих учинків та про віру в Бога, 2 Науки про хрищення, про покладання рук, про воскресіння мертвих та вічний суд. (aiōnios g166) 3 Зробимо й це, коли Бог дозволить. 4 Не можна бо тих, що раз просвітилися були, і скуштували небесного да́ру, і стали учасниками Духа Святого, 5 і скуштували доброго Божого Слова та сили майбутнього віку, (aiōn g165) 6 та й відпали, знов відновляти пока́нням, коли вдруге вони розпинають у собі Сина Божого та зневажають. 7 Бо земля, що п'є дощ, який падає часто на неї, і родить рослини, добрі для тих, хто їх і вирощує, — вона благословення від Бога приймає. 8 Але та, що приносить те́рня й

будя́ччя, — непотрібна вона та близька до прокля́ття, а кінець її — спале́ння. 9 Та ми сподіва́ємось, любі, кращого про вас, що спасіння тримаєтеся, хоч говоримо й так. 10 Та не є Бог несправедливий, щоб забути діло ваше та працю любови, яку показали в Им'я́ Його ви, що святим послужили та служите. 11 Ми ж бажаємо, щоб кожен із вас виявляв таку саму завзя́тість на певність надії аж до кінця, 12 щоб ви не розлінилися, але переймали від тих, хто обітницю вспа́дковує вірою та терпеливістю. 13 Бо Бог, обітницю давши Авраамові, як не міг ніким вищим покля́стися, поклявся Сам Собою, 14 говорячи: „Поблагословити — Я ко́нче тебе поблагословлю́, та розмножити — розмножу тебе!“ 15 І, терплячи довго отак, Авра́ам одержав обітницю. 16 Бо люди клянутьс́я вищим, і клятва на стве́рдження кінчає всяку їхню суперечку. 17 Тому й Бог, хотівши перева́жно показати спадко́ємцям обітницю незмінність волі Своєї, учинив те при помочі клятви, 18 щоб у двох тих незмінних реча́х, що в них не можна сказати неправди Богові, мали потіху міцну ми, хто прибіг прийняти надію, що лежить перед нами, 19 що вони для душі як котви́ця, міцна та безпечна, що аж до се́редини входить за засло́ну, 20 куди, як предте́ча, за нас увійшов був Ісус, ставши навіки Первосвящеником за чином Мелхиседековим. (aiōn g165)

7 Бо цей Мелхиседе́к, цар Сали́му, священик Бога Всеви́шнього, що був стрів Авраама, як той вертався по поразці царів, і його поблагословив. 2 Авраам відділив йому й десяти́ну від усього, — найперше бо він визначає „цар праведности“, а потім „цар Сали́му“, цебто „цар миру“. 3 Він без ба́тька, без мате́рі, без родово́ду, не мав ані початку днів, ані кінця життя, уподобився Божому Сину, — пробуває священиком за́вжди. 4 Побачте ж, який він великий, що йому й десяти́ну з добичі найліпшо́ї дав патріярх Авраам! 5 Ті з синів Леві́євих, що священство приймають, мають заповідь — брати за Зако́ном десяти́ну з наро́ду,

цебто з братів своїх, хоч і вийшли вони з Авраамових стёгон. 6 Але цей, що не походить з їхнього роду, десятину одержав від Авраама, і поблагословив того, хто обітницю мав. 7 І без усякої суперечки більший меншого благословляє. 8 І тут люди смертельні беруть десятину, а там той, про якого засвідчується, що живе. 9 І, щоб сказати отак, через Авраама і Левій, що бере десятини, дав сам десятини. 10 Бо ще в батькових стёгнах він був, коли стрів його Мелхиседék. 11 Отож, коли б досконалість була через священство левітське, — бо люди Закону одержали з ним, — то яка ще потреба була, щоб Інший Священик повстав за чином Мелхиседéковим, а не зватися за чином Аарóновим? 12 Коли бо священство змінється, то з потреби буває переміна й Закону. 13 Бо Той, що про Нього говориться це, належав до іншого племені, з якого ніхто не ставав був до жёртівника. 14 Бож відомо, що Господь наш походить від Юди, а про це плем'я, про священство його, нічого Мойсей не сказав. 15 І ще більше відомо, коли повстає на подобу Мелхиседéка Інший Священик, 16 що був не за законом тілесної заповіді, але з сили незнищального життя. 17 Бо свідчить: „Ти Священик навіки за чином Мелхиседéковим“. (aiōn g165) 18 Поперédня бо заповідь відкладається через нéмцi її та некорисність. 19 Бо не вдоскона́лив нічого Закóн. Запроваджена ж краща надія, що нею ми наближуємось до Бога. 20 І поскільки воно не без клятви, — 21 вони бо без клятви були́ священниками, Цей же з клятвою через Того, Хто говорить до Нього: „Клявся Господь — і не буде Він кається: Ти Священик навіки за чином Мелхиседéковим“, — (aiōn g165) 22 то постільки Ісус став запорукою кращого Заповіту! 23 І багато було їх священників, бо смерть боронила лишатися їм, 24 але Цей, що навіки лишається, безперестанне Священство Він має. (aiōn g165) 25 Тому може Він з́авжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходить, бо Він з́авжди живий, щоб за них заступітись. 26 Отакий бо потрібний

нам Первосвященик: святий, незлобівий, невинний, відлучений від грішників, що вищий над небеса́, 27 що потреби не має щодня, як ті первосвященики, перше прино́сити жертви за власні гріхи, а потому за лю́дські гріхи, — бо Він це раз наз́авжди вчинив, принісши Самого Себе. 28 Зако́н бо людей ставить первосвящениками, що немочі мають, але слово клятви, що воно за Зако́ном, ставить Сина, Який досконалий навіки! (aiōn g165)

8 Головна ж річ у то́му, про що я говорю: маємо Первосвященика, що за́сів на небеса́х, по праві́ці престолу величності, 2 що Він Священнослужі́тель святи́ні й правдиво́ї скині́ї, що її збу́дував був Госпо́дь, а не лю́дина. 3 Усякий бо первосвященик настановляється, щоб прино́сити да́ри та жертви, а тому було треба, щоб і Цей щось мав, що принести. 4 Бо коли б на землі перебува́в, то не був би Він священиком, бо тут пробувають священники, що да́ри приносять за Зако́ном. 5 Вони служать о́бразові й тіні небесного, як Мойсееві сказано, коли мав докінчи́ти скинію: „Дивись бо, сказав, зроби все за зразко́м, що тобі на горі́ був показаний!“ 6 А тепер одержав Він краще служі́ння, поскільки Він посередник і кращого заповіту, який на кращих обі́тницях був узаконений. 7 Бо коли б отой перший був бездоганий, не шукалося б місця для другого. 8 Бо їм докоряючи, каже: „Ото дні надхо́дять, говорить Господь, коли з домо́м Ізраї́ля й з Ю́диним домо́м Я складу́ Запові́та Но́вого, 9 не за запові́том, що його Я склав був з отцями́ їхні́ми дня, коли взяв їх за руку, щоб вивести їх із землі египетської. А що вони не залишилися в Мої́м запові́ті, то й Я їх покинув, говорить Господь! 10 Оце Запові́т, що його Я складу́ по тих днях із домо́м Ізраї́левим, говорить Господь: Покладу́ Я Зако́ни Свої́ в їхні́ думки́, і на їхніх серцях напишу́ їх, і буду́ їм Богом, вони ж будуть наро́дом Мої́м!“ 11 І кожен не буде навчати свого ближнього, і кожен брата свого, промовляючи: „Пізна́й Господа“! Усі

бо вони будуть знати Мене від малого та аж до великого з них! **12** Буду бо Я милостивий до їхніх неправд, і їхніх гріхів не згадаю Я більш!“ **13** Коли ж каже „Новий Заповіт“, то тим назвав перший старім. А що порошоківіє й старіє, те близьке до зотління.

9 Мав же і перший заповіт постанови богослужби та земну святиню. **2** Була бо уряджена перша скинія, яка зветься „Святе“, а в ній був світильник, і стіл, і жертвні хліби. **3** А за другою заслоною скинія, що зветься „Святе Святих“. **4** Мала вона золоту кадилицю й ковчег заповіту, усюди обкутого золотом, а в нім золота посудина з манною, і розцвіле жезло Ааронове та таблиці заповіту. **5** А над ним херувіми слави, що затінювали престола благодаті, про що говорити докладно тепер не потрібно. **6** При такому ж урядженні до першої скинії входили завжди священики, правлячи служби Богові, **7** а до другої раз на рік сам первосвященик, не без крові, яку він приносить за себе й за людські провини. **8** Святий Дух виявляє оцим, що ще не відкрита дорога в святиню, коли ще стоїть перша скинія. **9** Вона образ для часу теперішнього, за якого приносяться дари та жертви, що того не можуть вдосконалити, щодо сумління того, хто служить, **10** що тільки в потребах та в напоях, та в різних обмиваннях, в уставах тілесних, — установлено їх аж до часу направи. **11** Але Христос, Первосвященик майбутнього доброго, прийшов із більшою й досконалішою скинією, нерукотворною, цебто не цього втворення, **12** і не з кров'ю козлів та телят, але з власною кров'ю увійшов до святині один раз, та й набув вічне відкуплення. (aiōnios g166) **13** Бо коли кров козлів та телят та попіл із ялівок, як покropить нечистих, освячує їх на очищення тіла, **14** скільки ж більш кров Христа, що Себе непорочного Богу приніс Вічним Духом, очистити наше сумління від мертвих учинків, щоб служити нам Богові Живому! (aiōnios g166) **15** Тому Він — Посередник Нового Заповіту, щоб через смерть, — що була для

відкуплення від переступів, учинених за першого заповіту, — покликані прийняли обітницю вічного спадку. (aiōnios g166) **16** Бо де заповіт, там має відбутися смерть заповітника, **17** заповіт бо важливий по мертвих, бо нічого не варт він, як живе заповітник. **18** Тому й перший заповіт освячений був не без крові: **19** Коли бо Мойсей сповістив усі заповіді за Законом усьому народові, він узяв кров козлів та телят із водою й червоною вовною та з ісопом, та й покropив і саму оту книгу, і людей, **20** проказуючи: „Це кров заповіту, що його наказав для вас Бог!“ **21** Так само і скинію, і весь посуд служебний покropив він кров'ю. **22** І майже все за Законом кров'ю очищується, а без пролиття крові немає відпущення. **23** Отож, треба було, щоб образи небесного очищалися цими, а небесне саме кращими від оцих жертвами. **24** Бо Христос увійшов не в рукотворну святиню, що була на взір правдивої, але в саме небо, щоб з'явитись тепер перед Божим лицем за нас, **25** і не тому, щоб часто приносити в жертву Себе, як первосвященик входить у святиню кожнорічно з кров'ю чужою, **26** бо інакше Він мусів би часто страждати ще від закладин світу, а тепер Він з'явився один раз на схилку віків, щоб власною жертвою знищити гріх. (aiōn g165) **27** І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд, **28** так і Христос один раз був у жертву принесений, щоб „понести гріхи багатьох“, і не в справі гріха другий раз з'явитися тим, хто чекає Його на спасіння.

10 Бо Закон, мавши тільки тінь майбутнього добра, а не самий образ речей, тими самими жертвами, що завжди щороку приносяться, не може ніколи вдосконалити тих, хто приступає. **2** Інакше вони перестали б приноситись, бо ті, хто служить, очищені раз, уже б не мали жодної свідомости гріхів. **3** Але в них спомин про гріхи буває щороку, **4** бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів знімала гріхи! **5** Тому то, входячи в світ, Він говорить: „Жертви й приношення Ти не схотів, але

тіло Мені приготував. **6** Цілопáлення й жертви поку́тної Ти не жадав. **7** Тоді Я сказав: Ось іду́, — в зво́ї книжки про Мене написано, щоб волю чиніти Твою, Боже!“ **8** Він вище сказав, що „жертви й при́носу, та цілопáлення й жертви поку́тної, — які за Зако́ном прино́сяться, — Ти не жадав і Собі не вподо́бав“. **9** Потóму сказав: „Ось іду, щоб волю Твою чиніти, Боже“. Відміняє Він перше, щоб друге поставити. **10** У цій волі ми освячені жертвоприно́шенням тіла Ісуса Христа один раз. **11** І кожен священик щоденно стоїть, слугачи, і часто приносить жертви ті самі, що ніко́ли не можуть зняти гріхів. **12** А Він за гріхи світу приніс жертву один раз, і наза́вжди „по Божій правиці засів“, **13** далі чекаючи, „аж вороги Його б́удуть покладені за підніжка Його ніг“. **14** Бо жертвоприно́шенням одним вдоскона́лив Він тих, хто освячується. **15** Свідкує ж і Дух Святий нам, як говорить: **16** „Оце заповіт, що його по цих днях встановляю Я з ними, говорить Господь, — Закони Сво́ї Я дам в їхні серця́, і в їхніх думка́х напишу́ їх. **17** А їхніх гріхів та несправедливостей їхніх Я більш не згадаю!“ **18** А де їхнє відпущення, там нема вже жертвоприно́шення за гріхи. **19** Отож, браття, ми маємо відвагу вхо́дити до святині кров'ю Ісусовою, **20** новою й живою дорогою, яку нам обнові́в Він через завісу, це́бто через тіло Своє, **21** маємо й Великого Священика над домом Божим, — **22** то приступі́мо з щирим серцем, у повноті віри, окро́пивши серця́ від сумлі́ння лукавого та обмивши тіла́ чистою водою! **23** Тримаймо непохитне визна́ння надії, вірний бо Той, Хто обіцяв. **24** І уважаймо один за одні́м для заохоти до любови й до добрих учинків. **25** Не кидаймо збору свого, як то звичай у деяких, але заохочуймося, і тим більше, скільки більше ви бачите, що зближається день той. **26** Бо як ми грішимó самові́льно, одержавши пізнáння правди, то вже за гріхи не знаходиться жертви, **27** а страшливе якесь споді́вання́ с́уду та гнів палю́чий, що має пожерти

противників. **28** Хто відкидає Зако́на Мойсея, такий немилосердно вмирає „при двох чи трьох свідках“, — **29** скільки ж більшо́ї му́ки, — доду́муєтеся? — заслуговує той, хто потоптав Сина Божого, і хто кров заповіту, що нею освячений, за звичайну вважав, і хто Духа благодаті зневажив! **30** Бо знаємо Того, Хто сказав: „Мені помста належить, Я відплачу́, говорить Господь“. І ще: „Господь буде судити наро́да Свого!“ **31** Страшна річ — упасти в руки Бога Живого! **32** Згадайте ж про перші дні ваші, як ви просвітилися й витерпіли запеклу боротьбу стражда́нь. **33** Ви бу́ли то видо́вищем зневаги й знуца́ння, то бу́ли учасниками тих, що жили так. **34** Ви бо страждали й з ув'язненими, і грабуно́к свого майна́ прийняли́ з потіхою, відаючи, що маєте в небі́ для себе майно немину́ще та краще. **35** Тож не відкидайте відваги своєї, бо має велику нагоро́ду вона. **36** Бо вам терпели́всть потрі́бна, щоб Божу волю вчинити й прийняти обі́тницю. **37** Бо ще „мало, дуже мало, і Той, хто має прийти, прийде й ба́ритись не бу́де!“ **38** А „праведний житиме вірою“. І: „Коли захитається він, то душа Моя його не вподо́бає“. **39** Ми ж не з тих, хто хитається на загі́біль, але віруємо на спасі́ння душі.

11 А віра — то підста́ва споді́ваного, доказ небáченого. **2** Бо нею засвідчені ста́рші бу́ли. **3** Вірою ми розумі́ємо, що ві́кі Словом Божим збудовані, так що з невидимого стало́сь видиме. (aiōn g165) **4** Вірою Авель приніс Богові жертву кращу, як Каї́н; нею засвідчений був, що він праведний, як Бог свідчив про да́ри його; нею, і вмерши, він ще промовляє. **5** Вірою Ено́х був перене́сений на небо, щоб не бачити смерті; і його не знайшли, бо Бог переніс його. Бо раніш, як його перенесено, він був засвідчений, що „Богові він догоді́в“. **6** Догоді́ти ж без віри не можна. І той, хто до Бога приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду. **7** Вірою Ной, як дістав об'я́влення про те, чо́го ще не бачив, побоявшись, зробив ковчега, щоб

дім свій спасти; нею світ засудив він, і став спадкоємцем праведности, що з віри вона. **8** Вірою Авраам, покликаний на місце, яке мав прийняти в спадщину, послушався та й пішов, не відаючи, куди йде. **9** Вірою він перебував на Землі Обіцяній, як на чужій, і проживав у наметах з Ісаком та Яковом, співспадкоємцями тієї ж обітниці, **10** бо чекав він міста, що має підвалини, що Бог його будівничий та творець. **11** Вірою й Сара сама дістала силу прийняти насіння, і породила понад час свого віку, бо вірним вважала Того, Хто обітницю дав. **12** Тому й від одного, та ще змертвілого, народилось так багато, як зорі небесні й пісок незчисленний край моря. **13** Усі вони повмирали за вірою, не одержавши обітниці, але здалека бачили їх, і повітали, і вірували в них, та визнавали, що „вони на землі чужаніці й прихóдьки“. **14** Бо ті, що говорять таке, виявляють, що шукають батьківщини. **15** І коли б вони пам'ятали ту, що вийшли з неї, то мали б час повернутись. **16** Та бажають вони тепер кращої, цебто небесної, тому й Бог не соромиться їх, щоб звати Себе їхнім Богом, бо Він приготував їм місто. **17** Вірою Авраам, випробовуваний, привів на жертву Ісака, і, мавши обітницю, приніс однорóдженого, **18** що йому було сказано: „В Ісакові буде насіння тобі“. **19** Бо він розумів, що Бог має силу й воскресити з мертвих, тому й одержав його на пробраз. **20** Вірою в майбутнє поблагословив Ісак Якова та Ісава. **21** Вірою Яків, умираючи, поблагословив кожного сина Йóсипового, і „схилився на верх свого жезла“. **22** Вірою Йóсип, умираючи, згадав про вихід синів Ізраїлевих та про кості свої заповів. **23** Вірою Мойс́ей, як родився, перехóвувався батьками своїми три місяці, бо вони бачили, що гарне дитя, і не злякались наказу царéвого. **24** Вірою Мойс́ей, коли виріс, відрікся зватися сином дочкí фараóнової. **25** Він хотів краще страждати з наро́дом Божим, аніж мати дочáсну гріховну потіху. **26** Він наругу Христову вважав за більше багатство, ніж скáрби єгипетські, бо він озирався на Божу

нагороду. **27** Вірою він покинув Єгипет, не злякавшись гніву царéвого, бо він був непохитний, як той, хто Невидíмого бачить. **28** Вірою справив він Пасху й покрóплення крові, щоб їх не торкнувся той, хто погубив первороджених. **29** Вірою вони перейшли Червоне море, немов суходóлом, на що спокусившись єгíптяни, потопились. **30** Вірою впали ерихóнські мýри по семиденнім обхóдженні їх. **31** Вірою блудни́ця Раха́в не згинула з невірними, коли з миром прийняла вивідувачів. **32** І що ще скажу? Бо не стане часу мені, щоб опові́дати про Геде́она, Ва́рака, Самсо́на, Ефта́я, Дави́да й Самуї́ла та про пророків, **33** що вірою ца́рства побива́ли, правду чинили, одéржували обітниці, па́щі левам загороджували, **34** силу огне́нну гасили, утікали від ві́стря меча, зміцнялись від слабости, хоробрі були́ на війні, оберта́ли в розтіч полкі́ чужоземців; **35** жінки діставали помéрлих своїх із воскресіння; а інші бували скатовані, не прийнявши визво́лення, щоб отримати краще воскресіння; **36** а інші дізнали наруги та рани, а також кайдáни й в'язниці. **37** Камінням побиті бува́ли, допитувані, перепілювані, умирали, зару́бані мечéм, тинялися в овечих та ко́зzych шкурах, збідовані, засумовані, витерпі́ли. **38** Ті, що світ не вартий був їх, тинялися по пустинях та го́рах, і по печерах та прова́ллях зéмних. **39** І всі вони, одержавши засві́дчення вірою, обітниці не прийняли́, **40** бо Бог передбачив щось краще про нас, — щоб вони не без нас досконалість одéржали.

12 Тож і ми, мавши навколо себе велику таку хмару свідків, скиньмо всякий тяга́р та гріх, що обплутує нас, та й біжі́м з терпеливістю до боротьби, яка перед нами, **2** дивлячись на Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що замість радости, яка була перед Ним, перетéрпів хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по прави́ці престолу Божого. **3** Тож подумайте про Того, хто перетéрпів такий переки́р проти Себе від грішних, щоб ви не знемоглись, і не впали на

душах своїх. **4** Ви ще не змагались до крови, Єрусалиму небесного, і до десятків тисяч борючись проти гріха, **5** і забули нагад, що говорить до вас, як синів: „Мій сину, — не нехтуй Господньої кари, і не знемагай, коли Він докоряє тобі. **6** Бо Господь, кого любить, того Він карає, і б'є кожного сина, якого приймає!“ **7** Коли терпите кару, то робить Бог вам, як синам. Хіба є такий син, що батько його не карає? **8** А коли ви без кари, що спільна для всіх, то ви діти з перелюбу, а не сини. **9** А до того, ми мали батьків, що карали наше тіло, — і боялися їх, то чи ж не далеко більше повинні корітися ми Отцеві духів, щоб жити? **10** Ті нас за короткого часу карали, як їм до вподоби було, Цей же на користь, щоб ми стали учасниками Його святости. **11** Усяка кара в теперішній час не здається потіхою, але смутком, та згодом для навчених нею приносить мирний плід праведности! **12** Тому то „опущені руки й коліна знеможені випростуйте“, **13** і „чиніть прості стежки ногам вашим“, щоб кульгаве не збочило, але краще виправилось. **14** Пильнуйте про мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто не побачить Господа. **15** Дивіться, щоб хто не зостався без Божої благодаті, щоб „не виріс який гіркий корінь і не наробив непокою“, і щоб багато-хто не опоганився тим. **16** Щоб не був хто блудник чи безбожник, немов той Ісав, що своє перворідство віддав за поживу саму. **17** Бо знаєте ви, що й після, як схотів він успадкувати благословення, відкинутий був, — не знайшов бо був можливости до покайння, хоч його з слізьми шукав. **18** Бо ви не приступили до гори дотикальної та до палючого огню, і до хмари, і до темряви, та до бурі, **19** і до сурмового звуку, і до голосу слів, що його ті, хто чув, просили, щоб більше не мовилось слово до них. **20** Не могли бо вони того витримати, що наказано: „Коли й звірина до гори доторкнеться, то буде камінням побита“. **21** І таке страшне те видіння було, що Мойсей показав: „Я боюся й тремчу!“ **22** Але ви приступили до гори Сіонської, і до міста Бога Живого, до Єрусалиму небесного, і до десятків тисяч анголів, **23** і до Церкви первороджених, на небі написаних, і до Судді всіх — до Бога, і до духів удосконалених праведників, **24** і до Посередника Нового Заповіту — до Ісуса, і до покріплення крови, що краще промовляє, як Авелева. **25** Глядіть, не відвертайтеся від того, хто промовляє. Бо як не повтікали вони, що зреклися того, хто звіщав на землі, то тим більше ми, якщо зрікаємся Того, Хто з неба звіщає, **26** що голос Його захитав тоді землю, а тепер обіцяв та каже: „Ще раз захитаю не тільки землею, але й небом“. **27** А „ще раз“ визначає заміну захитаного, як створеного, щоб zostалися ті, хто непохитний. **28** Отож ми, що приймаємо царство непохитне, нехай маємо благодать, що нею приємно служитимемо Богові з побожністю й зо страхом. **29** Бо наш Бог — то „палючий огонь“!

13 Братолюбство нехай пробуває між вами!
2 Не забувайте любови до приходнів, бо деякі нею, навіть не відаючи, гостинно прийняли анголів. **3** Пам'ятайте про в'язнів, немов із ними були б ви пов'язані, про тих, хто страждає, як такі, що й самі ви знаходитесь в тілі. **4** Нехай буде в усіх чесний шлюб та ложе непорочне, а блудників та перелюбів судитиме Бог. **5** Будьте життям не грошолобні, задовольняйтесь тим, що маєте. Сам бо сказав: „Я тебе не покину, ані не відступлюся від тебе!“ **6** Тому то ми сміливо говоримо: „Господь — мені Помічник, і я не злякаюсь нікого: що зробить людина мені?“ **7** Спогадуйте наставників ваших, що вам говорили Слово Боже; і, дивлячися на кінець їхнього життя, переймайте їхню віру. **8** Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Сами́й! (aiōn g165) **9** Не захоплюйтеся всілякими та чужими науками. Бо річ добра зміцнити серця благодаттю, а не стравами, що користи від них не одержали ті, хто за ними ходив. **10** Маємо жертівника, що від нього годуватися права не мають ті, хто скинії служить, — **11** бо котріх звірят кров первосвященик уносить до святини за

гріхи, тих м'ясо палиться поза табóром, —
12 то́му то Ісус, щоб кров'ю Своєю людей
освятити, постраждав поза брамою. **13** Тож
виходьмо до Нього поза та́бір, і наругу Його
понесімо, **14** бо постійного міста не маємо
тут, а шукаємо майбутнього! **15** Отож, за́вжди
приносьмо Богові жертву хвали́, цебто плід
уст, що Ім'я Його славлять. **16** Не забувайте
ж і про доброді́яльність та спільність, бо
жертви такі вгодні Богові. **17** Слухайтесь
ваших наставників та корі́ться їм, — вони бо
пильнують душ ваших, як ті, хто має здати
справу. Нехай вони роблять це з радістю, а
не зі́дхаючи, — бо це для вас не корі́сне. **18**
Молі́ться за нас, бо наді́ємося, що ми маємо
добре сумління, бо хочемо добре в усьому
пово́дитись. **19** А надто про́шу це робити,
щоб шви́дше до вас мене ве́рнено. **20** Бог
же миру, що з мертвих підняв великого
Па́стиря вівцям кров'ю вічного заповіту,
Господа нашого Ісуса, (αἰῶνιος g166) **21** нехай вас
удоскона́лить у кожному доброму ділі, щоб
волю чинити Його, чинячи в вас любе перед
лицем Його через Ісуса Христа, Якому слава
на віки вічні. Амі́нь. (αἰὼν g165) **22** Благаю ж вас,
браття, прийміть слово поті́хи, бо коротко я
написав вам. **23** Знайте, що наш брат Тимофі́й
вже ві́пущений, і я з ним; коли незаба́ром
він при́йде, я вас побачу. **24** Ві́тайте всіх
ваших наставників та всіх святих. Ві́тають
вас ті, хто в Італії. **25** Благодать зо всіма́
вами! Амі́нь.

Якова

1 Яків, раб Бога й Господа Ісуса Христа, дванадцятьом племенам, які в Розпорошенні, — вітаю я вас! **2** Майте, брати мої, повну радість, коли впадаєте в усілякі випробовування, **3** знаючи, що досвідчення вашої віри дає терпеливість. **4** А терпеливість нехай має чин досконалий, щоб ви досконалі та бездоганні були, і недостачі ні в чому не мали. **5** А якщо кому з вас не стає мудрости, нехай просить від Бога, що всім дає просто, та не докоряє, — і буде вона йому дана. **6** Але нехай просить із вірою, без жодного сумніву. Бо хто має сумнів, той подібний до морської хвилі, яку жене й кидає вітер. **7** Нехай бо така людина не гадає, що дістане щось від Господа. **8** Двоєдушна людина непостійна на всіх дорогах своїх. **9** А понижений брат нехай хвалиться високістю своєю, **10** а багатий — пониженням своїм, бо він промине, як той цвіт трав'яний, — **11** бо сонце зійшло зо спекотою, і траву посушило, — і відпав цвіт її, і зникла краса її виду. Так само зів'яне й багатий у дорогах своїх! **12** Блаженна людина, що витерпить пробу, бо, будши випробована, дістане вінця життя, якого Господь обіцяв тим, хто любить Його. **13** Випробовуваний, хай не каже ніхто: „Я від Бога спокушуваний“. Бо Бог злом не спокушується, і нікого Він Сам не спокушує. **14** Але кожен спокушується, як наїдиться й зводиться пожадливістю власною. **15** Пожадливість потімоу, зачавши, народжує гріх, а зроблений гріх народжує смерть. **16** Не обманюйтесь, брати мої любі! **17** Усяке добре давання та дар досконалий походить згори від Отця світил, що в Нього нема переміни чи тіні відміни. **18** Захотівши, Він нас породив словом правди, щоб ми стали якимсь первоплодом творів Його. **19** Отож, мої брати любі, нехай буде кожна людина швидка послухати, забарна говорити, повільна на гнів. **20** Бо гнів людський не чинить праведности Божої. **21** Тому то

відкиньте всіляку нечисть та залишок злобі, і прийміть із лагідністю всяєне слово, що може спасти ваші душі. **22** Будьте ж виконавцями слова, а не слухачами самими, що себе самих обманюють. **23** Бо хто слухач слова, а не виконавець, той подібний людині, що риси обличчя свого розглядає у дзеркалі, — **24** бо розгляне себе та й відійде, і зараз забуде, яка вона є. **25** А хто заглядає в закон досконалий, закон волі, і в нім пробує, той не буде забудько слухач, але виконавець діла, — і він буде блаженний у діянні своїм! **26** Коли ж хто гадає, що він побожний, і свого язика не вгамовує, та своє серце обманує, — марна побожність того! **27** Чиста й непорочна побожність перед Богом і Отцем оця: зглянутися над сиротами та вдовіцями в утисках їхніх, себе берегти чистим від світу.

2 Браті мої, не зважаючи на обличчя, майте віру в нашого Господа слави, Ісуса Христа. **2** Бо коли до вашого зібрання ввійде чоловік із золотим перснем, у шаті блискучій, увійде й бідар у вбогім вбранні, **3** і ви поглянете на того, хто в шаті блискучій, і скажете йому: „Ти сідай вигідно отут, “а бідареві прокажете: „Ти стань там, чи сідай собі тут на підніжку моїм“, **4** то чи не стало між вами поділення, і не стали ви злодумними суддями? **5** Послухайте, мої брати любі, — чи ж не вибрав Бог бідарів цього світу за багатих вірою й за спадкоємців Царства, яке обіцяв Він тим, хто любить Його? **6** А ви бідаря зневажили! Хіба не багачі переслідують вас, хіба не вони тягнуть вас на суди? **7** Хіба не вони зневажають те добре ім'я, що ви ним називаетесь? **8** Коли ви Закона Царського виконуєте, за Писанням: „Люби свого ближнього, як самого себе“, то ви робите добре. **9** Коли ж дивитесь на обличчя, то чините гріх, бо Закон удоводнює, що ви винуватці. **10** Бо хто всього Закона виконує, а згрішить в одному, той винним у всьому стає. **11** Бо Той, Хто сказав: „Не чини перелюбства“, також наказав: „Не вбивай“. А хоч ти перелюбства не чиниш, а вб'єш, то ти

переступник Закону. **12** Отак говоріть і отак чиніть, як такі, що будете суджені законом волі. **13** Бо суд немилосердний на того, хто не вчинив милосердя. Милосердя бо ставиться вище за суд. **14** Яка корість, брати мої, коли хто говорить, що має віру, але діл не має? Чи може спасти його віра? **15** Коли ж брат чи сестра будуть нагі, і позбавлені денного по́корму, **16** а хтонебудь із вас до них скаже: „Ідіть з миром, грійтесь та їжте“, та не дасть їм потрібного тілу, — що ж то допоможе? **17** Так само й віра, коли діл не має, — мертва в собі! **18** Але скаже хтонебудь: „Маеш ти віру, а я маю діла; покажи мені віру свою без діл твоїх, а я покажу тобі віру свою від діл моїх“. **19** Чи віруєш ти, що Бог один? Добре робиш! Та й дѣмони вірують, — і тремтять. **20** Чи хочеш ти знати, о марна людина, що віра без діл — мертва? **21** Авраам, отець наш, — чи він не з діл виправданий був, як поклав був на жертовника свого сина Ісака? **22** Чи ти бачиш, що віра допомгла його ділам, і вдосконалилась віра із діл? **23** І здійснилося Писання, що каже: „Авраам же ввірував Богові, і це йому зараховане в праведність, і був названий він другом Божим“. **24** Отож, чи ви бачите, що людина виправдується від діл, а не тільки від віри? **25** Чи так само і блудниця Рахав не з діл виправдалась, коли прийняла посланців, і дорогою іншою випустила? **26** Бо як тіло без духа мертво, так і віра без діл — мертва!

3 Не багато-хто ставайте, брати мої, учителями, знаюши, що більший осуд приймемо. **2** Бо багато ми всі помиляємось. Коли хто не помиляється в слові, то це муж досконалий, спроможний приборкувати й усе тіло. **3** От і коням вкладаєм уздечки до рота, щоб корилися нам, і ми всім їхнім тілом керуємо. **4** От і кораблі, хоч які величезні та гнані вітрами жорстокими, проте найменшим стерном скербовуються, куди хоче стерничий. **5** Так само й язик, — малий член, але хвалиться вельми! Ось маленький огонь, а запалює величезного ліса! **6** І язик — то огонь. Як світ неправости,

поставлений так поміж нашими членами, язик сквернить усе тіло, запалює круг життя, і сам запалюється від геєнни. (Geenna g1067) **7** Бо всяка природа звірів і пташок, гадів і морських потвор приборкується, і приборкана буде природою людською, **8** та не може ніхто із людей язика вгамувати, — він зло безупинне, він повний отрути смертельної! **9** Ним ми благословляємо Бога й Отця, і ним проклинаєм людей, що створені на Божу подобу. **10** Із тих самих уст виходить благословення й прокляття. Не повинно, брати мої, щоб так це було! **11** Хіба з одного отвору виходить вода солодка й гірка? **12** Хіба може, брати мої, фігове дерево родити оливки, або виноград — фіги? Солодка вода не тече з солонця. **13** Хто мудрий і розумний між вами, нехай він покаже діла свої в лагідній мудрості добрим поведженням! **14** Коли ж гірку заздрість та сварку маєте в серці своєму, то не величайтесь та не говоріть неправди на правду, — **15** це не мудрість, що ніби звѣрху походить вона, але земна, тілесна та дѣмонська. **16** Бо де заздрість та сварка, там безлад та всяка зла річ! **17** А мудрість, що зверху вона, насамперед чиста, а потім спокійна, лагідна, покірлива, повна милосердя та добрих плодів, безстороння та нелукава. **18** А плід праведности сіється творцями миру.

4 Звідки війни та сvari між вами? Чи не звідси, — від ваших пожадлиностей, які в ваших членах воюють? **2** Бажаєте ви — та й не маєте, убиваєте й заздрите — та досягнути не можете, сваритесь та воюєте — та не маєте, бо не прохаєте, **3** прохаєте — та не одержуєте, бо прохаєте на зле, щоб ужити на розкоші свої. **4** Перелюбники та перелюбниці, чи ж ви не знаєте, що дружба зо світом — то ворожнеча супроти Бога? Бо хто хоче бути світові приятелем, той ворогом Божим стається. **5** Чи ви думаєте, що даремно Писання говорить: „Жадає аж до заздрости Дух, що в нас пробуває“? **6** Та ще більшу благодать дає, через що й промовляє: „Бог противиться гордим, а смиренним

дає благодать“. 7 Тож підкоріться Богові та спротивляйтесь дияволу, — то й утече він від вас. 8 Наблизьтесь до Бога, то й Бог наблизиться до вас. Очистьте руки, грішні, та серця освятіть, двоєдушні! 9 Журіться, сумуйте та плачте! Хай обернеться сміх ваш у плач, а радість у сум! 10 У покоріться перед Господнім лицем, — і Він вас підійме! 11 Не обмовляйте, брати, один одного! Бо хто брата свого обмовляє або судить брата, той Закона обмовляє та судить Закона. А коли ти Закона осуджуєш, то ти не виконавець Закона, але суддя. 12 Один Законодавець і Суддя, що може спасти й погубити. А ти хто такий, що осуджуєш ближнього? 13 А ну тепер ви, що говорите: „Сьогодні чи завтра ми підемо у те чи те місто, і там рік проживемо, та будемо торгувати й заробляти“, 14 ви, що не відаєте, щό трапиться завтра, — яке ваше життя? Бо це пара, що на хвилю з'являється, а потім зникає! 15 Замість того, щоб вам говорити: „Як схоче Господь та будемо живі, то зробимо це або те“. 16 А тепер ви хвалитеся в своїх гордошах, — лиха всяка подібна хвальбі! 17 Отож, хто знає, як чинити добро, та не чинить, — той має гріх!

5 А ну ж тепер ви, багачі, — плачте й ридайте над лихом своїм, що вас має спіткати: 2 ваше багатство згнило, а ваші вбрання міль поїла! 3 Золото ваше та срібло поіржавіло, а їхня іржа буде свідчити проти вас, і поїсть ваше тіло, немов той огонь! Ви скарби зібрали собі на останні дні! 4 Ось голосить заплата, що ви затримали в робітників, які жали на ваших полях, — і голосіння жінок досягли вух Господа Саваота! 5 Ви розкошували на землі й насолоджувались, серця свої вигодували, немов би на день заклчення. 6 Ви Праведного засудили й убили, — Він вам не протівився! 7 Отож, браття, довготерпіть аж до приходу Господа! Ось чекає рільник дорогоцінного плбду землі, довготерпить за нього, аж поки одержить дощ ранній та пізній. 8 Довготерпіть же й ви, зміцніть серця ваші, бо наблизився прихід Господній! 9 Не

нарікайте один на одного, браття, щоб вас не засуджено, — он Суддя стоїть перед дверима! 10 Візьміть, браття, пророків за приклад страждання та довготерпіння, — вони промовляли Господнім Ім'ям! 11 Отож, за блаженних ми маємо тих, хто витерпів. Ви чули про Йовове терпіння та бачили Господній кінець його, що „вельми Господь милостивий та щедрий“. 12 А найперше, браття мої, не клянїться ні небом, ані землею, і ніякою іншою клятвою! Слово ж ваше хай буде: „Так, так“ та „Ні, ні“, щоб не впасти вам в осуд. 13 Чи страждає хто з вас? Нехай молиться! Чи тішитися хтось? Хай співає псалмі! 14 Чи хворіє хто з вас? Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним хай помоляться, намастивши його оливою в Господнє Ім'я, 15 і молитва віри вздоровить недужого, і Господь його підійме, а коли він гріхи був учинив, то вони йому простяться. 16 Отже, признавайтесь один перед одним у своїх прогріхах, і моліться один за одного, щоб вам уздоровитись. Бо дуже могутня ревно молитва праведного! 17 Ілля був людиною, подібна до нас пристрастями, і він помолився молитвою, щоб дощу не було, — і дощу не було на землі аж три роки й шість місяців... 18 І він знов помолився, — і дощу дало небо, а земля вродила свій плід! 19 Браття мої, — коли хто з-поміж вас заблудить від правди, і його хто наверне, 20 хай знає, що той, хто грішника навернув від його блудної дороги, той душу його спасе від смерти та безліч гріхів покриває!

1 Петра

1 Петро, апостол Ісуса Христа, захож́анам
Розпоро́шення: Пóнту, Галáтії, Каппадокії,
Азії й Віфі́нії, ви́браним **2** із передбáчення
Бога Отця, посв́яченням Духа, на по́кору
й окрóплення кров'ю Ісуса Христа: нехай
примно́житься вам благода́ть та мир!
3 Благословенний Бог і Отець Господа
нашого Ісуса Христа, що великою Своєю
милістю відродив нас до живої надії
через воскресе́ння з мертвих Ісуса Христа,
4 на спáдщину нетлі́нну й непорочну
та нев'я́нчу, заховану в не́бі для вас,
5 що ви бережені силою Божою через
віру на спáсіння, яке готове з'явитися
останнього ча́су. **6** Тіште́ся з того, засмуче́ні
тро́хи тепер, якщо треба, всілякими
випробóвуваннями, **7** щоб досвідче́ння
вашої віри було доро́гоцінніше за золото,
яке гине, хоч і огнем випробóвується, на
похвалу́, і честь, і славу при з'я́вленні Ісуса
Христа. **8** Ви Його любите, не бачивши,
і віруєте в Нього, хоч тепер не бачите, а
вірувавши, раді́єте невимóвною й славною
радістю, **9** бо досяга́єте меті́ віри вашої
— спáсіння ду́шам. **10** Про це спáсіння
розвідували та до́питувалися пророки, що
звіща́ли про благода́ть, призначену вам.
11 Вони дослі́джували, на котрій чи на
який час показува́в Дух Хри́стів, що в
них був, коли Він сповіща́в про Христові
стражда́ння та славу, що прийдуть по
них. **12** Їм відкрито бу́ло, що вони не
для себе са́мих, а для вас служи́ли тим,
що тепер звіще́но вам через благові́сників
Духом Свя́тим, із неба послани́м, на що
бажають дивитися а́нголи. **13** Тому́ то,
підпере́завши стéгна свого розуму та бу́вши
тверезі, майте до́сконалу надію на благода́ть,
що прино́ситься вам в з'я́вленні Ісуса
Христа. **14** Як слухняні, не застосовуйте́ся
до попередні́х пожадли́востей вашого
невіда́ння, **15** але за Свя́тим, що поклика́в вас,
бу́дьте й са́мі свята́ в усім вашім по́вдженні,
16 бо написа́но: „Бу́дьте свята́, — Я бо святий“!

17 І коли ви Отцем зве́те Того, Хто кожного,
не зважаючи на особу, суди́ть за вчи́нок, то
в стра́ху прова́дьте час вашого тимчасового
замі́шкання. **18** І зна́йте, що не тлі́нним
срі́блом або золо́том відку́плені ви були від
марно́го вашого життя́, що передане вам від
батьків, **19** але доро́гоцінною кров'ю Христа,
як непорочного й чистого Я́гняти, **20** що
призначений бу́в іще́ перед закла́динами
світу, але бу́в з'я́влений вам за останнього
ча́су. **21** Через Нього ви віру́єте в Бога, що з
мертвих Його воскресив та дав славу́ Йому,
щоб була ваша віра й наді́я на Бога. **22**
По́слухом правди́ очи́стьте ду́ші свої́ через
Духа на нелице́мірну братерську́ любов, і
ревно́ від щирого серця́ любі́ть один́ одного,
23 бо наро́джені ви не з тлі́нного насіння́,
але з нетлі́нного, — Слово́м Божим живи́м
та тривали́м. (aiōn g165) **24** Бо „ко́жне ті́ло —
немов та тра́ва, і вся́ка сла́ва лю́дини — як
цві́т тра́в'яний: засохне тра́ва — то й цві́т
опаде, **25** а Слово́ Господ́не по́вік пробу́ває“!
А це те Слово́, яке звіще́не вам у Єва́нгелії́.
(aiōn g165)

2 Отож, відкла́діть уся́ку зло́бу, і вся́кий
під́ступ, і лице́мі́рство, і заздрі́сть, і вся́кі
обмови, **2** і, немов ново́народжені немовля́та,
жада́йте щирого духо́вного мо́лока, щоб
ним вирости́ вам на спáсіння, **3** якщо
ви спрóбували, що до́брый Госпо́дь. **4**
Присту́пайте до Нього, до Ка́меня живо́го,
доро́гоці́нного, що відки́нули люди́ Його,
але ви́брав Бог. **5** І са́мі, немов те
ка́міння живе, будуйте́ся в ді́м духо́вий, на
священство́ свя́те, щоб прино́сити жертви́
духо́вні, прие́мні для Бога через Ісуса
Христа. **6** Бо сто́їть у Писа́нні: „Ось кла́ду́
Я на Сіо́ні Ка́меня ви́браного, нарі́жного,
доро́гоці́нного, і хто віру́є в Нього, той не
бу́де осоро́млений“! **7** Отож бо, для вас, хто
віру́є, Він ко́штовни́сть, а для тих, хто не
віру́є — „ка́мінь, що Його занедба́ли бу́ли
будівни́чі, той нарі́жним став ка́менем“, **8**
і „ка́мінь спотика́ння, і ске́ля спо́куси“, —
і об нього́ вони спотика́ються, не ві́рячи
сло́ву, на що й призначе́ні бу́ли. **9** Але ви —

вибраний рід, священство царське, народ святий, люд власности Божої, щоб звіщали чесноти Того, Хто покликав вас із темряви до дивного світла Свого, **10** колись „ненарод, “а тепер народ Божий, колись „непомилувані, “а тепер ви помилувані! **11** Благаю вас, любі, як прихоськів та подорожніх, щоб ви здержувались від тілесних пожадливоростей, що воюють проти душі. **12** Поводьтеся поміж поганями добре, щоб за те, за що вас обмовляють вони, немов би злочинців, побачивши добрі діла, славили Бога в день відвідання. **13** Отож, коріться кожному людському творінню ради Господа, — чи то цареві, як найвищому, **14** чи то володарям, як від нього послианим для карання злочинців та для похвали добродійців. **15** Бо така Божя воля, щоб добродійці гамували неуправді нерозумних людей, — **16** як вільні, а не як ті, що мають волю на прикриття лихого, але як раби Божі. **17** Шануйте всіх, братство любіть, Бога бійтеся, царя поважайте. **18** Раби, — коріться панам із повним страхом, не тільки добрим та тихим, але й прикрим. **19** Бо то вгодне, коли хто, через сумління перед Богом, терпить долю, неоправді страждаючи. **20** Бо яка похвала, коли терпите ви, як вас б'ють за провини? Але коли з мукою терпите за добрі вчинки, то це вгодне Богові! **21** Бо на це ви покликані. Бо й Христос постраждав за нас, і залишив нам приклад, щоб пішли ми слідами Його. **22** „Не вчинив Він гріха, і не знайшлося в устах Його підступу!“ **23** Коли був лихословлений, Він не лихословив взаємно, а коли Він страждав, не погрожував, але передав Тому, Хто судить справедливо. **24** Він тілом своїм Сам підніс гріхи наші на дерево, щоб ми вмерли для гріхів та для праведности жили; Його „ранами ви здобилися“. **25** Ви бо були як ті вівці заблукані, та ви повернулись до Пастиря й Опікуна ваших душ.

3 Так само дружини, — коріться своїм чоловікам, щоб і деякі, хто не коріться слову, були приєднані без слова поводженням дружин, **2** як побачать ваше

поводження чисте в страху. **3** А окрасою їм нехай буде не зовнішнє, — заплітання волосся та навішання золота або вибирання одерж, **4** але захована людина серця в нетлінні лагідного й мовчанного духа, що дорожоче перед Богом. **5** Бо так само колись прикрашали себе й святі ті жінки, що клали надію на Бога й корились своїм чоловікам. **6** Так Сара корилась Авраамові, і паном його називала. А ви — її діти, коли добро робите та не лякаєтесь жадного страху. **7** Чоловіки, — так само живіть разом із дружинами за розумом, як зо слабшою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співпадкоємиці благодаті життя, щоб не спинялися ваші молитви. **8** Нарешті ж, будьте всі однодумні, спочутливі, братолюбні, милосердні, покірливі. **9** Не платіть злом за зло, або лайкою за лайку, навпаки, — благословляйте, знаючи, що на це вас покликано, щоб ви впадкували благословення. **10** „Бо хто хоче любити життя та бачити добрі дні, нехай здержить свого язика від лихого та уста свої від говорення підступу. **11** Ухилився від злого та добре чини, шукай миру й женися за ним! **12** Бо очі Господні — до праведних, а уста Його — до їхніх прохань, а Господнє лице проти тих, хто чинить лихе!“ **13** І хто заподіє вам зле, коли будете ви оборонцями доброго? **14** А коли ви за праведність і страждаєте, то ви блаженні! „А їхнього страху не бійтеся, і не тривожтеся!“ **15** А Господа Христа освятіть у ваших серцях, і завжди готовими будьте на відповідь кожному, хто в вас запитає рахунку про надію, що в вас, із лагідністю та зо страхом. **16** Майте добре сумління, щоб тим, за що вас обмовляють, немов би злочинців, були посоромлені лихословники вашого поводження в Христі. **17** Бо ліпше страждати за добрі діла, — коли хоче того Божя воля, — аніж за лихі. **18** Бо й Христос один раз постраждав був за наші гріхи, щоб привести нас до Бога, Праведний за неправедних, хоч уміртвлений тілом, але Духом оживлений, **19** Яким Він і духам,

що в в'язниці були, зійшовши, звіщав; 20 вони колись непокірливі були, як їх Боже довготерпіння чекало за Ноевих днів, коли будувався ковчег, що в ньому мало, щобто вісім душ, спаслось від води. 21 Того образ, хрищення — не тілесної нечистоти позбуття, але обітниця Богові доброго сумління, — спасає тепер і нас воскресінням Ісуса Христа, 22 що, зійшовши на небо, пробуває по Божій правиці, а Йому підкорилися анголи, влади та сили.

4 Отож, коли тілом Христос постраждав за нас, то озбройтеся й ви тією самою думкою, бо хто тілом постраждав, той перестав грішити, 2 щоб решту часу в тілі жити вже не для пожадлиостей людських, а для Божої волі. 3 Бо досить минулого часу, коли ви чинили волю поган, ходили в розпусті, у пожадливостях, у пияцтві, у гулянках, у пиятиках, у беззаконних ідолослужбах. 4 Вони з того дивуються, що ви разом із ними не берете участі в розпусті, та зневажають. 5 Вони дадуть відповідь Тому, Хто судитиме живих та мертвих! 6 Бо на те й мертвим звіщувано Євангелію, щоб вони прийняли суд по-людському тілом, але жили по-Божому духом. 7 Кінець же всьому наблизився. Отже, будьте мудрі й пильнуйте в молитвах! 8 Найперше майте щирю любов один до одного, бо любов покриває багато гріхів! 9 Будьте гостинні один до одного без нехоти! 10 Служіть один одному, кожен тим даром, якого отримав, як доморядники всілякої Божої благодаті. 11 Коли хто говорить, говори, як Божі слова. Коли хто служить, то служи, як від сили, яку дає Бог, щоб Бог прославлявся в усьому Ісусом Христом, що Йому слава та влада на віки вічні, амінь. (aiōn g165) 12 Улюблені, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробовування, немов би чужому випадку для вас. 13 Але через те, що берете ви участь у Христових стражданнях, то тіштеся, щоб і в з'явленні слави Його раділи ви й звеселялись. 14 Коли ж вас ганьблять за Христове Ім'я, то ви блаженні, бо на вас

спочиває Дух слави й Дух Божий. 15 Ніхто з вас хай не страждає, як душогуб, або злодій, або злочинець, або ворохобник, 16 а коли — як християнин, то нехай не соромиться він, але хай прославляє Бога за те. 17 Бо час уже суд розпочати від Божого дому; а коли він почнеться перше з нас, то який кінець тих, хто противиться Божій Євангелії? 18 А коли „праведний ледве спасеться, то безбожний та грішний де зможе з'явитись?“ 19 Тому й ті, хто з Божої волі страждає, нехай душі свої віддадуть в добродіє Йому, як Створителю вірному.

5 Тож благаю між вами пресвітерів, співпресвітер та свідок Христових страждань, співучасник слави, що повинна з'явитись: 2 пасіть стадо Боже, що у вас, наглядайте не з примусу, але добровільно по-Божому, не для брудної наживи, а ревно, з не пануйте над спадком Божим, але будьте для стада за взір. 4 А коли Архипастир з'явиться, то одержите ви нев'янучого вінка слави. 5 Також молоді, — коріться старшим! А всі майте покору один до одного, бо „Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать!“ 6 Тож покоріться під міцну Божу руку, щоб Він вас Свого часу підвищив. 7 Покладіть на Нього всю вашу журбу, бо Він опікується вами! 8 Будьте тверезі, пильнуйте! Ваш супротивник — диявол — ходить, ричучі, як лев, що шукає пожертви когось. 9 Противтесь йому, тверді в вірі, знаюши, що ті самі муки трапляються й вашому братству по світу. 10 А Бог усякої благодаті, що покликав вас до вічної слави Своєї в Христі, нехай Сам удосконалить вас, хто трохи потерпів, хай упевнить, зміцнить, уґрунтує. (aiōnios g166) 11 Йому слава та влада на вічні віки, амінь. (aiōn g165) 12 Я коротко вам написав через Силуяна, як гадаю — вірного брата. Закликаю та свідчу, що це Божа благодать правдива, що ви в ній стоїте. 13 Вітає вас разом вібрана Церква в Вавилоні, і Марко, мій син. 14 Вітайте один одного поцілунком любови. Мир вам усім у Христі! Амінь.

2 Петра

1 Симеон Петро, раб та апостол Ісуса Христа, до тих, хто одержав із нами рівноцінну віру в праведності Бога нашого й Спасителя Ісуса Христа: **2** благодать вам та мир нехай примножиться в пізнанні Бога й Ісуса, Господа нашого! **3** Усе, що потрібне для життя та побожності, подала нам Його Божя сила пізнанням Того, Хто покликав нас славою та чеснотою. **4** Через них даровані нам цінні та великі обітниці, щоб ними ви стали учасниками Божої Істоти, утікаючи від пожадливого світового тління. **5** Тому докладіть до цього всю пильність, і покажіть у вашій вірі чесноту, а в чесноті — пізнання, **6** а в пізнанні — стримання, а в стриманні — терпеливість, а в терпеливості — благочестя, **7** а в благочесті — братерство, а в братерстві — любов. **8** Бо коли це в вас є та примножується, то воно зробить вас нелінивими, ані безплідними для пізнання Господа нашого Ісуса Христа. **9** А хто цього не має, той сліпий, короткозорий, він забув про очищення з своїх давніх гріхів. **10** Тому, браття, тим більше дбайте чинити міцним своє покликання та вибрання, бо, роблячи так, ви ніколи не спіткнетеся. **11** Бо щедро відкриється вам вхід до вічного Царства Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа. (aiōnios g166) **12** Тому то ніколи я не занебую про це вам нагадувати, хоч ви й знаєте, і впевнені в теперішній правді. **13** Бо вважаю я за справедливе, доки я в цій оселі, спонукувати вас нагадуванням, **14** знаючи, що я незабаром повинен покинути оселю свою, як і Господь наш Ісус Христос об'явив мені. **15** А я пильнуватиму, щоб ви й по моєму відході завжди мали це в пам'яті. **16** Бо ми сповістили вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа, не йдучи за хитро вдуманими байками, але будучи самовіддцями Його велічі. **17** Бо Він честь та славу прийняв від Бога Отця, як до Нього прийшов від величної слави голос такий: „Це Син Мій Улюблений, що

Його Я вподобав!“ **18** І цей голос, що з неба зійшов, ми чули, як із Ним були на святій горі. **19** І ми маємо слово пророче певніше. І ви добре робите, що на нього вважаєте, як на світильника, що світить у темному місці, аж поки зачне розвиднятися, і світова зірниця засяє у ваших серцях, **20** бо ви знаєте перше про те, що жодне пророчтво в Писанні від власного віяснення не залежить. **21** Бо пророчтва ніколи не було з волі людської, а звіщали Його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим.

2 А між людом були й неправдиві пророки, як і будуть між вас учителі неправдиві, що впровадять згубні єресі, відречуться від Владіки, що викупив їх, і стягнуть на себе самі скору погибіль. **2** І багато-хто підуть за пожадливістю їхньою, а через них дорoga правдива зневажиться. **3** І в зажерливості вони будуть ловити вас словами облєсними. Суд на них віддавна не бариться, а їхня загибіль не дрімає! **4** Бо як Бог анголів, що згрішили, не помилював був, а в кайданах темряви вкинув до аду, і передав зберігати на суд; (Tartaroō g5020) **5** і Він не помилював першого світу, а зберіг само восьмого Ноя, проповідника праведности, і навів потоп на світ безбожних; **6** і міста Содом і Гоморру спопелів, засудивши на знищення, і дав приклада для майбутніх безбожників, **7** а врятував праведного Лота, змученого поведженням розпусних людей, — **8** бо цей праведник, живши між ними, день-у-день мучив свою праведну душу, бачачи й чуючи вчинки безбожні, — **9** то вміє Господь рятувати побожних від спокуси, а неправедних берегти на день суду для кари, **10** а надто тих, хто ходить за нечистими пожадливостями тіла та погорджує владою; зухвали свавільці, що не бояться зневажати слави, **11** хоч анголі, будучи міццю та силою більші за них, не несуть до Господа зневажливого суду на них. **12** Вони, немов звірина нерозумна, зроджена природою на злівлення та загибіль, зневажають те, чого не розуміють, і в тлінні своїм

будуть знищені, **13** і приймуть заплату за лихі вчинки. Вони повсякденну розпусту вважають за розкіш; самі бруд та неслава, вони насолоджуються своїми оманами, бенкетуючи з вами. **14** Їхні очі наповнені перелюбом та гріхом безупинним; вони звábлюють душі незміцнені; вони, діти прокляття, мають серце, привчене до зажерливості. **15** Вони покинули просту дорогу та й заблудили, і пішли слідом за Балаамом Бебровим, що полюбив нагороду несправедливості, **16** але був докорений у своїм беззаконні: німа під'ярёмна ослиця проговорила людським голосом, та й безум пророка спинила. **17** Вони — з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, джерела безводні, хмари, бурю гнані; рунуть, а земля та діла, що на ній, погорять. для них приготіваний мóрок тёмряви! **18** Бо, висловлюючи марне базікання, вони звábлюють пожадливістю тіла й розпустою тих, хто ледве втік від тих, хто живе в розпусті. **19** Вони волю обіцюють їм, самі будучи рабами тління. Бо хто ким переможений, той тому й раб. **20** Бо коли хто втече від нечистоти світу через пізнання Господа й Спасителя Ісуса Христа, а потóму знов заплутуються ними та перемагаються, — то останнє буває для них гірше першого. **21** Бо краще було б не пізнати їм дороги праведности, аніж, пізнавши, вернутись назад від переданої їм святої заповіді! **22** Бо їм трапилося за правдивою приказкою: „Вертається пес до своєї блювóтини“, та: „Помита свиня йде валятися в калюжу“.

3 Це вже другого листа пишу я до вас, улюблені. У них нагадуванням я буджу вашу чисту думку, **2** щоб ви пам'ятали слова, що святі пророки давніше звістили їм вам, і заповідь Господа й Спасителя, що одержали через ваших апóстолів. **3** Насамперед знайте оце, що в останні дні прийдуть із на́смішками глузі́, що ходитимуть за своїми пожадливостями, **4** та й скажуть: „Де обі́тниця Їого приходу? Бо від того ча́су, як позасинали наші батьки, усе залишається так від початку творіння“. **5** Бо сховане від тих, хто хоче цього, що

небо було напочатку, а земля із води та водою склáдена словом Божим, **6** то́му тодішній світ, водою потóплений, згинув. **7** А теперішні небо й земля заховані тим самим словом, і зберігаються для огню на день суду й загибелі безбожних людей. **8** Нехай же одне це не буде заховане від вас, улюблені, що в Господа один день — немов тисяча ро́ків, а тисяча ро́ків — немов один день! **9** Не ба́ряться Госпо́дь із обі́тницею, як деякі вважають це барінням, але вам довготерпить, бо не хоче, щоб хто загинув, але щоб усі наверну́лися до каяття. **10** День же Господній прибу́де, як злодій вночі, коли **11** А коли все оце пору́йнується, то якими мусите бути в святому житті та в побожності ви, **12** що чекаєте й прагнете скорого приходу Божого дня, в я́кім небо, палючися, зникне, а розпáлені стихії розтопляться? **13** Але за Їого обі́тницю ми чекаємо неба но́вого й но́вої землі, що праведність на них пробуває. **14** Тож, улюблені, чекаючи цього, попильнуйте, щоб ви знайшлися для Нього нескверні та чисті у мирі. **15** А довготерпіння Господа нашого вважайте за спасіння, як і улюблений брат наш Павло написав був до вас за даною йому мудрістю, **16** як і по всіх послáннях, що в них він говорить про це. У них є дещо тяжко зрозуміле, що не́уки та незміцнені перекручують, як і інші Писáння, на власну загибель свою. **17** Тож ви, улюблені, знаючи це наперед, стережіться, щоб не були ви звéдені блóдом безбожних і не відпали від свого вґрунтува́ння, **18** але щоб зростали в благодáті й пізнáнні Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа. Йому слава і тепер, і дня вічного! Амíнь. (aíōn g165)

1 Івана

1 Що було від початку, що ми чули, що бачили власними очима, що розглядали, і чого руки наші торкалися, — про Слово життя, — **2** а життя з'явилося, і ми бачили, і свідчимо, і звіщаємо вам життя вічне, що в Отця перебувало й з'явилося нам, — (aiōnios g166) **3** що ми бачили й чули — про те ми звіщаємо вам, щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом. **4** А це пишемо вам, щоб повна була ваша радість! **5** А це звістка, що ми її чули від Нього і звіщаємо вам: Бог є світло, і немає в Нім жадної темряви! **6** Коли ж кажемо, що маємо спільність із Ним, а ходимо в темряві, то неправду говоримо й правди не чинимо! **7** Коли ж ходимо в світлі, як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із одним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха. **8** Коли ж кажемо, що не маємо гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди! **9** Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої. **10** А як кажемо, що ми не згрішили, то чинимо з Нього неправдомовця, і слова Його нема в нас!

2 Діточки мої, — це пишу я до вас, щоб ви не грішили! А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем, — Ісуса Христа, Праведного. **2** Він ублагання за наші гріхи, і не тільки за наші, але й за гріхи всього світу. **3** А що ми пізнали Його, пізнаємо це з того, коли заповіді Його додержуємо. **4** Хто говорить: „Пізнав я Його“, але не додержує Його заповідей, той неправдомовець, і немає в нім правди! **5** А хто додержує Його слово, у тому Божя любов справді вдосконалюється. Із того ми пізнаємо, що в Нім пробуваємо. **6** А хто каже, що в Нім пробуває, той повинен поводитись так, як повівся Він. **7** Улюблені, — не пишу я для вас нову заповідь, але заповідь давню,

яку мали від початку: заповідь давня, — то слово, що чули його від початку. **8** Але нову заповідь я вам пишу, що справді вона в Нім та в вас, — що минається темрява, і світло правдиве вже світить. **9** Хто говорить, що він пробуває у світлі, та ненавидить брата свого, той у темряві досі. **10** А хто любить брата свого, той пробуває у світлі, і в ньому спотикання немає. **11** Хто ж ненавидить брата свого, пробуває той у темряві й ходить у темряві, і не знає, куди він іде, бо темрява очі йому осліпила. **12** Пишу я вам, дітоньки, що гріхи вам прощаються ради Ймення Його. **13** Пишу вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто від початку. Пишу вам, юнакі, бо перемогли ви лукавого. **14** Пишу, діти, вам, бо ви пізнали Отця. Я писав вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто від початку. Писав я до вас, юнакі, бо міцні ви, і Слово Боже в вас пробуває, і лукавого перемогли ви. **15** Не любіть світу, ані того, що в світі. Коли любіть хто світ, у тім немає любови Отцівської, **16** бо все, що в світі: пожадливість тілесна, і пожадливість очам, і пиха життєва, — це не від Отця, а від світу. **17** Минається і світ, і його пожадливість, а хто Божу волю виконує, той повік пробуває! (aiōn g165) **18** Діти, — остання година! А що чули були, що антихрист іде, — а тепер з'явилося багато антихристів, — з цього ми пізнаємо, що остання година настала! **19** Із нас вони вийшли, та до нас не належали. Коли б були належали до нас, то залишилися б з нами; але вийшли, щоб відкрилось, що не всі вони наші. **20** А ви маєте помазання від Святого, і знаєте все. **21** Я не писав вам, немов ви не знаєте правди, але що знаєте її, і що всяка лжа не від правди. **22** Хто неправдомовець, як не той, хто відкидає, що Ісус є Христос? Це антихрист, що відрікається Отця й Сина! **23** Кожен, хто відрікається Сина, не має Отця; хто визнає Сина, той має Отця. **24** Тож, що ви чули з початку, нехай в вас пробуває воно; якщо в вас пробуватиме те, що ви чули з початку, то й ви пробуватимете в Сині й Отці. **25** А оце та обітниця, яку Він

Сам обіцяв нам: вічне життя. (aiōnios g166) 26 Це я написав вам про тих, хто обманює вас. 27 А помáзання, яке прийняли ви від Нього, — воно в вас залишається, і ви не потребуєте, щоб вас хто навчав. А що те помáзання само вас навчає про все, — воно бо правдиве і нехíбне, — то як вас навчило воно, у тiм пробувайте. 28 А тепер, діточки, залишайтеся в Нiм, щоб, як з'явиться Він, то щоб ми мали відвагу та не були засорóмлені Ним під час Його приходу. 29 Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто чинить праведність, народився від Нього.

3 Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоб ми були дітьми Божими, і ними ми є. Світ нас не знає тому, що Його не пізнав. 2 Улюблені, — ми тепер Божі діти, але ще не виявилось, що ми будемо. Та знаємо, що, коли з'явиться, то будемо подібні до Нього, бо будемо бачити Його, як Він є. 3 І кожен, хто має на Нього надію оцю, очищає себе так же само, як чистий і Він. 4 Кожен, хто чинить гріх, чинить і беззакóння. Бо гріх — то беззакóння. 5 І ви знаєте, що Він був з'явився, щоб гріхи наші взяти, а гріха в Нiм нема. 6 Кожен, хто в Нiм пробуває, не грішить; усякий, хто грішить, не бачив Його, і не пізнав Його. 7 Діточки, хай ніхто вас не звóдить! Хто чинить праведність, той праведний, як праведний Він! 8 Хто чинить гріх, той від диявола, бо диявол грішить від початку. Тому то з'явився Син Божий, щоб зніщити справи диявола. 9 Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха, бо в нiм пробуває насіння Його. І не може грішити, бо від Бога народжений він. 10 Цим пізнаються діти Божі та діти дияволові: Кожен, хто нрaвeднoсти не чинить, той не від Бога, як і той, хто брата свого не любить! 11 Бо це та звістка, яку від початку ви чули, — щоб любили один óдного, 12 не так, як той Каїн, що був від лукавого, і брата свого забив. А за що він забив його? Бо лукаві були його вчинки, а брата його — праведні. 13 Не дивуйтеся, брáття мої, коли світ вас нена́видить! 14 Ми знаємо, що ми перейшли

від смертн в життя, бо любимо братів. А хто брата не любить, пробуває той в смерті. 15 Кожен, хто нена́видить брата свого, той душогуб. А ви знаєте, що жоден душогуб не має вічного життя, що в нiм перебувало б. (aiōnios g166) 16 Ми з того пізнали любов, що дýшу Свою Він поклав був за нас. І ми мусимо класти дýші за братів! 17 А хто має достаток на світі, і бачить брата свого в недостатчі, та серце своє зачинає від нього, то як Божа любов пробуває в такому? 18 Діточки, — любімо не словом, ані язикóм, але ділом та правдою! 19 Із цього довідуємось, що ми з правди, і впокорюєм наші серця перед Ним, 20 бо коли винуватить нас серце, то Бог більший від нашого серця та відає все! 21 Улюблені, — коли не винуватить нас серце, то маємо відвагу до Бога, 22 і чо́го тільки попросимо, одержимо від Нього, бо виконуємо Його заповіді та чинимо любе для Нього. 23 І оце Його заповідь, щоб ми вірували в Ім'я Сина Його — Ісуса Христа, і щоб любили один óдного, як Він нам заповідь дав! 24 А хто Його заповіді береже, той у Нiм пробуває, а Він у ньому. А що в нас пробуває, пізнаємо це з того Духа, що Він нам Його дав.

4 Улюблені, — не кожному духові вірте, але випробóвуйте духів, чи від Бога вони, бо неправдивих пророків багато з'явилося в світ. 2 Духа Божого цим пізнавайте: кожен дух, який візнає, що Ісус Христос прийшов був у тілі, той від Бога. 3 А кожен дух, який не визнає Ісуса, той не від Бога, алé він антихристів, про якого ви чули, що йде, а тепер уже він у світі. 4 Ви від Бога, діткі, і ви перемогли їх, — більший бо Той, Хто в вас, аніж той, хто в світі. 5 Вони від світу, тому то говорять від світу, а світ слухає їх. 6 Ми від Бога, — хто знає Бога, той слухає нас, хто не від Бога, той не слухає нас. Цим пізнаємо Духа правди та духа обмани. 7 Улюблені, — любім один óдного, бо від Бога любов, і кожен, хто любить, родився від Бога та відає Бога! 8 Хто не любить, той Бога не пізнав, бо Бог є любов! 9 Любов

Божа до нас з'явилася тим, що Бог Сина Свого Однородженого послав у світ, щоб ми через Нього жили. **10** Не в тому любов, що ми полюбили Бога, а що Він полюбив нас, і послав Свого Сина вблаганням за наші гріхи. **11** Улюблені, — коли Бог полюбив нас отак, то повинні любити і ми один одного! **12** Бога не бачив ніколи ніхто. Коли один одного любимо, то Бог в нас пробуває, а любов Його в нас удосконалилась. **13** Що ми пробуваємо в Ньому, а Він у нас, пізнаємо це тим, що Він дав нам від Духа Свого. **14** І ми бачили й свідчимо, що Отець послав Сина Спасителем світу. **15** Коли хто визнає, що Ісус — то Син Божий, то в нім Бог пробуває, а він у Бозі. **16** Ми пізнали й увірували в ту любов, що Бог її має до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, пробуває той в Бозі, і в нім Бог пробуває! **17** Любов удосконалюється з нами так, що ми маємо відвагу на день судний, бо який Він, такі й ми на цім світі. **18** Страху немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть, бо страх має муку. Хто ж боїться, той не досконалий в любові. **19** Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив. **20** Як хто скаже: „Я Бога люблю“, та ненавидить брата свого, той неправдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, як може він Бога любити, Якого не бачить? **21** І ми оцю заповідь маємо від Нього, щоб, хто любить Бога, той і брата свого любив!

5 Кожен, хто вірує, що Ісус — то Христос, той родився від Бога. І кожен, хто любить Того, Хто породив, любить і Того, Хто народився від Нього. **2** Що ми любимо Божих дітей, дізнаємося з того, коли любимо Бога і Його заповіді додержуємо. **3** Бо то любов Божя, щоб ми додержували Його заповіді, Його ж заповіді не тяжкі. **4** Бо кожен, хто родився від Бога, перемагає світ. А оце перемога, що світ перемогла, — віра наша. **5** А хто світ перемагає, як не той, хто вірує, що Ісус — то Син Божий? **6** То Той, що прийшов був водою та кров'ю, — Ісус Христос. І не тільки водою, а водою та кров'ю. І Дух свідчить, бо Дух — то правда. **7** Бо трое свідкують на

небі: Отець, Слово й Святий Дух, і ці Трое — Одно. **8** І трое свідкують на землі: дух, і вода, і кров, і трое — в одно. **9** Коли ми приймаємо свідчення людське, то свідчення Боже вартніше, бо це свідчення Бога, яким свідчив про Сина Свого. **10** Хто вірує в Божого Сина, той свідчення має в собі. Хто не вірує Богові, той учинив Його неправдомовцем, бо не вірив у свідчення, яким Бог свідчив про Сина Свого. **11** А це свідчення, що Бог життя вічне нам дав, а життя це — у Сині Його. (aīōnios g166) **12** Хто має Сина, той має життя; хто не має Сина Божого, той не має життя. **13** Оце написав я до вас, що віруєте в Ім'я Божого Сина, щоб ви знали, що ви віруючи в Ім'я Божого Сина, маєте вічне життя. (aīōnios g166) **14** І оце та відвага, що ми маємо до Нього, — що коли чого просимо згідно волі Його, то Він слухає нас. **15** А як знаємо, що Він слухає нас, чого тільки ми просимо, то знаємо, що одержуємо те, чого просимо від Нього. **16** Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молиться за нього, — і Він життя йому дасть, тим, хто грішить не на смерть. Є й гріх на смерть, — не про нього кажу, щоб молився. **17** Усяка неправда — то гріх. Та є гріх не на смерть. **18** Ми знаємо, що кожен, хто народився від Бога, не грішить, — бо хто народився від Бога, той себе береже, і лукавий його не торкається. **19** Ми знаємо, що ми від Бога, і що весь світ лежить у злі. **20** Ми знаємо, що Син Божий прийшов, і розум нам дав, щоб пізнати Правдивого, і щоб бути в правдивому Сині Його, Ісусі Христі. Він — Бог правдивий і вічне життя! (aīōnios g166) **21** Дітоньки, — бережіться від ідолів! Амінь.

2 Івана

1 Стáрець — вибраній пані та дітям її, яких я поправці люблю, і не тільки я, але й усі, хто правду пізнав, **2** за правду, що в нас пробував й повік буде з нами: (aïōn g165) **3** нехай буде з вами благодать, милість, мир від Бога Отця та Ісуса Христá, Сина Отцевого, у правді та в любові! **4** Я дуже зрадів, що між дітьми твоїми знайшов таких, що ходять у правді, як заповідь ми прийняли від Отця. **5** І тепер я благаю тебе, пані, не так, ніби пишу тобі нову заповідь, але ту, яку маємо від почátку, — щоб ми любили один óдного! **6** А любов ця — щоб ми жили згідно з Його заповідями. Це та заповідь, яку ви чули від почátку, щоб ви згідно з нею жили. **7** Бо в світ увійшло багато обмáнців, які не визнають Ісуса Христа, що прийшов був у тілі. Такий — то обманець та антихрист! **8** Пильнуйте себе, щоб ви не згубили того, над чим працювали, але щоб прийняли повну нагорóду. **9** Кожен, хто робить перéступ та не пробуває в науці Христовій, той Бога не має. А хто пробуває в науці Йогó, той має і Отця, і Сина. **10** Коли хто приходить до вас, але не приносить науки цієї, не приймайте до дому йогó, і не вітайте йогó! **11** Хто бо вітає йогó, той úчасть бере в лихих учинках йогó. **12** Багато я мав написати до вас, але не схотів на папері й чорнилом. Та маю надію прибути до вас, і говорити устáми до уст, щоб повна булá ваша радість! **13** Вітають тебе діти вибраної сестри твоєї. Амíнь.

3 Івана

1 Старець — улюбленому Гаєві, якого я на правду люблю. **2** Улюблений, — я молюся, щоб добре велóся в усьому тобі, і щоб був ти здоровий, як добре ведётся душі твоїй. **3** Бо я дуже зрадив, як прийшли були браття, і засвідчили правду твою, як ти живеш у правді. **4** Я не маю більшої радості від цієї, щоб чути, що діти мої живуть у правді. **5** Улюблений, — вірно ти чїниш, як що робиш для братті та для чужинців, — **6** вони про любов твою свідчили Церкві; добре ти зробиш, як їх віпровадиш, як достойно для Бога, **7** бо вийшли вони ради Ймєння Його, нічого не взявши від поган. **8** Отож, ми повинні приймати таких, щоб бути співробітниками правді. **9** Я до Церкви писав був, але Діотрэф, що любить бути першим у них, нас не приймає. **10** Тому́ то, коли я прийдú, то згадаю про вчинки його, що їх рóбить, словами лихими обмовляючи нас. І він тим не задовóльнюється, — а й сам не приймає братів, і тим, що бажають приймати, боронить, і вигóнить із Церкви. **11** Улюблений, — не робися подібним до лихóго, а до доброго: доброчинець від Бога, а злочинець Бога не бачив. **12** Про Димитрія свідчили всі й сама правда. І свідчимо й ми, а ви знаєте, що свідчення наше правдиве. **13** Багато хотів я писати, та не хочу писати до тебе чорнилом та очеретінкою, **14** але маю надію побачити тебе незабáром, і говорити устáми до уст. Мир тобі! Друзі вітають тебе. Привітай друзів пойменно! Амїнь.

Юда

1 Юда, раб Ісуса Христа, а брат Якова, — покликаним, улюбленим у Бозі Отці та збереженим Ісусом Христом: **2** милість вам, і мир, і любов хай примножиться! **3** Улюблені, всяке дбання чинивши писати до вас про наше спільне спасіння, я признав за потрібне писати до вас, благодаючи боротись за віру, раз дану святим. **4** Бо крадькома повходили деякі люди, на цей óсуд віддавна призначені, безбожні, що благодать нашого Бога обертють у розпусту, і відкидаються єдиного Владики і Господа нашого — Ісуса Христа. **5** А я хóчу нагадати вам, що раз усе знаєте, що Господь визволив людей від землі єгипетської, а згодом вигубив тих, хто не вірував. **6** І анголів, що не зберегли початкового стану свого, але кинули житло своє, Він зберіг у вічних кайданах під темрявою на суд великого дня. (aĩdios g126) **7** Як Содóm і Гомóрра та міста́ коло них, що таким самим способом чинили перелюб та ходили за іншим тілом, понесли кару вічного огню, і поставлені в приклад, — (aĩõnios g166) **8** так само буде й цим сновідам, що опоганюють тіло, погóрджують вла́дами, зневажають слави. **9** І сам архáнгол Михаїл, коли сперечався з дияволом і говорив про Мойсееве тіло, не нава́жився винести суду зневажливого, а сказав: „Хай Господь доко́рить тобі!“ **10** А ці зневажають, чо́го не знають; а що знають із природи, як німа звірина́, то й у тому псуються. **11** Горе їм, бо пішли вони дорогою Каїновою, і попали в обману Балаáмової заплати, і загинули в бунті Корéя! **12** Вони скелі підводні на ваших вечéрях любови, бо з вами без стра́ху їдять та себе попаса́ють; хмари безводні, що носяться вітром; осінні дере́ва безплідні, двічі померлі, ви́корінені; **13** лю́ті хвилі мо́рські, що з піною викидають власний сором; зорі блудні, що для них морок те́мряви береже́ться повік. (aĩõn g165) **14** Про них же звіщав був Ено́х, сьомий від Ада́ма, і казав: „Ось іде Господь зо Своїми десятками тисяч святих, **15** щоб суд учинити

над усіма́, і винуватити всіх безбожних за всі вчинки безбожності їхньої, що безбожно нако́їли, та за всі жорстокі слова, що їх говорили на Нього безбожні грішники“. **16** Це ре́мствувачі, незадоволені з долі своєї, що ходять у своїх пожадливістьях, а уста їхні говорять чванли́ве; вони вихваляють особи для зїску! **17** А ви, улюблені, згадуйте слова́, що їх давніше казали апóстоли Господа нашого Ісуса Христа, **18** які вам говорили: „За останнього ча́су будуть глузі́ї, що ходитимуть за своїми пожадливістями та безбожністю“. **19** Це ті, хто відлїчується від єдності, тілесні, що духа не мають. **20** А ви, улюблені, будуйте себе найсвятішою вашою вірою, моліться у Дусі Святім, **21** бережіть себе самих у Божій любові, і чекайте милости Господа на́шого Ісуса Христа для вічного життя. (aĩõnios g166) **22** І до одних, хто вагається, будьте милості́ві, **23** спасайте і виривайте з огню, а до інших будьте милосердні зо стра́хом, і нена́видьте навіть одержу, опоганену від тіла! **24** А То́му, Хто може вас зберегти від упадку, і поставити перед Своєю славою непорочними в радості, **25** Єдиному премудрому Богові, Спасителеві нашому через Ісуса Христа, Господа нашого, слава, могутність, сила та вла́да перше всього віку, і тепер, і на всі віки! Амінь. (aĩõn g165)

Об'явлення

1 Об'явлення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам, щоб незабаром статися має. І Він показав, і послав Своїм анголом рабові Своему Іванові, **2** який свідчив про Слово Боже, і про свідчення Ісуса Христа, і про все, щоб він бачив. **3** Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва та додержує написане в ньому, — час бо близький! **4** Іван до семи Церков, що в Азії: благодать вам і мир від Того, Хто є, Хто був і Хто має прийти; і від семи Духів, що перед престолом Його, **5** та від Ісуса Христа, а Він „Свідок вірний, Піврвенець з мертвих і Владика зёмних царів“. Йому, що нас полюбив і кров'ю Своею обмив нас від наших гріхів, **6** що вчинив нас „царями, священиками Богові“ й Отцеві Своему, — Тому слава та сила на вічні віки! Амінь. (aiōn g165, g165) **7** „Ото Він із хмарами йде“, і побачить Його кожне око, і ті, що Його „прокололи були, і всі племена землі будуть плакати за Ним“. Так, амінь! **8** Я Альфа й Омега, говорить Господь, Бог, Той, Хто є, і Хто був, і Хто має прийти, Вседержитель! **9** Я, Іван, ваш брат і спільник у біді, і в царстві, і в терпінні в Ісусі, був на острові, що зветься Патмос, за Слово Боже і за свідчення Ісуса Христа. **10** Я був у Дусі Господнього дня, і почув за собою голос гучний, немов сурми, **11** який говорив: „Щоб бачиш, — напиши те до книги, і пошли до сімох Церков: до Ефесу, і до Смірни, і до Пергаму, і до Тіятірів, і до Сард, і до Філадельфії і до Лаодикії“. **12** І я оглянувся, щоб побачити голос, що говорив зо мною. І, оглянувшись, я побачив сім світильників золотих; **13** а посеред семи світильників „Подібного до Людського Сина, одягненого в довгу одягу і підперезаного“ по грудях золотим поясом. **14** А „Його голова та волосся — білі, немов біла вовна, як сніг; а очі Його — немов полум'я огняне. **15** А ноги Його подібні до міді“, розпалені, наче в печі; а „голос Його — немов шум великої води“. **16** І сім зір Він держав у правиці

Своїй, а з уст Його меч обосічний виходив, а обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй. **17** І коли я побачив Його, то до ніг Йому впав, немов мертвий. І поклав Він на мене правицю Свою та й промовив мені: „Не лякайся! Я Перший і Останній, **18** і Живий. І був Я мертвий, а ось Я Живий на вічні віки. І маю ключі Я від смерті й від аду. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Отже, напиши, щоб ти бачив, і щоб є, і щоб має бути по цьому! **20** Таємниця семи зір, що бачив ти їх на правиці Моїй, і семи світильників золотих: сім зір, — то анголі семи Церков, а сім світильників, що ти бачив, — то сім Церков“.

2 До ангола Церкви в Ефесі напиши: „Оце каже Той, Хто тримає сім зір у правиці Своїй, Хто ходить серед семи світильників золотих: **2** Я знаю діла твої, і працю твою, і твою терпеливість, і що не можеш терпіти лихих, і випробував тих, хто себе називає апостолами, але ними не є, і знайшов, що фальшиві вони. **3** І ти маєш терпіння, і працював для Ймення Мого, але не знемігся. **4** Але маю на тебе, що ти покинув свою першу любов. **5** Отож, пам'ятай, звідки ти впав, і покайся, і вчинки давніші роби. Коли ж ні, то до тебе прийду незабаром, і зрушу твого світильника з його місця, якщо не покаєшся. **6** Але маєш оце, що ненавидиш учинки Николаїтів, яких і Я ненавиджу. **7** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквám: переможцеві дам їсти від дерева життя, яке в раю Божім“. **8** А до ангола Церкви в Смірни напиши: „Оце каже Перший й Останній, що був мертвий й ожив: **9** Я знаю діла твої, і бідую, і убожество, — але ти багатий, — і зневагу тих, що говорять про себе, ніби юдеї вони, та ними не є, але вони — зборище сатани. **10** Не бійся того, що маєш страждати! Ось диявол вкидатиме декого з вас до в'язниць, щоб вас випробувати. І будете мати бідую десять день. Будь вірний до смерті, і я тобі дам вінця життя! **11** Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквám: переможець не буде пошкоджений від другої смерті“. **12** А до ангола Церкви в Пергамі напиши: „Оце

каже Той, що має меч обосічного: **13** Я знаю діла твої, і що де ти живеш, там престол сатани. І тримав ти Ймення Моє, і ти не відкинувся від віри Моєї навіть за днів, коли в вас, де живе сатана́, був убитий Анти́па, свідок Мій вірний. **14** Але трохи Я маю на тебе, бо маєш там тих, хто тримається науки Валаа́ма, що навчав був Бала́ка покласти спотикання перед синами Ізраїля, щоб ілі ідольські жертви й розпущу чинили. **15** Так маєш і ти таких, що тримаються науки Николаїтської так само. **16** Тож покайся! Коли ж ні, то до тебе прийду́ незаба́ром, і воюватиму з ними мечем Своїх уст. **17** Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє Церквám: переможцеві дам їсти приховану манну, і дам йому білого каменя, а на камені написане ймення нове́, якого не знає ніхто, — тільки той, хто приймає його́“. **18** І до ангола Церкви в Тіяти́рах напиши: „Оце каже Син Божий, що має очі Свої, як полум'я огняне́, а ноги Його подібні до міді: **19** Я знаю діла твої, і любов, і віру, і службу, і твою терпеливість, і останні вчинки твої, що більші за перші. **20** Але маю на тебе, що жінці Єзаве́лі, яка каже, ніби вона пророки́ня, ти попускаєш навчати та зводити рабів Моїх, чинити розпущу та їсти ідольські жертви. **21** І Я дав був їй ча́су, щоб пока́ялася, — та вона не схотіла пока́ятися в розпусті своїй. **22** Ось Я кину її на ложе, а тих, що чинять із нею розпущу, у велику біду, коли тільки в учинках своїх не покаються, **23** а діти її поб'ю́ смертю. І пізнають усі Церкві, що Я Той, Хто нирки й серця вивіря́є, і Я кожному з вас дам за вчинками вашими. **24** А вам, та іншим, що в Тіяти́рах, що не мають науки цієї, і — як кажуть — не розуміють так званих глибин сатані́, кажу́: не накладу́ на вас іншого тягара, **25** тільки те, що ви маєте, тримайте, аж поки прийду́. **26** А переможцеві, і тому́, хто аж до кінця доде́ржує Мої вчинки, Я дам йому вла́ду „над поганами, **27** і буде пасти́ їх залізним жезлом; вони, немов глиняний посуд, покру́шаться“, як і Я одержав вла́ду від Свого́ Отця, **28** і дам Я йому зору́ досві́тню.

29 Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє Церквám!“

3 А до ангола Церкви в Са́рдах напиши: „Оце каже Той, Хто має сім Божих Ду́хів і сім зір: Я знаю діла твої, що маєш ім'я́, ніби живий, а ти мертвий. **2** Будь чуйний та решту зміцняй, що мають померти. Бо Я не знайшов твоїх діл закінченими перед Богом Моїм. **3** Отож, пам'ятай, як ти взяв і почув, і бережи, і покайся. А коли ти не чуйний, то на тебе прийду́, немов злодій, і ти знати не будеш, якої години на тебе прийду́. **4** Та ти маєш і в Са́рдах кілька імен, що одежі своєї вони не опоганили, і в білій зо Мною ходитимуть, бо гідні вони. **5** Переможець зодягнеться в білу одежу, а ймення його́ Я не змию із книги життя, і ймення його́ візнаю перед Отцем Своїм і перед Його алго́лами. **6** Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє Церквám!“ **7** І до ангола Церкви в Філяде́льфії напиши: „Оце каже Святий, Правдивий, що має „ключа́ Давидового, що Він відчиняє, — і ніхто не зачинить, що Він зачинає, — і ніхто не відчинить“. **8** Я знаю діла твої. Ось Я перед тобою дверей не зачинив, — і їх зачинити не може ніхто. Хоч малу маєш силу, але слово Моє ти зберіг, і від Ймення Мого не відкинувся. **9** Ось Я зроблю́, що декого з зборища сатани, із тих, що себе називають юдеями, та ними не є, але кажуть неправду, — ось Я зроблю́, що вони „прийдуть та вклоняться перед ногами твоїми“, і пізнають, що „Я полюбив тебе“. **10** А що ти зберіг слово терпіння Мого, то й Я тебе збережу́ від години випробування, що має прийти на весь світ, щоб випробувати мешканців землі. **11** Я прийду́ незабаром. Тримай, що ти маєш, щоб твого вінця ніхто не забрав. **12** Переможця зроблю́ Я стовпом у храмі Бога Мого, і він вже не вийде назовні, і на нім напишу́ Ім'я́ Бога Мого й ім'я́ міста Бога Мого, Єрусалиму Ново́го, що з неба сходить від Бога Мого, та нове Ім'я́ Своє. **13** Хто має вухо, хай чує, що́ Дух промовляє Церквám!“ **14** І до ангола Церкви в Лаоди́кії напиши: „Оце каже Амінь, Свідок вірний

і правдивий, початок Божого творива: **15** Я знаю діла твої, що ти не холодний, ані гарячий. Якби то холодний чи гарячий ти був! **16** А що ти літеплий, і ні гарячий, ані холодний, то виплюну тебе з Своїх уст. **17** Бо ти кажеш: „Я багатий, і збагатів, і не потребу́ю нічого“. А не знаєш, що ти нужде́нний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий! **18** Раджу тобі купити в Мене золота, в огні перещищеного, щоб збагаті́тись, і білу одежу, щоб зодягтись, і щоб га́ньба наготі́ твоєї не видна була, а ма́стю на очі нама́сти свої очі, щоб бачити. **19** Кого Я люблю́, тому докоряю й караю того. Будь же ревний і покайся! **20** Ось Я стою́ під дверима та стукаю: коли хто почує́ Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду́, і буду вечере́яти з ним, а він зо Мною. **21** Переможце́ві сісти Я дам на Моєму престолі зо Мною, як і Я переміг був, і з Отцем Своїм сів на престолі Його. **22** Хто має вухо, хай чує́, що́ Дух промовляє́ Церквám!“

4 По цьому я поглянув, — і ось двері на небі відчинені, і перший голос, що я чув його, як сурму́, що зо мною говорив, сказав: „Иди сюди, і Я тобі покажу́, що́ статися має по цьо́му!“ **2** І зараз у Дусі я був. І ось престол стояв на небі, а на престолі Сидячий. **3** А Сидячий подібний був з вігляду до каменя я́спіа й са́рдіса, а весел́ка навколо престолу видом подібна була до сма́ра́гду. **4** А навколо престолу — двадцять чотири престоли, а на престолах я бачив двадцятьох чотирьох ста́рців, що сиділи, у шати білі одя́гнені, а на головах своїх мали вінці́ золоті. **5** А від престолу вихо́дили бли́скавки, і голоси, і громи. А перед престолом горіли сім світи́льників огня́них, а вони — сім Ду́хів Божих. **6** І перед престолом — як море скляне, до кришта́лю подібне. А серед престолу й навколо престолу чотве́ро тварин, повні очей спе́реду й зза́ду. **7** І перша тварі́на подібна до лева, а друга тварина подібна до теля́ти, а третя тварина мала лице́, як лю́дина, а четве́рта тварина подібна до орла, що летить. **8** І ті чотири тварини, — кожна з

них мала навколо по шість крил, а всере́дині повна очей. І споко́ю не мають вони день і ніч, промовляючи: „Свят, свят, свят Госпо́дь, Бог Вседержі́тель, що Він був, і що є, і що має прийти!“ **9** І коли ті тварини складають славу, і честь, і подя́ку Тому, Хто сидить на престолі й живе віки ві́чні, (аіѠн g165) **10** тоді падають двадцять чотири ста́рці перед Тим, Хто сидить на престолі, і вклоняються Тому, Хто живе віки ві́чні, і складають вінці́ свої́ перед престо́лом та кажуть: (аіѠн g165) **11** „Досто́йний Ти, Господи й Боже наш, при́йняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, і з волі Твоєї і́снує та створене все!“

5 І я бачив в прави́ці Того, Хто сидить на престолі, книгу, написану всере́дині й назо́вні, і запечатану сімо́ма печатками. **2** І бачив я поту́жного анго́ла, який гучним голосом кликав: „Хто гідний розго́рнути книгу, і зламати печат́ки її?“ **3** І не міг ніхто ні на небі, ні на землі, ані під землею розгорнути книги, ані навіть зазі́рнути в неї. **4** І плакав я гі́рко, що не знайшовся ані один гідний розгорнути й прочитати книгу, ані навіть зазі́рнути в неї. **5** А один із ста́рців промовив до мене: „Не плач! Ось Лев, що з пле́мени Юдиного, корі́нь Дави́дів, переміг так, що може розгорнути книгу, і зламати сім печаток її““. **6** І я глянув, — і ось серед престолу й чотирьох тварин і серед ста́рців сто́їть А́гнец, як за́клений, що має сім ро́гів і сім очей, а це — сім Божих Ду́хів, по́сланих на всю землю. **7** І Він підійшов, і взяв книгу з прави́ці Того, Хто сидить на престолі. **8** А коли Він узяв книгу, то чотири тварини й двадцять чотири старці́ попада́ли перед А́гнцем, а ко́жен мав гу́сла й золоті ча́ші, повні пахо́щів, а вони — мо́літви святих. **9** І но́ву пі́сню співають вони, промовляючи: „Ти досто́йний узяти цю́ книгу, і розкрити печат́ки її, бо Ти був за́клений, і кров'ю Своєю Ти вику́пив лю́дей Бого́ві з усякого племе́ни, і я́зика, і наро́ду, і лю́ду. **10** І Ти їх зробив для нашого Бога ца́рями, і свяще́никами, — і вони на землі ца́рюватимуть!“ **11** І я бачив, і чув голос

багатьох анголів навколо престолу, і тварин, і старців, — і число їх було десятки тисяч раз по десять тисяч і тисячі тисяч. 12 І казали вони гучним голосом: „Достойний Агнець, що заколений, прийняти силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і благословення!“ 13 І кожне створіння, що воно на небі, і на землі, і під землею, і на морі, і все, що в них, чув я, говорило: „Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві — благословення, і честь, і слава, і сила на вічні віки!“ (aiōn g165) 14 А чотири тварини казали: „Амінь!“ І двадцять чотири старці попадали та поклонились Тому, Хто живе повік віку!

6 І я бачив, що Агнець розкрив одну з семи печаток, і почув я одну з чотирьох тих тварин, яка говорила, як голосом грому: „Підійди!“ 2 І я глянув, — і ось кінь білий, а той, хто на ньому сидів, мав лука. І вінця йому дано, і він вийшов, немов переможець, і щоб перемогти. 3 І коли другу печатку розкрив, я другу тварину почув, що казала: „Підійди!“ 4 І вийшов кінь другий, — червоний. А тому, хто на ньому сидів, було дано взяти мир із землі та щоб убивали один одного. І меч великий був даний йому. 5 І коли третю печатку розкрив, я третю тварину почув, що казала: „Підійди!“ І я глянув, — і ось кінь вороний. А той, хто на ньому сидів, мав вагу в своїй руці. 6 І я ніби голос почув посеред чотирьох тих тварин, що казав: „Ківш пшениці за динарія, і три ковші ячменю за динарія, а оливи й вина не марнуй!“ 7 А коли Він четверту печатку розкрив, я четверту тварину почув, що казала: „Підійди!“ 8 І я глянув, — і ось кінь чалій. А той, хто на ньому сидів, на ім'я йому Смерть, за ним же слідом ішов Ад. І дана їм влада була на четвертій частині землі забивати мечем, і голодом, і мором, і земними звірмі. (Hadēs g86) 9 І коли п'яту печатку розкрив, я побачив під жертовником душі побитих за Боже Слово, і за свідчення, яке вони мали. 10 І клікнули вони гучним голосом, кажучи: „Аж доки, Владико святий та правдивий, не будеш

судити, і не мститимеш тим, хто живе на землі, за кров нашу?“ 11 І кожному з них дано білу одежу, і сказано їм ще трохи спочити, аж поки доповнять число їхні співслуги, і браті їхні, що будуть побиті, як і вони. 12 І коли шосту печатку розкрив, я поглянув, — і ось сталось велике трясіння землі, і сонце зчорніло, як мій волосяний, і ввесь місяць зробився, як кров. 13 І на землю попадали зорі небесні, як фігове дерево ронить свої недозрілі плоди, коли потрясе сильний вітер. 14 І небо сховалось, згорнувшись, немов той сувій пергамену, і кожна гора, і кожен острів порушилися з своїх місць. 15 І земні царі, і вельможі та тисячники, і багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний, — поховались у печери та в скелі гірські, 16 та й кажуть до гір та до скель: „Поспадайте на нас, і позакривайте ви нас від лиця Того, Хто сидить на престолі, і від гніву Агнца!“ 17 Бо прийшов це великий день гніву Його, і хто встояти може?“

7 А по цьому я бачив чотирьох алголів, що стояли на чотирьох кутах землі та тримали чотири земні вітри, щоб вітер не вівяв на землю, ані на море, ані на жодне дерево. 2 І бачив я іншого ангола, що від схід сонця виходив, і мав печатку Бога Живого. І він гучним голосом крикнув до чотирьох алголів, що їм дано пошкодити землі та морю, 3 говорячи: „Не шкодьте ані землі, ані морю, ані дереву, аж поки ми покладемо печатки рабам Бога нашого на їхніх чолах!“ 4 І почув я число попечатаних: сто сорок чотири тисячі попечатаних від усіх племен Ізраїлевих синів: 5 з племені Юдиного — дванадцять тисяч попечатаних, з племені Рувимового — дванадцять тисяч, з племені Ґадового — дванадцять тисяч, 6 з племені Асирового — дванадцять тисяч, з племені Нефталімового — дванадцять тисяч, з племені Манасіїного — дванадцять тисяч, 7 з племені Симеонового — дванадцять тисяч, з племені Левіїного — дванадцять тисяч, з племені Іссахарового — дванадцять тисяч, 8 з племені Завулонового — дванадцять тисяч,

з племені Йосипового — дванадцять тисяч, і засурмів перший ангол, — і вчинилися з племені Веніямінового — дванадцять тисяч попечатаних. 9 Потому я глянув, — і ось натовп великий, що його зрахувати не може ніхто, з усякого люду, і племен, і народів, і язиків, стояв перед престолом і перед Агнцем, зодягнені в білу одержу, а в їхніх руках було пальмове віття. 10 І ззивали вони гучним голосом, кажучи: „Спасіння нашому Богові, що сидить на престолі, і Агнцеві!“ 11 А всі ангולי стояли навколо престолу та старців і чотирьох тих тварин. І вони на обличчя попадали перед престолом, і вклонилися Богові, 12 кажучи: „Амінь! Благословення, і слава, і мудрість, і хвала, і честь, і сила, і міць — нашому Богу на вічні віки! Амінь!“ (aiōn g165) 13 І відповів один із старців, і до мене сказав: „Оці, що зодягнені в білу одержу, — хто вони й звідкіля поприходили?“ 14 І сказав я йому: „Мій пане, ти знаєш!“ Він же мені відказав: „Це ті, що прийшли від великого горя, і випрали одіж свою, та вибілили її в крові Агнца. 15 Тому то вони перед Божим престолом, і в храмі Його день і ніч Йому служать. А „Той, Хто сидить на престолі, розтягне намета над ними“. 16 „Вони голоду й спраги терпіти не будуть уже, і не буде палити їх сонце, ані спека яка“. 17 Бо Агнець, що серед престолу, „буде їх пасти, і водитиме їх до джерел вод життя. І Бог кожну сльозу з очей їхніх зітре!“

8 І коли сьому печатку розкрив, німа тиша настала на небі десь на півгодини. 2 І я бачив сімох анголів, що стояли перед Богом. І дано було їм сім сурем. 3 І прийшов другий ангол, та й став перед жертовником із золотою кадилицею. І було йому дано багато кадила, щоб до молитов усіх святих додав на золотого жертовника, що перед престолом. 4 І знявся дим кадильний з молитвами святих від руки ангола перед Бога. 5 А ангол кадилицю взяв, і наповнив її огнем із жертовника, та й кинув на землю. І зчинилися грми, і гуркотнява, і блискавиці та трясіння землі. 6 І сім анголів, що мали сім сурем, приготувалися, щоб сурмити. 7

І засурмів перший ангол, — і вчинилися град та огонь, перемішані з кров'ю, і впали на землю. І спалилась третина землі, і згоріла третина дерев, і всяляка зелена трава погоріла. 8 І засурмів другий ангол, — і немов би велика гора, розпалена огнем, була вкинена в море. І третина моря зробилася кров'ю, 9 і померла третина морського третина кораблів. 10 І засурмів третій ангол, — і велика зоря спала з неба, палаючи, як смолокип. І спала вона на третину річок та на водні джерела. 11 А ймення зорі тій Полін. І стала третина води, як полин, і багато з людей повмирали з води, бо згрікла вона. 12 І засурмів ангол четвертий, — і вдарено третину сонця, і третину місяця, і третину зір, щоб затьмилася їхня третина, щоб третина дня не світила, так само ж і ніч. 13 І бачив, і чув я одного орла, що летів серед неба і клікав гучним голосом: „Горе, горе, горе тим, хто живе на землі, від голосів сурмових позоставших трьох анголів, що мають сурмити!“

9 І засурмив п'ятий ангол, — і я бачив зору, що спала із неба додолу. І їй даний був ключ від криниці безодньої. (Abyssos g12) 2 І вона відімкнула криницю безодню, — і дим повалив із криниці, мов дим із великої печі. І затьмилосся сонце й повітря від криничного диму. (Abyssos g12) 3 А з диму на землю вийшла сарана, і дано їй міць, як мають міць скорпіони земні. 4 І наказано їй, щоб вона не шкодила земній траві, ані жадному зіллу, ані жадному дереву, але тільки тим людям, які на чолах не мають печатки Божої. 5 І було дано їй, щоб їх не вбивати, але мучити п'ять місяців; а мука від неї, як мука від скорпіона, коли вкусить людину. 6 І в ті дні люди смерті шукатимуть, — та не знайдуть її! Померти вони захотять, — та втече від них смерть! 7 А вигляд сарани був подібний до коней, на війну приготованих; а на головах у неї — немов би вінки, подібні на золото, а обличчя її — немов людські обличчя. 8 І мала волосся — як волосся жіноче, а її

зуби були — немов лев'ячі. **9** І мала вона п'яні, немов п'яні залізи; а шум її крил — немов шум колесниць, коли коней багато біжить на війну. **10** І мала хвост, подібний до скорпіонів, та жа́ла, а в неї в хвостах її вла́да — п'ять місяців шкодити людям. **11** І мала вона над собою царя, ангола безодні; йому по-єврейському ім'я Авадд́он, а по-грецькому звався він Аполлі́он! (**Abyssos g12**) **12** Одне горе минуло! Ось за ним ще два горя надходять! **13** І засурмів шостий Ангол, — і я почув один голос із чотирьох рогів золотого жертовника, який перед Богом, **14** що казав шостому Анголові, який мав сурму: „Розв'яжи чотирьох Анголів, що пов'язані при великій річці Ефраті“. **15** І були порозв'язувані чотири Анголі, приготівлені на годину, і на день, і на місяць, і на рік, щоб убили третину людей. **16** А число кінного війська — двадцять тисяч раз по десять тисяч; і я чув їхнє число. **17** І так бачив я коней в видінні, а на них верхівців, що п'яні мали огняні, і гіяцінти, і сірчані. А голови в коней — немов голови лев'ячі, а з їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка. **18** І побита була третина людей від цих трьох поразок, — від огню, і від диму, і від сірки, що виходили з їхніх ротів. **19** Сила бо коней була в їхніх роті та в їхніх хвостах. А хвости їхні подібні до вужів, що мають голови, і ними вони шкоду чинять. **20** А решта людей, що не вбита була цими поразками, не пока́ялася за діла своїх рук, щоб не кланялись дэмонам, ані ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і кам'яним, і дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані чути, ані ходити. **21** І вони не пока́ялися в своїх убивствах, ані в чарах своїх, ні в розпусті своїй, ні в крадіжках своїх.

10 І бачив я іншого потужного Ангола, що сховався із неба. Був одягнений в хмару, і над його головою веселка була, а обличчя його — немов сонце, а ноги його — як стовп огняні, **2** і мав у руці своїй книжку розгорнену. І він поставив свою праву ногу на море, а ліву — на землю,

і закричав гучним голосом, як лев той кричить. І як він закричав, то заговорили сім гробів голосами своїми. **4** А як заговорили сім гробів голосами своїми, я хотів був писати. Та я почув голос із неба, що до мене казав: „Запечатай оте, що сім гробів казали, і того не пиши!“ **5** А Ангол, що я бачив його, як стояв він на морі й землі, зняв до неба правицю свою **6** та й поклявся Живучим по вічні віки, Який створив небо та те, що на ньому, і землю та те, що на ній, і море й що в ній, — що вже часу не буде, (**aiōn g165**) **7** а дня голосу сьомого Ангола, коли він засурмить, довершиться Божо таємниця, як Він благовістив був своїм рабам пророкам. **8** І голос, що я чув його з неба, став знов говорити зо мною й казати: „Піди, та візьми розгорнену книжку з руки Ангола, що стоїть на морі й землі“. **9** І пішов я до Ангола та й промовив йому, щоб дав мені книжку. А він мені каже: „Візьми, і з'їж її! І гіркість учинить вона для твого живота, та в устах твоїх буде солодка, як мед“. **10** І я взяв з руки Ангола книжку та й з'їв її. І була вона в устах моїх, немов мед той, солодка. Та коли її з'їв, вона гіркість зробила в моїм животі... **11** І сказали мені: „Ти мусиш знову пророкувати про народи, і поган, і язички, і про багато царів“.

11 І дано тростину мені, подібну до палиці, і сказано: „Устань, і зміряй храма Божого й жертовника, і тих, хто вклоняється в ньому. **2** А двір, що за храмом, лиши та не міряй його, бо він даний поганам, — і сорок два місяці будуть топтати вони святе місто. **3** І звелю Я двом свідкам своїм, і будуть вони пророкувати тисячу двісті й шістьдесят день, зодягнені в волосяницю. **4** Вони — дві оливки і два світильники, що стоять перед Богом землі. **5** І коли б хто схотів учинити їм кривду, то вийде огонь з їхніх уст, — і поїсть ворогів їхніх. А коли хто захоче вчинити їм кривду, — той отак мусить бути забитий. **6** Вони мають вла́ду небо замкнути, щоб за днів їхнього пророцтва не йшов дощ. І мають вла́ду вони над водою, — у кров

обертати її, і вдарити землю всілякою карою, скільки разів вони схочуть. **7** А коли вони скінчать свідѣцтво своє, то звірина, що з безодні виходить, із ними війну поведѣ, — і вона їх переможе та їх повбиває. (Abyssos g12) **8** І їхні трупи полишить на майдані великого міста, що зветься духовно Содом і Єгипет, де й Господь наш був розп'ятий. **9** І багато з народів, і з племен, і з язиків, і з поган будуть дивитися півчверта дні на їхні трупи, не дозволять покласти в гробі їхніх трूपів. **10** А мешканці землі будуть тішитися та радіти над ними, і дарунки пошлють один одному, бо мучили ці два пророки мешканців землі. **11** А по півчверта днях дух життя ввійшов у них від Бога, — і вони повставали на ноги свої. І напав жах великий на тих, хто дивився на них! **12** І почули вони гучний голос із неба, що їм говорив: „Зійдїть сюди!“ І на небо зійшли вони в хмарі, і вороги їхні дивились на них. **13** І тієї години зчинився страшний землетрус, і десята частина міста того завалилась... І в цім трусі загинуло сім тисяч людських імен, а решта обгорнена жахом була, — і вони віддали славу Богу Небесному! **14** Друге горе минуло! Ото незабаром настане за ним третє горе!“ **15** І засурмив сьомий ангол, — і на небі зчинились гучні голосі, що казали: „Перейшло панування над світом до Господа нашого та до Христа Його, — і Він зацарює на вічні вікі!“ (aiōn g165) **16** І двадцять чотири старці, що на престолах своїх перед Богом сидять, попадали на обличчя свої, та й уклонилися Богові, **17** кажучи: „Дяку складаємо Тобі, Господи, Боже Вседержителю, що Ти є й що Ти був, що прийняв Свою силу велику та й зацарював! **18** А погани розлютілися, та гнів Твій прийшов, і час настав мертвих судити, і дати заплату рабам Твоїм, пророкам і святым, і тим, хто ймення Твого боїться малим і великим, і знищити тих, хто нищить землю“. **19** І розкрився храм Божий на небі, — і ковчег заповіту Його в Його храмі з'явився.

І зчинилися блискавки, і гуркіт, і гроби, і землетрус, і великий град.

12 І з'явилась на небі велика ознака: Жінка, зодягнена в сонце, а під ногами її місяць, а на її голові вінок із дванадцяти зір. **2** І вона мала в утробі, і кричала від болю, та муки терпіла від поро́ду. **3** І з'явилась інша ознака на небі, — ось змії червоноогняний, великий, що мав сім голів та десять рогів, а на його головах сім вінців. **4** Його хвіст змів третину зір із неба та й кинув додолу. І змії стояв перед жінкою, що мала вродити, щоб з'їсти дитину її, коли вродить. **5** І дитину вродила вона чоловічої статі, що всі народи має пасти залізним жезлом. І дитина її була взята до Бога, і до престолу Його. **6** А жінка втекла на пустиню, де вона мала місце, від Бога для неї вготіване, щоб там годували її тисячу двісті шістдесят день. **7** І сталась на небі війна: Михаїл та його анголі вчинили зо змієм війну. І змії воював та його анголі, **8** та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі. **9** І скінений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диавол і сатана, що зводить світ, і скинений був він додолу, а з ним і його анголі були скинені. **10** І я почув гучний голос на небі, який говорив: „Тепер настало спасіння, і сила, і царство нашого Бога, і вла́да Христа Його, бо скинений той, хто братів наших скаржив, хто перед нашим Богом оскаржував їх день і ніч! **11** І вони його перемогли кров'ю Агнця та словом свого засвідчення, і не полюбили життя свого навіть до смерті! **12** Через це звеселись ти, небо, та ті, хто на нім пробував! Горе землі та морю, до вас бо диавол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має!“ **13** А коли змії побачив, що додолу він скінений, то став переслідувати жінку, що вродила хлоп'я. **14** І жінці дані були два крила великого орла, щоб від змія летіла в пустиню до місця свого, де будуть її годувати час, і часі, і півчасу. **15** І пустив змії за жінкою з уст своїх воду, як річку, щоб річка схопила її. **16** Та жінці земля допомгла, — і розкрила земля свої уста, та й випила

річку, яку змій пустив із своїх уст. 17 І змій розлютувався на жінку, і пішов воювати з останком насіння її, що вони бережуть Божі заповіді та мають свідцтво Ісусове.

13 І я став на морськóму піску. І я бачив звіріну, що виходила з моря, яка мала десять рогів та сім голів, а на рогах її було десять вінців, а на її головах богозневажні іменá. 2 А звіріна, що я її бачив, подібна до ри́ся бу́ла, а но́ги її — як ведме́жі, а па́ща її — немов ле́в'яча па́ща. І змій дав їй свою силу, і престо́ла сво́го, і в́ла́ду велику. 3 А одна з її голів була ніби забита на смерть, але рана смерте́льна її вздо́ровілась. І вся земля дивувалась, сліду́ючи за звіріно́ю! 4 І вклонилися змієві, що дав в́ла́ду звіріні. І вклонились звіріні, говорячи: „Хто до звірі́ни поді́бний, і хто во́ювати з нею може?“ 5 І їй да́но уста, що говорили зухва́ле та богознева́жне. І їй да́но в́ла́ду ді́яти сорок два місяці. 6 І відкри́ла вона сво́ї у́ста на знева́гу проти́ Бога, щоб богозневажа́ти Ім'я́ Його́ й осе́лю Його́, та тих, хто на не́бі живе. 7 І їй да́но прова́дити війну́ зо святи́ми, та їх пере́могти. І їй да́на в́ла́да над ко́жним пле́менем, і наро́дом, і язи́ком, і лю́дом. 8 І їй вкло́ня́ться всі, хто живе на землі, що їхні і́мена не написані в кни́гах життя́ Агнця́, за́кóленого від за́кла́дин світу. 9 Коли́ має хто ву́хо, нехай слуха́є: 10 Коли́ хто до по́лону веде́, — сам пі́де в по́лón. Коли́ хто мечем убива́є, — та́кий муси́ть сам бу́ти вбитий мече́м! Отут терпели́вість та віра́ святих! 11 І бачив я іншу звіріну, що виходила з землі. І вона мала два ро́ги, поді́бні ягня́чим, та говори́ла, як змі́й. 12 І вона вико́нувала всю в́ла́ду першо́ї звірі́ни перед нею, і робила, щоб земля́ та ті, хто живе на ній, вклонилися першо́й звірі́ні, що в не́ї вздо́рові́лена була її рана смерте́льна. 13 І чини́ть вона великі́ ознаки, так що й о́гонь зводи́ть з неба́ додо́лу перед лю́дьми. 14 І зводи́ть вона ме́шканців землі́ через ознаки, що їх да́но їй чини́ти перед звіріно́ю, намовля́ючи ме́шканців землі́ зробити́ о́браза звірі́ни, що має́ рану від ме́ча, та живе. 15 І да́но

їй вкля́сти ду́ха о́бразо́ві звірі́ни, щоб заговори́в о́браза звірі́ни, і зробити, щоб усі́, хто не поклóни́ться о́бразо́ві звірі́ни, по́биті бу́ли. 16 І зроби́ть вона, щоб усі́м — мали́м і вели́ким, ба́гатим і вбо́гим, вільни́м і раба́м — бу́ло да́но знаме́но на їхню пра́вицю або на їхні чо́ла, 17 щоб ніхто́ не міг ані купити, ані продати, якщо́ він не має́ знаме́на ймення́ звірі́ни, або́ числа́ ймення́ його́. 18 Тут мудрі́сть! Хто має́ розу́м, нехай пораху́є число́ звірі́ни, бо воно́ число́ лю́дське. А число́ її — ші́стсот ші́стдеся́т ші́сть.

14 І я гляну́в, — і ось Агне́ць сто́їть на Сіонсь́кій го́рі, а з Ним сто́ сорок чоти́ри тися́чі, що ма́ють Ім'я́ Його́ й Ім'я́ Отця́ Його́, написа́не на своїх чо́лах. 2 І почув я го́лос із неба́, немов шум вели́кої води, і немов гу́к мі́цного́ грому. І почув я го́лос гу́слярів, що гра́ли на гу́слах своїх, 3 і спі́вали, як пі́сню но́ву перед престо́лом і перед чоти́рьома́ твари́нами й ста́рцями. І ніхто́ не міг навчи́тися пі́сні, окрім цих ста́ сорока чоти́рьох тися́ч, ви́куплених від землі́. 4 Це́ ті, хто не оскверни́вся з жі́нками, бо чи́сті вони. Вони́ йду́ть за Агнцем, куди́ Він і́де. Вони́ ви́куплені від лю́дей, пе́рвістки́ Бого́ві й Агнцеві́, 5 не знайшло́ся б підсту́пу в їхніх уста́х, бо вони́ непоро́чні! 6 І побачи́в я іншого́ анго́ла, що ле́тів се́ред неба́, і мав благо́вісти́ти ві́чну Єва́нгелію ме́шканцям землі́, і ко́жному лю́дові, і пле́мені, і язи́ку, і наро́дові. (aiōnios g166) 7 І він говори́в гучни́м го́лосом: „Побі́йте́ся Бога́ та сла́ву відда́йте Йо́му, бо наста́ла година́ суду́ Йо́го, і вкло́ні́ться То́му, Хто створи́в небо́, і землю́, і море́, і водні́ дже́ре́ла!“ 8 А інши́й, други́й анго́л ле́тів слі́дом і ка́зав: „Упа́в, упа́в Вавило́н, мі́сто вели́кий, бо лю́тим ви́ном розпо́сти сво́єї він напо́їв усі́ наро́ди!“ 9 А інши́й, тре́тій а́нго́л ле́тів услі́д за ним, гучни́м го́лосом ка́жучи: „Ко́ли хто вкло́ня́ється звірі́ні та о́бразу її, і прийма́є знаме́но на чо́лі сво́ім чи на ру́ці сво́й, 10 то то́й пи́тиме з вина́ Божого́ гні́ву, вина́ незмі́шаного́ в ча́ші гні́ву Йо́го, і бу́де му́чений в о́гні́ й сі́рці́ перед а́нго́лами

святими та перед Агнцем. **11** А дим їхніх мук підійматиметься вічні віки. І не мають спокію день і ніч усі ті, хто вклоняється звіріні та образу її, і приймає знамено ймення його“. (aiōn g165) **12** Тут терпеливість святих, що додержують заповіді Божі та Ісусову віру! **13** І почув я голос із неба, що до мене казав: „Напиши: Блаженні ті мертві, хто з цього часу вмирає в Господі! Так, каже Дух, — вони від праць своїх заспокояться, бо їхні діла йдуть за ними слідом“. **14** І я глянув, — і ото біла хмара, а на хмарі сидить подібний до Людського Сина. Він мав на Своїй голові золотого вінця, а в руці Його гострий серп. **15** І інший ангол вийшов із храму, і гучним голосом кликнув до Того, Хто на хмарі сидів: „Пошли серпа свого й жни, бо настала година пожати, дозріло бо жніво землі!“ **16** І Той, Хто на хмарі сидів, скинув додолу серпа свого, — і земля була вижата. **17** І інший Ангол вийшов із храму, що на небі, — і він мав гострого серпа. **18** І інший ангол, що мав владу над огнем, вийшов від жертовника. І він гучним голосом клікнув до того, що мав гострого серпа, говорячи: „Пошли свого гострого серпа, і позбирай грона зёмної виноградини, бо грона її вже доспіли“. **19** І ангол кинув додолу серпа свого, і зібрав виноград на землі, і вкинув в велике чавіло Божого гніву. **20** І потовчене було чавіло за містом, і потекла кров із чавіла аж до кінських вуздечок, на тисячу шістсот стадій.

15 І бачив я інше знамено на небі, велике та дивне, — сім анголів, що сім кар вони мали, бо ними кінчався гнів Божий. **2** І я бачив щось, ніби як море скляне, з огнем перемішане. А ті, що перемогли звіріну та образу його, і знамено його, і число його ймення, — стояли на морі скляннм, та мали гўсла Божі. **3** І співали вони пісню Мойсея, раба Божого, і пісню Агнця, говорячи: „Великі та дивні діла Твої, о Господи, Боже Вседержителю! Справедливі й правдиві дороги Твої, о Царю святих! **4** Хто Тебе, Господи, не побоїться, та Ймення Твого

не прославить? Бо один Ти святий, бо народи всі прийдуть та вклоняться перед Тобою, бо з'явилися сўди Твої!“ **5** А по цьому я глянув, — і ось відчинився храм скінїї свідчення в небі, **6** і сім анголів вийшли з храму, і сім кар вони мали. Вони були вдягнені в шати льняні, чисті й ясні, і підперезані довкола грудей золотими поясами. **7** І одна з чотирьох тих тварин дала сімом анголам сім чаш золотих, наповнених гніву Бога, що живе повік віку. (aiōn g165) **8** І храм переповнився димом від Божої слави, і від сили Його. Та до храму ніхто не спромігся ввійти, аж поки не скінчилися ті сім кар сімох анголів.

16 І я почув гучний голос із храму, що казав до семи анголів: „Ідіть, і вилийте на землю сім чаш гніву Божого!“ **2** І пішов перший ангол, і вилив на землю чашу свою. І шкідливі та люті болячки обсіли людей, хто мав знамено звіріні й вклонявся її образу. **3** А другий ангол вилив свою чашу до моря. І сталася кров, немов у мерця, — і кожна істота жива вмерла в морі. **4** Третій же ангол вилив чашу свою на річки та на водні джерела, — і сталася кров. **5** І почув я ангола вод, який говорив: „Ти праведний, що Ти є й що Ти був, і святий, що Ти це присудив! **6** Бо вони пролили кров святих та пророків, — і Ти дав їм напитися крові. Вони варті того!“ **7** І я чув, як жертовник говорив: „Так, Господи, Боже Вседержителю! Правдиві й справедливі суди Твої!“ **8** А ангол четвертий вилив свою чашу на сонце. І дано йому палити людей огнем. **9** І спека велика палила людей, і зневажали вони Ім'я Бога, що має владу над карами тими, — і вони не покалися, щоб славу віддати Йому. **10** А п'ятий ангол вилив чашу свою на престола звіріни. І затьмілося царство її, і люди від болю кусали свої язикі, **11** і Бога Небесного вони зневажали від болю свого й від своїх болячок, — та в учинках своїх не покалялись! **12** Шостий же ангол вилив чашу свою на річку велику Ефрат, — і вода її висохла, щоб приготувити дорогу царям, які від схід сонця. **13** І я бачив, що виходили з уст змія, і

з уст звіріни, і з уст неправдивого пророка три дүхи нечисті, як жаби, — **14** це духи дёмонські, що чинять ознаки. Вони виходять до царів усього світу, щоб зібрати їх на війну того великого дня Вседержителя Бога. **15** Ось іду, немов злодій! Блаженний, хто чуйний, і одержу свою береже, щоб нагім не ходити, і щоб не бачили ганьби його! **16** І зібрав їх на місце, яке по-єврейському зветься Армагеддон. **17** Сьомий же ангел вилив чашу свою на повітря. І голос гучний залунав від небесного храму з престолу, говорячи: „Сталося!“ **18** І сталися блискавки й гүркіт та грóми, і сталося велике трясіння землі, якого не було, відко́ли лю́дина живе на землі. Великий такий землетру́с, такий міцний! **19** І місто велике розпало́ся на три частини, і попадали лю́дські міста́. І великий Вавилон був згаданий перед Богом, щоб дати йому чашу вина його лютого гніву. **20** І зник кожен о́стрів, і не зна́йдено гір! **21** І великий град, як важкі тягарі, падав із неба на людей. І люди зневажали Бога за пока́рання градом, — бо кара його була дуже велика!

17 І прийшов один із семи анголів, що мають сім чаш, і говорив з мною, ка́жучи: „Підійди, — я пока́жу тобі засу́дження великої розпусниці, що сидить над багатьма во́дами. **2** З нею розпусти чинили зе́мні царі, і вином розпусти її впивались ме́шканці землі“. **3** І в ду́сі повів він мене на пустиню. І побачив я жінку, що сиділа на черво́ній звіріні, переповненій іменами богознева́жними, яка мала сім голів і десять ро́гів. **4** А жінка була одягнена в порфіру й карма́зін, і приоздо́блена золотом і дорогоці́нним ка́мінням та пе́рлами. У руці своїй мала вона золоту чашу, повну гідóти та не́чести розпусти її. **5** А на чо́лі її було напisaне ім'я́, таємни́ця: „Великий Вавилон, — мати розпусти й гідóти землі“. **6** І бачив я жінку, п'яну́ від крові святих і від крові мучени́ків Ісусових, і, бачивши її, дивува́вся я дивом великим. **7** А ангел промовив до мене: „Чого ти диву́єшся? Я ска́жу тобі таємни́цю жінки й звіріни, яка

носить її, яка має сім голів і десять ро́гів. **8** Звірі́на, яку бачив я, була — і нема, і має вийти з безо́дні — і пі́де вона на погибі́ль. А ме́шканці землі, що їхні імена не записані в книгу життя від закла́дин світу, дивуватися будуть, як побачать, що звірі́на була — і нема, і з'я́виться. (Abyssos g12) **9** Тут розум, що має він мудрі́сть. Сім голів — це сім гір, що на них сидить жінка. І сім царів, — **10** п'ять їх упало, один є, другий іще не прийшов, а як при́йде, то му́сить він трохи пробути. **11** І звірі́на, що була — і нема, і вона — сама во́сьма й з сімох, і йде на погибі́ль. **12** А десять тих ро́гів, що бачив ти їх, — то десять царів, що ще не прийняли́ царства, але при́ймуть владу царську́ із звірі́ною на одну годину. **13** Вони мають одну думку, а силу та владу свою відда́дуть звірі́ні. **14** Вони воюватимуть проти Агнця та Агне́ць пере́може їх, бо Він — „Госпо́дь над панами та Цар над царя́ми“. А ті, хто з Ним, покликані, і ви́брані, і ві́рні“. **15** І говорить до мене: „Во́ди, що бачив ти їх, де сидить та розпу́сниця, то наро́ди та люди, і пле́мена та язýки. **16** А десять ро́гів, що ти бачив їх, та звірі́на, — вони зне́наві́дять розпусни́цю, спусто́шать її й обнажа́ть, і з'ї́дять її ті́ло, і огнем її спалять. **17** Бо Бог дав їм до серця, щоб волю чинили його, маючи одну думку, і щоб царство своє віддали́ звірі́ні, аж поки не ви́повняться слова́ Божі. **18** А жінка, яку ти бачив, то місто велике, що панує над царя́ми земними“.

18 Пі́сля цього побачив я іншого анго́ла, що схóдив із неба, і що владу велику він мав. І земля осві́тилась від слави його. **2** І він гучним голосом кликнув, говорячи: „Упав, упав великий Вавилон! Став він оселею дёмонів, і схóвищем уся́кому ду́хові нечистому, і схóвищем усіх пта́хів нечистих та нена́видних, **3** бо лю́тим вином розпусти своєї він напоїв всі наро́ди! І зе́мні царі з ним розпусти чинили, а зе́мні купці збагати́ли від сили розко́ші його!“ **4** І почув я інший голос із неба, який говорив: „Вийді́ть із нього, люди мої, щоб не сталися ви спільни́ками грі́хів

його, і щоб не потрапили в карання його. 5 Гріхи бо його досягли аж до неба, і Бог згадав про неправди його. 6 Відплатить ви йому, як і він вам платив, і вдвоє подвойте йому за вчинки його! Удвоє налейте до чаші, що нею він вам наливав! 7 Скільки він славив себе та розкошував, стільки муки та смутку завдайте йому! Бо в серці своєму говорить: „Сиджу, як цариця, і я не вдова, і бачити смутку не буду!“ 8 Через це одного дня прийдуть кари його, смерть, і плач, і голод, і спалений буде огнем, бо міцний Господь, Бог, що судить його!“ 9 І будуть плакати та голосити за ним царі земні, що з ним розпусти чинили та розкошували, коли побачать дим пожежі його. 10 Вони через страх його мук стоятимуть здалека та говоритимуть: „Горе, горе, о місто велике, Вавилоне, місто могутнє, бо суд твій прийшов однієї години!“ 11 І земні купці будуть плакати та голосити за ним, бо ніхто не купує вже їхнього вантажу, — 12 вантажу золота, і срібла, і каміння дорогоцінного, і перел, і віссону, і порфіри, і шовку, і кармазину, і всякого дерева запашного, і всякого посуду з слонів'ї кости, і всякого посуду з дорогоцінного дерева, і мідяного, і залізного, і мармурового, 13 і кориці, і шафрану, і пахощів, і мирри, і ливану, і вина, і оливи, і тонкої муки, і пшениці, і товару, і овець, і коней, і возів, і рабів, і душ людських. 14 І плоди пожадливості душі твоєї відійшли від тебе, і все сите та світле пропало для тебе, — і вже їх ти не знайдеш! 15 Купці цими речами, що вони збагатилися з нього, від страху мук його стануть здалека, і будуть плакати та голосити, 16 і казати: „Горе, горе, місто велике, зодягнене в віссон і порфіру та в кармазин, і прикрашене золотом і дорогоцінним камінням та перлами, 17 бо за одну годину згинulo таке велике багатство“. І кожен стерник, і кожен, хто пливає на кораблях, і моряки, і всі, хто працює на морі, — стали здалека, 18 і, бачивши дим від пожежі його, кричали й казали: „Котре до великого міста подібне?“ 19 І вони посіпали

порохом голови свої, і закричали, плачучи та голосючи, і кажучи: „Горе, горе, місто велике, що в ньому з його дорогоцінностей збагатилися всі, хто має кораблі на морі, бо за одну годину воно спорожніло! 20 Радій з цього, небо, і святі апостоли та пророки, бо Бог виконав суд ваш над ним!“ 21 І один сильний ангол узав великого каменя, як жорно, і кинув до моря, говорячи: „З таким розгоном буде кинений Вавилон, місто велике, — і вже він не знайдеться! 22 І голос гуслярів, і співаків, і сопільників, і сурмачів уже не буде чутий в тобі! І вже не знайдеться в тобі жодного мистця й ніякого мистецтва, і шум жорен уже не буде чутий в тобі! 23 І світло свічника вже не буде світити в тобі, і голос молодого й молодої вже не буде чутий в тобі. Бо купці твої були земні вельможі, бо твоїм ворожбінством були зведені всі народи! 24 Бо в нім знайдена кров пророків, і святих, і побитих усіх на землі“.

19 По цьому почув я наче гучний голос великого натовпу в небі, який говорив: „Алілуя! Спасіння, і слава, і сила Господеві нашому, 2 правдиві бо та справедливі суди Його, бо Він засудив ту велику розпусницю, що землю зіпсула своєю розпущою, і помстив за кров своїх рабів з її рук!“ 3 І вдруге сказали вони: „Алілуя! І з неї дим виступає на вічні віки!“ (aïōn g165) 4 І попадали двадцять чотири старці й чотири тварини, і поклонилися Богові, що сидить на престолі, говорячи: „Амінь, алілуя!“ 5 А від престолу вийшов голос, що клікав: „Хваліть Бога нашого, усі раби Його, і всі, хто боїться Його, і малі, і великі!“ 6 І почув я ніби голос великого натовпу, і наче шум великої води, і мов голос громів гучних, що вигукували: „Алілуя, бо запанував Господь, наш Бог Вседержитель! 7 Радіймо та тішмося, і даймо славу Йому, бо весілля Агнця настало, і жона Його себе приготувала!“ 8 І їй дано було зодягнутися в чистий та світлий віссон, бо віссон — то праведність святих. 9 І сказав він мені: „Напиши: Блаженні покликані на весільну вечерю Агнця!“ І сказав він мені: „Це правдиві

Божі слова!“ 10 І я впав до Його ніг, щоб вклонитись Йому. А він каже мені: „Таж ні! Я співслуга твій та братів твоїх, хто має засвідчення Ісусове, — Богові вклонися!“ Бо засвідчення Ісусове, — то дух пророцтва. 11 І побачив я небо відкрите. І ось білий кінь, а Той, Хто на ньому сидів, зветься Вірний і Правдивий, і Він праведно судить і воює. 12 Очі Його — немов полум'я огняне, а на голові Його — багато вінців. Він ім'я мав написане, якого не знає ніхто, тільки Він Сам. 13 І зодягнений був Він у шату, покрашену кров'ю. А Йому на ім'я: Слово Боже. 14 А війська небесні, зодягнені в білий та чистий вісбн, їхали вслід за Ним на білих конях. 15 А з Його уст виходив гострий меч, щоб ним бити народи. І Він пастиме їх залізним жезлом, і Він буде топтати чавило вина лютого гніву Бога Вседержителя! 16 І Він має на шаті й на стегнах Своїх написане ймення: „Цар над царями, і Господь над панами“. 17 І бачив я одного ангола, що на сонці стояв. І він гучним голосом клікнув, кажучи до всіх птахів, що серед неба літали: „Ходіть, — і зберіться на велику Божу вечерю, 18 щоб ви їли тіла царів, і тіла тисячників, і тіла сильних, і тіла коней і тих, хто сидить на них, і тіла всіх вільних і рабів, і маліх, і великих“. 19 І я побачив звіріну, і зёмних царів, і війська їхні, зібрані, щоб учинити війну з Тим, Хто сидить на коні, та з військом Його. 20 І схоплена була звіріна, а з нею неправдивий пророк, що ознаки чинив перед нею, що ними звів тих, хто знамено звіріни прийняв і поклонився був образіві її. Обое вони були вкинені живими до огняного озера, що сіркою горіло. (Limnē Pyr g3041 g4442) 21 А решта побита була мечем Того, Хто сидів на коні, що виходив із уст Його. І все птаство наїлося їхніми трупами.

20 І бачив я ангола, що сходив із неба, що мав ключа від безодні, і кайдани великі в руці своїй. (Abyssos g12) 2 І схопив він змія, вужа стародавнього, що диавол він і сатанá, і зв'язав його на тисячу років, — 3 та й кинув його до безодні, і замкнув його, і печатку

над ним поклав, щоб народи не зводив уже, аж поки не скінчиться тисяча років. А по цьому він розв'язаний буде на короткий час. (Abyssos g12) 4 І бачив я престоли та тих, хто сидів на них, — і суд їм був даний, — і душі стятих за свідчення про Ісуса й за Слово Боже, які не вклонились звіріні, ані образіві її, і не прийняли знамена на чולה свої та на руку свою. І вони ожили, і царювали з Христом тисячу років. 5 А інші померлі не ожили, аж поки не скінчиться тисяча років. Це перше воскресіння. 6 Блаженний і святий, хто має частку в першому воскресінні! Над ними друга смерть не матиме влади, але вони будуть священиками Бога й Христа, і царюватимуть з Ним тисячу років. 7 Коли ж скінчиться тисяча років, сатанá буде випущений із в'язниці своєї. 8 І вийде він зводити народи, що вони на чотирьох краях землі, Гóга й Магóга, щоб зібрати їх до бою, а число їхнє — як морський пісок. 9 І вийшли вони на ширину землі, і оточили табір святих та улюблене місто. І зійшов огонь з неба, — і пожер їх. 10 А диавол, що зводив їх, був укинений в озеро огняне та сірчане, де звіріна й пророк неправдивий. І мучені будуть вони день і ніч на вічні віки. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) 11 І я бачив престола великого білого, і Того, Хто на ньому сидів, що від лиця Його втекла земля й небо, і місця для них не знайшлось. 12 І бачив я мертвих малих і великих, що стояли перед Богом. І розгорнулись книги, і розгорнулась інша книга, — то книга життя. І суджено мертвих, як написано в книгах, за вчинками їхніми. 13 І далó море мертвих, що в ньому, і смерть і ад дали мертвих, що в них, — і суджено їх згідно з їхніми вчинками. (Hadēs g86) 14 Смерть же та ад були вкинені в озеро огняне. Це друга смерть, — озеро огняне. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) 15 А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той укинений буде в озеро огняне. (Limnē Pyr g3041 g4442)

21 І бачив я небо нове й нову землю, перше бо небо та перша земля проминули, і

моря вже не було. 2 І я, Іван, бачив місто святе, Новий Єрусалим, що схова́в із неба від Бога, що був приготіваний, як невіста, прикра́шена для чоловіка свого. 3 І почув я гучний голос із престолу, який клікав: „Оце оселя Бога з людьми́, і Він житиме з ними! Вони будуть наро́дом Його, і Сам Бог буде з ними“, 4 „і Бог кожна сльозу з очей їхніх зітре“, і не буде вже смерті. Ані смутку, ані крику, ані болю вже не буде, бо перше минулося!“ 5 І сказав Той, Хто сидить на престолі: „Ось нове все творю!“ І говорить: „Напиши, що слова́ ці правдиві та вірні!“ 6 І сказав Він мені: „Сталося! Я Альфа й Оме́га, Поча́ток і Кінець. Хто прагне, тому дармо Я дам від джерела живої води. 7 Переможець наслідить усе, і Я буду Богом для нього, а він Мені буде за сина! 8 А лякливим, і невірним, і мерзким, і душогубам, і розпусникам, і чарівникам, і ідоля́нам, і всім неправдомовцям, — їхня частина в озері, що горить огнем та сіркою“, а це — друга смерть! (Limnē Pyr g3041 g4442) 9 І прийшов до мене один із семи анголів, що мають сім чаш, наповнених сімомá останніми карами, та й промовив до мене, говорячи: „Ходи, покажу́ я тобі невісту, жону Агнця“. 10 І за́ніс мене духом на го́ру велику й високу, і місто велике мені показав, — святий Єрусали́м, що схова́в із неба від Бога. 11 Славу Бо́жу він має. А світли́сть його поді́бна до каменя доро́гоцінного, як каменя́ я́списа, що блищить, як кришта́ль. 12 Мур воно мало великий і високий, мало двана́дцять брам, а на брамах двана́дцять анго́лів та ймення написані, а вони — імення двана́дцятьох пле́мен синів Ізраї́ля. 13 Від сходу́ три брами, і від півночі́ три брами, і від півдня́ три брами, і від за́ходу три брами. 14 І міський мур мав двана́дцять підвали́н, а на них двана́дцять імен двана́дцяти апо́столів Агнця. 15 А той, хто зо мною́ говорив, мав міру, — золоту трості́ну, щоб зміря́ти місто, і брами його́ і його́ мур. 16 А місто чоти́рику́тне, довжи́на його́ така, як і шири́на. І він зміря́в місто трості́ною на двана́дцять тисяч ста́дій; довжи́на, і шири́на, і ви́шина його́ рівні. 17 І зміря́в він му́ра його́ на сто сорок чоти́ри лі́кті міри лю́дської, яка́ й мі́ра анго́ла. 18 Його́ мур був збудова́ний з я́спису, а місто було́ — шире золото, поді́бне до чистого скла. 19 Підвали́ни му́ру міського́ прикра́шені були́ всяким доро́гоцінним ка́мінням. Перша підва́лина — я́спис, друга — са́пфір, третя — халкидо́н, четверта — сма́ра́гд, 20 п'ята — сардо́нікс, шоста — са́рдій, сьома́ — хризолі́т, восьма́ — бері́л, дев'ята́ — топа́з, деся́та — хрисопра́с, одина́дцята — я́кінт, двана́дцята — аметі́ст. 21 А двана́дцять брам — то двана́дцять перлі́н, і кожна бра́ма зокре́ма була́ з одні́єї перлі́ни. А вулиці́ міста́ — шире золото, прозо́рі, як скло. 22 А храму́ не бачив я в ньому́, бо Госпо́дь, Бог Вседе́ржітель — то йому́ храм і Агне́ць. 23 І місто́ не має потреби́ ні в сонці́, ні в міся́ці, щоб у ньому́ сві́тили, — сла́ва бо Бо́жа його́ осві́тила, а світи́льник для нього́ — Агне́ць. 24 І наро́ди ходитимуть у сві́тлі його́, а зе́мні ца́рі принесе́уть свою́ сла́ву до нього́. 25 А бра́ми його́ зачина́тись не бу́дуть уде́нь, бо там но́чі не бу́де. 26 І принесе́уть до нього́ сла́ву й че́сть наро́дів. 27 І не вві́йде до нього́ ні́що нечи́сте, ані той, хто чини́ть гідо́ту й непра́вду, але тільки́ ті, хто записаний у кни́зі життя́ Агнця́“.

22 І показав він мені чисту ріку́ живої води, я́сну, мов кришта́ль, що випли́вала з престолу́ Бога й Агнця́. 2 Посере́д його́ вулиці́, і по цей бі́к і по той бі́к рі́ки — дере́во життя́, що роди́ть двана́дцять раз пло́ди, ко́жного міся́ця прино́сячи плід свій. А листя́ дерев — на вздо́ровлення наро́дів. 3 І жо́дного прокля́ття більше́ не бу́де. І бу́де в ньому́ престол Бо́га та Агнця́, а раби́ його́ будуть служи́ти йому́, 4 і побача́ть лице́ його́, а ймення́ його́ — на їхніх чо́лах. 5 А но́чі вже́ більше́ не бу́де, і не бу́де потреби́ в сві́тлі світи́льника, ані в сві́тлі сонця́, бо осві́тлює́ їх Госпо́дь, Бог, а вони́ ца́рюватимуть ві́чні ві́кі. (aiōn g165) 6 І сказа́в він до мене́: „Це ві́рні й правди́ві слова́, — а Госпо́дь, Бог ду́хів проро́чих, посла́в Сво́го а́нгола, щоб він показав сво́ім раба́м, що́

незабаром статися мусить. 7 Ото, незабаром прихóджу. Блаженний, хто зберігає пророчі слова цієї книги!“ 8 І я, Іван, чув і бачив оце. А коли я почув та побачив, я впав до ніг ангола, що мені це показував, щоб вклонитись йому. 9 І сказав він до мене: „Таж ні! Бо я співслуга твоїй і братів твоїх пророків, і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові вклонися!“ 10 І сказав він до мене: „Не запечатуї слів пророцтва цієї книги. Час бо близький! 11 Неправедний — хай чинить неправедність ще, і поганий — хай ще опоганюється. А праведний — хай ще чинить праведність, а святий — нехай ще освячується! 12 Ото, незабаром прихóджу, і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його. 13 Я Альфа й Омéга, Перший і Останній, Почáток і Кінець. 14 Блаженні, хто випере шáти свої, щоб мати право на дерево життя, і ввійти бра́мами в місто! 15 А поза ним будуть пси, і чарівники́, і розпúсники, і душогуби, і ідоляни, і кожен, хто любить та чинить неправду. 16 Я, Ісус, послав Свого Ангола, щоб засвідчити вам це у Церквáх. Я корінь і рід Даві́дів, зоря ясна і досві́тня! 17 А Дух і неві́ста говорять: „Прийди!“ А хто чує, хай каже: „Прийди!“ І хто пра́гне, хай прийде, і хто хоче, хай воду життя бере дáрмо!“ 18 Свідкую я кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги: Коли хто до цього додасть що, та накладé на нього Бог кари, що написані в книзі оцій. 19 А коли хто що віді́йме від слів книги пророцтва цього, то віді́йме Бог частку його від дерева життя, і від міста святого, що написане в книзі оцій. 20 Той, Хто свідкує, говорить оце: „Так, — незабаром прийду!“ Амінь. Прийди, Господи Ісусе! 21 Благодáть Господа нашого Ісуса Христа зо всі́ма вами! Амінь.

*І я, Іван, бачив місто святе, Новий Єрусали́м, що сходи́в із неба від Бога, що був
пригото́ваний, як неві́ста, прикра́шена для чолові́ка свого. І почув я гучний го́лос із
престо́лу, який клі́кав: „Оце́ оселя́ Бога з людьми́, і Він житиме з ними!
Вони́ бу́дуть наро́дом Йо́го, і Сам Бог бу́де з ними“,
Об'явлення 21:2-3*

Керівництво для Читачів

Український at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Глосарій

Український at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Глосарій +

AionianBible.org/Bibles/Ukrainian---Ukrainian-Ogienko/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Від Луки 8:31
До римлян 10:7
Об'явлення 9:1
Об'явлення 9:2
Об'явлення 9:11
Об'явлення 11:7
Об'явлення 17:8
Об'явлення 20:1
Об'явлення 20:3

aidios

До римлян 1:20
Юда 1:6

aiōn

Від Матвія 12:32
Від Матвія 13:22
Від Матвія 13:39
Від Матвія 13:40
Від Матвія 13:49
Від Матвія 21:19
Від Матвія 24:3
Від Матвія 28:20
Від Марка 3:29
Від Марка 4:19
Від Марка 10:30
Від Марка 11:14
Від Луки 1:33
Від Луки 1:55
Від Луки 1:70
Від Луки 16:8
Від Луки 18:30
Від Луки 20:34
Від Луки 20:35
Від Івана 4:14
Від Івана 6:51
Від Івана 6:58
Від Івана 8:35
Від Івана 8:51
Від Івана 8:52
Від Івана 9:32
Від Івана 10:28
Від Івана 11:26
Від Івана 12:34
Від Івана 13:8
Від Івана 14:16

Дії 3:21
Дії 15:18
До римлян 1:25
До римлян 9:5
До римлян 11:36
До римлян 12:2
До римлян 16:27
1 до коринтян 1:20
1 до коринтян 2:6
1 до коринтян 2:7
1 до коринтян 2:8
1 до коринтян 3:18
1 до коринтян 8:13
1 до коринтян 10:11
2 до коринтян 4:4
2 до коринтян 9:9
2 до коринтян 11:31
До галатів 1:4
До галатів 1:5
До ефесян 1:21
До ефесян 2:2
До ефесян 2:7
До ефесян 3:9
До ефесян 3:11
До ефесян 3:21
До ефесян 6:12
До филип'ян 4:20
До колоссян 1:26
1 Тимофію 1:17
1 Тимофію 6:17
2 Тимофію 4:10
2 Тимофію 4:18
До Тита 2:12
До євреїв 1:2
До євреїв 1:8
До євреїв 5:6
До євреїв 6:5
До євреїв 6:20
До євреїв 7:17
До євреїв 7:21
До євреїв 7:24
До євреїв 7:28
До євреїв 9:26
До євреїв 11:3
До євреїв 13:8
До євреїв 13:21
1 Петра 1:23

1 Петра 1:25
1 Петра 4:11
1 Петра 5:11
2 Петра 3:18
1 Івана 2:17
2 Івана 1:2
Юда 1:13
Юда 1:25
Об'явлення 1:6
Об'явлення 1:18
Об'явлення 4:9
Об'явлення 4:10
Об'явлення 5:13
Об'явлення 7:12
Об'явлення 10:6
Об'явлення 11:15
Об'явлення 14:11
Об'явлення 15:7
Об'явлення 19:3
Об'явлення 20:10
Об'явлення 22:5

aiōnios

Від Матвія 18:8
Від Матвія 19:16
Від Матвія 19:29
Від Матвія 25:41
Від Матвія 25:46
Від Марка 3:29
Від Марка 10:17
Від Марка 10:30
Від Луки 10:25
Від Луки 16:9
Від Луки 18:18
Від Луки 18:30
Від Івана 3:15
Від Івана 3:16
Від Івана 3:36
Від Івана 4:14
Від Івана 4:36
Від Івана 5:24
Від Івана 5:39
Від Івана 6:27
Від Івана 6:40
Від Івана 6:47
Від Івана 6:54
Від Івана 6:68

Від Івана 10:28
Від Івана 12:25
Від Івана 12:50
Від Івана 17:2
Від Івана 17:3
Дії 13:46
Дії 13:48
До римлян 2:7
До римлян 5:21
До римлян 6:22
До римлян 6:23
До римлян 16:25
До римлян 16:26
2 до коринтян 4:17
2 до коринтян 4:18
2 до коринтян 5:1
До галатів 6:8
2 до солунян 1:9
2 до солунян 2:16
1 Тимофію 1:16
1 Тимофію 6:12
1 Тимофію 6:16
2 Тимофію 1:9
2 Тимофію 2:10
До Тита 1:2
До Тита 3:7
До Филимона 1:15
До євреїв 5:9
До євреїв 6:2
До євреїв 9:12
До євреїв 9:14
До євреїв 9:15
До євреїв 13:20
1 Петра 5:10
2 Петра 1:11
1 Івана 1:2
1 Івана 2:25
1 Івана 3:15
1 Івана 5:11
1 Івана 5:13
1 Івана 5:20
Юда 1:7
Юда 1:21
Об'явлення 14:6

eleēse

До римлян 11:32

Geenna

Від Матвія 5:22
Від Матвія 5:29
Від Матвія 5:30
Від Матвія 10:28
Від Матвія 18:9
Від Матвія 23:15
Від Матвія 23:33
Від Марка 9:43

Від Марка 9:45
Від Марка 9:47
Від Луки 12:5
Якова 3:6

Hadēs

Від Матвія 11:23
Від Матвія 16:18
Від Луки 10:15
Від Луки 16:23
Дії 2:27
Дії 2:31
1 до коринтян 15:55
Об'явлення 1:18
Об'явлення 6:8
Об'явлення 20:13
Об'явлення 20:14

Limnē Pyr

Об'явлення 19:20
Об'явлення 20:10
Об'явлення 20:14
Об'явлення 20:15
Об'явлення 21:8

Sheol

Буття 37:35
Буття 42:38
Буття 44:29
Буття 44:31
Числа 16:30
Числа 16:33
Повторення Закону 32:22
1 Самуїлова 2:6
2 Самуїлова 22:6
1 царів 2:6
1 царів 2:9
Йов 7:9
Йов 11:8
Йов 14:13
Йов 17:13
Йов 17:16
Йов 21:13
Йов 24:19
Йов 26:6

Псалми 6:5
Псалми 9:17
Псалми 16:10
Псалми 18:5
Псалми 30:3
Псалми 31:17
Псалми 49:14
Псалми 49:15
Псалми 55:15
Псалми 86:13
Псалми 88:3
Псалми 89:48

Псалми 116:3
Псалми 139:8
Псалми 141:7
Приповісті 1:12
Приповісті 5:5
Приповісті 7:27
Приповісті 9:18
Приповісті 15:11
Приповісті 15:24
Приповісті 23:14
Приповісті 27:20
Приповісті 30:16
Екклесіяст 9:10
Пісня над піснями 8:6

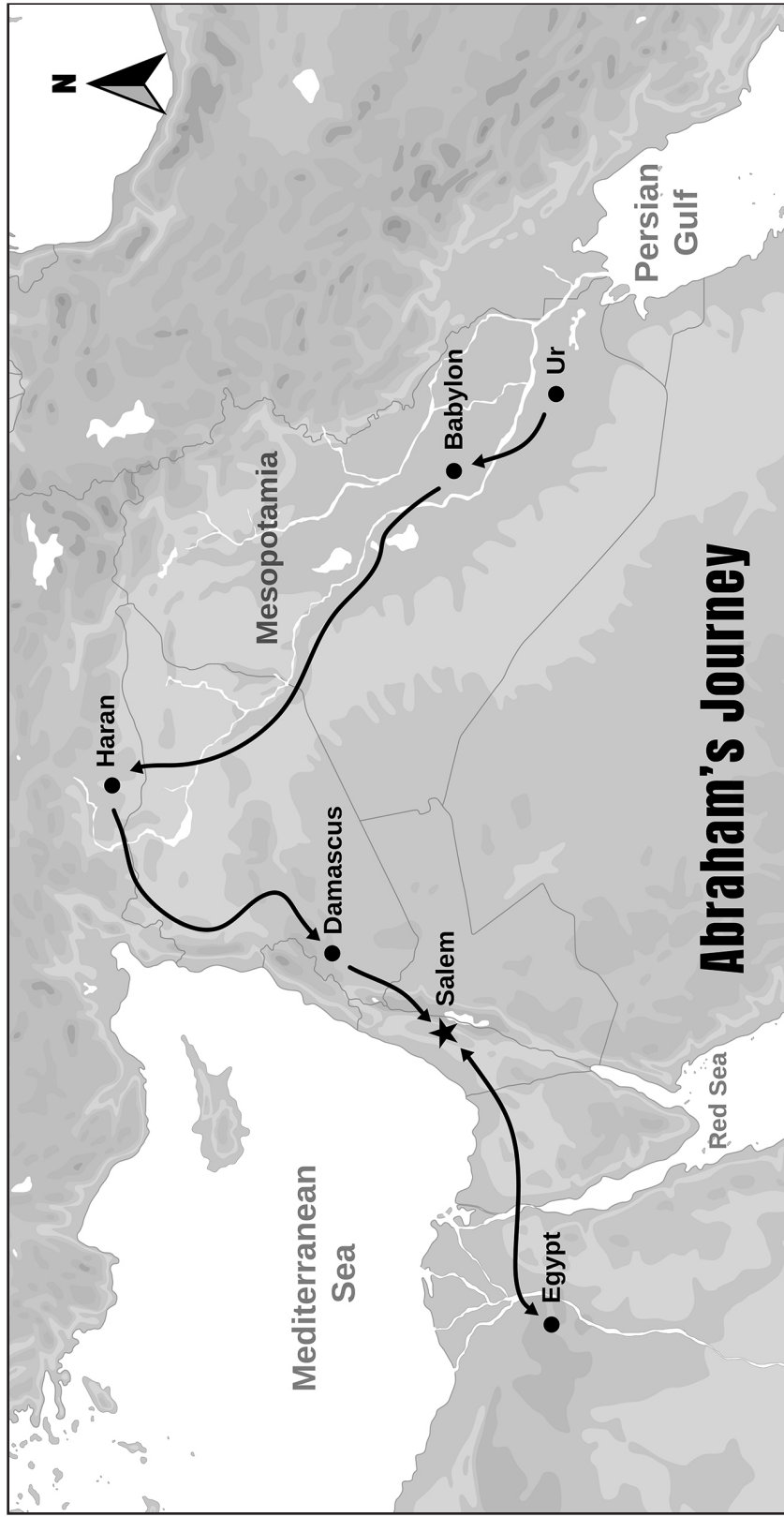
Ісаїя 5:14
Ісаїя 7:11
Ісаїя 14:9
Ісаїя 14:11
Ісаїя 14:15
Ісаїя 28:15
Ісаїя 28:18
Ісаїя 38:10
Ісаїя 38:18
Ісаїя 57:9
Єзекіїль 31:15
Єзекіїль 31:16
Єзекіїль 31:17
Єзекіїль 32:21
Єзекіїль 32:27
Осія 13:14
Амос 9:2
Йона 2:2
Авакум 2:5

Tartaroō

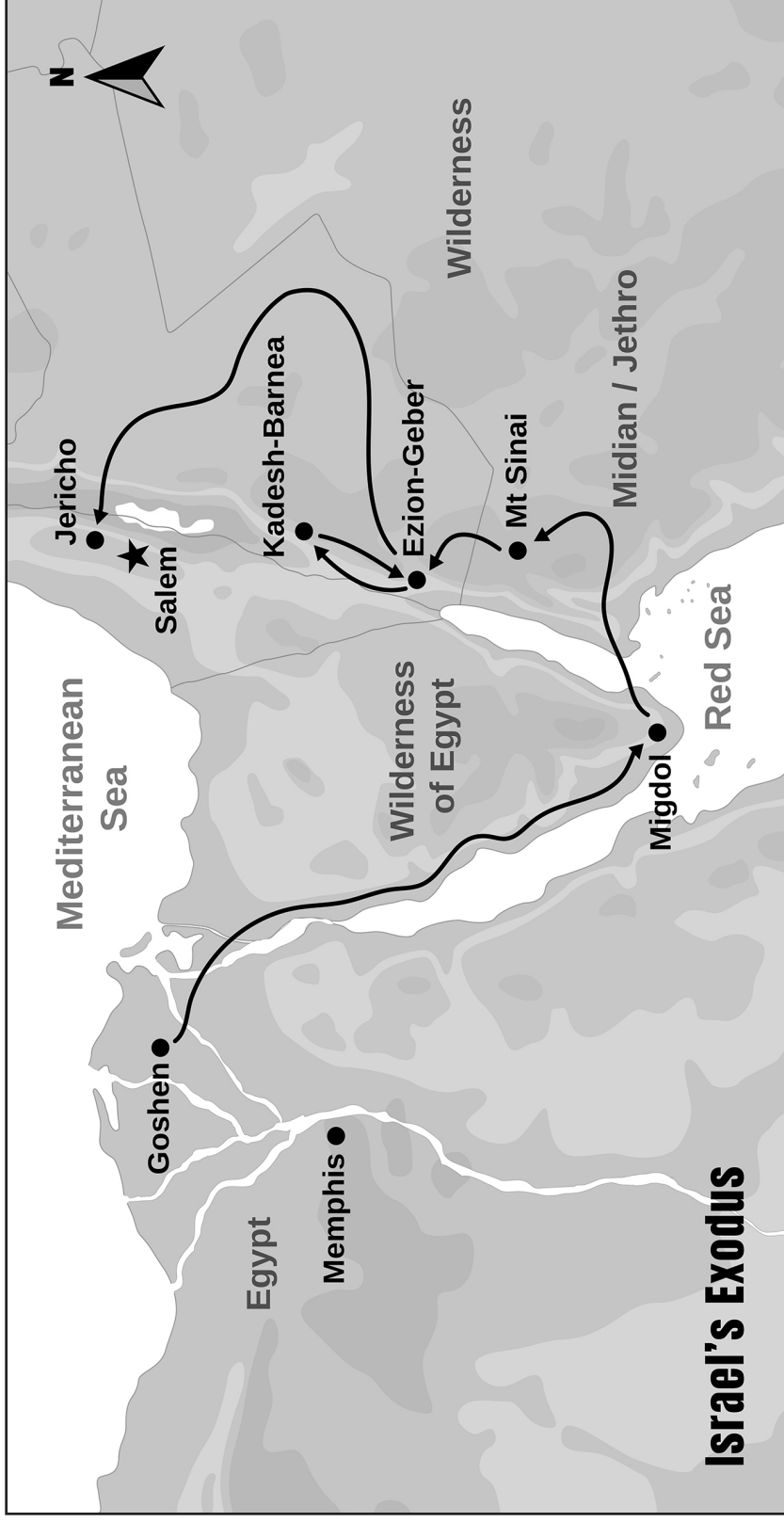
2 Петра 2:4

Questioned

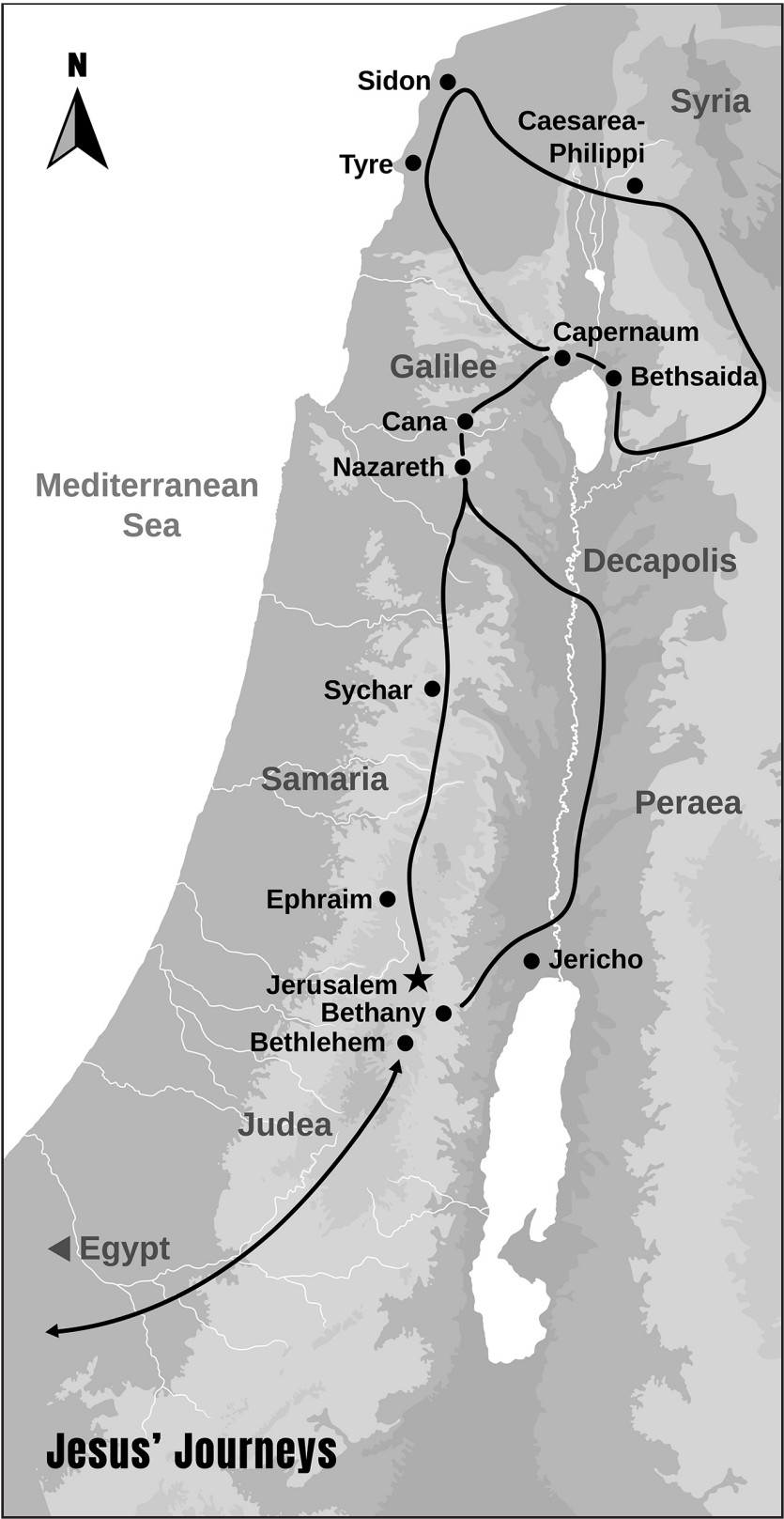
Буття 36:2
Ісус Навин 15:22
Ісус Навин 19:26
1 хроніки 7:21

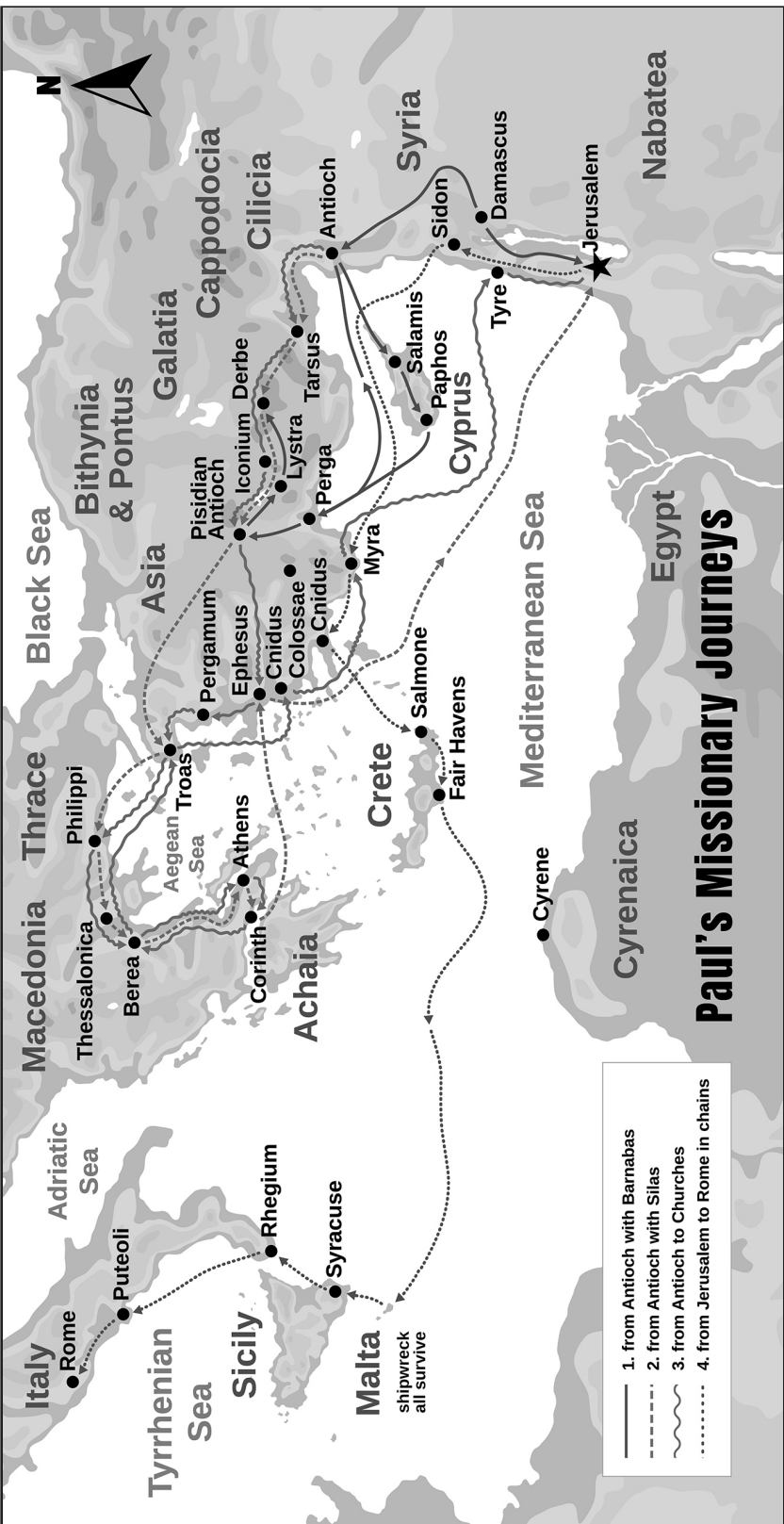
Вірою Авраам, покликаний на місце, яке мав прийняти в спадщину, послухався та й пішов, не відajući, куди йде. - До євреїв 11:8

І сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не повів їх дорогою землі филистимської, хоч була близька вона.
Бо Бог сказав: „Щоб не покалкував той народ, коли він побачить війну, і не вернувся до Єгипту“. - Вихід 13:17

Бо Син Лївдський прїйшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох. - Від Марка 10:45

Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний для звіщення Євангелії Божої, - До римлян 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

	Christ returns for his people
1956	Jim Elliot martyrd in Ecuador
1830	John Williams reaches Polynesia
1731	Zinzendorf leads Moravian mission
1614	Japanese kill 40,000 Christians
1572	Jesuits reach Mexico
1517	Martin Luther leads Reformation
1455	Gutenberg prints first Bible
1323	Franciscans reach Sumatra
1276	Ramon Llull trains missionaries
1100	Crusades tarnish the church
1054	The Great Schism
997	Adalbert martyrd in Prussia
864	Bulgarian Prince Boris converts
716	Boniface reaches Germany
635	Alopen reaches China
569	Longinus reaches Alodia / Sudan
432	Saint Patrick reaches Ireland
397	Carthage ratifies Bible Canon
341	Ulfilas reaches Goth / Romania
325	Niceae proclaims God is Trinity
250	Denis reaches Paris, France
197	Tertullian writes Christian literature
70	Titus destroys the Jewish Temple
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past		Creation 4004 B.C.	
▶ Who are we?	God	Father		John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden	
		Son		God's perfect fellowship		
		Holy Spirit				
	Mankind	Living		Genesis 1:1 No Creation No people		
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy			Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels	
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Доля

Український at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

Тож ідїть, і навчіть всі народи, християчи їх в ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа, - Від Матвія 28:19

